— ಶ್ರೀಃ —

ಓಂ ನಮಃಪರಮಾತ್ಮನೇ.

———

ವೇದಚೂಡಾಮಣಿಗಳೆನಿಸಿ ವೇದಾಂತಾಮೃತನಿಧಿಗಳಾದ

ಈಶ, ಕೇನ, ಕಠ, ಪ್ರಶ್ನ, ಮುಂಡ,

ಮಾಂಡೂಕ್ಯ, ತೈತ್ತಿರೀಯ, ಬೃಹದಾರಣ್ಯ,

ಛಾಂದೋಗ್ಯ, ಐತರೇಯ

ಎಂಬ

ಶ್ರೀಮದ್ದಶೋಪನಿಷದಃ.

ಬೆಂಗಳೂರು ಸೀಗೆಬೇಲಿಯಲ್ಲಿರುವ

ಶ್ರೀ “ಶಾರದಾ” ಮಾಸಪತ್ರಿಕಾ ಸಂಪಾದಕ

ದೊಡ್ಡಬೆಲೆ ನಾರಾಯಣಶಾಸ್ತ್ರಿಯಿಂದ

ಪರಿಷ್ಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ

ಸಿ. ಯಸ್. ರಾಮಸುನ್ದರಂ ಐಯ್ಯರವರ

ವಿದ್ಯಾಶಙ್ಕರ ಮುದ್ರಾಕ್ಷರಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿತವಾಗಿ

ಪ್ರಕಟವಾಯಿತು.

———

ಬೆಂಗಳೂರು :

೧೯೧೨.

ಕ್ರಯ, ೧-೦-೦.

ಶ್ರೀ ಶಿವಗಂಗಾ ಶ್ರೀ ಮಠದ

ಶ್ರೀ "ಶಾರದಾ" ಮಾಸ ಪತ್ರಿಕಾ.

ಚಂದಾ (ವರ್ಗಣಿ) ೨—೦—೦ ರೂ.

ಶ್ರೀ ಶೃಂಗೇರಿ ಮಠ, ಶ್ರೀಮನ್ಮಹಾರಾಜರವರು
ಮತ್ತು ಬಹು ಮಂದಿ ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯರಿಂದ
ಪೋಷಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಲಿದೆ.

ಇದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿರುವ ವಿಷಯಗಳು.

(೧) ಹತ್ತು ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳಿಗೂ, ಕನ್ನಡ ಕಥಾ ರೂಪವಾದ ತಾತ್ಪರ್ಯ

(೨) ಶ್ರೀ ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯ ಚರಿತ್ರಕಾಲ ವಿಚಾರ.

(೩) ಧರ್ಮಸಿಂಧುಸಾರ (ಕ್ರಮಶಃ) ವಿಷಯಗಳು (ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾಮಯ)

(೪) ಸಂಧ್ಯಾವಂದನೆಯ ಅರ್ಥವಿಚಾರ. ಬಹು ಯುಕ್ತಿಪ್ರಮಾಣಗಳಿಂ ದೊಡಗೂಡಿದೆ.

(೫) ಬಾಲಕರ ಭಂಡಾರ (ಕ) ನೀತಿ ಕಥೆಗಳು (ಖ) ನೀತಿಶ್ಲೋಕಗಳು (ಗ) ಅಂತರ್ಲಾಪಿಗಳು (ಘ) ಬಹಿರ್ಲಾಪಿಗಳು (ಙ) ಸಮಸ್ಯೆಗಳು, ಒಗಟುಗಳು ನ್ಯಾಯ ಮುಂತಾದವುಗಳು, (ಅರ್ಥದೊಂದಿಗೆ)

(೬) ಕುಮಾರಸಂಭವ ಕಾವ್ಯ. ಪದ, ಶಬ್ದ, ಅನ್ವಯ, ಅರ್ಥ, ತಾತ್ಪರ್ಯ, ಆಕಾಂಕ್ಷೆ, ವಿಗ್ರಹ, ಧಾತುರೂಪ, ಧಾತ್ವರ್ಥ, ವಿಶೇಷಾಂಶಗಳೊಂದಿಗೆ,

೨-೮-೧೯೧೦ ರಲ್ಲಿ ಆರಂಭ.

ಈವರೆಗೆ ಏಳು ಪುಸ್ತಕಗಳು ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿವೆ.

ಚಂದಾದಾರರಿಗೆ ಹಿಂದಿನ ಸಂಚಿಕೆಗಳೆಲ್ಲ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ.

ವಿಳಾಸ.—

ದೊಡ್ಡಜಡೆ ನಾರಾಯಣಶಾಸ್ತ್ರಿ.
ಶ್ರೀ 'ಶಾರದಾ' ಸಂಪಾದಕ,
ಸೀಗೆಬೇಲಿ, ಬೆಂಗಳೂರು ಸಿಟಿ.

ಶ್ರೀಃ.

ಶ್ರೀಗುರುಭ್ಯೋನಮ

——:0:——

ಈ ಶಾ ವಾ ಸ್ಯೋ ಪ ನಿ ಷ ತ್ .

ಹರಿಃ ಓಂ

ಈಶಾವಾಸ್ಯ ಮಿದಗ್ ಸರ್ವಂ ಯತ್ಕಿಂಚ ಜಗತ್ಯಾಂ ಜಗತ್ ।
ತೇನ ತ್ಯಕ್ತೇನ ಭುಞ್ಜೀಥಾ ಮಾಗೃಧಃ ಕಸ್ಯ ಸ್ವಿದ್ಧನಮ್ ॥ ೧ ॥
ಕುರ್ವನ್ನೇವೇಹ ಕರ್ಮಾಣಿ ಜಿಜೀವಿಷೇ ಚ್ಛತಗ್ ಸಮಾಃ ।
ಏವಂತ್ವಯಿ ನಾನ್ಯಥೇತೋಽಸ್ತಿ ನ ಕರ್ಮ ಲಿಪ್ಯತೇ ನರೇ ॥ ೨ ॥
ಅಸುರ್ಯಾ ನಾಮ ತೇ ಲೋಕಾ ಅನ್ಧೇನ ತಮಸಾ ವೃತಾಃ ।
ತಾಗ್ ಸ್ತೇ ಪ್ರೇತ್ಯಾಭಿಗಚ್ಛನ್ತಿ ಯೇ ಕೇ ಚಾ ತ್ಮಹನೋಜನಾಃ ॥ ೩ ॥
ಅನೇಜದೇಕಂಮನಸೋಜವೀಯೋನೈನದ್ದೇವಾಆಪ್ನುವನ್ಪೂರ್ವಮರ್ಷತ್ ।
ತದ್ಧಾವತೋಽನ್ಯಾ ನತ್ಯೇತಿ ತಿಷ್ಠತ್ತಸ್ಮಿನ್ನಪೋ ಮಾತರಿಶ್ವಾದಧಾತಿ ॥ ೪ ॥
ತದೇಜತಿ ತನ್ನೈಜತಿ ತದ್ದೂರೇ ತದ್ವನ್ತಿಕೇ ।
ನಂತ ರಸ್ಯ ಸರ್ವಸ್ಯ ತದು ಸರ್ವಸ್ಯಾಸ್ಯ ಬಾಹ್ಯತಃ ॥ ೫ ॥
ಯಸ್ತು ಸರ್ವಾಣಿ ಭೂತಾನಿ ಆತ್ಮನ್ಯೇವಾನುಪಶ್ಯತಿ ।
ಸರ್ವಭೂತೇಷು ಚಾತ್ಮಾನಂ ತತೋ ನ ವಿಜುಗುಪ್ಸತೇ ॥ ೬ ॥
ಯಸ್ಮಿನ್ ಸರ್ವಾಣಿ ಭೂತಾನಿ ಆತ್ಮೈವಾಭೂ ದ್ವಿಜಾನತಃ ।
ತತ್ರ ಕೋಮೋಹಃ ಕಶ್ಶೋಕ ಏಕತ್ವ ಮನುಪಶ್ಯತಃ ॥ ೭ ॥
ಸಪರ್ಯಗಾ ಚ್ಛುಕ್ರಮಕಾಯ ಮವ್ರಣ ಮಸ್ನಾವಿರಂ ಶುದ್ಧ ಮಪಾಪವಿದ್ಧಂ
ಕವಿ ರ್ಮನೀಷೀ ಪರಿಭೂ ಸ್ಸ್ವಯಂಭೂಃ ।
ರ್ಯಾಥಾತಥ್ಯತೋಽರ್ಥಾನ್ ವ್ಯದಧಾ ಚ್ಛಾಶ್ವತೀಭ್ಯ ಸ್ಸಮಾಭ್ಯಃ ॥ ೮ ॥
ಅನ್ಧಂತಮಃ ಪ್ರವಿಶನ್ತಿ ಯೇಽವಿದ್ಯಾ ಮುಪಾಸತೇ ।
ತತೋಭೂಯಇವ ತೇ ತಮೋ ಯ ಉ ವಿದ್ಯಾಯಾಗ್ ರತಾಃ ॥ ೯ ॥
ಅನ್ಯದೇವಾಹು ರ್ವಿದ್ಯಯಾ ಅನ್ಯ ದಾಹು ರವಿದ್ಯಯಾ ।
ಇತಿ ಶುಶ್ರುಮ ಧೀರಾಣಾಂ ಯೇ ನಸ್ತದ್ವಿಚಚಕ್ಷಿರೇ ॥ ೧೦ ॥

ವಿದ್ಯಾಂ ಚಾವಿದ್ಯಾಂ ಚ ಯಸ್ತದ್ವೇದೋಭಯಗ್ ಸಹ ।
ಅವಿದ್ಯಯಾ ಮೃತ್ಯುಂ ತೀರ್ತ್ವಾ ವಿದ್ಯಯಾಮೃತಮಶ್ನುತೇ ॥ ೧೧ ॥
ಅನ್ಧಂತಮಃ ಪ್ರವಿಶನ್ತಿ ಯೇ ಸಂಭೂತಿ ಮುಪಾಸತೇ ।
ತತೋ ಭೂಯ ಇವ ತೇ ತಮೋ ಯ ಉ ಸಂಭೂತ್ಯಾಗ್ ರತಾಃ ॥ ೧೨ ॥
ಅನ್ಯದೇವಾಹು ಸ್ಸಂಭವಾ ದನ್ಯದಾಹು ರಸಂಭವಾತ್ ।
ಇತಿ ಶುಶ್ರುಮ ಧೀರಾಣಾಂ ಯೇ ನಸ್ತದ್ವಿಚಚಕ್ಷಿರೇ ॥ ೧೩ ॥
ಸಂಭೂತಿಂ ಚ ವಿನಾಶಂ ಚ ಯ ಸ್ತದ್ವೇದೋಭಯಗ್ ಸಹ ।
ವಿನಾಶೇನ ಮೃತ್ಯುಂ ತೀರ್ತ್ವಾ ಸಂಭೂತ್ಯಾಮೃತ ಮಶ್ನುತೇ ॥ ೧೪ ॥
ಹಿರಣ್ಮಯೇನ ಪಾತ್ರೇಣ ಸತ್ಯಸ್ಯಾಪಿಹಿತಂ ಮುಖಂ ।
ತತ್ತ್ವಂ ಪೂಷನ್ನಪಾವೃಣು ಸತ್ಯಧರ್ಮಾಯ ದೃಷ್ಟಯೇ ॥ ೧೫ ॥
ಪೂಷನ್ನೇಕರ್ಷೇ ಯಮ ಸೂರ್ಯ ಪ್ರಾಜಾಪತ್ಯ ವ್ಯೂಹ ರಶ್ಮೀನ್
ಸಮೂಹ ತೇಜಃ ಯತ್ತೇ ರೂಪಂ ಕಲ್ಯಾಣತಮಂ ತತ್ತೇ ಪಶ್ಯಾಮಿ
ಯೋಸಾವಸೌ ಪುರುಷ ಸ್ಸೋಹ ಮಸ್ಮಿ ॥ ೧೬ ॥
ವಾಯು ರನಿಲ ಮಮೃತ ಮಥೇದಂ ಭಸ್ಮಾನ್ತಗ್ ಶರೀರಂ ।
ಓಂ ಕ್ರತೋ ಸ್ಮರ ಕೃತಗ್ ಸ್ಮರ ಕ್ರತೋ ಸ್ಮರ ಕೃತಗ್ ಸ್ಮರ ॥ ೧೭ ॥
ಅಗ್ನೇ ನಯ ಸುಪಥಾ ರಾಯೇ ಅಸ್ಮಾನ್ ವಿಶ್ವಾನಿ ದೇವ ವಯುನಾನಿ ವಿದ್ವಾನ್ ।
ಯುಯೋಧ್ಯಸ್ಮಜ್ಜುಹುರಾಣ ಮೇನೋ
ಭೂಯಿಷ್ಠಾಂ ತೇ ನಮ ಉಕ್ತಿಂ ವಿಧೇಮ ॥ ೧೮ ॥

ಈಶಾವಾಸ್ಯೋಪನಿಷತ್ಸಮಾಪ್ತಾ.

—:o:—

ಶ್ರೀಗುರುಭ್ಯೋ ನಮಃ.

ಕೇನೋಪನಿಷತ್—ಪ್ರಥಮಃ ಖಂಡಃ.

ಹರಿಃ ಓಂ

ಕೇನೇಷಿತಂ ಪತತಿ ಪ್ರೇಷಿತಂ ಮನಃ ಕೇನ ಪ್ರಾಣಃ ಪ್ರಥಮಃ ಪ್ರೈತಿ ಯುಕ್ತಃ ।
ಕೇನೇಷಿತಾಂ ವಾಚಮಿಮಾಂ ವದನ್ತಿ ಚಕ್ಷುಶ್ಶ್ರೋತ್ರಂ
ಕ ಉ ದೇವೋ ಯುನಕ್ತಿ ॥ ೧ ॥
ಶ್ರೋತ್ರಸ್ಯ ಶ್ರೋತ್ರಂ ಮನಸೋ ಮನೋ

ಯದ್ವಾಚೋಹ ವಾಚಂ ಸ ಉ ಪ್ರಾಣಸ್ಯ ಪ್ರಾಣಃ ।
ಚಕ್ಷುಷಶ್ಚಕ್ಷುರತಿಮುಚ್ಯಧೀರಾಃಪ್ರೇತ್ಯಾಸ್ಮಾಲ್ಲೋಕಾದಮೃತಾಭವನ್ತಿ ॥
ನ ತತ್ರ ಚಕ್ಷುರ್ಗಚ್ಛತಿ ನ ವಾಗ್ಗಚ್ಛತಿ ನೋ ಮನಃ ।
ನ ವಿದ್ಮೋ ನ ವಿಜಾನೀಮೋ ಯಥೈತ ದನುಶಿಷ್ಯಾತ್ ॥ ೩ ॥
ಅನ್ಯದೇವ ತದ್ವಿದಿತಾ ದಥೋ ಅವಿದಿತಾ ದಧಿ ।
ಇತಿ ಶುಶ್ರುಮ ಪೂರ್ವೇಷಾಂ ಯೇ ನಸ್ತದ್ವ್ಯಾಚಚಕ್ಷಿರೇ ॥ ೪ ॥
ಯದ್ವಾಚಾ ನಭ್ಯುದಿತಂ ಯೇನ ವಾಗಭ್ಯುದ್ಯತೇ ।
ತದೇವ ಬ್ರಹ್ಮ ತ್ವಂ ವಿದ್ಧಿ ನೇದಂ ಯದಿದ ಮುಪಾಸತೇ ॥ ೫ ॥
ಯನ್ಮನಸಾ ನ ಮನುತೇ ಯೇನಾಹು ರ್ಮನೋಮತಮ್ ।
ತದೇವ ಬ್ರಹ್ಮ ತ್ವಂ ವಿದ್ಧಿ ನೇದಂ ಯದಿದ ಮುಪಾಸತೇ ॥ ೬ ॥
ಯಚ್ಚಕ್ಷುಷಾ ನ ಪಶ್ಯತಿ ಯೇನ ಚಕ್ಷೂಂಷಿ ಪಶ್ಯತಿ ।
ತದೇವ ಬ್ರಹ್ಮ ತ್ವಂ ವಿದ್ಧಿ ನೇದಂ ಯದಿದ ಮುಪಾಸತೇ ॥ ೭ ॥
ಯಚ್ಛ್ರೋತ್ರೇಣ ನ ಶೃಣೋತಿ ಯೇನ ಶ್ರೋತ್ರ ಮಿದಂ ಶ್ರುತಂ ।
ತದೇವ ಬ್ರಹ್ಮ ತ್ವಂ ವಿದ್ಧಿ ನೇದಂ ಯದಿದ ಮುಪಾಸತೇ ॥ ೮ ।
ಯತ್ಪ್ರಾಣೇನ ನ ಪ್ರಾಣಿತಿ ಯೇನ ಪ್ರಾಣಃ ಪ್ರಣೀಯತೇ ।
ತದೇವ ಬ್ರಹ್ಮ ತ್ವಂ ವಿದ್ಧಿ ನೇದಂ ಯದಿದ ಮುಪಾಸತೇ ॥ ೯ ॥

ಅಥ ದ್ವಿತೀಯಃ ಖಣ್ಡಃ.

ಹರಿಃ ಓಂ

ಯದಿ ಮನ್ಯಸೇ ಸುವೇದೇತಿ
ದಭ್ರಮೇವಾಪಿ ನೂನಂ ತ್ವಂ ವೇತ್ಥ ಬ್ರಹ್ಮಣೋ ರೂಪಂ ।
ಯದಸ್ಯ ತ್ವಂ ಯದಸ್ಯ ದೇವೇಷ್ವಥ ನು ಮೀಮಾಂಸ್ಯಮೇವ ತೇ ಮನ್ಯೇ ವಿದಿತಂ ॥
ನಾಹಂ ಮನ್ಯೇ ಸುವೇದೇತಿ ನೋ ನ ವೇದೇತಿ ವೇದ ಚ ।
ಯೋ ನಸ್ತದ್ವೇದ ತದ್ವೇದ ನೋ ನ ವೇದೇತಿ ವೇದ ಚ ॥ ೨ ॥
ಯಸ್ಯಾಮತಂ ತಸ್ಯ ಮತಂ ಮತಂ ಯಸ್ಯ ನ ವೇದ ಸಃ ।
ಅವಿಜ್ಞಾತಂ ವಿಜಾನತಾಂ ವಿಜ್ಞಾತ ಮವಿಜಾನತಾಂ ॥ ೩ ॥
ಪ್ರತಿಬೋಧವಿದಿತಂ ಮತ ಮಮೃತತ್ವಂ ಹಿ ವಿನ್ದತೇ ।
ಆತ್ಮನಾ ವಿನ್ದತೇ ವೀರ್ಯಂ ವಿದ್ಯಯಾ ವಿನ್ದತೇಽಮೃತಮ್ ॥ ೪ ॥
ಇಹ ಚೇದವೇದೀದಥ ಸತ್ಯಮಸ್ತಿ ನ ಚೇದಿಹಾವೇದೀನ್ಮಹತೀ ವಿನಷ್ಟಿಃ ।

ಭೂತೇಷು ಭೂತೇಷು ವಿಚಿತ್ಯ ಧೀರಾಃ
ಪ್ರೇತ್ಯಾಸ್ಮಾಲ್ಲೋಕಾದಮೃತಾ ಭವನ್ತಿ ॥೫॥

— ಅಥ ತೃತೀಯಃ ಖಣ್ಡಃ. —

ಬ್ರಹ್ಮ ಹ ದೇವೇಭ್ಯೋ ವಿಜಿಗ್ಯೇ ತಸ್ಯ ಹ
ಬ್ರಹ್ಮಣೋ ವಿಜಯೇ ದೇವಾ ಅಮಹೀಯನ್ತ ।
ತಐಕ್ಷನ್ತಾಸ್ಮಾಕಮೇವಾಯಂವಿಜಯೋಽಸ್ಮಾಕಮೇವಾಯಂಮಹಿಮೇತಿ ॥
ತದ್ಧೈಷಾಂ ವಿಜಜ್ಞೌ ತೇಭ್ಯೋ ಹ ಪ್ರಾದುರ್ಬಭೂವ
ತನ್ನ ವ್ಯಜಾನನ್ತ ಕಿಮಿದಂ ಯಕ್ಷಮಿತಿ ॥ ೨ ॥
ತೇಽಗ್ನಿಮಬ್ರುವನ್ಜಾತವೇದಏತದ್ವಿಜಾನೀಹಿಕಿಮೇತದ್ಯಕ್ಷಮಿತಿತಥೇತಿ॥೩॥
ತದಭ್ಯದ್ರವ ತ್ತಮಭ್ಯವದ ತ್ಕೋಽಸೀತಿ
ಅಗ್ನಿರ್ವಾ ಅಹಮಸ್ಮೀತ್ಯಬ್ರವೀಜ್ಜಾತವೇದಾ ವಾ ಅಹಮಸ್ಮೀತಿ ॥ ೪ ॥
ತಸ್ಮಿꣳಸ್ತ್ವಯಿ ಕಿಂ ವೀರ್ಯ ಮಿತ್ಯಪೀದಗ್ಂ
ಸರ್ವಂ ದಹೇಯಂ ಯದಿದಂ ಪೃಥಿವ್ಯಾಮಿತಿ ॥ ೫ ॥
ತಸ್ಮೈ ತೃಣಂ ನಿದಧಾವೇತದ್ದಹೇತಿ ತದುಪಪ್ರೇಯಾಯ ಸರ್ವಜವೇನ ತನ್ನ
ಶಶಾಕ ದಗ್ಧುಂ ಸತತಏವನಿವವೃತೇನೈತದಶಕಂವಿಜ್ಞಾತುಂಯದೇತದ್ಯಕ್ಷಮಿತಿ॥
ಅಥವಾಯುಮಬ್ರುವನ್ವಾಯವೇತದ್ವಿಜಾನೀಹಿಕಿಮೇತದ್ಯಕ್ಷಮಿತಿತಥೇತಿ॥
ತದಭ್ಯದ್ರವ ತ್ತಮಭ್ಯವದ ತ್ಕೋಽಸೀತಿ ವಾಯುರ್ವಾ
ಅಹಮಸ್ಮೀತ್ಯಬ್ರವೀನ್ಮಾತರಿಶ್ವಾ ವಾ ಅಹಮಸ್ಮೀತಿ॥ ೮ ॥
ತಸ್ಮಿꣳಸ್ತ್ವಯಿ ಕಿಂ ವೀರ್ಯ ಮಿತ್ಯಪೀದಗ್ಂ
ಸರ್ವ ಮಾದದೀಯಂ ಯದಿದಂ ಪೃಥಿವ್ಯಾಮಿತಿ ॥ ೯ ॥
ತಸ್ಮೈ ತೃಣಂ ನಿದಧಾವೇತದಾದತ್ಸ್ವೇತಿ ತದುಪಪ್ರೇಯಾಯ
ಸರ್ವಜವೇನ ತನ್ನಶಶಾಕಾದಾತುಂ ಸ ತತ ಏವ ನಿವವೃತೇ ।
ನೈತದಶಕಂ ವಿಜ್ಞಾತುಂ ಯದೇತದ್ಯಕ್ಷಮಿತಿ ॥ ೧೦ ॥
ಅಥೇನ್ದ್ರಮಬ್ರುವನ್ ಮಘವನ್ನೇತದ್ವಿಜಾನೀಹಿಕಿಮೇತದ್ಯಕ್ಷಮಿತಿ
ತಥೇತಿ ತದಭ್ಯದ್ರವ ತ್ತಸ್ಮಾ ತ್ತಿರೋದಧೇ ॥ ೧೧ ॥
ಸತಸ್ಮಿನ್ನೇವಾಕಾಶೇ ಸ್ತ್ರಿಯಮಾಜಗಾಮ ಬಹುಶೋಭಮಾನಾಮುಮಾಂ
ಹೈಮವತೀಂ ತಾಗ್ಂ ಹೋವಾಚ ಕಿಮೇತದ್ಯಕ್ಷಮಿತಿ ॥ ೧೨ ॥

— ಅಥ ಚತುರ್ಥಃ ಖಣ್ಡಃ. —

ಸಾ ಬ್ರಹ್ಮೇತಿ ಹೋವಾಚ ಬ್ರಹ್ಮಣೋ ವಾ ಏತದ್ವಿಜಯೇ
ಮಹೀಯಧ್ವಮಿತಿ ತತೋ ಹೈವ ವಿದಾಞ್ಚಕಾರ ಬ್ರಹ್ಮೇತಿ ॥ ೧ ॥
ತಸ್ಮಾದ್ವಾ ಏತೇ ದೇವಾ ಅತಿತರಾಮಿವಾನ್ಯಾನ್ ದೇವಾನ್
ಯದಗ್ನಿರ್ವಾಯುರಿನ್ದ್ರಸ್ತೇ ಹ್ಯೇನನ್ನೇದಿಷ್ಠಂ ಪಸ್ಪರ್ಶುಸ್ತೇ
ಹ್ಯೇನತ್ಪ್ರಥಮೋ ವಿದಾಂಚಕಾರ ಬ್ರಹ್ಮೇತಿ ॥ ೨ ॥
ತಸ್ಮಾದ್ವಾ ಇನ್ದ್ರೋಽತಿತರಾಮಿವಾನ್ಯಾನ್ ದೇವಾನ್
ಸ ಹ್ಯೇನನ್ನೇದಿಷ್ಠಂ ಪಸ್ಪರ್ಶ
ಸ ಹ್ಯೇನತ್ಪ್ರಥಮೋ ವಿದಾಂಚಕಾರ ಬ್ರಹ್ಮೇತಿ ॥ ೩ ॥
ತಸ್ಯೈಷ ಆದೇಶೋ ಯದೇತದ್ವಿದ್ಯುತೋ ವ್ಯದ್ಯುತದಾ
ಇತೀನ್ನ್ಯಮೀಮಿಷದಾ ಇತ್ಯಧಿದೈವತಮ್ ॥ ೪ ॥
ಅಥಾಧ್ಯಾತ್ಮಂ ಯದೇತದ್ಗಚ್ಛತೀವ ಚ
ಮನೋಽನೇನ ಚೈತದುಪಸ್ಮರತ್ಯಭೀಕ್ಷ್ಣಂ ಸಂಕಲ್ಪಃ ॥ ೫ ॥
ತದ್ಧ ತದ್ವನಂ ನಾಮ ತದ್ವನಮಿತ್ಯುಪಾಸಿತವ್ಯಂ ಸ ಯ ಏತದೇವಂ
ವೇದಾಭಿ ಹೈನಂ ಸರ್ವಾಣಿ ಭೂತಾನಿ ಸಂವಾಞ್ಛನ್ತಿ ॥ ೬ ॥
ಉಪನಿಷದಂ ಭೋ ಬ್ರೂಹೀತ್ಯುಕ್ತಾ ತ
ಉಪನಿಷದ್ಬ್ರಾಹ್ಮೀಂ ವಾವ ತ ಉಪನಿಷದಮಬ್ರೂಮೇತಿ ॥ ೭ ॥
ತಸ್ಯೈ ತಪೋ ದಮಃ ಕರ್ಮೇತಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾ ವೇದಾಃ
ಸರ್ವಾಙ್ಗಾನಿ ಸತ್ಯಮಾಯತನಮ್ ॥ ೮ ॥
ಯೋ ವಾ ಏತಾಮೇವಂ ವೇದಾಪಹತ್ಯ ಪಾಪ್ಮಾನಮನನ್ತೇ
ಸ್ವರ್ಗೇ ಲೋಕೇ ಜ್ಯೇಯೇ ಪ್ರತಿತಿಷ್ಠತಿ ಪ್ರತಿತಿಷ್ಠತಿ ॥ ೯ ॥

ಕೇನೋಪನಿಷತ್ಸಮಾಪ್ತಾ.

———:0:———

ಶ್ರೀಃ.

ಕಠೋಪನಿಷತ್.

——:0:— —

— ಅಥ ಪ್ರಥಮವಲ್ಲೀ. —

ಹರಿಃ ಓಂ

ಉಶನ್ ಹ ವೈ ವಾಜಶ್ರವಸಃ ಸರ್ವವೇದಸಂ ದದೌ
ತಸ್ಯ ಹ ನಚಿಕೇತಾ ನಾಮ ಪುತ್ರ ಆಸ ॥ ೧ ॥
ತಗ್ಂ ಹ ಕುಮಾರಗ್ಂ ಸಂತಂ ದಕ್ಷಿಣಾಸು ನೀಯಮಾನಾಸು
ಶ್ರದ್ಧಾ ವಿವೇಶ ಸೋಽಮನ್ಯತ ॥ ೨ ॥
ಪೀತೋದಕಾ ಜಗ್ಧತೃಣಾ ದುಗ್ಧದೋಹಾ ನಿರಿಂದ್ರಿಯಾಃ ।
ಅನಂದಾ ನಾಮ ತೇ ಲೋಕಾ ಸ್ತಾನ್ ಸ ಗಚ್ಛತಿ ತಾ ದದತ್ ॥ ೩ ॥
ಸ ಹೋವಾಚ ಪಿತರಂ ತತ ಕಸ್ಮೈ ಮಾಂ ದಾಸ್ಯಸೀತಿ ।
ದ್ವಿತೀಯಂ ತೃತೀಯಂ ತಗ್ಂ ಹೋವಾಚ ಮೃತ್ಯವೇತ್ವಾದದಾಮೀತಿ॥ ೪ ॥
ಬಹೂನಾಮೇಮಿ ಪ್ರಥಮೋ ಬಹೂನಾಮೇಮಿ ಮಧ್ಯಮಃ ।
ಕಿಗ್ಂಸ್ವಿದ್ಯಮಸ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯಂ ಯನ್ಮಯಾದ್ಯ ಕರಿಷ್ಯತಿ ॥ ೫ ॥
ಅನುಪಶ್ಯ ಯಥಾಪೂರ್ವೇ ಪ್ರತಿಪಶ್ಯ ತಥಾಪರೇ ।
ಸಸ್ಯಮಿವ ಮರ್ತ್ಯಃ ಪಚ್ಯತೇ ಸಸ್ಯಮಿವಾಜಾಯತೇ ಪುನಃ ॥ ೬ ॥
ವೈಶ್ವಾನರಃ ಪ್ರವಿಶತ್ಯತಿಥಿ ರ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಗೃಹಾನ್ ।
ತಸ್ಯೈತಾಗ್ಂ ಶಾಂತಿಂ ಕುರ್ವಂತಿ ಹರ ವೈವಸ್ವತೋದಕಮ್ ॥ ೭ ॥
ಆಶಾಪ್ರತೀಕ್ಷೇ ಸಂಗತಗ್ಂ ಸೂನೃತಾಂ
ಚೇಷ್ಟಾಪೂರ್ತೇ ಪುತ್ರಪಶೂಗ್ಂಶ್ಚ ಸರ್ವಾನ್ ।
ಏತದ್ವೃಂಕ್ತೇ ಪುರುಷಸ್ಯಾಲ್ಪಮೇಧಸೋ
ಯಸ್ಯಾನಶ್ನನ್ವಸತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಗೃಹೇ ॥ ೮ ॥
ತಿಸ್ರೋರಾತ್ರೀರ್ಯದವಾತ್ಸೀರ್ಗೃಹೇಮೇಽನಶ್ನನ್ ಬ್ರಹ್ಮನ್ನತಿಥಿರ್ನಮಸ್ಯಃ
ನಮಸ್ತೇಽಸ್ತು ಬ್ರಹ್ಮನ್ ಸ್ವಸ್ತಿ ಮೇಽಸ್ತು ತಸ್ಮಾತ್ಪ್ರತಿ ತ್ರೀನ್ವರಾನ್ವೃಣೀಷ್ವ ॥
ಶಾಂತಸಂಕಲ್ಪಃ ಸುಮನಾ ಯಥಾ ಸ್ಯಾದ್ವೀತಮನ್ಯುರ್ಗೌತಮೋ ಮಾಭಿಮೃತ್ಯೋ ।
ತ್ವತ್ಪ್ರಸೃಷ್ಟಂ ಮಾಭಿವದೇತ್ಪ್ರತೀತ ಏತತ್ತ್ರಯಾಣಾಂ ಪ್ರಥಮಂ ವರಂ ವೃಣೇ ॥
ಯಥಾ ಪುರಸ್ತಾದ್ಭವಿತಾ ಪ್ರತೀತ ಔದ್ದಾಲಕಿ ರಾರುಣಿ ರ್ಮತ್ಪ್ರಸೃಷ್ಟಃ ।
ಸುಖಗ್ಂ ರಾತ್ರೀಃ ಶಯಿತಾ ವೀತಮನ್ಯುಃ

ತ್ವಾಂ ದದೃಶಿವಾನ್ ಮೃತ್ಯುಮುಖಾ ತ್ಪ್ರಮುಕ್ತಮ್ ॥ ೧೧ ॥
ಸ್ವರ್ಗೇಲೋಕೇ ನ ಭಯಂ ಕಿಂಚನಾಸ್ತಿ ನತತ್ರತ್ವಂ ನಜರಯಾಬಿಭೇತಿ ।
ಉಭೇ ತೀರ್ತ್ವಾ ಅಶನಾಯಾಪಿಪಾಸೇ
ಶೋಕಾತಿಗೋ ಮೋದತೇ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕೇ ॥ ೧೨ ॥
ಸ ತ್ವ ಮಗ್ನಿಗ್ಂ ಸ್ವರ್ಗ್ಯ ಮಧ್ಯೇಷಿ ಮೃತ್ಯೋ
ಪ್ರಬ್ರೂಹಿ ತಗ್ಂ ಶ್ರದ್ದಧಾನಾಯ ಮಹ್ಯಂ ।
ಸ್ವರ್ಗಲೋಕಾಅಮೃತತ್ವಂಭಜಂತಏತದ್ದ್ವಿತೀಯೇನವೃಣೇವರೇಣ॥ ೧೩ ॥
ಪ್ರತೇಬ್ರವೀಮಿತದುಮೇನಿಬೋಧಸ್ವರ್ಗ್ಯಮಗ್ನಿಂನಚಿಕೇತಃಪ್ರಜಾನನ್ ।
ಅನಂತಲೋಕಾಪ್ತಿಮಥೋಪ್ರತಿಷ್ಠಾಂವಿದ್ಧಿತ್ವಮೇನನ್ನಿಹಿತಂಗುಹಾಯಾಂ ॥
ಲೋಕಾದಿಮಗ್ನಿಂತಮುವಾಚತಸ್ಮೈಯಾಇಷ್ಟಕಾಯಾವತೀರ್ವಾಯಥಾವಾ ।
ಸಚಾಪಿತತ್ಪ್ರತ್ಯವದದ್ಯಥೋಕ್ತಮಥಾಸ್ಯಮೃತ್ಯುಃ ಪುನರೇವಾಹತುಷ್ಟಃ ॥
ತ ಮಬ್ರವೀ ತ್ಪ್ರೀಯಮಾಣೋ ಮಹಾತ್ಮಾ
ವರಂ ತವೇಹಾದ್ಯ ದದಾಮಿ ಭೂಯಃ ।
ತವೈವ ನಾಮ್ನಾ ಭವಿತಾ ಯ ಮಗ್ನಿಃ
ಸೃಙ್ಕಾಂ ಚೇಮಾ ಮನೇಕರೂಪಾಂ ಗೃಹಾಣ ॥ ೧೬ ॥
ತ್ರಿಣಾಚಿಕೇತ ಸ್ತ್ರಿಭಿರೇತ್ಯ ಸನ್ಧಿಂ ತ್ರಿಕರ್ಮಕೃ ತ್ತರತಿ ಜನ್ಮಮೃತ್ಯೂ ।
ಬ್ರಹ್ಮಜಜ್ಞಂ ದೇವ ಮೀಡ್ಯಂ ವಿದಿತ್ವಾ
ನಿಚಾಯ್ಯೇಮಾಗ್ಂ ಶಾಂತಿ ಮತ್ಯನ್ತ ಮೇತಿ ॥ ೧೭ ॥
ತ್ರಿಣಾಚಿಕೇತ ಸ್ತ್ರಯಮೇತ ದ್ವಿದಿತ್ವಾ
ಯ ಏವಂ ವಿದ್ವಾಗ್ಂ ಶ್ಚಿನುತೇ ನಾಚಿಕೇತಂ ।
ಸ ಮೃತ್ಯುಪಾಶಾನ್ ಪುರತಃ ಪ್ರಣೋದ್ಯ
ಶೋಕಾತಿಗೋ ಮೋದತೇ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕೇ ॥ ೧೮ ॥
ಯೋ ವಾ ಪ್ಯೇತಾಂ ಬ್ರಹ್ಮಜಜ್ಞಾತ್ಮಭೂತಾಂ
ಚಿತಿಂ ವಿದಿತ್ವಾ ಚಿನುತೇ ನಾಚಿಕೇತಂ ।
ಸ ಏವ ಭೂತ್ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಜಜ್ಞಾತ್ಮಭೂತಃ ।
ಕರೋತಿ ತದ್ಯೇನ ಪುನ ರ್ನಜಾಯತೇ ॥ ೧೯ ॥
ಏಷ ತೇಗ್ನಿ ರ್ನಚಿಕೇತ ಸ್ವರ್ಗ್ಯೋಯಮವೃಣೀಥಾದ್ವಿತೀಯೇನವರೇಣ
ಏತ ಮಗ್ನಿಂ ತವೈವ ಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಂತಿ ।

ಹನಾಸ ಸ್ತೃತೀಯಂ ವರ ನ್ನಚಿಕೇತೋ ವೃಣೀಷ್ವ ॥ ೨೦
ಯೇಯಂ ಪ್ರೇತೇ ವಿಚಿಕಿತ್ಸಾ ಮನುಷ್ಯೇ
ಅಸ್ತೀತ್ಯೇಕೇ ನಾಯಮಸ್ತೀತಿ ಚೈಕೇ ।
ಏತದ್ವಿದ್ಯಾ ಮನುಶಿಷ್ಟ ಸ್ತ್ವಯಾಹಂ
ವರಾಣಾ ಮೇಷ ವರ ಸ್ತೃತೀಯಃ ॥ ೨೧ ॥
ದೇವೈ ರತ್ರಾಪಿ ವಿಚಿಕಿತ್ಸಿತಂ ಪುರಾ
ನ ಹಿ ಸುವಿಜ್ಞೇಯ ಮಣು ರೇಷ ಧರ್ಮಃ ।
ಅನ್ಯಂ ವರಂ ನಚಿಕೇತೋ ವೃಣೀಷ್ವ
ಮಾ ಮೋಪರೋತ್ಸೀ ರತಿಮಾಸೃಜೈನಮ್ ॥ ೨೨ ॥
ದೇವೈ ರತ್ರಾಪಿ ವಿಚಿಕಿತ್ಸಿತಂ ಕಿಲ ತ್ವಂಚ
ಮೃತ್ಯೋ ಯನ್ನ ಸುವಿಜ್ಞೇಯ ಮಾತ್ಥ ।
ವಕ್ತಾ ಚಾಸ್ಯ ತ್ವಾದೃಗನ್ಯೋ ನ ಲಭ್ಯೋ
ನಾನ್ಯೋ ವರ ಸ್ತುಲ್ಯ ಏತಸ್ಯ ಕಶ್ಚಿತ್ ॥ ೨೩ ॥
ಶತಾಯುಷಃ ಪುತ್ರ ಪೌತ್ರಾನ್ ವೃಣೀಷ್ವ
ಬಹೂನ್ ಪಶೂನ್ ಹಸ್ತಿ ಹಿರಣ್ಯಮಶ್ವಾನ್ ।
ಭೂಮೇ ರ್ಮಹದಾಯತನಂ ವೃಣೀಷ್ವ
ಸ್ವಯಂಚ ಜೀವ ಶರದೋ ಯಾವದಿಚ್ಛಸಿ ॥ ೨೪ ॥
ಏತತ್ತುಲ್ಯಂ ಯದಿ ಮನ್ಯಸೇ ವರಂ
ವೃಣೀಷ್ವ ವಿತ್ತಂ ಚಿರಜೀವಿಕಾಂಚ ।
ಮಹಾಭೂಮೌ ನಚಿಕೇತ ಸ್ತ್ವಮೇಧಿ
ಕಾಮಾನಾಂ ತ್ವಾ ಕಾಮ ಭಾಜಂ ಕರೋಮಿ ॥ ೨೫ ।
ಯೇಯೇ ಕಾಮಾ ದುರ್ಲಭಾ ಮರ್ತ್ಯಲೋಕೇ
ಸರ್ವಾನ್ ಕಾಮಾನ್ ಛಂದತಃ ಪ್ರಾರ್ಥಯಸ್ವ
ಇಮಾ ರಾಮಾ ಸ್ಸರಥಾ ಸ್ಸತೂರ್ಯಾ
ನಹೀದೃಶಾ ಲಂಭನೀಯಾ ಮನುಷ್ಯೈಃ ಆಭಿರ್ಮತ್ಪ್ರತ್ತಾಭಿಃ
ಪರಿಚಾರಯಸ್ವ ನಚಿಕೇತೋ ಮರಣಂ ಮಾನುಪ್ರಾಕ್ಷೀಃ ॥ ೨೬
ಶ್ವೋಭಾವಾ ಮರ್ತ್ಯಸ್ಯ ಯದಂತ ಕೈತತ್
ಸರ್ವೇಂದ್ರಿಯಾಣಾಂ ಜರಯಂತಿ ತೇಜಃ ।

ಅಪಿಸರ್ವಂ ಜೀವಿತ ಮಲ್ಪಮೇವ ತವೈವ ವಾಹಾಸ್ತವನೃತ್ಯಗೀತೇ ॥ ೨೬ ॥
ನ ವಿತ್ತೇನ ತರ್ಪಣೀಯೋ ಮನುಷ್ಯೋ
ಲಪ್ಸ್ಯಾಮಹೇ ವಿತ್ತಮದ್ರಾಕ್ಷ್ಮ ಚೇತ್ತ್ವಾ ।
ಜೀವಿಷ್ಯಾಮೋ ಯಾವದೀಶಿಷ್ಯಸಿ ತ್ವಂ
ವರಸ್ತು ಮೇ ವರಣೀಯಸ್ಸ ಏವ ॥ ೨೭ ॥
ಅಜೀರ್ಯತಾಮಮೃತಾನಾಮುಪೇತ್ಯ ಜೀರ್ಯನ್ಮರ್ತ್ಯಃ ಕ್ವಧಸ್ಥಃ ಪ್ರಜಾನನ್ ।
ಅಭಿಧ್ಯಾಯನ್ ವರ್ಣರತಿಪ್ರಮೋದಾನತಿದೀರ್ಘೇ ಜೀವಿತೇ ಕೋ ರಮೇತ ॥
ಯಸ್ಮಿನ್ನಿದಂ ವಿಚಿಕಿತ್ಸಂತಿ ಮೃತ್ಯೋ
ಯತ್ಸಾಮ್ಪರಾಯೇ ನಸ್ತತ್
ಯೋಽಯಂ ವರೋ ಗೂಢಮನುಪ್ರವಿಷ್ಟೋ
ನಾನ್ಯಂ ತಸ್ಮಾನ್ನಚಿಕೇತಾ ವೃಣೀತೇ ॥ ೨೯ ॥

— ಅಥ ದ್ವಿತೀಯವಲ್ಲೀ —

ಹರಿಃ ಓಂ

ಅನ್ಯಚ್ಛ್ರೇಯೋಽನ್ಯದುತೈವ ಪ್ರೇಯಃ
ತೇ ಉಭೇ ನಾನಾರ್ಥೇ ಪುರುಷಗ್ಂ ಸಿನೀತಃ ।
ತಯೋಃ ಶ್ರೇಯ ಆದದಾನಸ್ಯ ಸಾಧು ಭವತಿ
ಹೀಯತೇಽರ್ಥಾದ್ಯ ಉ ಪ್ರೇಯೋ ವೃಣೀತೇ ॥ ೧ ॥
ಶ್ರೇಯಶ್ಚ ಪ್ರೇಯಶ್ಚ ಮನುಷ್ಯಮೇತ
ಸ್ತೌ ಸಂಪರೀತ್ಯ ವಿವಿನಕ್ತಿ ಧೀರಃ ।
ಶ್ರೇಯೋ ಹಿ ಧೀರೋಽಭಿ ಪ್ರೇಯಸೋ ವೃಣೀತೇ
ಪ್ರೇಯೋ ಮಂದೋ ಯೋಗಕ್ಷೇಮಾದ್ವೃಣೀತೇ ॥ ೨ ॥
ಸತ್ವಂ ಪ್ರಿಯಾನ್ ಪ್ರಿಯರೂಪಾಗ್ಂಶ್ಚ ಕಾಮಾನ್
ಅಭಿಧ್ಯಾಯನ್ನಚಿಕೇತೋಽತ್ಯಸ್ರಾಕ್ಷೀಃ ।
ನೈತಾಗ್ಂ ಸೃಂಕಾಂ ವಿತ್ತಮಯೀಮವಾಪ್ತೋ
ಯಸ್ಯಾಂ ಮಜ್ಜಂತಿ ಬಹವೋ ಮನುಷ್ಯಾಃ ॥ ೩ ॥
ದೂರಮೇತೇ ವಿಪರೀತೇ ವಿಷೂಚೀ ಅವಿದ್ಯಾ ಯಾ ಚ ವಿದ್ಯೇತಿ ಜ್ಞಾತಾ ।
ವಿದ್ಯಾಭೀಪ್ಸಿನಂ ನಚಿಕೇತಸಂ ಮನ್ಯೇ ನ ತ್ವಾ ಕಾಮಾ ಬಹವೋಽಲೋಲುಪಂತ
ಅವಿದ್ಯಾಯಾಮಂತರೇ ವರ್ತಮಾನಾಃ

ಸ್ವಯಂಧೀರಾಃ ಪಂಡಿತಂ ಮನ್ಯಮಾನಾಃ ।
ದಂದ್ರಮ್ಯಮಾಣಾಃ ಪರಿಯಂತಿ ಮೂಢಾ
ಅಂಧೇನೈವ ನೀಯಮಾನಾ ಯಥಾಂಧಾಃ ॥ ೫ ॥
ನ ಸಾಂಪರಾಯಃ ಪ್ರತಿಭಾತಿ ಬಾಲಂ
ಪ್ರಮಾದ್ಯಂತಂ ವಿತ್ತಮೋಹೇನ ಮೂಢಂ ।
ಅಯಂ ಲೋಕೋ ನಾಸ್ತಿ ಪರ
ಇತಿ ಮಾನೀ ಪುನಃ ಪುನರ್ವಶಮಾ ಪದ್ಯತೇ ಮೇ ॥ ೬ ॥
ಶ್ರವಣಾಯಾಪಿ ಬಹುಭಿ ರ್ಯೋ ನ ಲಭ್ಯಃ
ಶೃಣ್ವಂತೋಽಪಿ ಬಹವೋ ಯಂ ನ ವಿದ್ಯುಃ ।
ಆಶ್ಚರ್ಯೋ ವಕ್ತಾ ಕುಶಲೋಽಸ್ಯ ಲಬ್ಧಾ
ಆಶ್ಚರ್ಯೋ ಜ್ಞಾತಾ ಕುಶಲಾನುಶಿಷ್ಟಃ ॥ ೭ ॥
ನನರೇಣಾ ವರೇಣ ಪ್ರೋಕ್ತ ಏಷ ಸುವಿಜ್ಞೇಯೋ ಬಹುಧಾ ಚಿಂತ್ಯಮಾನಃ
ಅನನ್ಯಪ್ರೋಕ್ತೇ ಗತಿರತ್ರನಾಸ್ತಿ ಅಣೀಯಾನ್ಹ್ಯತರ್ಕ್ಯಮಣುಪ್ರಮಾಣಾತ್॥
ನೈಷಾತರ್ಕೇಣಮತಿರಾಪನೇಯಾಪ್ರೋಕ್ತಾನ್ಯೇನೈವಸುಜ್ಞಾನಾಯಪ್ರೇಷ್ಠ।
ಯಾಂತ್ವಮಾಪಃಸತ್ಯಧೃತಿರ್ಬತಾಸಿತ್ವಾದೃಙ್ನೋಭೂಯಾನ್ನಚಿಕೇತಃಪ್ರಷ್ಟಾ॥
ಜಾನಾಮ್ಯಹಂ ಶೇವಧಿರಿತ್ಯನಿತ್ಯಂ ನಹ್ಯಧ್ರುವೈಃ ಪ್ರಾಪ್ಯತೇ ಹಿಧ್ರುವಂತತ್।
ತತೋಮಯಾನಾಚಿಕೇತಶ್ಚಿತೋಽಗ್ನಿರನಿತ್ಯೈರ್ದ್ರವ್ಯೈಃಪ್ರಾಪ್ತವಾನಸ್ಮಿನಿತ್ಯಂ॥
ಕಾಮಸ್ಯಾಪ್ತಿಂ ಜಗತಃ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಂಕ್ರತೋರಾನಂತ್ಯಮಭಯಸ್ಯಪಾರಂ ।
ಸ್ತೋಮ ಮಹ ದುರುಗಾಯಂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಂ
ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಧೃತ್ಯಾ ಧೀರೋ ನಚಿ ಕೇತೋಽತ್ಯ ಸ್ರಾಕ್ಷೀಃ ॥ ೧೧ ॥
ತಂದುರ್ದರ್ಶಂಗೂಢಮನುಪ್ರವಿಷ್ಟಂ ಗುಹಾಹಿತಂಗಹ್ವರೇಷ್ಠಂ ಪುರಾಣಂ ।
ಅಧ್ಯಾತ್ಮಯೋಗಾಧಿಗಮೇನದೇವಂಮತ್ವಾಧೀರೋಹರ್ಷಶೋಕೌಜಹಾತಿ ॥
ಏತಚ್ಛ್ರುತ್ವಾಸಂ ಪರಿಗೃಹ್ಯಮರ್ತ್ಯಃ ಪ್ರವೃಹ್ಯಧರ್ಮ್ಯಮಣುಮೇತಮಾಪ್ಯ।
ಸಮೋದತೇಮೋದನೀಯಗ್ಂಹಿಲಬ್ಧ್ವಾವಿವೃತಗ್ಂಸದ್ಮನಚಿಕೇತಸಂಮನ್ಯೇ॥
ಅನ್ಯತ್ರಧರ್ಮಾ ದನ್ಯತ್ರಾ ಧರ್ಮಾದನ್ಯತ್ರಾಸ್ಮಾ ತ್ಕೃತಾಕೃತಾತ್ ।
ಅನ್ಯತ್ರ ಭೂತಾಚ್ಚ ಭವ್ಯಾಚ್ಚ ಯತ್ತತ್ಪಶ್ಯಸಿ ತದ್ವದ ॥ ೧೪ ॥
ಸರ್ವೇವೇದಾ ಯತ್ಪದಮಾಮನಂತಿ ತಪಾಗ್ಂಸಿಸರ್ವಾಣಿಚಯದ್ವದಂತಿ ।
ಯದಿಚ್ಛಂತೋ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಂ ಚರಂತಿ

ತತ್ತೇ ಪದಗ್ ಸಂಗ್ರಹೇಣ ಬ್ರವೀ ಮ್ಯೋಮಿತ್ಯೇತತ್ ॥ ೧೫ ॥
ಏತದ್ಧ್ಯೇವಾಕ್ಷರಂ ಬ್ರಹ್ಮ ಏತದ್ಧ್ಯೇವಾಕ್ಷರಂ ಪರಂ ।
ಏತದ್ಧ್ಯೇವಾಕ್ಷರಂ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ಯೋಯದಿಚ್ಛತಿ ತಸ್ಯ ತತ್ ॥ ೧೬ ॥
ಏತದಾಲಂಬನಗ್ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಮೇ ತದಾಲಂಬನಂ ಪರಂ ।
ಏತದಾ ಲಂಬನಂ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ ಮಹೀಯತೇ ॥ ೧೭ ॥
ನಜಾಯತೇ ಮ್ರಿಯತೇವಾವಿ ಪಶ್ಚಿನ್ನಾಯಂ ಕುತಶ್ಚಿನ್ನ ಬಭೂವಕಶ್ಚಿತ್ ।
ಅಜೋನಿತ್ಯಶ್ಶಾಶ್ವತೋಯಂ ಪುರಾಣೋ ನಹನ್ಯತೇ ಹನ್ಯಮಾನೇಶರೀರೇ ॥
ಹಂತಾಚೇ ನ್ಮನ್ಯತೇಹಂತುಂ ಹತಶ್ಚೇನ್ಮನ್ಯತೇ ಹತಮ್ ।
ಉಭೌ ತೌ ನ ವಿಜಾನೀತೋ ನಾಯಗ್ ಹಂತಿ ನ ಹನ್ಯತೇ ॥ ೧೮ ॥
ಅಣೋ ರಣೀಯಾ ನ್ಮಹತೋ ಮಹೀಯಾ
ನಾತ್ಮಾಸ್ಯ ಜಂತೋ ರ್ನಿಹಿತೋ ಗುಹಾಯಾಂ ।
ತ ಮಕ್ರತುಃ ಪಶ್ಯತಿ ವೀತಶೋಕೋ
ಧಾತುಃ ಪ್ರಸಾದಾ ನ್ಮಹಿಮಾನ ಮಾತ್ಮನಃ ॥ ೨೦ ॥
ಆಸೀನೋ ದೂರಂ ವ್ರಜತಿ ಶಯಾನೋ ಯಾತಿ ಸರ್ವತಃ ।
ಕಸ್ತಂ ಮದಾಮದಂ ದೇವಂ ಮದನ್ಯೋ ಜ್ಞಾತು ಮರ್ಹತಿ ॥ ೨೧ ॥
ಅಶರೀರಗ್ ಶರೀರೇ ಷ್ವನವಸ್ಥೇ ಷ್ವವಸ್ಥಿತಂ ।
ಮಹಾಂತಂ ವಿಭುಮಾತ್ಮಾನಂ ಮತ್ವಾ ಧೀರೋ ನ ಶೋಚತಿ ॥ ೨೨ ॥
ನಾಯಮಾತ್ಮಾ ಪ್ರವಚನೇನ ಲಭ್ಯೋನಮೇಧಯಾನ ಬಹುನಾಶ್ರುತೇನ ।
ಯಮೇವೈಷವೃಣುತೇತೇನಲಭ್ಯಸ್ತಸ್ಯೈಷಆತ್ಮಾವಿವೃಣುತೇತನೂಗ್ಸ್ವಾಂ ॥
ನಾ ವಿರತೋ ದುಶ್ಚರಿತಾ ನ್ನಾಶಾಂತೋ ನಾ ಸಮಾಹಿತಃ ।
ನಾಶಾಂತ ಮಾನಸೋವಾಪಿ ಪ್ರಜ್ಞಾನೇನೈನ ಮಾಪ್ನುಯಾತ್ ॥ ೨೪ ॥
ಯಸ್ಯ ಬ್ರಹ್ಮಚ ಕ್ಷತ್ರಂಚ ಉಭೇ ಭವತ ಓದನಃ ।
ಮೃತ್ಯು ರ್ಯಸ್ಯೋಪಸೇಚನಂ ಕ ಇತ್ಥಾ ವೇದಯತ್ರಸಃ ॥ ೨೫ ॥

ಅಥ ತೃತೀಯವಲ್ಲೀ.

ಹರಿಃ

ಋತಂಪಿಬಂತೌ ಸುಕೃತಸ್ಯಲೋಕೇಗುಹಾಂಪ್ರವಿಷ್ಟೌಪರಮೇಪರಾರ್ಧ್ಯೇ
ಛಾಯಾತಪೌಬ್ರಹ್ಮವಿದೋವದಂತಿಪಂಚಾಗ್ನಯೋಯೇಚತ್ರಿಣಾಚಿಕೇತಾಃ ।
ಯಸ್ಸೇತು ರೀಜಾನಾನಾ ಮಕ್ಷರಂ ಬ್ರಹ್ಮ ಯ ತ್ಪರಂ

ಅಭಯಂ ತಿತೀರ್ಷತಾಂ ಪಾರಂ ನಾಚಿಕೇತಗ್ ಶಕೇಮಹಿ ॥ ೨ ॥
ಆತ್ಮಾನಗ್ ರಥಿನಂ ವಿದ್ಧಿ ಶರೀರಗ್ ರಥಮೇವತು ।
ಬುದ್ಧಿಂತು ಸಾರಥಿಂ ವಿದ್ಧಿ ಮನಃ ಪ್ರಗ್ರಹಮೇವಚ ॥ ೩ ॥
ಇಂದ್ರಿಯಾಣಿ ಹಯಾನಾಹು ರ್ವಿಷಯಾಗ್ ಸ್ತೇಷು ಗೋಚರಾನ್ ।
ಆತ್ಮೇಂದ್ರಿಯ ಮನೋಯುಕ್ತಂ ಭೋಕ್ತೇತ್ಯಾ ಹುರ್ಮನೀಷಿಣಃ ॥ ೪ ॥
ಯಸ್ತ್ವ ವಿಜ್ಞಾನವಾ ನ್ಭವತ್ಯ ಯುಕ್ತೇನ ಮನಸಾ ಸದಾ ।
ತಸ್ಯೇಂದ್ರಿಯಾ ಣ್ಯವಶ್ಯಾನಿ ದುಷ್ಟಾಶ್ವಾ ಇವ ಸಾರಥೇಃ ॥ ೫ ॥
ಯಸ್ತು ವಿಜ್ಞಾನವಾನ್ಭವತಿ ಯುಕ್ತೇನ ಮನಸಾ ಸದಾ ।
ತಸ್ಯೇಂದ್ರಿಯಾಣಿ ವಶ್ಯಾನಿ ಸದಶ್ವಾ ಇವ ಸಾರಥೇಃ ॥ ೬ ॥
ಯಸ್ತ್ವ ವಿಜ್ಞಾನವಾನ್ ಭವತ್ಯ ಮನಸ್ಕ ಸ್ಸದಾ ಶುಚಿಃ ।
ನ ಸ ತತ್ಪದ ಮಾಪ್ನೋತಿ ಸಗ್ಂಸಾರಂ ಚಾಧಿ ಗಚ್ಛತಿ ॥ ೭ ॥
ಯಸ್ತು ವಿಜ್ಞಾನವಾನ್ಭವತಿ ಸಮನಸ್ಕ ಸ್ಸದಾ ಶುಚಿಃ ।
ಸತು ತತ್ಪದ ಮಾಪ್ನೋತಿ ಯಸ್ಮಾದ್ಭೂಯೋ ನಜಾಯತೇ ॥ ೮ ॥
ವಿಜ್ಞಾನಸಾರಥಿ ರ್ಯಸ್ತು ಮನಃ ಪ್ರಗ್ರಹವಾನ್ನರಃ ।
ಸೋಽಧ್ವನಃ ಪಾರ ಮಾಪ್ನೋತಿ ತದ್ವಿಷ್ಣೋಃ ಪರಮಂ ಪದಂ ॥ ೯ ॥
ಇಂದ್ರಿಯೇಭ್ಯಃ ಪರಾಹ್ಯರ್ಥಾ ಅರ್ಥೇಭ್ಯಶ್ಚ ಪರಂ ಮನಃ ।
ಮನಸಸ್ತು ಪರಾ ಬುದ್ಧಿ ರ್ಬುದ್ಧೇ ರಾತ್ಮಾ ಮಹಾನ್ಪರಃ ॥ ೧೦ ॥
ಮಹತಃ ಪರಮ ವ್ಯಕ್ತ ಮವ್ಯಕ್ತಾ ತ್ಪುರುಷಃ ಪರಃ ।
ಪುರುಷಾನ್ನ ಪರಂ ಕಿಂಚಿ ತ್ಸಾ ಕಾಷ್ಠಾ ಸಾ ಪರಾ ಗತಿಃ ॥ ೧೧ ॥
ಏಷ ಸರ್ವೇಷು ಭೂತೇಷು ಗೂಢೋತ್ಮಾ ನ ಪ್ರಕಾಶತೇ ।
ದೃಶ್ಯತೇ ತ್ವಗ್ರ್ಯಯಾ ಬುದ್ಧ್ಯಾ ಸೂಕ್ಷ್ಮಯಾ ಸೂಕ್ಷ್ಮದರ್ಶಿಭಿಃ ॥ ೧೨ ॥
ಯಚ್ಛೇದ್ವಾಙ್ಮನಸೀ ಪ್ರಾಜ್ಞ ಸ್ತದ್ಯಚ್ಛೇ ಜ್ಜ್ಞಾನ ಆತ್ಮನಿ ।
ಜ್ಞಾನ ಮಾತ್ಮನಿ ಮಹತಿ ನಿಯಚ್ಛೇ ತ್ತದ್ಯಚ್ಛೇ ಚ್ಛಾಂತ ಆತ್ಮನಿ ॥ ೧೩ ॥
ಉತ್ತಿಷ್ಠತ ಜಾಗ್ರತ ಪ್ರಾಪ್ಯ ವರಾ ನ್ನಿಬೋಧತ ।
ಕ್ಷುರಸ್ಯ ಧಾರಾ ನಿಶಿತಾ ದುರತ್ಯಯಾ ದುರ್ಗಂ ಪಥಸ್ತತ್ಕವಯೋ ವದಂತಿ ॥ ೧೪ ॥
ಅಶಬ್ದ ಮಸ್ಪರ್ಶ ಮರೂಪ ಮವ್ಯಯಂ ತಥಾರಸಂ ನಿತ್ಯಮಗನ್ಧವಚ್ಚ ಯತ್ ।
ಅನಾದ್ಯನಂತಂ ಮಹತಃ ಪರಂ ಧ್ರುವಂ
ನಿಚಾಯ್ಯ ತಂ ಮೃತ್ಯುಮುಖಾ ತ್ಪ್ರಮುಚ್ಯತೇ ॥ ೧೫ ॥

ನಾಚಿಕೇತ ಮುಪಾಖ್ಯಾನಂ ಮೃತ್ಯುಪ್ರೋಕ್ತಗ್ಂ ಸನಾತನಮ್ ।
ಉಕ್ತ್ವಾ ಶ್ರುತ್ವಾಚ ಮೇಧಾವೀ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ ಮಹೀಯತೇ ॥ ೧೬ ॥
ಯ ಇಮಂ ಪರಮಂ ಗುಹ್ಯಂ ಶ್ರಾವಯೇ ದ್ಬ್ರಹ್ಮಸಂಸದಿ ।
ಪ್ರಯತಶ್ಶ್ರಾದ್ಧಕಾಲೇವಾತದಾನಂತ್ಯಾಯಕಲ್ಪತೇತದಾನಂತ್ಯಾಯಕಲ್ಪತಇತಿ॥

ಇತಿ ಪ್ರಥಮೋಧ್ಯಾಯಸ್ಸಮಾಪ್ತಃ.

-:0:-

ಕಠೋಪನಿಷದ್ದ್ವಿತೀಯಾಧ್ಯಾಯೇ ಚತುರ್ಥವಲ್ಲೀ.

ಪರಾಂಚಿ ಖಾನಿ ವ್ಯತೃಣ ತ್ಸ್ವಯಂ ಭೂಃ
ತಸ್ಮಾ ತ್ಪರಾ ಙ್ಪಶ್ಯತಿ ನಾಂತರಾತ್ಮನ್ ।
ಕಶ್ಚಿ ದ್ಧೀರಃ ಪ್ರತ್ಯಗಾತ್ಮಾನ ಮೈಕ್ಷ ದಾವೃತ್ತ ಚಕ್ಷುರಮೃತತ್ವಮಿಚ್ಛನ್ ॥೧॥
ಪರಾಚಃ ಕಾಮಾ ನನುಯನ್ತಿ ಬಾಲಾಃ
ತೇ ಮೃತ್ಯೋ ರ್ಯನ್ತಿ ವಿತತಸ್ಯ ಪಾಶಂ ।
ಅಥ ಧೀರಾ ಅಮೃತತ್ವಂ ವಿದಿತ್ವಾ ಧ್ರುವ
ಮಧ್ರುವೇ ಷ್ವಿಹ ನ ಪ್ರಾರ್ಥಯನ್ತೇ ॥ ೨ ॥
ಯೇನ ರೂಪಂ ರಸಂ ಗನ್ಧಂ ಶಬ್ದಾನ್ ಸ್ಪರ್ಶಾಗ್ಂಶ್ಚ ಮೈಥುನಾನ್ ।
ಏತೇನೈವ ವಿಜಾನಾತಿ ಕಿಮತ್ರ ಪರಿಶಿಷ್ಯತೇ ॥ ಏತದ್ವೈತತ್ ॥ ೩ ॥
ಸ್ವಪ್ನಾನ್ತಂ ಜಾಗರಿತಾಂತಂ ಚೋಭೌ ಯೇನಾ ನುಪಶ್ಯತಿ ।
ಮಹಾನ್ತಂ ವಿಭು ಮಾತ್ಮಾನಂ ಮತ್ವಾಧೀರೋ ನಶೋಚತಿ ॥ ೪ ॥
ಯ ಇಮಂ ಮಧ್ವದಂ ವೇದ ಆತ್ಮಾನಂ ಜೀವ ಮನ್ತಿಕಾತ್ ।
ಈಶಾನಂ ಭೂತಭವ್ಯಸ್ಯ ನ ತತೋ ವಿಜುಗುಪ್ಸತೇ ॥ ಏತದ್ವೈತತ್ ॥ ೫ ॥
ಯಃಪೂರ್ವಂ ತಪಸೋಜಾತ ಮದ್ಭ್ಯಃ ಪೂರ್ವಮಜಾಯತ ।
ಗುಹಾಂ ಪ್ರವಿಶ್ಯತಿಷ್ಠನ್ತಂ ಯೋಭೂತೇಭಿರ್ವ್ಯಪಶ್ಯತ॥ಏತದ್ವೈತತ್॥೬॥
ಯಾ ಪ್ರಾಣೇನ ಸಂಭವತ್ಯ ದಿತಿ ರ್ದೇವತಾಮಯೀ ।
ಗುಹಾಂ ಪ್ರವಿಶ್ಯತಿಷ್ಠಂತೀ ಯಾಭೂತೇಭಿರ್ವ್ಯಜಾಯತ॥ ಏತದ್ವೈತತ್ ॥
ಅರಣ್ಯೋ ರ್ನಿಹಿತೋಜಾತ ವೇದಾಗರ್ಭ ಇವಸು ಭೃತೋಗರ್ಭಿಣೀಭಿಃ ।
ದಿವೇದಿವ ಈಡ್ಯೋ ಜಾಗೃ ವದ್ಭಿ ರ್ಹವಿಷ್ಮದ್ಭಿ
ರ್ಮನುಷ್ಯೇಭಿ ರಗ್ನಿಃ ॥ ಏತದ್ವೈತತ್ ॥ ೭ ॥

ಯತಶ್ಚೋದೇತಿ ಸೂರ್ಯೋಽಸ್ತಂ ಯತ್ರ ಚ ಗಚ್ಛತಿ ।
ತಂ ದೇವಾಸ್ಸರ್ವೇಽರ್ಪಿತಾಸ್ತದು ನಾತ್ಯೇತಿ ಕಶ್ಚನ ॥ ಏತದ್ವೈತತ್ ॥ ೯ ॥
ಯದೇವೇಹ ತ ದಮುತ್ರ ಯದಮುತ್ರ ತದನ್ವಿಹ ।
ಮೃತ್ಯೋಸ್ಸಮೃತ್ಯು ಮಾಪ್ನೋತಿ ಯ ಇಹ ನಾನೇವ ಪಶ್ಯತಿ ॥೧೦॥
ಮನಸೈ ವೇದ ಮಾಪ್ತವ್ಯಂ ನೇಹ ನಾನಾಸ್ತಿ ಕಿಂ ಚನ ।
ಮೃತ್ಯೋಸ್ಸಮೃತ್ಯುಂ ಗಚ್ಛತಿ ಯ ಇಹ ನಾನೇವ ಪಶ್ಯತಿ ॥ ೧೧ ॥
ಅಙ್ಗುಷ್ಠಮಾತ್ರಃ ಪುರುಷೋ ಮಧ್ಯ ಆತ್ಮನಿ ತಿಷ್ಠತಿ ।
ಈಶಾನೋ ಭೂತ ಭವ್ಯಸ್ಯ ನತತೋ ವಿಜುಗುಪ್ಸತೇ ॥ ಏತದ್ವೈತತ್ ॥೧೨॥
ಅಙ್ಗುಷ್ಠಮಾತ್ರಃ ಪುರುಷೋ ಜ್ಯೋತಿರಿವಾಧೂಮಕಃ ।
ಈಶಾನೋ ಭೂತಭವ್ಯಸ್ಯ ಸಏವಾದ್ಯಸಉಶ್ವಃ ॥ ಏತದ್ವೈತತ್ ॥ ೧೩ ॥
ಯಥೋದಕಂ ದುರ್ಗೇವೃಷ್ಟಂ ಪರ್ವತೇಷು ವಿಧಾವತಿ ।
ಏವಂಧರ್ಮಾನ್ ಪೃಥಕ್ಪಶ್ಯಂ ಸ್ತಾನೇವಾನು ವಿಧಾವತಿ ॥ ೧೪ ॥
ಯಥೋದಕಂ ಶುದ್ಧೇಶುದ್ಧ ಮಾಸಿಕ್ತಂ ತಾದೃಗೇವ ಭವತಿ ।
ಏವಂಮುನೇ ರ್ವಿಜಾನತ ಆತ್ಮಾ ಭವತಿ ಗೌತಮ ॥ ೧೫ ॥

— ಅಥ ದ್ವಿತೀಯಾಧ್ಯಾಯೇ ಪಂಚಮವಲ್ಲೀ. —

ಹರಿಃ ಓಂ

ಪುರ ಮೇಕಾದಶದ್ವಾರ ಮಜಸ್ಯಾವಕ್ರಚೇತಸಃ ।
ಅನುಷ್ಠಾಯ ನಶೋಚತಿ ವಿಮುಕ್ತಶ್ಚ ವಿಮುಚ್ಯತೇ ॥ ಏತದ್ವೈತತ್ ॥೧॥
ಹಂಸಶ್ಶುಚಿಷದ್ವಸುರನ್ತರಿಕ್ಷ ಸದ್ಧೋತಾ ವೇದಿಷದತಿಥಿರ್ದುರೋಣಸತ್
ನೃಷದ್ವರ ಸದೃತ ಸದ್ವ್ಯೋಮ ಸದಬ್ಜಾ
ಗೋಜಾ ಋತಜಾ ಅದ್ರಿಜಾ ಋತಂ ಬೃಹತ್ ॥ ೨
ಊರ್ಧ್ವಂ ಪ್ರಾಣ ಮುನ್ನಯ ತ್ಯಪಾನಂ ಪ್ರತ್ಯಗಸ್ಯತಿ ।
ಮಧ್ಯೇ ವಾಮನ ಮಾಸೀನಂ ವಿಶ್ವೇದೇವಾ ಉಪಾಸತೇ ॥ ೩ ॥
ಅಸ್ಯವಿಸ್ರಂ ಸಮಾನಸ್ಯ ಶರೀರಸ್ಥಸ್ಯ ದೇಹಿನಃ ।
ದೇಹಾದ್ವಿಮುಚ್ಯ ಮಾನಸ್ಯ ಕಿಮತ್ರ ಪರಿಶಿಷ್ಯತೇ ॥ ಏತದ್ವೈತತ್ ॥ ೪
ನ ಪ್ರಾಣೇನ ನಾಪಾನೇನ ಮರ್ತ್ಯೋ ಜೀವತಿ ಕಶ್ಚನ ।
ಇತರೇಣತು ಜೀವನ್ತಿ ಯಸ್ಮಿನ್ನೇತಾ ವುಪಾಶ್ರಿತೌ ॥ ೫ ॥
ತ ಇದಂ ಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಗುಹ್ಯಂ ಬ್ರಹ್ಮ ಸನಾತನಮ್ ।

ಯಥಾಚ ಮರಣಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಆತ್ಮಾ ಭವತಿಗೌತಮ ॥ ೬ ॥
ಯೋನಿ ಮನ್ಯೇ ಪ್ರಪದ್ಯನ್ತೇ ಶರೀರತ್ವಾಯ ದೇಹಿನಃ ।
ಸ್ಥಾಣು ಮನ್ಯೇ ನು ಸಂಯನ್ತಿ ಯಥಾಕರ್ಮ ಯಥಾಶ್ರುತಂ ॥ ೭ ॥
ಯಏಷ ಸುಪ್ತೇಷು ಜಾಗರ್ತಿ ಕಾಮಂ ಕಾಮಂ ಪುರುಷೋ ನಿರ್ಮಿಮಾಣಃ।
ತದೇವ ಶುಕ್ರಂ ತದ್ಬ್ರಹ್ಮ ತದೇವಾಮೃತ ಮುಚ್ಯತೇ
ತಸ್ಮಿಲ್ಲೋಕಾಶ್ರಿತಾಸ್ಸರ್ವೇ ತದುನಾತ್ಯೇತಿಕಶ್ಚನ ॥ ಏತದ್ವೈತತ್ ॥ ೮ ॥
ಅಗ್ನಿರ್ಯಥೈಕೋಭುವನಂಪ್ರವಿಷ್ಟೋರೂಪಂರೂಪಂಪ್ರತಿರೂಪೋಬಭೂವ ।
ಏಕಸ್ತಥಾ ಸರ್ವಭೂತಾಂತರಾತ್ಮಾ ರೂಪಂರೂಪಂಪ್ರತಿರೂಪೋಬಹಿಶ್ಚ ॥೯॥
ವಾಯು ರ್ಯಥೈಕೋ ಭುವನಂ ಪ್ರವಿಷ್ಟೋ
ರೂಪಂ ರೂಪಂ ಪ್ರತಿರೂಪೋ ಬಭೂವ ।
ಏಕಸ್ತಥಾ ಸರ್ವಭೂತಾಂತರಾತ್ಮಾ ರೂಪಂ ರೂಪಂಪ್ರತಿ ರೂಪೋಬಹಿಶ್ಚ ॥
ಸೂರ್ಯೋ ಯಥಾ ಸರ್ವಲೋಕಸ್ಯ ಚಕ್ಷುಃ
ನ ಲಿಪ್ಯತೇ ಚಾಕ್ಷುಷೈ ರ್ಬಾಹ್ಯ ದೋಷೈಃ ।
ಏಕಸ್ತಥಾ ಸರ್ವಭೂತಾಂತರಾತ್ಮಾ ನಲಿಪ್ಯತೇ ಲೋಕದುಃಖೇನಬಾಹ್ಯಃ॥
ಏಕೋ ವಶೀ ಸರ್ವಭೂತಾನ್ತರಾತ್ಮಾ
ಏಕಂ ರೂಪಂ ಬೀಜಂ ಬಹುಧಾ ಯಃ ಕರೋತಿ ।
ತಮಾತ್ಮಸ್ಥಂ ಯೇ ನು ಪಶ್ಯನ್ತಿ ಧೀರಾಃ
ತೇಷಾಂ ಸುಖಂ ಶಾಶ್ವತಂ ನೇತರೇಷಾಮ್ ॥ ೧೨ ॥
ನಿತ್ಯೋ ನಿತ್ಯಾನಾಂ ಚೇತನ ಶ್ಚೇತನಾನಾಂ
ಏಕೋ ಬಹೂನಾಂ ಯೋ ವಿದಧಾತಿ ಕಾಮಾನ್ ।
ತ ಮಾತ್ಮಸ್ಥಂ ಯೇ ನು ಪಶ್ಯನ್ತಿ ಧೀರಾ
ತೇಷಾಂ ಶಾನ್ತಿ ಶ್ಶಾಶ್ವತೀ ನೇತರೇಷಾಮ್ ॥ ೧೩ ॥
ತದೇತ ದಿತಿ ಮನ್ಯನ್ತೇ ನಿರ್ದೇಶ್ಯಂ ಪರಮಂ ಸುಖಂ ।
ಕಥನ್ನು ತದ್ವಿಜಾನೀಯಾಂ ಕಿಮು ಭಾತಿ ವಿಭಾತಿವಾ ॥ ೧೪ ॥
ನ ತತ್ರ ಸೂರ್ಯೋ ಭಾತಿ ನ ಚಂದ್ರತಾರಕಂ
ನೇಮಾ ವಿದ್ಯುತೋ ಭಾನ್ತಿ ಕುತೋಯಮಗ್ನಿಃ ।
ತಮೇವಭಾನ್ತ ಮನುಭಾತಿ ಸರ್ವಂ ತಸ್ಯಭಾಸಾ ಸರ್ವಮಿದಂ ವಿಭಾತಿ॥೧೫॥

ಅಥ ದ್ವಿತೀಯಾಧ್ಯಾಯೇ ಷಷ್ಠವಲ್ಲೀ.

ಹರಿಃ ಓಂ

ಊರ್ಧ್ವಮೂಲೋ ಅವಾಕ್ಶಾಖ ಏಷೋಽಶ್ವತ್ಥ ಸ್ಸನಾತನಃ
ತದೇವ ಶುಕ್ರಂ ತದ್ಬ್ರಹ್ಮ ತದೇವಾಮೃತ ಮುಚ್ಯತೇ ।
ತಸ್ಮಿಲ್ಲೋಕಾ ಶ್ರಿತಾಸ್ಸರ್ವೇ ತದುನಾತ್ಯೇತಿ ಕಶ್ಚನ ॥ ಏತದ್ವೈತತ್ ॥೧॥
ಯದಿದಂ ಕಿಂಚ ಜಗತ್ಸರ್ವಂ ಪ್ರಾಣ ಏಜತಿ ನಿಸ್ಸೃತಂ ।
ಮಹದ್ಭಯಂ ವಜ್ರಮುದ್ಯತಂ ಯಏತದ್ವಿದು ರಮೃತಾಸ್ತೇಭವನ್ತಿ ॥ ೨ ॥
ಭಯಾದಸ್ಯಾಗ್ನಿ ಸ್ತಪತಿ ಭಯಾ ತ್ತಪತಿ ಸೂರ್ಯಃ ।
ಭಯಾದಿನ್ದ್ರಶ್ಚ ವಾಯುಶ್ಚ ಮೃತ್ಯು ರ್ಧಾವತಿ ಪಂಚಮಃ ॥ ೩ ॥
ಇಹಚೇ ದಶಕದ್ಬೋದ್ಧುಂ ಪ್ರಾಕ್ಶರೀರಸ್ಯ ವಿಸ್ರಸಃ ।
ತತಸ್ಸರ್ಗೇಷು ಲೋಕೇಷು ಶರೀರತ್ವಾಯ ಕಲ್ಪತೇ ॥ ೪ ॥
ಯಥಾದರ್ಶೇ ತಥಾತ್ಮನಿ ಯಥಾ ಸ್ವಪ್ನೇತಥಾ ಪಿತೃಲೋಕೇ ।
ಯಥಾಪ್ಸು ಪರೀವದದೃಶೇ ತಥಾಗನ್ಧರ್ವಲೋಕೇ
ಛಾಯಾ ತಪಯೋ ರಿವ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ ॥ ೫ ॥
ಇನ್ದ್ರಿಯಾಣಾಂ ಪೃಥಗ್ಭಾವ ಮುದಯಾಸ್ತ ಮಯೌ ಚ ಯತ್ ।
ಪೃಥ ಗುತ್ಪದ್ಯ ಮಾನಾನಾಂ ಮತ್ವಾ ಧೀರೋ ನ ಶೋಚತಿ ॥ ೬ ॥
ಇನ್ದ್ರಿಯೇಭ್ಯಃ ಪರಂ ಮನೋ ಮನಸ ಸ್ಸತ್ವ ಮುತ್ತಮಂ ।
ಸತ್ವಾದಧಿ ಮಹಾನಾತ್ಮಾ ಮಹತೋ ವ್ಯಕ್ತ ಮುತ್ತಮಂ ॥ ೭ ॥
ಅವ್ಯಕ್ತಾತ್ತು ಪರಃಪುರುಷೋ ವ್ಯಾಪಕೋ ಲಿಂಗಏವಚ ।
ಯಜ್ಞಾತ್ವಾ ಮುಚ್ಯತೇ ಜನ್ತು ರಮೃತತ್ವಂ ಚ ಗಚ್ಛತಿ ॥ ೮ ॥
ನ ಸಂದೃಶೇ ತಿಷ್ಠತಿ ರೂಪಮಸ್ಯ ನಚಕ್ಷುಷಾ ಪಶ್ಯತಿ ಕಶ್ಚನೈನಂ ।
ಹೃದಾಮನೀಷಾ ಮನಸಾಭಿಕ್ಲೃಪ್ತೋಯ ಏತದ್ವಿದುರ ಮೃತಾಸ್ತೇಭವನ್ತಿ॥
ಯದಾ ಪಂಚಾವತಿಷ್ಠನ್ತೇ ಜ್ಞಾನಾನಿ ಮನಸಾ ಸಹ ।
ಬುದ್ಧಿಶ್ಚ ನವಿಚೇಷ್ಟತೇ ತಾ ಮಾಹುಃ ಪರಮಾಂ ಗತಿಮ್ ॥ ೧೦
ತಾಂ ಯೋಗಮಿತಿಮನ್ಯನ್ತೇ ಸ್ಥಿರಾಮಿನ್ದ್ರಿಯ ಧಾರಣಾಮ್ ।
ಅಪ್ರಮತ್ತ ಸ್ತಥಾ ಭವತಿ ಯೋಗೋಹಿ ಪ್ರಭಾವಾಪ್ಯಯೌ ॥ ೧೧ ॥
ನೈವ ವಾಚಾ ನ ಮನಸಾ ಪ್ರಾಪ್ತುಂ ಶಕ್ಯೋ ನ ಚಕ್ಷುಷಾ
ಅಸ್ತೀತಿ ಬ್ರುವತೋಽನ್ಯತ್ರ ಕಥಂ ತ ದುಪಲಭ್ಯತೇ ॥ ೧೨ ॥
ಅಸ್ತೀತ್ಯೇವೋಪಲಬ್ಧವ್ಯ ಸ್ತತ್ವಭಾವೇನಚೋಭಯೋಃ ।

ಅಸ್ತೀತ್ಯೇವೋಪಲಬ್ಧಸ್ಯ ತತ್ತ್ವಭಾವಃ ಪ್ರಸೀದತಿ ॥ ೧೩ ॥
ಯದಾ ಸರ್ವೇ ಪ್ರಮುಚ್ಯನ್ತೇ ಕಾಮಾ ಯೇಸ್ಯಹೃದಿ ಶ್ರಿತಾಃ ।
ಅಥ ಮರ್ತ್ಯೋ ಮೃತೋ ಭವತ್ಯತ್ರ ಬ್ರಹ್ಮ ಸಮಶ್ನುತೇ ॥ ೧೪ ॥
ಯದಾ ಸರ್ವೇ ಪ್ರಭಿದ್ಯನ್ತೇ ಹೃದಯಸ್ಯೇಹ ಗ್ರನ್ಥಯಃ ।
ಅಥ ಮರ್ತ್ಯೋ ಮೃತೋಭವತ್ಯೇ ತಾವ ದನುಶಾಸನಮ್ ॥ ೧೫ ॥
ಶತಂಚೈಕಾಚ ಹೃದಯಸ್ಯನಾಡ್ಯ ಸ್ತಾಸಾಂ ಮೂರ್ಧಾನಮಭಿನಿಸ್ಸೃತೈಕಾ ।
ತಯೋರ್ಧ್ವಮಾಯ ನ್ನಮೃತತ್ವಮೇತಿ ವಿಷ್ವಙ ನ್ಯಾಉತ್ಕ್ರಮಣೇಭವನ್ತಿ॥
ಅಙ್ಗುಷ್ಠಮಾತ್ರಃಪುರುಷೋನ್ತರಾತ್ಮಾಸದಾಜನಾನಾಂಹೃದಯೆಸನ್ನಿವಿಷ್ಟಃ ।
ತಂಸ್ವಾ ಚ್ಛರೀರಾ ತ್ಪ್ರವೃಹೇ ನ್ಮುಞ್ಜಾ ದಿವೇಷೀಕಾಂ ಧೈರ್ಯೇಣ ।
ತಂ ವಿದ್ಯಾ ಚ್ಛುಕ್ರಮಮೃತಂ ತಂವಿದ್ಯಾ ಚ್ಛುಕ್ರ ಮಮೃತಮಿತಿ ॥ ೧೭ ॥
ಮೃತ್ಯುಪ್ರೋಕ್ತಾಂ ನಚಿಕೇತೋಥ ಲಬ್ಧ್ವಾ
ವಿದ್ಯಾ ಮೇತಾಂ ಯೋಗವಿಧಿಞ್ಚ ಕೃತ್ಸ್ನಂ ।
ಬ್ರಹ್ಮಪ್ರಾಪ್ತೋ ವಿರಜೋಭೂ ದ್ವಿಮೃತ್ಯುಃ
ಅನ್ಯೋಪ್ಯೇವಂ ಯೋ ವಿದಧ್ಯಾತ್ಮಮೇವ ॥ ೧೮ ॥

ಇತಿ ಕಠೋಪನಿಷತ್ಸಮಾಪ್ತಾ.

ಓಂ ಪೂರ್ಣಮದಃ ಪೂರ್ಣಮಿದಂ ಪೂರ್ಣಾತ್ಪೂರ್ಣಮುದಚ್ಯತೆ ।
ಪೂರ್ಣ ಸ್ಯ ಪೂರ್ಣ ಮಾದಾಯ ಪೂರ್ಣಮೇವಾವಶಿಷ್ಯತೆ ॥
ಓಂ ಶಾನ್ತಿಶ್ಶಾನ್ತಿಶ್ಶಾನ್ತಿಃ. ಎಂದು ಈಶಾವಾಸ್ಯೋಪನಿಷತ್ತಿಗೂ,
ಓಂ ಆಪ್ಯಾಯನ್ತು ಮಮಾಂಗಾನಿ ವಾಕ್ಪ್ರಾಣಶ್ಚಕ್ಷುಶ್ಶ್ರೋತ್ರಮಥೋ
ಬಲಮಿಂದ್ರಿಯಾಣಿ ಚ ಸರ್ವಾಣಿ ಸರ್ವಂ ಬ್ರಹ್ಮೋಪನಿಷದಂ ಮಾ ಹಂ
ಬ್ರಹ್ಮ ನಿರಾಕುರ್ಯಾಂ ಮಾಮಾಬ್ರಹ್ಮನಿರಾಕರೋ ದ ನಿರಾಕರಣಮಸ್ತ್ವ
ನಿರಾಕರಣಂ ಮೇ ಅಸ್ತುತದಾತ್ಮನಿ ನಿರತೆ ಯ ಉಪನಿಷತ್ಸು ಧರ್ಮಾಸ್ತೇ
ಮಯಿಸನ್ತುತೇ ಮಯಿಸನ್ತು ॥ ಓಂ ಶಾನ್ತಿಶ್ಶಾನ್ತಿಶ್ಶಾನ್ತಿಃ. ಎಂದು
(ಸಾಮವೇದೀಯತಲವಕಾರೋಪನಿಷತ್) ಕೇನೋಪನಿಷತ್ತಿಗೂ,
ಸಹನಾ ವವತು ಸಹನೌ ಭುನಕ್ತು ಸಹ ವೀರ್ಯಂ ಕರವಾವಹೈ ।
ತೇಜಸ್ವಿ ನಾ ವಧೀತಮಸ್ತುಮಾ ವಿ ದ್ವಿಷಾವಹೈ ಓಂ ಶಾನ್ತಿಶ್ಶಾನ್ತಿಶ್ಶಾನ್ತಿಃ॥
ಎಂದು ಯಜುರ್ವೇದೀಯ ಕಠೋಪನಿಷತ್ತಿಗೂ ಆರಂಭದಲ್ಲಿಯೂ,
ಪರಿಸಮಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಪಠಿಸಿ ಉಪನಿಷತ್ಪಾರಾಯಣಮಾಡಬೇಕು.

ಅಥ ೧೦ಸಾಜುಷಃ ಕಲಿಸಂತಾರಣೋಪನಿಷತ್.

———:0:———

— ಸಹನಾವವತ್ವಿತಿ ಶಾಂತಿಃ. —

ದ್ವಾಪರಾಂತೇ ನಾರದೋ ಬ್ರಹ್ಮಾಣಂಜಗಾಮ ಕಥಂಭಗವನ್ ಗಾಂಪರ್ಯಟನ್ ಕಲಿಂ ಸಂತರೇಯಮಿತಿ ಸಹೋವಾಚ ಬ್ರಹ್ಮಾ, ಸಾಧು ಪೃಷ್ಟೋಽಸ್ಮಿ ಸರ್ವಶ್ರುತಿರಹಸ್ಯಂ ಗೋಪ್ಯಂ, ತಚ್ಛೃಣು ಯೇನ ಕಲಿಸಂಸಾರಂ ತರಿಷ್ಯಸಿ, ಭಗವತ ಆದಿಪುರುಷಸ್ಯ ನಾರಾಯಣಸ್ಯ ನಾಮೋಚ್ಚಾರಣಮಾತ್ರೇಣನಿರ್ಧೂತ ಕಲಿರ್ಭವತಿ. ನಾರದಃಪುನಃ ಪಪ್ರಚ್ಛ ತನ್ನಾಮ ಕಿಮಿತಿ, ಸಹೋವಾಚಹಿರಣ್ಯಗರ್ಭಃ.

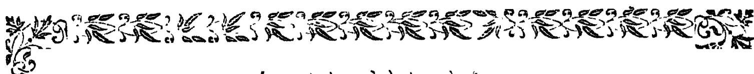
ಹರೇರಾಮ ಹರೇರಾಮ ರಾಮರಾಮ ಹರೇಹರೇ ।
ಹರೇ ಕೃಷ್ಣ ಹರೇಕೃಷ್ಣ ಕೃಷ್ಣಕೃಷ್ಣ ಹರೇಹರೇ
ಇತಿಷೋಡಶಕಂ ನಾಮ್ನಾಂ ಕಲಿಕಲ್ಮಷನಾಶನಂ ।
ನಾತಃಪರತರೋಪಾಯಃ ಸರ್ವವೇದೇಷು ದೃಶ್ಯತ ಇತಿ ।

ಷೋಡಶಕಲಾವೃತಸ್ಯ ಜೀವಸ್ಯಾವರಣ ವಿನಾಶನಂ । ತತಃಪ್ರಕಾಶತೇ ಪರಂಬ್ರಹ್ಮ ಮೇಘಾಪಾಯೇ ರವಿರಶ್ಮಿಮಂಡಲೀವೇತಿ । ಪುನರ್ನಾರದಃ ಪಪ್ರಚ್ಛ ಭಗವನ್ಕೋಽಸ್ಯ ವಿಧಿರಿತಿ, ತಗ್ಂ ಹೋವಾಚನಾಸ್ಯ ವಿಧಿರಿತಿ, ಸರ್ವದಾ ಶುಚಿರಶುಚಿರ್ವಾ ಪಠನ್ ಬ್ರಹ್ಮಣಃ ಸಲೋಕತಾಗ್ಂ ಸಮೀಪತಾಗ್ಂ ಸರೂಪತಾಗ್ಂ ಸಾಯುಜ್ಯತಾಮೇತಿ ಯದಾಸ್ಯ ಷೋಡಶೀಕಸ್ಯ ಸಾರ್ಧತ್ರಿಕೋಟಿಂಜಪತಿ, ತದಾ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾಂ ತರತಿ, ಸ್ವರ್ಣಸ್ತೇಯಾತ್ಪೂತೋ ಭವತಿ, ವೃಷಲೀಗಮನಾತ್ಪೂತೋ ಭವತಿ, ಪಿತೃದೇವ ಮನುಷ್ಯಾಣಾಮಪಕಾರಾತ್ಪೂತೋಭವತಿ, ಸರ್ವಧರ್ಮಪರಿತ್ಯಾಗಪಾಪಾತ್ಸದ್ಯಃಶುಚಿತಾಮಾಪ್ನುಯಾತ್ ॥ ಸದ್ಯೋಮುಚ್ಯತೇ ಸದ್ಯೋಮುಚ್ಯತಇತ್ಯುಪನಿಷತ್ ॥

ಓಂ ಸಹನಾವವತ್ವಿತಿ ಶಾಂತಿಃ.

ಇತಿ ಕಲಿಸಂತಾರಣೋಪನಿಷತ್ಸಮಾಪ್ತಾ. *

ಓಂನಮಃಪರಮಾತ್ಮನೆ.

-:0:--

ಅ ಥಾ ಥ ರ್ವ ಣ ವೇ ದೀ ಯ ,

ಪ್ರಶ್ನೋಪನಿಷತ್-ಪ್ರಥಮಃಪ್ರಶ್ನಃ.

ಹರಿಃ ಓಂ.

ಭದ್ರಂಕರ್ಣೇಭಿಶ್ಶೃಣುಯಾಮ ದೇವಾಃ । ಭದ್ರಂ ಪಶ್ಯೇಮಾಕ್ಷಭಿರ್ಯಜತ್ರಾಃ
ಸ್ಥಿರೈರಙ್ಗೈಸ್ತುಷ್ಟುವಾಗ್ಂಸಸ್ತನೂಭಿಃ । ವ್ಯಶೇಮದೇವಹಿತಂಯದಾಯುಃ॥
ಸ್ವಸ್ತಿನ ಇನ್ದ್ರೋ ವೃದ್ಧಶ್ರವಾಃ । ಸ್ವಸ್ತಿನಃಪೂಷಾ ವಿಶ್ವವೇದಾಃ ॥
ಸ್ವಸ್ತಿನಸ್ತಾರ್ಕ್ಷ್ಯೋ ಅರಿಷ್ಟನೇಮಿಃ । ಸ್ವಸ್ತಿನೋ ಬೃಹಸ್ಪತಿರ್ದಧಾತು ॥
ಓಂ ಶಾನ್ತಿಶ್ಶಾನ್ತಿಶ್ಶಾನ್ತಿಃ ॥

ಸುಕೇಶಾಚ ಭಾರದ್ವಾಜಃ ಶೈಬ್ಯಶ್ಚ ಸತ್ಯಕಾಮಃ ಸೌರ್ಯಾಯಣೀಚ ಗಾರ್ಗ್ಯಃ ಕೌಸಲ್ಯಶ್ಚಾಶ್ವಲಾಯನೋ ಭಾರ್ಗವೋವೈದರ್ಭಿಃ ಕಬನ್ಧೀ ಕಾತ್ಯಾಯನಸ್ತೇಹೈತೇ ಬ್ರಹ್ಮಪರಾಃ ಬ್ರಹ್ಮನಿಷ್ಠಾಃ ಪರಂಬ್ರಹ್ಮಾನ್ವೇಷಮಾಣಾ ಏಷಹವೈ ತತ್ಸರ್ವಂವಕ್ಷ್ಯತೀತಿ ತೇಹ ಸಮಿತ್ಪಾಣಯೋ ಭಗವನ್ತಂ ಪಿಪ್ಪಲಾದಮುಪಸನ್ನಾಃ ॥ ೧ ॥ ತಾನ್ಹ ಸಋಷಿರುವಾಚ ಭೂಯ ಏವ ತಪಸಾ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯೇಣ ಶ್ರದ್ಧಯಾಸಂವತ್ಸರಂ ಸಂವತ್ಸ್ಯಥ ಯಥಾಕಾಮಂ ಪ್ರಶ್ನಾನ್ಪೃಚ್ಛತ ಯದಿವಿಜ್ಞಾಸ್ಯಾಮಃ ಸರ್ವಂ ಹವೋವಕ್ಷ್ಯಾಮ ಇತಿ ॥ ೨ ॥ ಅಥ ಕಬನ್ಧೀಕಾತ್ಯಾಯನ ಉಪೇತ್ಯಪಪ್ರಚ್ಛ ಭಗವನ್ಕುತೋಹವಾ ಇಮಾಃ ಪ್ರಜಾಃ ಪ್ರಜಾಯನ್ತ ಇತಿ ॥ ೩ ॥ ತಸ್ಮೈಸಹೋವಾಚ ಪ್ರಜಾಕಾಮೋವೈಪ್ರಜಾಪತಿಃ ಸತಪೋತಪ್ಯತ ಸತಪಸ್ತಪ್ತ್ವಾ ಸಮಿಥುನಮುತ್ಪಾದಯತೇ । ರಯಿಂಚ ಪ್ರಾಣಂಚೇತ್ಯೇತೌಮೇಬಹುಧಾ ಪ್ರಜಾಃ ಕರಿಷ್ಯತ ಇತಿ ॥ ೪ ॥ ಆದಿತ್ಯೋಹವೈಪ್ರಾಣೋ ರಯಿರೇವಚನ್ದ್ರಮಾಃ ರಯಿರ್ವಾ ಏತತ್ಸರ್ವಂ ಯನ್ಮೂರ್ತಂಚಾಮೂರ್ತಞ್ಚ ತಸ್ಮಾನ್ಮೂರ್ತಿ ರೇವರಯಿಃ ॥ ೫ ॥ ಅಥಾದಿತ್ಯಃ ಉದಯ ನ್ಯತ್ಪ್ರಾಚೀಂದಿಶಂ ಪ್ರವಿಶತಿ ತೇನಪ್ರಾಚ್ಯಾನ್ ಪ್ರಾಣಾನ್ ರಶ್ಮಿಷುಸನ್ನಿಧತ್ತೇ । ಯದ್ದಕ್ಷಿಣಾಂ ಯತ್ಪ್ರತೀಚೀಂ ಯದುದೀಚೀಂ ಯದಧೋಯದೂರ್ಧ್ವಂ ಯದನ್ತರಾದಿಶೋಯತ್ಸರ್ವಂ ಪ್ರಕಾಶಯತಿ ತೇನಸರ್ವಾನ್ ಪ್ರಾಣಾನ್ ರಶ್ಮಿಷು ಸನ್ನಿಧತ್ತೇ

॥ ೬ ॥ ಸ ಏಷ ವೈಶ್ವಾನರೋ ವಿಶ್ವರೂಪಃ ಪ್ರಾಣೋಽಗ್ನಿ ರುದಯತೇ ತದೇತದೃಚಾಭ್ಯುಕ್ತಮ್ ॥ ೭ ॥ ವಿಶ್ವರೂಪಂ ಹರಿಣಂ ಜಾತವೇದಸಂ ಪರಾಯಣಂ ಜ್ಯೋತಿರೇಕಂ ತಪನ್ತಂ ಸಹಸ್ರರಶ್ಮಿಃ ಶತಧಾ ವರ್ತಮಾನಃ ಪ್ರಾಣಃ ಪ್ರಜಾನಾಮುದಯತ್ಯೇಷ ಸೂರ್ಯಃ ॥ ೮ ॥ ಸಂವತ್ಸರೋ ವೈ ಪ್ರಜಾಪತಿಸ್ತಸ್ಯಾಯನೇ ದಕ್ಷಿಣಂ ಚೋತ್ತರಂ ಚ ತದ್ಯೇ ಹ ವೈ ತದಿಷ್ಟಾಪೂರ್ತೇ ಕೃತಮಿತ್ಯುಪಾಸತೇ ತೇ ಚಾನ್ದ್ರಮಸಮೇವ ಲೋಕಮಭಿಜಯನ್ತೇ ತ ಏವ ಪುನರಾವರ್ತನ್ತೇ ತಸ್ಮಾದೇತ ಋಷಯಃ ಪ್ರಜಾಕಾಮಾ ದಕ್ಷಿಣಂ ಪ್ರತಿಪದ್ಯನ್ತೇ । ಏಷ ಹ ವೈ ರಯಿರ್ಯಃ ಪಿತೃಯಾಣಃ ॥ ೯ ॥ ಅಥೋತ್ತರೇಣ ತಪಸಾ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯೇಣ ಶ್ರದ್ಧಯಾ ವಿದ್ಯಯಾಽಽತ್ಮಾನಮನ್ವಿಷ್ಯಾದಿತ್ಯಮಭಿಜಯನ್ತೇ ಏತದ್ವೈ ಪ್ರಾಣಾನಾಮಾಯತನಮೇತದಮೃತಮಭಯಮೇತತ್ಪರಾಯಣಮೇತಸ್ಮಾನ್ನ ಪುನರಾವರ್ತನ್ತ ಇತ್ಯೇಷ ನಿರೋಧಃ ॥ ತದೇಷ ಶ್ಲೋಕಃ ॥ ೧೦ ॥ ಪಞ್ಚಪಾದಂ ಪಿತರಂ ದ್ವಾದಶಾಕೃತಿಂ ದಿವ ಆಹುಃ ಪರೇ ಅರ್ಧೇ ಪುರೀಷಿಣಮ್ । ಅಥೇಮೇ ಅನ್ಯ ಉ ಪರೇ ವಿಚಕ್ಷಣಂ ಸಪ್ತಚಕ್ರೇ ಷಡರ ಆಹುರರ್ಪಿತಮಿತಿ ॥ ೧೧ ॥ ಮಾಸೋ ವೈ ಪ್ರಜಾಪತಿಸ್ತಸ್ಯ ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷ ಏವ ರಯಿಃ ಶುಕ್ಲಃ ಪ್ರಾಣಸ್ತಸ್ಮಾದೇತ ಋಷಯಃ ಶುಕ್ಲ ಇಷ್ಟಂ ಕುರ್ವನ್ತೀತರ ಇತರಸ್ಮಿನ್ ॥ ೧೨ ॥ ಅಹೋರಾತ್ರೋ ವೈ ಪ್ರಜಾಪತಿಸ್ತಸ್ಯಾಹರೇವ ಪ್ರಾಣೋ ರಾತ್ರಿರೇವ ರಯಿಃ ಪ್ರಾಣಂ ವಾ ಏತೇ ಪ್ರಸ್ಕನ್ದನ್ತಿ । ಯೇ ದಿವಾ ರತ್ಯಾ ಸಂಯುಜ್ಯನ್ತೇ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಮೇವ ತದ್ಯದ್ರಾತ್ರೌ ರತ್ಯಾ ಸಂಯುಜ್ಯನ್ತೇ ॥ ೧೩ ॥ ಅನ್ನಂ ವೈ ಪ್ರಜಾಪತಿಸ್ತತೋ ಹ ವೈ ತದ್ರೇತಸ್ತಸ್ಮಾದಿಮಾಃ ಪ್ರಜಾಃ ಪ್ರಜಾಯನ್ತ ಇತಿ ॥ ತದ್ಯೇ ಹ ವೈ ತತ್ಪ್ರಜಾಪತಿವ್ರತಂ ಚರನ್ತಿ ತೇ ಮಿಥುನಮುತ್ಪಾದಯನ್ತೇ । ತೇಷಾಮೇವೈಷ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೋ ಯೇಷಾಂ ತಪೋ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಂ ಯೇಷು ಸತ್ಯಂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಮ್ ॥ ೧೫ ॥ ತೇಷಾಮಸೌ ವಿರಜೋ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೋ ನ ಯೇಷು ಜಿಹ್ಮಮನೃತಂ ನ ಮಾಯಾ ಚೇತಿ ॥ ೧೬

ಅಥ ದ್ವಿತೀಯಃ ಪ್ರಶ್ನಃ.

ಅಥ ಹೈನಂ ಭಾರ್ಗವೋ ವೈದರ್ಭಿಃ ಪಪ್ರಚ್ಛ । ಭಗವನ್ ಕತ್ಯೇವ ದೇವಾಃ ಪ್ರಜಾಂ ವಿಧಾರಯನ್ತೇ ಕತರ ಏತತ್ಪ್ರಕಾಶಯನ್ತೇ ಕಃ ಪುನರೇಷಾಂ ವರಿಷ್ಠ ಇತಿ ॥ ೧ ॥ ತಸ್ಮೈ ಸ ಹೋವಾಚಾಕಾಶೋ ಹ ವಾ ಏಷ

ದೇವೋವಾಯುರಗ್ನಿರಾಪಃ ಪೃಥಿವೀವಾಙ್ಮನಶ್ಚಕ್ಷುಃ ಶ್ರೋತ್ರಂಚ ತೇ ಪ್ರ
ಕಾಶ್ಯಾಭಿವದನ್ತಿ ವಯಮೇತದ್ಬಾಣಮವಷ್ಟಭ್ಯ ವಿಧಾರಯಾಮಃ ॥ ೨ ॥
ತಾನ್ವರಿಷ್ಠಃ ಪ್ರಾಣಉವಾಚ ॥ ಮಾಮೋಹಮಾಪದ್ಯಥಾಹಮೇವೈತತ್
ಪಂಚಧಾತ್ಮಾನಂ ಪ್ರವಿಭಜ್ಯೈತದ್ಬಾಣಮವಷ್ಟಭ್ಯ ವಿಧಾರಯಾಮೀ
ತಿ ॥೩॥ ತೇಽಶ್ರದ್ದಧಾನಾಬಭೂವುಃ ಸೋಽಭಿಮಾನಾದೂರ್ಧ್ವಮುತ್ಕ್ರಾಮ
ತ ಇವತಸ್ಮಿನ್ನುತ್ಕ್ರಾಮತ್ಯಥೇತರೇ ಸರ್ವ ಏವೋತ್ಕ್ರಾಮನ್ತೇ ತಸ್ಮಿಂಶ್ಚ
ಪ್ರತಿಷ್ಠಮಾನೇ ಸರ್ವಏವ ಪ್ರತಿಷ್ಠನ್ತೇ । ತದ್ಯಥಾ ಮಕ್ಷಿಕಾ ಮಧುಕರ
ರಾಜಾನ ಮುತ್ಕ್ರಾಮನ್ತಂ ಸರ್ವಾ ಏವೋತ್ಕ್ರಾಮನ್ತೆ ತಸ್ಮಿಂಶ್ಚ ಪ್ರತಿಷ್ಠ
ಮಾನೇ ಸರ್ವಾಏವ ಪ್ರಾತಿಷ್ಠನ್ತ ಏವಂವಾಙ್ಮನಶ್ಚಕ್ಷುಃ ಶ್ರೋತ್ರಂಚ
ತೇ ಪ್ರೀತಾಃ ಪ್ರಾಣಂಸ್ತುನ್ವನ್ತಿ ॥ ೪ ॥ ಏಷೋಽಗ್ನಿಸ್ತಪತ್ಯೇಷ ಸೂರ್ಯಏಷ
ಪರ್ಜನ್ಯೋ ಮಘವಾನೇಷವಾಯುಃ । ಏಷಪೃಥಿವೀರಯಿರ್ದೇವಃ ಸದಸಚ್ಚಾ
ಮೃತಞ್ಚಯತ್ ॥೫॥ ಅರಾಇವ ರಥನಾಭೌ ಪ್ರಾಣೇಸರ್ವಂಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಂ ।
ಋಚೋ ಯಜೂಂಷಿ ಸಾಮಾನಿ ಯಜ್ಞಃ ಕ್ಷತ್ರಂ ಬ್ರಹ್ಮಚ॥೬॥ ಪ್ರಜಾಪ
ತಿಶ್ಚರಸಿ ಗರ್ಭೇ ತ್ವಮೇವ ಪ್ರತಿಜಾಯಸೇ । ತುಭ್ಯಂಪ್ರಾಣಪ್ರಜಾಸ್ತ್ವಿಮಾ
ಬಲಿಂಹರನ್ತಿ ಯಃ ಪ್ರಾಣೈಃ ಪ್ರತಿತಿಷ್ಠಸಿ ॥೭॥ ದೇವಾನಾಮಸಿ ವಹ್ನಿತಮಃ
ಪಿತೄಣಾಂಪ್ರಥಮಾಸ್ವಧಾ । ಋಷೀಣಾಂ ಚರಿತಂಸತ್ಯ ಮಥರ್ವಾಂಗಿ ರಸಾ
ಮಸಿ ॥ ೮ ॥ ಇನ್ದ್ರಸ್ತ್ವಂ ಪ್ರಾಣತೇಜಸಾ ರುದ್ರೋಽಸಿ ಪರಿರಕ್ಷಿತಾ । ತ್ವ
ಮನ್ತರಿಕ್ಷೇಚರಸಿ ಸೂರ್ಯಸ್ತ್ವಂ ಜ್ಯೋತಿಷಾಂಪತಿಃ ॥೯॥ ಯದಾತ್ವ ಮಭಿ
ವರ್ಷಸ್ಯಥೇಮಾಃ ಪ್ರಾಣ ತೇ ಪ್ರಜಾಃ । ಆನನ್ದರೂಪಾ ಸ್ತಿಷ್ಠನ್ತಿ ಕಾಮಾ
ಯಾನ್ನಂ ಭವಿಷ್ಯತೀತಿ ॥ ೧೦ ॥ ವ್ರಾತ್ಯಸ್ತ್ವಂ ಪ್ರಾಣೈಕ ಋಷಿ ರತ್ತಾ
ವಿಶ್ವಸ್ಯಸತ್ಪತಿಃ । ವಯಮಾದ್ಯಸ್ಯ ದಾತಾರಃ ಪಿತಾತ್ವಂ ಮಾತರಿಶ್ವನಃ ॥೧೧॥
ಯಾತೇತನೂರ್ವಾಚಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಾ ಯಾ ಶ್ರೋತ್ರೇಯಾಚ ಚಕ್ಷುಷಿ । ಯಾ
ಚ ಮನಸಿ ಸನ್ತತಾ ಶಿವಾಂ ತಾಂ ಕುರುಮೋತ್ಕ್ರಮೀಃ॥೧೨॥ ಪ್ರಾಣಸ್ಯೇದಂ
ವಶೇಸರ್ವಂ ತ್ರಿದಿವೇಯತ್ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಂ । ಮಾತೇವ ಪುತ್ರಾನ್ರಕ್ಷಸ್ವಶ್ರೀಶ್ಚ
ಪ್ರಜ್ಞಾಂಚ ಧೇಹಿ ನ ಇತಿ ॥ ೧೩ ॥

ಅಥ ತೃತೀಯಃಪ್ರಶ್ನಃ.

ಖಂ. ೬. ೧.

ಅಥ ಹೈನಂ ಕೌಸಲ್ಯಶ್ಚಾಶ್ವಲಾಯನಃ ಪಪ್ರಚ್ಛ । ಭಗವನ್ ಕುತಏಷ

ಪ್ರಾಣೋ ಜಾಯತೇ ಕಥ ಮಾಯಾತ್ಯಸ್ಮಿಂ ಚ್ಛರೀರೇ ಆತ್ಮಾನಂ ವಾ
ಪ್ರವಿಭಜ್ಯ ಕಥಂ ಪ್ರಾತಿಷ್ಠತೇ ಕೇನೋತ್ಕ್ರಮತೇ ಕಥಂ ಬಾಹ್ಯಮಭಿಧತ್ತೇ
ಕಥಮಧ್ಯಾತ್ಮಮಿತಿ ॥೧॥ ತಸ್ಮೈ ಸಹೋವಾಚಾತಿಪ್ರಶ್ನಾನ್ ಪೃಚ್ಛಸಿ ಬ್ರಹ್ಮಿ
ಷ್ಠೋಽಸೀತಿ ತಸ್ಮಾತ್ತೇಽಹಂ ಬ್ರವೀಮಿ ॥೨॥ ಆತ್ಮನ ಏಷ ಪ್ರಾಣೋ ಜಾಯತೇ।
ಯಥೈಷಾ ಪುರುಷೇ ಛಾಯೈ ತಸ್ಮಿನ್ನೇತದಾತತಂ ಮನೋಕೃತೇನಾಯಾ
ತ್ಯಸ್ಮಿಂಚ್ಛರೀರೇ ॥೩॥ ಯಥಾ ಸಮ್ರಾಡೇವಾಧಿಕೃತಾನ್ವಿನಿಯುಙ್ಕ್ತೇ। ಏ
ತಾನ್ಗ್ರಾಮಾನೇತಾನ್ಗ್ರಾಮಾನಧಿತಿಷ್ಠಸ್ವೇತ್ಯೇವಮೇವೈಷ ಪ್ರಾಣ ಇತ
ರಾನ್ ಪ್ರಾಣಾನ್ ಪೃಥಕ್ಪೃಥಗೇವ ಸನ್ನಿಧತ್ತೇ ॥೪॥ ಪಾಯೂಪಸ್ಥೇಽಪಾನಂ
ಚಕ್ಷುಶ್ಶ್ರೋತ್ರೇ ಮುಖನಾಸಿಕಾಭ್ಯಾಂ ಪ್ರಾಣಸ್ಸ್ವಯಂ ಪ್ರಾತಿಷ್ಠತೇ
ಮಧ್ಯೇ ತು ಸಮಾನಃ। ಏಷ ಹ್ಯೇತದ್ಧುತಮನ್ನಂ ಸಮಂ ನಯತಿ ತಸ್ಮಾದೇತಾ
ಸ್ಸಪ್ತಾರ್ಚಿಷೋ ಭವನ್ತಿ ॥೫॥ ಹೃದಿ ಹ್ಯೇಷ ಆತ್ಮಾ। ಅತ್ರೈತದೇಕಶತಂ ನಾ
ಡೀನಾಂ ತಾಸಾಂ ಶತಂ ಶತಮೇಕೈಕಸ್ಯಾಂ ದ್ವಾಸಪ್ತತಿರ್ದ್ವಾಸಪ್ತತಿಃ। ಪ್ರ
ತಿಶಾಖಾನಾಡೀಸಹಸ್ರಾಣಿ ಭವನ್ತ್ಯಾಸು ವ್ಯಾನಶ್ಚರತಿ ॥೬॥ ಅಥೈಕಯೋ
ರ್ಧ್ವ ಉದಾನಃ ಪುಣ್ಯೇನ ಪುಣ್ಯಂ ಲೋಕಂ ನಯತಿ ಪಾಪೇನ ಪಾಪ ಮುಭಾ
ಭ್ಯಾಮೇವ ಮನುಷ್ಯಲೋಕಂ ॥೭॥ ಆದಿತ್ಯೋ ಹ ವೈ ಬಾಹ್ಯಃ ಪ್ರಾಣ
ಉದಯತ್ಯೇಷ ಹ್ಯೇನಂ ಚಾಕ್ಷುಷಂ ಪ್ರಾಣಮನುಗೃಹ್ಣಾನಃ। ಪೃಥಿವ್ಯಾಂ ಯಾ
ದೇವತಾ ಸೈಷಾ ಪುರುಷಸ್ಯ ಅಪಾನಮವಷ್ಟಭ್ಯಾನ್ತರಾ ಯದಾಕಾಶಸ್ಸ
ಸಮಾನೋ ವಾಯುರ್ವ್ಯಾನಃ ॥೮॥ ತೇಜೋ ಹ ವಾ ಉದಾನಸ್ತಸ್ಮಾ ದುಪಶಾ
ನ್ತತೇಜಾಃ ಪುನರ್ಭವಮಿನ್ದ್ರಿಯೈರ್ಮನಸಿ ಸಮ್ಪದ್ಯಮಾನೈಃ ॥೯॥ ಯಚ್ಚಿತ್ತ
ಸ್ತೇನೈಷ ಪ್ರಾಣಮಾಯಾತಿ ಪ್ರಾಣಸ್ತೇಜಸಾ ಯುಕ್ತಃ। ಸಹಾತ್ಮನಾ ಯಥಾ
ಸಙ್ಕಲ್ಪಿತಂ ಲೋಕಂ ನಯತಿ ॥೧೦॥ ಯ ಏವಂ ವಿದ್ವಾನ್ ಪ್ರಾಣಂ ವೇದ।
ನ ಹಾಸ್ಯ ಪ್ರಜಾ ಹೀಯತೇಽಮೃತೋ ಭವತಿ ತದೇಷ ಶ್ಲೋಕಃ ॥೧೧॥
ಉತ್ಪತ್ತಿಮಾಯತಿಂ ಸ್ಥಾನಂ ವಿಭುತ್ವಂ ಚೈವ ಪಞ್ಚಧಾ। ಅಧ್ಯಾತ್ಮಂ ಚೈವ
ಪ್ರಾಣಸ್ಯ ವಿಜ್ಞಾಯಾಮೃತಮಶ್ನುತೇ ವಿಜ್ಞಾಯಾಮೃತಮಶ್ನುತ ಇತಿ ॥೧೨॥

ಅಥ ಚತುರ್ಥಃ ಪ್ರಶ್ನಃ.

ಹರಿಃ ಓಂ.

ಅಥ ಹೈನಂ ಸೌರ್ಯಾಯಣೀ ಗಾರ್ಗ್ಯಃ ಪಪ್ರಚ್ಛ। ಭಗವನ್ನೇ
ತಸ್ಮಿನ್ ಪುರುಷೇ ಕಾನಿ ಸ್ವಪನ್ತಿ ಕಾನ್ಯಸ್ಮಿನ್ ಜಾಗ್ರತಿ ಕತರ ಏಷ ದೇವ

ಸ್ವಪ್ನಾನ್ಪಶ್ಯತಿಕಸ್ಯೈತತ್ಸುಖಂಭವತಿ ಕಸ್ಮಿನ್ನು ಸರ್ವೇ ಸಂಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಾ ಭವನ್ತೀತಿ ॥ ೧ ॥ ತಸ್ಮೈಸಹೋವಾಚಯಥಾಗಾರ್ಗ್ಯಮರೀಚಯೋರ್ಕಸ್ಯ ಸ್ತಂಗಚ್ಛತಃ ಸರ್ವಾ ಏತಸ್ಮಿಂಸ್ತೇಜೋಮಣ್ಡಲಏಕೀಭವನ್ತಿ । ತಾಃಪುನಃ ಪುನರುದಯತಃ ಪ್ರಚರನ್ತ್ಯೇವಗ್ಂಹವೈತತ್ಸರ್ವಂಪರೇದೇವೇಮನಸ್ಯೇಕೀ ಭವತಿ । ತೇನತರ್ಹ್ಯೇಷಪುರುಷೋನ ಶೃಣೋತಿ ನಪಶ್ಯತಿ ನಜಿಘ್ರತಿ ನ ರಸಯತೇನಸ್ಪೃಶತೇನಾಭಿವದತೇ ನಾದತ್ತೇ ನಾನನ್ದಯತೇನವಿಸೃಜತೇನೇ ಯಾಯತೇಸ್ವಪಿತೀತ್ಯಾಚಕ್ಷತೇ ॥ ೨ ॥ ಪ್ರಾಣಾಗ್ನ ಯಏವೈತಸ್ಮಿನ್ಪುರೇ ಜಾಗ್ರತಿ । ಗಾರ್ಹಪತ್ಯೋಹವಾಏಷೋಽಪಾನೋವ್ಯಾನೋನ್ವಾಹಾರ್ಯಪ ಚನೋ ಯದ್ಗಾರ್ಹಪತ್ಯಾತ್ಪ್ರಣೀಯತೇ ಪ್ರಣಯನಾದಾಹವನೀಯಃ ಪ್ರಾಣಃ ॥ ೩ ॥ ಯದುಚ್ಛ್ವಾಸನಿಶ್ವಾಸಾವೇತಾವಾಹುತೀಸಮಂನಯತೀತಿಸಸ ಮಾನಃ । ಮನೋಹವಾವಯಜಮಾನ ಇಷ್ಟಫಲಮೇವೋದಾನಃಸಏನಂ ಯಜಮಾನಮಹರಹರ್ಬ್ರಹ್ಮಗಮಯತಿ ॥ ೪ ॥ ಅತ್ರೈಷದೇವಸ್ಸ್ವಪ್ನೇ ಮಹಿಮಾನಮನುಭವತಿ । ಯದ್ದೃಷ್ಟಂದೃಷ್ಟಮನುಪಶ್ಯತಿ ಶ್ರುತಗ್ಂಶ್ರುತ ಮೇವಾರ್ಥಮನುಶೃಣೋತಿ ದೇಶದಿಗನ್ತರೈಶ್ಚ ಪ್ರತ್ಯನುಭೂತಂಪುನಃಪುನಃ ಪ್ರತ್ಯನುಭವತಿ ದೃಷ್ಟಂಚಾದೃಷ್ಟಂಚ ಶ್ರುತಞ್ಚಾಶ್ರುತಞ್ಚಾನುಭೂತ ಞ್ಚಾನನುಭೂತಞ್ಚ ಸರ್ವಂಪಶ್ಯತಿಸರ್ವಃ ಪಶ್ಯತಿ ॥ ೫ ॥ ಸಯದಾತೇಜಸಾ ಭಿಭೂತೋಭವತಿ । ಅತ್ರೈಷದೇವಸ್ಸ್ವಪ್ನಾನ್ನಪಶ್ಯತ್ಯಥತದೈತಸ್ಮಿಂಛರೀ ರೇಏತತ್ಸುಖಂಭವತಿ ॥ ೬ ॥ ಸಯಥಾ ಸೋಮ್ಯವಯಾಂಸಿವಾಸೋವೃಕ್ಷಂ ಸಂಪ್ರತಿಷ್ಠನ್ತೇ । ಏವಗ್ಂಹವೈತತ್ಸರ್ವಂಪರಆತ್ಮನಿಸಂಪ್ರತಿಷ್ಠತೇ ॥ ೭ ॥ ಪೃಥಿವೀಚಪೃಥಿವೀಮಾತ್ರಾಚಾಪಶ್ಚಾಪೋಮಾತ್ರಾಚತೇಜಶ್ಚ ತೇಜೋ ಮಾತ್ರಾಚವಾಯುಶ್ಚ ವಾಯುಮಾತ್ರಾಚಾಕಾಶಶ್ಚಾ ಕಾಶಮಾತ್ರಾಚ ಚಕ್ಷುಶ್ಚದ್ರಷ್ಟವ್ಯಂಚಶ್ರೋತ್ರಂಚಶ್ರೋತವ್ಯಂಚ ಘ್ರಾಣಂಚಘ್ರಾತವ್ಯಂಚ ರಸಶ್ಚ ರಸಯಿತವ್ಯಂಚತ್ವಕ್ಚ ಸ್ಪರ್ಶಯಿತವ್ಯಂಚ ವಾಕ್ಚ ವಕ್ತವ್ಯಂಚಹಸ್ತೌ ಚಾದಾತವ್ಯಂಚೋಪಸ್ಥಶ್ಚಾ ನನ್ದಯಿತವ್ಯಞ್ಚಪಾಯುಶ್ಚವಿಸರ್ಜ ಯಿತವ್ಯ ಞ್ಚಪಾದೌಚಗನ್ತವ್ಯಂಚಮನಶ್ಚ ಮನ್ತವ್ಯಂಚಬುದ್ಧಿಶ್ಚಬೋದ್ಧವ್ಯಂಚಾ ಹಂಕಾರಶ್ಚಾಹಂಕರ್ತವ್ಯಞ್ಚಚಿತ್ತಞ್ಚ ಚೇತಯಿತವ್ಯಞ್ಚತೇಜಶ್ಚವಿದ್ಯೋ ತಯಿತವ್ಯಂಚ ಪ್ರಾಣಶ್ಚವಿಧಾರಯಿತವ್ಯಂಚ ॥ ೮ ॥ ಏಷಹಿದ್ರಷ್ಟಾಸ್ಪ್ರ ಷ್ಟಾಶ್ರೋತಾಘ್ರಾತಾ ರಸಯಿತಾ ಮನ್ತಾ ಬೋದ್ಧಾ ಕರ್ತಾ ವಿಜ್ಞಾನಾತ್ಮ

ರೂಪಃ ಸ ಪರೇಽಕ್ಷರ ಆತ್ಮನಿ ಸಂಪ್ರತಿಷ್ಠತೇ ॥ ೯ ॥ ಸ ಯೋ ಹ ವೈ ತದಚ್ಛಾಯಮಶರೀರಮಲೋಹಿತಂ ಶುಭ್ರಮಕ್ಷರಂ ವೇದಯತೇ ಯಸ್ತು ಸೋಮ್ಯ । ಸ ಸರ್ವಜ್ಞಃ ಸರ್ವೋ ಭವತಿ ತದೇಷ ಶ್ಲೋಕಃ ॥ ೧೦ ॥ ವಿಜ್ಞಾನಾತ್ಮಾ ಸಹ ದೇವೈಶ್ಚ ಸರ್ವೈಃ ಪ್ರಾಣಾ ಭೂತಾನಿ ಸಂಪ್ರತಿಷ್ಠಂತಿ ಯತ್ರ । ತದಕ್ಷರಂ ವೇದಯತೇ ಯಸ್ತು ಸೋಮ್ಯ ಸ ಸರ್ವಜ್ಞಃ ಸರ್ವಮೇವಾವಿವೇಶೇತಿ ॥

— ಅಥ ಪಂಚಮಃ ಪ್ರಶ್ನಃ. —

ಹರಿಃ ಓಂ.

ಅಥ ಹೈನಂ ಶೈಬ್ಯಃ ಸತ್ಯಕಾಮಃ ಪಪ್ರಚ್ಛ । ಸ ಯೋ ಹ ವೈ ತದ್ಭಗವನ್ಮನುಷ್ಯೇಷು ಪ್ರಾಯಣಾಂತಮೋಂಕಾರಮಭಿಧ್ಯಾಯೀತ । ಕತಮಂ ವಾವ ಸ ತೇನ ಲೋಕಂ ಜಯತೀತಿ ॥ ೧ ॥ ತಸ್ಮೈ ಸ ಹೋವಾಚ । ಏತದ್ವೈ ಸತ್ಯಕಾಮ ಪರಂ ಚಾಪರಂ ಚ ಬ್ರಹ್ಮ ಯದೋಂಕಾರಸ್ತಸ್ಮಾದ್ವಿದ್ವಾನೇತೇನೈವಾಯತನೇನೈಕತರಮನ್ವೇತಿ ॥ ಸ ಯದ್ಯೇಕಮಾತ್ರಮಭಿಧ್ಯಾಯೀತ ಸ ತೇನೈವ ಸಂವೇದಿತಸ್ತೂರ್ಣಮೇವ ಜಗತ್ಯಾಮಭಿಸಂಪದ್ಯತೇ ತಮೃಚೋ ಮನುಷ್ಯಲೋಕಮುಪನಯಂತೇ ಸ ತತ್ರ ತಪಸಾ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯೇಣ ಶ್ರದ್ಧಯಾ ಸಂಪನ್ನೋ ಮಹಿಮಾನಮನುಭವತಿ ॥ ಅಥ ಯದಿ ದ್ವಿಮಾತ್ರೇಣ ಮನಸಿ ಸಂಪದ್ಯತೇ ಸೋಽಂತರಿಕ್ಷಂ ಯಜುರ್ಭಿರುನ್ನೀಯತೇ । ಸ ಸೋಮಲೋಕಂ ಸ ಸೋಮಲೋಕೇ ವಿಭೂತಿಮನುಭೂಯ ಪುನರಾವರ್ತತೇ ॥ ೪ ॥ ಯಃ ಪುನರೇತಂ ತ್ರಿಮಾತ್ರೇಣೋಮಿತ್ಯೇತೇನೈವಾಕ್ಷರೇಣ ಪರಂ ಪುರುಷಮಭಿಧ್ಯಾಯೀತ ಸ ತೇಜಸಿ ಸೂರ್ಯೇ ಸಂಪನ್ನಃ । ಯಥಾ ಪಾದೋದರಸ್ತ್ವಚಾ ವಿನಿರ್ಮುಚ್ಯತ ಏವಂ ಹ ವೈ ಸ ಪಾಪ್ಮನಾ ವಿನಿರ್ಮುಕ್ತಃ ಸ ಸಾಮಭಿರುನ್ನೀಯತೇ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಂ ಸ ಏತಸ್ಮಾಜ್ಜೀವಘನಾತ್ಪರಾತ್ಪರಂ ಪುರಿಶಯಂ ಪುರುಷಮೀಕ್ಷತೇ ತದೇತೌ ಶ್ಲೋಕೌ ಭವತಃ ॥ ೫ ॥ ತಿಸ್ರೋ ಮಾತ್ರಾ ಮೃತ್ಯುಮತ್ಯಃ ಪ್ರಯುಕ್ತಾ ಅನ್ಯೋನ್ಯಸಕ್ತಾ ಅನವಿಪ್ರಯುಕ್ತಾಃ । ಕ್ರಿಯಾಸು ಬಾಹ್ಯಾಭ್ಯಂತರಮಧ್ಯಮಾಸು ಸಮ್ಯಕ್ಪ್ರಯುಕ್ತಾಸು ನ ಕಂಪತೇ ಜ್ಞಃ ॥ ೬ ॥ ಋಗ್ಭಿರೇತಂ ಯಜುರ್ಭಿರಂತರಿಕ್ಷಂ ಸಾಮಭಿರ್ಯತ್ತತ್ಕವಯೋ ವೇದಯಂತೇ ತಮೋಂಕಾರೇಣೈವಾಯತನೇನಾನ್ವೇತಿ ವಿದ್ವಾನ್ಯತ್ತಚ್ಛಾಂತಮಜರಮಮೃತಮಭಯಂ ಪರಂ ಚೇತಿ ॥ ೭ ॥

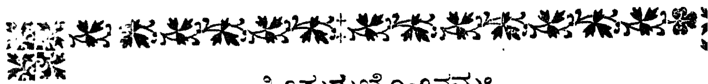
— ಇತಿ ಪಂಚಮಃ ಪ್ರಶ್ನಃ. —

—ಅಥ ಷಷ್ಠಃ ಪ್ರಶ್ನಃ.—

ಹರಿಃ ಓಂ.

ಅಥ ಹೈನಂಸುಕೇಶಾಭಾರದ್ವಾಜಃಪಪ್ರಚ್ಛ ಭಗವನ್ ಹಿರಣ್ಯನಾಭಃ ಕೌಸಲ್ಯೋರಾಜಪುತ್ರೋಮಾಮುಪೇತ್ಯೈತಂ ಪ್ರಶ್ನಮಪೃಚ್ಛತ । ಷೋಡಶಕಲಂಭಾರದ್ವಾಜಪುರುಷಂವೇತ್ಥತಮಹಂಕುಮಾರಮಬ್ರುವಂ ನಾಹಮಿಮಂವೇದಯದ್ಯಹಮಿಮಮವೇದಿಷಂಕಥಂ ತೇನಾವಕ್ಷ್ಯಮಿತಿ ಸಮೂಲೋವಾ ಏಷಪರಿಶುಷ್ಯತಿಯೋಽನೃತ ಮಭಿವದತಿ ತಸ್ಮಾನ್ನಾರ್ಹಾಮ್ಯನೃತಂವಕ್ತುಂಸತೂಷ್ಣೀಂರಥಮಾರುಹ್ಯಪ್ರವವ್ರಾಜ । ತಂತ್ವಾಪೃಚ್ಛಾಮಿಕ್ವಾಸೌಪುರುಷಇತಿ ॥ ೧ ॥ ತಸ್ಮೈಸಹೋವಾಚ । ಇಹೈವಾಂತಶ್ಶರೀರೇಸೋಮ್ಯಸಪುರುಷೋಯಸ್ಮಿನ್ನೇತಾಃ ಷೋಡಶಕಲಾಃಪ್ರಭವಂತೀತಿ ॥ ೨ ॥ ಸಈಕ್ಷಾಂಚಕ್ರೇ । ಕಸ್ಮಿನ್ನಹಮುತ್ಕ್ರಾಂತಉತ್ಕ್ರಾಂತೋಭವಿಷ್ಯಾಮಿ ಕಸ್ಮಿನ್ವಾಪ್ರತಿಷ್ಠಿತೇಪ್ರತಿಷ್ಠಾಸ್ಯಾಮೀತಿ ॥ ೩ ॥ ಸಪ್ರಾಣಮಸೃಜತಪ್ರಾಣಾಚ್ಛ್ರದ್ಧಾಂಖಂವಾಯುರ್ಜ್ಯೋತಿರಾಪಃಪೃಥಿವೀಂದ್ರಿಯಂ । ಮನೋಽನ್ನಮನ್ನಾದ್ವೀರ್ಯಂತಪೋಮಂತ್ರಾಃ ಕರ್ಮಲೋಕಾಲೋಕೇಷುಚನಾಮಚ ॥ ೪ ॥ ಸಯಥೇಮಾನದ್ಯಸ್ಸ್ಯಂದಮಾನಾಃ ಸಮುದ್ರಾಯಣಾಸ್ಸಮುದ್ರಂಪ್ರಾಪ್ಯಾಸ್ತಂಗಚ್ಛಂತಿಭಿದ್ಯೇತೇ ತಾಸಾಂನಾಮರೂಪೇಸಮುದ್ರಇತ್ಯೇವಂಪ್ರೋಚ್ಯತೇಏವಮೇವಾಸ್ಯಪರಿದ್ರಷ್ಟುರಿಮಾಷ್ಷೋಡಶಕಲಾಃ ಪುರುಷಾಯಣಾಃ ಪುರುಷಂಪ್ರಾಪ್ಯಾಸ್ತಂಗಚ್ಛಂತಿಭಿದ್ಯೇತೇತಾಸಾಂನಾಮರೂಪೇ ಪುರುಷಇತ್ಯೇವಂಪ್ರೋಚ್ಯತೇಸಏಷೋಽಕಲೋಽಮೃತೋಭವತಿತದೇಷಶ್ಲೋಕಃ ॥ ೫ ॥ ಅರಾಇವರಥನಾಭೌಕಲಾಯಸ್ಮಿನ್ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಾಃ । ತಂವೇದ್ಯಂಪುರುಷಂವೇದಯಥಾಮಾವೋಮೃತ್ಯುಃಪರಿವ್ಯಥಾಇತಿ ॥ ೬ ॥ ತಾನ್ಹೋವಾಚೈತಾವದೇವಾಹಮೇತತ್ಪರಂಬ್ರಹ್ಮವೇದನಾತಃಪರಮಸ್ತೀತಿ ॥ ೭ ॥ ತೇತಮರ್ಚಯಂತಸ್ತ್ವಂಹಿನಃಪಿತಾಯೋಽಸ್ಮಾಕಮವಿದ್ಯಾಯಾಃ ಪರಂಪಾರಂತಾರಯಸೀತಿ ನಮಃ ಪರಮಋಷಿಭ್ಯೋನಮಃ ಪರಮಋಷಿಭ್ಯಃ ॥ ೮ ॥

ಪ್ರಶ್ನೋಪನಿಷತ್ಸಮಾಪ್ತಾ.

ಶ್ರೀಗುರುಭ್ಯೋನಮಃ.

ಮುಂಡಕೋಪನಿಷತ್

ಪ್ರಥಮ ಮುಂಡಕೇ.

ಪ್ರಥಮಃ ಖಣ್ಡಃ.

ಪಠಿತ ೬೦.

ಬ್ರಹ್ಮಾದೇವಾನಾಂಪ್ರಥಮಸ್ಸಂಬಭೂವ ವಿಶ್ವಸ್ಯಕರ್ತಾ ಭುವನಸ್ಯ ಗೋಪ್ತಾ । ಸಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯಾಂಸರ್ವವಿದ್ಯಾಪ್ರತಿಷ್ಠಾಮ ಥರ್ವಾಯಜ್ಯೇಷ್ಠ ಪುತ್ರಾಯಪ್ರಾಹ ॥ ೧ ॥ ಅಥರ್ವಣೇಯಾಂಪ್ರವದೇತ ಬ್ರಹ್ಮಾಥರ್ವಾತಾಂಪು ರೋವಾಚಾಂಗಿರೇಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯಾಂ । ಸಭಾರದ್ವಾಜಾಯಸತ್ಯವಾಹಾಯ ಪ್ರಾಹಭಾರದ್ವಾಜೋ ಙ್ಗಿರಸೇಪರಾವರಾಂ ॥ ೨ ॥ ಶೌನಕೋಹವೈಮ ಹಾಶಾಲೋ ಙ್ಗಿರಸಂವಿಧಿವದುಪಸನ್ನಃಪಪ್ರಚ್ಛ । ಕಸ್ಮಿನ್ನುಭಗವೋವಿಜ್ಞಾ ತೇಸರ್ವಮಿದಂವಿಜ್ಞಾತಂಭವತೀತಿ ॥ ೩ ॥ ತಸ್ಮೈಸಹೋವಾಚ । ದ್ವೇವಿದ್ಯೇ ವೇದಿತವ್ಯೇ ಇತಿಹಸ್ಮಯದ್ಬ್ರಹ್ಮವಿದೋವದನ್ತಿಪರಾಚೈವಾಪರಾಚ ॥ ೪ ॥ ತ ತ್ರಾಪರಾಋಗ್ವೇದೋ ಯಜುರ್ವೇದ ಸ್ಸಾಮವೇದೋಥರ್ವ ವೇದಶ್ಶಿಕ್ಷಾ ಕಲ್ಪೋ ವ್ಯಾಕರಣಂ ನಿರುಕ್ತಂಛನ್ದೋಜ್ಯೋತಿಷಮಿತಿ ಅಥಪರಾಯ ಯಾ ತದಕ್ಷರಮಧಿಗಮ್ಯತೇ ॥ ೫ ॥ ಯತ್ತದದ್ರೇಶ್ಯಮಗ್ರಾಹ್ಯ ಮಗೋ ತ್ರ ಮವರ್ಣಮ ಚಕ್ಷುಶ್ಶ್ರೋತ್ರಂತದಪಾಣಿಪಾದಂ । ನಿತ್ಯಂವಿಭುಂಸರ್ವಗ ತಂಸುಸೂಕ್ಷ್ಮಂತದವ್ಯಯಂ ಯದ್ಭೂತಯೋನಿಂಪರಿಪಶ್ಯನ್ತಿಧೀರಾಃ ॥ ೬ ॥ ಯಸ್ಮಾತ್ಪರಂನಾಪರಮಸ್ತಿ ಕಿಂಚಿದ್ಯಸ್ಮಾನ್ನಾಣೀಯೋನಜ್ಯಾಯೋಸ್ತಿಕಶ್ಚಿ ತ್ । ವೃಕ್ಷಇವಸ್ತಬ್ಧೋದಿವಿತಿಷ್ಠತ್ಯೇಕಸ್ತೇನೇದಂಪೂರ್ಣಂಪುರುಷೇಣಸ ರ್ವಮ್ ॥ ೭ ॥ ಯಥೋರ್ಣನಾಭಿಃಸೃಜತೇಗೃಹ್ಣತೇಚಯಥಾಪೃಥಿವ್ಯಾಮೋಷ ಧಯಃಸಂಭವನ್ತಿ । ಯಥಾಸತಃಪುರುಷಾತ್ಕೇಶಲೋಮಾನಿ ತಥಾಕ್ಷರಾತ್ಸಂ ಭವತೀಹವಿಶ್ವಂ ॥ ೮ ॥ ತಪಸಾಚೀಯತೇಬ್ರಹ್ಮತತೋ ನ್ನಮಭಿಜಾಯ ತೇ । ಅನ್ನಾತ್ಪ್ರಾಣೋಮನಸ್ಸತ್ಯಂಲೋಕಾಃ ಕರ್ಮಸುಚಾಮೃತಂ ॥ ೯ ॥ ಯಸ್ಸರ್ವಜ್ಞಸ್ಸರ್ವವಿದ್ಯಸ್ಯಜ್ಞಾನಮಯಂತಪಃ । ತಸ್ಮಾದೇತದ್ಬ್ರಹ್ಮನಾಮ ರೂಪಮನ್ನಂಚಜಾಯತೇ ॥ ೧೦ ॥

—* ಅಥ ಪ್ರಥಮಮುಂಡಕೇ - ದ್ವಿತೀಯಃಖಂಡಃ. *—

ಹರಿಃ ಓಂ.

ತದೇತತ್ಸತ್ಯಂ । ಮನ್ತ್ರೇಷುಕರ್ಮಾಣಿಕವಯೋಯಾನ್ಯಪಶ್ಯಂಸ್ತಾ
ನಿತ್ರೇತಾಯಾಂಬಹುಧಾಸನ್ತತಾನಿ । ತಾನ್ಯಾಚರಥನಿಯತಂಸತ್ಯಕಾಮಾ
ಏಷವಃ ಪನ್ಥಾಸ್ಸುಕೃತಸ್ಯಲೋಕೇ ॥ ೧ ॥ ಯದಾಲೇಲಾಯತೇಹ್ಯರ್ಚಿಸ್ಸ
ಮಿದ್ಧೇಹವ್ಯವಾಹನೇ । ತದಾಜ್ಯ ಭಾಗಾವನ್ತರೇಣಾಹುತೀಃ ಪ್ರತಿಪಾದ
ಯೇಚ್ಛ್ರದ್ಧಯಾಹುತಂ ॥ ೨ ॥ ಯಸ್ಯಾಗ್ನಿಹೋತ್ರಮದರ್ಶಮಪೌರ್ಣಮಾ
ಸಮಚಾತುರ್ಮಾಸ್ಯಮನಾಗ್ರಯಣಮತಿಥಿವರ್ಜಿತಂಚ। ಅಹುತಮವೈಶ್ವದೇವ
ಮವಿಧಿನಾಹುತಮಾಸಪ್ತಮಾಂ ಸ್ತಸ್ಯಲೋಕಾನ್ಹಿನಸ್ತಿ ॥೩॥ ಕಾಳೀಕರಾ
ಳೀಚಮನೋಜವಾಚ ಸುಲೋಹಿತಾಯಾಚಸುಧೂಮ್ರವರ್ಣಾ । ಸ್ಫುಲಿಂಗಿ
ನೀವಿಶ್ವರೂಪೀಚದೇವೀಲೇಲಾಯಮಾನಾಇತಿಸಪ್ತಜಿಹ್ವಾಃ॥೪॥ ಏತೇಷು
ಯಶ್ಚರತೇಭ್ರಾಜಮಾನೇಷು ಯಥಾಕಾಲಂಚಾಹುತಯೋಹ್ಯಾದದಾಯನ್ ।
ತಂನಯನ್ತ್ಯೇತಾಸ್ಸೂರ್ಯಸ್ಯ ರಶ್ಮಯೋಯತ್ರದೇವಾನಾಂಪತಿರೇಕೋಧಿವಾ
ಸಃ ॥ ಏಹ್ಯೇಹೀತಿತಮಾಹುತಯಸ್ಸುವರ್ಚಸಃ ಸೂರ್ಯಸ್ಯರಶ್ಮಿಭಿರ್ಯಜಮಾ
ನಂವಹನ್ತಿ । ಪ್ರಿಯಾಂವಾಚಮಭಿವದನ್ತ್ಯೋರ್ಚಯನ್ತ್ಯಏಷವಃ ಪುಣ್ಯಸ್ಸು
ಕೃತೋಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಃ ॥ ೬ ॥ ಪ್ಲವಾಹ್ಯೇತೇ ಅದೃಢಾಯಜ್ಞ ರೂಪಾಅ
ಷ್ಟಾದಶೋಕ್ತಮವರಂಯೇಷುಕರ್ಮ। ಏತಚ್ಛ್ರೇಯೋಯೇಭಿನಂದನ್ತಿಮೂ
ಢಾಃ ಜರಾಮೃತ್ಯುನ್ತೇಪುನರೇವಾಪಿಯನ್ತಿ ॥ ೭ ॥ ಅವಿದ್ಯಾಯಾಮನ್ತರೇ
ವರ್ತಮಾನಾಃ ಸ್ವಯಂಧೀರಾಃ ಪಂಡಿತಂಮನ್ಯಮಾನಾಃ । ಜಂಘನ್ಯಮಾನಾಃ
ಪರಿಯನ್ತಿಮೂಢಾ ಅನ್ಧೇನೈವನೀಯಮಾನಾಯಥಾನ್ಧಾಃ ॥ ೮ ॥ ಅವಿದ್ಯಾ
ಯಾಂಬಹುಧಾವರ್ತಮಾನಾ ವಯಂಕೃತಾರ್ಥಾ ಇತ್ಯಭಿಮನ್ಯನ್ತಿಬಾಲಾಃ ।
ಯತ್ಕರ್ಮಿಣೋನಪ್ರವೇದಯನ್ತಿರಾಗಾತ್ತೇನಾತುರಾಃ ಕ್ಷೀಣಲೋಕಾಶ್ಚ್ಯ
ವನ್ತೇ ॥ ೯ ॥ ಇಷ್ಟಾಪೂರ್ತಂಮನ್ಯ ಮಾನಾವರಿಷ್ಠಂ ನಾನ್ಯಚ್ಛ್ರೇಯೋ
ವೇದಯನ್ತೇಪ್ರಮೂಢಾಃ । ನಾಕಸ್ಯಪೃಷ್ಠೇತೇಸುಕೃತೇ ನುಭೂತ್ವೇಇ
ಮಂಲೋಕಂಹೀನತರಂವಾ ವಿಶಂತಿ ॥ ೧೦ ॥ ತಪಶ್ಶ್ರದ್ಧೇಯೇಹ್ಯುಪವಸ
ನ್ತ್ಯರಣ್ಯೇ ಶಾನ್ತಾವಿದ್ವಾಂಸೋಭೈಕ್ಷಚರ್ಯಾಂಚರನ್ತಃ । ಸೂರ್ಯದ್ವಾ
ರೇಣತೇವಿರಜಾಃ ಪ್ರಯಾನ್ತಿಯತ್ರಾಮೃತಸ್ಸಪುರುಷೋಹ್ಯವ್ಯಯಾತ್ಮಾ ॥
ಪರೀಕ್ಷ್ಯಲೋಕಾನ್ಕರ್ಮಚಿತಾನ್ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋನಿರ್ವೇದ ಮಾಯಾನ್ನಾಸ್ತ್ಯ

ಕೃತಃ ಕೃತೇನ ತದ್ವಿಜ್ಞಾನಾರ್ಥಂ ಸಗುರುಮೇವಾಭಿಗಚ್ಛೇತ್ಸಮಿತ್ಪಾಣಿಃ
ಶ್ರೋತ್ರಿಯಂ ಬ್ರಹ್ಮನಿಷ್ಠಂ ॥ ೧೨ ॥ ತಸ್ಮೈ ಸ ವಿದ್ವಾನುಪಸನ್ನಾಯ ಸ
ಮ್ಯಕ್ಪ್ರಶಾಂತಚಿತ್ತಾಯ ಶಮಾನ್ವಿತಾಯ । ಯೇನಾಕ್ಷರಂ ಪುರುಷಂ ವೇದ
ಸತ್ಯಂ ಪ್ರೋವಾಚ ತಾಂ ತತ್ತ್ವತೋ ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯಾಂ ॥ ೧೩ ॥

ಇತಿ ಪ್ರಥಮಮುಂಡಕೇ ದ್ವಿತೀಯಃ ಖಂಡಃ.

ಇತಿ ಪ್ರಥಮ ಮುಂಡಕಂ.

—* ಅಥ ದ್ವಿತೀಯಮುಂಡಕೇ - ಪ್ರಥಮಃ ಖಂಡಃ. *—

ಹರಿಃ ಓಂ.

ತದೇತತ್ಸತ್ಯಂ । ಯಥಾ ಸುದೀಪ್ತಾತ್ಪಾವಕಾದ್ವಿಸ್ಫುಲಿಂಗಾಃ ಸಹಸ್ರ
ಶಃ ಪ್ರಭವಂತೇ ಸರೂಪಾಃ । ತಥಾಕ್ಷರಾದ್ವಿವಿಧಾಃ ಸೋಮ್ಯ ಭಾವಾಃ ಪ್ರಜಾ
ಯಂತೇ ತತ್ರ ಚೈವಾಪಿಯಂತಿ ॥ ೧ ॥ ದಿವ್ಯೋ ಹ್ಯಮೂರ್ತಃ ಪುರುಷಃ ಸಬಾ
ಹ್ಯಾಭ್ಯಂತರೋ ಹ್ಯಜಃ । ಅಪ್ರಾಣೋ ಹ್ಯಮನಾಃ ಶುಭ್ರೋ ಹ್ಯಕ್ಷರಾತ್ಪರ
ತಃ ಪರಃ ॥ ೨ ॥ ಏತಸ್ಮಾಜ್ಜಾಯತೇ ಪ್ರಾಣೋ ಮನಃ ಸರ್ವೇಂದ್ರಿಯಾಣಿ ಚ ।
ಖಂ ವಾಯುರ್ಜ್ಯೋತಿರಾಪಃ ಪೃಥಿವೀ ವಿಶ್ವಸ್ಯ ಧಾರಿಣೀ ॥ ೩ ॥ ಅಗ್ನಿರ್ಮೂ
ರ್ಧಾ ಚಕ್ಷುಷೀ ಚಂದ್ರಸೂರ್ಯೌ ದಿಶಃ ಶ್ರೋತ್ರೇ ವಾಗ್ವಿವೃತಾಶ್ಚ ವೇದಾಃ ।
ವಾಯುಃ ಪ್ರಾಣೋ ಹೃದಯಂ ವಿಶ್ವಮಸ್ಯ ಪದ್ಭ್ಯಾಂ ಪೃಥಿವೀ ಹ್ಯೇಷ ಸರ್ವ
ಭೂತಾಂತರಾತ್ಮಾ ॥ ೪ ॥ ತಸ್ಮಾದಗ್ನಿಃ ಸಮಿಧೋ ಯಸ್ಯ ಸೂರ್ಯಃ ಸೋಮಾ
ತ್ಪರ್ಜನ್ಯ ಓಷಧಯಃ ಪೃಥಿವ್ಯಾಂ । ಪುಮಾನ್ರೇತಃ ಸಿಂಚತಿ ಯೋಷಿತಾಯಾಂ ಬ
ಹ್ವೀಃ ಪ್ರಜಾಃ ಪುರುಷಾತ್ಸಂಪ್ರಸೂತಾಃ ॥ ೫ ॥ ತಸ್ಮಾದೃಚಃ ಸಾಮ ಯಜೂಂ
ಷಿ ದೀಕ್ಷಾ ಯಜ್ಞಾಶ್ಚ ಸರ್ವೇ ಕ್ರತವೋ ದಕ್ಷಿಣಾಶ್ಚ । ಸಂವತ್ಸರಂ ಚ ಯಜಮಾನ
ಶ್ಚ ಲೋಕಾಃ ಸೋಮೋ ಯತ್ರ ಪವತೇ ಯತ್ರ ಸೂರ್ಯಃ ॥ ೬ ॥ ತಸ್ಮಾಚ್ಚ ದೇ
ವಾ ಬಹುಧಾ ಸಂಪ್ರಸೂತಾಃ ಸಾಧ್ಯಾ ಮನುಷ್ಯಾಃ ಪಶವೋ ವಯಾಂಸಿ । ಪ್ರಾ
ಣಾಪಾನೌ ವ್ರೀಹಿಯವೌ ತಪಶ್ಚ ಶ್ರದ್ಧಾ ಸತ್ಯಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಂ ವಿಧಿಶ್ಚ ॥ ೭ ॥
ಸಪ್ತ ಪ್ರಾಣಾಃ ಪ್ರಭವಂತಿ ತಸ್ಮಾತ್ಸಪ್ತಾರ್ಚಿಷಃ ಸಮಿಧಃ ಸಪ್ತ ಹೋಮಾಃ । ಸಪ್ತ
ಇಮೇ ಲೋಕಾ ಯೇಷು ಚರಂತಿ ಪ್ರಾಣಾ ಗುಹಾಶಯಾ ನಿಹಿತಾಃ ಸಪ್ತ ಸಪ್ತ ॥
॥ ೮ ॥ ಅತಃ ಸಮುದ್ರಾ ಗಿರಯಶ್ಚ ಸರ್ವೇಽಸ್ಮಾತ್ಸ್ಯಂದಂತೇ ಸಿಂಧವಃ ಸರ್ವರೂ
ಪಾಃ । ಅತಶ್ಚ ಸರ್ವಾ ಓಷಧಯೋ ರಸಶ್ಚ । ಯೇನೈಷ ಭೂತೈಸ್ತಿಷ್ಠತೇ ಹ್ಯಂತ
ರಾತ್ಮಾ ॥ ೯ ॥ ಪುರುಷ ಏವೇದಂ ವಿಶ್ವಂ ಕರ್ಮ ತಪೋ ಬ್ರಹ್ಮ ಪರಾಮೃತಂ ।

ಏತದ್ಯೋವೇದನಿಹಿತಂ ಗುಹಾಯಾಂ ಸೋಽವಿದ್ಯಾಗ್ರನ್ಥಿಂ ವಿಕಿರತೀಹ ಸೋಮ್ಯ ॥ ೧೦ ॥

ಇತಿ ದ್ವಿತೀಯಮುಣ್ಡಕೇ ಪ್ರಥಮಃಖಂಡಃ.

—* ಅಥ ದ್ವಿತೀಯಮುಂಡಕೇ - ದ್ವಿತೀಯಃಖಂಡಃ. *—

ಹರಿಃ ಓಂ.

ಆವಿಸ್ಸನ್ನಿಹಿತಂಗುಹಾಚರಂ ನಾಮಮಹತ್ಪದಮತ್ರೈತತ್ಸಮರ್ಪಿತಂ । ಏಜತ್ಪ್ರಾಣನ್ನಿಮಿಷಚ್ಚ ಯದೇತಜ್ಜಾನಥಸದಸದ್ವರೇಣ್ಯಂ ಪರಂವಿಜ್ಞಾನಾದ್ಯದ್ವರಿಷ್ಠಂಪ್ರಜಾನಾಂ ॥ ೧ ॥ ಯದರ್ಚಿಮದ್ಯದಣುಭ್ಯೋಽಣುಚಯಸ್ಮಿಁಲ್ಲೋಕಾನಿಹಿತಾಲೋಕಿನಶ್ಚ । ತದೇತದಕ್ಷರಂಬ್ರಹ್ಮ ಸಪ್ರಾಣಸ್ತದುವಾಙ್ಮನಃ । ತದೇತತ್ಸತ್ಯಂತದಮೃತಂತದ್ವೇದ್ಧವ್ಯಂಸೋಮ್ಯವಿದ್ಧಿ ॥ ೨ ॥ ಧನುರ್ಗೃಹೀತ್ವೌಪನಿಷದಂಮಹಾಸ್ತ್ರಂಶರಂ ಹ್ಯುಪಾಸಾನಿಶಿತಂಸನ್ಧಯೀತ । ಆಯಮ್ಯತದ್ಭಾವಗತೇನ ಚೇತಸಾಲಕ್ಷ್ಯಂ ತದೇವಾಕ್ಷರಂಸೋಮ್ಯವಿದ್ಧಿ ॥ ೩ ॥ ಪ್ರಣವೋಧನುಶ್ಶರೋಹ್ಯಾತ್ಮಾ ಬ್ರಹ್ಮತಲ್ಲಕ್ಷ್ಯಮುಚ್ಯತೇ । ಅಪ್ರಮತ್ತೇನವೇದ್ಧವ್ಯಂ ಶರವತ್ತನ್ಮಯೋಭವೇತ್ ॥ ೪ ॥ ಯಸ್ಮಿನ್ದ್ಯೌಃಪೃಥಿವೀಚಾನ್ತರಿಕ್ಷಮೋತಂ ಮನಸ್ಸಹಪ್ರಾಣೈಶ್ಚಸರ್ವೈಃ । ತಮೇವೈಕಂಜಾನಥಾತ್ಮಾನಮನ್ಯಾವಾಚೋವಿಮುಂಚಥ ಅಮೃತಸ್ಯೈಷಸೇತುಃ ॥ ೫ ॥ ಅರಾ ಇವರಥನಾಭೌಸಂಹತಾಯತ್ರನಾಡ್ಯಃ ಸಏಷೋಽನ್ತಶ್ಚರತೇಬಹುಧಾಜಾಯಮಾನಃ । ಓಮಿತ್ಯೇವಂಧ್ಯಾಯಥಾತ್ಮಾನಂಸ್ವಸ್ತಿವಃ ಪಾರಾಯತಮಸಃಪರಸ್ತಾತ್ ॥ ೬ ॥ ಯಸ್ಸರ್ವಜ್ಞಸ್ಸರ್ವವಿದ್ಯಸ್ಯೈಷಮಹಿಮಾಭುವಿ । ದಿವ್ಯೇಬ್ರಹ್ಮಪುರೇಹ್ಯೇಷವ್ಯೋಮ್ನ್ಯಾತ್ಮಾಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಃ । ೭ ॥ ಮನೋಮಯಃಪ್ರಾಣಶರೀರನೇತಾ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತೋಽನ್ನೇಹೃದಯಂಸನ್ನಿಧಾಯ । ತದ್ವಿಜ್ಞಾನೇನಪರಿಪಶ್ಯನ್ತಿಧೀರಾ ಆನನ್ದರೂಪಮಮೃತಂಯದ್ವಿಭಾತಿ ॥ ೮ ॥ ಭಿದ್ಯತೇಹೃದಯಗ್ರನ್ಥಿಶ್ಛಿದ್ಯನ್ತೇಸರ್ವಸಂಶಯಾಃ । ಕ್ಷೀಯನ್ತೇಚಾಸ್ಯಕರ್ಮಾಣಿ ತಸ್ಮಿನ್ದೃಷ್ಟೇಪರಾವರೇ ॥ ೯ ॥ ಹಿರಣ್ಮಯೇಪರೇಕೋಶೇ ವಿರಜಂಬ್ರಹ್ಮನಿಷ್ಕಲಂ । ತಚ್ಛುಭ್ರಂಜ್ಯೋತಿಷಾಂಜ್ಯೋತಿಸ್ತದ್ಯದಾತ್ಮವಿದೋವಿದುಃ ॥ ೧೦ ॥ ನತತ್ರಸೂರ್ಯೋಭಾತಿನಚನ್ದ್ರತಾರಕಂ ನೇಮಾವಿದ್ಯುತೋಭಾನ್ತಿಕುತೋಽಯಮಗ್ನಿಃ । ತಮೇವಭಾನ್ತಮನುಭಾತಿಸರ್ವಂ ತಸ್ಯಭಾಸಾಸರ್ವಮಿದಂವಿಭಾತಿ ॥ ೧೧ ॥ ಬ್ರಹ್ಮೈವೇದಮಮೃತಂಪುರಸ್ತಾತ್ ಬ್ರಹ್ಮಪ

ಶ್ಚಾದ್ಬ್ರಹ್ಮದಕ್ಷಿಣತಶ್ಚೋತ್ತರೇಣ । ಅಧಶ್ಚೋರ್ಧ್ವಂಚಪ್ರಸೃತಂ ಬ್ರಹ್ಮೈವೇದಂವಿಶ್ವಮಿದಂವರಿಷ್ಠಂ ॥ ೧೨ ॥

ಇತಿ ದ್ವಿತೀಯಮುಂಡಕೇ ದ್ವಿತೀಯಃಖಂಡಃ.

ಇತಿ ದ್ವಿತೀಯ ಮುಣ್ಡಕಂ.

—* ಅಥ ತೃತೀಯಮುಂಡಕೇ - ಪ್ರಥಮಃಖಂಡಃ. *—

ಹರಿಃ ಓಂ.

ದ್ವಾಸುಪರ್ಣಾಸಯುಜಾಸಖಾಯಾಸಮಾನಂ ವೃಕ್ಷಂಪರಿಷಸ್ವಜಾತೇ । ತಯೋರನ್ಯಃಪಿಪ್ಪಲಂ ಸ್ವಾದ್ವತ್ತ್ಯನಶ್ನನ್ನನ್ಯೋಅಭಿಚಾಕಶೀತಿ ॥ ೧ ॥ ಸಮಾನೇವೃಕ್ಷೇಪುರುಷೋನಿಮಗ್ನೋ ಅನೀಶಯಾಶೋಚತಿಮುಹ್ಯಮಾನಃ । ಜುಷ್ಟಂಯದಾಪಶ್ಯತ್ಯನ್ಯಮೀಶಮಸ್ಯ ಮಹಿಮಾನಮಿತಿವೀತಶೋಕಃ ॥ ೨ ॥ ಯದಾಪಶ್ಯಃಪಶ್ಯತೇರುಕ್ಮವರ್ಣಂ ಕರ್ತಾರಮೀಶಂಪುರುಷಂಬ್ರಹ್ಮಯೋನಿಂ । ತದಾವಿದ್ವಾನ್ಪುಣ್ಯಪಾಪೇವಿಧೂಯನಿರಂಜನಃ ಪರಮಂಸಾಮ್ಯಮುಪೈತಿ ॥ ೩ ॥ ಪ್ರಾಣೋಹ್ಯೇಷಯಃ ಸರ್ವಭೂತೈರ್ವಿಭಾತಿವಿಜಾನನ್ ವಿದ್ವಾನ್ಭವತೇನಾತಿವಾದೀ । ಆತ್ಮಕ್ರೀಡಆತ್ಮರತಿಃ ಕ್ರಿಯಾವಾನೇಷಬ್ರಹ್ಮವಿದಾಂವರಿಷ್ಠಃ ॥೪॥ ಸತ್ಯೇನಲಭ್ಯಸ್ತಪಸಾಹ್ಯೇಷ ಆತ್ಮಾಸಮ್ಯಕ್ಜ್ಞಾನೇನಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯೇಣನಿತ್ಯಂ । ಅಂತಃಶರೀರೇಜ್ಯೋತಿರ್ಮಯೋಹಿಶುಭ್ರೋಯಂ ಪಶ್ಯಂತಿಯತಯಃಕ್ಷೀಣದೋಷಾಃ ॥ ೫ ॥ ಸತ್ಯಮೇವಜಯತೇನಾನೃತಂ ಸತ್ಯೇನಪಂಥಾವಿತತೋದೇವಯಾನಃ । ಯೇನಾಕ್ರಮಂತ್ಯೃಷಯೋಹ್ಯಾಪ್ತಕಾಮಾ ಯತ್ರತತ್ಸತ್ಯಸ್ಯಪರಮಂನಿಧಾನಂ ॥ ೬ ॥ ಬೃಹಚ್ಚತದ್ದಿವ್ಯಮಚಿಂತ್ಯರೂಪಂ ಸೂಕ್ಷ್ಮಾಚ್ಚತತ್ಸೂಕ್ಷ್ಮತರಂವಿಭಾತಿ । ದೂರಾತ್ಸುದೂರೇತದಿಹಾಂತಿಕೇಚ ಪಶ್ಯತ್ಸ್ವಿಹೈವನಿಹಿತಂಗುಹಾಯಾಂ ॥ ೭ ॥ ನಚಕ್ಷುಷಾಗೃಹ್ಯತೇನಾಪಿ ವಾಚಾನಾನ್ಯೈರ್ದೇವೈಸ್ತಪಸಾಕರ್ಮಣಾವಾ । ಜ್ಞಾನಪ್ರಸಾದೇನವಿಶುದ್ಧಸತ್ವ ಸ್ತತಸ್ತುತಂಪಶ್ಯತೇ ನಿಷ್ಕಲಂಧ್ಯಾಯಮಾನಃ ॥ ೮ ॥ ಏಷೋಣುರಾತ್ಮಾಚೇತಸಾವೇದಿತವ್ಯೋಯಸ್ಮಿನ್ ಪ್ರಾಣಃಪಂಚಧಾಸಂವಿವೇಶ ಪ್ರಾಣೈಶ್ಚಿತ್ತಂಸರ್ವಮೋತಂಪ್ರಜಾನಾಂಯಸ್ಮಿನ್ ವಿಶುದ್ಧೇವಿಭವತ್ಯೇಷಆತ್ಮಾ ॥ ೯ ॥ ಯಂಯಂಲೋಕಂಮನಸಾಸಂವಿಭಾತಿ । ವಿಶುದ್ಧಸತ್ವಃ ಕಾಮಯತೇಯಾಂಶ್ಚ ಕಾಮಾನ್ । ತಂತಂಲೋಕಂಜಯತೇತಾಂಶ್ಚ ಕಾಮಾಂಸ್ತಸ್ಮಾದಾತ್ಮಜ್ಞಂಹ್ಯರ್ಚಯೇದ್ಭೂತಿಕಾಮಃ ॥ ೧೦ ॥ ಪ್ರ॥ಖಂಡಃ.

ಅಥ ತೃತೀಯಮುಂಡಕೇ-ದ್ವಿತೀಯಃಖಂಡಃ.

ಹರಿಃ ಓಂ.

ಸವೇದೈತತ್ಪರಮಂ ಬ್ರಹ್ಮ ಧಾಮಯತ್ರವಿಶ್ವಂನಿಹಿತಂಭಾತಿಶುಭ್ರಂ । ಉಪಾಸತೇ ಪುರುಷಂ ಯೇಹ್ಯಕಾಮಾಸ್ತೇ ಶುಕ್ರಮೇತದತಿ ವರ್ತನ್ತಿ ಧೀರಾಃ ॥೧॥ ಕಾಮಾನ್ಯಃ ಕಾಮಯತೇ ಮನ್ಯಮಾನಃ ಸಕಾಮಭಿರ್ಜಾಯತೇ ತತ್ರತತ್ರ । ಪರ್ಯಾಪ್ತಕಾಮಸ್ಯ ಕೃತಾತ್ಮನಸ್ತು ಇಹೈವಸರ್ವೇ ಪ್ರವಿಲೀಯನ್ತಿ ಕಾಮಾಃ ॥೨॥ ನಾಯಮಾತ್ಮಾ ಪ್ರವಚನೇನ ಲಭ್ಯೋನ ಮೇಧಯಾ ನ ಬಹುನಾಶ್ರುತೇನ । ಯಮೇವೈಷ ವೃಣುತೇತೇನ ಲಭ್ಯ ಸ್ತಸ್ಯೈಷ ಆತ್ಮಾ ವಿವೃಣುತೇತನೂಂ ಸ್ವಾಂ ॥ ೩ ॥ ನಾಯಮಾತ್ಮಾ ಬಲಹೀನೇನ ಲಭ್ಯೋ ನಚ ಪ್ರಮಾದಾತ್ತಪಸೋ ವಾಪ್ಯಲಿಂಗಾತ್ । ಏತೈರುಪಾಯೈರ್ಯತತೇಯಸ್ತು ವಿದ್ವಾಂಸ್ತಸ್ಯೈಷ ಆತ್ಮಾ ವಿಶತೇ ಬ್ರಹ್ಮ ಧಾಮ ॥ ೪ ॥ ಸಂಪ್ರಾಪ್ಯೈನ ಮೃಷಯೋ ಜ್ಞಾನತೃಪ್ತಾಃ ಕೃತಾತ್ಮಾನೋ ವೀತರಾಗಾಃ ಪ್ರಶಾನ್ತಾಃ । ತೇ ಸರ್ವಗಂ ಸರ್ವತಃ ಪ್ರಾಪ್ಯಧೀರಾ ಯುಕ್ತಾತ್ಮಾನ ಸ್ಸರ್ವಮೇವಾ ವಿಶನ್ತಿ ॥೫॥ ವೇದಾನ್ತ ವಿಜ್ಞಾನ ಸುನಿಶ್ಚಿತಾರ್ಥಾ ಸ್ಸನ್ಯಾಸ ಯೋಗಾದ್ಯತ ಯಶ್ಶುದ್ಧ ಸತ್ವಾಃ । ತೇ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇಷು ಪರಾನ್ತಕಾಲೇ ಪರಾಮೃತಾಃ ಪರಿಮುಚ್ಯನ್ತಿ ಸರ್ವೇ ॥ ೬ ॥ ಗತಾಃ ಕಲಾಃಪಂಚದಶ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾ ದೇವಾಶ್ಚ ಸರ್ವೇಪ್ರತಿ ದೇವತಾಸು । ಕರ್ಮಾಣಿ ವಿಜ್ಞಾನಮಯಶ್ಚ ಆತ್ಮಾಪರೇ ವ್ಯಯೇ ಸರ್ವ ಏಕೀಭವನ್ತಿ ॥ ೭ ॥ ಯಥಾ ನದ್ಯಸ್ಸ್ಯನ್ದಮಾನಾ ಸ್ಸಮುದ್ರೇ ಅಸ್ತಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ ನಾಮರೂಪೇ ವಿಹಾಯ । ತಥಾ ವಿದ್ವಾನ್ನಾಮರೂಪಾ ದ್ವಿಮುಕ್ತಃ ಪರಾತ್ಪರಂ ಪುರುಷ ಮುಪೈತಿ ದಿವ್ಯಂ ॥೮॥ ಸಯೋಹವೈ ತತ್ಪರಮಂ ಬ್ರಹ್ಮವೇದ ಬ್ರಹ್ಮೈವಭವತಿನಾಸ್ಯಾ ಬ್ರಹ್ಮವಿತ್ಕುಲೇ ಭವತಿ । ತರತಿ ಶೋಕಂ ತರತಿಪಾಪ್ಮಾನಂ ಗುಹಾಗ್ರನ್ಥಿಭ್ಯೋ ವಿಮುಕ್ತೋ ಮೃತೋ ಭವತಿ ॥ ೯ ॥ ತದೇತ ದೃಚಾಭ್ಯುಕ್ತಂ ಕ್ರಿಯಾವಂತ ಶ್ರೋತ್ರಿಯಾ ಬ್ರಹ್ಮನಿಷ್ಠಾ ಸ್ಸ್ವಯಂ ಜುಹ್ವತೇ ಏಕರ್ಷಿಂ ಶ್ರದ್ಧಯನ್ತಃ। ತೇಷಾಮೇ ವೈತಾಂ ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯಾಂ ವದೇತ ಶಿರೋವ್ರತಂ ವಿಧಿವದ್ಯೈಸ್ತು ಚೀರ್ಣಮ್ ॥ ೧೦ ॥ ತದೇತತ್ಸತ್ಯ ಮೃಷಿರಂಗಿರಾಃ ಪುರೋವಾಚನೈ ತದಚೀರ್ಣ ವ್ರತೋಧೀತೇ। ನಮಃ ಪರಮಋಷಿಭ್ಯೋ ನಮಃ ಪರಮಋಷಿಭ್ಯಃ ॥೧೧॥

ಮುಂಡಕೋಪನಿಷತ್ಸಮಾಪ್ತಾ.

ಶ್ರೀ ಗುರುಭ್ಯೋನಮಃ.

ಮಾಂಡೂಕ್ಯೋಪನಿಷತ್.

ಪ್ರಥಮಃಖಂಡಃ.

ಹರಿಃ ಓಂ.

ಓಮಿತ್ಯೇತದಕ್ಷರಮಿದಗ್ಂ ಸರ್ವಂ ತಸ್ಯೋಪ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಂ ಭೂತಂ ಭವದ್ಭವಿಷ್ಯದಿತಿ । ಸರ್ವಮೋಂಕಾರ ಏವ ಯಚ್ಚಾನ್ಯತ್ ತ್ರಿಕಾಲಾತೀತಂ ತದಪ್ಯೋಂಕಾರ ಏವ ॥ ೧ ॥ ಸರ್ವಗ್ಂ ಹ್ಯೇತದ್ಬ್ರಹ್ಮಾಯಮಾತ್ಮಾ ಬ್ರಹ್ಮ ಸೋಽಯಮಾತ್ಮಾ ಚತುಷ್ಪಾತ್ ॥ ೨ ॥

ಅಥ ದ್ವಿತೀಯಃಖಂಡಃ.

ಹರಿಃ ಓಂ

ಜಾಗರಿತಸ್ಥಾನೋ ಬಹಿಃಪ್ರಜ್ಞಃ ಸಪ್ತಾಂಗ ಏಕೋನವಿಂಶತಿ ಮುಖಃ ಸ್ಥೂಲಭುಗ್ವೈಶ್ವಾನರಃ ಪ್ರಥಮಃ ಪಾದಃ ॥ ೧ ॥ ಸ್ವಪ್ನಸ್ಥಾನೋಽನ್ತಃಪ್ರಜ್ಞಸ್ಸಪ್ತಾಂಗ ಏಕೋನವಿಂಶತಿ ಮುಖಃ ಪ್ರವಿವಿಕ್ತ ಭುಕ್ತೈಜಸೋ ದ್ವಿತೀಯಃಪಾದಃ ॥ ೨ ॥ ಯತ್ರಸುಪ್ತೋ ನಕಂಚನ ಕಾಮಂ ಕಾಮಯತೇನಕಂಚನ ಸ್ವಪ್ನಂಪಶ್ಯತಿ ತತ್ಸುಷುಪ್ತಂ । ಸುಷುಪ್ತಸ್ಥಾನ ಏಕೀಭೂತಃ ಪ್ರಜ್ಞಾನಘನ ಏವಾನಂದ ಮಯೋಹ್ಯಾನನ್ದ ಭುಕ್ಚೇತೋಮುಖಃ ಪ್ರಾಜ್ಞಸ್ತೃತೀಯಃಪಾದಃ ॥ ೩ ॥ ಏಷ ಸರ್ವೇಶ್ವರ ಏಷಸರ್ವಜ್ಞ ಏಷೋಽನ್ತರ್ಯಾಮ್ಯೇಷಯೋನಿಸ್ಸರ್ವಸ್ಯ ಪ್ರಭವಾಪ್ಯಯೌಹಿ ಭೂತಾನಾಂ ॥ ೪ ॥ ಅತ್ರೈತೇ ಶ್ಲೋಕಾಭವನ್ತಿ ॥ ಬಹಿಷ್ಪ್ರಜ್ಞೋ ವಿಭುರ್ವಿಶ್ವೋ ಹ್ಯನ್ತಃ ಪ್ರಜ್ಞಸ್ತುತೈಜಸಃ ಘನಪ್ರಜ್ಞಸ್ತಥಾಪ್ರಾಜ್ಞ ಏಕಏವ ತ್ರಿಧಾಸ್ಮೃತಃ ॥ ೫ ॥ ದಕ್ಷಿಣಾಕ್ಷಿಮುಖೇವಿಶ್ವೋ ಮನಸ್ಯನ್ತಸ್ತುತೈಜಸಃ । ಆಕಾಶೇಚ ಹೃದಿಪ್ರಾಜ್ಞಸ್ತ್ರಿಧಾದೇಹೇ ವ್ಯವಸ್ಥಿತಃ ॥ ೬ ॥ ವಿಶ್ವೋಹಿ ಸ್ಥೂಲಭುಙ್ನಿತ್ಯಂ ತೈಜಸಃ ಪ್ರವಿವಿಕ್ತಭುಕ್ । ಆನನ್ದಭುಕ್ತಥಾಪ್ರಾಜ್ಞಸ್ತ್ರಿಧಾ ಭೋಗಂ ನಿಬೋಧತ ॥ ೭ ॥ ಸ್ಥೂಲಂ ತರ್ಪಯತೇವಿಶ್ವಂ ಪ್ರವಿವಿಕ್ತಂತು ತೈಜಸಂ । ಆನನ್ದಶ್ಚತಥಾಪ್ರಾಜ್ಞಂ ತ್ರಿಧಾತೃಪ್ತಿಂ ನಿಬೋಧತ ॥ ೮ ॥ ತ್ರಿಷುಧಾಮಸುಯದ್ಭೋಜ್ಯಂ ಭೋಕ್ತಾಯಶ್ಚ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಃ । ವೇದೈತದುಭಯಂ ಯಸ್ತುಸಭುಂಜಾನೋನಲಿಪ್ಯತೇ ॥ ೯ ॥ ಪ್ರಭವಸ್ಸರ್ವ ಭಾವಾನಾಂ ಸತಾಮಿತಿ ವಿನಿಶ್ಚಯಃ । ಸರ್ವಂ ಜನಯತಿಪ್ರಾಣಶ್ಚೇತೋಂಶೂನ್ ಪುರುಷಃಪೃಥಕ್ ॥ ೧೦ ॥ ವಿಭೂತಿಂ ಪ್ರಸವಂತ್ವನ್ಯೇ ಮನ್ಯನ್ತೇ ಸೃಷ್ಟಿಚಿನ್ತಕಾಃ । ಸ್ವಪ್ನಮಾಯಾ

ಸ್ವರೂಪೇತಿ ಸೃಷ್ಟಿರನ್ಯೈರ್ವಿಕಲ್ಪಿತಾ ||೧೧|| ಇಚ್ಛಾಮಾತ್ರಂ ಪ್ರಭೋಃ ಸೃಷ್ಟಿರಿತಿ ಸೃಷ್ಟೌ ವಿನಿಶ್ಚಿತಾಃ | ಕಾಲಾತ್ಪ್ರಸೂತಿಂ ಭೂತಾನಾಂ ಮನ್ಯನ್ತೇ ಕಾಲಚಿನ್ತಕಾಃ ||೧೨|| ಭೋಗಾರ್ಥಂ ಸೃಷ್ಟಿರಿತ್ಯನ್ಯೇ ಕ್ರೀಡಾರ್ಥಮಿತಿ ಚಾಪರೇ | ದೇವಸ್ಯೈಷ ಸ್ವಭಾವೋಽಯಮಾಪ್ತಕಾಮಸ್ಯ ಕಾ ಸ್ಪೃಹೇತಿ ||೧೩|| ನಾನ್ತಃಪ್ರಜ್ಞಂ ನ ಬಹಿಃಪ್ರಜ್ಞಂ ನೋಭಯತಃ ಪ್ರಜ್ಞಂ ನ ಪ್ರಜ್ಞಾನಘನಂ ನ ಪ್ರಜ್ಞಂ ನಾಪ್ರಜ್ಞಂ | ಅದೃಷ್ಟಮವ್ಯವಹಾರ್ಯಮಗ್ರಾಹ್ಯಮಲಕ್ಷಣಮಚಿನ್ತ್ಯಮವ್ಯಪದೇಶ್ಯಮೈಕಾತ್ಮ್ಯಪ್ರತ್ಯಯಸಾರಂ ಪ್ರಪಞ್ಚೋಪಶಮಂ ಶಾನ್ತಂ ಶಿವಮದ್ವೈತಂ ಚತುರ್ಥಂ ಮನ್ಯನ್ತೇ ಸ ಆತ್ಮಾ ಸ ವಿಜ್ಞೇಯಃ ||೧೪|| ಅತ್ರೈತೇ ಶ್ಲೋಕಾ ಭವನ್ತಿ ನಿವೃತ್ತೇಸ್ಸರ್ವದುಃಖಾನಾಮೀಶಾನಃ ಪ್ರಭುರವ್ಯಯಃ|ಅದ್ವೈತಸ್ಸರ್ವಭಾವಾನಾಂದೇವಸ್ತುರ್ಯೋ ವಿಭುಸ್ಸ್ಮೃತಃ||೧೫||ಕಾರ್ಯಕಾರಣಬದ್ಧೌ ತಾವಿಷ್ಯೇತೇ ವಿಶ್ವತೈಜಸೌ | ಪ್ರಾಜ್ಞಃ ಕಾರಣಬದ್ಧಸ್ತು ದ್ವೌ ತೌ ತುರ್ಯೇ ನ ಸಿಧ್ಯತಃ||೧೬||ನಾತ್ಮಾನಂ ನ ಪರಾಂಶ್ಚೈವ ನ ಸತ್ಯಂ ನಾಪಿ ಚಾನೃತಂ | ಪ್ರಾಜ್ಞಃ ಕಿಂಚನ ಸಂವೇತ್ತಿ ತುರ್ಯಂ ತತ್ಸರ್ವದೃಕ್ಸದಾ || ೧೭ || ದ್ವೈತಸ್ಯಾಗ್ರಹಣಂ ತುಲ್ಯಮುಭಯೋಃ ಪ್ರಾಜ್ಞತುರ್ಯಯೋಃ | ಬೀಜನಿದ್ರಾಯುತಃ ಪ್ರಾಜ್ಞಃ ಸಾ ಚ ತುರ್ಯೇ ನ ವಿದ್ಯತೇ||೧೮|| ಸ್ವಪ್ನನಿದ್ರಾಯುತಾವಾದ್ಯೌ ಪ್ರಾಜ್ಞಸ್ತ್ವಸ್ವಪ್ನನಿದ್ರಯಾ | ನ ನಿದ್ರಾಂ ನೈವ ಚ ಸ್ವಪ್ನಂ ತುರ್ಯೇ ಪಶ್ಯನ್ತಿ ನಿಶ್ಚಿತಾಃ||೧೯||ಅನ್ಯಥಾ ಗೃಹ್ಣತಸ್ಸ್ವಪ್ನೋ ನಿದ್ರಾ ತತ್ತ್ವಮಜಾನತಃ| ವಿಪರ್ಯಾಸೇ ತಯೋಃ ಕ್ಷೀಣೇ ತುರೀಯಂ ಪದಮಶ್ನುತೇ||೨೦|| ಅನಾದಿಮಾಯಯಾ ಸುಪ್ತೋ ಯದಾ ಜೀವಃ ಪ್ರಬುಧ್ಯತೇ| ಅಜಮನಿದ್ರಮಸ್ವಪ್ನಮದ್ವೈತಂ ಬುಧ್ಯತೇ ತದಾ || ೨೧ || ಪ್ರಪಞ್ಚೋ ಯದಿ ವಿದ್ಯೇತ ನಿವರ್ತೇತ ನ ಸಂಶಯಃ | ಮಾಯಾಮಾತ್ರಮಿದಂ ದ್ವೈತಮದ್ವೈತಂ ಪರಮಾರ್ಥತಃ || ೨೨ || ವಿಕಲ್ಪೋ ವಿನಿವರ್ತೇತ ಕಲ್ಪಿತೋ ಯದಿ ಕೇನಚಿತ್ | ಉಪದೇಶಾದಯಂ ವಾದೋ ಜ್ಞಾತೇ ದ್ವೈತಂ ನ ವಿದ್ಯತೇ || ೨೩ || ದ್ವಿ||ಖಣ್ಡಃ

—* ಅಥ ತೃತೀಯಃ ಖಂಡಃ. *—

ಹರಿಃ ಓಂ || ಸೋಽಯಮಾತ್ಮಾಧ್ಯಕ್ಷರಮೋಂಕಾರೋಽಧಿಮಾತ್ರಂ ಪಾದಾ ಮಾತ್ರಾ ಮಾತ್ರಾಶ್ಚ ಪಾದಾ ಅಕಾರ ಉಕಾರೋ ಮಕಾರ ಇತಿ || ೧ || ಜಾಗರಿತಸ್ಥಾನೋ ವೈಶ್ವಾನರೋಽಕಾರಃ ಪ್ರಥಮಾ ಮಾತ್ರಾಽಽಪ್ತೇರಾದಿಮತ್ತ್ವಾದ್ವಾಽಽಪ್ನೋತಿ ಹ ವೈ ಸರ್ವಾನ್ ಕಾಮಾನಾದಿಶ್ಚ ಭವತಿ ಯ ಏವಂ ವೇದ ||೨||

ಸ್ವಪ್ನಸ್ಥಾನಸ್ತೈಜಸಉಕಾರೋ ದ್ವಿತೀಯಾಮಾತ್ರೋತ್ಕರ್ಷಾದುಭಯತ್ವಾ
ದ್ವಾ ಉತ್ಕರ್ಷತಿಹವೈಜ್ಞಾನಸನ್ತತಿಂ ಸಮಾನಶ್ಚ ಭವತಿ ನಾಸ್ಯಾಬ್ರಹ್ಮವಿತ್ಕು
ಲೇಭವತಿಯಏವಂವೇದ ॥ ೩ ॥ ಸುಷುಪ್ತಸ್ಥಾನಃ ಪ್ರಾಜ್ಞೋಮಕಾರ
ಸ್ತೃತೀಯಾ ಮಾತ್ರಾಮಿತೇರಪೀತೇರ್ವಾಮಿನೋತಿಹವಾ ಇದಗ್ ಸರ್ವಮ
ಪೀತಿಶ್ಚ ಭವತಿಯಏವಂವೇದ ॥ ೪ ॥ ಅತ್ರೈತೇಶ್ಲೋಕಾಭವನ್ತಿ ॥ ವಿಶ್ವ
ಸ್ಯಾತ್ವವಿವಕ್ಷಾಯಾ ಮಾದಿಸಾಮಾನ್ಯಮುತ್ಕಟಂ । ಮಾತ್ರಾಸಂಪ್ರತಿಪತ್ತೌ
ಸ್ಯಾದಾಪ್ತಿಸಾಮಾನ್ಯಮೇವಚ ॥ ೫ ॥ ತೈಜಸಸ್ಯೋತ್ವವಿಜ್ಞಾನೇ ಉತ್ಕ
ರ್ಷೋದೃಶ್ಯತೇಸ್ಫುಟಂ । ಮಾತ್ರಾಸಂಪ್ರತಿಪತ್ತೌಸ್ಯಾ ದುಭಯತ್ವಂ ತಥಾ
ವಿಧಂ ॥ ೬ ॥ ಮಕಾರಭಾವೇಪ್ರಾಜ್ಞಸ್ಯ ಮಾನಸಾಮಾನ್ಯಮುತ್ಕಟಂ ।
ಮಾತ್ರಾಸಂಪ್ರತಿಪತ್ತೌತು ಲಯಸಾಮಾನ್ಯಮೇವಚ ॥ ೭ ॥ ತ್ರಿಷುಧಾಮಸು
ಯತ್ತುಲ್ಯಂ ಸಾಮಾನ್ಯಂವೇತ್ತಿನಿಶ್ಚಿತಃ । ಸಪೂಜ್ಯ ಸ್ಸರ್ವಭೂತಾನಾಂ ವಂ
ದ್ಯಶ್ಚೈಷ ಮಹಾಮುನಿಃ ॥ ೮ ॥ ಅಕಾರೋನಯತೇವಿಶ್ವ ಮುಕಾರಶ್ಚಾಪಿ
ತೈಜಸಂ । ಮಕಾರಶ್ಚ ಪುನಃಪ್ರಾಜ್ಞಂ ನಾಮಾತ್ರೇವಿದ್ಯತೇಗತಿಃ ॥ ೯ ॥

ಅಥ ಚತುರ್ಥಃಖಂಡಃ.

ಹರಿಃ ಓಂ ॥ ಅಮಾತ್ರಶ್ಚತುರ್ಥೋ ವ್ಯವಹಾರ್ಯಃ ಪ್ರಪಂಚೋಪಶ
ಮಶ್ಶಿವೋದ್ವೈತಏವಮೋಂಕಾರ ಆತ್ಮೈವಸಂವಿಶತ್ಯಾತ್ಮನಾತ್ಮಾನಂಯಏ
ವಂವೇದ ಯಏವಂವೇದ ॥ ೧ ॥ ಓಂಕಾರಂ ಪಾದಶೋವಿದ್ಯಾ ತ್ಪಾದಾಮಾ
ತ್ರಾನಸಂಶಯಃ । ಓಂಕಾರಂಪಾದಶೋಜ್ಞಾತ್ವಾನಕಿಂಚಿದಪಿಚಿಂತಯೇತ್ ॥ ೨ ॥
ಯುಂಜೀತ ಪ್ರಣವೇಚೇತಃ ಪ್ರಣವೋ ಬ್ರಹ್ಮನಿರ್ಭಯಂ । ಪ್ರಣವೇನಿತ್ಯ
ಯುಕ್ತ ಸ್ಯನಭಯಂವಿದ್ಯತೇಕ್ವಚಿತ್ ॥ ೩ ॥ ಪ್ರಣವೋಹ್ಯಪರಂಬ್ರಹ್ಮ ಪ್ರಣ
ವಶ್ಚ ಪರಸ್ಸ್ಮೃತಃ । ಅಪೂರ್ವೋ ನನ್ತರೋಬಾಹ್ಯೋ ನಪರಃಪ್ರಣವೋವ್ಯ
ಯಃ ॥ ೪ ॥ ಸರ್ವಸ್ಯಪ್ರಣವೋಹ್ಯಾದಿ ರ್ಮಧ್ಯಮನ್ತಸ್ತಥೈವಚ । ಏವಂಹಿ
ಪ್ರಣವಂಜ್ಞಾತ್ವಾವ್ಯಶ್ನುತೇ ತದನನ್ತರಂ ॥ ೫ ॥ ಪ್ರಣವಂಹೀಶ್ವರಂವಿದ್ಯಾತ್ಸ
ರ್ವಸ್ಯಹೃದಿಸಂಸ್ಥಿತಂ । ಸರ್ವವ್ಯಾಪಿನಮೋಂಕಾರಂ ಮತ್ವಾಧೀರೋನಶೋ
ಚತಿ ॥ ೬ ॥ ಅಮಾತ್ರೋನನ್ತಮಾತ್ರಶ್ಚ ದ್ವೈತಸ್ಯೋಪಶಮಶ್ಶಿವಃ । ಓಂಕಾ
ರೋವಿದಿತೋಯೇನ ಸಮುನಿರ್ನೇತರೋಜನ ಇತಿ ॥ ೭ ॥ ॥ ೨೯ ॥

ಮಾಂಡೂಕ್ಯೋಪನಿಷತ್ಸಮಾಪ್ತಾ.

ಶ್ರೀಗುರುಭ್ಯೋನಮಃ.

:0:

ಶ್ರೀ ಗೌಡಪಾದೀಯಕಾರಿಕಾಯಾಂ ದ್ವಿತೀಯಂ

ವೈ ತ ಥ್ಯ ಪ್ರ ಕ ರ ಣಂ .

ವೈತಥ್ಯಂ ಸರ್ವಭಾವಾನಾಂ ಸ್ವಪ್ನ ಆಹು ರ್ಮನೀಷಿಣಃ ।
ಅನ್ತಸ್ಸ್ಥಾನಾತ್ತು ಭಾವಾನಾಂ ಸಂವೃತತ್ವೇನ ಹೇತುನಾ ॥ ೧ ॥
ಅದೀರ್ಘತ್ವಾಚ್ಚ ಕಾಲಸ್ಯ ಗತ್ವಾ ದೇಶಾನ್ನಪಶ್ಯತಿ ।
ಪ್ರತಿಬುದ್ಧಶ್ಚ ವೈಸರ್ವಸ್ತಸ್ಮಿನ್ದೇಶೇನವಿದ್ಯತೇ ॥ ೨ ॥
ಅಭಾವಶ್ಚ ರಥಾದೀನಾಂ ಶ್ರೂಯತೇ ನ್ಯಾಯಪೂರ್ವಕಂ ।
ವೈತಥ್ಯಂ ತೇನ ವೈಪ್ರಾಪ್ತಂ ಸ್ವಪ್ನ ಆಹುಃ ಪ್ರಕಾಶಿತಂ ॥ ೩ ॥
ಅನ್ತಸ್ಸ್ಥಾನಾತ್ತು ಭೇದಾನಾಂ ತಸ್ಮಾಜ್ಜಾಗರಿತೇ ಸ್ಮೃತಂ ।
ಯಥಾ ತತ್ರ ತಥಾಸ್ವಪ್ನೇ ಸಂವೃತತ್ವೇನ ಭಿದ್ಯತೇ ॥ ೪ ॥
ಸ್ವಪ್ನಜಾಗರಿತೇ ಸ್ಥಾನೇ ಹ್ಯೇಕ ಮಾಹು ರ್ಮನೀಷಿಣಃ ।
ಭೇದಾನಾಂ ಹಿ ಸಮತ್ವೇನ ಪ್ರಸಿದ್ಧೇನೈವ ಹೇತುನಾ ॥ ೫ ॥
ಆದಾ ವನ್ತೇ ಚ ಯನ್ನಾಸ್ತಿ ವರ್ತಮಾನೇಪಿ ತತ್ತಥಾ ।
ವಿತಥೈ ಸ್ಸದೃಶಾ ಸ್ಸನ್ತೋ ವಿತಥಾ ಇವ ಲಕ್ಷಿತಾಃ ॥ ೬ ॥
ಸಪ್ರಯೋಜನತಾ ತೇಷಾಂ ಸ್ವಪ್ನೇ ವಿಪ್ರತಿಪದ್ಯತೇ ।
ತಸ್ಮಾ ದಾದ್ಯನ್ತವತ್ತ್ವೇನ ಮಿಥ್ಯೈವ ಖಲು ತೇ ಸ್ಮೃತಾಃ ॥ ೭ ॥
ಅಪೂರ್ವಂ ಸ್ಥಾನಿಧರ್ಮೋಹಿ ಯಥಾ ಸ್ವರ್ಗನಿವಾಸಿನಾಂ ।
ತಾನಯಂ ಪ್ರೇಕ್ಷತೇ ಗತ್ವಾ ಯಥೈವೇಹ ಸುಶಿಕ್ಷಿತಃ ॥ ೮ ॥
ಸ್ವಪ್ನವೃತ್ತಾವಪಿ ತ್ವನ್ತ ಶ್ಚೇತಸಾ ಕಲ್ಪಿತಂ ತ್ವಸತ್ ।
ಬಹಿಶ್ಚೇತೋಗೃಹೀತಂ ಸ ದ್ದೃಷ್ಟಂ ವೈತಥ್ಯಮೇತಯೋಃ ॥ ೯ ॥
ಜಾಗ್ರದ್ವೃತ್ತಾವಪಿ ತ್ವನ್ತ ಶ್ಚೇತಸಾ ಕಲ್ಪಿತಂ ತ್ವಸತ್ ।
ಬಹಿಶ್ಚೇತೋ ಗೃಹೀತಂ ಸ ದ್ಯುಕ್ತಂ ವೈತಥ್ಯ ಮೇತಯೋಃ ॥ ೧೦ ॥
ಉಭಯೋರಪಿ ವೈತಥ್ಯಂ ಭೇದಾನಾಂ ಸ್ಥಾನಯೋರ್ಯದಿ ।
ಕ ಏತಾನ್ಬುಧ್ಯತೇ ಭೇದಾನ್ ಕೋವೈತೇಷಾಂ ವಿಕಲ್ಪಕಃ ॥ ೧೧ ॥
ಕಲ್ಪಯತ್ಯಾತ್ಮನಾತ್ಮಾನ ಮಾತ್ಮಾ ದೇವ ಸ್ಸ್ವಮಾಯಯಾ ।
ಸಏವ ಬುಧ್ಯತೇಭೇದಾ ನಿತಿ ವೇದಾನ್ತನಿಶ್ಚಯಃ ॥ ೧೨ ॥
ವಿಕರೋ ತ್ಯಪರಾನ್ ಭಾವಾ ನನ್ತಶ್ಚಿತ್ತೇ ವ್ಯವಸ್ಥಿತಾನ್ ।
ನಿಯತಾಂಶ್ಚ ಬಹಿಶ್ಚಿತ್ತ ಏವಂ ಕಲ್ಪಯತೇ ಪ್ರಭುಃ ॥ ೧೩ ॥

ಚಿತ್ತಕಾಲಾ ಹಿ ಯೇಽನ್ತಸ್ತು ದ್ವಯಕಾಲಾಶ್ಚ ಯೇ ಬಹಿಃ ।
ಕಲ್ಪಿತಾ ಏವ ತೇ ಸರ್ವೇ ವಿಶೇಷೋ ನಾನ್ಯಹೇತುಕಃ ॥ ೧೪ ॥
ಅವ್ಯಕ್ತಾ ಏವ ಯೇಽನ್ತಸ್ತು ಸ್ಫುಟಾ ಏವ ಚ ಯೇ ಬಹಿಃ ।
ಕಲ್ಪಿತಾ ಏವ ತೇ ಸರ್ವೇ ವಿಶೇಷಸ್ತ್ವಿನ್ದ್ರಿಯಾನ್ತರೇ ॥ ೧೫ ॥
ಜೀವಂ ಕಲ್ಪಯತೇ ಪೂರ್ವಂ ತತೋ ಭಾವಾನ್ ಪೃಥಗ್ವಿಧಾನ್ ।
ಬಾಹ್ಯಾ ನಾಧ್ಯಾತ್ಮಿಕಾಂಶ್ಚೈವ ಯಥಾ ವಿದ್ಯಸ್ತಥಾ ಸ್ಮೃತಿಃ ॥ ೧೬
ಅನಿಶ್ಚಿತಾ ಯಥಾ ರಜ್ಜು ರನ್ಧಕಾರೇ ವಿಕಲ್ಪಿತಾ ।
ಸರ್ಪಧಾರಾದಿಭಿ ರ್ಭಾವೈ ಸ್ತದ್ವದಾತ್ಮಾ ವಿಕಲ್ಪಿತಃ ॥ ೧೭ ॥
ನಿಶ್ಚಿತಾಯಾಂ ಯಥಾ ರಜ್ಜ್ವಾಂ ವಿಕಲ್ಪೋ ವಿನಿವರ್ತತೇ ।
ರಜ್ಜುರೇವೇತಿ ಚಾದ್ವೈತಂ ತದ್ವದಾತ್ಮವಿನಿಶ್ಚಯಃ ॥ ೧೮ ॥
ಪ್ರಾಣಾದಿಭಿ ರನನ್ತೈಶ್ಚ ಭಾವೈ ರೇತೈ ರ್ವಿಕಲ್ಪಿತಃ ।
ಮಾಯೈಷಾ ತಸ್ಯ ದೇವಸ್ಯ ಯಯಾ ಸಮ್ಮೋಹಿತಸ್ಸ್ವಯಂ ॥ ೧೯ ॥
ಪ್ರಾಣ ಇತಿ ಪ್ರಾಣವಿದೋ ಭೂತಾನೀತಿ ಚ ತದ್ವಿದಃ ।
ಗುಣಾ ಇತಿ ಗುಣವಿದ ಸ್ತತ್ತ್ವಾನೀತಿ ಚ ತದ್ವಿದಃ ॥ ೨೦ ॥
ಪಾದಾ ಇತಿ ಪಾದವಿದೋ ವಿಷಯಾ ಇತಿ ತದ್ವಿದಃ ।
ಲೋಕಾ ಇತಿ ಲೋಕವಿದೋ ದೇವಾ ಇತಿ ಚ ತದ್ವಿದಃ ॥ ೨೧ ॥
ವೇದಾ ಇತಿ ಚ ವೇದವಿದೋ ಯಜ್ಞಾ ಇತಿ ಚ ತದ್ವಿದಃ ।
ಭೋಕ್ತೇತಿ ಚ ಭೋಕ್ತೃವಿದೋ ಭೋಜ್ಯಮಿತಿ ಚ ತದ್ವಿದಃ ॥ ೨೨ ॥
ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಇತಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಿದಃ ಸ್ಥೂಲ ಇತಿ ಚ ತದ್ವಿದಃ ।
ಮೂರ್ತ ಇತಿ ಮೂರ್ತವಿದೋ ಅಮೂರ್ತ ಇತಿ ಚ ತದ್ವಿದಃ ॥ ೨೩ ॥
ಕಾಲ ಇತಿ ಕಾಲವಿದೋ ದಿಶ ಇತಿ ಚ ತದ್ವಿದಃ ।
ವಾದಾ ಇತಿ ವಾದವಿದೋ ಭುವನಾನೀತಿ ತದ್ವಿದಃ ॥ ೨೪ ॥
ಮನ ಇತಿ ಮನೋವಿದೋ ಬುದ್ಧಿರಿತಿ ಚ ತದ್ವಿದಃ ।
ಚಿತ್ತಮಿತಿ ಚಿತ್ತವಿದೋ ಧರ್ಮಾಧರ್ಮೌ ಚ ತದ್ವಿದಃ ॥ ೨೫ ॥
ಪಞ್ಚವಿಂಶಕ ಇತ್ಯೇಕೇ ಷಡ್ವಿಂಶ ಇತಿ ಚಾಪರೇ ।
ಏಕತ್ರಿಂಶಕ ಇತ್ಯಾಹು ರನನ್ತ ಇತಿ ಚಾಪರೇ ॥ ೨೬ ॥
ಲೋಕಾನ್ ಲೋಕವಿದಃ ಪ್ರಾಹು ರಾಶ್ರಮಾ ಇತಿ ತದ್ವಿದಃ ।
ಸ್ತ್ರೀಪುನ್ನಪುಂಸಕಂ ಲೈಙ್ಗಾಃ ಪರಾಪರ ಮಥಾಪರೇ ॥ ೨೭ ॥

ಸೃಷ್ಟಿರಿತಿ ಸೃಷ್ಟಿವಿದೋ ಲಯಇತಿಚ ತದ್ವಿದಃ ।
ಸ್ಥಿತಿರಿತಿ ಸ್ಥಿತಿವಿದಃ ಸರ್ವೇಚೇಹತು ಸರ್ವದಾ ॥ ೨೮ ॥
ಯಂಭಾವಂ ದರ್ಶಯೇದ್ಯಸ್ಯ ತಂಭಾವಂ ಸತುಪಶ್ಯತಿ ।
ತಂಚಾವತಿ ಸಭೂತ್ವಾಸೌ ತದ್ಗ್ರಹ ಸ್ಸಮುಪೈತಿತಮ್ ॥ ೨೯ ॥
ಏತೈರೇಷೋಽಪೃಥಗ್ಭಾವೈಃ ಪೃಥಗೇವೇತಿ ಲಕ್ಷಿತಃ ।
ಏವಂ ಯೋವೇದತತ್ತ್ವೇನ ಕಲ್ಪಯೇತ್ಸೋಽವಿಶಙ್ಕಿತಃ ॥ ೩೦ ॥
ಸ್ವಪ್ನಮಾಯೇ ಯಥಾದೃಷ್ಟೇ ಗನ್ಧರ್ವನಗರಂ ಯಥಾ ।
ತಥಾ ವಿಶ್ವಮಿದಂ ದೃಷ್ಟಂ ವೇದಾನ್ತೇಷು ವಿಚಕ್ಷಣೈಃ ॥ ೩೧ ॥
ನನಿರೋಧೋ ನಚೋತ್ಪತ್ತಿ ರ್ನಬದ್ಧೋ ನಚ ಸಾಧಕಃ ।
ನ ಮುಮುಕ್ಷು ರ್ನವೈಮುಕ್ತ ಇತ್ಯೇಷಾ ಪರಮಾರ್ಥತಾ ॥ ೩೨ ॥
ಭಾವೈ ರಸದ್ಭಿರೇವಾಯ ಮದ್ವಯೇನಚ ಕಲ್ಪಿತಃ ।
ಭಾವಾ ಅಪ್ಯದ್ವಯೇನೈವ ತಸ್ಮಾದದ್ವಯತಾ ಶಿವಾ ॥ ೩೩ ॥
ನಾತ್ಮಭಾವೇನ ನಾನೇದಂ ನಸ್ವೇನಾಪಿ ಕಥಂಚನ ।
ನಪೃಥಙ್ನಾಪೃಥಕ್ಕಿಂಚಿ ದಿತಿ ತತ್ತ್ವವಿದೋ ವಿದುಃ ॥ ೩೪ ॥
ವೀತರಾಗಭಯಕ್ರೋಧೈ ರ್ಮುನಿಭಿ ರ್ವೇದಪಾರಗೈಃ ।
ನಿರ್ವಿಕಲ್ಪೋ ಹ್ಯಯಂ ದೃಷ್ಟಃ ಪ್ರಪಞ್ಚೋಪಶಮೋಽದ್ವಯಃ ॥ ೩೫ ॥
ತಸ್ಮಾದೇವಂವಿದಿತ್ವೈನ ಮದ್ವೈತೇ ಯೋಜಯೇತ್ಸ್ಮೃತಿಂ ।
ಅದ್ವೈತಂ ಸಮನುಪ್ರಾಪ್ಯ ಜಡವಲ್ಲೋಕ ಮಾಚರೇತ್ ॥ ೩೬ ॥
ನಿಸ್ತುತಿ ರ್ನಿರ್ನಮಸ್ಕಾರೋ ನಿಸ್ಸ್ವಧಾಕಾರ ಏವಚ ।
ಚಲಾಚಲ ನಿಕೇತಶ್ಚ ಯತಿ ರ್ಯಾದೃಚ್ಛಿಕೋ ಭವೇತ್ ॥ ೩೭ ॥
ತತ್ತ್ವ ಮಾಧ್ಯಾತ್ಮಿಕಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತತ್ತ್ವಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾತು ಬಾಹ್ಯತಃ ।
ತತ್ತ್ವೀಭೂತ ಸ್ತದಾರಾಮ ಸ್ತತ್ತ್ವಾದಪ್ರಚ್ಯುತೋಭವೇತ್ ॥ ೩೮ ॥

ಇತಿ ದ್ವಿತೀಯ ವೈತಥ್ಯಪ್ರಕರಣಂ.

ಅಥ ತೃತೀಯಮದ್ವೈತಪ್ರಕರಣಮ್.

ಉಪಾಸನಾಶ್ರಿತೋಧರ್ಮೋ ಜಾತೇ ಬ್ರಹ್ಮಣಿವರ್ತತೇ ।
ಪ್ರಾಗುತ್ಪತ್ತೇ ರಜಂ ಸರ್ವಂ ತೇನಾಸೌ ಕೃಪಣಸ್ಸ್ಮೃತಃ ॥ ೧ ॥
ಅತೋವಕ್ಷ್ಯಾಮ್ಯಕಾರ್ಪಣ್ಯ ಮಜಾತಿ ಸಮತಾಂಗತಮ್ ।
ಯಥಾ ನ ಜಾಯತೇ ಕಿಂಚಿ ಜ್ಜಾಯಮಾನಂ ಸಮನ್ತತಃ ॥ ೨ ॥

ಆತ್ಮಾ ಹ್ಯಾಕಾಶವಜ್ಜೀವೈ ರ್ಘಟಾಕಾಶೈ ರಿವೋದಿತಃ ।
ಘಟಾದಿವಚ್ಚ ಸಂಘಾತೈ ರ್ಜಾತಾವೇತನ್ನಿದರ್ಶನಮ್ ॥ ೩ ॥
ಘಟಾದಿಷು ಪ್ರಲೀನೇಷು ಘಟಾಕಾಶಾ ದಯೋ ಯಥಾ ।
ಆಕಾಶೇ ಸಂಪ್ರಲೀಯನ್ತೇ ತದ್ವಜ್ಜೀವ ಇಹಾತ್ಮನಿ ॥ ೪ ॥
ಯಥೈಕಸ್ಮಿನ್ ಘಟಾಕಾಶೇ ರಜೋಧೂಮಾದಿಭಿರ್ಯುತೇ ।
ನ ಸರ್ವೇ ಸಂಪ್ರಯುಜ್ಯನ್ತೇ ತದ್ವಜ್ಜೀವಾ ಸ್ಸುಖಾದಿಭಿಃ ॥ ೫ ॥
ರೂಪಕಾರ್ಯ ಸಮಾಖ್ಯಾಶ್ಚ ಭಿದ್ಯನ್ತೇ ತತ್ರತತ್ರವೈ ।
ಆಕಾಶಸ್ಯ ನ ಭೇದೋಽಸ್ತಿ ತದ್ವಜ್ಜೀವೇಷು ನಿರ್ಣಯಃ ॥ ೬ ॥
ನಾಕಾಶಸ್ಯ ಘಟಾಕಾಶೋ ವಿಕಾರಾ ವಯವೌ ಯಥಾ ।
ನೈವಾತ್ಮನ ಸ್ಸದಾ ಜೀವೋ ವಿಕಾರಾವಯವೌ ತಥಾ ॥ ೭ ॥
ಯಥಾ ಭವತಿ ಬಾಲಾನಾಂ ಗಗನಂ ಮಲಿನಂ ಮಲೈಃ ।
ತಥಾ ಭವತ್ಯ ಬುದ್ಧಾನಾ ಮಾತ್ಮಾಪಿ ಮಲಿನೋ ಮಲೈಃ ॥ ೫ ॥
ಮರಣೇ ಸಂಭವೇ ಚೈವ ಗತ್ಯಾಗಮನಯೋರಪಿ ।
ಸ್ಥಿತೌ ಸರ್ವಶರೀರೇಷು ಆಕಾಶೇ ನಾವಿಲಕ್ಷಣಃ ॥ ೯ ॥
ಸಂಘಾತಾ ಸ್ಸ್ವಪ್ನವತ್ಸರ್ವೇ ಆತ್ಮಮಾಯಾ ವಿಸರ್ಜಿತಾಃ ।
ಆಧಿಕ್ಯೇ ಸರ್ವಸಾಮ್ಯೇ ವಾ ನೋಪಪತ್ತಿರ್ಹಿ ವಿದ್ಯತೇ ॥ ೧೦ ॥
ರಸಾದಯೋ ಹಿ ಯೇ ಕೋಶಾ ವ್ಯಾಖ್ಯಾತಾಸ್ತೈತ್ತಿರೀಯಕೇ ।
ತೇಷಾ ಮಾತ್ಮಾ ಪರೋ ಜೀವಃ ಖಂ ಯಥಾ ಸಂಪ್ರಕಾಶಿತಃ ॥ ೧೧
ದ್ವಯೋ ರ್ದ್ವಯೋ ರ್ಮಧುಜ್ಞಾನೇ ಪರಂಬ್ರಹ್ಮ ಪ್ರಕಾಶಿತಂ ।
ಪೃಥಿವ್ಯಾ ಮುದರೇ ಚೈವ ಯಥಾಕಾಶಃ ಪ್ರಕಾಶಿತಃ ॥ ೧೨ ॥
ಜೀವಾತ್ಮನೋ ರನನ್ಯತ್ವ ಮಭೇದೇನ ಪ್ರಶಸ್ಯತೇ ।
ನಾನಾತ್ವಂ ನಿನ್ದ್ಯತೇ ಯಚ್ಚ ತದೇವಂಹಿ ಸಮಂಜಸಂ ॥ ೧೩ ॥
ಜೀವಾತ್ಮನೋಃ ಪೃಥಕ್ತ್ವಂ ಯತ್ಪ್ರಾಗುತ್ಪತ್ತೇಃ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಮ್
ಭವಿಷ್ಯದ್ವೃತ್ತ್ಯಾ ಗೌಣಂ ತ ನ್ಮುಖ್ಯತ್ವಂ ಹಿ ನ ಯುಜ್ಯತೇ ॥ ೧೪ ॥
ಮೃಲ್ಲೋಹವಿಸ್ಫುಲಿಙ್ಗಾದ್ಯೈಃ ಸೃಷ್ಟಿರ್ಯಾ ಚೋದಿತಾನ್ಯಥಾ ।
ಉಪಾಯ ಸ್ಸೋಽವತಾರಾಯ ನಾಸ್ತಿಭೇದಃ ಕಥಂಚನ ॥ ೧೫ ॥
ಆಶ್ರಮಾಸ್ತ್ರಿವಿಧಾ ಹೀನ ಮಧ್ಯಮೋತ್ಕೃಷ್ಟದೃಷ್ಟಯಃ ।
ಉಪಾಸನೋಪದಿಷ್ಟೇಯಂ ತದರ್ಥ ಮನುಕಮ್ಪಯಾ ॥ ೧೬ ॥

ಸ್ವಸಿದ್ಧಾನ್ತವ್ಯವಸ್ಥಾಸು ದ್ವೈತಿನೋನಿಶ್ಚಿತಾದೃಢಮ್ ।
ಪರಸ್ಪರಂ ವಿರುಧ್ಯನ್ತೇ ತೈರಯಂ ನ ವಿರುಧ್ಯತೇ ॥ ೧೭ ॥
ಅದ್ವೈತಂ ಪರಮಾರ್ಥೋಹಿ ದ್ವೈತಂ ತದ್ಭೇದ ಉಚ್ಯತೇ ।
ತೇಷಾ ಮುಭಯಥಾದ್ವೈತಂ ತೇನಾಯಂ ನ ವಿರುಧ್ಯತೇ ॥ ೧೮ ॥
ಮಾಯಯಾ ಭಿದ್ಯತೇಹ್ಯೇತ ನ್ನಾನ್ಯಥಾಜಂ ಕಥಂಚನ ।
ತತ್ತ್ವತೋ ಭಿದ್ಯಮಾನೇಹಿ ಮರ್ತ್ಯತಾ ಮಮೃತಂ ವ್ರಜೇತ್ ॥ ೧೯ ॥
ಅಜಾತಸ್ಯೈವ ಭಾವಸ್ಯ ಜಾತಿ ಮಿಚ್ಛನ್ತಿ ವಾದಿನಃ ।
ಅಜಾತೋ ಹ್ಯಮೃತೋಭಾವೋ ಮರ್ತ್ಯತಾಂ ಕಥಮೇಷ್ಯತಿ ॥ ೨೦ ॥
ನಭವತ್ಯ ಮೃತಂಮರ್ತ್ಯಂ ನ ಮರ್ತ್ಯಮಮೃತಂತಥಾ ।
ಪ್ರಕೃತೇ ರನ್ಯಥಾಭಾವೋ ನ ಕಥಂಚಿದ್ಭವಿಷ್ಯತಿ ॥ ೨೧ ॥
ಸ್ವಭಾವೇನಾಮೃತೋ ಯಸ್ಯ ಭಾವೋಗಚ್ಛತಿ ಮರ್ತ್ಯತಾಂ ।
ಕೃತಕೇನಾಮೃತ ಸ್ತಸ್ಯ ಕಥಂ ಸ್ಥಾಸ್ಯತಿ ನಿಶ್ಚಲಃ ॥ ೨೨ ॥
ಭೂತತೋ ಭೂತತೋವಾಪಿ ಸೃಜ್ಯಮಾನೇ ಸಮಾಶ್ರುತಿಃ ।
ನಿಶ್ಚಿತಂ ಯುಕ್ತಿಯುಕ್ತಂಚ ಯತ್ತದ್ಭವತಿ ನೇತರತ್ ॥ ೨೩ ॥
ನೇಹ ನಾನೇತಿಚಾಮ್ನಾಯಾ ದಿನ್ದ್ರೋ ಮಾಯಾಭಿ ರಿತ್ಯಪಿ ।
ಅಜಾಯಮಾನೋಬಹುಧಾ ಮಾಯ ಯಾ ಜಾಯತೇತುಸಃ ॥ ೨೪ ॥
ಸಮ್ಭೂತೇ ರಪವಾದಾಚ್ಚ ಸಮ್ಭವಃ ಪ್ರತಿಷಿಧ್ಯತೇ ।
ಕೋನ್ವೇನಂ ಜನಯೇದಿತಿ ಕಾರಣಂ ಪ್ರತಿಷಿಧ್ಯತೇ ॥ ೨೫ ॥
ಸ ಏಷ ನೇತಿನೇತೀತಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾತಂ•ನಿಹ್ನುತೇಯತಃ ।
ಸರ್ವ ಮಗ್ರಾಹ್ಯಭಾವೇನ ಹೇತುನಾಜಂ ಪ್ರಕಾಶತೇ ॥ ೨೬ ॥
ಸತೋಹಿ ಮಾಯಯಾ ಜನ್ಮ ಯುಜ್ಯತೇ ನತುತತ್ತ್ವತಃ ।
ತತ್ತ್ವತೋಜಾಯತೇ ಯಸ್ಯ ಜಾತಂ ತಸ್ಯಹಿ ಜಾಯತೇ ॥ ೨೭ ॥
ಅಸತೋ ಮಾಯಯಾಜನ್ಮ ತತ್ತ್ವತೋ ನೈವಯುಜ್ಯತೇ ।
ವನ್ಧ್ಯಾಪುತ್ರೋನತತ್ತ್ವೇನ ಮಾಯಯಾ ವಾಪಿ ಜಾಯತೇ ॥ ೨೮ ॥
ಯಥಾಸ್ವಪ್ನೇದ್ವಯಾಭಾಸಂ ಸ್ಪನ್ದತೇ ಮಾಯಯಾಮನಃ ।
ತಥಾ ಜಾಗ್ರದ್ದ್ವಯಾಭಾಸಂ ಸ್ಪನ್ದತೇ ಮಾಯಯಾ ಮನಃ ॥ ೨೯ ॥
ಅದ್ವಯಂ ಚದ್ವಯಾಭಾಸಂ ಮನಸ್ಸ್ವಪ್ನೇ ನಸಂಶಯಃ ।
ಅದ್ವಯಂಚ ದ್ವಯಾಭಾಸಂ ತಥಾ ಜಾಗ್ರನ್ನಸಂಶಯಃ ॥ ೩೦ ॥

ಮನೋದೃಶ್ಯಮಿದಂದ್ವೈತಂ ಯತ್ಕಿಂಚಿ ತ್ಸಚರಾಚರಂ ।
ಮನಸೋ ಹ್ಯಮನೀಭಾವೇ ದ್ವೈತಂ ನೈವೋಪಲಭ್ಯತೇ ॥ ೩೧ ॥
ಆತ್ಮಸತ್ಯಾನುಬೋಧೇನ ನ ಸಙ್ಕಲ್ಪಯತೇ ಯದಾ ।
ಅಮನಸ್ತಾಂ ತದಾ ಯಾತಿ ಗ್ರಾಹ್ಯಾಭಾವೇ ತದಗ್ರಹಂ ॥ ೩೨ ॥
ಅಕಲ್ಪಕ ಮಜಂ ಜ್ಞಾನಂ ಜ್ಞೇಯಾಭಿನ್ನಂ ಪ್ರಚಕ್ಷತೇ ।
ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞೇಯ ಮಜಂ ನಿತ್ಯ ಮಜೇನಾಜಂ ವಿಬುಧ್ಯತೇ ॥೩೩॥
ನಿಗೃಹೀತಸ್ಯ ಮನಸೋ ನಿರ್ವಿಕಲ್ಪಸ್ಯ ಧೀಮತಃ ।
ಪ್ರಚಾರ ಸ್ಸತುವಿಜ್ಞೇಯಃ ಸುಷುಪ್ತೇ ನ್ಯೋ ನ ತತ್ಸಮಃ ॥ ೩೪ ॥
ಲೀಯತೇಹಿ ಸುಷುಪ್ತೇತ ನ್ನಿಗೃಹೀತಂ ನ ಲೀಯತೇ ।
ತದೇವ ನಿರ್ಭಯಂ ಬ್ರಹ್ಮ ಜ್ಞಾನಾಲೋಕಂ ಸಮನ್ತತಃ ॥೩೫॥
ಅಜ ಮನಿದ್ರ ಮಸ್ವಪ್ನ ಮನಾಮಕ ಮರೂಪಕಮ್ ।
ಸಕೃದ್ವಿಭಾತಂ ಸರ್ವಜ್ಞಂ ನೋಪಚಾರಃ ಕಥಂಚನ ॥ ೩೬ ॥
ಸರ್ವಾಭಿಲಾಪ ವಿಗತ ಸ್ಸರ್ವಚಿನ್ತಾಸಮುತ್ಥಿತಃ ।
ಸುಪ್ರಶಾನ್ತ ಸ್ಸಕೃಜ್ಜ್ಯೋತಿ ಸ್ಸಮಾಧಿ ರಚಲೋಭಯಃ ॥ ೩೭ ॥
ಗ್ರಹೋ ನ ತ ತ್ರನೋತ್ಸರ್ಗ ಶ್ಚಿನ್ತಾಯತ್ರ ನವಿದ್ಯತೇ ।
ಆತ್ಮಸಂಸ್ಥಂ ತದಾಜ್ಞಾನ ಮಜಾತಿಸಮತಾಂ ಗತಂ ॥ ೩೮ ॥
ಅಸ್ಪರ್ಶಯೋಗೋ ವೈ ನಾಮ ದುರ್ದರ್ಶ ಸ್ಸರ್ವಯೋಗಿಭಿಃ ।
ಯೋಗಿನೋ ಬಿಭ್ಯತಿ ಹ್ಯಸ್ಮಾ ದಭಯೇಭಯದರ್ಶಿನಃ ॥ ೩೯ ॥
ಮನಸೋ ನಿಗ್ರಹಾಯತ್ತ ಮಭಯಂ ಸರ್ವಯೋಗಿನಾಂ ।
ದುಃಖಕ್ಷಯಃ ಪ್ರಬೋಧಶ್ಚಾಪ್ಯ ಕ್ಷಯಾ ಶಾನ್ತಿರೇವ ಚ ॥ ೪೦ ॥
ಉತ್ಸೇಕ ಉದಧೇರ್ಯದ್ವ ತ್ಕುಶಾಗ್ರೇಣೈಕಬಿನ್ದುನಾ ।
ಮನಸೋ ನಿಗ್ರಹ ಸ್ತದ್ವ ದ್ಭವೇ ದಪರಿಖೇದತಃ ॥ ೪೧ ॥
ಉಪಾಯೇನ ನಿಗೃಹ್ಣೀಯಾ ದ್ವಿಕ್ಷಿಪ್ತಂಕಾಮಭೋಗಯೋಃ ।
ಸುಪ್ರಸನ್ನಂ ಲಯೇಚೈವ ಯಥಾ ಕಾಮೋಲಯ ಸ್ತಥಾ ॥ ೪೨ ॥
ದುಃಖಂ ಸರ್ವಮನುಸ್ಮೃತ್ಯ ಕಾಮಭೋಗಾ ನ್ನಿವರ್ತಯೇತ್ ।
ಅಜಂ ಸರ್ವಮನುಸ್ಮೃತ್ಯ ಜಾತಂ ನೈವತು ಪಶ್ಯತಿ ॥ ೪೩ ॥
ಲಯೇಸಂ ಬೋಧಯೇಚ್ಚಿತ್ತಂ ವಿಕ್ಷಿಪ್ತಂ ಶಮಯೇ ತ್ಪುನಃ ।
ಸಕಷಾಯಂ ವಿಜಾನೀಯಾ ತ್ಸಮಪ್ರಾಪ್ತಂ ನಚಾಲಯೇತ್ ॥ ೪೪ ॥

ನಾಸ್ವಾದಯೇ ತ್ಸುಖಂ ತತ್ರ ನಿಸ್ಸಙ್ಗಃ ಪ್ರಜ್ಞಯಾ ಭವೇತ್ ।
ನಿಶ್ಚಲಂ ನಿಶ್ಚರಚ್ಚಿತ್ತ ಮೇಕೀ ಕುರ್ಯಾ ತ್ಪ್ರಯತ್ನತಃ ॥ ೪೫ ॥
ಯದಾ ನ ಲೀಯತೇ ಚಿತ್ತಂ ನಚ ವಿಕ್ಷಿಪ್ಯತೇ ಪುನಃ ।
ಅನಿಙ್ಗನ ಮನಾಭಾಸಂ ನಿಷ್ಪನ್ನಂ ಬ್ರಹ್ಮ ತತ್ತದಾ ॥ ೪೬ ॥
ಸ್ವಸ್ಥಂ ಶಾನ್ತಂ ಸನಿರ್ವಾಣ ಮಕಥ್ಯಂ ಸುಖ ಮುತ್ತಮಂ ।
ಅಜ ಮಜೇನ ಜ್ಞೇಯೇನ ಸರ್ವಜ್ಞಂ ಪರಿಚಕ್ಷತೇ ॥ ೪೭ ॥
ನ ಕಶ್ಚಿಜ್ಜಾಯತೇ ಜೀವ ಸ್ಸಂಭವೋಽಸ್ಯ ನ ವಿದ್ಯತೇ ।
ಏತತ್ತದುತ್ತಮಂ ಸತ್ಯಂ ಯತ್ರ ಕಿಂಚಿ ನ್ನ ಜಾಯತೇ ॥೪೮॥

ಅಥ ಚತುರ್ಥ ಮಲಾತಶಾನ್ತಿಪ್ರಕರಣಮ್.

ಜ್ಞಾನೇ ನಾಕಾಶಕಲ್ಪೇನ ಧರ್ಮಾನ್ಯೋ ಗಗನೋಪಮಾನ್ ।
ಜ್ಞೇಯಾಭಿನ್ನೇನ ಸಂಬುದ್ಧ ಸ್ತಂವನ್ದೇ ದ್ವಿಪದಾಂ ವರಮ್ ॥ ೧ ॥
ಅಸ್ಪರ್ಶಯೋಗೋ ವೈ ನಾಮ ಸರ್ವಸತ್ತ್ವಸುಖೋಹಿತಃ ।
ಅವಿವಾದೋ ವಿರುದ್ಧಶ್ಚ ದೇಶಿತ ಸ್ತಂ ನಮಾಮ್ಯಹಮ್ ॥ ೨ ॥
ಭೂತಸ್ಯ ಜಾತಿಮಿಚ್ಛನ್ತಿ ವಾದಿನಃ ಕೇಚಿದೇವಹಿ ।
ಅಭೂತಸ್ಯಾಪರೇ ಧೀರಾ ವಿವದನ್ತಃ ಪರಸ್ಪರಂ ॥ ೩ ॥
ಭೂತಂ ನ ಜಾಯತೇ ಕಿಂಚಿ ದಭೂತಂ ನೈವ ಜಾಯತೇ ।
ವಿವದನ್ತೋ ದ್ವಯಾಹ್ಯೇವ ಮಜಾತಿಂ ಖ್ಯಾಪಯನ್ತಿತೇ ॥ ೪ ॥
ಖ್ಯಾಪ್ಯಮಾನಾ ಮಜಾತಿಂ ತೈ ರನುಮೋದಾ ಮಹೇ ವಯಂ ।
ವಿವದಾಮೋ ನ ತೈಸ್ಸಾರ್ಧ ಮವಿವಾದಂ ನಿಬೋಧತ ॥ ೫ ॥
ಅಜಾತಸ್ಯೈವ ಧರ್ಮಸ್ಯ ಜಾತಿ ಮಿಚ್ಛನ್ತಿ ವಾದಿನಃ ।
ಅಜಾತೋಽಹ್ಯಮೃತೋ ಧರ್ಮೋ ಮರ್ತ್ಯತಾಂ ಕಥ ಮೇಷ್ಯತಿ ॥ ೬ ॥
ನ ಭವತ್ಯಮೃತಂ ಮರ್ತ್ಯಂ ನಮರ್ತ್ಯ ಮಮೃತಂ ತಥಾ ।
ಪ್ರಕೃತೇ ರನ್ಯಥಾ ಭಾವೋ ನ ಕಥಂಚಿ ದ್ಭವಿಷ್ಯತಿ ॥ ೭ ॥
ಸ್ವಭಾವೇ ನಾಮೃತೋ ಯಸ್ಯ ಧರ್ಮೋ ಗಚ್ಛತಿ ಮರ್ತ್ಯತಾಂ ।
ಕೃತಕೇ ನಾಮೃತ ಸ್ತಸ್ಯ ಕಥಂ ಸ್ಥಾಸ್ಯತಿ ನಿಶ್ಚಲಃ ॥ ೮ ॥
ಸಾಂಸಿದ್ಧಿಕೀ ಸ್ವಾಭಾವಿಕೀ ಸಹಜಾ ಅಕೃತಾಚ ಯಾ ।
ಪ್ರಕೃತಿ ಸ್ಸೇತಿ ವಿಜ್ಞೇಯಾ ಸ್ವಭಾವಂ ನ ಜಹಾತಿ ಯಾ ॥ ೯ ॥
ಜರಾಮರಣ ನಿರ್ಮುಕ್ತಾಃ ಸರ್ವೇ ಧರ್ಮಾ ಸ್ಸ್ವಭಾವತಃ ।

ಜರಾಮರಣ ಮಿಚ್ಛನ್ತ ಶ್ಚ್ಯವನ್ತೇ ತನ್ಮನೀಷಯಾ ॥ ೧೦ ॥
ಕಾರಣಂ ಯಸ್ಯ ವೈ ಕಾರ್ಯಂ ಕಾರಣಂ ತಸ್ಯ ಜಾಯತೇ ।
ಜಾಯಮಾನಂ ಕಥಮಜಂ ಭಿನ್ನಂ ನಿತ್ಯಂ ಕಥಂಚ ತತ್ ॥ ೧೧ ॥
ಕಾರಣಾ ದ್ಯದ್ಯ ನನ್ಯತ್ವ ಮತಃ ಕಾರ್ಯ ಮಜಂ ಯದಿ ।
ಜಾಯ ಮಾನಾದ್ಧಿವೈ ಕಾರ್ಯಾತ್ ಕಾರಣಂ ತೇ ಕಥಂ ಧ್ರುವಮ್ ॥೧೨॥
ಅಜಾದ್ವೈ ಜಾಯತೇಯಸ್ಯ ದೃಷ್ಟಾನ್ತ ಸ್ತಸ್ಯ ನಾಸ್ತಿವೈ ।
ಜಾತಾಚ್ಚ ಜಾಯಮಾನಸ್ಯ ನ ವ್ಯವಸ್ಥಾ ಪ್ರಸಜ್ಯತೇ ॥ ೧೩ ॥
ಹೇತೋರಾದಿಃ ಫಲಂ ಯೇಷಾ ಮಾದಿರ್ಹೇತುಃ ಫಲಸ್ಯಚ ।
ಹೇತೋಃ ಫಲಸ್ಯ ಚಾನಾದಿಃ ಕಥಂ ತೈ ರುಪವರ್ಣ್ಯತೇ ॥ ೧೪ ॥
ಹೇತೋ ರಾದಿಃ ಫಲಂ ಯೇಷಾ ಮಾದಿರ್ಹೇತುಃ ಫಲಸ್ಯಚ ।
ತಥಾಜನ್ಮ ಭವೇತ್ತೇಷಾಂ ಪುತ್ರಾಜ್ಜನ್ಮ ಪಿತು ರ್ಯಥಾ ॥ ೧೫ ॥
ಸಂಭವೇ ಹೇತುಫಲಯೋ ರೇಷಿತವ್ಯಃ ಕ್ರಮಸ್ತ್ವಯಾ ।
ಯುಗಪತ್ಸಂಭವೇ ಯಸ್ಮಾ ದಸಂಬನ್ಧೋ ವಿಷಾಣವತ್ ॥ ೧೬ ॥
ಫಲಾದುತ್ಪದ್ಯ ಮಾನಸ್ಸನ್ನ ತೇ ಹೇತುಃ ಪ್ರಸಿಧ್ಯತಿ ।
ಅಪ್ರಸಿದ್ಧಃ ಕಥಂ ಹೇತುಃ ಫಲಮುತ್ಪಾದ ಯಿಷ್ಯತಿ ॥ ೧೭ ॥
ಯದಿ ಹೇತೋಃ ಫಲಾತ್ಸಿದ್ಧಿಃ ಫಲಸಿದ್ಧಿಶ್ಚ ಹೇತುತಃ ।
ಕತರತ್ಪೂರ್ವ ನಿಷ್ಪನ್ನಂ ಯಸ್ಯಸಿದ್ಧಿ ರಪೇಕ್ಷಯಾ ॥ ೧೮ ॥
ಅಶಕ್ತಿ ರಪರಿಜ್ಞಾನಂ ಕ್ರಮಕೋಪೋಽಥವಾ ಪುನಃ ।
ಏವಂಹಿ ಸರ್ವಥಾ ಬುದ್ಧೈ ರಜಾತಿಃ ಪರಿದೀಪಿತಾ ॥ ೧೯ ॥
ಬೀಜಾಙ್ಕುರಾಖ್ಯೋ ದೃಷ್ಟಾನ್ತಃ ಸದಾ ಸಾಧ್ಯಸಮೋಹಿ ಸಃ
ನ ಹಿ ಸಾಧ್ಯಸಮೋಹೇತುಃ ಸಿದ್ಧೌ ಸಾಧ್ಯಸ್ಯ ಯುಜ್ಯತೇ ॥ ೨೦
ಪೂರ್ವಾಪರಾಪರಿಜ್ಞಾನ ಮಜಾತೇಃ ಪರಿದೀಪಕಂ ।
ಜಾಯಮಾನಾದ್ಧಿ ವೈ ಧರ್ಮಾ ತ್ಕಥಂ ಪೂರ್ವಂ ನ ಗೃಹ್ಯತೇ ॥ ೨೧ ॥
ಸ್ವತೋವಾ ಪರತೋವಾಪಿ ನ ಕಿಂಚಿ ದ್ವಸ್ತು ಜಾಯತೆ ।
ಸದಸ ತ್ಸದ ಸದ್ವಾಪಿ ನ ಕಿಂಚಿ ದ್ವಸ್ತು ಜಾಯತೇ ॥ ೨೨ ॥
ಹೇತು ರ್ನಜಾಯತೇ ನಾದೇಃ ಫಲಂಚಾಪಿ ಸ್ವಭಾವತಃ ।
ಆದಿ ರ್ನವಿದ್ಯತೇ ಯಸ್ಯ ತಸ್ಯಹ್ಯಾದಿ ರ್ನವಿದ್ಯತೇ ॥ ೨೩ ॥
ಪ್ರಜ್ಞಪ್ತೇಃ ಸನಿಮಿತ್ತತ್ವ ಮನ್ಯಥಾ ದ್ವಯನಾಶತಃ ।

ಸಂಕ್ಲೇಶಸ್ಯೋಪಲಬ್ಧೇಶ್ಚ ಪರತನ್ತ್ರಾಸ್ತಿತಾ ಮತಾ ॥ ೨೪ ॥
ಪ್ರಜ್ಞಪ್ತೇ ಸ್ಸನಿಮಿತ್ತತ್ವ ಮಿಷ್ಯತೇ ಯುಕ್ತಿದರ್ಶನಾತ್ ।
ನಿಮಿತ್ತಸ್ಯಾ ನಿಮಿತ್ತತ್ವ ಮಿಷ್ಯತೇ ಭೂತದರ್ಶನಾತ್ ॥ ೨೫ ॥
ಚಿತ್ತಂ ನ ಸಂಸ್ಪೃಶತ್ಯರ್ಥಂ ನಾರ್ಥಾಭಾಸಂ ತಥೈವಚ ।
ಅಭೂತೋ ಹಿ ಯತಶ್ಚಾರ್ಥೋ ನಾರ್ಥಾಭಾಸ ಸ್ತತಃಪೃಥಕ್ ॥ ೨೬ ॥
ನಿಮಿತ್ತಂ ನ ಸದಾಚಿತ್ತಂ ಸಂಸ್ಪೃಶತ್ಯ ಧ್ವಸು ತ್ರಿಷು ।
ಅನಿಮಿತ್ತೋ ವಿಪರ್ಯಾಸಃ ಕಥಂ ತಸ್ಯ ಭವಿಷ್ಯತಿ ॥ ೨೭ ॥
ತಸ್ಮಾ ನ್ನಜಾಯತೇ ಚಿತ್ತಂ ಚಿತ್ತದೃಶ್ಯಂ ನ ಜಾಯತೆ ।
ತಸ್ಯ ಪಶ್ಯನ್ತಿ ಯೇಜಾತಿಂ ಖೇ ವೈ ಪಶ್ಯನ್ತಿ ತೇಪದಂ ॥ ೨೮ ॥
ಅಜಾತಂ ಜಾಯತೆ ಯಸ್ಮಾ ದಜಾತಿಃ ಪ್ರಕೃತಿಸ್ತತಃ ।
ಪ್ರಕೃತೇ ರನ್ಯಥಾಭಾವೋ ನ ಕಥಂ ಚಿದ್ಭವಿಷ್ಯತಿ ॥ ೨೯ ॥
ಅನಾದೇ ರನ್ತವತ್ತ್ವಂಚ ಸಂಸಾರಸ್ಯ ನಸೇತ್ಸ್ಯತಿ ।
ಅನನ್ತತಾ ಚಾದಿಮತೋ ಮೋಕ್ಷಸ್ಯ ನ ಭವಿಷ್ಯತಿ ॥ ೩೦ ॥
ಆದಾ ವನ್ತೇಚಯನ್ನಾಸ್ತಿ ವರ್ತಮಾನೇಪಿ ತತ್ತಥಾ ।
ವಿತಥೈ ಸ್ಸದೃಶಾ ಸ್ಸನ್ತೋ ವಿತಥಾ ಇವ ಲಕ್ಷಿತಾಃ ॥ ೩೧ ॥
ಸಪ್ರಯೋಜನತಾ ತೇಷಾಂ ಸ್ವಪ್ನೇ ವಿಪ್ರತಿಪದ್ಯತೆ ।
ತಸ್ಮಾ ದಾದ್ಯನ್ತವತ್ತ್ವೇನ ಮಿಥ್ಯೈವ ಖಲು ತೇ ಸ್ಮೃತಾಃ ॥ ೩೨ ॥
ಸರ್ವೇ ಧರ್ಮಾ ಮೃಷಾ ಸ್ವಪ್ನೇ ಕಾಯಸ್ಯಾನ್ತ ರ್ನಿದರ್ಶನಾತ್ ।
ಸಂವೃತೇಸ್ಮಿನ್ ಪ್ರದೇಶೇ ವೈ ಭೂತಾನಾಂ ದರ್ಶನಂ ಕುತಃ ॥ ೩೩ ॥
ನ ಯುಕ್ತಂ ದರ್ಶನಂ ಗತ್ವಾ ಕಾಲಸ್ಯಾ ನಿಯಮಾ ದ್ಗತೌ ।
ಪ್ರತಿಬುದ್ಧಶ್ಚ ವೈಸರ್ವ ಸ್ತಸ್ಮಿನ್ ದೇಶೇ ನ ವಿದ್ಯತೆ ॥ ೩೪ ॥
ಮಿತ್ರಾದ್ಯೈ ಸ್ಸಹಸಮ್ಮನ್ತ್ರ್ಯ ಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ನ ಪ್ರಪದ್ಯತೆ ।
ಗೃಹೀತಂಚಾಪಿ ಯತ್ಕಿಂಚಿತ್ ಪ್ರತಿಬುದ್ಧೋ ನ ಪಶ್ಯತಿ ॥ ೩೫ ॥
ಸ್ವಪ್ನೇಚಾ ವಸ್ತುಕಃ ಕಾಯಃ ಪೃಥಗನ್ಯಸ್ಯ ದರ್ಶನಾತ್ ।
ಯಥಾಕಾಯ ಸ್ತಥಾಸರ್ವಂ ಚಿತ್ತದೃಶ್ಯ ಮವಸ್ತುಕಂ ॥ ೩೬ ॥
ಗ್ರಹಣಾ ಜ್ಜಾಗರಿತ ವತ್ತದ್ಧೇತು ಸ್ಸ್ವಪ್ನ ಇಷ್ಯತೇ ।
ತದ್ಧೇತುತ್ವಾತ್ತು ತಸ್ಯೈವ ಸಜ್ಜಾಗರಿತ ಮಿಷ್ಯತೆ ॥ ೩೭ ॥
ಉತ್ಪಾದಸ್ಯಾ ಪ್ರಸಿದ್ಧತ್ವಾ ದಜಂ ಸರ್ವ ಮುದಾಹೃತಂ ।

ನಚ ಭೂತಾ ದಭೂತಸ್ಯ ಸಮ್ಭವೋಽಸ್ತಿ ಕಥಂಚನ ॥ ೩೮ ॥
ಅಸಜ್ಜಾಗರಿತೇದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸ್ವಪ್ನೇಪಶ್ಯತಿತನ್ಮಯಃ ।
ಅಸತ್ಸ್ವಪ್ನೇಽಪಿ ದೃಷ್ಟ್ವಾಚ ಪ್ರತಿಬುದ್ಧೋ ನ ಪಶ್ಯತಿ ॥ ೩೯ ॥
ನಾಸ್ತ್ಯಸದ್ಧೇತುಕ ಮಸತ್ ಸದಸದ್ಧೇತುಕಂ ತಥಾ ।
ಸಚ್ಚ ಸದ್ಧೇತುಕಂ ನಾಸ್ತಿ ಸದ್ಧೇತುಕ ಮಸತ್ಕುತಃ ॥ ೪೦ ॥
ವಿಪರ್ಯಾಸಾ ದ್ಯಥಾ ಜಾಗ್ರ ದಚಿನ್ತ್ಯಾನ್ ಭೂತವ ತ್ಸ್ಪೃಶೇತ್ ।
ತಥಾ ಸ್ವಪ್ನೇ ವಿಪರ್ಯಾಸಾ ದ್ಧರ್ಮಾಂ ಸ್ತತ್ರೈವ ಪಶ್ಯತಿ ॥ ೪೧ ॥
ಉಪಲಮ್ಭಾ ತ್ಸಮಾಚಾರಾ ದಸ್ತಿ ವಸ್ತುತ್ವ ವಾದಿನಾಂ ।
ಜಾತಿಸ್ತು ದೇಶಿತಾಬುದ್ಧೈ ರಜಾತೇ ಸ್ತ್ರಸತಾಂ ಸದಾ ॥ ೪೨ ॥
ಅಜಾತೇ ಸ್ತ್ರಸತಾಂ ತೇಷಾ ಮುಪಲಮ್ಭಾ ದ್ವಿಯನ್ತಿ ಯೇ ।
ಜಾತಿದೋಷಾ ನ ಸೇತ್ಸ್ಯನ್ತಿ ದೋಷೋಽಪ್ಯಲ್ಪೋ ಭವಿಷ್ಯತಿ ॥ ೪೩ ॥
ಉಪಲಮ್ಭಾ ತ್ಸಮಾಚಾರಾ ನ್ಮಾಯಾಹಸ್ತೀ ಯಥೋಚ್ಯತೇ ।
ಉಪಲಮ್ಭಾ ತ್ಸಮಾಚಾರಾ ದಸ್ತಿ ವಸ್ತು ತಥೋಚ್ಯತೇ ॥ ೪೪ ॥
ಜಾತ್ಯಾಭಾಸಂ ಚಲಾಭಾಸಂ ವಸ್ತ್ವಾಭಾಸಂ ತಥೈವಚ ।
ಅಜಾಚಲ ಮವಸ್ತುತ್ವಂ ವಿಜ್ಞಾನಂ ಶಾನ್ತ ಮದ್ವಯಂ ॥ ೪೫ ॥
ಏವಂ ನ ಜಾಯತೇ ಚಿತ್ತ ಮೇವಂ ಧರ್ಮಾ ಅಜಾಸ್ಸ್ಮೃತಾಃ ।
ಏವಮೇವ ವಿಜಾನನ್ತೋ ನ ಪತನ್ತಿ ವಿಪರ್ಯಯೇ ॥ ೪೬ ॥
ಋಜುವಕ್ರಾದಿಕಾಭಾಸ ಮಲಾತ ಸ್ಪನ್ದಿತಂ ಯಥಾ ।
ಗ್ರಹಣಗ್ರಾಹಕಾಭಾಸಂ ವಿಜ್ಞಾನ ಸ್ಪನ್ದಿತಂ ತಥಾ ॥ ೪೭ ॥
ಅಸ್ಪನ್ದಮಾನ ಮಲಾತ ಮನಾಭಾಸ ಮಜಂ ಯಥಾ ।
ಅಸ್ಪನ್ದಮಾನಂ ವಿಜ್ಞಾನ ಮನಾಭಾಸ ಮಜಂ ತಥಾ ॥ ೪೮ ॥
ಅಲಾತೇಸ್ಪನ್ದಮಾನೇ ವೈ ನಾ ಭಾಸಾ ಅನ್ಯತೋಭುವಃ ।
ನ ತತೋಽನ್ಯತ್ರನಿಸ್ಪನ್ದಾ ನ್ನಾಲಾತಂ ಪ್ರವಿಶನ್ತಿ ತೇ ॥ ೪೯ ॥
ನ ನಿರ್ಗತಾ ಅಲಾತಾತ್ತೇ ದ್ರವ್ಯತ್ವಾಭಾವಯೋಗತಃ ।
ವಿಜ್ಞಾನೇಽಪಿ ತಥೈವ ಸ್ಯು ರಾಭಾಸಸ್ಯಾ ವಿಶೇಷತಃ ॥ ೫೦ ॥
ವಿಜ್ಞಾನೇ ಸ್ಪನ್ದಮಾನೇ ವೈ ನಾಭಾಸಾ ಅನ್ಯತೋಭುವಃ ।
ನ ತತೋ ನ್ಯತ್ರ ನಿಸ್ಪನ್ದಾ ನ್ನ ವಿಜ್ಞಾನಂ ವಿಶನ್ತಿ ತೇ ॥ ೫೧ ॥
ನ ನಿರ್ಗತಾವಿಜ್ಞಾನಾ ತ್ತೇದ್ರವ್ಯತ್ವಾ ಭಾವಯೋಗತಃ ।

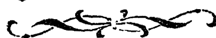
ಕಾರ್ಯಕಾರಣತಾಭಾವಾ ದ್ಯತೋಽಚಿನ್ತ್ಯಾ ಸ್ಸದೈವ ತೇ ॥೫೨॥
ದ್ರವ್ಯಂ ದ್ರವ್ಯಸ್ಯ ಹೇತು ಸ್ಸ್ಯಾ ದನ್ಯದನ್ಯಸ್ಯ ಚೈವಹಿ ।
ದ್ರವ್ಯತ್ವಮನ್ಯ ಭಾವೋ ವಾ ಧರ್ಮಾಣಾಂ ನೋಪಪದ್ಯತೆ ॥ ೫೩ ॥
ಏವಂ ನ ಚಿತ್ತಜಾ ಧರ್ಮಾಶ್ಚಿತ್ತಂ ವಾಪಿ ನ ಧರ್ಮಜಂ ।
ಏವಂ ಹೇತು ಫಲಾಜಾತಿಂ ಪ್ರವಿಶನ್ತಿ ಮನೀಷಿಣಃ ॥ ೫೪ ॥
ಯಾವದ್ಧೇತು ಫಲಾವೇಶ ಸ್ತಾವದ್ಧೇತು ಫಲೋದ್ಭವಃ ।
ಕ್ಷೀಣೇ ಹೇತು ಫಲಾವೇಶೆ ನಾಸ್ತಿ ಹೇತು ಫಲೋದ್ಭವಃ ॥ ೫೫ ॥
ಯಾವದ್ಧೇತುಫಲಾವೇಶಃ ಸಂಸಾರ ಸ್ತಾವ ದಾಯತಃ ।
ಕ್ಷೀಣೇ ಹೇತು ಫಲಾವೇಶೆ ಸಂಸಾರಂ ನ ಪ್ರಪದ್ಯತೆ ॥ ೫೬ ॥
ಸಂವೃತ್ಯಾ ಜಾಯತೇ ಸರ್ವಂ ಶಾಶ್ವತಂ ನಾಸ್ತಿತೇನ ವೈ ।
ಸದ್ಭಾವೇನ ಹ್ಯಜಂ ಸರ್ವ ಮುಚ್ಛೇದ ಸ್ತೇನ ನಾಸ್ತಿವೈ ॥ ೫೭ ॥
ಧರ್ಮಾಯ ಇತಿ ಜಾಯನ್ತೇ ಜಾಯನ್ತ ತೇನ ತತ್ತ್ವತಃ ।
ಜನ್ಮಮಾಯೊ ಪಮಂ ತೇಷಾಂ ಸಾಚ ಮಾಯಾ ನ ವಿದ್ಯತೆ ॥೫೮॥
ಯಥಾಮಾಯಾಮಯಾದ್ಬೀಜಾ ಜ್ಜಾಯತೇ ತನ್ಮಯೋಽಙ್ಕುರಃ ।
ನಾಸೌ ನಿತ್ಯೋ ನಚೋಚ್ಛೇದೀ ತದ್ವದ್ಧರ್ಮೇಷುಯೋಜನಾ ॥ ೫೯ ॥
ನಾಜೇಷು ಸರ್ವಧರ್ಮೇಷು ಶಾಶ್ವತಾ ಶಾಶ್ವತಾಭಿಧಾ ।
ಯತ್ರವರ್ಣಾ ನ ವರ್ತನ್ತೆವಿವೇಕ ಸ್ತತ್ರ ನೋಚ್ಯತೆ ॥ ೬೦ ॥
ಯಥಾ ಸ್ವಪ್ನೇ ದ್ವಯಾಭಾಸಂ ಚಿತ್ತಂ ಚಲತಿ ಮಾಯಯಾ ।
ತಥಾಜಾಗ್ರ ದ್ದ್ವಯಾಭಾಸಂ ಚಿತ್ತಂ ಚಲತಿ ಮಾಯಯಾ ॥ ೬೧ ॥
ಅದ್ವಯಂಚ ದ್ವಯಾಭಾಸಂ ಚಿತ್ತಂ ಸ್ವಪ್ನೇ ನ ಸಂಶಯಃ ।
ಅದ್ವಯಂಚ ದ್ವಯಾಭಾಸಂ ತಥಾ ಜಾಗ್ರ ನ್ನಸಂಶಯಃ ॥ ೬೨ ॥
ಸ್ವಪ್ನದೃಕ್ಪ್ರಚರನ್ ಸ್ವಪ್ನೇ ದಿಕ್ಷುವೈ ದಶಸು ಸ್ಥಿತಾನ್ ।
ಅಣ್ಡಜಾನ್ ಸ್ವೇದಜಾನ್ವಾಪಿ ಜೀವಾನ್ಪಶ್ಯತಿ ಯಾನ್ಸದಾ ॥ ೬೩ ॥
ಸ್ವಪ್ನದೃಕ್ಚಿತ್ತದೃಶ್ಯಾಸ್ತೇ ನ ವಿದ್ಯನ್ತ ತತಃ ಪೃಥಕ್ ।
ತಥಾ ತದ್ದೃಶ್ಯ ಮೇವೇದಂ ಸ್ವಪ್ನದೃಕ್ಚಿತ್ತಮಿಷ್ಯತೆ ॥ ೬೪ ॥
ಚರನ್ಜಾಗರಿತೇ ಜಾಗ್ರ ದ್ದಿಕ್ಷುವೈ ದಶಸು ಸ್ಥಿತಾನ್ ।
ಅಣ್ಡಜಾನ್ ಸ್ವೇದಜಾನ್ವಾಪಿ ಜೀವಾನ್ ಪಶ್ಯತಿ ಯಾನ್ ಸದಾ ॥ ೬೫ ॥
ಜಾಗ್ರಚ್ಚಿತ್ತೇ ಕ್ಷಣೀಯಾಸ್ತೇ ನ ವಿದ್ಯನ್ತೇ ತತಃಪೃಥಕ್ ।

ತಥಾ ತದ್ದೃಶ್ಯಮೇವೇದಂ ಜಾಗ್ರತಶ್ಚಿತ್ತಮಿಷ್ಯತೇ ॥ ೬೬ ॥
ಉಭೇ ಹ್ಯನ್ಯೋನ್ಯದೃಶ್ಯೇ ತೇ ಕಿಂ ತದಸ್ತೀತಿಚೋಚ್ಯತೇ ।
ಲಕ್ಷಣಾಶೂನ್ಯಮುಭಯಂ ತನ್ಮತೇನೈವ ಗೃಹ್ಯತೇ ॥ ೬೭ ॥
ಯಥಾಸ್ವಪ್ನಮಯೋಜೀವೋ ಜಾಯತೇ ಮ್ರಿಯತೇಽಪಿಚ ।
ತಥಾ ಜೀವಾ ಅಮೀಸರ್ವೇ ಭವನ್ತಿ ನ ಭವನ್ತಿಚ ॥ ೬೮ ॥
ಯಥಾಮಾಯಾಮಯೋ ಜೀವೋ ಜಾಯತೇ ಮ್ರಿಯತೇಽಪಿಚ ।
ತಥಾ ಜೀವಾ ಅಮೀಸರ್ವೇ ಭವನ್ತಿನ ಭವನ್ತಿಚ ॥ ೬೯ ॥
ಯಥಾ ನಿರ್ಮಿತಕೋ ಜೀವೋ ಜಾಯತೇ ಮ್ರಿಯತೇ ಽಪಿವಾ ।
ತಥಾಜೀವಾ ಅಮೀ ಸರ್ವೇ ಭವನ್ತಿ ನ ಭವನ್ತಿಚ ॥ ೭೦ ॥
ನ ಕಶ್ಚಿಜ್ಜಾಯತೇ ಜೀವಃ ಸಮ್ಭವೋಽಸ್ಯ ನ ವಿದ್ಯತೇ ।
ಏತತ್ತದುತ್ತಮಂ ಸತ್ಯಂ ಯತ್ರಕಿಂಚಿನ್ನಜಾಯತೇ ॥ ೭೧ ॥
ಚಿತ್ತಸ್ಪನ್ದಿತ ಮೇವೇದಂ ಗ್ರಾಹ್ಯಗ್ರಾಹಕವದ್ದ್ವಯಂ ।
ಚಿತ್ತಂ ನಿರ್ವಿಷಯಂ ನಿತ್ಯ ಮಸಙ್ಗಂ ತೇನ ಕೀರ್ತಿತಂ ॥ ೭೨ ॥
ಯೋಽಸ್ತಿ ಕಲ್ಪಿತಸಂವೃತ್ಯಾ ಪರಮಾರ್ಥೇನ ನಾಸ್ತ್ಯಸೌ
ಪರತನ್ತ್ರಾಭಿಸಂವೃತ್ಯಾ ಸ್ಯಾನ್ನಾಸ್ತಿ ಪರಮಾರ್ಥತಃ ॥ ೭೩ ॥
ಅಜಃ ಕಲ್ಪಿತಸಂವೃತ್ಯಾ ಪರಮಾರ್ಥೇನ ನಾಪ್ಯಜಃ ।
ಪರತನ್ತ್ರಾಭಿನಿಷ್ಪತ್ಯಾ ಸಂವೃತ್ಯಾ ಜಾಯತೇ ತು ಸಃ ॥ ೭೪ ॥
ಅಭೂತಾಭಿನಿವೇಶೋಽಸ್ತಿ ದ್ವಯಂ ತತ್ರ ನ ವಿದ್ಯತೇ ।
ದ್ವಯಾಭಾವಂ ಸಬುದ್ಧ್ವೈವ ನಿರ್ನಿಮಿತ್ತೋ ನ ಜಾಯತೇ ॥ ೭೫ ॥
ಯದಾ ನ ಲಭತೇ ಹೇತೂನುತ್ತಮಾಧಮಮಧ್ಯಮಾನ್ ।
ತದಾ ನ ಜಾಯತೇ ಚಿತ್ತಂ ಹೇತ್ವಭಾವೇ ಫಲಂ ಕುತಃ ॥ ೭೬ ॥
ಅನಿಮಿತ್ತಸ್ಯ ಚಿತ್ತಸ್ಯ ಯಾನುತ್ಪತ್ತಿಸ್ಸಮಾದ್ವಯಾ ।
ಅಜಾತಸ್ಯೈವ ಸರ್ವಸ್ಯ ಚಿತ್ತದೃಶ್ಯಂ ಹಿ ತದ್ಯತಃ ॥ ೭೭ ॥
ಬುದ್ಧ್ವಾನಿಮಿತ್ತತಾಂ ಸತ್ಯಾಂ ಹೇತುಂ ಪೃಥಗನಾಪ್ನುವನ್ ।
ವೀತಶೋಕಂ ತಥಾಕಾಮ ಮಭಯಂ ಪದಮಶ್ನುತೇ ॥ ೭೮ ॥
ಅಭೂತಾಭಿನಿವೇಶಾದ್ಧಿ ಸದೃಶೇ ತತ್ಪ್ರವರ್ತತೇ ।
ವಸ್ತ್ವಭಾವಂ ಸ ಬುದ್ಧ್ವೈವ ನಿಸ್ಸಙ್ಗಂ ವಿನಿವರ್ತತೇ ॥ ೭೯ ॥
ನಿವೃತ್ತಸ್ಯಾಪ್ರವೃತ್ತಸ್ಯ ನಿಶ್ಚಲಾ ಹಿ ತದಾಸ್ಥಿತಿಃ ।

ವಿಷಯ ಸ್ಸ ಹಿಬುದ್ಧಾನಾಂ ತತ್ಸಾಮ್ಯ ಮಜಮದ್ವಯಂ ॥ ೮೦ ॥
ಅಜಮ ನಿದ್ರ ಮಸ್ವಪ್ನಂ ಪ್ರಭಾತಂ ಭವತಿ ಸ್ವಯಂ ।
ಸಕೃ ದ್ವಿ ಭಾತೋ ಹ್ಯೇ ವೈಷ ಧರ್ಮೋ ಧಾತು ಸ್ವಭಾವತಃ ॥ ೮೧ ॥
ಸುಖಮಾ ವ್ರಿಯತೇ ನಿತ್ಯಂ ದುಃಖಂ ವಿವ್ರಿಯತೇ ಸದಾ ।
ಯಸ್ಯ ಕಸ್ಯಚ ಧರ್ಮಸ್ಯ ಗ್ರಹೇಣ ಭಗವಾ ನಸೌ ॥ ೮೨ ॥
ಅಸ್ತಿನಾ ಸ್ತ್ಯಸ್ತಿ ನಾಸ್ತೀತಿ ನಾಸ್ತೀ ನಾಸ್ತೀತಿ ವಾಪುನಃ ।
ಚಲಸ್ಥಿರೋ ಭಯಾಭಾವೈ ರಾವೃಣೋ ತ್ಯೇವ ಬಾಲಿಶಃ ॥ ೮೩ ॥
ಕೋಟ್ಯಶ್ಚ ತಸ್ರ ಏತಾಸ್ತು ಗ್ರಹೈ ರ್ಯಾಸಾಂ ಸದಾವೃತಃ ।
ಭಗವಾ ನಾಭಿ ರಸ್ಪೃಷ್ಟೋ ಯೇನ ದೃಷ್ಟಸ್ಸ ಸರ್ವದೃಕ್ ॥ ೮೪ ॥
ಪ್ರಾಪ್ಯ ಸರ್ವಜ್ಞತಾಂ ಕೃತ್ಸ್ನಾಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯಂ ಪದಮದ್ವಯಂ ।
ಅನಾ ಪನ್ನಾದಿ ಮಧ್ಯಾನ್ತಂ ಕಿಮತಃ ಪರಮೀಹತೇ ॥ ೮೫ ॥
ವಿಪ್ರಾಣಾಂ ವಿನಯೋ ಹ್ಯೇಷ ಶಮಃ ಪ್ರಾಕೃತ ಉಚ್ಯತೇ ।
ದಮಃ ಪ್ರಕೃತಿದಾನ್ತತ್ವಾ ದೇವಂ ವಿದ್ವಾಞ್ಛಮಂ ವ್ರಜೇತ್ ॥ ೮೬ ॥
ಸವಸ್ತು ಸೋಪ ಲಮ್ಭಂಚ ದ್ವಯಂ ಲೌಕಿಕ ಮಿಷ್ಯತೇ ।
ಅವಸ್ತು ಸೋಪ ಲಮ್ಭಂಚ ಶುದ್ಧಂ ಲೌಕಿಕ ಮಿಷ್ಯತೇ ॥ ೮೭ ॥
ಅವಸ್ತ್ವ ನುಪಲಮ್ಭಂಚ ಲೋಕೋತ್ತರ ಮಿತಿಸ್ಮೃತಂ ।
ಜ್ಞಾನಂ ಜ್ಞೇಯಂಚ ವಿಜ್ಞೇಯಂ ಸದಾಬುದ್ಧೈಃ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಮ್ ॥ ೮೮ ॥
ಜ್ಞಾನೇಚ ತ್ರಿವಿಧೇ ಜ್ಞೇಯೇ ಕ್ರಮೇಣ ವಿದಿತೇ ಸ್ವಯಂ ।
ಸರ್ವಜ್ಞ ತಾ ಹಿ ಸರ್ವತ್ರ ಭವತೀಹ ಮಹಾಧಿಯಃ ॥ ೮೯ ॥
ಹೇಯಜ್ಞೇ ಯಾಪ್ಯ ಪಾಕ್ಯಾನಿ ವಿಜ್ಞೇಯಾನ್ಯ ಗ್ರಯಾಣತಃ ।
ತೇಷಾ ಮನ್ಯತ್ರ ವಿಜ್ಞೇಯಾ ದುಪಲಮ್ಭ ಸ್ತ್ರಿಷು ಸ್ಮೃತಃ ॥ ೯೦ ॥
ಪ್ರಕೃತ್ಯಾ ಕಾಶವ ಜ್ಞೇಯಾ ಸ್ಸರ್ವೇ ಧರ್ಮಾ ಅನಾದಯಃ ।
ವಿದ್ಯತೇ ನ ಹಿ ನಾನಾತ್ವಂ ತೇಷಾಂ ಕ್ವಚನ ಕಿಂಚನ ॥ ೯೧ ॥
ಆದಿಬುದ್ಧಾಃ ಪ್ರಕೃತ್ಯೈವ ಸರ್ವೇ ಧರ್ಮಾಸ್ಸು ನಿಶ್ಚಿತಾಃ ।
ಯಸ್ಯೈವಂ ಭವತಿ ಕ್ಷಾನ್ತಿಃ ಸೋ ಮೃತತ್ವಾಯ ಕಲ್ಪತೇ ॥ ೯೨ ॥
ಆದಿಶಾನ್ತಾ ಹ್ಯನುತ್ಪನ್ನಾಃ ಪ್ರಕೃತ್ಯೈವ ಸುನಿರ್ವೃತಾಃ ।
ಸರ್ವೇ ಧರ್ಮಾ ಸ್ಸಮಾಭಿನ್ನಾ ಅಜಂ ಸಾಮ್ಯಂ ವಿಶಾರದಂ ॥ ೯೩ ॥
ವೈಶಾರದ್ಯಂ ತುನೈ ನಾಸ್ತಿ ಭೇದೇ ವಿಚರತಾಂ ಸದಾ ।

ಭೇದ ನಿಮ್ನಾಃ ಪೃಥಗ್ವಾದಾ ಸ್ತಸ್ಮಾತ್ತೇ ಕೃಪಣಾಃ ಸ್ಮೃತಾಃ || ೯೪ ||
ಅಜೇ ಸಾಮ್ಯೇತು ಯೇಕೇ ಚಿದ್ಭವಿಷ್ಯನ್ತಿ ಸುನಿಶ್ಚಿತಾಃ |
ತೇಹಿ ಲೋಕೇ ಮಹಾ ಜ್ಞಾನಾ ಸ್ತಚ್ಚ ಲೋಕೋ ನ ಗಾಹತೇ ||೯೫||
ಅಜೇಷ್ವಜ ಮಸಙ್ಕ್ರಾನ್ತಂ ಧರ್ಮೇಷು ಜ್ಞಾನ ಮಿಷ್ಯತೇ |
ಯತೋ ನ ಕ್ರಮತೇ ಜ್ಞಾನ ಮಸಙ್ಗಂ ತೇನ ಕೀರ್ತಿತಂ ||೯೬||
ಅಣುಮಾತ್ರೇಽಪಿ ವೈಧರ್ಮ್ಯೇ ಜಾಯಮಾನೇ ವಿಪಶ್ಚಿತಃ |
ಅಸಙ್ಗತಾ ಸದಾ ನಾಸ್ತಿ ಕಿಮುತಾ ವರಣಚ್ಯುತಿಃ || ೯೭ ||
ಅಲಬ್ಧಾವರಣಾಃ ಸ್ಸರ್ವೇ ಧರ್ಮಾಃ ಪ್ರಕೃತಿ ನಿರ್ಮಲಾಃ |
ಆದೌ ಬುದ್ಧಾ ಸ್ತಥಾ ಮುಕ್ತಾ ಬುಧ್ಯನ್ತ ಇತಿ ನಾಯಕಾಃ || ೯೮ ||
ಕ್ರಮತೇ ನ ಹಿ ಬುದ್ಧಸ್ಯ ಜ್ಞಾನಂ ಧರ್ಮೇಷು ತಾಪಿನಃ |
ಸರ್ವೇಧರ್ಮಾ ಸ್ತಥಾ ಜ್ಞಾನಂ ನೈತದ್ಬುದ್ಧೇನ ಭಾಷಿತಮ್ || ೯೯ ||
ದುರ್ದರ್ಶ ಮತಿ ಗಮ್ಭೀರ ಮಜಂ ಸಾಮ್ಯಂ ವಿಶಾರದಂ |
ಬುದ್ಧ್ವಾ ಪದಮ ನಾನಾತ್ವಂ ನಮಸ್ಕುರ್ಮೋ ಯಥಾಬಲಮ್ ||೧೦೦||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಗೌಡಪಾದಾಚಾರ್ಯಕೃತಾ ಮಾಣ್ಡೂಕ್ಯೋಪನಿಷ ದರ್ಥಾ ವಿಷ್ಕರಣಕಾರಿಕಾ ಸಮ್ಪೂರ್ಣಾ.

ಶ್ರೀಮಚ್ಛಙ್ಕರಾಚಾರ್ಯಕೃತ ಮಙ್ಗಳಶ್ಲೋಕಾಃ.

ಅಜಮಪಿ ಜನಿಯೋಗಂ ಪ್ರಾಪ ದೈಶ್ವರ್ಯಯೋಗಾ ದಗತಿಚ ಗತಿ ಮತ್ತಾಂ ಪ್ರಾಪದೇಕಂ ಹ್ಯನೇಕಂ |-ವಿವಿಧ ವಿಷಯ ಧರ್ಮಗ್ರಾಹಿ ಮುಗ್ಧೇ ಕ್ಷಣಾನಾಂ ಪ್ರಣತ ಭಯ ವಿಹನ್ತೃ ಬ್ರಹ್ಮ ಯತ್ತನ್ನತೋಽಸ್ಮಿ || ||೧||

ಪ್ರಜ್ಞಾವೈಶಾಖವೇಧ ಕ್ಷುಭಿತ ಜಲನಿಧೇ ರ್ವೇದ ನಾಮ್ನೋಽನ್ತರಸ್ಥಂ ಭೂತಾನ್ಯಾ ಲೋಕ್ಯ ಮಗ್ನಾ ನ್ಯ ವಿರತ ಜನನ ಗ್ರಾಹ ಘೋರೇ ಸಮುದ್ರೇ| ಕಾರುಣ್ಯಾದುದ್ಧಧಾರಾಮೃತಮಿದ ಮಮರೈರ್ದುರ್ಲಭಂ ಭೂತ ಹೇತೋರ್ಯ ಸ್ತಂಪೂಜ್ಯಾಭಿಪೂಜ್ಯಂಪರಮಗುರುಮಮುಂಪಾದಪಾತೈರ್ನತೋಽಸ್ಮಿ ||೨||

ಯತ್ಪ್ರಜ್ಞಾಲೋಕಭಾಸಾಪ್ರತಿಹತಿಮಗಮತ್ಸ್ವಾನ್ತ ಮೋಹಾನ್ಧಕಾ ರೋಮಜ್ಜೋನ್ಮಜ್ಜಚ್ಚಘೋರೇ ಹ್ಯಸಕೃ ದುಪಜನೋ ದನ್ವತಿತ್ರಾಸನೇ ಮೇ| ಯತ್ಪಾದಾವಾಶ್ರಿತಾನಾಂಶ್ರುತಿಶಮವಿನಯಪ್ರಾಪ್ತಿರಗ್ರ್ಯಾಹ್ಯಮೋಘಾ ತತ್ಪಾದೌ ಪಾವನೀಯೌ ಭವಭಯವಿನುದೌ ಸರ್ವಭಾವೈ ರ್ನಮಸ್ಯೇ ||೩||

ಶ್ರೀಗುರುಭ್ಯೋನಮಃ.

ಶ್ರೀಮತೇ ನಾರಾಯಣ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇನಮಃ.

———:o:———

ತೈತ್ತಿರೀಯೋಪನಿಷತ್-ಶೀಕ್ಷಾವಲ್ಲೀ.

ಪ್ರಥಮಾಧ್ಯಾಯೇ-ಪ್ರಥಮೋ ನುವಾಕಃ.

ಹರಿಃ ಓಮ್ ॥ ಶಂನೋ ಮಿತ್ರಶ್ಶಂ ವರುಣಃ । ಶಂನೋ ಭವತ್ವರ್ಯಮಾ । ಶಂನ ಇನ್ದ್ರೋ ಬೃಹಸ್ಪತಿಃ । ಶಂನೋ ವಿಷ್ಣುರುರುಕ್ರಮಃ । ನಮೋ ಬ್ರಹ್ಮಣೇ । ನಮಸ್ತೇ ವಾಯೋ । ತ್ವಮೇವ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಂ ಬ್ರಹ್ಮಾಸಿ। ತ್ವಾಮೇವ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಂ ಬ್ರಹ್ಮವದಿಷ್ಯಾಮಿ । ಋತಂ ವದಿಷ್ಯಾಮಿ । ಸತ್ಯಂ ವದಿಷ್ಯಾಮಿ ॥೧॥ ತನ್ಮಾಮವತು । ತದ್ವಕ್ತಾರ ಮವತು । ಅವತುಮಾಂ । ಅವತುವಕ್ತಾರಂ । ಓಂ ಶಾನ್ತಿಶ್ಶಾನ್ತಿಶ್ಶಾನ್ತಿಃ ॥ ಸತ್ಯಂವದಿಷ್ಯಾಮಿಪಞ್ಚ ಚ॥

ಅಥ ದ್ವಿತೀಯೋ ನುವಾಕಃ.

ಶೀಕ್ಷಾಂ ವ್ಯಾಖ್ಯಾಸ್ಯಾಮಃ । ವರ್ಣಸ್ಸ್ವರಃ । ಮಾತ್ರಾಬಲಂ । ಸಾಮಸಂತಾನಃ । ಇತ್ಯುಕ್ತಶ್ಶೀಕ್ಷಾಧ್ಯಾಯಃ ॥ ಶೀಕ್ಷಾಂಪಞ್ಚ ॥

ಅಥ ತೃತೀಯೋ ನುವಾಕಃ.

ಸಹನೌಯಶಃ । ಸಹನೌ ಬ್ರಹ್ಮವರ್ಚಸಂ । ಅಥಾತಸ್ಸಗ್ಂ ಹಿತಾಯಾ ಉಪನಿಷದಂ ವ್ಯಾಖ್ಯಾಸ್ಯಾಮಃ । ಪಞ್ಚಸ್ವಧಿಕರಣೇಷು । ಅಧಿಲೋಕಮಧಿಜ್ಯೌತಿಷ ಮಧಿವಿದ್ಯ ಮಧಿಪ್ರಜ ಮಧ್ಯಾತ್ಮಂ । ತಾಮಹಾಸಗ್ಂ ಹಿತಾ ಇತ್ಯಾಚಕ್ಷತೇ । ಅಥಾಧಿಲೋಕಂ । ಪೃಥಿವೀ ಪೂರ್ವರೂಪಂ । ದ್ಯೌರುತ್ತರರೂಪಂ । ಆಕಾಶಸ್ಸಂಧಿಃ ॥೧॥ ವಾಯುಸ್ಸಂಧಾನಂ । ಇತ್ಯಧಿಲೋಕಂ । ಅಥಾಧಿಜ್ಯೌತಿಷಂ । ಅಗ್ನಿಃ ಪೂರ್ವರೂಪಂ । ಆದಿತ್ಯ ಉತ್ತರರೂಪಂ । ಆಪಸ್ಸಂಧಿಃ । ವೈದ್ಯುತಸ್ಸಂಧಾನಂ । ಇತ್ಯಧಿಜ್ಯೌತಿಷಂ । ಅಥಾಧಿವಿದ್ಯಂ । ಆಚಾರ್ಯಃ ಪೂರ್ವರೂಪಂ ॥೨॥ ಅನ್ತೇವಾಸ್ಯುತ್ತರರೂಪಂ । ವಿದ್ಯಾಸಂಧಿಃ । ಪ್ರವಚನಗ್ಂ ಸಂಧಾನಂ । ಇತ್ಯಧಿವಿದ್ಯಂ । ಅಥಾಧಿಪ್ರಜಂ । ಮಾತಾಪೂರ್ವರೂಪಂ । ಪಿತೋತ್ತರ ರೂಪಂ । ಪ್ರಜಾಸಂಧಿಃ । ಪ್ರಜನನಗ್ಂ ಸಂಧಾನಂ। ಇತ್ಯಧಿಪ್ರಜಂ॥೩॥ಅಥಾಧ್ಯಾತ್ಮಂ। ಅಧರಾಹನುಃಪೂರ್ವರೂಪಂ। ಉತ್ತರಾಹನುರುತ್ತರರೂಪಂ । ವಾಕ್ಸಂಧಿಃ।ಜಿಹ್ವಾಸಂಧಾನಂ।ಇತ್ಯಧ್ಯಾತ್ಮಂ।ಇತೀಮಾಮಹಾಸಗ್ಂ ಹಿತಾಃ।ಯಏವಮೇತಾಮಹಾಸಗ್ಂ ಹಿತಾವ್ಯಾಖ್ಯಾತಾವೇದ । ಸಂಧೀಯತೇ ಪ್ರಜಯಾಪಶುಭಿರ್ಬ್ರಹ್ಮ ವರ್ಚಸೇನಾನ್ನಾದ್ಯೇನಸುವರ್ಗ್ಯೇಣ ಲೋಕೇನ॥೪॥ ಸಂಧಿರಾಚಾರ್ಯಃಪೂರ್ವರೂಪಮಿತ್ಯಧಿಪ್ರಜಂಲೋಕೇನ ॥

ಅಥ ಚತುರ್ಥೋಽನುವಾಕಃ.

ಯಶ್ಛನ್ದಸಾಮೃಷಭೋ ವಿಶ್ವರೂಪಃ । ಛನ್ದೋಭ್ಯೋಽಧ್ಯಮೃತಾತ್ಸಂಬಭೂವ । ಸಮೇನ್ದ್ರೋ ಮೇಧಯಾಸ್ಪೃಣೋತು । ಅಮೃತಸ್ಯ ದೇವಧಾರಣೋ ಭೂಯಾಸಮ್ । ಶರೀರಂಮೇ ವಿಚರ್ಷಣಮ್ । ಜಿಹ್ವಾಮೇ ಮಧುಮತ್ತಮಾ । ಕರ್ಣಾಭ್ಯಾಂ ಭೂರಿವಿಶ್ರುವಮ್ । ಬ್ರಹ್ಮಣಃ ಕೋಶೋಽಸಿ ಮೇಧಯಾ ಪಿಹಿತಃ । ಶ್ರುತಂ ಮೇ ಗೋಪಾಯ । ಆವಹನ್ತೀ ವಿತನ್ವಾನಾ ॥೧॥ ಕುರ್ವಾಣಾ ಚೀರಮಾತ್ಮನಃ । ವಾಸಾಗ್ಂಸಿ ಮಮ ಗಾವಶ್ಚ । ಅನ್ನಪಾನೇ ಚ ಸರ್ವದಾ । ತತೋ ಮೇ ಶ್ರಿಯಮಾವಹ । ಲೋಮಶಾಂ ಪಶುಭಿಸ್ಸಹಸ್ವಾಹಾ । ಆಮಾಯನ್ತು ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಣಸ್ಸ್ವಾಹಾ । ಯಶೋಜನೇಽಸಾನಿಸ್ವಾಹಾ । ಶ್ರೇಯಾನ್ವಸ್ಯಸೋಽಸಾನಿಸ್ವಾಹಾ । ತಂತ್ವಾಭಗ ಪ್ರವಿಶಾನಿ ಸ್ವಾಹಾ । ಸಮಾಭಗಪ್ರವಿಶಸ್ವಾಹಾ ॥ ೨ ॥ ತಸ್ಮಿನ್ತ್ಸಹಸ್ರ ಶಾಖೇ । ನಿಭಗಾಹಂ ತ್ವಯಿಮೃಜೇ ಸ್ವಾಹಾ । ಯಥಾಽಽಪಃ ಪ್ರವತಾಽಽಯನ್ತಿ । ಯಥಾಮಾಸಾಅಹರ್ಜರಮ್ । ಏವಂಮಾಂ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಣಃ । ಧಾತರಾಯನ್ತು ಸರ್ವತಸ್ಸ್ವಾಹಾ । ಪ್ರತಿವೇಶೋಽಸಿ ಪ್ರಮಾ * ಪಾಹಿಪ್ರಮಾ ಪದ್ಯಸ್ವ ॥ ೩ ॥ ವಿತನ್ವಾ ನಾಪ್ರವಿಶಸ್ವಾಹಾಸಪ್ತ ಚ ॥

ಅಥ ಪಞ್ಚಮೋಽನುವಾಕಃ.

ಭೂರ್ಭುವಸ್ಸುವರಿತಿವಾ ಏತಾಸ್ತಿಸ್ರೋವ್ಯಾಹೃತಯಃ । ತಾಸಾಮುಹ ಸ್ಮೈತಾಂಚತುರ್ಥೀಮ್ । ಮಾಹಾಚಮಸ್ಯಃಪ್ರವೇದಯತೇ । ಮಹಇತಿ । ತದ್ಬ್ರಹ್ಮ । ಸಆತ್ಮಾ । ಅಙ್ಗಾನ್ಯನ್ಯಾದೇವತಾಃ । ಭೂರಿತಿವಾಅಯಂಲೋಕಃ । ಭುವಇತ್ಯನ್ತರಿಕ್ಷಮ್ । ಸುವರಿತ್ಯಸೌಲೋಕಃ ॥೧॥ ಮಹಇತ್ಯಾದಿತ್ಯಃ । ಆದಿತ್ಯೇನವಾವ ಸರ್ವೇ ಲೋಕಾಮಹೀಯನ್ತೇ । ಭೂರಿತಿವಾಅಗ್ನಿಃ । ಭುವ ಇತಿ ವಾಯುಃ । ಸುವರಿತ್ಯಾದಿತ್ಯಃ । ಮಹಇತಿ ಚನ್ದ್ರಮಾಃ । ಚನ್ದ್ರಮಸಾವಾವ ಸರ್ವಾಣಿಜ್ಯೋತೀಗ್ಂಷಿಮಹೀಯನ್ತೇ । ಭೂರಿತಿವಾಋಚಃ । ಭುವಇತಿ ಸಾಮಾನಿ । ಸುವರಿತಿಯಜೂಗ್ಂಷಿ ॥ ೨ ॥ ಮಹಇತಿ ಬ್ರಹ್ಮ । ಬ್ರಹ್ಮಣಾ ವಾವಸರ್ವೇವೇದಾಮಹೀಯನ್ತೇ । ಭೂರಿತಿವೈಪ್ರಾಣಃ । ಭುವಇತ್ಯಪಾನಃ । ಸುವರಿತಿ ವ್ಯಾನಃ । ಮಹ ಇತ್ಯನ್ನಮ್ । ಅನ್ನೇನ ವಾವ ಸರ್ವೇ ಪ್ರಾಣಾಮಹೀಯನ್ತೇ । ತಾವಾ ಏತಾಶ್ಚತಸ್ರಶ್ಚತುರ್ಧಾ । ಚತಸ್ರಶ್ಚತಸ್ರೋವ್ಯಾಹೃತಯಃ ।

* ಛಾ. ಪ್ರತಿಸಂ. ತ. ೧೩೭೦.

ತಾಯೋವೇದ । ಸನೇದಬ್ರಹ್ಮ । ಸರ್ವೇಽಸ್ಮೈ ದೇವಾ ಬಲಿಮಾವಹಂತಿ॥೩॥
ಅಸೌಲೋಕೋ ಯಜೂಗ್ಂಷಿ ವೇದದ್ವೇಚ ॥

—ಅಥಷಷ್ಠೋಽನುವಾಕಃ.—

ಸಯಏಷೋಽಂತರ್ಹೃದಯಆಕಾಶಃ । ತಸ್ಮಿನ್ನಯಂ ಪುರುಷೋಮನೋಮಯಃ । ಅಮೃತೋಹಿರಣ್ಮಯಃ । ಅಂತರೇಣತಾಲುಕೇ । ಯಏಷಸ್ತನಇವಾವಲಂಬತೇ । ಸೇಂದ್ರಯೋನಿಃ । ಯತ್ರಾಸೌಕೇಶಾಂತೋವಿವರ್ತತೇ । ವ್ಯಪೋಹ್ಯಶೀರ್ಷಕಪಾಲೇ । ಭೂರಿತ್ಯಗ್ನೌಪ್ರತಿತಿಷ್ಠತಿ । ಭುವಇತಿವಾಯೌ ॥ ೧ ॥ ಸುವರಿತ್ಯಾದಿತ್ಯೇ । ಮಹಇತಿಬ್ರಹ್ಮಣಿ । ಆಪ್ನೋತಿಸ್ವಾರಾಜ್ಯಂ । ಆಪ್ನೋತಿಮನಸಸ್ಪತಿಂ । ವಾಕ್ಪತಿಶ್ಚಕ್ಷುಷ್ಪತಿಃ । ಶ್ರೋತ್ರಪತಿರ್ವಿಜ್ಞಾನಪತಿಃ । ಏತತ್ತತೋಭವತಿ । ಆಕಾಶಶರೀರಂಬ್ರಹ್ಮ । ಸತ್ಯಾತ್ಮಪ್ರಾಣಾರಾಮಂಮನಆನಂದಂ । ಶಾಂತಿಸಮೃದ್ಧಮಮೃತಂ ॥ ೨ ॥ ಇತಿಪ್ರಾಚೀನಯೋಗ್ಯೋಪಾಸ್ವ ॥ ವಾಯಾವಮೃತಮೇಕಂಚ ॥

—ಅಥ ಸಪ್ತಮೋಽನುವಾಕಃ.—

ಪೃಥಿವ್ಯಂತರಿಕ್ಷಂದ್ಯೌರ್ದಿಶೋಽವಾಂತರದಿಶಃ । ಅಗ್ನಿರ್ವಾಯುರಾದಿತ್ಯಶ್ಚಂದ್ರಮಾನಕ್ಷತ್ರಾಣಿ । ಆಪಓಷಧಯೋವನಸ್ಪತಯಆಕಾಶಆತ್ಮಾ । ಇತ್ಯಧಿಭೂತಂ। ಅಥಾಧ್ಯಾತ್ಮಂ। ಪ್ರಾಣೋವ್ಯಾನೋಽಪಾನ ಉದಾನಸ್ಸಮಾನಃ । ಚಕ್ಷುಶ್ಶ್ರೋತ್ರಂ ಮನೋವಾಕ್ತ್ವಕ್ । ಚರ್ಮಮಾಗ್ಂಸಗ್ಂಸ್ನಾವಾಸ್ಥಿಮಜ್ಜಾ । ಏತದಧಿವಿಧಾಯಋಷಿರವೋಚತ್ । ಪಾಙ್ಕ್ತಂವಾಇದಗ್ಂಸರ್ವಂ ॥೧॥ ಪಾಙ್ಕ್ತೇನೈವಪಾಙ್ಕ್ತಗ್ಂ ಸ್ಪೃಣೋತೀತಿ॥ಸರ್ವಮೇಕಂಚ ॥

—ಅಥ ಅಷ್ಟಮೋಽನುವಾಕಃ.—

ಓಮಿತಿಬ್ರಹ್ಮ । ಓಮಿತೀದಗ್ಂಸರ್ವಂ । ಓಮಿತ್ಯೇತದನುಕೃತಿರ್ಹಸ್ಮವಾಅಪ್ಯೋ ಶ್ರಾವಯೇತ್ಯಾಶ್ರಾವಯಂತಿ । ಓಮಿತಿಸಾಮಾನಿಗಾಯಂತಿ । ಓಗ್ಂಶೋಮಿತಿಶಸ್ತ್ರಾಣಿಶಗ್ಂಸಂತಿ । ಓಮಿತ್ಯಧ್ವರ್ಯುಃ ಪ್ರತಿಗರಂ ಪ್ರತಿಗೃಣಾತಿ । ಓಮಿತಿ ಬ್ರಹ್ಮಾಪ್ರಸೌತಿ । ಓಮಿತ್ಯಗ್ನಿಹೋತ್ರಮನುಜಾನಾತಿ । ಓಮಿತಿಬ್ರಾಹ್ಮಣಃ ಪ್ರವಕ್ಷ್ಯನ್ನಾಹ । ಬ್ರಹ್ಮೋಪಾಪ್ನವಾನೀತಿ । ಬ್ರಹ್ಮೈವೋಪಾಪ್ನೋತಿ ॥ ೧ ॥ ಓಂದಶ ॥

—ಅಥನವಮೋಽನುವಾಕಃ.—

ಋತಂಚಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಪ್ರವಚನೇಚ । ಸತ್ಯಂಚಸ್ವಾಧ್ಯಾಯ ಪ್ರವಚ

ನೇ ಚ । ತಪಶ್ಚ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಪ್ರವಚನೇ ಚ । ದಮಶ್ಚ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಪ್ರವಚನೇ ಚ । ಶಮಶ್ಚ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯ ಪ್ರವಚನೇ ಚ । ಅಗ್ನಯಶ್ಚ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಪ್ರವಚನೇ ಚ । ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರಂಚಸ್ವಾಧ್ಯಾಯ ಪ್ರವಚನೇ ಚ । ಅತಿಥಯಶ್ಚ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯ ಪ್ರವಚನೇ ಚ । ಮಾನುಷಂಚಸ್ವಾಧ್ಯಾಯ ಪ್ರವಚನೇ ಚ । ಪ್ರಜಾಚಸ್ವಾಧ್ಯಾಯ ಪ್ರವಚನೇ ಚ ॥ ೧ ॥ ಪ್ರಜನಶ್ಚ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯ ಪ್ರವಚನೇ ಚ । ಪ್ರಜಾತಿಶ್ಚ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯ ಪ್ರವಚನೇ ಚ । ಸತ್ಯಮಿತಿಸತ್ಯವಚಾರಾಥೀತರಃ । ತಪಇತಿತಪೋನಿತ್ಯಃಪೌರುಶಿಷ್ಟಿಃ । ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಪ್ರವಚನೇ ಏವೇತಿನಾಕೋಮೌದ್ಗಲ್ಯಃ । ತದ್ಧಿ ತಪಸ್ತದ್ಧಿ ತಪಃ ॥ ಪ್ರಜಾಚಸ್ವಾಧ್ಯಾಯ ಪ್ರವಚನೇ ಚಷಟ್ಚ ॥

ಅಥದಶಮೋಽನುವಾಕಃ.

ಅಹಂವೃಕ್ಷಸ್ಯರೇರಿವಾ । ಕೀರ್ತಿಃಪೃಷ್ಠಂಗಿರೇರಿವ । ಊರ್ಧ್ವಪವಿತ್ರೋವಾಜಿನೀವಸ್ವಮೃತಮಸ್ಮಿ । ದ್ರವಿಣಗ್ಂಸುವರ್ಚಸಂ । ಸುಮೇಧಾಅಮೃತೋಕ್ಷಿತಃ । ಇತಿತ್ರಿಶಂಕೋರ್ವೇದಾನುವಚನಂ ॥ ಅಹಗ್ಂಷಟ್ ॥

ಅಥಏಕಾದಶೋಽನುವಾಕಃ.

ವೇದಮನೂಚ್ಯಾಚಾರ್ಯೋಽಂತೇವಾಸಿನಮನುಶಾಸ್ತಿ । ಸತ್ಯಂವದ । ಧರ್ಮಂಚರ । ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಾನ್ಮಾಪ್ರಮದಃ । ಆಚಾರ್ಯಾಯಪ್ರಿಯಂ ಧನಮಾಹೃತ್ಯಪ್ರಜಾತಂತುಂಮಾವ್ಯವಚ್ಛೇತ್ಸೀಃ । ಸತ್ಯಾನ್ನಪ್ರಮದಿತವ್ಯಂ । ಧರ್ಮಾನ್ನಪ್ರಮದಿತವ್ಯಂ । ಕುಶಲಾನ್ನಪ್ರಮದಿತವ್ಯಂ । ಭೂತ್ಯೈನಪ್ರಮದಿತವ್ಯಂ । ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಪ್ರವಚನಾಭ್ಯಾಂನ ಪ್ರಮದಿತವ್ಯಂ ॥ ೧ ॥ ದೇವಪಿತೃಕಾರ್ಯಾಭ್ಯಾಂನ ಪ್ರಮದಿತವ್ಯಂ । ಮಾತೃದೇವೋಭವ । ಪಿತೃದೇವೋಭವ । ಆಚಾರ್ಯದೇವೋಭವ । ಅತಿಥಿದೇವೋಭವ । ಯಾನ್ಯನವದ್ಯಾನಿಕರ್ಮಾಣಿ । ತಾನಿಸೇವಿತವ್ಯಾನಿ । ನೋಇತರಾಣಿ । ಯಾನ್ಯಸ್ಮಾಕಗ್ಂಸುಚರಿತಾನಿ । ತಾನಿತ್ವಯೋಪಾಸ್ಯಾನಿ ॥ ೨ ॥ ನೋಇತರಾಣಿ । ಯೇಕೇಚಾಸ್ಮಚ್ಛ್ರೇಯಾಗ್ಂಸೋಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಃ । ತೇಷಾಂತ್ವಯಾಸನೇನ ಪ್ರಶ್ವಸಿತವ್ಯಂ । ಶ್ರದ್ಧಯಾದೇಯಂ । ಅಶ್ರದ್ಧಯಾದೇಯಂ । ಶ್ರಿಯಾದೇಯಂ । ಹ್ರಿಯಾದೇಯಂ । ಭಿಯಾದೇಯಂ । ಸಂವಿದಾದೇಯಂ । ಅಥಯದಿತೇಕರ್ಮವಿಚಿಕಿತ್ಸಾವಾ ವೃತ್ತವಿಚಿಕಿತ್ಸಾ ವಾಸ್ಯಾತ್ ॥ ೩ ॥ ಯೇ ತತ್ರ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಸ್ಸಮ್ಮರ್ಶಿನಃ । ಯುಕ್ತಾಆಯುಕ್ತಾಃ । ಅಲೂಕ್ಷಾಧರ್ಮಕಾಮಾಸ್ಸ್ಯುಃ । ಯಥಾತೇತತ್ರವರ್ತೇರನ್ ।

ತಥಾತತ್ರವರ್ತೇಥಾಃ । ಅಥಾಭ್ಯಾಖ್ಯಾತೇಷು । ಯೇ ತತ್ರ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಸ್ಸಂಮರ್ಶಿನಃ । ಯುಕ್ತಾಆಯುಕ್ತಾಃ । ಅಲೂಕ್ಷಾಧರ್ಮಕಾಮಾಸ್ಸ್ಯುಃ । ಯಥಾತೇತೇಷುವರ್ತೇರನ್ ॥ ೪ ॥ ತಥಾತೇಷುವರ್ತೇಥಾಃ । ಏಷಆದೇಶಃ । ಏಷಉಪದೇಶಃ । ಏಷಾವೇದೋಪನಿಷತ್ । ಏತದನುಶಾಸನಂ । ಏವಮುಪಾಸಿತವ್ಯಂ । ಏವಮುಚೈತದುಪಾಸ್ಯಂ ॥ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಪ್ರವಚನಾಭ್ಯಾಂ ನ ಪ್ರಮದಿತವ್ಯಂ । ತಾಸಿತ್ವಯೋಪಾಸ್ಯಾನಿ ವಿಚಿಕಿತ್ಸಾವಾಸ್ಯಾತ್ತೇಷು ವರ್ತೇರನ್ ಸಪ್ತ ಚ ॥

ಅಥ ದ್ವಾದಶೋಽನುವಾಕಃ.

ಶಂನೋಮಿತ್ರಶ್ಶಂವರುಣಃ । ಶಂನೋಭವತ್ವರ್ಯಮಾ । ಶಂನಇನ್ದ್ರೋಬೃಹಸ್ಪತಿಃ । ಶಂನೋವಿಷ್ಣುರುರುಕ್ರಮಃ । ನಮೋಬ್ರಹ್ಮಣೇ । ನಮಸ್ತೇವಾಯೋ । ತ್ವಮೇವ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಂ ಬ್ರಹ್ಮಾಸಿ । ತ್ವಾಮೇವಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಂ ಬ್ರಹ್ಮಾವಾದಿಷಂ । ಋತಮವಾದಿಷಂ । ಸತ್ಯಮವಾದಿಷಂ ॥ ೧ ॥ ತನ್ಮಾಮಾವೀತ್ । ತದ್ವಕ್ತಾರಮಾವೀತ್ । ಆವೀನ್ಮಾಂ । ಆವೀದ್ವಕ್ತಾರಂ । ಓಂ ಶಾಂತಿಶ್ಶಾಂತಿಶ್ಶಾಂತಿಃ । ಸತ್ಯಂವದಿಷ್ಯಾಮಿಪಞ್ಚ ಚ ॥

ಇತಿ ಶೀಕ್ಷಾವಲ್ಲೀ ಪ್ರಥಮಾಧ್ಯಾಯ ಸ್ಸಮಾಪ್ತಃ.

ಶಂನಶ್ಶೀಕ್ಷಾಗ್ ಸಹನೌಯಶ್ಚ ವಸಾಂಭೂಃಸಯಃ ಪೃಥಿವ್ಯೋಮಿತ್ಯೃತಂ ಚಾಹಂ ವೇದಮನೂಚ್ಯ ಶಂನೋದ್ವಾದಶ । ಶಂನೋಮಹಇತ್ಯಾದಿತ್ರ್ಯೋನೋ ಇತರಾಣಿ ತ್ರಯೋವಿಗ್ಂಶತಿಃ ॥ ಶಂನೋವಕ್ತಾರಂ ॥

ಹರಿಃ ಓಂ ॥ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಾರ್ಪಣಮಸ್ತು.

ಆನನ್ದವಲ್ಲೀ-ದ್ವಿತೀಯಾಧ್ಯಾಯೇ-ಪ್ರಥಮೋಽನುವಾಕಃ.

ಹರಿಃ ಓಂ ॥ ಸಹನಾವವತು । ಸಹನೌಭುನಕ್ತು । ಸಹವೀರ್ಯಂಕರವಾವಹೈ । ತೇಜಸ್ವಿನಾವಧೀತಮಸ್ತು । ಮಾವಿದ್ವಿಷಾವಹೈ । ಓಂ ಶಾನ್ತಿಶ್ಶಾಂತಿಶ್ಶಾಂತಿಃ ॥ ಬ್ರಹ್ಮವಿದಾಪ್ನೋತಿಪರಂ । ತದೇಷಾಭ್ಯುಕ್ತಾ । ಸತ್ಯಂಜ್ಞಾನಮನಂತಂಬ್ರಹ್ಮ । ಯೋವೇದನಿಹಿತಂ ಗುಹಾಯಾಂ ಪರಮೇವ್ಯೋಮನ್ ॥ ೧ ॥ ಸೋಶ್ನುತೇಸರ್ವಾನ್ ಕಾಮಾನ್ ಸಹ । ಬ್ರಹ್ಮಣಾವಿಪಶ್ಚಿತೇತಿ । ತಸ್ಮಾದ್ವಾ ಏತಸ್ಮಾದಾತ್ಮನ ಆಕಾಶ ಸ್ಸಂಭೂತಃ । ಆಕಾಶಾದ್ವಾಯುಃ । ವಾಯೋರಗ್ನಿಃ । ಅಗ್ನೇರಾಪಃ । ಅದ್ಭ್ಯಃಪೃಥಿವೀ । ಪೃಥಿವ್ಯಾಓಷಧಯಃ । ಓಷಧೀಭ್ಯೋನ್ನಂ । ಅನ್ನಾತ್ಪುರುಷಃ ॥ ೨ ॥ ಸವಾಏಷ ಪುರುಷೋನ್ನರಸಮ

ಯಃ । ತಸ್ಯೇದಮೇವಶಿರಃ । ಅಯಂ ದಕ್ಷಿಣಃ ಪಕ್ಷಃ । ಅಯಮುತ್ತರಃ ಪಕ್ಷಃ। ಅಯಮಾತ್ಮಾ। ಇದಂಪುಚ್ಛಂಪ್ರತಿಷ್ಠಾ ।ತದಪ್ಯೇಷಶ್ಲೋಕೋಭವತಿ॥

—— ಅಥ ದ್ವಿತೀಯೋಽನುವಾಕಃ. ——

ಅನ್ನಾದ್ವೈ ಪ್ರಜಾಃ ಪ್ರಜಾಯಂತೇ । ಯಾಃಕಾಶ್ಚ ಪೃಥಿವೀಗ್ಂಶ್ರಿತಾಃ । ಅಥೋಅನ್ನೇ ನೈವಜೀವಂತಿ । ಅಥೈನದಪಿಯಂತ್ಯಂತತಃ। ಅನ್ನಗ್ಂಹಿ ಭೂತಾನಾಂಜ್ಯೇಷ್ಠಂ । ತಸ್ಮಾತ್ಸರ್ವೌಷಧಮುಚ್ಯತೇ। ಸರ್ವಂವೈತೇಽನ್ನಮಾಪ್ನುವಂತಿ । ಯೇಽನ್ನಂಬ್ರಹ್ಮೋಪಾಸತೇ । ಅನ್ನಗ್ಂಹಿ ಭೂತಾನಾಂ ಜ್ಯೇಷ್ಠಂ । ತಸ್ಮಾತ್ಸರ್ವೌಷಧಮುಚ್ಯತೇ ॥ ೧ ॥ ಅನ್ನಾದ್ಭೂತಾನಿಜಾಯಂತೇ । ಜಾತಾನ್ಯನ್ನೇನವರ್ಧನ್ತೇ । ಅದ್ಯತೇಽತ್ತಿಚಭೂತಾನಿ । ತಸ್ಮಾದನ್ನಂತದುಚ್ಯತಇತಿ । ತಸ್ಮಾದ್ವಾಏತಸ್ಮಾದನ್ನರಸಮಯಾತ್ । ಅನ್ಯೋಽಂತರ ಆತ್ಮಾ ಪ್ರಾಣಮಯಃ । ತೇನೈಷ ಪೂರ್ಣಃ । ಸವಾಏಷಪುರುಷವಿಧಏವ । ತಸ್ಯಪುರುಷವಿಧತಾಂ । ಅನ್ವಯಂಪುರುಷವಿಧಃ ॥೨॥ ತಸ್ಯಪ್ರಾಣಏವಶಿರಃ।ವ್ಯಾನೋ ದಕ್ಷಿಣಃಪಕ್ಷಃ । ಅಪಾನಉತ್ತರಃಪಕ್ಷಃ। ಆಕಾಶಆತ್ಮಾ । ಪೃಥಿವೀಪುಚ್ಛಂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾ । ತದಪ್ಯೇಷ ಶ್ಲೋಕೋಭವತಿ ॥

—— ಅಥ ತೃತೀಯೋಽನುವಾಕಃ. ——

ಪ್ರಾಣಂದೇವಾ ಅನುಪ್ರಾಣಂತಿ । ಮನುಷ್ಯಾಃ ಪಶವಶ್ಚಯೇ। ಪ್ರಾಣೋಹಿ ಭೂತಾನಾಮಾಯುಃ । ತಸ್ಮಾತ್ಸರ್ವಾಯುಷಮುಚ್ಯತೇ । ಸರ್ವಮೇವತ ಆಯುರ್ಯಂತಿ । ಯೇಪ್ರಾಣಂ ಬ್ರಹ್ಮೋಪಾಸತೇ । ಪ್ರಾಣೋಹಿಭೂತಾನಾಮಾಯುಃ । ತಸ್ಮಾತ್ಸರ್ವಾಯುಷಮುಚ್ಯತಇತಿ । ತಸ್ಯೈಷಏವ ಶಾರೀರ ಆತ್ಮಾ । ಯಃಪೂರ್ವಸ್ಯ ॥ ೧ ॥ ತಸ್ಮಾದ್ವಾಏತಸ್ಮಾತ್ಪ್ರಾಣಮಯಾತ್ । ಅನ್ಯೋಽಂತರ ಆತ್ಮಾ ಮನೋಮಯಃ । ತೇನೈಷಪೂರ್ಣಃ । ಸವಾಏಷಪುರುಷವಿಧಏವ । ತಸ್ಯಪುರುಷವಿಧತಾಂ । ಅನ್ವಯಂ ಪುರುಷವಿಧಃ । ತಸ್ಯ ಯಜುರೇವಶಿರಃ । ಋಗ್ದಕ್ಷಿಣಃಪಕ್ಷಃ । ಸಾಮೋತ್ತರಃಪಕ್ಷಃ । ಆದೇಶಆತ್ಮಾ ॥೨॥ ಅಥರ್ವಾಙ್ಗಿರಸಃಪುಚ್ಛಂಪ್ರತಿಷ್ಠಾ । ತದಪ್ಯೇಷಶ್ಲೋಕೋಭವತಿ ॥

—— ಅಥ ಚತುರ್ಥೋಽನುವಾಕಃ. ——

ಯತೋವಾಚೋನಿವರ್ತಂತೇ । ಅಪ್ರಾಪ್ಯಮನಸಾಸಹ । ಆನಂದಂ ಬ್ರಹ್ಮಣೋವಿದ್ವಾನ್ । ನಬಿಭೇತಿಕದಾಚನೇತಿ । ತಸ್ಯೈಷಏವಶಾರೀರಆ

ತ್ಮಾ । ಯಃಪೂರ್ವಸ್ಯ । ತಸ್ಮಾದ್ವಾಏತಸ್ಮಾನ್ಮನೋಮಯಾತ್। ಅನ್ಯೋಽಂ ತರಆತ್ಮಾ ವಿಜ್ಞಾನಮಯಃ। ತೇನೈಷಪೂರ್ಣಃ। ಸವಾಏಷಪುರುಷವಿಧಏವ॥೧॥ ತಸ್ಯಪುರುಷ ವಿಧತಾಂ। ಅನ್ವಯಂಪುರುಷವಿಧಃ । ತಸ್ಯಶ್ರದ್ಧೈವಶಿರಃ । ಋ ತಂದಕ್ಷಿಣಃಪಕ್ಷಃ । ಸತ್ಯಮುತ್ತರಃಪಕ್ಷಃ ಯೋಗಆತ್ಮಾ । ಮಹಃಪುಚ್ಛಂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾ । ತದಪ್ಯೇಷ ಶ್ಲೋಕೋಭವತಿ ॥

ಅಥ ಪಂಚಮೋಽನುವಾಕಃ.

ವಿಜ್ಞಾನಂ ಯಜ್ಞಂತನುತೇ । ಕರ್ಮಾಣಿತನುತೇಽಪಿಚ। ವಿಜ್ಞಾನಂದೇವಾ ಸ್ಸರ್ವೇ । ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಯೇಷ್ಠಮುಪಾಸತೇ । ವಿಜ್ಞಾನಂ ಬ್ರಹ್ಮಚೇದ್ವೇದ । ತ ಸ್ಮಾಚ್ಚೇನ್ನ ಪ್ರಮಾದ್ಯತಿ। ಶರೀರೇ ಪಾಪ್ಮನೋಹಿತ್ವಾ। ಸರ್ವಾನ್ಕಾಮಾನ್ ಸಮಶ್ನುತಇತಿ । ತಸ್ಯೈಷ ಏವಶಾರೀರ ಆತ್ಮಾ । ಯಃ ಪೂರ್ವಸ್ಯ ॥೧॥ ತ ಸ್ಮಾದ್ವಾಏತಸ್ಮಾದ್ವಿಜ್ಞಾನಮಯಾತ್ । ಅನ್ಯೋಽಂತರ ಆತ್ಮಾನಂದಮಯಃ । ತೇನೈಷಪೂರ್ಣಃ । ಸವಾಏಷಪುರುಷವಿಧಏವ । ತಸ್ಯಪುರುಷವಿಧತಾಂ । ಅ ನ್ವಯಂ ಪುರುಷವಿಧಃ । ತಸ್ಯಪ್ರಿಯಮೇವಶಿರಃ । ಮೋದೋದಕ್ಷಿಣಃಪಕ್ಷಃ । ಪ್ರಮೋದಉತ್ತರಃಪಕ್ಷಃ । ಆನಂದಆತ್ಮಾ ॥೨॥ ಬ್ರಹ್ಮಪುಚ್ಛಂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾ । ತದಪ್ಯೇಷ ಶ್ಲೋಕೋಭವತಿ ॥

ಅಥ ಷಷ್ಠೋಽನುವಾಕಃ.

ಅಸನ್ನೇವಸಭವತಿ । ಅಸದ್ಬ್ರಹ್ಮೇತಿವೇದಚೇತ್ । ಅಸ್ತಿಬ್ರಹ್ಮೇತಿ ಚೇದ್ವೇದ । ಸಂತಮೇನಂತತೋವಿದುರಿತಿ । ತಸ್ಯೈಷಏವಶಾರೀರಆತ್ಮಾ । ಯಃಪೂರ್ವಸ್ಯ । ಅಥಾತೋಽನುಪ್ರಶ್ನಾಃ। ಉತಾವಿದ್ವಾನಮುಂಲೋಕಂಪ್ರೇ ತ್ಯ । ಕಶ್ಚನಗಚ್ಛತಿ । ಆಹೋವಿದ್ವಾನಮುಂ ಲೋಕಂ ಪ್ರೇತ್ಯ ॥ ೧ ॥ ಕ ಚ್ಚಿತ್ಸಮಶ್ನುತಾ೩ಉ। ಸೋಽಕಾಮಯತ । ಬಹುಸ್ಯಾಂ ಪ್ರಜಾಯೇಯೇತಿ। ಸತಪೋಽತಪ್ಯತ । ಸತಪಸ್ತಪ್ತ್ವಾ । ಇದಗ್ ಸರ್ವಮಸೃಜತ। ಯದಿದಂಕಿಂ ಚ । ತತ್ಸೃಷ್ಟ್ವಾ । ತದೇವಾನು ಪ್ರಾವಿಶತ್ । ತದನು ಪ್ರವಿಶ್ಯ ॥೨॥ ಸಚ್ಚ ತ್ಯಚ್ಚಾಭವತ್ । ನಿರುಕ್ತಂಚಾ ನಿರುಕ್ತಂಚ । ನಿಲಯನಂಚಾ ನಿಲಯನಂ ಚ । ವಿಜ್ಞಾನಂಚಾವಿಜ್ಞಾನಂಚ । ಸತ್ಯಂಚಾ ನೃತಂಚ ಸತ್ಯಮಭವತ್ । ಯ ದಿದಂಕಿಂಚ । ತತ್ಸತ್ಯ ಮಿತ್ಯಾಚಕ್ಷತೇ । ತದಪ್ಯೇಷಶ್ಲೋಕೋಭವತಿ ॥

ಅಥ ಸಪ್ತಮೋಽನುವಾಕಃ.

ಅಸದ್ವಾ ಇದಮಗ್ರಆಸೀತ್ । ತತೋವೈಸದಜಾಯತ । ತದಾತ್ಮಾನ

ಗ್ ಸ್ವಯಮಕುರುತ। ತಸ್ಮಾತ್ತತ್ಸುಕೃತಮುಚ್ಯತ ಇತಿ। ಯದ್ವೈತತ್ಸುಕೃತಂ। ರಸೋ ವೈ ಸಃ। ರಸಗ್ ಹ್ಯೇವಾಯಂ ಲಬ್ಧ್ವಾನಂದೀ ಭವತಿ। ಕೋ ಹ್ಯೇವಾನ್ಯಾತ್ಕಃ ಪ್ರಾಣ್ಯಾತ್। ಯದೇಷ ಆಕಾಶ ಆನಂದೋ ನ ಸ್ಯಾತ್। ಏಷ ಹ್ಯೇವಾನಂದಯಾತಿ ॥೧॥ ಯದಾ ಹ್ಯೇವೈಷ ಏತಸ್ಮಿನ್ನದೃಶ್ಯೇಽನಾತ್ಮ್ಯೇಽನಿರುಕ್ತೇಽನಿಲಯನೇಽಭಯಂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಂ ವಿಂದತೇ। ಅಥ ಸೋಽಭಯಂ ಗತೋ ಭವತಿ। ಯದಾ ಹ್ಯೇವೈಷ ಏತಸ್ಮಿನ್ನುದರಮಂತರಂ ಕುರುತೇ। ಅಥ ತಸ್ಯ ಭಯಂ ಭವತಿ। ತತ್ತ್ವೇವ ಭಯಂ ವಿದುಷೋಽಮನ್ವಾನಸ್ಯ। ತದಪ್ಯೇಷ ಶ್ಲೋಕೋ ಭವತಿ ॥

ಅಥ ಅಷ್ಟಮೋಽನುವಾಕಃ.

ಭೀಷಾಽಸ್ಮಾದ್ವಾತಃ ಪವತೇ। ಭೀಷೋದೇತಿ ಸೂರ್ಯಃ। ಭೀಷಾಽಸ್ಮಾದಗ್ನಿಶ್ಚೇಂದ್ರಶ್ಚ। ಮೃತ್ಯುರ್ಧಾವತಿ ಪಂಚಮ ಇತಿ। ಸೈಷಾಽನಂದಸ್ಯ ಮೀಮಾಗ್ ಸಾ ಭವತಿ। ಯುವಾ ಸ್ಯಾತ್ಸಾಧು ಯುವಾಽಧ್ಯಾಯಕಃ। ಆಶಿಷ್ಠೋ ದ್ರಢಿಷ್ಠೋ ಬಲಿಷ್ಠಃ। ತಸ್ಯೇಯಂ ಪೃಥಿವೀ ಸರ್ವಾ ವಿತ್ತಸ್ಯ ಪೂರ್ಣಾ ಸ್ಯಾತ್। ಸ ಏಕೋ ಮಾನುಷ ಆನಂದಃ। ಶ್ರೋತ್ರಿಯಸ್ಯ ಚಾಕಾಮಹತಸ್ಯ ॥೧॥ ತೇ ಯೇ ಶತಂ ಮಾನುಷಾ ಆನಂದಾಃ। ಸ ಏಕೋ ದೇವ ಗಂಧರ್ವಾಣಾಮಾನಂದಃ। ಶ್ರೋತ್ರಿಯಸ್ಯ ಚಾಕಾಮಹತಸ್ಯ। ತೇ ಯೇ ಶತಂ ಮನುಷ್ಯಗಂಧರ್ವಾಣಾಮಾನಂದಾಃ। ಸ ಏಕೋ ಮನುಷ್ಯ ಗಂಧರ್ವಾಣಾ ಮಾನಂದಃ। ಶ್ರೋತ್ರಿಯಸ್ಯ ಚಾಕಾಮಹತಸ್ಯ। ತೇ ಯೇ ಶತಂ ಮನುಷ್ಯ ಗಂಧರ್ವಾಣಾ ಮಾನಂದಾಃ। ಸ ಏಕೋ ದೇವ ಗಂಧರ್ವಾಣಾ ಮಾನಂದಃ। ಶ್ರೋತ್ರಿಯಸ್ಯ ಚಾಕಾಮಹತಸ್ಯ। ತೇ ಯೇ ಶತಂ ದೇವ ಗಂಧರ್ವಾಣಾಮಾನಂದಾಃ। ಸ ಏಕಃ ಪಿತೄಣಾಂ ಚಿರಲೋಕಲೋಕಾನಾ ಮಾನಂದಃ। ಶ್ರೋತ್ರಿಯಸ್ಯ ಚಾಕಾಮಹತಸ್ಯ। ತೇ ಯೇ ಶತಂ ಪಿತೄಣಾಂ ಚಿರಲೋಕಲೋಕಾನಾಮಾನಂದಾಃ ॥೨॥ ಸ ಏಕ ಆಜಾನಜಾನಾಂ ದೇವಾನಾ ಮಾನಂದಃ। ಶ್ರೋತ್ರಿಯಸ್ಯ ಚಾಕಾಮಹತಸ್ಯ। ತೇ ಯೇ ಶತಮಾಜಾನಜಾನಾಂ ದೇವಾನಾಮಾನಂದಾಃ। ಸ ಏಕಃ ಕರ್ಮ ದೇವಾನಾಂ ದೇವಾನಾಮಾನಂದಃ। ಯೇ ಕರ್ಮಣಾ ದೇವಾನಪಿಯಂತಿ। ಶ್ರೋತ್ರಿಯಸ್ಯ ಚಾಕಾಮಹತಸ್ಯ। ತೇ ಯೇ ಶತಂ ಕರ್ಮದೇವಾನಾಂ ದೇವಾನಾಮಾನಂದಾಃ। ಸ ಏಕೋ ದೇವಾನಾ ಮಾನಂದಃ। ಶ್ರೋತ್ರಿಯಸ್ಯ ಚಾಕಾಮಹತಸ್ಯ। ತೇ ಯೇ ಶತಂ ದೇವಾನಾ ಮಾನಂದಾಃ ॥೩॥

ಸಏಕಇಂದ್ರಸ್ಯಾನಂದಃ । ಶ್ರೋತ್ರಿಯಸ್ಯಚಾಕಾಮಹತಸ್ಯ । ತೇಯೇಶತಮಿನ್ದ್ರಸ್ಯಾನನ್ದಾಃ । ಸಏಕೋ ಬೃಹಸ್ಪತೇರಾನನ್ದಃ । ಶ್ರೋತ್ರಿಯಸ್ಯಚಾಕಾಮಹತಸ್ಯ । ತೇಯೇಶತಂ ಬೃಹಸ್ಪತೇರಾನನ್ದಾಃ । ಸಏಕಃಪ್ರಜಾಪತೇರಾನನ್ದಃ । ಶ್ರೋತ್ರಿಯಸ್ಯಚಾಕಾಮಹತಸ್ಯ । ತೇಯೇಶತಂ ಪ್ರಜಾಪತೇರಾನನ್ದಾಃ । ಸಏಕೋಬ್ರಹ್ಮಣ ಆನಂದಃ ॥ ೪ ॥ ಶ್ರೋತ್ರಿಯಸ್ಯಚಾಕಾಮಹತಸ್ಯ । ಸಯಶ್ಚಾಯಂಪುರುಷೇ । ಯಶ್ಚಾಸಾವಾದಿತ್ಯೇ। ಸಏಕಃ ॥ ಸಯಏವಂವಿತ್ । ಅಸ್ಮಾಲ್ಲೋಕಾತ್ಪ್ರೇತ್ಯ । ಏತಮನ್ನಮಯಮಾತ್ಮಾನಮುಪಸಂಕ್ರಾಮತಿ । ಏತಂಪ್ರಾಣಮಯಮಾತ್ಮಾನ ಮುಪಸಂಕ್ರಾಮತಿ । ಏತಂಮನೋಮಯ ಮಾತ್ಮಾನ ಮುಪಸಂಕ್ರಾಮತಿ । ಏತಂವಿಜ್ಞಾನಮಯಮಾತ್ಮಾನ ಮುಪಸಂಕ್ರಾಮತಿ ॥೫॥ ಏತಮಾನನ್ದಮಯಮಾತ್ಮಾನ ಮುಪಸಂಕ್ರಾಮತಿ । ತದಪ್ಯೇಷ ಶ್ಲೋಕೋಭವತಿ ॥

—ಅಥ ನವಮೋಽನುವಾಕಃ.—

ಯತೋವಾಚೋ ನಿವರ್ತನ್ತೇ । ಅಪ್ರಾಪ್ಯಮನಸಾಸಹ । ಆನಂದಂ ಬ್ರಹ್ಮಣೋವಿದ್ವಾನ್ । ನಬಿಭೇತಿ ಕುತಶ್ಚನೇತಿ । ಏತಗ್ಂ ಹವಾವನತಪತಿ । ಕಿಮಹಗ್ಂ ಸಾಧುನಾಕರವಂ । ಕಿಮಹಂ ಪಾಪಮಕರವಮಿತಿ । ಸಯಏವಂ ವಿದ್ವಾನೇತೇ ಆತ್ಮಾನಗ್ಂ ಸ್ಪೃಣುತೇ। ಉಭೇಹ್ಯೇ ವೈಷ ಏತೇ ಆತ್ಮಾನಗ್ಂ ಸ್ಪೃಣುತೇ । ಯಏವಂವೇದ ॥ ೧ ॥ ಇತ್ಯುಪನಿಷತ್ ।

ಇತ್ಯಾನಂದವಲ್ಲೀ ದ್ವಿತೀಯೋಧ್ಯಾಯ ಸ್ಸಮಾಪ್ತಃ.

ಬ್ರಹ್ಮವಿದಿದಮಯಮಿದ ಮೇಕವಿಗ್ಂ ಶತಿ ರನ್ನಾದನ್ನರಸಮಯಾದನ್ಯಾತ್ಪ್ರಾಣೋ ವ್ಯಾನೋಽಪಾನ ಆಕಾಶಃ ಪೃಥಿವೀಪುಚ್ಛಗ್ಂ ಷಡ್ವಿಗ್ಂ ಶತಿಃಪ್ರಾಣಂ ಯಜುರ್ಯತ್ಸಾಮಾದೇಶೋ ಥರ್ವಾಂಗಿರಸಃ ಪುಚ್ಛಂದ್ವಾವಿಗ್ಂ ಶತಿರ್ಯತಶ್ರದ್ಧರ್ತಗ್ಂಸತ್ಯಂಯೋಗೋಮಹೋಽಷ್ಟಾ ದಶವಿಜ್ಞಾನಂಪ್ರಿಯಂಮೋದಃಪ್ರಮೋದ ಆನನ್ದೋ ಬ್ರಹ್ಮಪುಚ್ಛಂ ದ್ವಾವಿಗ್ಂ ಶತಿ ರಸನ್ನೇವಾಥಾಷ್ಟಾವಿಗ್ಂ ಶತಿರಸತ್ ಷೋಡಶ ಭೀಷಾಸ್ಮಾ ನ್ಮಾನುಷೋ ಮನುಷ್ಯಗನ್ಧರ್ವಾಣಾಂ ಪಿತೄಣಾಂ ಚಿರಲೋಕಲೋಕಾನಾ ಮಾಜಾನಜಾನಾಂ ಕರ್ಮದೇವಾನಾಂ ಯೇ ಕರ್ಮಣಾದೇವಾನಾಮಿನ್ದ್ರಸ್ಯ ಬೃಹಸ್ಪತೇಃ ಪ್ರಜಾಪತೇರ್ಬ್ರಹ್ಮಣಃ ಸಯಶ್ಚ ಸಙ್ಕ್ರಾಮತ್ಯೇಕ ಪಂಚಾಶನ್ಯತಃ ಕುತಶ್ಚ ನೈತಮೇಕಾದಶನವ ॥

-:0:-

श्री गुरुभ्योनमः.

तैत्तिरीयोपनिषत्-भृगुवल्ली.

—अथ प्रथमोऽनुवाकः.—

हरिः ओं ॥ सहनाववतु । सहनौभुनक्तु । सहवीर्यं करवावहै । तेजस्विनावधीतमस्तु । माविद्विषावहै। ओं शान्तिश्शान्तिश्शान्तिः ॥ भृगुर्वैवारुणिः । वरुणंपितर मुपससार । अधीहिभगवो ब्रह्मेति । तस्माएतत्प्रोवाच । अन्नंप्राणंचक्षुश्श्रोत्रं मनोवाचमिति । तग्ं होवाच । यतोवाइमानि भूतानिजायन्ते । येनजातानि जीवन्ति । यत्प्रयन्त्यभिसंविशन्ति । तद्विजिज्ञासस्व । तद्ब्रह्मेति । सतपोतप्यत । सतपस्तप्त्वा ॥

—अथ द्वितीयोऽनुवाकः.—

अन्नंब्रह्मेति व्यजानात् । अन्नाद्ध्येव खल्विमानि भूतानि जायन्ते । अन्नेनजातानिजीवन्ति । अन्नं प्रयन्त्यभि संविशन्तीति । तद्विज्ञाय । पुनरेववरुणं पितरमुपससार । अधीहिभगवो ब्रह्मेति । तग्ंहोवाच । तपसा ब्रह्मविजिज्ञासस्व। तपो ब्रह्मेति । सतपोतप्यत । सतपस्तप्त्वा ॥

—अथ तृतीयोऽनुवाकः.—

प्राणो ब्रह्मेतिव्यजानात् । प्राणाद्ध्येवखल्विमानि भूतानिजायन्ते । प्राणेनजातानि जीवन्ति । प्राणं प्रयन्त्यभिसंविशन्तीति । तद्विज्ञाय । पुनरेववरुणं पितरमुपससार । अधीहिभगवो ब्रह्मेति । तग्ंहोवाच । तपसा ब्रह्मविजिज्ञासस्व । तपोब्रह्मेति । सतपोतप्यत । स तपस्तप्त्वा ॥

—अथ चतुर्थोऽनुवाकः.—

मनोब्रह्मेति व्यजानात् । मनसोह्येव खल्विमानि भूतानि जायन्ते । मनसाजातानि जीवन्ति । मनः प्रयन्त्यभिसंविशन्तीति । तद्विज्ञाय । पुनरेववरुणं पितरमुपससार । अधीहिभगवो ब्रह्मेति । तग्ंहोवाच । तपसाब्रह्म विजिज्ञासस्व । तपोब्रह्मेति । सतपोतप्यत । सतपस्तप्त्वा ॥

—ಅಥ ಪಂಚಮೋನುವಾಕಃ.—

ವಿಜ್ಞಾನಂಬ್ರಹ್ಮೇತಿ ವ್ಯಜಾನಾತ್ । ವಿಜ್ಞಾನಾದ್ಧ್ಯೇವಖಲ್ವಿ ಮಾನಿ ಭೂತಾನಿ ಜಾಯಂತೇ । ವಿಜ್ಞಾನೇನ ಜಾತಾನಿಜೀವಂತಿ । ವಿಜ್ಞಾನಂಪ್ರಯಂ ತ್ಯಭಿಸಂ ವಿಶಂತೀತಿ । ತದ್ವಿಜ್ಞಾಯ । ಪುನರೇವವರುಣಂ ಪಿತರಮುಪಸಸಾ ರ । ಅಧೀಹಿಭಗವೋ ಬ್ರಹ್ಮೇತಿ । ತಗ್ಂಹೋವಾಚ । ತಪಸಾ ಬ್ರಹ್ಮವಿಜಿಜ್ಞಾಸಸ್ವ ! ತಪೋಬ್ರಹ್ಮೇತಿ । ಸತಪೋತಪ್ಯತ । ಸತಪಸ್ತಪ್ತ್ವಾ ॥

—ಅಥ ಷಷ್ಠಾನುವಾಕಃ.—

ಆನಂದೋ ಬ್ರಹ್ಮೇತಿವ್ಯಜಾನಾತ್ । ಆನಂದಾದ್ಧ್ಯೇವ ಖಲ್ವಿಮಾನಿ ಭೂತಾನಿಜಾಯಂತೇ । ಆನಂದೇನ ಜಾತಾನಿಜೀವಂತಿ । ಆನಂದಂ ಪ್ರಯಂ ತ್ಯಭಿಸಂವಿಶಂತೀತಿ । ಸೈಷಾ ಭಾರ್ಗವೀ ವಾರುಣೀವಿದ್ಯಾ ಪರಮೇವ್ಯೋಮನ್ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಾ । ಸಯಏವಂ ವೇದ ಪ್ರತಿತಿಷ್ಠತಿ । ಅನ್ನವಾನನ್ನಾದೋ ಭವತಿ । ಮಹಾನ್ಭವತಿ । ಪ್ರಜಯಾ ಪ ಶುಭಿರ್ಬ್ರಹ್ಮವರ್ಚಸೇನ । ಮಹಾನ್ಕೀರ್ತ್ಯಾ ॥

—ಅಥ ಸಪ್ತಮೋನುವಾಕಃ.—

ಅನ್ನಂ ನ ನಿಂದ್ಯಾತ್। ತದ್ವ್ರತಂ। ಪ್ರಾಣೋವಾಅನ್ನಂ । ಶರೀರಮನ್ನಾದಂ । ಪ್ರಾಣೇಶರೀರಂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಂ । ಶರೀರೇ ಪ್ರಾಣಃಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಃ । ತದೇತದನ್ನಮನ್ನೇ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಂ । ಸಯಏತದನ್ನಮನ್ನೇ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಂ ವೇದ ಪ್ರತಿತಿಷ್ಠತಿ । ಅನ್ನವಾನನ್ನದೋಭವತಿ । ಮಹಾನ್ಭವತಿ । ಪ್ರಜಯಾಪಶುಭಿರ್ಬ್ರಹ್ಮವರ್ಚಸೇನ । ಮಹಾನ್ಕೀರ್ತ್ಯಾ ॥

—ಅಥ ಅಷ್ಟಮೋನುವಾಕಃ.—

ಅನ್ನಂ ನ ಪರಿಚಕ್ಷೀತ। ತದ್ವ್ರತಂ। ಆಪೋವಾ ಅನ್ನಂ । ಜ್ಯೋತಿರನ್ನಾದಂ । ಅಪ್ಸುಜ್ಯೋತಿಃಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಂ । ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯಾಪಃ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಾಃ । ತದೇತದನ್ನಮನ್ನೇ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಂ । ಸಯ ಏತದನ್ನ ಮನ್ನೇಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಂ ವೇದ ಪ್ರತಿತಿಷ್ಠತಿ । ಅನ್ನವಾನನ್ನಾದೋಭವತಿ । ಮಹಾನ್ಭವತಿ । ಪ್ರಜಯಾಪಶುಭಿರ್ಬ್ರಹ್ಮವರ್ಚಸೇನ । ಮಹಾನ್ಕೀರ್ತ್ಯಾ ॥

—ಅಥ ನವಮೋನುವಾಕಃ.—

ಅನ್ನಂ ಬಹುಕುರ್ವೀತ । ತದ್ವ್ರತಂ । ಪೃಥಿವೀವಾನ್ನಂ । ಆಕಾಶೋನ್ನಾದಃ । ಪೃಥಿವ್ಯಾ ಮಾಕಾಶಃ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಃ । ಆಕಾಶೇ ಪೃಥಿವೀ ಪ್ರತಿ

ಷ್ಠಿತಾ । ತದೇತದನ್ನಮನ್ನೇ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಂ । ಸಯ ಏತದನ್ನಮನ್ನೇ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಂವೇದ ಪ್ರತಿತಿಷ್ಠತಿ । ಅನ್ನವಾನನ್ನಾದೋ ಭವತಿ । ಮಹಾನ್ಭವತಿ । ಪ್ರಜಯಾ ಪಶುಭಿರ್ಬ್ರಹ್ಮವರ್ಚಸೇನ । ಮಹಾನ್ಕೀರ್ತ್ಯಾ ॥

ಅಥ ದಶಮೋಽನುವಾಕಃ.

ನ ಕಂಚನ ವಸತೌ ಪ್ರತ್ಯಾಚಕ್ಷೀತ । ತದ್ವ್ರತಂ । ತಸ್ಮಾದ್ಯಯಾಕಯಾಚ ವಿಧಯಾಬಹ್ವನ್ನಂ ಪ್ರಾಪ್ನುಯಾತ್ । ಅರಾಧ್ಯಸ್ಮಾ ಅನ್ನಮಿತ್ಯಾಚಕ್ಷತೇ । ಏತದ್ವೈಮುಖತೋಽನ್ನಗ್ ರಾದ್ಧಂ । ಮುಖತೋಽಸ್ಮಾ ಅನ್ನಗ್ ರಾಧ್ಯತೇ । ಏತದ್ವೈಮಧ್ಯತೋಽನ್ನಗ್ ರಾದ್ಧಂ । ಮಧ್ಯತೋಽಸ್ಮಾಅನ್ನಗ್ ರಾಧ್ಯತೇ । ಏತದ್ವಾಅಂತತೋಽನ್ನಗ್ ರಾದ್ಧಂ । ಅಂತತೋಽಸ್ಮಾಅನ್ನಗ್ ರಾಧ್ಯತೇ ॥ ೧ ॥ ಯಏವಂವೇದ । ಕ್ಷೇಮಇತಿವಾಚಿ । ಯೋಗಕ್ಷೇಮಇತಿ ಪ್ರಾಣಾಪಾನಯೋಃ । ಕರ್ಮೇತಿಹಸ್ತಯೋಃ । ಗತಿರಿತಿಪಾದಯೋಃ । ವಿಮುಕ್ತಿರಿತಿಪಾಯೌ । ಇತಿಮಾನುಷೀಸ್ಸಮಾಜ್ಞಾಃ । ಅಥದೈವೀಃ । ತೃಪ್ತಿರಿತಿವೃಷ್ಟೌ । ಬಲಮಿತಿವಿದ್ಯುತಿ ॥ ೨ ॥ ಯಶ ಇತಿಪಶುಷು । ಜ್ಯೋತಿರಿತಿನಕ್ಷತ್ರೇಷು । ಪ್ರಜಾತಿರಮೃತಮಾನಂದ ಇತ್ಯುಪಸ್ಥೇ । ಸರ್ವಮಿತ್ಯಾಕಾಶೇ । ತತ್ಪ್ರತಿಷ್ಠೇತ್ಯುಪಾಸೀತ । ಪ್ರತಿಷ್ಠಾವಾನ್ಭವತಿ । ತನ್ಮಹ ಇತ್ಯುಪಾಸೀತ । ಮಹಾನ್ಭವತಿ । ತನ್ಮನ ಇತ್ಯುಪಾಸೀತ । ಮಾನವಾನ್ಭವತಿ ॥ ೩ ॥ ತನ್ನಮ ಇತ್ಯುಪಾಸೀತ । ನಮ್ಯಂತೇಽಸ್ಮೈ ಕಾಮಾಃ । ತದ್ಬ್ರಹ್ಮೇತ್ಯುಪಾಸೀತ । ಬ್ರಹ್ಮವಾನ್ಭವತಿ । ತದ್ಬ್ರಹ್ಮಣಃಪರಿಮರ ಇತ್ಯುಪಾಸೀತ । ಪರ್ಯೇಣಂ ಮ್ರಿಯಂತೇ ದ್ವಿಷಂತಸ್ಸಪತ್ನಾಃ । ಪರಿಯೇಽಪ್ರಿಯಾಭ್ರಾತೃವ್ಯಾಃ । ಸಯಶ್ಚಾಯಂಪುರುಷೇ । ಯಶ್ಚಾಸಾವಾದಿತ್ಯೇ । ಸಏಕಃ ॥ ೪ ॥ ಸಯಏವಂವಿತ್ । ಅಸ್ಮಾಲ್ಲೋಕಾತ್ಪ್ರೇತ್ಯ । ಏತಮನ್ನಮಯಮಾತ್ಮಾನಮುಪಸಂಕ್ರಮ್ಯ । ಏತಂಪ್ರಾಣಮಯಮಾತ್ಮಾನಮುಪಸಂಕ್ರಮ್ಯ । ಏತಂಮನೋಮಯಮಾತ್ಮಾನಮುಪಸಂಕ್ರಮ್ಯ । ಏತಮಾನಂದಮಯಮಾತ್ಮಾನಮುಪಸಂಕ್ರಮ್ಯ । ಇಮಾಲ್ಲೋಕಾನ್ಕಾಮಾನ್ನೀ ಕಾಮರೂಪ್ಯನುಸಂಚರನ್ । ಏತತ್ಸಾಮಗಾಯನ್ನಾಸ್ತೇ । ಹಾ೩ವು ಹಾ೩ವು ಹಾ೩ವು ॥ ೫ ॥ ಅಹಮನ್ನಮಹಮನ್ನಮಹಮನ್ನಂ । ಅಹಮನ್ನಾದೋ೩ಹಮನ್ನಾದೋ೩ಹಮನ್ನಾದಃ । ಅಹಗ್ಂ ಶ್ಲೋಕಕೃದಹಗ್ಂ ಶ್ಲೋಕಕೃದಹಗ್ಂ ಶ್ಲೋಕಕೃತ್ । ಅಹಮಸ್ಮಿಪ್ರಥಮಜಾಋತಾ೩ಸ್ಯ । ಪೂರ್ವಂದೇವೇಭ್ಯೋಽಮೃತಸ್ಯನಾ೩ಭಾ೩ಇ । ಯೋಮಾದದಾತಿಸಇದೇವ

ಮಾ೩ವಾ೩ಃ । ಅಹಮನ್ನಮನ್ನಮದಂತಮಾ೩ದ್ಮಿ । ಅಹಂವಿಶ್ವಂ ಭುವನಮ
ಭ್ಯಭವಾ೩ಮ್ । ಸುವರ್ಣಜ್ಯೋತೀಃ। ಯಏವಂವೇದ। ಇತ್ಯುಪನಿಷತ್॥೬॥
ರಾಧ್ಯತೇವಿನ್ಯತಿಮಾನವಾನ್ಭವತ್ಯೇಕೋಹಾ೩ವುಯಏವಂವೇದೈಕಂಚ॥

ಭೃಗುಸ್ತಸ್ಮೈ ಯತೋವಿಶಂತಿ ತದ್ವಿಜಿಜ್ಞಾಸಸ್ವತತ್ತ್ರಯೋದಶಾ
ನ್ನಂಪ್ರಾಣಂ ಮನೋ ವಿಜ್ಞಾನಮಿತಿ ವಿಜ್ಞಾಯ ತಂ ತಪಸಾ ದ್ವಾದಶ ದ್ವಾದಶಾ
ನಂದ ಇತಿಸೈಷಾದಶಾನ್ನಂ ನನಿಂದ್ಯಾತ್ಪ್ರಾಣ ಶ್ಶರೀರಮನ್ನಂ ನಪರಿಚಕ್ಷೀ
ತಾಪ್ಸೋ ಜ್ಯೋತಿರನ್ನಂ ಬಹು ಕುರ್ವೀತ ಪೃಥಿವ್ಯಾಮಾಕಾಶ ಏಕಾದಶೈ
ಕಾದಶ ನಕಂಚ ಸೈಕಷಷ್ಟಿರೇಕಾನ್ನವಿಗ್ಂಶತಿರೇಕಾನ್ನ ವಿಗ್ಂಶತಿಃ ।
ಸಹನಾವವತು । ಸಹನೌಭುನಕ್ತು । ಸಹವೀರ್ಯಂಕರವಾವಹೈ । ತೇಜಸ್ವಿ
ನಾವಧೀತಮಸ್ತು ॥ ಮಾವಿದ್ವಿಷಾವಹೈ । ಓಂ ಶಾಂತಿಶ್ಶಾಂತಿಶ್ಶಾಂತಿಃ ॥

ಓಂ ತತ್ಸತ್ಹರಿಃ, ಓಂ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣಾರ್ಪಣಮಸ್ತು.

ಇತಿ ಭೃಗುವಲ್ಲೀ ಸಮಾಪ್ತಾ.

ಶ್ರೀ ಗುರುಭ್ಯೋನಮಃ.

ತೈತ್ತಿರೀಯೋಪನಿಷತ್- ಷಷ್ಠಃಪ್ರಶ್ನಃ - ನಾರಾಯಣಂ.

ಷಷ್ಠಪ್ರಶ್ನೇ ಪ್ರಥಮೋನುವಾಕಃ.

ಅಂಭಸ್ಯಪಾರೇ ಭುವನಸ್ಯಮಧ್ಯೇ ನಾಕಸ್ಯಪೃಷ್ಠೇಮಹತೋಮ
ಹೀಯಾನ್ । ಶುಕ್ರೇಣಜ್ಯೋತೀಗ್ಂಷಿ ಸಮನುಪ್ರವಿಷ್ಟಃ ಪ್ರಜಾಪತಿಶ್ಚ
ರತಿಗರ್ಭೇಅಂತಃ ॥

ಯಸ್ಮಿನ್ನಿದಗ್ಂ ಸಂಚವಿಚೈತಿಸರ್ವಂ ಯಸ್ಮಿನ್ದೇವಾ ಅಧಿವಿಶ್ವೇನಿ
ಷೇದುಃ । ತದೇವಭೂತಂ ತದುಭವ್ಯಮಾ ಇದಂ ತದಕ್ಷರೇ ಪರಮೇವ್ಯೋ
ಮನ್ ॥ ೨ ॥ ಯೇನಾವೃತಂ ಖಂಚದಿವಂ ಮಹೀಂಚ ಯೇನಾದಿತ್ಯಸ್ತಪತಿ
ತೇಜಸಾ ಭ್ರಾಜಸಾಚ । ಯಮಂತಸ್ಸಮುದ್ರೇ ಕವಯೋವಯಂತಿ ತದಕ್ಷ
ರೇಪರಮೇಪ್ರಜಾಃ ॥೩॥ ಯತಃಪ್ರಸೂತಾ ಜಗತಃ ಪ್ರಸೂತೀ ತೋಯೇ
ನಜೀವಾನ್ವ್ಯಸಸರ್ಜ ಭೂಮ್ಯಾಂ । ಯದೋಷಧೀಭಿಃ ಪುರುಷಾನ್ಪಶೂ
ಗ್ಂಶ್ಚ ವಿವೇಶಭೂತಾನಿ ಚರಾಚರಾಣಿ ॥ ೪ ॥ ಅತಃಪರಂ ನಾನ್ಯದಣೀಯ
ಸಗ್ಂಹಿ ಪರಾತ್ಪರಂ ಯನ್ಮಹತೋ ಮಹಾಂತಂ । ಯದೇಕ ಮವ್ಯಕ್ತ ಮ
ನಂತರೂಪಂ ವಿಶ್ವಂಪುರಾಣಂತ ಮಸಃಪರಸ್ತಾತ್ ॥ ೫ ॥ ತದೇವರ್ತಂ ತದು

ಸತ್ಯಮಾಹು ಸ್ತದೇವಬ್ರಹ್ಮ ಪರಮಂ ಕವೀನಾಂ । ಇಷ್ಟಾಪೂರ್ತಂ ಬಹು
ಧಾಜಾತಂ ಜಾಯಮಾನಂ । ವಿಶ್ವಂಬಿಭರ್ತಿ ಭುವನಸ್ಯನಾಭಿಃ ॥ ೬ ॥ ತದೇ
ವಾಗ್ನಿ ಸ್ತದ್ವಾಯು ಸ್ತತ್ಸೂರ್ಯ ಸ್ತದುಚಂದ್ರಮಾಃ । ತದೇವ ಶುಕ್ರಮಮೃ
ತಂ ತದ್ಬ್ರಹ್ಮ ತದಾಪಸ್ಸಪ್ರಜಾಪತಿಃ ॥ ೭ ॥ ಸರ್ವೇನಿಮೇಷಾ ಜಜ್ಞಿರೇ ವಿ
ದ್ಯುತಃಪುರುಷಾದಧಿ । ಕಲಾಮುಹೂರ್ತಾಃ ಕಾಷ್ಠಾಶ್ಚಾ ಹೋರಾತ್ರಾಶ್ಚ ಸ
ರ್ವಶಃ । ಅರ್ಧಮಾಸಾ ಮಾಸಋತವ ಸ್ಸಂವತ್ಸರಶ್ಚ ಕಲ್ಪತಾಂ ॥ ೮ ॥ ಸಆಪಃ
ಪ್ರದುಘೇಉಭೇ ಇಮೇ ಅಂತರಿಕ್ಷ ಮಥೋಸುವಃ । ನೈನಮೂರ್ಧ್ವಂನತಿ
ರ್ಯಞ್ಚಂ ನಮಧ್ಯೇ ಪರಿಜಗ್ರಭತ । ನ ತಸ್ಯೇಶೇಕ ಶ್ಚನ ತಸ್ಯನಾಮ ಮಹ
ದ್ಯಶಃ ॥ ೯ ॥ ನಸಂದೃಶೇ ತಿಷ್ಠತಿರೂಪಮಸ್ಯ ನಚಕ್ಷುಷಾಪಶ್ಯತಿಕಶ್ಚನೈನಂ ।
ಹೃದಾಮನೀಷಾ ಮನಸಾಭಿಕ್ಲೃಪ್ತೋ ಯಏನಂ ವಿದುರ ಮೃತಾಸ್ತೇ ಭವಂ
ತಿ ॥ ೧೦ ॥ ಅದ್ಭ್ಯ ಸ್ಸಂಭೂತೋ ಹಿರಣ್ಯಗರ್ಭ ಇತ್ಯಷ್ಟೌ । ಏಷಹಿದೇವಃ
ಪ್ರದಿಶೋನುಸರ್ವಾಃ ಪೂರ್ವೋಹಿಜಾತ ಸ್ಸಉಗರ್ಭೇ ಅಂತಃ । ಸವಿಜಾಯ
ಮಾನ ಸ್ಸಜನಿಷ್ಯಮಾಣಃ ಪ್ರತ್ಯಙ್ಮುಖಾಸ್ತಿಷ್ಠತಿ ವಿಶ್ವತೋ ಮುಖಃ॥೧೧॥
ವಿಶ್ವತಶ್ಚಕ್ಷುರುತ ವಿಶ್ವತೋ ಮುಖೋ ವಿಶ್ವತೋಹಸ್ತ ಉತವಿಶ್ವತಸ್ಪಾ
ತ್ । ಸಂ ಬಾಹುಭ್ಯಾಂ ನಮತಿ ಸಂಪತತ್ರೈ ರ್ದ್ಯಾವಾ ಪೃಥಿವೀಜನಯನ್
ದೇವಏಕಃ ॥೧೨॥ ವೇನಸ್ತತ್ಪಶ್ಯನ್ವಿಶ್ವಾ ಭುವನಾನಿವಿದ್ವಾನ್ ಯತ್ರವಿಶ್ವಂ
ಭವತ್ಯೇಕನೀಡಂ ॥ ಯಸ್ಮಿನ್ನಿದಂ ಸಞ್ಚ ವಿಚೈತಿಸರ್ವಂ। ಸಓತಃಪ್ರೋತಶ್ಚ ವಿ
ಭುಃ ಪ್ರಜಾಸು ॥೧೩॥ಪ್ರತದ್ವೋಚೇಅಮೃತನ್ನು ವಿದ್ವಾನ್ಗಂಧರ್ವೋ ನಾಮ
ನಿಹಿತಂಗುಹಾಸು । ತ್ರೀಣಿಪದಾನಿಹಿತಂ ಗುಹಾಸುಯಸ್ತ ದ್ವೇದಸಪಿತುಃ
ಪಿತಾಸತ್ ॥ ೧೪ ॥ ಸನೋಬಂಧುರ್ಜನಿತಾ ಸವಿಧಾತಾಧಾಮಾನಿ ವೇದಭು
ವನಾನಿವಿಶ್ವಾ । ಯತ್ರದೇವಾ ಅಮೃತಮಾನಶಾನಾ ಸ್ತೃತೀಯೇಧಾಮನ್ನ
ಧ್ಯೈರಯಂತ ॥ ೧೫ ॥ ಪರಿದ್ಯಾವಾ ಪೃಥಿವೀಯಂತಿಸದ್ಯಃ ಪರಿಲೋಕಾನ್ಪ
ರಿದಿಶಃಪರಿಸುವಃ । ಋತಸ್ಯತಂತುಂವಿತತಂ ವಿಚೃತ್ಯತದಪಶ್ಯತ್ತ ದಭವತ್ಪ್ರಜಾ
ಸು ॥ ೧೬ ॥ ಪರೀತ್ಯಲೋಕಾ ನ್ಪರೀತ್ಯಭೂತಾನಿ ಪರೀತ್ಯಸರ್ವಾಃ ಪ್ರದಿ
ಶೋದಿಶಶ್ಚ । ಪ್ರಜಾಪತಿಃ ಪ್ರಥಮಜಾ ಋತಸ್ಯಾತ್ಮನಾತ್ಮಾನ ಮಭಿಸಂಬ
ಭೂವ ॥ ೧೭ ॥ ಸದಸಸ್ಪತಿಮದ್ಭುತಂ ಪ್ರಿಯಮಿಂದ್ರಸ್ಯಕಾಮ್ಯಂ । ಸನಿಂ
ಮೇಧಾಮಯಾಸಿಷಂ ॥ ೧೮ ॥ ಉದ್ದೀಪ್ಯಸ್ವಜಾತ ವೇದೋಪಘ್ನನ್ ನಿಋ
ಋತಿಂಮಮ । ಪಶೂಗ್ಂಶ್ಚ ಮಹ್ಯಮಾವಹ ಜೀವನಂಚದಿಶೋದಶ ॥೧೯॥

ಮಾನೋಹಿಗ್ ನೀರಜ್ಞಾತವೇದೋಗಾಮಶ್ವಂ ಪುರುಷಾಂಜಗತ್ । ಅಬಿಭ್ರ
ದಗ್ನ ಆಗಹಿಶ್ರಿಯಾಮಾ ಪರಿಪಾತಯ ॥ ೨೦ ॥ ಪುರುಷಸ್ಯವಿದ್ಮ ಸಹಸ್ರಾ
ಕ್ಷಸ್ಯ ಮಹಾದೇವಸ್ಯ ಧೀಮಹಿ। ತನ್ನೋರುದ್ರಃ ಪ್ರಚೋದಯಾತ್॥೨೧॥
ತತ್ಪುರುಷಾಯ ವಿದ್ಮಹೇ ಮಹಾದೇವಾಯಧೀಮಹಿ । ತನ್ನೋರುದ್ರಃಪ್ರ
ಚೋದಯಾತ್ ॥ ೨೨ ॥ ತತ್ಪುರುಷಾಯ ವಿದ್ಮಹೇ ವಕ್ರತುಂಡಾಯಧೀ
ಮಹಿ । ತನ್ನೋದಂತಿಃ ಪ್ರಚೋದಯಾತ್ ॥ ೨೩ ॥ ತತ್ಪುರುಷಾಯ ವಿದ್ಮ
ಹೇ ಸುವರ್ಣಪಕ್ಷಾಯ ಧೀಮಹಿ । ತನ್ನೋಗರುಡಃ ಪ್ರಚೋದಯಾತ್ ॥
ಕಾತ್ಯಾಯನಾಯವಿದ್ಮಹೇ ಕನ್ಯಕುಮಾರಿಧೀಮಹಿ । ತನ್ನೋದುರ್ಗಿಃಪ್ರ
ಚೋದಯಾತ್ ॥ ೨೪ ॥ ನಾರಾಯಣಾಯವಿದ್ಮಹೇ ವಾಸುದೇವಾಯಧೀ
ಮಹಿ । ತನ್ನೋವಿಷ್ಣುಃ ಪ್ರಚೋದಯಾತ್ ॥ ೨೬ ॥ ಸಹಸ್ರ ಪರಮಾದೇ
ವೀ ಶತಮೂಲಾ ಶತಾಙ್ಕುರಾ । ಸರ್ವಗ್ಂಹರತುಮೇಪಾಪಂ ದೂರ್ವಾದು
ಸ್ವಪ್ನನಾಶನೀ ॥ ೨೭ ॥ ಅಶ್ವಕ್ರಾಂತೇ ರಥಕ್ರಾಂತೇ ವಿಷ್ಣುಕ್ರಾಂತೇವಸುಂ
ಧರಾ । ಶಿರಸಾಧಾರಿತಾದೇವಿ ರಕ್ಷಸ್ವಮಾಂ ಪದೇಪದೇ । ಉದ್ಧೃತಾಸಿವ
ರಾಹೇಣ ಕೃಷ್ಣೇನ ಶತಬಾಹುನಾ ॥ ೨೮ ॥ ಭೂಮಿರ್ಧೇನುರ್ಧರಣೀಲೋ
ಕಧಾರಿಣೀ । ಮೃತ್ತಿಕೇಹನಮೇಪಾಪಂ ಯನ್ಮಯಾ ದುಷ್ಕೃತಂಕೃತಂ ।
ತ್ವಯಾಹತೇನ ಪಾಪೇನ ಜೀವಾಮಿ ಶರದಶ್ಶತಂ । ಮೃತ್ತಿಕೇದೇಹಿಮೇ
ಪುಷ್ಟಿಂ ತ್ವಯಿಸರ್ವಂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಂ ॥ ೨೯ ॥ ಗಂಧದ್ವಾರಾಂ ದುರಾಧರ್ಷಾಂ
ನಿತ್ಯಪುಷ್ಟಾಂಕರೀಷಿಣೀಂ। ಈಶ್ವರೀಗ್ಂಸರ್ವಭೂತಾನಾಂ ತ್ವಾಮಿಹೋಪಹ್ವ
ಯೇಶ್ರಿಯಂ ॥೩೦॥ ಹಿರಣ್ಯಶೃಂಗಂವರುಣಂ ಪ್ರಪದ್ಯೇತೀರ್ಥಂಮೇ ದೇಹಿ
ಯಾಚತಃ । ಯನ್ಮಯಾ ಭುಕ್ತಮಸಾಧೂನಾಂ ಪಾಪೇಭ್ಯಶ್ಚ ಪ್ರತಿಗ್ರಹಃ ।
ಯನ್ಮೇಮನಸಾವಾಚಾ ಕರ್ಮಣಾವಾ ದುಷ್ಕೃತಂಕೃತಂ । ತನ್ನಇಂದ್ರೋ
ವರುಣೋ ಬೃಹಸ್ಪತಿಸ್ಸವಿತಾಚ ಪುನಂತುಪುನಃಪುನಃ ॥ ೩೦ ॥ ಸುಮಿತ್ರಾನ
ಆಪಓಷಧಯಸ್ಸಂತು ದುರ್ಮಿತ್ರಾಸ್ತಸ್ಮೈ ಭೂಯಾಸುರ್ಯೋಽಸ್ಮಾನ್ ದ್ವೇ
ಷ್ಟಿಯಂಚವಯಂದ್ವಿಷ್ಮಃ॥೩೨॥ ನಮೋಽಗ್ನಯೇಽಪ್ಸುಮತೇನಮ ಇಂದ್ರಾ
ಯ ನಮೋವರುಣಾಯನಮೋವಾರುಣ್ಯೈ ನಮೋಽದ್ಭ್ಯಃ॥೩೩॥ಯದಪಾಂ
ಕ್ರೂರಂಯದಮೇಧ್ಯಂ ಯದಶಾಂತಂ ತದಪಗಚ್ಛತಾತ್ । ಅತ್ಯಾಶನಾದತೀ
ಪಾನಾದ್ಯಚ್ಚ ಉಗ್ರಾತ್ಪ್ರತಿಗ್ರಹಾತ್ । ತನ್ಮೇವರುಣೋರಾಜಾ ಪಾಣಿನಾ
ಹ್ಯವಮರ್ಶತು॥೩೪॥ ಸೋಽಹಮಪಾಪೋ ವಿರಜೋ ನಿರ್ಮುಕ್ತೋ ಮುಕ್ತ

ಕಿಲ್ಬಿಷಃ । ನಾಕಸ್ಯ ಪೃಷ್ಠಮಾರುಹ್ಯ ಗಚ್ಛೇದ್ಬ್ರಹ್ಮ ಸಲೋಕತಾಂ ॥ ॥ ೩೫ ॥ ಇಮಂಮೇ ಗಂಗೇಯಮುನೇ ಸರಸ್ವತಿ ಶುತುದ್ರಿಸ್ತೋಮಗ್ ಸಚತಾಪರುಷ್ಣಿಯಾ । ಅಸಿಕ್ನಿಯಾಮರುದ್ವೃಧೇ ವಿತಸ್ತಯಾರ್ಜೀಕೀಯೇ ಶೃಣುಹ್ಯಾ ಸುಷೋಮಯಾ ॥ ೩೬ ॥ ಋತಂಚಸತ್ಯಂಚಾಭೀದ್ಧಾತ್ತಪಸೋಧ್ಯ ಜಾಯತ ತತೋರಾತ್ರಿರಜಾಯತ । ತತಸ್ಸಮುದ್ರೋಅರ್ಣವಃ। ಸಮುದ್ರಾದರ್ಣವಾದಧಿ ಸಂವತ್ಸರೋ ಅಜಾಯತ ॥ ೩೭ ॥ ಅಹೋರಾತ್ರಾಣಿವಿದಧ ದ್ವಿಶ್ವಸ್ಯಮಿಷತೋವಶೀ । ಸೂರ್ಯಾಚಂದ್ರಮಸೌ ಧಾತಾ ಯಥಾ ಪೂರ್ವಮಕಲ್ಪಯತ್ । ದಿವಂಚ ಪೃಥಿವೀಂ ಚಾಂತರಿಕ್ಷ ಮಥೋಸುವಃ॥ ॥೩೮॥ ಯತ್ಪೃಥಿವ್ಯಾಂ ರಜಸ್ಸ್ವಮಾಂತರಿಕ್ಷೇ ವಿರೋದಸೀ। ಇಮಾಗ್ಸ್ತದಾಪೋ ವರುಣಃಪುನಾತ್ವಘ ಮರ್ಷಣಃ ॥ ೩೯॥ ಪುನಂತು ಭುವನಸ್ಯಗೋಪ್ತಾ । ಪಷಪುಣ್ಯ ಕೃತಾಂಲೋಕಾ ನೇಷಮೃತ್ಯೋ ರ್ಹಿರಣ್ಮಯಂ । ದ್ಯಾವಾಪೃಥಿವ್ಯೋ ರ್ಹಿರಣ್ಮಯಗ್ ಸಗ್ಂ ಶ್ರಿತಂಸುವಃ । ಸನಸ್ಸುವಸ್ಸಗ್ಂಶಿಶಾಧಿ ॥ ೪೦ ॥ ಆರ್ದ್ರಂ ಜ್ವಲತಿ ಜ್ಯೋತಿರಹಮಸ್ಮಿ । ಜ್ಯೋತಿರ್ಜ್ವಲತಿ ಬ್ರಹ್ಮಾಹಮಸ್ಮಿ । ಯೋಹಮಸ್ಮಿ ಬ್ರಹ್ಮಾಹಮಸ್ಮಿ । ಅಹಮೇವಾಹಂ ಮಾಂಜುಹೋಮಿಸ್ವಾಹಾ ॥ ೪೧ ॥ ಅಕಾರ್ಯಕಾರ್ಯವಕೀರ್ಣೀಸ್ತೇನೋಭ್ರೂಣಹಾ ಗುರುತಲ್ಪಗಃ । ವರುಣೋಪಾ ಮಘಮರ್ಷಣಸ್ತಸ್ಮಾತ್ಪಾಪಾತ್ಪ್ರಮುಚ್ಯತೇ ॥೪೨॥ ರಜೋಭೂಮಿಸ್ತ್ವಮಾಂ ರೋದಯಸ್ವಪ್ರವದಂತಿಧೀರಾಃ । ಪುನಂತು ಋಷಯಃ ಪುನಂತು ವಸವಃ ಪುನಾತುವರುಣಃ ಪುನಾತ್ವಘಮರ್ಷಣಃ ॥೪೩॥ ಆಕ್ರಾನ್ಸಮುದ್ರಃ ಪ್ರಥಮೇವಿಧರ್ಮನ್ ಜನಯನ್ಪ್ರಜಾ ಭುವನಸ್ಯರಾಜಾ । ವೃಷಾಪವಿತ್ರೇ ಅಧಿಸಾನೋ ಅವ್ಯೇ ಬೃಹತ್ಸೋಮೋವಾ ವೃಧೇಸುವಾನ ಇಂದುಃ ॥ ೪೪ ॥ ಜಾತವೇದಸೇ ಸುನವಾಮ ಸೋಮಮರಾತೀಯತೋ ನಿದಹಾತಿವೇದಃ । ಸನಃಪರ್ಷದತಿದುರ್ಗಾಣಿ ವಿಶ್ವಾನಾವೇವ ಸಿಂಧುಂ ದುರಿತಾತ್ಯಗ್ನಿಃ ॥ ೪೫ ॥ ತಾಮಗ್ನಿವರ್ಣಾಂ ತಪಸಾ ಜ್ವಲಂತೀಂ ವೈರೋಚನೀಂ ಕರ್ಮಫಲೇಷು ಜುಷ್ಟಾಂ । ದುರ್ಗಾಂದೇವೀಂ ಶರಣಮಹಂ ಪ್ರಪದ್ಯೇ ಸುತರ ಸಿತರಸೇನಮಃ ॥ ೪೬ ॥ ಅಗ್ನೇತ್ವಂ ಪಾರಯಾನವ್ಯೋ ಅಸ್ಮಾನ್ಸ್ವಸ್ತಿ ಭಿರತಿ ದುರ್ಗಾಣಿವಿಶ್ವಾ । ಪೂಶ್ಚಪೃಥ್ವೀಬಹುಲಾನಉರ್ವೀ ಭವಾತೋಕಾಯತನಯಾಯಶಂಯೋಃ॥೪೭॥ ವಿಶ್ವಾನಿನೋ ದುರ್ಗಹಾ ಜಾತವೇದ ಸ್ಸಿಂಧುಂನನಾವಾ ದುರಿತಾತಿಪರ್ಷಿ ।

ಅಗ್ನೇಅತ್ರಿವ ನ್ನಮಸಾಗೃಣಾನೋ ಸ್ಮಾಕಂಭೂತ್ವವಿತಾ ತನೂನಾಂ ॥ ೪೮ ॥ ಪೃತನಾಜಿತಗ್ಂ ಸಹಮಾನಮುಗ್ರ ಮಗ್ನಿಗ್ಂ ಹುವೇಮ ಪರಮಾತ್ಸಧಸ್ಥಾತ್ । ಸನಃಪರ್ಷದತಿ ದುರ್ಗಾಣಿ ವಿಶ್ವಾ ಕ್ಷಾಮ ದ್ದೇವೋತಿ ದುರಿತಾತ್ಯಗ್ನಿಃ ॥ ॥೪೯॥ ಪ್ರತ್ನೋಷಿಕಮೀಡ್ಯೋ ಅಧ್ವರೇಷು ಸನಾಚ್ಚ ಹೋತಾ ನವ್ಯಶ್ಚ ಸತ್ಸಿ। ಸ್ವಾಂಚಾಗ್ನೇ ತನುವಂ ಪಿಪ್ರಿಯಸ್ವಾಸ್ಮಭ್ಯಂಚ ಸೌಭಗಮಾಯಜಸ್ವ॥

ಅಥ ದ್ವಿತೀಯೋನುವಾಕಃ.

ಭೂರಗ್ನಯೇ ಪೃಥಿವ್ಯೈ ಸ್ವಾಹಾ। ಭುವೋವಾಯವೇಂತರಿಕ್ಷಾಯ ಸ್ವಾಹಾ । ಸುವರಾದಿತ್ಯಾಯ ದಿವೇ ಸ್ವಾಹಾ । ಭೂರ್ಭುವಸ್ಸುವಶ್ಚಂದ್ರಮಸೇ ದಿಗ್ಭ್ಯಸ್ಸ್ವಾಹಾ ॥ ನಮೋದೇವೇಭ್ಯ ಸ್ಸ್ವಧಾ ಪಿತೃಭ್ಯೋ ಭೂರ್ಭುವಸ್ಸುವರೋಂ ॥

ಅಥ ತೃತೀಯೋನುವಾಕಃ.

ಭೂರನ್ನಮಗ್ನಯೇಪೃಥಿವ್ಯೈಸ್ವಾಹಾ । ಭುವೋನ್ನಂವಾಯವೇಂತರಿಕ್ಷಾಯಸ್ವಾಹಾ । ಸುವರನ್ನಮಾದಿತ್ಯಾಯದಿವೇಸ್ವಾಹಾ । ಭೂರ್ಭುವಸ್ಸುವರನ್ನಂಚಂದ್ರಮಸೇ ದಿಗ್ಭ್ಯಸ್ಸ್ವಾಹಾ । ನಮೋದೇವೇಭ್ಯ ಸ್ಸ್ವಧಾ ಪಿತೃಭ್ಯೋ ಭೂರ್ಭುವಸ್ಸುವರನ್ನಮೋಂ ॥

ಅಥ ಚತುರ್ಥೋನುವಾಕಃ.

ಭೂರಗ್ನಯೇಚ ಪೃಥಿವ್ಯೈಚ ಮಹತೇಚಸ್ವಾಹಾ । ಭುವೋವಾಯವೇಚಾಂತರಿಕ್ಷಾಯಚ ಮಹತೇಚಸ್ವಾಹಾ । ಸುವರಾದಿತ್ಯಾಯಚ ದಿವೇಚ ಮಹತೇಚಸ್ವಾಹಾ । ಭೂರ್ಭುವಸ್ಸುವಶ್ಚಂದ್ರಮಸೇ ಚ ನಕ್ಷತ್ರೇಭ್ಯಶ್ಚ ದಿಗ್ಭ್ಯಶ್ಚ ಮಹತೇಚ ಸ್ವಾಹಾ । ನಮೋ ದೇವೇಭ್ಯ ಸ್ವಧಾಪಿತೃಭ್ಯೋ ಭೂರ್ಭುವಸ್ಸುವರ್ಮಹರೋಂ ॥

ಅಥ ಪಂಚಮೋನುವಾಕಃ.

ಪಾಹಿನೋ ಅಗ್ನಏನಸೇ ಸ್ವಾಹಾ । ಪಾಹಿನೋ ವಿಶ್ವವೇದಸೇಸ್ವಾಹಾ । ಯಜ್ಞಂ ಪಾಹಿವಿಭಾವಸೋ ಸ್ವಾಹಾ । ಸರ್ವಂ ಪಾಹಿ ಶತಕ್ರತೋ ಸ್ವಾಹಾ ॥

ಅಥ ಷಷ್ಠೋನುವಾಕಃ.

ಯಶ್ಛಂದಸಾ ಮೃಷಭೋ ವಿಶ್ವರೂಪ ಶ್ಛಂದೋಭ್ಯ ಶ್ಛಂದಾಂಸ್ಯಾವಿವೇಶ । ಸತಾಂಶಿಕ್ಯಃ ಪ್ರೋವಾಚೋಪನಿಷ ದಿಂದ್ರೋಜ್ಯೇಷ್ಠ ಇಂದ್ರಿ

ಯಾಸು ಋಷಿಭ್ಯೋ ನಮೋ ದೇವೇಭ್ಯ ಸ್ಸ್ವಧಾ ಪಿತೃಭ್ಯೋ ಭೂರ್ಭುವ ಸ್ಸುವರೋಂ ॥

ಅಥ ಸಪ್ತಮೋಽನುವಾಕಃ.

ನಮೋ ಬ್ರಹ್ಮಣೇ ಧಾರಣಂ ಮೇ ಅಸ್ತ್ವ ನಿರಾಕರಣಂ ಧಾರಯಿತಾ ಭೂಯಾಸಂ ಕರ್ಣಯೋಶ್ಶ್ರುತಂ ಮಾಚ್ಯೋಢ್ವಂ ಮಮಾಮುಷ್ಯ ಓಂ ॥

ಅಥ ಅಷ್ಟಮೋಽನುವಾಕಃ.

ಋತಂ ತಪಸ್ಸತ್ಯಂ ತಪಶ್ಶ್ರುತಂ ತಪಶ್ಶಾಂತಂ ತಪೋ ದಾನಂ ತಪೋ ಯಜ್ಞಸ್ತಪೋ ಭೂರ್ಭುವಸ್ಸುವ ರ್ಬ್ರಹ್ಮೈತ ದುಪಾಸ್ಯೈತತ್ತಪಃ ॥

ಅಥ ನವಮೋಽನುವಾಕಃ.

ಯಥಾ ವೃಕ್ಷಸ್ಯ ಸಂಪುಷ್ಪಿತಸ್ಯ ದೂರಾದ್ಗಂಧೋ ವಾತ್ಯೇವಂ ಪುಣ್ಯಸ್ಯ ಕರ್ಮಣೋ ದೂರಾದ್ಗಂಧೋ ವಾತಿ । ಯಥಾಸಿಧಾರಾಂ ಕರ್ತೇಽವಹಿತಾಮವಕ್ರಾಮೇತ್ । ಯದ್ಯುವೇ ಯುವೇ ಹವಾ ವಿಹ್ವಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಕರ್ತಂ ಪತಿಷ್ಯಾಮಿ ತ್ಯೇವ ಮಮೃತಾ ದಾತ್ಮಾನಂ ಜುಗುಪ್ಸೇತ್ ॥

ಅಥ ದಶಮೋಽನುವಾಕಃ.

ಅಣೋರಣೀಯಾ ನ್ಮಹತೋ ಮಹೀಯಾ ನಾತ್ಮಾ ಗುಹಾಯಾಂ ನಿ
ಹಿತೋಽಸ್ಯ ಜಂತೋಃ । ತಮಕ್ರತುಂ ಪಶ್ಯತಿ ವೀತಶೋಕೋ ಧಾತುಃ ಪ್ರ
ಸಾದಾನ್ಮಹಿಮಾನಮೀಶಂ ॥ ೧ ॥ ಸಪ್ತ ಪ್ರಾಣಾಃ ಪ್ರಭವಂತಿ ತಸ್ಮಾ ತ್ಸಪ್ತಾ
ರ್ಚಿಷಸ್ಸಮಿಧ ಸ್ಸಪ್ತ ಜಿಹ್ವಾಃ । ಸಪ್ತ ಇಮೇ ಲೋಕಾ ಯೇಷು ಚರಂತಿ ಪ್ರಾ
ಣಾ ಗುಹಾಶಯಾ ನ್ನಿಹಿತಾಸ್ಸಪ್ತ ಸಪ್ತ ॥ ೨ ॥ ಅತಸ್ಸಮುದ್ರಾ ಗಿರಯಶ್ಚ
ಸರ್ವೇಽಸ್ಮಾತ್ಸ್ಯಂದಂತೇ ಸಿಂಧವಸ್ಸರ್ವರೂಪಾಃ । ಅತಶ್ಚ ವಿಶ್ವಾ ಓಷಧಯೋ
ರಸಾಶ್ಚ ಯೇನೈಷ ಭೂತಸ್ತಿಷ್ಠತ್ಯಂತರಾತ್ಮಾ ॥ ೩ ॥ ಬ್ರಹ್ಮಾ ದೇವಾನಾಂ
ಪದವೀಃ ಕವೀನಾ ಮೃಷಿರ್ವಿಪ್ರಾಣಾಂ ಮಹಿಷೋ ಮೃಗಾಣಾಂ । ಶ್ಯೇ
ನೋ ಗೃಧ್ರಾಣಾಂ ಸ್ವಧಿತಿರ್ವನಾನಾಂ ಸೋಮಃ ಪವಿತ್ರ ಮತ್ಯೇತಿ ರೇಭನ್ ॥ ೪ ॥
ಅಜಾಮೇಕಾಂ ಲೋಹಿತ ಶುಕ್ಲಕೃಷ್ಣಾಂ ಬಹ್ವೀಂ ಪ್ರಜಾಂ ಜನಯಂ
ತೀಂ ಸರೂಪಾಂ । ಅಜೋ ಹ್ಯೇಕೋ ಜುಷಮಾಣೋಽನುಶೇತೇ ಜಹಾ
ತ್ಯೇನಾಂ ಭುಕ್ತಭೋಗಾಮಜೋಽನ್ಯಃ ॥ ೫ ॥ ಹಂಸಶ್ಶುಚಿಷದ್ವಸುರಂತ
ರಿಕ್ಷ ಸದ್ಧೋತಾ ವೇದಿಷದ ತಿಥಿರ್ದುರೋಣಸತ್ । ನೃಷದ್ವರ ಸದೃತಸ
ದ್ವ್ಯೋಮ ಸದಬ್ಜಾ ಗೋಜಾ ಋತಜಾ ಅದ್ರಿಜಾ ಋತಂ ಬೃಹತ್ ॥ ೬ ॥

ಯಸ್ಮಾಜ್ಜಾತಾ ನ ಪರಾಸ್ಯೈವ ಕಿಂಚನಾಸಯ ಆವಿವೇಶ ಭುವನಾನಿವಿಶ್ವಾ।
ಪ್ರಜಾಪತಿಃ ಪ್ರಜಯಾಸಂ ವಿದಾನಸ್ತ್ರೀಣಿ ಜ್ಯೋತೀಗ್‌ಷಿ ಸ ಚತೇಸ ಷೋ
ಡಶೀ ॥ ೭ ॥ ವಿಧರ್ತ್ತಾರಂಹವಾಮಹೇ । ವಸೋಃಕುವಿದ್ವನಾತಿನಃ । ಸವಿತಾ
ರಾನ್ನೃಚಕ್ಷಸಂ ॥ ೮ ॥ ಅದ್ಯಾನೋ ದೇವಸವಿತಃ ಪ್ರಜಾವತ್ಸಾವೀಸ್ಸೌ
ಭಗಂ । ಪರಾದುಷ್ವಪ್ನಿಯಂಸುವ ॥ ೯ ॥ ವಿಶ್ವಾನಿದೇವಸವಿತ ದುರಿತಾನಿಪ
ರಾಸುವ । ಯದ್ಭದ್ರಂತನ್ಮಆಸುವ ॥ ೧೦ ॥ ಮಧುವಾತಾ ಋತಾಯತೇ ಮ
ಧುಕ್ಷರನ್ತಿಸಿಂಧವಃ । ಮಾಧ್ವೀನ್ನಸ್ಸಂತ್ವೋಷಧೀಃ ॥೧೧॥ ಮಧುನಕ್ತಮು
ತೋಷಸಿ ಮಧುಮತ್ಪಾರ್ಥಿವಗ್‌ರಜಃ । ಮಧುದ್ಯೌರಸ್ತುನಃಪಿತಾ ॥ ೧೨ ॥
ಮಧುಮಾನ್ನೋ ವನಸ್ಪತಿ ರ್ಮಧುಮಾಗ್ ಅಸ್ತುಸೂರ್ಯಃ । ಮಾಧ್ವೀರ್ಗಾ
ವೋಭವಂತುನಃ ॥ ೧೩ ॥ ಘೃತಂಮಿಮಿಕ್ಷೇ ಘೃತಮಸ್ಯಯೋನಿ ರ್ಘೃತೇಶ್ರಿ
ತೋಘೃತಮುವಸ್ಯಧಾಮ । ಅನುಷ್ವಧಮಾವಹ ಮಾದಯಸ್ವ ಸ್ವಾಹಾಕೃತಂ
ವೃಷಭವಕ್ಷಿಹವ್ಯಂ ॥ ೧೪ ॥ ಸಮುದ್ರಾದೂರ್ಮಿ ರ್ಮಧುಮಾಂ ಉದಾರದು
ಪಾಗ್‌ಶುನಾ ಸಮಮೃತತ್ವಮಾನಟ್ । ಘೃತಸ್ಯನಾಮ ಗುಹ್ಯಂ ಯದಸ್ತಿಜಿ
ಹ್ವಾ ದೇವಾನಾ ಮಮೃತಸ್ಯನಾಭಿಃ ॥ ೧೫ ॥ ವಯಂನಾಮ ಪ್ರಬ್ರವಾಮಾ
ಘೃತೇನಾಸ್ಮಿ ನ್ಯಜ್ಞೇಧಾರಯಾಮಾ ನಮೋಭಿಃ । ಉಪಬ್ರಹ್ಮಾ ಶೃಣವಚ್ಛ
ಸ್ಯಮಾನಂಚತು ಶೃಂಗೋವಮೀ ದ್ಗೌರಏತತ್ ॥ ೧೬ ॥ ಚತ್ವಾರಿಶೃಂಗಾ ತ್ರ
ಯೋಅಸ್ಯಪಾದಾದ್ವೇ ಶೀರ್ಷೇ ಸಪ್ತಹಸ್ತಾಸೋ ಅಸ್ಯ । ತ್ರಿಧಾಬದ್ಧೋ
ವೃಷಭೋ ರೋರವೀತಿ ಮಹೋದೇವೋ ಮರ್ತ್ಯಾಗಂಆವಿವೇಶ ॥ ೧೭ ॥
ತ್ರಿಧಾಹಿತಂ ಪಣಿಭಿರ್ಗುಹ್ಯಮಾನಂ ಗವಿದೇವಾಸೋ ಘೃತಮನ್ವವಿಂದನ್ । ಇಂ
ದ್ರಏಕಂ ಸೂರ್ಯಏಕಂ ಜಜಾನವೇನಾದೇಕಂ ಸ್ವಧಯಾನಿಷ್ಟತಕ್ಷುಃ॥೧೮॥
ಯೋದೇವಾನಾಂ ಪ್ರಥಮಂ ಪುರಸ್ತಾದ್ವಿಶ್ವಾಧಿಕೋ ರುದ್ರೋಮಹರ್ಷಿಃ।
ಹಿರಣ್ಯಗರ್ಭಂ ಪಶ್ಯತಜಾಯಮಾನಂ ಸನೋದೇವಶ್ಶುಭಯಾಸ್ಮೃತ್ಯಾಸಂ
ಯುನಕ್ತು ॥ ೧೯ ॥ ಯಸ್ಮಾತ್ಪರಂ ನಾಪರಮಸ್ತಿ ಕಿಂಚಿದ್ಯಸ್ಮಾನ್ನಾಣೀ
ಯೋನಜ್ಯಾಯೋಸ್ತಿ ಕಶ್ಚಿತ್ । ವೃಕ್ಷಇವಸ್ತಬ್ಧೋದಿವಿತಿಷ್ಠತ್ಯೇಕಸ್ತೇ
ನೇದಂ ಪೂರ್ಣಂ ಪುರುಷೇಣ ಸರ್ವಂ ॥ ೨೦ ॥ ನಕರ್ಮಣಾನಪ್ರಜಯಾಧ
ನೇನ ತ್ಯಾಗೇನೈಕೇ ಅಮೃತತ್ವಮಾನಶುಃ । ಪರೇಣನಾಕಂ ನಿಹಿತಂಗು
ಹಾಯಾಂ । ವಿಭ್ರಾಜತೇಯದ್ಯ ತಯೋವಿಶಂತಿ ॥ ೨೧ ॥ ವೇದಾಂತ ವಿಜ್ಞಾ
ನಸುನಿಶ್ಚಿತಾರ್ಥಾ ಸ್ಸನ್ಯಾಸಯೋಗಾ ದ್ಯತಯಶ್ಶುದ್ಧಸತ್ವಾಃ । ತೇಬ್ರಹ್ಮ

ಲೋಕೇತು ಪರಾಂತಕಾಲೇ ಪರಾಮೃತಾತ್ಪರಿಮುಚ್ಯಂತಿಸರ್ವೇ ॥೨೨॥ ದಹ್ರಂವಿಪಾಪ್ಮಂ ಪರವೇಶ್ಮಭೂತಂ ಯತ್ಪುಂಡರೀಕಂ ಪುರಮಧ್ಯಸಂಸ್ಥಂ । ತತ್ರಾಪಿದಹ್ರಂ ಗಗನಂವಿಶೋಕ ಸ್ತಸ್ಮಿನ್ ಯದಂತ ಸ್ತದುಪಾಸಿತವ್ಯಂ॥೨೩ ಯೋವೇದಾದೌ ಸ್ವರಃ ಪ್ರೋಕ್ತೋ ವೇದಾಂತೇಚ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಃ । ತಸ್ಯಪ್ರಕೃತಿಲೀನಸ್ಯ ಯಃಪರಸ್ಸಮಹೇಶ್ವರಃ ॥ ೨೪ ॥

ಅಥ ಏಕಾದಶೋಽನುವಾಕಃ.

ಸಹಸ್ರಶೀರ್ಷಂ ದೇವಂ ವಿಶ್ವಾಕ್ಷಂ ವಿಶ್ವಶಂಭುವಂ । ವಿಶ್ವಂ ನಾರಾಯಣಂ ದೇವಮಕ್ಷರಂ ಪರಮಂ ಪ್ರಭುಂ । ವಿಶ್ವತಃಪರಮಂ ನಿತ್ಯಂ ವಿಶ್ವಂ ನಾರಾಯಣಂ ಹರಿಂ । ವಿಶ್ವಮೇವೇದಂ ಪುರುಷಸ್ತದ್ವಿಶ್ವಮುಪಜೀವತಿ । ಪತಿಂ ವಿಶ್ವಸ್ಯಾತ್ಮೇಶ್ವರಂ ಶಾಶ್ವತಗ್ಂ ಶಿವಮಚ್ಯುತಂ । ನಾರಾಯಣಂ ಮಹಾಜ್ಞೇಯಂ ವಿಶ್ವಾತ್ಮಾನಂ ಪರಾಯಣಂ । ನಾರಾಯಣ ಪರಂ ಬ್ರಹ್ಮ ತತ್ವಂ ನಾರಾಯಣಃಪರಃ । ನಾರಾಯಣ ಪರೋಜ್ಯೋತಿರಾತ್ಮಾ ನಾರಾಯಣಃಪರಃ। ಯಚ್ಚ ಕಿಂಚಿಜ್ಜಗತ್ಸರ್ವಂ ದೃಶ್ಯತೇ ಶ್ರೂಯತೇಽಪಿವಾ। ಅಂತರ್ಬಹಿಶ್ಚ ತತ್ಸರ್ವಂ ವ್ಯಾಪ್ಯನಾರಾಯಣಸ್ಸ್ಥಿತಃ । ಅನಂತಮವ್ಯಯಂಕವಿಂ ಸಮುದ್ರೇಂತಂ ವಿಶ್ವಶಂಭುವಂ । ಪದ್ಮಕೋಶ ಪ್ರತೀಕಾಶಂ ಹೃದಯಂಚಾಪ್ಯಧೋಮುಖಂ । ಅಧೋನಿಷ್ಟ್ಯಾವಿತಸ್ತ್ಯಾಂತೇ ನಾಭ್ಯಾಮುಪರಿತಿಷ್ಠತಿ । ಹೃದಯಂ ತದ್ವಿಜಾನೀಯಾ ದ್ವಿಶ್ವಸ್ಯಾಯತನಂ ಮಹತ್ । ಸಂತತಂ ಸಿರಾಭಿಸ್ತು ಲಂಬತ್ಯಾಕೋಶಸನ್ನಿಭಂ । ತಸ್ಯಾಂತೇ ಸುಷಿರಂ ಸೂಕ್ಷ್ಮಂ ತಸ್ಮಿನ್ ಸರ್ವಂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಂ । ತಸ್ಯಮಧ್ಯೇ ಮಹಾನಗ್ನಿ ರ್ವಿಶ್ವಾರ್ಚಿರ್ವಿಶ್ವತೋಮುಖಃ । ಸೋಽಗ್ರಭುಗ್ವಿಭಜನ್ ತಿಷ್ಠನ್ನಾಹಾರ ಮಜರಃ ಕವಿಃ । ಸಂತಾಪಯತಿ ಸ್ವಂದೇಹಮಾಪಾದತಲ ಮಸ್ತಕಂ । ತಸ್ಯಮಧ್ಯೇ ವಹ್ನಿಶಿಖಾ ಅಣೀಯೋರ್ಧ್ವಾವ್ಯವಸ್ಥಿತಃ । ನೀಲತೋಯದಮಧ್ಯಸ್ಥಾ ವಿದ್ಯುಲ್ಲೇಖೇವ ಭಾಸ್ವರಾ । ನೀವಾರಶೂಕವತ್ತನ್ವೀ ಪೀತಾಭಾಸ್ವತ್ಯಣೂಪಮಾ । ತಸ್ಯಾಃಶಿಖಾಯಾ ಮಧ್ಯೇ ಪರಮಾತ್ಮಾ ವ್ಯವಸ್ಥಿತಃ । ಸಬ್ರಹ್ಮ ಸ ಶಿವ ಸ್ಸೇಂದ್ರಸ್ಸೋಽಕ್ಷರಃ ಪರಮಸ್ಸ್ವರಾಟ್ ॥ * ॥

ಅಥ ದ್ವಾದಶೋಽನುವಾಕಃ.

ಋತಂಸತ್ಯಂ ಪರಂಬ್ರಹ್ಮ ಪುರುಷಂ ಕೃಷ್ಣಪಿಂಗಳಂ । ಊರ್ಧ್ವರೇತಂ ವಿರೂಪಾಕ್ಷಂ ವಿಶ್ವರೂಪಾಯವೈನಮಃ.

—ಅಥ ತ್ರಯೋದಶೋನುವಾಕಃ.—

ಆದಿತ್ಯೋವಾ ಏಷಏತನ್ಮಂಡಲಂ ತಪತಿ ತತ್ರತಾ ಋಚಸ್ತದೃಚಾಂ ಮಂಡಲಂ ಸಋಚಾಂ ಲೋಕೋಥ ಯ ಏಷಏತಸ್ಮಿನ್ಮಂಡಲೇರ್ಚಿರ್ದೀಪ್ಯ ತೇತಾನಿ ಸಾಮಾನಿತತ್ಸಾಮ್ನಾಂ ಮಂಡಲಂ ಸಸಾಮ್ನಾಂ ಲೋಕೋಥಯ ಏಷಏತಸ್ಮಿನ್ಮಂಡಲೇರ್ಚಿಷಿ ಪುರುಷಸ್ತಾನಿಯಜೂಂಷಿ ಸಯಜುಷಾಂ ಮಂಡ ಲಂ ಸಯಜುಷಾಂ ಲೋಕಸ್ಸೈಷಾ ತ್ರಯ್ಯೇವವಿದ್ಯಾ ತಪತಿ ಯಏಷೋಂತ ರಾದಿತ್ಯೇ ಹಿರಣ್ಮಯಃಪುರುಷಃ ॥

—ಅಥ ಚತುರ್ದಶೋನುವಾಕಃ.—

ಆದಿತ್ಯೋವೈತೇಜ ಓಜೋಬಲಂ ಯಶಶ್ಚಕ್ಷುಶ್ಶ್ರೋತ್ರಮಾತ್ಮಾ ಮನೋಮನ್ಯುರ್ಮನುರ್ಮೃತ್ಯು ಸ್ಸತ್ಯೋಮಿತ್ರೋ ವಾಯುರಾಕಾಶಃ ಪ್ರಾಣೋಲೋಕಪಾಲಃ ಕಃ ಕಿಂ ಕಂ ತತ್ಸತ್ಯಮನ್ನ ಮಾಯುರಮೃತೋ ಜೀವೋ ವಿಶ್ವಃ ಕತಮಸ್ಸ್ವಯಂಭುಃ ಪ್ರಜಾಪತಿಸ್ಸಂವತ್ಸರ ಇತಿ ಸಂವತ್ಸ ರೋ ಸಾವಾದಿತ್ಯೋಯ ಏಷಪುರುಷ ಏಷಭೂತಾನಾಮಧಿಪತಿರ್ಬ್ರಹ್ಮಣ ಸ್ಸಾಯುಜ್ಯಂ ಸಲೋಕತಾಮಾಪ್ನೋ ತ್ಯೇತಾಸಾಮೇವದೇವತಾನಾಂ ಸಾ ಯುಜ್ಯಂ ಸಾರ್ಷ್ಟಿತಾಂ ಸಮಾನಲೋಕತಾ ಮಾಪ್ನೋತಿ ಯಏವಂ ವೇದೇತ್ಯುಪನಿಷತ್ ॥

—ಅಥ ಪಂಚದಶೋನುವಾಕಃ.—

ಘೃಣಿಸ್ಸೂರ್ಯಆದಿತ್ಯೋ ಮರ್ಚಯಂತಿ ತಪಸ್ಸತ್ಯಂ ಮಧುಕ್ಷರಂತಿ। ತದ್ಬ್ರ ಹ್ಮತದಾಪಆಪೋಜ್ಯೋತೀರಸೋಮೃತಂ ಬ್ರಹ್ಮಭೂರ್ಭುವಸ್ಸುವರೋಂ॥

—ಅಥ ಷೋಡಶೋನುವಾಕಃ.—

ಸರ್ವೋವೈರುದ್ರಸ್ತಸ್ಮೈ ರುದ್ರಾಯನಮೋಅಸ್ತು । ಪುರುಷೋವೈ ರುದ್ರಸ್ಸನ್ಮಹೋ ನಮೋನಮಃ । ವಿಶ್ವಂಭೂತಂ ಭುವನಂಚಿತ್ರಂ ಬಹು ಧಾಜಾತಂ ಜಾಯಮಾನಂಚಯತ್ । ಸರ್ವೋಹ್ಯೇಷರುದ್ರ ಸ್ತಸ್ಮೈರು ದ್ರಾಯನಮೋಅಸ್ತು ॥

—ಅಥ ಸಪ್ತದಶೋನುವಾಕಃ.—

ಕದ್ರುದ್ರಾಯ ಪ್ರಚೇತಸೇಮೀಢುಷ್ಟಮಾಯತವ್ಯಸೇ । ವೋಚೇ ಮಶಂತಮಂಹೃದೇ। ಸರ್ವೋಹ್ಯೇಷರುದ್ರಸ್ತಸ್ಮೈರುದ್ರಾಯನಮೋಅಸ್ತು ॥

—ಅಥ ಅಷ್ಟಾದಶೋಽನುವಾಕಃ.—

ನಮೋಹಿರಣ್ಯ ಬಾಹವೇಹಿರಣ್ಯ ಪತಯೇಂಬಿಕಾಪತಯ ಉಮಾಪ ತಯೇ ನಮೋನಮಃ ॥

—ಅಥ ಏಕೋನವಿಂಶೋಽನುವಾಕಃ.—

ಯಸ್ಯವೈಕಙ್ಕತ್ಯಗ್ನಿಹೋತ್ರಹವಣೀಭವತಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಾ ಪ್ರತ್ಯೇ ವಾಸ್ಯಾಹುತ ಯಸ್ತಿಷ್ಠಂತ್ಯಥೋ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ್ಯೈ ॥

—ಅಥ ವಿಂಶೋಽನುವಾಕಃ.—

ಕೃಣುಷ್ವಪಾಜ ಇತಿಪಂಚ ॥

—ಅಥ ಏಕವಿಂಶೋಽನುವಾಕಃ.—

ಅದಿತಿರ್ದೇವಾ ಗಂಧರ್ವಾ ಮನುಷ್ಯಾಃ ಪಿತರೋ ಸುರಾಸ್ತೇಷಾಂ ಸರ್ವ ಭೂತಾನಾಂ ಮಾತಾಮೇದಿನೀ ಮಹತೀಮಹೀಸಾವಿತ್ರೀ ಗಾಯತ್ರೀ ಜಗ ತ್ಯುರ್ವೀ ಪೃಥ್ವೀ ಬಹುಲಾವಿಶ್ವಾಭೂತಾ ಕತಮಾಕಾಯಾ ಸಾಸತ್ಯೇತ್ಯ ಮೃತೇತಿವಸಿಷ್ಠಃ ॥

—ಅಥ ದ್ವಾವಿಂಶೋಽನುವಾಕಃ.—

ಆಪೋವಾ ಇದಂಸರ್ವಂ ವಿಶ್ವಾಭೂತಾನ್ಯಾಪಃ ಪ್ರಾಣಾವಾ ಆಪಃ ಪಶವ ಆಪೋಽನ್ನಮಾಪೋಽಮೃತಮಾಪಸ್ಸಮ್ರಾ ಡಾಪೋವಿರಾಡಾ ಪಸ್ಸ್ವ ರಾಡಾಪಶ್ಛಂದಾಗ್ ಸ್ಯಾಪೋಜ್ಯೋತೀಗ್ ಷ್ಯಾಪಸ್ಸತ್ಯ ಮಾಪಸ್ಸರ್ವಾದೇ ವತಾ ಆಪೋಭೂರ್ಭುವಸ್ಸುವರಾಪ ಓಂ ॥

—ಅಥ ತ್ರಯೋವಿಂಶೋಽನುವಾಕಃ.—

ಆಪಃಪುನನ್ತುಪೃಥಿವೀಂ ಪೃಥಿವೀಪೂತಾ ಪುನಾತುಮಾಂ । ಪುನನ್ತು ಬ್ರಹ್ಮಣಸ್ಪತಿಃ । ಬ್ರಹ್ಮಪೂತಾ ಪುನಾತುಮಾಂ । ಯದುಚ್ಛಿಷ್ಟಮಭೋ ಜ್ಯಾಂ ಯದ್ವಾದುಶ್ಚರಿತಂ ಮಮ ಸರ್ವಂ ಪುನನ್ತುಮಾಮಾಪೋ ಸತಾಂಚ ಪ್ರತಿಗ್ರಹಂಸ್ವಾಹಾ ॥

—ಅಥ ಚತುರ್ವಿಂಶಾನುವಾಕಃ—

ಅಗ್ನಿಶ್ಚಮಾಮನ್ಯುಶ್ಚಮನ್ಯು ಪತಯಶ್ಚಮನ್ಯು ಕೃತೇಭ್ಯಃ । ಪಾಪೇ ಭ್ಯೋರಕ್ಷಂತಾಂ । ಯದಹ್ನಾ ಪಾಪಮಕಾರ್ಷಂ ಮನಸಾವಾಚಾ ಹಸ್ತಾ ಭ್ಯಾಂ । ಪದ್ಭ್ಯಾಮುದರೇಣಶಿಶ್ನಾ । ಅಹಸ್ತದವಲುಂಪತು । ಯತ್ಕಿಂಚ ದುರಿತಂಮಯಿ । ಇದಮಹಂ ಮಾ ಮಮೃತಯೋನೌ । ಸತ್ಯೇಜ್ಯೋತಿಷಿ ಜುಹೋಮಿಸ್ವಾಹಾ ॥

—❀ ಅಥ ಪಂಚವಿಂಶಾನುವಾಕಃ. ❀—

ಸೂರ್ಯಶ್ಚ ಮಾಮನ್ಯುಶ್ಚ ಮನ್ಯುಪತಯಶ್ಚ ಮನ್ಯುಕೃತೇಭ್ಯಃ । ಪಾಪೇಭ್ಯೋ ರಕ್ಷಂತಾಂ । ಯದ್ರಾತ್ರ್ಯಾಪಾಪಮಕಾರ್ಷಂ । ಮನಸಾವಾಚಾಹಸ್ತಾಭ್ಯಾಂ । ಪದ್ಭ್ಯಾಮುದರೇಣಶಿಶ್ನಾ। ರಾತ್ರಿಸ್ತದವಲುಂಪತು। ಯತ್ಕಿಂಚದುರಿತಂಮಯಿ। ಇದಮಹಂ ಮಾಮಮೃತಯೋನೌ । ಸೂರ್ಯೇಜ್ಯೋತಿಷಿ ಜುಹೋಮಿಸ್ವಾಹಾ ॥

—❀ ಅಥ ಷಡ್ವಿಂಶಾನುವಾಕಃ. ❀—

ಆಯಾತು ವರದಾದೇವೀ । ಅಕ್ಷರಂ ಬ್ರಹ್ಮಸಮ್ಮಿತಂ । ಗಾಯತ್ರೀಂ ಛಂದಸಾಂಮಾತೇದಂ ಬ್ರಹ್ಮಜುಷಸ್ವನಃ । ಓಜೋಸಿ ಸಹೋಸಿ ಬಲಮಸಿ ಭ್ರಾಜೋಸಿ ದೇವಾನಾಂ ಧಾಮನಾಮಾಸಿ । ವಿಶ್ವಮಸಿ ವಿಶ್ವಾಯುಸ್ಸರ್ವಮಸಿ ಸರ್ವಾಯುರಭಿಭೂರೋಂ ಗಾಯತ್ರೀ ಮಾವಾಹಯಾಮಿ ॥

—❀ ಅಥ ಸಪ್ತವಿಂಶಾನುವಾಕಃ. ❀—

ಓಂಭೂಃ । ಓಂಭುವಃ । ಓಂಸುವಃ । ಓಂಮಹಃ । ಓಂಜನಃ । ಓಂತಪಃ । ಓಂಸತ್ಯಂ । ಓಂ ತತ್ಸವಿತುರ್ವರೇಣ್ಯಂ । ಭರ್ಗೋದೇವಸ್ಯ ಧೀಮಹಿ । ಧಿಯೋಯೋನಃ ಪ್ರಚೋದಯಾತ್ ॥

—❀ ಅಥ ಅಷ್ಟವಿಂಶಾನುವಾಕಃ. ❀—

ಓಮಾಪೋಜ್ಯೋತೀರಸೋಮೃತಂ ಬ್ರಹ್ಮಭೂರ್ಭುವಸ್ಸುವರೋಂ॥

—❀ ಅಥ ಏಕೋನತ್ರಿಂಶಾನುವಾಕಃ. ❀—

ಓಂ ಭೂರ್ಭುವಸ್ಸು ವರ್ಮಹರ್ಜನ ಸ್ತಪಸ್ಸತ್ಯಂ ತದ್ಬ್ರಹ್ಮತದಾಪ ಆಪೋಜ್ಯೋತೀ ರಸೋಮೃತಂ ಬ್ರಹ್ಮಭೂರ್ಭುವಸ್ಸುವರೋಂ । ಓಂ ತದ್ಬ್ರಹ್ಮ । ಓಂ ತದ್ವಾಯುಃ । ಓಂ ತದಾತ್ಮಾ । ಓಂ ತತ್ಸರ್ವಂ । ಓಂ ತತ್ಪುರೋರ್ನಮಃ ॥

—❀ ಅಥ ತ್ರಿಂಶೋನುವಾಕಃ. ❀—

ಉತ್ತಮೇಶಿಖರೇದೇವೀ ಭೂಮ್ಯಾಂಪರ್ವತ ಮೂರ್ಧನಿ । ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಭ್ಯೋ ಹ್ಯನುಜ್ಞಾನಂ ಗಚ್ಛದೇವಿ ಯಥಾಸುಖಂ ।

—❀ ಅಥ ಏಕತ್ರಿಂಶಾನುವಾಕಃ. ❀—

ಓಮಂತಶ್ಚರತಿ ಭೂತೇಷು ಗುಹಾಯಾಂ ವಿಶ್ವಮೂರ್ತಿಷು। ತ್ವಂಯಜ್ಞಸ್ತ್ವಂ ವಿಷ್ಣುಸ್ತ್ವಂ ವಷಟ್ಕಾರಸ್ತ್ವಂರುದ್ರಸ್ತ್ವಂ ಬ್ರಹ್ಮತ್ವಂಪ್ರಜಾಪತಿಃ ॥

—ಅಥ ದ್ವಾತ್ರಿಂಶೋಽನುವಾಕಃ.—

ಅಮೃತೋಪಸ್ತರಣಮಸಿ । ಪ್ರಾಣೇನಿಷ್ಟೋಽಮೃತಂ ಜುಹೋಮಿ ಪ್ರಾಣಾಯಸ್ವಾಹಾ । ಅಪಾನೇ ನಿವಿಷ್ಟೋಽಮೃತಂ ಜುಹೋಮಿ । ಅಪಾನಾಯಸ್ವಾಹಾ । ವ್ಯಾನೇ ನಿವಿಷ್ಟೋಽಮೃತಂ ಜುಹೋಮಿ ವ್ಯಾನಾಯಸ್ವಾಹಾ। ಉದಾನೇನಿವಿಷ್ಟೋ ಽಮೃತಂ ಜುಹೋಮಿ। ಉದಾನಾಯಸ್ವಾಹಾ। ಸಮಾನೇ ನಿವಿಷ್ಟೋಽಮೃತಂ ಜುಹೋಮಿ । ಸಮಾನಾಯಸ್ವಾಹಾ । ಬ್ರಹ್ಮಣಿಮ ಆತ್ಮಾಮೃತತ್ವಾಯ ॥

—ಅಥ ತ್ರಯಸ್ತ್ರಿಂಶೋಽನುವಾಕಃ.—

ಪ್ರಾಣೇನಿವಿಷ್ಟೋ ಽಮೃತಂ ಜುಹೋಮಿ ಶಿವೋ ಮಾವಿಶಾ ಪ್ರದಾಹಾಯ ಪ್ರಾಣಾಯಸ್ವಾಹಾ । ಅಪಾನೇ ನಿವಿಷ್ಟೋಽಮೃತಂ ಜುಹೋಮಿ ಶಿವೋಮಾವಿಶಾ ಪ್ರದಾಹಾಯಾ ಪಾನಾಯ ಸ್ವಾಹಾ । ವ್ಯಾನೇನಿವಿಷ್ಟೋ ಽಮೃತಂಜುಹೋಮಿ ಶಿವೋಮಾ ವಿಶಾಪ್ರದಾಹಾಯ ವ್ಯಾನಾಯ ಸ್ವಾಹಾ । ಉದಾನೇನಿವಿಷ್ಟೋ ಽಮೃತಂಜುಹೋಮಿ ಶಿವೋಮಾ ವಿಶಾಪ್ರದಾಹಾಯ । ಉದಾನಾಯಸ್ವಾಹಾ । ಸಮಾನೇನಿವಿಷ್ಟೋಽಮೃತಂಜುಹೋಮಿ ಶಿವೋಮಾ ವಿಶಾಪ್ರದಾಹಾಯ ಸಮಾನಾಯಸ್ವಾಹಾ । ಬ್ರಹ್ಮಣಿಮ ಆತ್ಮಾಮೃತತ್ವಾಯ । ಅಮೃತಾಪಿಧಾನಮಸಿ ॥

—ಅಥ ಚತುಸ್ತ್ರಿಂಶೋಽನುವಾಕಃ.—

ಶ್ರದ್ಧಾಯಾಂ ಪ್ರಾಣೇನಿವಿಶ್ಯಾ ಮೃತಂಹುತಂ ಪ್ರಾಣಮನ್ನೇನಾಪ್ಯಾಯಸ್ವ । ಅಪಾನೇನಿವಿಶ್ಯಾಮೃತಂ ಹುತಂ । ಅಪಾನಮನ್ನೇನಾಪ್ಯಾಯಸ್ವ । ವ್ಯಾನೇನಿವಿಶ್ಯಾಮೃತಂ ಹುತಂ ವ್ಯಾನಮನ್ನೇನಾಪ್ಯಾಯಸ್ವ । ಉದಾನೇನಿವಿಶ್ಯಾ ಮೃತಂಹುತ ಮುದಾನಮನ್ನೇ ನಾಪ್ಯಾಯಸ್ವ। ಸಮಾನೇನಿವಿಶ್ಯಾಮೃತಂಹುತಂಸಮಾನಮನ್ನೇನಾಪ್ಯಾಯಸ್ವ । ಬ್ರಹ್ಮಣಿಮಆತ್ಮಾಮೃತತ್ವಾಯ ॥

—ಅಥ ಪಞ್ಚತ್ರಿಂಶೋಽನುವಾಕಃ.—

ಪ್ರಾಣಾನಾಂ ಗ್ರಂಥಿರಸಿ ರುದ್ರೋಮಾ ವಿಶಾನ್ತಕಸ್ತೇನಾನ್ನೇನಾಪ್ಯಾಯಸ್ವ ॥

—ಅಥ ಷಟ್ತ್ರಿಂಶೋಽನುವಾಕಃ.—

ಅಙ್ಗುಷ್ಠಮಾತ್ರಃ ಪುರುಷೋಽಙ್ಗುಷ್ಠಂಚ ಸಮಾಶ್ರಿತಃ ॥ ಈಶಸ್ಸರ್ವಸ್ಯಜಗತಃಪ್ರಭುಃ ಪ್ರೀಣಾತಿ ವಿಶ್ವಭುಕ್ ॥

—— ಅಥ ಸಪ್ತತ್ರಿಂಶೋಽನುವಾಕಃ. ——

ಮೇಧಾದೇವೀ ಜುಷಮಾಣಾ ನ ಆಗಾದ್ವಿಶ್ವಾಚೀ ಭದ್ರಾಸುಮನಸ್ಯಮಾನಾ । ತ್ವಯಾ ಜುಷ್ಟಾ ಜುಷಮಾಣಾ ದುರುಕ್ತಾನ್ಬೃಹದ್ವದೇಮ ವಿದಥೇಸುವೀರಾಃ । ತ್ವಯಾಜುಷ್ಟ ಋಷಿರ್ಭವತಿ ದೇವಿ ತ್ವಯಾ ಬ್ರಹ್ಮಾಗತಶ್ರೀರುತ ತ್ವಯಾ । ತ್ವಯಾಜುಷ್ಟಶ್ಚಿತ್ರಂ ವಿಂದತೇ ವಸುಸಾನೋ ಜುಷಸ್ವ ದ್ರವಿಣೇನ ಮೇಧೇ ॥

—— ಅಥ ಅಷ್ಟತ್ರಿಂಶೋಽನುವಾಕಃ. ——

ಮೇಧಾಂ ಮ ಇಂದ್ರೋ ದದಾತು ಮೇಧಾಂ ದೇವೀ ಸರಸ್ವತೀ ಮೇಧಾಮೇ ಅಶ್ವಿನಾದೇವಾ ವಾಧತ್ತಾಂ ಪುಷ್ಕರಸ್ರಜಾ । ಅಪ್ಸರಾಸು ಯಾಮೇಧಾ ಗಂಧರ್ವೇಷು ಚ ಯನ್ಮನಃ । ದೈವೀಮೇಧಾ ಮನುಷ್ಯಜಾಸಾ ಮಾಂ ಮೇಧಾ ಸುರಭಿ ರ್ಜುಷತಾಂ ॥

—— ಅಥ ಏಕೋನಚತ್ವಾರಿಂಶೋಽನುವಾಕಃ. ——

ಸದ್ಯೋಜಾತಂ ಪ್ರಪದ್ಯಾಮಿ ಸದ್ಯೋಜಾತಾಯವೈನಮಃ ॥

—— ಅಥ ಚತ್ವಾರಿಂಶೋಽನುವಾಕಃ. ——

ಭವೇಭವೇನಾತಿ ಭವೇ ಭಜಸ್ವಮಾಂ ಭವೋದ್ಭವಾಯನಮಃ ॥

—— ಅಥ ಏಕಚತ್ವಾರಿಂಶೋಽನುವಾಕಃ. ——

ವಾಮದೇವಾಯ ನಮೋ ಜ್ಯೇಷ್ಠಾಯ ನಮೋ ರುದ್ರಾಯನಮಃ ಕಾಲಾಯನಮಃಕಲವಿಕರಣಾಯನಮೋಬಲವಿಕರಣಾಯ ನಮೋಬಲಪ್ರಮಥನಾಯನಮಸ್ಸರ್ವಭೂತದಮನಾಯನಮೋ ಮನೋನ್ಮನಾಯನಮಃ ॥

—— ಅಥ ದ್ವಿಚತ್ವಾರಿಂಶೋಽನುವಾಕಃ. ——

ಅಘೋರೇಭ್ಯೋ ಥಘೋರೇಭ್ಯೋ ಘೋರಘೋರ ತರೇಭ್ಯಸ್ಸರ್ವತಸ್ಸರ್ವಶರ್ವೇಭ್ಯೋ ನಮಸ್ತೇ ಅಸ್ತುರುದ್ರ ರೂಪೇಭ್ಯಃ ॥

—— ಅಥ ತ್ರಿಚತ್ವಾರಿಂಶೋಽನುವಾಕಃ. ——

ತತ್ಪುರುಷಾಯ ವಿದ್ಮಹೇ ಮಹಾದೇವಾಯ ಧೀಮಹಿ ॥ ತನ್ನೋ ರುದ್ರಃ ಪ್ರಚೋದಯಾತ್ ॥

—— ಅಥ ಚತುಶ್ಚತ್ವಾರಿಂಶೋಽನುವಾಕಃ. ——

ಈಶಾನ ಸ್ಸರ್ವವಿದ್ಯಾನಾ ಮೀಶ್ವರಸ್ಸರ್ವಭೂತಾನಾಂ ಬ್ರಹ್ಮಾಧಿಪತಿರ್ಬ್ರಹ್ಮಣೋಧಿಪತಿ ರ್ಬ್ರಹ್ಮಾ ಶಿವೋಮೇ ಅಸ್ತು ಸದಾಶಿವೋಂ ॥

—— ಅಥ ಪಞ್ಚಚತ್ವಾರಿಂಶೋಽನುವಾಕಃ. ——

ಬ್ರಹ್ಮಮೇತುಮಾಂ । ಮಧುಮೇತುಮಾಂ ।ಬ್ರಹ್ಮಮೇವಮಧುಮೇತುಮಾಂ । ಯಾಸ್ತೇಸೋಮಪ್ರಜಾ ವತ್ಸೋಽಭಿಸೋ ಅಹಂ । ದುಸ್ಸ್ವಪ್ನಹಂ ದುರುಷ್ಷಹಾ । ಯಾಸ್ತೇಸೋಮ ಪ್ರಾಣಾಗ್ಂಸ್ತಾನ್ಜುಹೋಮಿ । ತ್ರಿಸುಪರ್ಣ ಮಯಾಚಿತಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಯ ದದ್ಯಾತ್ ॥ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾಂವಾ ಏತೇಘ್ನಂತಿ । ಯೇಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಸ್ತ್ರಿ ಸುಪರ್ಣಂ ಪಠಂತಿ । ತೇಸೋಮಂ ಪ್ರಾಪ್ನುವಂತಿ । ಆಸಹಸ್ರಾತ್ಪಙ್ಕ್ತಿಂ ಪುನನ್ತಿ ಓಮ್ ॥

—— ಅಥ ಷಟ್ಚತ್ವಾರಿಂಶೋಽನುವಾಕಃ. ——

ಬ್ರಹ್ಮಮೇಧಯಾ ಮಧುಮೇಧಯಾ । ಬ್ರಹ್ಮಮೇವ ಮಧುಮೇಧಯಾ। ಬ್ರಹ್ಮಮೇಧವಾ । ಮಧುಮೇಧವಾ। ಬ್ರಹ್ಮಮೇವಮಧುಮೇಧವಾ॥

—— ಅಥ ಸಪ್ತಚತ್ವಾರಿಂಶೋಽನುವಾಕಃ. ——

ಬ್ರಹ್ಮಾದೇವಾನಾಂ ಪದವೀಃಕವೀನಾಮೃಷಿರ್ವಿಪ್ರಾಣಾಂಮಹಿಷೋಮೃಗಾಣಾಂ । ಶ್ಯೇನೋಗೃಧ್ರಾಣಾಂ ಸ್ವಧಿತಿರ್ವನಾನಾಂ ಸೋಮಃಪವಿತ್ರಮತ್ಯೇತಿರೇಭನ್ । ಹಗ್ಂಸಶ್ಶುಚಿಷದ್ವಸುರಂತರಿಕ್ಷಸದ್ಧೋತಾವೇದಿಷದತಿಥಿರ್ದುರೋಣಸತ್ । ನೃಷದ್ವರಸದೃತ ಸದ್ವ್ಯೋಮ ಸದಬ್ಜಾ ಗೋಜಾಋತಜಾ ಅದ್ರಿಜಾ ಋತಂ ಬೃಹತ್।ಯಇಮಂ ತ್ರಿಸುಪರ್ಣಮಯಾಚಿತಂಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಯದದ್ಯಾತ್ । ವೀರಹತ್ಯಾಂವಾಏತೇಘ್ನಂತಿ । ಯೇಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಸ್ತ್ರಿಸುಪರ್ಣಂ ಪಠನ್ತಿ । ತೇಸೋಮಂ ಪ್ರಾಪ್ನುವನ್ತಿ । ಆಸಹಸ್ರಾತ್ಪಙ್ಕ್ತಿಂಪುನನ್ತಿ ಓಂ

—— ಅಥ ಅಷ್ಟಚತ್ವಾರಿಂಶೋಽನುವಾಕಃ. ——

ಪ್ರಾಣಾಪಾನವ್ಯಾನೋದಾನಸಮಾನಾ ಮೇ ಶುಧ್ಯನ್ತಾಂಜ್ಯೋತಿರಹಂ ವಿರಜಾವಿಪಾಪ್ಮಾ ಭೂಯಾಸಗ್ಂಸ್ವಾಹಾ । ವಾಙ್ಮನಶ್ಚಕ್ಷುಶ್ಶ್ರೋತ್ರ ಜಿಹ್ವಾಘ್ರಾಣರೇತೋ ಬುದ್ಧ್ಯಾಕೂತಿ ಸಙ್ಕಲ್ಪಾ ಮೇಶುಧ್ಯನ್ತಾಂಜ್ಯೋತಿರಹಂ ವಿರಜಾವಿಪಾಪ್ಮಾ ಭೂಯಾಸಗ್ಂಸ್ವಾಹಾ । ಶಿರಃಪಾಣಿ ಪಾದಪಾರ್ಶ್ವ ಪೃಷ್ಠೋದರಜಙ್ಘಶಿಶ್ನೋ ಪಸ್ಥಪಾಯವೋ ಮೇ ಶುಧ್ಯನ್ತಾಂಜ್ಯೋತಿರಹಂ ವಿರಜಾವಿಪಾಪ್ಮಾ ಭೂಯಾಸಗ್ಂಸ್ವಾಹಾ । ತ್ವಕ್ಚರ್ಮಮಾಂಸರುಧಿರ ಮೇದೋಽಸ್ಥಿ ಮಜ್ಜಾಮೇ ಶುಧ್ಯನ್ತಾಂ ಜ್ಯೋತಿರಹಂ ವಿರಜಾವಿಪಾಪ್ಮಾ ಭೂಯಾಸಗ್ಂಸ್ವಾಹಾ । ಶಬ್ದಸ್ಪರ್ಶರೂಪ ರಸಗನ್ಧಾಮೇ

ಶುಧ್ಯನ್ತಾಂ ಜ್ಯೋತಿರಹಂ ವಿರಜಾವಿಪಾಪ್ಮಾ ಭೂಯಾಸಗ್ ಸ್ವಾಹಾ । ಪೃಥಿವ್ಯ ಪ್ತೇಜೋವಾಯ್ವಾಕಾಶಾಮೇ ಶುಧ್ಯನ್ತಾಂ ಜ್ಯೋತಿರಹಂ ವಿರಜಾವಿಪಾಪ್ಮಾ ಭೂಯಾಸಗ್ ಸ್ವಾಹಾ । ಅನ್ನಮಯ ಪ್ರಾಣಮಯ ಮನೋಮಯ ವಿಜ್ಞಾನಮಯಾ ನಂದಮಯಾ ಮೇ ಶುಧ್ಯನ್ತಾಂ ಜ್ಯೋತಿರಹಂ ವಿರಜಾವಿಪಾಪ್ಮಾ ಭೂಯಾಸಗ್ ಸ್ವಾಹಾ ! ವಿವಿಷ್ಟಿಸ್ಸ್ವಾಹಾ । ಘಷೋತ್ಕಯಸ್ವಾಹಾ । ಉತ್ತಿಷ್ಠ ಪುರುಷಾ ಹರೀಲೋಹಿತ ಪಿಂಗಳಾಕ್ಷಿದೇಹಿ ದೇಹಿ ದದಾಪಯಿತಾ ಮೇ ಶುಧ್ಯನ್ತಾಂ ಜ್ಯೋತಿರಹಂ ವಿರಜಾವಿಪಾಪ್ಮಾ ಭೂಯಾಸಗ್ ಸ್ವಾಹಾ । ಓಂ ಸ್ವಾಹಾ ॥

—ಅಥ ಏಕೋನ ಪಂಚಾಶೋನುವಾಕಃ.—

ಸತ್ಯಂಪರಂ ಪರಂಸತ್ಯಂ ಸತ್ಯೇನ ನಸುವರ್ಗಾ ಲ್ಲೋಕಾಚ್ಚ್ಯವನ್ತೇ ಕದಾಚನಸತಾಂಹಿಸತ್ಯಂ ತಸ್ಮಾತ್ಸತ್ಯೇರಮನ್ತೇ । ತಪಇತಿ ತಪೋನಾಶನಾತ್ಪರಂ ಯದ್ಧಿಪರಂ ತಪಸ್ತದ್ದುರ್ಧರ್ಷಂ ತದ್ದುರಾಧರ್ಷಂ ತಸ್ಮಾತ್ತಪಸಿರಮನ್ತೇ । ದಮಇತಿನಿಯತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಣ ಸ್ತಸ್ಮಾದ್ದಮೇರಮನ್ತೇ । ಶಮಇತ್ಯರಣ್ಯೇ ಮುನಯಸ್ತಸ್ಮಾಚ್ಛಮೇರಮನ್ತೇ । ದಾನಮಿತಿಸರ್ವಾಣಿ ಭೂತಾನಿ ಪ್ರಶಂಸಂತಿ ದಾನಾನ್ನಾತಿದುಷ್ಕರಂ ತಸ್ಮಾದ್ದಾನೇರಮನ್ತೇ । ಧರ್ಮ ಇತಿ ಧರ್ಮೇಣ ಸರ್ವಮಿದಂ ಪರಿಗೃಹೀತಂ ಧರ್ಮಾನ್ನಾತಿದುಶ್ಚರಂ ತಸ್ಮಾದ್ಧರ್ಮೇರಮಂತೇ । ಪ್ರಜನಇತಿಭೂಯಾಂಸ ಸ್ತಸ್ಮಾದ್ಭೂಯಿಷ್ಠಾಃ ಪ್ರಜಾಯಂತೇ । ತಸ್ಮಾದ್ಭೂಯಿಷ್ಠಾಃ ಪ್ರಜನನೇರಮಂತೇ । ಅಗ್ನಯ ಇತ್ಯಾಹ ತಸ್ಮಾದಗ್ನಯ ಆಧಾತವ್ಯಾ ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರಮಿತ್ಯಾಹ ತಸ್ಮಾದಗ್ನಿಹೋತ್ರೇರಮಂತೇ । ಯಜ್ಞ ಇತಿಯಜ್ಞೋಹಿ ದೇವಾನಾಂ ಯಜ್ಞೇನಹಿ ದೇವಾ ದಿವಂಗತಾ ಸ್ತಸ್ಮಾದ್ಯಜ್ಞೇರಮಂತೇ । ಮಾನಸಮಿತಿವಿದ್ವಾಂಸ ಸ್ತಸ್ಮಾದ್ವಿದ್ವಾಂಸ ಏವ ಮಾನಸೇ ರಮಂತೇ । ನ್ಯಾಸಇತಿಬ್ರಹ್ಮಾಹಿ ಪರಃಪರೋಹಿ ಬ್ರಹ್ಮಾ ತಾನಿವಾ ಏತಾನ್ಯವರಾಣಿ ತಪಾಂಸಿ ನ್ಯಾಸ ಏವಾತ್ಯರೇಚ ಯ ಏವಂ ವೇದೇತ್ಯುಪನಿಷತ್ ॥

—ಅಥ ಪಂಚಾಶೋನುವಾಕಃ.—

ಪ್ರಾಜಾಪತ್ಯೋ ಹಾರುಣಿಸ್ಸುಪರ್ಣೇಯಃ ಪ್ರಜಾಪತಿಂ ಪಿತರಮುಪಸಸಾರ ಕಿಂ ಭಗವಂತಃ ಪರಮಂವದಂತೀತಿ । ತಸ್ಮೈ ಪ್ರೋವಾಚ। ಸತ್ಯೇನವಾಯುರಾವಾತಿ ಸತ್ಯೇನಾದಿತ್ಯೋ ರೋಚತೇ ದಿವಿ ಸತ್ಯಂವಾಚಃ ಪ್ರತಿ

ಷ್ಠಾ ಸತ್ಯೇಸರ್ವಂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಂ ತಸ್ಮಾತ್ಸತ್ಯಂ ಪರಮಂವದಂತಿ । ತಪಸಾದೇ
ವಾ ದೇವತಾಮಗ್ರ ಆಯನ್ ತಪಸರ್ಷಯಸ್ಸುವರನ್ವವಿಂದನ್ ತಪಸಾ ಸಪತ್ನಾ
ನ್ಪ್ರಣುದಾಮಾರಾತೀಂ ಸ್ತಪಸಿಸರ್ವಂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಂ ತಸ್ಮಾತ್ತಪಃ ಪರಮಂ
ವದಂತಿ । ದಮೇನದಾನ್ತಾಃ ಕಿಲ್ಬಿಷಮವಧೂನ್ವಂತಿ ದಮೇನ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಣ
ಸ್ಸುವರಗಚ್ಛನ್ ದಮೋಭೂತಾನಾಂ ದುರಾಧರ್ಷಂ ದಮೇಸರ್ವಂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿ
ತಂ ತಸ್ಮಾದ್ದಮಃ ಪರಮಂವದಂತಿ । ಶಮೇನಶಾಂತಾಃ ಶಿವಮಾಚರಂತಿಶ
ಮೇನನಾಕಂ ಮುನಯೋನ್ವವಿನ್ದನ್ ಶಮೋಭೂತಾನಾಂದುರಾಧರ್ಷಂ ಶಮೇ
ಸರ್ವಂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಂ ತಸ್ಮಾಚ್ಛಮಃ ಪರಮಂವದಂತಿ । ದಾನಂಯಜ್ಞಾನಾಂವ
ರೂಥಂ ದಕ್ಷಿಣಾಲೋಕೇ ದಾತಾರಂ ಸರ್ವಭೂತಾನ್ಯುಪಜೀವಂತಿ ದಾನೇನಾ
ರಾತೀ ರಪಾನುದಂತ ದಾನೇನ ದ್ವಿಷಂತೋ ಮಿತ್ರಾ ಭವಂತಿ ದಾನೇ ಸರ್ವಂ
ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಂ ತಸ್ಮಾದ್ದಾನಂ ಪರಮಂವದಂತಿ । ಧರ್ಮೋವಿಶ್ವಸ್ಯಜಗತಃ ಪ್ರತಿ
ಷ್ಠಾ ಲೋಕೇ ಧರ್ಮಿಷ್ಠಂ ಪ್ರಜಾಉಪಸರ್ಪಂತಿ ಧರ್ಮೇಣಪಾಪಮಪನುದತಿ
ಧರ್ಮೇಸರ್ವಂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಂ ತಸ್ಮಾದ್ಧರ್ಮಂ ಪರಮಂವದಂತಿ । ಪ್ರಜನನಂವೈ
ಪ್ರತಿಷ್ಠಾ ಸಾಧು ಪ್ರಜಾಯಾಸ್ತಂತುಂತನ್ವಾನಃ ಪಿತೃಣಾಮನೃಣೋಭವತಿ ।
ತದೇವತಸ್ಯಾನೃಣಂ । ತಸ್ಮಾತ್ಪ್ರಜನನಂ ಪರಮಂವದನ್ತಿ । ಅಗ್ನಯೋವೈತ್ರ
ಯೀವಿದ್ಯಾ ದೇವಯಾನಃ ಪಂಥಾ ಗಾರ್ಹಪತ್ಯ ಋಕ್ಪೃಥಿವೀರಥನ್ತರಮ
ನ್ವಾಹಾರ್ಯ ಪಚನೋಯಜುರಂತರಿಕ್ಷಂ ವಾಮದೇವ್ಯ ಮಾಹವನೀಯಸ್ಸಾ
ಮಸುವರ್ಗೋ ಲೋಕೋ ಬೃಹತ್ತಸ್ಮಾದಗ್ನೀನ್ಪರಮಂವದನ್ತಿ । ಅಗ್ನಿಹೋ
ತ್ರಂಸಾಯಂ ಪ್ರಾತರ್ಗೃಹಾಣಾಂ ನಿಷ್ಕೃತಿಸ್ಸ್ವಿಷ್ಟಂ ಸುಹುತಂ ಯಜ್ಞ
ಕ್ರತೂನಾಂ ಪ್ರಾಯಣಂ ಸುವರ್ಗಸ್ಯ ಲೋಕಸ್ಯ ಜ್ಯೋತಿಸ್ತಸ್ಮಾದಗ್ನಿ
ಹೋತ್ರಂ ಪರಮಂವದನ್ತಿ । ಯಜ್ಞ ಇತಿ ಯಜ್ಞೋಹಿದೇವಾನಾಂಯಜ್ಞೇ
ನಹಿ ದೇವಾದಿವಂಗತಾ ಯಜ್ಞೇನಾಸುರಾನಪಾನುದನ್ತ । ಯಜ್ಞೇನ ದ್ವಿಷ
ನ್ತೋ ಮಿತ್ರಾಭವನ್ತಿ ಯಜ್ಞೇಸರ್ವಂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಂ ತಸ್ಮಾದ್ಯಜ್ಞಂಪರ
ಮಂವದನ್ತಿ । ಮಾನಸಂವೈ ಪ್ರಾಜಾಪತ್ಯಂ ಪವಿತ್ರಂ ಮಾನಸೇನ ಮನಸಾಸಾ
ಧುಪಶ್ಯತಿ ಮಾನಸಾ ಋಷಯಃಪ್ರಜಾ ಅಸೃಜನ್ತಮಾನಸೇಸರ್ವಂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿ
ತಂ ತಸ್ಮಾನ್ಮಾನಸಂಪರಮಂವದನ್ತಿ । ನ್ಯಾಸಇತ್ಯಾಹುರ್ಮನೀಷಿಣೋಬ್ರಹ್ಮಾ
ಣಂಬ್ರಹ್ಮಾವಿಶ್ವಃ ಕತಮಸ್ಸ್ವಯಂಭುಃ ಪ್ರಜಾಪತಿಸ್ಸಂವತ್ಸರಇತಿ ಸಂವತ್ಸ
ರೋಸಾವಾದಿತ್ಯೋಯ ಏಷ ಆದಿತ್ಯೇ ಪುರುಷ ಸ್ಸ ಪರಮೇಷ್ಠೀ ಬ್ರಹ್ಮಾ

ಶ್ಮಯಾಭಿರಾದಿತ್ಯ ಸ್ತಪತಿರಶ್ಮಿಭಿಸ್ತಾಭಿಃ ಪರ್ಜನ್ಯೋವರ್ಷತಿ ಪರ್ಜನ್ಯೇನೌ
ಷಧಿ ವನಸ್ಪತಯಃ ಪ್ರಜಾಯನ್ತ ಓಷಧಿ ವನಸ್ಪತಿಭಿ ರನ್ನಂ ಭವತ್ಯನ್ನೇನ
ಪ್ರಾಣಾಃಪ್ರಾಣೈರ್ಬಲಂ ಬಲೇನತಪಸ್ತಪಸಾ ಶ್ರದ್ಧಾ ಶ್ರದ್ಧಯಾ ಮೇಧಾ
ಮೇಧಯಾ ಮನೀಷಾ ಮನೀಷಯಾ ಮನೋ ಮನಸಾ ಶಾಂತಿಶ್ಶಾನ್ತ್ಯಾ
ಚಿತ್ತಂ ಚಿತ್ತೇನ ಸ್ಮೃತಿಂಸ್ಮೃತ್ಯಾ ಸ್ಮಾರಂ ಸ್ಮಾರೇಣ ವಿಜ್ಞಾನಂವಿಜ್ಞಾನೇನಾ
ತ್ಮಾನಂ ವೇದಯತಿ ತಸ್ಮಾದನ್ನಂ ದದನ್ಸರ್ವಾಣ್ಯೇತಾನಿ ದದಾತ್ಯನ್ನಾತ್ಪ್ರಾ
ಣಾಭವನ್ತಿ ಭೂತಾನಾಂ ಪ್ರಾಣೈರ್ಮನೋ ಮನಸಶ್ಚ ವಿಜ್ಞಾನಂ ವಿಜ್ಞಾನಾದಾ
ನಂದೋ ಬ್ರಹ್ಮಯೋನಿಸ್ಸವಾ ಏಷಪುರುಷಃ ಪಂಚಧಾಪಂಚಾತ್ಮಾಯೇನ
ಸರ್ವಮಿದಂಪ್ರೋತಂ ಪೃಥಿವೀಚಾಂತರಿಕ್ಷಂ ಚ ದ್ಯೌಶ್ಚ ದಿಶಶ್ಚಾವಾನ್ತರದಿಶಾ
ಶ್ಚ ಸವೈ ಸರ್ವಮಿದಂಜಗತ್ ಸಚಭೂತಂ ಸಚಭವ್ಯಂ । ಜಿಜ್ಞಾಸುಕ್ಲೃಪ್ತ
ಮೃತಜಾರಯಿಷ್ಠಾ ಶ್ರದ್ಧಾ ಸತ್ಯೋ ಮಹಸ್ವಾನ್ । ತಪಸೋವರಿಷ್ಠಾದ್ಜ್ಞಾ
ತ್ವಾ । ತಮೇವಂ ಮನಸಾಹೃದಾಚ । ಭೂಯೋನಮೃತ್ಯು ಮುಪಯಾಹಿ
ವಿದ್ವಾನ್ । ತಸ್ಮಾನ್ನ್ಯಾಸ ಮೇಷಾಂ ತಪಸಾ ಮತಿರಿಕ್ತ ಮಾಹುಃ ॥

ಅಥ ಏಕಪಂಚಾಶೋನುವಾಕಃ.

ವಸುರಣ್ವೋ ವಿಭೂರಸಿ। ಪ್ರಾಣೇತ್ವಮಸಿ ಸಂಧಾತಾ । ಬ್ರಹ್ಮನ್ತ್ವ
ಮಸಿವಿಶ್ವಸೃಕ್ । ತೇಜೋದಾಸ್ತ್ವಮಸ್ಯಗ್ನೇ ರ್ವರ್ಚೋದಾಸ್ತ್ವಮಸಿ
ಸೂರ್ಯಸ್ಯದ್ಯುಮ್ನೋದಾ ಸ್ತ್ವಮಸಿ ಚನ್ದ್ರಮಸ ಉಪಯಾಮ ಗೃಹೀತೋ
ಸಿ । ಬ್ರಹ್ಮಣೇತ್ವಾ ಮಹಸ ಓಮಿತ್ಯಾತ್ಮಾನಂ ಯುಂಜೀತೈ ತದ್ವೈಮ
ಹೋಪನಿಷದಂ ದೇವಾನಾಂ ಗುಹ್ಯಂ ಯಏವಂ ವೇದ ಬ್ರಹ್ಮಣೋ ಮಹಿ
ಮಾನಮಾಪ್ನೋತಿ ತಸ್ಮಾದ್ಬ್ರಹ್ಮಣೋ ಮಹಿಮಾನ ಮಿತ್ಯುಪನಿಷತ್ ॥

ಅಥ ದ್ವಿಪಂಚಾಶೋನುವಾಕಃ.

ತಸ್ಯೈವಂ ವಿದುಷೋಯಜ್ಞಸ್ಯಾತ್ಮಾ ಯಜಮಾನಃ । ಶ್ರದ್ಧಾ ಪತ್ನೀ
ಶರೀರಮಿಧ್ಮಮುರೋ ವೇದಿ ರ್ಲೋಮಾನಿ ಬರ್ಹಿ ರ್ವೇದ ಶ್ಶಿಖಾ ಹೃದಯಂ
ಯೂಪಃ ಕಾಮ ಆಜ್ಯಂ ಮನ್ಯುಃ ಪಶುಸ್ತಪೋಗ್ನಿಃ।ಶಮಯಿತಾದಕ್ಷಿಣಾ ।
ವಾಗ್ಘೋತಾ ಪ್ರಾಣಉದ್ಗಾತಾ ಚಕ್ಷುರಧ್ವರ್ಯು ರ್ಮನೋಬ್ರಹ್ಮಾ ಶ್ರೋತ್ರ
ಮಗ್ನೀನ್ಯಾವದ್ಧ್ರಿಯತೇಸಾ ದೀಕ್ಷಾ । ಯದಶ್ನಾತಿಯತ್ಪಿಬತಿತದಸ್ಯ ಸೋ
ಮಪಾನಂ ಯದ್ರಮತೇ ತದುಪಸದಃ । ಯತ್ಸಂಚರತ್ಯುಪವಿಶತ್ಯುತ್ತಿಷ್ಠತೇ
ಚ ಸಪ್ರವರ್ಗ್ಯಃಯನ್ಮುಖಂ।ತದಾಹವನೀಯಃಯದಸ್ಯವಿಜ್ಞಾನಂತಜ್ಜುಹೋತಿ

ಯತ್ಸಾಯಂ ಪ್ರಾತರತ್ತಿ ತತ್ಸಮಿಧೋಽಯತ್ಸಾಯಂ ಪ್ರಾತರ್ಮಧ್ಯಂದಿನಂ ಚ ತಾನಿ ಸವನಾನಿ ಯೇಽಅಹೋರಾತ್ರೇ ತೇ ದರ್ಶಪೂರ್ಣಮಾಸೌ ಯೇಽ ಅರ್ಧಮಾಸಾಶ್ಚ ಮಾಸಾಶ್ಚ ತೇ ಚಾತುರ್ಮಾಸ್ಯಾನಿಯಽಋತವಸ್ತೇಽಪಶುಬಂಧಾಯೇ ಸಂವತ್ಸರಾಶ್ಚ ಪರಿವತ್ಸರಾಶ್ಚ ತೇಽಹರ್ಗಣಾಃ । ಸರ್ವವೇದಸಂ ವಾ ಏತತ್ಸತ್ರಂ। ಯನ್ಮರಣಂ ತದವಭೃಥ ಏತದ್ವೈ ಜರಾಮರ್ಯ ಮಗ್ನಿಹೋತ್ರಂ । ಯಏವಂ ವಿದ್ವಾನುದಗಯನೇ ಪ್ರಮೀಯತೇ । ದೇವಾನಾಮೇವ ಮಹಿಮಾನಂಗತ್ವಾ ದಿತ್ಯಸ್ಯ ಸಾಯುಜ್ಯಂ ಗಚ್ಛತ್ಯಥಯೋಽದಕ್ಷಿಣೇ ಪ್ರಮೀಯತೇ ಪಿತೃಣಾಮೇವ ಮಹಿಮಾನಂ ಗತ್ವಾ ಚಂದ್ರಮಸ ಸ್ಸಾಯುಜ್ಯಂ ಗಚ್ಛತ್ಯೇತೌ ವೈ ಸೂರ್ಯಾಚಂದ್ರಮಸೋಽ ರ್ಮಹಿಮಾನೌ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಽವಿದ್ವಾ ನಭಿಜಯತಿ ತಸ್ಮಾದ್ಬ್ರಹ್ಮಣೋಽ ಮಹಿಮಾನಮಾಪ್ನೋತಿ ತಸ್ಮಾದ್ಬ್ರಹ್ಮಣೋಽ ಮಹಿಮಾನಮಿತ್ಯುಪನಿಷತ್

ಷಷ್ಠಪ್ರಶ್ನಃ ಸಮಾಪ್ತಃ.

ತೈತ್ತಿರೀಯೋಪನಿಷತ್ಸಮಾಪ್ತಾ.

ಹರಿಃ ಓಂ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣಾರ್ಪಣಮಸ್ತು.

ಪುರುಷಸೂಕ್ತಂ.

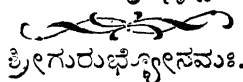
ಹರಿಃ ಓಂ ॥ ತಚ್ಛಂಯೋಽ ರಾವೃಣೀಮಹೇ । ಗಾತುಂಯಜ್ಞಾಯ । ಗಾತುಂಯಜ್ಞಪತಯೇ । ದೈವೀಸ್ಸ್ವಸ್ತಿರಸ್ತುನಃ।ಸ್ವಸ್ತಿರ್ಮಾನುಷೇಭ್ಯಃ । ಊರ್ಧ್ವಂಜಿಗಾತುಭೇಷಜಂ । ಶಂನೋಽಅಸ್ತುದ್ವಿಪದೇ । ಶಂಚತುಷ್ಪದೇ। ಓಂ ಶಾನ್ತಿಶ್ಶಾನ್ತಿಶ್ಶಾನ್ತಿಃ

ಸಹಸ್ರಶೀರ್ಷಾಪುರುಷಃ । ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷ ಸ್ಸಹಸ್ರಪಾತ್ । ಸಭೂಮಿಂ ವಿಶ್ವತೋವೃತ್ವಾ । ಅತ್ಯತಿಷ್ಠದ್ದಶಾಂಗುಲಂ ॥ ೧ ॥ ಪುರುಷಏವೇದಗ್ಂ ಸರ್ವಂ । ಯದ್ಭೂತಂ ಯಚ್ಚ ಭವ್ಯಂ । ಉತಾಮೃತತ್ವಸ್ಯೇಶಾನಃ । ಯದನ್ನೇನಾತಿರೋಹತಿ ॥ ೨ ॥ ಏತಾವಾನಸ್ಯಮಹಿಮಾ । ಅತೋಜ್ಯಾಯಾಗ್ಂಶ್ಚ ಪುರುಷಃ । ಪಾದೋಽಸ್ಯವಿಶ್ವಾಭೂತಾನಿ । ತ್ರಿಪಾದಸ್ಯಾಮೃತಂದಿವಿ ॥೩॥ ತ್ರಿಪಾದೂರ್ಧ್ವ ಉದೈತ್ಪುರುಷಃ । ಪಾದೋಽಸ್ಯೇಹಾ ಭವಾತ್ಪುನಃ । ತತೋ ವಿಷ್ವಙ್ವ್ಯಕ್ರಾಮತ್ । ಸಾಶನಾನಶನೇಅಭಿ ॥೪॥ ತಸ್ಮಾದ್ವಿರಾಡಜಾಯತ ವಿರಾಜೋಽಅಧಿಪೂರುಷಃ । ಸಜಾತೋಽತ್ಯರಿಚ್ಯತ । ಪಶ್ಚಾದ್ಭೂಮಿಮಥೋಽಪುರಃ ॥ ೫ ॥ ಯತ್ಪುರುಷೇಣಹವಿಷಾ । ದೇವಾಯಜ್ಞ ಮತನತ ।

ವಸನ್ತೋಽಸ್ಯಾಸೀದಾಜ್ಯಂ । ಗ್ರೀಷ್ಮ ಇಧ್ಮಶ್ಶರದ್ಧವಿಃ ॥ ೬ ॥ ಸಪ್ತಾಸ್ಯಾ
ಸನ್ಪರಿಧಯಃ । ತ್ರಿಸ್ಸಪ್ತ ಸಮಿಧಃ ಕೃತಾಃ । ದೇವಾ ಯದ್ಯಜ್ಞಂ ತನ್ವಾನಾಃ ।
ಅಬಧ್ನನ್ ಪುರುಷಂ ಪಶುಂ ॥ ೭ ॥ ತಂ ಯಜ್ಞಂ ಬರ್ಹಿಷಿ ಪ್ರೋಕ್ಷನ್ । ಪು
ರುಷಂ ಜಾತಮಗ್ರತಃ । ತೇನ ದೇವಾ ಅಯಜಂತ । ಸಾಧ್ಯಾ ಋಷಯಶ್ಚ
ಯೇ ॥ ೮ ॥ ತಸ್ಮಾದ್ಯಜ್ಞಾತ್ಸರ್ವಹುತಃ । ಸಂಭೃತಂ ಪೃಷದಾಜ್ಯಂ । ಪಶೂ
ಗ್ಂಸ್ತಾಗ್ಂಶ್ಚಕ್ರೇ ವಾಯವ್ಯಾನ್ । ಆರಣ್ಯಾನ್ ಗ್ರಾಮ್ಯಾಶ್ಚ ಯೇ ॥ ೯ ॥
ತಸ್ಮಾದ್ಯಜ್ಞಾತ್ಸರ್ವಹುತಃ । ಋಚಸ್ಸಾಮಾನಿ ಜಜ್ಞಿರೇ । ಛಂದಾಗ್ಂಸಿ ಜ
ಜ್ಞಿರೇ ತಸ್ಮಾತ್ । ಯಜುಸ್ತಸ್ಮಾದಜಾಯತ ॥ ೧೦ ॥ ತಸ್ಮಾದಶ್ವಾ ಅಜಾ
ಯನ್ತ । ಏಕೇ ಚೋಭಯಾದತಃ । ಗಾವೋ ಹ ಜಜ್ಞಿರೇ ತಸ್ಮಾತ್ । ತಸ್ಮಾ
ಜ್ಜಾತಾ ಅಜಾವಯಃ ॥ ೧೧ ॥ ಯತ್ಪುರುಷಂ ವ್ಯದಧುಃ । ಕತಿಧಾ ವ್ಯಕಲ್ಪ
ಯನ್ । ಮುಖಂ ಕಿಮಸ್ಯ ಕೌ ಬಾಹೂ । ಕಾವೂರೂ ಪಾದಾವುಚ್ಯೇತೇ ॥
॥ ೧೨ ॥ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಽಸ್ಯ ಮುಖಮಾಸೀತ್ । ಬಾಹೂ ರಾಜನ್ಯಃ ಕೃತಃ ।
ಊರೂ ತದಸ್ಯ ಯದ್ವೈಶ್ಯಃ । ಪದ್ಭ್ಯಾಗ್ಂ ಶೂದ್ರೋ ಅಜಾಯತ ॥ ೧೩ ॥
ಚಂದ್ರಮಾ ಮನಸೋ ಜಾತಃ । ಚಕ್ಷೋಸ್ಸೂರ್ಯೋ ಅಜಾಯತ । ಮು
ಖಾದಿಂದ್ರಶ್ಚಾಗ್ನಿಶ್ಚ । ಪ್ರಾಣಾದ್ವಾಯುರಜಾಯತ ॥ ೧೪ ॥ ನಾಭ್ಯಾ ಆ
ಸೀದಂತರಿಕ್ಷಂ । ಶೀರ್ಷ್ಣೋ ದ್ಯೌಸ್ಸಮವರ್ತತ । ಪದ್ಭ್ಯಾಂ ಭೂಮಿರ್ದಿಶ
ಶ್ಶ್ರೋತ್ರಾತ್ । ತಥಾ ಲೋಕಾಗ್ಂ ಅಕಲ್ಪಯನ್ ॥ ೧೫ ॥ ವೇದಾಹ
ಮೇತಂ ಪುರುಷಂ ಮಹಾನ್ತಂ । ಆದಿತ್ಯವರ್ಣಂ ತಮಸಸ್ತು ಪಾರೇ । ಸರ್ವಾ
ಣಿ ರೂಪಾಣಿ ವಿಚಿತ್ಯ ಧೀರಃ । ನಾಮಾನಿ ಕೃತ್ವಾಭಿ ವದನ್ ಯದಾಸ್ತೇ ॥ ೧೬ ॥
ಧಾತಾ ಪುರಸ್ತಾದ್ಯಮುದಾಜಹಾರ । ಶಕ್ರಃ ಪ್ರವಿದ್ವಾನ್ ಪ್ರದಿಶಶ್ಚತಸ್ರಃ ।
ತಮೇವಂ ವಿದ್ವಾನಮೃತ ಇಹ ಭವತಿ । ನಾನ್ಯಃ ಪಂಥಾ ಅಯನಾಯ ವಿದ್ಯತೇ ॥
॥ ೧೭ ॥ ಯಜ್ಞೇನ ಯಜ್ಞಮಯಜನ್ತ ದೇವಾಃ । ತಾನಿ ಧರ್ಮಾಣಿ ಪ್ರಥಮಾ
ನ್ಯಾಸನ್ । ತೇ ಹ ನಾಕಂ ಮಹಿಮಾನಸ್ಸಚಂತೇ । ಯತ್ರ ಪೂರ್ವೇ ಸಾಧ್ಯಾ
ಸ್ಸಂತಿ ದೇವಾಃ ॥ ೧೮ ॥ ಅದ್ಭ್ಯಸ್ಸಂಭೂತಃ ಪೃಥಿವ್ಯೈ ರಸಾಚ್ಚ । ವಿಶ್ವಕ
ರ್ಮಣಃ ಸಮವರ್ತತಾಧಿ । ತಸ್ಯ ತ್ವಷ್ಟಾ ವಿದಧದ್ರೂಪಮೇತಿ । ತತ್ಪುರುಷ
ಸ್ಯ ವಿಶ್ವಮಾಜಾನಮಗ್ರೇ ॥ ೧೯ ॥ ವೇದಾಹಮೇತಂ ಪುರುಷಂ ಮಹಾನ್ತಂ ।
ಆದಿತ್ಯವರ್ಣಂ ತಮಸಃ ಪರಸ್ತಾತ್ । ತಮೇವಂ ವಿದ್ವಾನಮೃತ ಇಹ ಭವತಿ ।
ನಾನ್ಯಃ ಪಂಥಾ ವಿದ್ಯತೇಽಯನಾಯ ॥ ೨೦ ॥ ಪ್ರಜಾಪತಿಶ್ಚರತಿ ಗರ್ಭೇ ಅನ್ತಃ ।

ಅಜಾಯಮಾನೋ ಬಹುಧಾವಿಜಾಯತೇ । ತಸ್ಯಧೀರಾಃ ಪರಿಜಾನನ್ತಿ ಯೋನಿಂ । ಮರೀಚೀನಾಂ ಪದಮಿಚ್ಛನ್ತಿವೇಧಸಃ ॥ ೨೧ ॥ ಯೋದೇವೇಭ್ಯ ಆತಪತಿ । ಯೋದೇವಾನಾಂ ಪುರೋಹಿತಃ। ಪೂರ್ವೋಯೋ ದೇವೇಭ್ಯೋ ಜಾತಃ । ನಮೋರುಚಾಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಯೇ ॥ ೨೨ ॥ ರುಚಂಬ್ರಾಹ್ಮಂ ಜನ ಯನ್ತಃ । ದೇವಾಅಗ್ರೇತದಬ್ರುವನ್ । ಯಸ್ತ್ವೈವಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋವಿದ್ಯಾ ತ್ । ತಸ್ಯದೇವಾ ಅಸನ್ವಶೇ ॥ ೨೩ ॥ ಹ್ರೀಶ್ಚತೇಲಕ್ಷ್ಮೀಶ್ಚ ಪತ್ನ್ಯೌ । ಅಹೋರಾತ್ರೇಪಾರ್ಶ್ವೇ । ನಕ್ಷತ್ರಾಣಿರೂಪಂ । ಅಶ್ವಿನೌವ್ಯಾತ್ತಂ ॥ ೨೪ ॥ ಇಷ್ಟಂಮನಿಷಾಣ । ಅಮುಂಮನಿಷಾಣ । ಸರ್ವಂಮನಿಷಾಣ । ಓಂ ಶಾ ನ್ತಿಶ್ಶಾನ್ತಿಶ್ಶಾನ್ತಿಃ ॥ ೨೫ ॥

ಹರಿಃ ಓಂ ॥ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಾರ್ಪಣಮಸ್ತು.

ಶ್ರೀಗುರುಭ್ಯೋನಮಃ.

ಬೃಹದಾರಣ್ಯಕೋಪನಿಷತ್ - ತೃತೀಯಾಧ್ಯಾಯಃ.

ಅಥ ಪ್ರಥಮಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮ್.

ಹರಿಃ ಓಮ್ ॥ ಉಷಾವಾ ಅಶ್ವಸ್ಯಮೇಧ್ಯಸ್ಯಶಿರಃ । ಸೂರ್ಯಶ್ಚಕ್ಷು ರ್ವಾತಃ ಪ್ರಾಣೋವ್ಯಾತ್ತ ಮಗ್ನಿರ್ವೈಶ್ವಾನರಃ ಸಂವತ್ಸರ ಆತ್ಮಾಶ್ವಸ್ಯಮೇ ಧ್ಯಸ್ಯದ್ಯೌಃ ಪೃಷ್ಠಮನ್ತರಿಕ್ಷ ಮುದರಂ ಪೃಥಿವೀ ಪಾಜಸ್ಯನ್ದಿಶಃ ಪಾರ್ಶ್ವೇ ಅವಾನ್ತರ ದಿಶಃ ಪರ್ಶವಋತ ವೋಽಙ್ಗಾನಿ ಮಾಸಾಶ್ಚಾರ್ಧ ಮಾಸಾಶ್ಚ ಪರ್ವಾ ಣ್ಯಹೋರಾತ್ರಾಣಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನಕ್ಷತ್ರಾಣ್ಯಸ್ಥೀನಿನಭೋಮಾಂಸಾನಿ । ಊವ ಧ್ಯಂ ಸಿಕತಾಃ ಸಿನ್ಧವೋಗುದಾಯ ಕೃಚ್ಚ ಕ್ಲೋಮಾನಶ್ಚ ಪರ್ವತಾ ಓಷಧ ಯಶ್ಚ ವನಸ್ಪತಯಶ್ಚ ಲೋಮಾನಿ ಉದ್ಯನ್ಪೂರ್ವಾರ್ಧೋ ನಿಮ್ಲೋಚನ್ಜಘ ನಾರ್ಧೋಯ ದ್ವಿಜೃಂಭತೇ ತದ್ವಿದ್ಯೋತತೇಯದ್ವಿಧೂನುತೇತತ್ ಸ್ತನಯ ತಿಯನ್ಮೇಹತಿ ತದ್ವರ್ಷತಿ ವಾಗೇ ವಾಸ್ಯವಾಕ್ ॥೧॥ ಅಹರ್ವಾ ಅಶ್ವಂ ಪುರ ಸ್ತಾನ್ಮಹಿಮಾನ್ವಜಾಯತ ತಸ್ಯಪೂರ್ವೇ ಸಮುದ್ರೇಯೋನೀರಾತ್ರಿರೇನಂ ಪ ಶ್ಚಾನ್ಮಹಿಮಾನ್ವಜಾಯತತಸ್ಯಾಪರೇ ಸಮುದ್ರೇಯೋನಿರೇತೌವಾ ಅಶ್ವಂಮ ಹಿಮಾ ನಾಭಿತಸ್ಸಂಬಭೂವತುಃ ಹಯೋಭೂತಾ ದೇವಾನವಹದ್ವಾಜೀ ಗನ್ಧರ್ವಾನರ್ವಾ ಸುರಾನಶ್ವೋ ಮನುಷ್ಯಾನ್ ಸಮುದ್ರಏವಾಸ್ಯ ಬನ್ಧುಃ ಸಮು ದ್ರೋಯೋನಿಃ ॥ ೨ ॥ ಇತಿ ತೃತೀಯಾಧ್ಯಾಯೆ ಪ್ರಥಮಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ.

ಅಥ ದ್ವಿತೀಯಂಬ್ರಾಹ್ಮಣಮ್.

ಹರಿಃ ಓಂ ॥ ನೈವೇಹ ಕಿಂಚನಾಗ್ರ ಆಸೀನ್ಮೃತ್ಯು ನೈವೇದಮಾವೃ
ತಮಾಸೀ ದಶನಾಯಯಾ ಅಶನಾಯಾಹಿಮೃತ್ಯು ಸ್ತನ್ಮನೋ ಕುರುತಾ
ತ್ಮನ್ವೀ ಸ್ಯಾಮಿತಿ ಸೋರ್ಚನ್ನ ಚರತ್ತಸ್ಯಾರ್ಚತ ಆಪೋಜಾಯನ್ತಾರ್ಚತೇವೈ
ಮೇಕಮಭೂದಿತಿ ತದೇವಾರ್ಕಸ್ಯಾರ್ಕತ್ವಂ। ಕಗ್ ಹವಾ ಅಸ್ಮೈ ಭವತಿ ಯ ಏ
ವಮೇತದರ್ಕಸ್ಯಾರ್ಕತ್ವಂವೇದ ॥ ೧ ॥ ಆಪೋವಾ ಅರ್ಕಸ್ತದ್ಯದಪಾಗ್ ಶರ ಆ
ಸೀತ್ತತ್ಸಮಹನ್ಯತ ಸಾಪೃಥಿವ್ಯಭವ ತ್ತಸ್ಯಾ ಮಶ್ರಾಮ್ಯತ್ ತಸ್ಯಶ್ರಾನ್ತಸ್ಯ
ತಪ್ತಸ್ಯ ತೇಜೋರಸೋ ನಿರವರ್ತತಾಗ್ನಿಃ ॥ ೨ ॥ ಸ ತ್ರೇಧಾತ್ಮಾನಂ ವ್ಯ
ಕುರುತಾದಿತ್ಯಂ ತೃತೀಯಂ ವಾಯುಂ ತೃತೀಯಗ್ ಸ ಏಷಪ್ರಾಣಸ್ತ್ರೇಧಾ
ವಿಹಿತಃ ತಸ್ಯ ಪ್ರಾಚೀದಿಕ್ಶಿರೋ ಽಸೌಚಾಸೌಚೇರ್ಮೌ ಅಥಾಸ್ಯಪ್ರತೀಚೀ
ದಿಕ್ಪುಚ್ಛಮಸೌ ಚಾಸೌಚಸಕ್ಥ್ಯೌ ದಕ್ಷಿಣಾಚೋ ದೀಚೀಚಪಾರ್ಶ್ವೇ
ದ್ಯೌಃ ಪೃಷ್ಠಮನ್ತರಿಕ್ಷ ಮುದರಮಿಯ ಮುರಸ್ಸ ಏಷೋಽಪ್ಸುಪ್ರತಿಷ್ಠಿತೋ
ಯತ್ರ ಕ್ವಚೈತಿತದೇವ ಪ್ರತಿತಿಷ್ಠತ್ಯೇವಂ ವಿದ್ವಾನ್ ॥ ೩ ॥ ಸೋಽಕಾಮಯತ
ದ್ವಿತೀಯೋಮ ಆತ್ಮಾಜಾಯೇತೇತಿ ಸಮನಸಾವಾಚಂ ಮಿಥುನಗ್ ಸಮ
ಭವತ್ ಅಶನಾಯಾಮೃತ್ಯುಸ್ತದ್ಯದ್ರೇತ ಆಸೀತ್ಸಸಂವತ್ಸರೋ ಭವತ್ ನಹಪು
ರಾತತ ಸ್ಸಂವತ್ಸರ ಆಸ ತಮೇತಾವನ್ತಂ ಕಾಲಮಬಿಭಃ । ಯಾವಾನ್ ಸಂ
ವತ್ಸರಸ್ತಮೇತಾವತಃ ಕಾಲಸ್ಯ ಪರಸ್ತಾದಸೃಜತ । ತಂ ಜಾತ ಮಭಿವ್ಯಾದ
ದಾತ್ ಸಭಾಣಕರೋತ್ಸೈವ ವಾಗಭವತ್ ॥ ೪ ॥ ಸಐಕ್ಷತ ಯದಿವಾಇಮ
ಮಭಿಮಗ್ ಸ್ಯೇ ಕನೀಯೋಽನ್ನಂ ಕರಿಷ್ಯ ಇತಿ ಸತಯಾವಾಚಾತೇನಾತ್ಮನೇ
ದಗ್ ಸರ್ವಮಸೃಜತ ಯದಿದಂ ಕಿಞ್ಚರ್ಚೋಯಜೂಗ್ ಷಿಸಾಮಾನಿಛನ್ದಾಗ್
ಸಿಯಜ್ಞಾನ್ ಪ್ರಜಾಃಪಶೂನ್ । ಸಯದ್ಯದೇವಾಸೃಜತ ತತ್ತದತ್ತುಮಧ್ರಿ
ಯತ ಸರ್ವಂವಾ ಅತ್ತೀತಿ ತದದಿತೇರದಿತಿತ್ವಗ್ ಸರ್ವಸ್ಯೈತಸ್ಯಾತ್ತಾಭವತಿ
ಸರ್ವಮಸ್ಯಾನ್ನಂಭವತಿ ಯಏವಮೇತದದಿತೇರದಿತಿತ್ವಂವೇದ ॥ ೫ ॥ ಸೋ
ಕಾಮಯತ ಭೂಯಸಾಯಜ್ಞೇನ ಭೂಯೋಯಜೇಯೇತಿಸೋಽಶ್ರಾಮ್ಯ
ತ್ಸತಪೋತಪ್ಯತ ತಸ್ಯ ಶ್ರಾನ್ತಸ್ಯತಪ್ತಸ್ಯ ಯಶೋವೀರ್ಯಮುದಕ್ರಾಮತ್ ।
ಪ್ರಾಣಾವೈ ಯಶೋವೀರ್ಯಂ ತತ್ಪ್ರಾಣೇಷೂ ತ್ಕ್ರಾನ್ತೇಷು ಶರೀರಗ್
ಶ್ವಯಿತುಮಧ್ರಿಯತ ತಸ್ಯ ಶರೀರಏವಮನಆಸೀತ್ ॥ ೬ ॥ ಸೋಽಕಾಮಯ
ತಮೇಧ್ಯಂಮ ಇದಗ್ ಸ್ಯಾದಾತ್ಮನ್ವ್ಯನೇನಸ್ಯಾಮಿತಿ ।

ತತೋಽಶ್ವಸ್ಸಮಭವದ್ಯ ದಶ್ವತ್ತನ್ಮೇಧ್ಯ ಮಭೂದಿತಿ ತದೇವಾ ಶ್ವಮೇಧಸ್ಯಾ ಶ್ವ ಮೇಧತ್ವಂ । ಏಷಹವಾ ಅಶ್ವಮೇಧಂ ವೇದ ಯ ಏನಮೇವಂವೇದ । ತಮನವರುಧ್ಯೈ ವಾಮನ್ಯತ ತಗ್ ಸಂವತ್ಸರಸ್ಯ ಪರಸ್ತಾದಾತ್ಮನ ಆಲಭತ । ಪಶೂನ್ ದೇವತಾಭ್ಯಃ ಪ್ರತ್ಯೌಹತ್ । ತಸ್ಮಾತ್ಸರ್ವದೈವತ್ಯಂ ಪ್ರೋಕ್ಷಿ ತಂ ಪ್ರಾಜಾಪತ್ಯಮಾಲಭನ್ತೆ । ಏಷವಾಅಶ್ವಮೇಧೋಯಏಷತಪತಿತಸ್ಯ ಸಂವತ್ಸರ ಆತ್ಮಾಯ ಮಗ್ನಿರರ್ಕಸ್ತಸ್ಯೇಮೇ ಲೋಕಾ ಆತ್ಮಾನಸ್ತಾವೇ ತಾವರ್ಕಾಶ್ವಮೇಧೌ ಸೋ ಪುನರೇಕೈವ ದೇವತಾಭವ ತಿ ಮೃತ್ಯುರೇವಾಪ ಪುನರ್ಮೃತ್ಯುಂಜಯತಿನೈನಂ ಮೃತ್ಯುರಾಪ್ನೋತಿ ಮೃತ್ಯುರಸ್ಯಾತ್ಮಾಭವತಿ ಏತಾಸಾಂ ದೇವತಾನಾಮೇಕೋ ಭವತಿ ॥ ೭ ॥

— ಅಥ ತೃತೀಯಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮ್. —

ದ್ವಯಾಹ ಪ್ರಾಜಾಪತ್ಯಾ ದೇವಾಶ್ಚಾಸುರಾಶ್ಚ । ತತಃಕಾನೀಯ ಸಾಏವ ದೇವಾಜ್ಯಾಯಸಾ ಅಸುರಾಃ ತಏಷುಲೋಕೇಷ್ವಸ್ಪರ್ಧನ್ತ ತೇಹ ದೇವಾ ಊಚುರ್ಹನ್ತಾಸುರಾ ನ್ಯಜ್ಞ ಉದ್ಗೀಥೇನಾ ತ್ಯಯಾಮೇತಿ ॥ ೧ ॥ ತೇಹವಾಚಮೂಚುಸ್ತ್ವಂ ನ ಉದ್ಗಾಯೇತಿ ತಥೇತಿ ತೇಭ್ಯೋವಾಗುದ ಗಾಯತ್ ಯೋವಾಚಿ ಭೋಗಸ್ತಂ ದೇವೇಭ್ಯ ಆಗಾಯತ್ ಯತ್ಕಲ್ಯಾ ಣಂವದತಿ ತದಾತ್ಮನೇ ತೇವಿದುರನೇನ ವೈ ನ ಉದ್ಗಾತ್ರಾ ತ್ಯೇಷ್ಯನ್ತೀತಿ ತಮಭಿದ್ರುತ್ಯ ಪಾಪ್ಮನಾ ವಿಧ್ಯನ್ ಸಯಸ್ಸಪಾಪ್ಮಾ ಯ ದೇವೇದಮ ಪ್ರತಿ ರೂಪಂ ವದತಿ ಸ ಏವ ಸಪಾಪ್ಮಾ ॥ ೨ ॥ ಅಥಹ ಪ್ರಾಣಮೂಚುಸ್ತ್ವಂ ನ ಉದ್ಗಾಯೇತಿ ತಥೇತಿ ತೇಭ್ಯಃ ಪ್ರಾಣ ಉದಗಾಯ ದ್ಯಃ ಪ್ರಾಣೇಭೋಗ ಸ್ತಂ ದೇವೇಭ್ಯ ಆಗಾಯತ್ ಯತ್ಕಲ್ಯಾಣಂ ಜಿಘ್ರತಿ ತದಾತ್ಮನೇ ತೇ ವಿದು ರನೇನನ್ವೈನ ಉದ್ಗಾತ್ರಾತ್ಯೇಷ್ಯನ್ತೀತಿ ತಮಭಿದ್ರುತ್ಯ ಪಾಪ್ಮನಾವಿಧ್ಯನ್ಸ ಯಸ್ಸಪಾಪ್ಮಾ ಯದೇವೇದಮಪ್ರತಿರೂಪಂ ಜಿಘ್ರತಿ ಸಏವಸಪಾಪ್ಮಾ ॥೩॥ ಅಥಹ ಚಕ್ಷುರೂಚುಸ್ತ್ವಂ ನ ಉದ್ಗಾಯೇತಿ ತಥೇತಿ ತೇಭ್ಯಶ್ಚಕ್ಷುರುದ ಗಾಯತ್ ಯಶ್ಚಕ್ಷುಷಿ ಭೋಗಸ್ತಂ ದೇವೇಭ್ಯ ಆಗಾಯದ್ಯತ್ಕಲ್ಯಾಣಂ ಪಶ್ಯತಿತದಾತ್ಮನೇ ತೇ ವಿದುರನೇನನ್ವೈನ ಉದ್ಗಾತ್ರಾತ್ಯೇಷ್ಯನ್ತೀತಿ ತಮಭಿ ದ್ರುತ್ಯ ಪಾಪ್ಮನಾವಿಧ್ಯನ್ ಸಯಸ್ಸ ಪಾಪ್ಮಾಯದೇವೇದಮಪ್ರತಿರೂಪಂ

---

೭. ಯದಶ್ವಯದಿತಿರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯಪಾಠಃ.

ಪಶ್ಯತಿ ಸಏವಸಪಾಪ್ಮಾ ॥ ೪ ॥ ಅಥಹ ಶ್ರೋತ್ರಮೂಚುಸ್ತ್ವಂ ನ ಉದ್ಗಾಯೇತಿ ತಥೇತಿ ತೇಭ್ಯಃ ಶ್ರೋತ್ರಮುದಗಾಯತ್ ಯಃಶ್ರೋತ್ರೇ ಭೋಗಸ್ತಂ ದೇವೇಭ್ಯ ಆಗಾಯದ್ಯತ್ಕಲ್ಯಾಣಗ್ ಶೃಣೋತಿ ತದಾತ್ಮನೇ ತೇ ವಿದುರನೇನವೈನ ಉದ್ಗಾತ್ರಾತ್ಯೇಷ್ಯನ್ತೀತಿ ತಮಭಿದ್ರುತ್ಯಪಾಪ್ಮನಾ ವಿಧ್ಯನ್ ಸಯಸ್ಸಪಾಪ್ಮಾಯದೇವೇದ ಮಪ್ರತಿರೂಪಗ್‌ಶೃಣೋತಿಸಏವ ಸಪಾಪ್ಮಾ ॥ ೫ ॥ ಅಥಹ ಮನಊಚುಸ್ತ್ವಂನ ಉದ್ಗಾಯೇತಿ ತಥೇತಿ ತೇಭ್ಯೋ ಮನಉದಗಾಯತ್ ಯೋಮನಸಿ ಭೋಗಸ್ತಂ ದೇವೇಭ್ಯ ಆಗಾಯದ್ಯತ್ಕಲ್ಯಾಣಗ್ ಸಙ್ಕಲ್ಪಯತಿ ತದಾತ್ಮನೇ ತೇ ವಿದುರನೇನವೈನ ಉದ್ಗಾತ್ರಾತ್ಯೇಷ್ಯನ್ತೀತಿ ತಮಭಿದ್ರುತ್ಯ ಪಾಪ್ಮನಾವಿಧ್ಯನ್ ಸಯಸ್ಸಪಾಪ್ಮಾಯದೇವೇದಮ ಪ್ರತಿರೂಪಗ್ ಸಙ್ಕಲ್ಪಯತಿ ಸಏವ ಸಪಾಪ್ಮೈವ ಮುಖಲ್ವೇತಾದೇವತಾಃಪಾಪ್ಮಭಿರುಪಾ ಸೃಜನ್ನೇವಮೇನಾಃ ಪಾಪ್ಮನಾವಿಧ್ಯನ್॥೬॥ ಅಥಹೇಮ ಮಾಸನ್ಯಂಪ್ರಾಣಮೂಚುಸ್ತ್ವಂನ ಉದ್ಗಾಯೇತಿ ತಥೇತಿ ತೇಭ್ಯ ಏಷ ಪ್ರಾಣ ಉದಗಾಯತ್ತೇ ವಿದು ರನೇನವೈನ ಉದ್ಗಾತ್ರಾ ತ್ಯೇಷ್ಯನ್ತೀತಿ ತಮಭಿದ್ರುತ್ಯ ಪಾಪ್ಮನಾ ವಿತ್ಸನ್‌ಸಯಥಾಶ್ಮಾನ ಮೃತ್ವಾಲೋಷ್ಟೋವಿಧ್ವಗ್ ಸೇತ್ಯೈವಗ್ ಹೈವವಿಧ್ವಗ್ ಸಮಾನಾ ವಿಷ್ವಞ್ಚೋ ವಿನೇಶುಸ್ತತೋ ದೇವಾ ಅಭವನ್‌ಪರಾಸುರಾ ಭವತ್ಯಾತ್ಮನಾ ಪರಾಸ್ಯದ್ವಿಷನ್ ಪಾಪ್ಮಾ ಭ್ರಾತೃವ್ಯೋಭವತಿ ಯಏವಂ ವೇದ ॥ ೭ ॥ ತೇಹೋಚುಃ ಕ್ವನುಸೋಭೂದ್ಯೋನಇತ್ಥ ಮಸಕ್ತೇತ್ಯಯಮಾಸ್ಯೇನ್ತರಿತಿಸೋಯಾಸ್ಯ ಆಙ್ಗಿರಸೋಙ್ಗಾನಾಗ್‌ಹಿರಸಃ ॥೮॥ ಸಾವಾ ಏಷಾದೇವತಾ ದೂರ್ನಾಮದೂರಗ್ ಹ್ಯಸ್ಯಾಮೃತ್ಯುರ್ದೂರಗ್ ಹವಾ ಅಸ್ಮಾನ್ಮೃತ್ಯುರ್ಭವತಿಯಏವಂ ವೇದ ॥ ೯ ॥ ಸಾವಾಏಷಾ ದೇವತೈತಾಸಾಂ ದೇವತಾನಾಂ ಪಾಪ್ಮಾನಂ ಮೃತ್ಯುಮಪಹತ್ಯಯತ್ರಾಸಾಂ ದಿಶಾಮನ್ತಸ್ತದ್ಗಮಯಾಞ್ಚಕಾರ ತದಾಸಾಂಪಾಪ್ಮನೋವಿನ್ಯದಧಾ ತ್ತಸ್ಮಾನ್ನ ಜನಮಿಯಾನ್ನಾನ್ತಮಿಯಾನ್ನೇ ತ್ಪಾಪ್ಮಾನಂಮೃತ್ಯುಮನ್ವವಾಯಾನೀತಿ ॥ ೧೦ ॥ ಸಾವಾ ಏಷಾ ದೇವತೈತಾಸಾಂ ದೇವತಾನಾಂಪಾಪ್ಮಾನಂ ಮೃತ್ಯುಮಪಹತ್ಯಾಥೈನಾ ಮೃತ್ಯುಮತ್ಯವಹತ್ ॥ ೧೧ ॥ ಸವೈವಾಚಮೇವ ಪ್ರಥಮಾಮತ್ಯವಹತ್ಸಾ ಯದಾಮೃತ್ಯು ಮತ್ಯಮುಚ್ಯತ ಸೋಗ್ನಿ ರಭವತ್ಸೋಯಮಗ್ನಿಃ ಪರೇಣಮೃತ್ಯು ಮತಿಕ್ರಾನ್ತೋದೀಪ್ಯತೇ ॥ ೧೨ ॥ ಅಥ ಪ್ರಾಣಮತ್ಯವಹತ್ಸಯದಾ ಮೃತ್ಯುಮತ್ಯಮುಚ್ಯತ ಸವಾ

ಯುರಭವತ್ಸೋಽಯಂ ವಾಯುಃ ಪರೇಣಮೃತ್ಯು ಮತಿಕ್ರಾನ್ತಃಪವತೇ
॥ ೧೩ ॥ ಅಥ ಚಕ್ಷುರತ್ಯವಹತ್ತದ್ಯದಾ ಮೃತ್ಯು ಮತ್ಯಮುಚ್ಯತ ಸ ಆದಿ
ತ್ಯೋಽಭವತ್ಸೋಽಸಾವಾದಿತ್ಯಃ ಪರೇಣ ಮೃತ್ಯು ಮತಿಕ್ರಾನ್ತಸ್ತಪತಿ ॥೧೪॥
ಅಥ ಶ್ರೋತ್ರಮತ್ಯವಹತ್ತದ್ಯ ದಾ ಮೃತ್ಯು ಮತ್ಯಮುಚ್ಯತ ತಾ ದಿಶೋಽಭವ
ಗ್‌ಸ್ತಾ ಇಮಾದಿಶಃ ಪರೇಣಮೃತ್ಯು ಮತಿಕ್ರಾನ್ತಾಃ ॥ ೧೫ ॥ ಅಥ ಮ
ನೋಽತ್ಯವಹತ್ತದ್ಯದಾ ಮೃತ್ಯು ಮತ್ಯಮುಚ್ಯತ ಸ ಚನ್ದ್ರಮಾ ಅಭವ
ತ್ಸೋಽಸೌ ಚನ್ದ್ರಃ ಪರೇಣ ಮೃತ್ಯುಮತಿಕ್ರಾನ್ತೋ ಭಾತ್ಯೇವಗ್‌ಹವಾ
ಏನಮೇಷಾ ದೇವತಾ ಮೃತ್ಯುಮತಿವಹತಿ ಯಏವಂವೇದ ॥ ೧೬ ॥ ಅಥಾ
ತ್ಮನೇಽನ್ನಾದ್ಯ ಮಾಗಾಯದ್ಯದ್ಧಿ ಕಿಂಚಾನ್ನ ಮದ್ಯತೇ ನೇನೈವ ತದದ್ಯತ
ಇಹ ಪ್ರತಿತಿಷ್ಠತಿ ॥ ೧೭ ॥ ತದೇವಾ ಅಬ್ರುವ ನ್ನೇತಾವದ್ವಾ ಇದಗ್‌ಸ
ರ್ವಂ ಯದನ್ನಂ ತದಾತ್ಮನ ಆಗಾಸೀರನುನೋಽಸ್ಮಿನ್ನನ್ನ ಆಭಜಸ್ವೇತಿ ತೇವೈ
ಮಾಭಿಸಂವಿಶತೇತಿ ತಥೇತಿ ತಗ್‌ಸಮನ್ತಂ ಪರಿಣ್ಯವಿಶನ್ತ ತಸ್ಮಾದ್ಯದನೇ
ನಾನ್ನ ಮತ್ತಿತೇನೈತಾ ಸ್ತೃಪ್ಯನ್ತ್ಯೇವಗ್‌ಹವಾ ಏನಗ್‌ ಸ್ವಾ ಅಭಿಸಂವಿಶನ್ತಿ
ಭರ್ತಾಸ್ವಾನಾಗ್‌ ಶ್ರೇಷ್ಠಃಪುರ ಏತಾಭವತ್ಯನ್ನಾದೋಽಧಿಪತಿ ರ್ಯಏವಂವೇ
ದ ಯಉಹೈವಂವಿದಗ್‌ ಸ್ವೇಷು ಪ್ರತಿಪತ್ತಿರ್ಬುಭೂಷತಿ ನಹೈವಾಲಂ ಭಾ
ರ್ಯೇಭ್ಯೋಽಭವತ್ಯಥಯ ಏವೈತಮನುಭವತಿ ಯೋವೈತಮನು ಭಾರ್ಯಾನ್
ಬುಭೂರ್ಷತಿ ಸಹೈವಾಲಂ ಭಾರ್ಯೇಭ್ಯೋ ಭವತಿ ॥ ೧೮ ॥ ಸೋಽಯಾ
ಸ್ಯ ಆಙ್ಗಿರಸೋಽಙ್ಗಾನಾಗ್‌ಂ ರಸಃ । ಪ್ರಾಣೋವಾ ಅಙ್ಗಾನಾಗ್‌ ರಸಃ
ಪ್ರಾಣೋಹಿವಾ ಅಙ್ಗಾನಾಗ್‌ ರಸಸ್ತಸ್ಮಾ ದ್ಯಸ್ಮಾತ್ಕಸ್ಮಾಚ್ಚಾಙ್ಗಾತ್ಪ್ರಾ
ಣ ಉತ್ಕ್ರಾಮತಿ ತದೇವತಚ್ಛುಷ್ಯತ್ಯೇಷಹಿವಾ ಅಙ್ಗಾನಾಗ್‌ರಸಃ॥೧೯॥
ಏಷ ಉಏವ ಬೃಹಸ್ಪತಿರ್ವಾಗ್ವೈ ಬೃಹತೀತಸ್ಯಾ ಏಷಪತಿ ಸ್ತಸ್ಮಾದು ಬೃ
ಹಸ್ಪತಿಃ ॥ ೨೦ ॥ ಏಷಉಏವಬ್ರಹ್ಮಣ ಸ್ಪತಿರ್ವಾಗ್ವೈ ಬ್ರಹ್ಮ ತಸ್ಯಾ ಏಷ
ಪತಿಸ್ತಸ್ಮಾದು ಬ್ರಹ್ಮಣಸ್ಪತಿಃ ॥ ೨೧ ॥ ಏಷ ಉಏವಸಾಮವಾಗ್ವೈ ಸಾಮ
ಏಷಸಾಚಾಮ ಶ್ಚೇತಿ ತತ್ಸಾಮ್ನ ಸ್ಸಾಮತ್ವಂ । ಯದ್ವೇವ ಸಮಃಪ್ಲು
ಷಿಣಾಸಮೋಮಶಕೇನ ಸಮೋನಾಗೇನ ಸಮ ಏಭಿ ಸ್ತ್ರಿಭಿರ್ಲೋಕೈಸ್ಸ
ಮೋಽನೇನ ಸರ್ವೇಣ ತಸ್ಮಾದ್ವೇವಸಾಮಾಶ್ನುತೇ ಸಾಮ್ನ ಸಾಯುಜ್ಯಗ್‌
ಸಲೋಕತಾಂ ಜಯತಿ ಯಏವಮೇತತ್ಸಾಮವೇದ ॥ ೨೨ ॥ ಏಷ ಉವಾ
ಉದ್ಗೀಥಃ ಪ್ರಾಣೋವಾ ಉತ್ಪ್ರಾಣೇನ ಹೀದಗ್‌ ಸರ್ವಮುತ್ತಬ್ಧಂ ವಾ

ಗೇವ ಗೀಥೋಚ್ಚ ಗೀಥಾ ಚೇತಿ ಸ ಉದ್ಗೀಥಃ ॥ ೨೩ ॥ * ತದ್ಧಾಪಿ ಬ್ರಹ್ಮ
ದತ್ತಶ್ಚೈಕಿತಾನೇಯೋ ರಾಜಾನಂ ಭಕ್ಷಯನ್ನುವಾಚಾಯಂತಸ್ಯ ರಾಜಾ
ಮೂರ್ಧಾನಂ ವಿಪಾತಯತು ತಾದ್ಯದಿತೋ ಯಾಸ್ಯಾಂಗಿರಸೋಽನ್ಯೇನೋದ
ಗಾಯದಿತಿ ವಾಚಾ ಚ ಹ್ಯೇವ ಸ ಪ್ರಾಣೇನ ಚೋದಗಾಯದಿತಿ ॥ ೨೪ ॥
ತಸ್ಯ ಹೈತಸ್ಯ ಸಾಮ್ನೋ ಯಃ ಸ್ವಂ ವೇದ ಭವತಿ ಹಾಸ್ಯ ಸ್ವಂ ತಸ್ಯ ವೈ ಸ್ವರ
ಏವ ಸ್ವಂ ತಸ್ಮಾದಾರ್ತ್ವಿಜ್ಯಂ ಕರಿಷ್ಯನ್ವಾಚಿ ಸ್ವರಮಿಚ್ಛೇತ ತಯಾ ವಾಚಾ
ಸ್ವರಸಂಪನ್ನಯಾರ್ತ್ವಿಜ್ಯಂ ಕುರ್ಯಾತ್ತಸ್ಮಾದ್ಯಜ್ಞೇ ಸ್ವರವನ್ತಂ ದಿದೃಕ್ಷ
ನ್ತ ಏವ । ಅಥೋ ಯಸ್ಯ ಸ್ವಂ ಭವತಿ ಭವತಿ ಹಾಸ್ಯ ಸ್ವಂ ಯ ಏವಮೇತ
ತ್ಸಾಮ್ನಃ ಸ್ವಂ ವೇದ ॥ ೨೫ ॥ ತಸ್ಯ ಹೈತಸ್ಯ ಸಾಮ್ನೋ ಯಃ ಸುವರ್ಣಂ ವೇದ
ಭವತಿ ಹಾಸ್ಯ ಸುವರ್ಣಂ ತಸ್ಯ ವೈ ಸ್ವರ ಏವ ಸುವರ್ಣಂ ಭವತಿ ಹಾಸ್ಯ ಸುವ
ರ್ಣಂ ಯ ಏವಮೇತತ್ಸಾಮ್ನಃ ಸುವರ್ಣಂ ವೇದ ॥ ೨೬ ॥ ‡ ತಸ್ಯ ಹೈತಸ್ಯ ಸಾ
ಮ್ನೋ ಯಃ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಂ ವೇದ ಪ್ರತಿಹ ತಿಷ್ಠತಿ ತಸ್ಯ ವೈ ವಾಗೇವ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾ ವಾ
ಚಿ ಹಿ ಖಲ್ವೇಷ ಏತತ್ಪ್ರಾಣಃ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತೋ ಗೀಯತೇಽನ್ನ ಇತ್ಯು ಹೈಕ
ಆಹುಃ ॥ ೨೭ ॥ ಅಥಾತಃ ಪವಮಾನಾನಾಮೇವಾಭ್ಯಾರೋಹಃ ಸ ವೈ ಖ
ಲು ಪ್ರಸ್ತೋತಾ ಸಾಮ ಪ್ರಸ್ತೌತಿ ಸ ಯತ್ರ ಪ್ರಸ್ತುಯಾತ್ತದೇತಾನಿ ಜ
ಪೇತ್ ಅಸತೋ ಮಾ ಸದ್ಗಮಯ ತಮಸೋ ಮಾ ಜ್ಯೋತಿರ್ಗಮಯ ಮ
ತ್ಯೋರ್ಮಾಮೃತಂ ಗಮಯೇತಿ ಸ ಯದಾಹಾಸತೋ ಮಾ ಸದ್ಗಮಯೇತಿ ಮೃ
ತ್ಯುರ್ವಾ ಅಸತ್ಸದಮೃತಂ ಮೃತ್ಯೋರ್ಮಾಮೃತಂ ಗಮಯಾಮೃತಂ ಮಾ ಕುರ್ವಿ
ತ್ಯೇವೈತದಾಹ ತಮಸೋ ಮಾ ಜ್ಯೋತಿರ್ಗಮಯೇತಿ ಮೃತ್ಯುರ್ವೈ ತಮೋ
ಜ್ಯೋತಿರಮೃತಂ ಮೃತ್ಯೋರ್ಮಾಮೃತಂ ಗಮಯಾಮೃತಂ ಮಾ ಕುರ್ವಿತ್ಯೇ
ವೈತದಾಹ ಮೃತ್ಯೋರ್ಮಾಮೃತಂ ಗಮಯೇತಿ ನಾತ್ರ ತಿರೋಹಿತಮಿವಾಸ್ತಿ
ಅಥ ಯಾನೀತರಾಣಿ ಸ್ತೋತ್ರಾಣಿ ತೇಷ್ವಾತ್ಮನೇಽನ್ನಾದ್ಯಮಾಗಾಯೇತ್ತಸ್ಮಾ
ದು ತೇಷು ವರಂ ವೃಣೀತ ಯಂ ಕಾಮಂ ಕಾಮಯೇತ ತಗ್ ಸ ಏಷ ಏವಂ ವಿ
ದುದ್ಗಾತಾತ್ಮನೇ ವಾ ಯಜಮಾನಾಯ ವಾ ಯಂ ಕಾಮಂ ಕಾಮಯತೇ ತ
ಮಾಗಾಯತಿ ತದ್ಧೈತಲ್ಲೋಕಜಿದೇವ ನ ಹೈವಾಲೋಕ್ಯತಾಯಾ ಆಶಾಸ್ತಿ
ಯ ಏವಮೇತತ್ಸಾಮ ವೇದ ॥ .... *

---

* ಚೈಕಿತಾಯನೇಯ ಇತಿ ರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯ ಪಾಠಃ.

‡ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತೋ ಗೀಯತೇ ಇತ್ಯು ಹೈಕ ಇತಿ ರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯ ಪಾಠಃ.

—— ಅಥ ಚತುರ್ಥಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮ್. ——

ಹರಿಃ ಓಂ ॥ ಆತ್ಮೈವೇದಮಗ್ರಆಸೀತ್ ಪುರುಷವಿಧಃಸೋಽನುವೀಕ್ಷ್ಯನಾನ್ಯದಾತ್ಮನೋಽಪಶ್ಯತ್ ಸೋಽಹಮಸ್ಮೀತ್ಯ ಗ್ರೇವ್ಯಾಹರತ್ತತೋಽಹನ್ನಾಮಾಭವತ್ ತಸ್ಮಾದಪ್ಯೇತರ್ಹ್ಯಾಮನ್ತ್ರಿತೋಽಹಮಯಮಿತ್ಯೇವಾಗ್ರ ಉಕ್ತ್ವಾಥಾನ್ಯನ್ನಾಮ ಪ್ರಬ್ರೂತೇ ಯದಸ್ಯ ಭವತಿ ಸಯತ್ಪೂರ್ವೋಽಸ್ಮಾತ್ಸರ್ವಸ್ಮಾತ್ಸರ್ವಾನ್ ಪಾಪ್ಮನ ಔಷತ್ತಸ್ಮಾತ್ಪುರುಷ ಔಷತಿ ಹವೈಸತಂ ಯೋಽಸ್ಮಾತ್ಪೂರ್ವೋಬುಭೂಷತಿ ಯ ಏವಂವೇದ ॥ ೧ ॥ ಸೋಽಬಿಭೇತ್ತಸ್ಮಾದೇಕಾಕೀ ಬಿಭೇತಿ ಸಹಾಯಮೀಕ್ಷಾಂಚಕ್ರೇ ಯನ್ಮದನ್ಯನ್ನಾಸ್ತಿ ಕಸ್ಮಾನ್ನು ಬಿಭೇಮೀತಿ ತತ ಏವಾಸ್ಯ ಭಯಂವೀಯಾಯ ಕಸ್ಮಾದ್ಧ್ಯಭೇಷ್ಯತ್ ದ್ವಿತೀಯಾದ್ವೈ ಭಯಂಭವತಿ ॥ ೨ ॥ ‡ ಸವೈ ನೈವರೇಮೇ ತಸ್ಮಾದೇಕಾಕೀನರಮತೇ ಸದ್ವಿತೀಯಮೈಚ್ಛತ್ । ಸಹೈತಾವಾನಾಸಯಥಾಸ್ತ್ರೀಪುಮಾಗ್ ಸೌ ಸಮ್ಪರಿಷ್ವಕ್ತೌ ಸ ಇಮಮೇವಾತ್ಮಾನಂ ದ್ವೇಧಾಪಾತಯತ್ತತಃ ಪತಿಶ್ಚ ಪತ್ನೀ ಚಾಭವತಾಂತಸ್ಮಾದಿದಮರ್ಧಬೃಗಲಮಿವ ಸ್ವ ಇತಿ ಹಸ್ಮಾಹ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ ಸ್ತಸ್ಮಾದಯಮಾಕಾಶಃ । ಸ್ತ್ರಿಯಾಪೂರ್ಯತಏವತಾಗ್ ಸಮಭವತ್ತತೋ ಮನುಷ್ಯಾ ಅಜಾಯನ್ತ ॥ ೩ ॥ * ಸೋಽಹೇಯಮೀಕ್ಷಾಂಚಕ್ರೇ ಕಥಂ ನು ಮಾತ್ಮನ ಏವಜನ ಯಿತ್ವಾ ಸಮ್ಭವತಿ ಹನ್ತ ತಿರೋಽಸಾನೀತಿ ಸಾ ಗೌರ ಭವದೃಷಭ ಇತರಸ್ತಾಗ್ ಸಮೇವಾಭವತ್ತತೋ ಗಾವೋಽಜಾಯನ್ತ ಬಡಬೇತರಾಭವದಶ್ವ ವೃಷ ಇತರೋ ಗರ್ದಭೀತರಾಗರ್ದಭ ಇತರಸ್ತಾಗ್ ಸಮೇವಾಭವತ್ತತ ಏಕಶಫಮಜಾಯತಾ ಜೇತರಾಭವದ್ಬಸ್ತ ಇತರೋಽವಿ ರಿತರಾಮೇಷ ಇತಿರಸ್ತಾಗ್ ಸಮೇವಾಭವತ್ತತೋ ಜಾವಯೋಽಜಾಯನ್ತೈವಮೇವ ಯದಿದಂ ಕಿಂಚಮಿಥುನ ಮಾಪಿಪೀಲಿಕಾಭ್ಯ ಸ್ತತ್ಸರ್ವಮಸೃಜತ ॥ ೪ ॥ ಸೋಽವೈದಹಂವಾವ ಸೃಷ್ಟಿರಸ್ಮಿಹಗ್ ಹೀದಗ್ ಸರ್ವಮಸೃಕ್ಷೀತಿ ತತಃ ಸೃಷ್ಟಿರಭವತ್ಸೃಷ್ಟ್ಯಾಗ್ ಹಾಸ್ಯೈತಸ್ಯಾಂಭವತಿ ಯ ಏವಂವೇದ ॥ ೫ ॥ ಅಥೇತ್ಯಭ್ಯಮನ್ಥತ್ಸಮುಖಾಚ್ಚಯೋನೇ ರ್ಹಸ್ತಾಭ್ಯಾಂ ಚಾಗ್ನಿಮಸೃಜತ ತಸ್ಮಾದೇತದುಭಯಮಲೋಮಕಮನ್ತರತೋಽಲೋಮಕಾಹಿಯೋನಿರನ್ತರತಃ ತದ್ಯದಿದಮಾಹುರಮುಂ

‡ ತಸ್ಮಾದಯಮಾಕಾಶ ಸ್ತ್ರಿ[illegible]ಯೇತಿ ರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯಪಾಠಃ.

* ಮೇಷಇತರಸ್ತಾಂ ತಾಗ್ ಸಮೇವಾಭವದಿತಿರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯಪಾಠಃ

ಯಜಾ ಮುಂಯಜೇತ್ಯೇಕೈಕಂ ದೇವಮೇತಸ್ಯೈವ ಸಾ ವಿಸೃಷ್ಟಿ
ರೇಷ ಉ ಹ್ಯೇವ ಸರ್ವೇದೇವಾಃ । ಅಥ ಯತ್ಕಿಂಚೇದ ಮಾರ್ದ್ರಂ ತ ದ್ರೇ
ತಸೋ ಸೃಜತ ತದುಸೋಮಃ ಏತಾವದ್ವಾ ಇದಗ್ ಸರ್ವಮನ್ನಂ ಚೈವಾ
ನ್ನಾದಶ್ಚ ಸೋಮ ಏವಾನ್ನ ಮಗ್ನಿರನ್ನಾದಃ ಸೈಷಾ ಬ್ರಹ್ಮಣೋತಿ
ಸೃಷ್ಟಿಃ । ಯಚ್ಛ್ರೇಯಸೋದೇವಾನಸೃಜತಾಥ ಯನ್ಮರ್ತ್ಯಸ್ಸನ್ನಮೃ
ತಾನಸೃಜತ ತಸ್ಮಾದತಿ ಸೃಷ್ಟಿರತಿ ಸೃಷ್ಟ್ಯಾಗ್ ಹಾಸ್ಯೈತಸ್ಯಾಂಭವತಿ
ಯಏವಂವೇದ ॥ ೬ ॥ * ತದ್ಧೇದಂ ತರ್ಹ್ಯವ್ಯಾಕೃತಮಾಸೀತ್ ತನ್ನಾಮ
ರೂಪಾಭ್ಯಾಮೇವ ವ್ಯಾಕ್ರಿಯತಾಸೌ ನಾಮಾಯಮಿದಗ್ ರೂಪ ಇತಿ
ತದಿದಮಪ್ಯೇತರ್ಹಿನಾಮ ರೂಪಾಭ್ಯಾಮೇವವ್ಯಾ ಕ್ರಿಯತೇಸೌ ನಾಮಾ
ಯಮಿದಗ್ ರೂಪ ಇತಿ ಸ ಏಷ ಇಹ ಪ್ರವಿಷ್ಟಃ ಆ ನಖಾಗ್ರೇಭ್ಯೋ
ಯಥಾಕ್ಷುರಃ ಕ್ಷುರಧಾನೇ ವಹಿತಃ ಸ್ಯಾದ್ವಿಶ್ವಂಭರೋವಾ ವಿಶ್ವಂಭರಕು
ಲಾಯೇ ತನ್ನ ಪಶ್ಯನ್ತ್ಯಕೃತ್ಸ್ನೋಹಿ ಸ ಪ್ರಾಣನ್ನೇವ ಪ್ರಾಣೋನಾಮ
ಭವತಿ ವದನ್ವಾಕ್ಪಶ್ಯಗ್ ಶ್ಚಕ್ಷುಃ ಶೃಣ್ವಞ್ಛ್ರೋತ್ರಂ ಮನ್ವಾನೋ ಮನ
ಸ್ತಾನ್ಯಸ್ಯೈತಾನಿ ಕರ್ಮನಾಮಾನ್ಯೇವ ಸಯೋತಯೇಕೈಕಮುಪಾಸ್ತೇ
ನಸವೇದಾ ಕೃತ್ಸ್ನೋ ಹ್ಯೇಷೋತ ಏಕೈಕೇನಭವತ್ಯಾತ್ಮೇ ತ್ಯೇವೋಪಾ
ಸೀತಾತ್ರಹ್ಯೇತೇ ಸರ್ವ ಏಕಂ ಭವನ್ತಿ ತದೇತತ್ಪದನೀಯಮಸ್ಯ ಸರ್ವಸ್ಯ
ಯದಯಮಾತ್ಮಾನೇನ ಹ್ಯೇತತ್ಸರ್ವಂವೇದ । ಯಥಾಹವೈ ಪದೇನಾನು ವಿ
ನ್ದೇದೇವಂ ಕೀರ್ತಿಂ ಶ್ಲೋಕಂ ವಿನ್ದತೇ ಯಏವಂವೇದ ॥ ೭ ॥ ‡ ತದೇತ
ತ್ಪ್ರೇಯಃ ಪುತ್ರಾತ್ಪ್ರೇಯೋ ವಿತ್ತಾತ್ಪ್ರೇಯೋನ್ಯಸ್ಮಾತ್ಸರ್ವಸ್ಮಾ
ದನ್ತರತರಂ ಯದಯ ಮಾತ್ಮಾಸಯೋನ್ಯ ಮಾತ್ಮನಃ ಪ್ರಿಯಂಬ್ರುವಾಣಂ
ಬ್ರೂಯಾತ್ ಪ್ರಿಯಗ್ ರೋತ್ಸ್ಯತೀತೀಶ್ವರೋಹ ತಥೈವಸ್ಯಾದಾತ್ಮಾನ
ಮೇವ ಪ್ರಿಯಮುಪಾಸೀತ ಸಯ ಆತ್ಮಾನ ಮೇವ ಪ್ರಿಯಮುಪಾಸ್ತೇನ
ಹಾಸ್ಯಪ್ರಿಯಂ ಪ್ರಮಾಯುಕಂ ಭವತಿ ॥ ೮ ॥ ತದಾಹುರ್ಯದ್ಬ್ರಹ್ಮ ವಿದ್ಯ
ಯಾಸರ್ವಂ ಭವಿಷ್ಯನ್ತೋ ಮನುಷ್ಯಾಮನ್ಯನ್ತೇ । ಕಿಮುತದ್ಬ್ರಹ್ಮಾವೇ

* ತಂನಪಶ್ಯನ್ತ್ಯಕೃತ್ಸ್ನ ಇತಿ ರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯ ಪಾಠಃ.

‡ ಪ್ರೇಯಃಪುತ್ರಾತ್ಪ್ರೇಯೋವಿತ್ತಾದಿತಿ ಅನ್ತರತರೋಯದಯಮಿತಿಚ ರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯ ಪಾಠಃ.

ದ್ಯಸ್ಮಾತ್ತತ್ಸರ್ವಮಭವದಿತಿ ॥ ೯ ॥ ಬ್ರಹ್ಮವಾ ಇದಮಗ್ರ ಆಸೀತ್ತದಾ
ತ್ಮಾನಮೇವಾವೈತ್ । ಅಹಂ ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ಮೀತಿ ತಸ್ಮಾತ್ತತ್ಸರ್ವಮಭವತ್ ತದ್ಯೋ
ಯೋದೇವಾನಾಂ ಪ್ರತ್ಯ ಬುಧ್ಯತ ಸಏವ ತದಭವತ್ತಥಾ ಋಷೀಣಾಂ
ತಥಾ ಮನುಷ್ಯಾಣಾಂ ತದ್ಧೈತ ತ್ಪಶ್ಯನ್ನೃಷಿರ್ವಾಮದೇವಃ ಪ್ರತಿಪೇ
ದೇ ಹಂ ಮನುರಭವಗ್ಂ ಸೂರ್ಯಶ್ಚೇತಿ ತದಿದಮಪ್ಯೇತರ್ಹಿ ಯಏವಂ ವೇದಾ
ಹಂ ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ಮೀತಿ ಸ ಇದಗ್ಂ ಸರ್ವಂ ಭವತಿ ತಸ್ಯಹನದೇವಾಶ್ಚ ನಾ ಭೂ
ತ್ಯಾ ಈಶತೇ ಆತ್ಮಾ ಹ್ಯೇಷಾಗ್ಂ ಸ ಭವತಿ ಅಥಯೋನ್ಯಾಂ ದೇವತಾ
ಮುಪಾಸ್ತೇ ನ್ಯೋಸಾವನ್ಯೋಹ ಮಸ್ಮೀತಿ ನ ಸ ವೇದಯಥಾ ಪಶುರೇ
ವಗ್ಂ ಸ ದೇವಾನಾಂ ಯಥಾಹವೈ ಬಹವಃ ಪಶವೋ ಮನುಷ್ಯಂ ಭು
ಞ್ಜ್ಯುರೇವಮೇಕೈಕಃ ಪುರುಷೋ ದೇವಾನ್ ಭುನಕ್ತ್ಯೇ ಕಸ್ಮಿನ್ನೇವ
ಪಶಾವಾದೀಯಮಾನೇ ಪ್ರಿಯಂ ಭವತಿ ಕಿಮುಬಹುಷು ತಸ್ಮಾದೇಷಾಂತ
ನ್ನಪ್ರಿಯಂ ಯದೇತನ್ಮನುಷ್ಯಾವಿದ್ಯುಃ ॥ ೧೦ ॥ ಬ್ರಹ್ಮವಾ ಇದಮಗ್ರಆಸೀ
ದೇಕಮೇವ ತ ದೇಕಗ್ಂ ಸನ್ನವ್ಯಭವತ್ ತಚ್ಛ್ರೇಯೋರೂಪಮತ್ಯಸೃಜತ
ಕ್ಷತ್ರಂ ಯಾನ್ಯೇತಾನಿ ದೇವತ್ರಾ ಕ್ಷತ್ರಾಣೀನ್ದ್ರೋ ವರುಣಃ ಸೋಮೋ
ರುದ್ರಃ ಪರ್ಜನ್ಯೋ ಯಮೋ ಮೃತ್ಯು ರೀಶಾನ ಇತಿ ತಸ್ಮಾತ್ಕ್ಷತ್ರಾತ್ಪರಂ
ನಾಸ್ತಿ ತಸ್ಮಾದ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಮಧಸ್ತಾದುಪಾಸ್ತೇ ರಾಜಸೂಯೇ
ಕ್ಷತ್ರ ಏವತದ್ಯ ಶೋದಧಾತಿ ಸೈಷಾಕ್ಷತ್ರಸ್ಯ ಯೋನಿರ್ಯದ್ಬ್ರಹ್ಮ ತಸ್ಮಾದ್ಯ
ದ್ಯ ಪಿ ರಾಜಾ ಪರಮತಾಂ ಗಚ್ಛತಿ ಬ್ರಹ್ಮೈವಾನ್ತತ ಉಪನಿಶ್ರಯತಿ ಸ್ವಾಂ
ಯೋನಿಂ ಯ ಉಏನಗ್ಂ ಹಿನಸ್ತಿಸ್ವಾಗ್ಂ ಸಯೋನಿಮೃಚ್ಛತಿ ಸ ಪಾಪೀ
ಯಾನ್ ಭವತಿ ಯಥಾ ಶ್ರೇಯಾಗ್ಂ ಸಗ್ಂ ಹಿಗ್ಂ ಸಿತ್ವಾ ॥ ೧೧ ॥ ಸ ನೈವ
ವ್ಯಭವತ್ ಸ ವಿಶಮಸೃಜ ತ ಯಾನ್ಯೇತಾನಿ ದೇವಜಾತಾನಿ ಗಣಶ ಆಖ್ಯಾ
ಯನ್ತೇ ವ ಸವೋ ರುದ್ರಾ ಆದಿತ್ಯಾ ವಿಶ್ವೇದೇವಾ ಮರುತ ಇತಿ ॥ ೧೨ ॥
ಸ ನೈವವ್ಯ ಭವತ್ ಸಶೌದ್ರಂ ವರ್ಣಮಸೃಜತ ಪೂಷಣಮಿಯಂವೈ ಪೂ
ಷೇಯಗ್ಂ ಹೀದಗ್ಂ ಸರ್ವಂ ಪುಷ್ಯತಿ ಯದಿದಂಕಿಞ್ಚ ॥ ೧೩ ॥ ಸ ನೈವ
ವ್ಯಭವತ್ತಚ್ಛ್ರೇಯೋ ರೂಪ ಮತ್ಯಸೃಜತ ಧರ್ಮಂ ತದೇತತ್ಕ್ಷತ್ರಸ್ಯ
ಕ್ಷತ್ರಂ ಯದ್ಧರ್ಮ ಸ್ತಸ್ಮಾದ್ಧರ್ಮಾತ್ಪರಂ ನಾಸ್ತ್ಯಥೋ ಅಬಲೀಯಾನ್ ಬ
ಲೀಯಾಗ್ಂ ಸಮಾಶಗ್ಂ ಸ ತೇ ಧರ್ಮೇಣ ಯಥಾರಾಜ್ಞೈವಂ ಯೋವೈಸ
ಧರ್ಮ ಸ್ಸತ್ಯಂ ವೈತತ್ತಸ್ಮಾತ್ಸತ್ಯಂ ವದನ್ತಮಾಹುರ್ಧರ್ಮಂ ವದತೀತಿ ಧರ್ಮಂವಾ

ವದನ್ತಗ್ ಸತ್ಯಂ ವದತೀ ತ್ಯೇತದ್ಧ್ಯೇವೈ ತದುಭಯಂ ಭವತಿ ॥ ೧೪ ॥
ತದೇತದ್ಬ್ರಹ್ಮ ಕ್ಷತ್ರಂ ವಿಟ್ಛೂದ್ರಸ್ತದಗ್ನಿನೈವದೇವೇಷು ಬ್ರಹ್ಮಭವದ್ಬ್ರಾ
ಹ್ಮಣೋಮನುಷ್ಯೇಷು ಕ್ಷತ್ರಿಯೇಣಕ್ಷತ್ರಿಯೋವೈ ಶ್ಯೇನವೈಶ್ಯಃ ಶೂದ್ರೇ
ಣ ಶೂದ್ರಸ್ತಸ್ಮಾದಗ್ನಾ ವೇವದೇವೇಷು ಲೋಕಮಿಚ್ಛನ್ತೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ ಮ
ನುಷ್ಯೇಷ್ವೇತಾಭ್ಯಾಗ್ ಹಿ ರೂಪಾಭ್ಯಾಂ ಬ್ರಹ್ಮಾಭವತ್ ಅಥಯೋಹವಾ
ಅಸ್ಮಾಲ್ಲೋಕಾತ್ಸ್ವಂ ಲೋಕಮದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪ್ರೈತಿ ಸ ಏನಮವಿದಿತೋನ
ಭುನಕ್ತಿ ಯಥಾವೇದೋವಾ ನನೂಕ್ತೋನ್ಯದ್ವಾ ಕರ್ಮಾಕೃತಂ ಯದಿಹವಾ
ಅಪ್ಯನೇವಂ ವಿನ್ಮಹತ್ಪುಣ್ಯಂ ಕರ್ಮಕರೋತಿ ತದ್ಧಾಸ್ಯಾನ್ತತಃ ಕ್ಷೀಯತ
ಏವಾತ್ಮಾನ ಮೇವಲೋಕ ಮುಪಾಸೀತ ಸಯ ಆತ್ಮಾನಮೇವಲೋಕಮು
ಪಾಸ್ತೇ ನ ಹಾಸ್ಯಕರ್ಮಕ್ಷೀಯತೇ ಅಸ್ಮಾದ್ಧ್ಯೇವಾತ್ಮನೋ ಯದ್ಯತ್ಕಾಮ
ಯತೆ ತತ್ತತ್ಸೃಜತೇ ॥ ೧೫ ॥ * ಅಥೋ ಅಯಂ ವಾ ಆತ್ಮಾ ಸರ್ವೇಷಾಂ
ಭೂತಾನಾಂ ಲೋಕಃ ಸ ಯಜ್ಜುಹೋತಿ ಯದ್ಯಜತೆ ತೇನದೇವಾನಾಂ
ಲೋಕೋಥ ಯದನುಬ್ರೂತೆ ತೇನ ಋಷೀಣಾಮಥಯತ್ಪಿತೃಭ್ಯೋ ನಿಪೃ
ಣಾತಿಯತ್ಪ್ರಜಾಮಿಚ್ಛತೆ ತೇನ ಪಿತೄಣಾಮಥಯನ್ಮನುಷ್ಯಾನ್ವಾ ಸಯ
ತೆ ಯದೇಭ್ಯೋಶನಂ ದದಾತಿ ತೇನ ಮನುಷ್ಯಾಣಾಂ ಅಥ ಯತ್ಪಶುಭ್ಯ
ಸ್ತೃಣೋದಕಂ ವಿನ್ದತಿ ತೇನ ಪಶೂನಾಂ ಯದಸ್ಯಗೃಹೇಷು ಶ್ವಾಪದಾವ
ಯಾಗ್‍ಸ್ಯಾಪಿಪೀಲಿಕಾಭ್ಯ ಉಪಜೀವನ್ತಿ ತೇನ ತೇಷಾಂ ಲೋಕೋ
ಯಥಾಹವೈ ಸ್ವಾಯ ಲೋಕಾಯಾರಿಷ್ಟಿ ಮಿಚ್ಛೇದೇವಗ್ಂ ಹೈವಂವಿದೇ
ಸರ್ವಾಣಿ ಭೂತಾನ್ಯರಿಷ್ಟಿಮಿಚ್ಛನ್ತಿ ತದ್ವಾ ಏತದ್ವಿದಿತಂ ಮೀಮಾಗ್ಂಸಿ
ತಮ್ ॥ ೧೬ ॥ † ಆತ್ಮೈವೇದಮಗ್ರ ಆಸೀದೇಕಏವ ಸೋಕಾಮಯತ
ಜಾಯಾಮೇಸ್ಯಾದಥ ಪ್ರಜಾಯೇಯಾಥ ವಿತ್ತಂ ಮೇಸ್ಯಾದಥ ಕರ್ಮಕುರ್ವೀ
ಯೇತ್ಯೇತಾವಾನ್ವೈ ಕಾಮೋನೇಚ್ಛಗ್ಂಶ್ಚ ನಾತೋ ಭೂಯೋವಿನ್ದೇತ್ತಸ್ಮಾ
ದಪ್ಯೇತರ್ಹ್ಯೇಕಾಕೀ ಕಾಮಯತೆ ಜಾಯಾಮೇಸ್ಯಾದಥ ಪ್ರಜಾಯೇಯಾ
ಥವಿತ್ತಂ ಮೇಸ್ಯಾದಥ ಕರ್ಮಕುರ್ವೀಯೇತಿ ಸಯಾವದಪ್ಯೇತೇಷಾಮೇಕೈ

* ಅರಿಷ್ಟಿಮಿಚ್ಛೇದಿತಿ, ಅರಿಷ್ಟಿಮಿಚ್ಛನ್ತೀತಿಚ
ರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯಪಾಠಃ.

† ತಸ್ಮಾತ್ತಾನಿಸಕ್ಷೀಯನ್ತ ಇತಿ ರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯಪಾಠಃ.

ಕಂ ನ ಪ್ರಾಪ್ನೋತ್ಯಕೃತ್ಸ್ನ ಏವ ತಾವನ್ಮನ್ಯತೇತಸ್ಯೋಽಕೃತ್ಸ್ನ ತಾಮನ ಏವಾಸ್ಯಾತ್ಮಾ ವಾಗ್ಜಾಯಾ । ಪ್ರಾಣಃಪ್ರಜಾಚಕ್ಷುರ್ಮಾನುಷಂ ವಿತ್ತಂಚಕ್ಷುಷಾ ಹಿ ತದ್ವಿನ್ದತೇ ಶ್ರೋತ್ರಂದೈವಗ್ ಶ್ರೋತ್ರೇಣ ಹಿ ತಚ್ಛೃಣೋತ್ಯಾತ್ಮೈವಾಸ್ಯ ಕರ್ಮಾತ್ಮನಾಹಿ ಕರ್ಮ ಕರೋತಿ ಸಏಷ ಪಾಙ್ಕ್ತೋಯಜ್ಞಃ ಪಾಙ್ಕ್ತಃ ಪಶುಃಪಾಙ್ಕ್ತಃ ಪುರುಷಃಪಾಙ್ಕ್ತಮಿದಗ್ ಸರ್ವಂ ಯದಿದಂ ಕಿಂಚ ತದಿದಗ್ ಸರ್ವಮಾಪ್ನೋತಿ ಯಏವಂ ವೇದ ॥ ೧೭ ॥ ....

— ಅಥ ಪಞ್ಚಮಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮ್. —

ಯತ್ಸಪ್ತಾನ್ನಾನಿ ಮೇಧಯಾ ತಪಸಾ ಜನಯತ್ಪಿತಾ ಏಕಮಸ್ಯ ಸಾಧಾರಣಂ ದ್ವೇ ದೇವಾನಭಾಜಯತ್ತ್ರೀಣ್ಯಾತ್ಮನೇ ಕುರುತ ಪಶುಭ್ಯ ಏಕಂ ಪ್ರಾಯಚ್ಛತ್ತಸ್ಮಿನ್ಸರ್ವಂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಂ ಯಚ್ಚ ಪ್ರಾಣಿತಿಯಚ್ಚ ನಕಸ್ಮಾತ್ತಾನಿ ನಕ್ಷೀಯನ್ತೇಽದ್ಯ ಮಾನಾನಿ ಸರ್ವದಾಯೋ ವೈತಾ ಮಕ್ಷಿತಿಂ ವೇದ ಸೋಽನ್ನಮತ್ತಿಪ್ರತೀಕೇನ ಸ ದೇವಾನಪಿ ಗಚ್ಛತಿ ಸ ಊರ್ಜಮುಪಜೀವತೀತಿ ಶ್ಲೋಕಾಃ ॥೧॥ * ಯತ್ಸಪ್ತಾನ್ನಾನಿಮೇಧಯಾ ತಪಸಾಜನಯತ್ಪಿತೇತಿ ಮೇಧಯಾಹಿ ತಪಸಾ ಜನಯತ್ಪಿತೈಕಮಸ್ಯ ಸಾಧಾರಣಮಿತೀದ ಮೇವಾಸ್ಯ ತತ್ಸಾಧಾರಣಮನ್ನಂ ಯದಿದಮದ್ಯತೇ । ಸಯ ಏತದುಪಾಸ್ತೇನಸ ಪಾಪ್ಮನೋ ವ್ಯಾವರ್ತತೇ ಮಿಶ್ರಗ್ ಹ್ಯೇತತ್ । ದ್ವೇದೇವಾನಭಾಜಯದಿತಿ ಹುತಂಚಪ್ರಹುತಂಚ ತಸ್ಮಾದ್ದೇವೇಭ್ಯೋ ಜುಹ್ವತಿ ಪ್ರಚಜುಹ್ವತ್ಯಥೋ ಆಹುರ್ದರ್ಶಪೂರ್ಣಮಾಸಾವಿತಿ ತಸ್ಮಾನ್ನೇಷ್ಟಯಾಜುಕಸ್ಸ್ಯಾತ್ಪಶುಭ್ಯ ಏಕಂ ಪ್ರಾಯಚ್ಛದಿತಿ ತತ್ಪಯಃ । ಪಯೋ ಹ್ಯೇವಾಗ್ರೇ ಮನುಷ್ಯಾಶ್ಚ ಪಶವಶ್ಚೋಪಜೀವನ್ತಿ ತಸ್ಮಾತ್ಕುಮಾರಂ ಜಾತಂ ಘೃತಂ ವೈವಾಗ್ರೇ ಪ್ರತಿಲೇಹಯನ್ತಿ ಸ್ತನಂವಾನುಧಾಪಯನ್ತ್ಯಥವತ್ಸಂ ಜಾತಮಾಹುರತೃಣಾದ ಇತಿ ತಸ್ಮಿನ್ಸರ್ವಂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಂ । ಯಚ್ಚ ಪ್ರಾಣಿತಿ ಯಚ್ಚ ನೇತಿಪಯಸಿಹೀದಗ್ ಸರ್ವಂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಂಯಚ್ಚ ಪ್ರಾಣಿತಿಯಚ್ಚ ನ । ತದ್ಯದಿದಮಾಹುಃ ಸಂವತ್ಸರಂಪಯಸಾಜುಹ್ವ ದಪಪುನರ್ಮೃತ್ಯುಂಜಯತೀತಿನತಥಾವಿದ್ಯಾದ್ಯದಹರೇವ ಜುಹೋತಿತದಹಃ ಪುನರ್ಮೃತ್ಯುಮಪಜಯ ತ್ಯೇವಂ ವಿದ್ವಾನ್ಸರ್ವಗ್ ಹಿ ದೇವೇಭ್ಯೋ

* ಪ್ರತಿಲಿಲೇಹಯನ್ತೀತಿ, ತಸ್ಮಾತ್ತಾನಿನಕ್ಷೀಯನ್ತ ಇತಿ ಚ ರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯಪಾಠಃ.

ನ್ನಾದ್ಯಂ ಪ್ರಯಚ್ಛತಿಕಸ್ಮಾತ್ತಾನಿನಕ್ಷೀಯನ್ತೇ ದ್ಯಮಾನಾನಿ ಸರ್ವದೇತಿಪು
ರುಷೋವಾ ಅಕ್ಷಿತಿಃ ಸಹೀದಮನ್ನಂ ಪುನಃಪುನರ್ಜ್ಜನಯತೆ । ಯೋವೈತಾಮ
ಕ್ಷಿತಿಂವೇದೇತಿ ಪುರುಷೋವಾಅಕ್ಷಿತಿಃಸಹೀದಮನ್ನಂಧಿಯಾಧಿಯಾ ಜನಯ
ತೆ ಕರ್ಮಭಿರ್ಯದ್ಧೈ ತನ್ನಕುರ್ಯಾತ್ ಕ್ಷೀಯೇತಹಸೋನ್ನ ಮತ್ತಿಪ್ರತೀಕೇ
ನೇತಿಮುಖಂ ಪ್ರತೀಕಂಮುಖೇನೇತ್ಯೇ ತತ್ಸದೇವಾನಪಿಗಚ್ಛತಿಸಊರ್ಜ್ಜಮು
ಪಜೀವತೀತಿಪ್ರಶಗ್ಸಾ ॥೨॥ ತ್ರೀಣ್ಯಾತ್ಮನೇಕುರುತೇತಿ ಮನೋವಾಚಂ
ಪ್ರಾಣಂತಾನ್ಯಾತ್ಮನೇ ಕುರುತಾನ್ಯತ್ರಮನಾ ಅಭೂವಂನಾದರ್ಶ ಮನ್ಯತ್ರಮ
ನಾಅಭೂವಂನಾಶ್ರೌಷಮಿತಿ ಮನಸಾಹ್ಯೇವಪಶ್ಯತಿ ಮನಸಾಶೃಣೋತಿ। ಕಾ
ಮಸ್ಸಂಕಲ್ಪೋವಿಚಿಕಿತ್ಸಾ ಶ್ರದ್ಧಾಶ್ರದ್ಧಾಧೃತಿರಧೃತಿ ರ್ಹ್ರೀರ್ಧೀ ರ್ಭೀರಿತ್ಯೇ
ತತ್ಸರ್ವಂಮನಏವ ತಸ್ಮಾದಪಿಪೃಷ್ಠತ ಉಪಸ್ಪೃಷ್ಟೋಮನಸಾವಿಜಾನಾತಿಯಃ
ಕಶ್ಚ ಶಬ್ದೋವಾಗೇವಸಾ । ಏಷಾಹ್ಯನ್ತಮಾಯತ್ತೈಷಾಹಿ ನ ಪ್ರಾಣೋ
ಪಾನೋವ್ಯಾನ ಉದಾನಸ್ಸಮಾನೋನ ಇತ್ಯೇತತ್ಸರ್ವಂ ಪ್ರಾಣ ಏವೈ
ತನ್ಮಯೋವಾ ಅಯಮಾತ್ಮಾ ವಾಙ್ಮಯೋಮನೋಮಯಃ ಪ್ರಾಣ
ಮಯಃ ॥ ೩ ॥ ತ್ರಯೋಲೋಕಾ ಏತ ಏವವಾಗೇವಾಯಂಲೋಕೋ
ಮನೋ ನ್ತರಿಕ್ಷಲೋಕಃ ಪ್ರಾಣೋಸೌಲೋಕಃ ॥ ೪ ॥ ತ್ರಯೋ
ವೇದಾಏತಏವ ವಾಗೇವರ್ಗ್ವೇದೋ ಮನೋಯಜುರ್ವೇದಃ ಪ್ರಾಣಸ್ಸಾ
ಮವೇದಃ ॥ ೫ ॥ ದೇವಾಃಪಿತರೋ ಮನುಷ್ಯಾ ಏತಏವವಾಗೇವದೇವಾ
ಮನಃಪಿತರಃ ಪ್ರಾಣೋಮನುಷ್ಯಾಃ ॥ ೬ ॥ ಪಿತಾಮಾತಾಪ್ರಜೈತ ಏವಮ
ನಏವಪಿತಾವಾಙ್ಮಾತಾ ಪ್ರಾಣಃಪ್ರಜಾ ॥೭॥ ವಿಜ್ಞಾತಂವಿಜಿಜ್ಞಾಸ್ಯ ಮವಿಜ್ಞಾತ
ಮೇತ ಏವಯತ್ಕಿಂಚವಿಜ್ಞಾತಂ ವಾಚಸ್ತದ್ರೂಪಂ ವಾಗ್ಘಿವಿಜ್ಞಾತಾವಾಗೇನಂ
ತದ್ಭೂತ್ವಾವತಿ ॥ ೮ ॥ ಯತ್ಕಿಂಚವಿಜಿಜ್ಞಾಸ್ಯಂ ಮನಸಸ್ತದ್ರೂಪಂ ಮನೋ
ಹಿವಿಜಿಜ್ಞಾಸ್ಯಂ ಮನ ಏನಂತದ್ಭೂತ್ವಾವತಿ ॥೯॥ ಯತ್ಕಿಂಚಾವಿಜ್ಞಾತಂ ಪ್ರಾ
ಣಸ್ಯತದ್ರೂಪಂ ಪ್ರಾಣೋಹ್ಯವಿಜ್ಞಾತಃ ಪ್ರಾಣಏನಂತದ್ಭೂತ್ವಾ ವತಿ ॥೧೦॥
ತಸ್ಯೈವಾಚಃಪೃಥಿವೀಶರೀರಂ ಜ್ಯೋತೀರೂಪ ಮಯಮಗ್ನಿಸ್ತದ್ಯಾವತ್ಯೇ
ವವಾಕ್ತಾವತೀಪೃಥಿವೀತಾವಾನಯಮಗ್ನಿಃ ॥ ೧೧ ॥ ಅಥೈತಸ್ಯಮನಸೋ
ದ್ಯೌಶ್ಶರೀರಂ ಜ್ಯೋತೀರೂಪಮಸಾ ವಾದಿತ್ಯಸ್ತದ್ಯಾವದೇವ ಮನಸ್ತಾವ
ತೀದ್ಯೌ ಸ್ತಾವಾನಸಾವಾದಿತ್ಯಸ್ತೌ ಮಿಥುನಗ್ಸಮೈತಾಂತತಃ ಪ್ರಾಣೋ
ಜಾಯತ ಸ ಇನ್ದ್ರಃ ಸ ಏಷೋ ಸಪತ್ನೋದ್ವಿತೀಯೋವೈ ಸಪತ್ನೋನಾಸ್ಯ

ಸಪತ್ನೋಭವತಿ ಯಏವಂವೇದ ॥ ೧೨ ॥ ಅಥೈತಸ್ಯ ಪ್ರಾಣಸ್ಯಾಪ ಶರೀ
ರಂಜ್ಯೋತೀರೂಪಮಸೌ ಚನ್ದ್ರಸ್ತದ್ಯಾವಾನೇವ ಪ್ರಾಣಸ್ತಾವತ್ಯ ಆಪ
ಸ್ತಾವಾನಸೌಚನ್ದ್ರಸ್ತ ಏತೇಸರ್ವಏವಸಮಾಸ್ಸರ್ವೇ ನನ್ತಾಃ ಸಯೋಹೈತಾ
ನನ್ತವತ ಉಪಾಸ್ತೇ ನ್ತವನ್ತಗ್ ಸಲೋಕಂಜಯತ್ಯಥ ಯೋಹೈತಾ
ನನನ್ತಾನುಪಾಸ್ತೇ ನನ್ತಗ್ ಸಲೋಕಂಜಯತಿ ॥ ೧೩ ॥ ಸಏಷಸಂ
ವತ್ಸರಃ ಪ್ರಜಾಪತಿಃ ಷೋಡಶಕಲಸ್ತಸ್ಯರಾತ್ರಯ ಏವಪಞ್ಚದಶ ಕಲಾ
ಧ್ರುವೈವಾಸ್ಯ ಷೋಡಶೀ ಕಲಾಸರಾತ್ರಿಭಿರೇವಾಚ ಪೂರ್ಯತೇಪಚಕ್ಷೀ
ಯತೆಸೋಮಾವಾಸ್ಯಾಗ್ ರಾತ್ರಿಮೇತಯಾ ಷೋಡಶ್ಯಾಕಲಯಾಸರ್ವ
ಮಿದಂ ಪ್ರಾಣಭೃದನುಪ್ರವಿಶ್ಯ ತತಃ ಪ್ರಾತರ್ಜಾಯತೆ ತಸ್ಮಾದೇತಾಗ್
ರಾತ್ರಿಂಪ್ರಾಣಭೃತಃ ಪ್ರಾಣಂನವಿಚ್ಛಿನ್ದ್ಯಾದಪಿ ಕೃಕಲಾಸಸ್ಯೈತಸ್ಯಾ
ಏವದೇವತಾಯಾ ಅಪಚಿತ್ಯೈ ॥ ೧೪ ॥ ಯೋವೈಸಸಂವತ್ಸರಃ ಪ್ರಜಾಪತಿಃ
ಷೋಡಶಕಲೋ ಯಮೇವಸಯೋ ಯಮೇವಂ ವಿತ್ಪುರುಷಸ್ತಸ್ಯ
ವಿತ್ತಮೇವ ಪಞ್ಚದಶಕಲಾ ಆತ್ಮೈವಾಸ್ಯಷೋಡಶೀ ಕಲಾಸವಿತ್ತೇನೈ
ವಾಚಪೂರ್ಯತೇಪಚಕ್ಷೀಯತೇ ತದೇತನ್ನಭ್ಯಂ ಯದಯಮಾತ್ಮಾಪ್ರಧಿ
ರ್ವಿತ್ತಂ ತಸ್ಮಾದ್ಯದ್ಯಪಿ ಸರ್ವಜ್ಯಾನಿಂಜೀಯತ ಆತ್ಮನಾಚೇಜ್ಜೀವತಿ ಪ್ರಧಿ
ನಾಗಾದಿತ್ಯೇವಾಹುಃ ॥೧೫॥ ಅಥತ್ರಯೋವಾವಲೋಕಾ ಮನುಷ್ಯಲೋ
ಕಃ ಪಿತೃಲೋಕೋ ದೇವಲೋಕಇತಿ ಸೋಯಂಮನುಷ್ಯಲೋಕಃ ಪು
ತ್ರೇಣೈವಜಯ್ಯೋ ನಾನ್ಯೇನಕರ್ಮಣಾ ಕರ್ಮಣಾಪಿತೃಲೋಕೋ ವಿದ್ಯಯಾ
ದೇವಲೋಕೋ ದೇವಲೋಕೋ ವೈ ಲೋಕಾನಾಗ್ ಶ್ರೇಷ್ಠಸ್ತಸ್ಮಾ
ದ್ವಿದ್ಯಾಂ ಪ್ರಶಗ್‌ಸನ್ತಿ ॥ ೧೬ ॥ ಅಥಾತಃಸಮ್ಪ್ರತ್ತಿರ್ಯದಾ ಪ್ರೈಷ್ಯನ್ಮನ್ಯತೇ
ಥಪುತ್ರಮಾಹ ತ್ವಂ ಬ್ರಹ್ಮತ್ವಂ ಯಜ್ಞಸ್ತ್ವಂ ಲೋಕಇತಿ ಸಪುತ್ರಃಪ್ರತ್ಯಾ
ಹಾಹಂ ಬ್ರಹ್ಮಾಹಂ ಯಜ್ಞೋಹಂ ಲೋಕ ಇತಿ ಯದ್ವೈಕಿಂಚಾನೂ
ಕ್ತಂ ತಸ್ಯಸರ್ವಸ್ಯ ಬ್ರಹ್ಮೇತ್ಯೇಕತಾ । ಯೇವೈಕೇಚಯಜ್ಞಾಸ್ತೇಷಾಗ್ ಸ
ರ್ವೇಷಾಂಯಜ್ಞ ಇತ್ಯೇಕತಾಯೇವೈಕೇಚ ಲೋಕಾಸ್ತೇಷಾಗ್ ಸರ್ವೇ
ಷಾಂಲೋಕ ಇತ್ಯೇಕತೈತಾವದ್ವಾ ಇದಗ್‌ಸರ್ವಮೇತನ್ಮಾಸರ್ವಗ್ ಸನ್ನ
ಯಮಿತೋ ಭುನಜದಿತಿತಸ್ಮಾತ್ಪುತ್ರಮನುಶಿಷ್ಟಂ ಲೋಕ್ಯಮಾಹುಸ್ತ
ಸ್ಮಾದೇನ ಮನುಶಾಸತಿಸಯದೈವಂ ವಿದಸ್ಮಾಲ್ಲೋಕಾತ್ಪ್ರೈತ್ಯಥೈಭಿರೇವ
ಪ್ರಾಣೈಸ್ಸಹಪುತ್ರಮಾವಿಶತಿ । ಸಯದ್ಯನೇನಕಿಂಚಿದಕ್ಷ್ಣಯಾಕೃತಂಭವತಿ

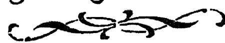
ತಸ್ಮಾದೇನಗ್ ಸರ್ವಸ್ಮಾತ್ಪುತ್ರೋ ಮುಞ್ಚತಿ ತಸ್ಮಾತ್ಪುತ್ರೋನಾಮ
ಸ ಪುತ್ರೇಣೈವಾಸ್ಮಿಲ್ಲೋಕೇಪ್ರತಿತಿಷ್ಠತ್ಯಥೈನಮೇತೇದೈವಾಃ ಪ್ರಾಣಾ
ಅಮೃತಾಆವಿಶನ್ತಿ ||೧೭|| ಪೃಥಿವ್ಯೈಚೈನಮಗ್ನೇಶ್ಚ ದೈವೀವಾಗಾವಿಶತಿ ಸಾ
ವೈದೈವೀವಾಗ್ಯಯಾಯದ್ಯ ದೇವವದತಿತತ್ತದ್ಭವತಿ || ೧೮ || ದಿವಶ್ಚೈನಮಾ
ದಿತ್ಯಾಚ್ಚದೈವಂ ಮನಆವಿಶತಿತದ್ವೈದೈವಂ ಮನೋಯೇನಾನನ್ದ್ಯೇವ ಭ
ವತ್ಯಥೋನಶೋಚತಿ || ೧೯ || ಅದ್ಭ್ಯಶ್ಚೈನಂ ಚನ್ದ್ರಮಸಶ್ಚದೈವಃ ಪ್ರಾ
ಣಆವಿಶತಿಸವೈದೈವಃ ಪ್ರಾಣೋಯಸ್ಸಞ್ಚರಗ್ ಶ್ಚಾಸಞ್ಚರಗ್ ಶ್ಚನವ್ಯಥ
ತೇ ಥೋನರಿಷ್ಯತಿ ಸ ಏವಂವಿತ್ಸರ್ವೇಷಾಂ ಭೂತಾನಾಮಾತ್ಮಾಭವತಿ ಯ
ಥೈಷಾದೇವತೈವಗ್ ಸಯಥೈತಾಂ ದೇವತಾಗ್ ಸರ್ವಾಣಿ ಭೂತಾನ್ಯವ
ನ್ತ್ಯೇವಗ್ ಹೈವಂವಿದಗ್ ಸರ್ವಾಣಿಭೂತಾನ್ಯವನ್ತಿ । ಯದುಕಿಂಚೇಮಾಃ
ಪ್ರಜಾಃಶೋಚನ್ತ್ಯಮೈವಾಸಾಂ ತದ್ಭವತಿ ಪುಣ್ಯಮೇವಾಮುಂ ಗಚ್ಛತಿ
ನಹವೈದೇವಾನ್ಪಾಪಂಗಚ್ಛತಿ || ೨೦ || ಅಥಾತೋ ವ್ರತಮೀಮಾಗ್ ಸಾ
ಪ್ರಜಾಪತಿರ್ಹಕರ್ಮಾಣಿ ಸ ಸೃಜೆ ತಾನಿ ಸೃಷ್ಟಾನ್ಯನ್ಯೋನ್ಯೇನಾಸ್ಪರ್ಧನ್ತವದಿ
ಷ್ಯಾಮ್ಯೇವಾಹಮಿವಾಗ್ದಧ್ರೇ ಈಕ್ಷ್ಯಾಮ್ಯಹಮಿತಿಚಕ್ಷುಃ ಶ್ರೋಷ್ಯಾ
ಮ್ಯಹಮಿತಿ ಶ್ರೋತ್ರಮೇವ ಮನ್ಯಾನಿಕರ್ಮಾಣಿ ಯಥಾಕರ್ಮ ತಾನಿ ಮೃತ್ಯುಃ
ಶ್ರಮೋಭೂತ್ವೋಪಯೇಮೇ ತಾನ್ಯಾಪ್ನೋತ್ತಾನ್ಯಾಪ್ತ್ವಾ ಮೃತ್ಯುರವಾ
ರುನ್ಧತ್ತಸ್ಮಾಚ್ಛ್ರಾಮ್ಯತ್ಯೇವವಾಕ್ ಶ್ರಾಮ್ಯತಿಚಕ್ಷುಃ ಶ್ರಾಮ್ಯತಿಶ್ರೋತ್ರ
ಮಥೇಮಮೇವ ನಾಪ್ನೋದ್ಯೋಯಂಮಧ್ಯಮಃ ಪ್ರಾಣಸ್ತಾನಿಜ್ಞಾತುಂದ
ಧ್ರಿರೇ ಅಯಂವೈನಃ ಶ್ರೇಷ್ಠೋಯಸ್ಸಂಚರಗ್ ಶ್ಚಾಸಂಚರಗ್ ಶ್ಚನವ್ಯಥ
ತೇನರಿಷ್ಯತಿಹನ್ತಾಸ್ಯೈವಸರ್ವೇರೂಪಮಸಾಮೇತಿ ತಏತಸ್ಯೈವಸರ್ವೇ
ರೂಪಮಭವಗ್ ಸ್ತಸ್ಮಾದೇತ ಏತೇನಾಖ್ಯಾಯನ್ತೇ ಪ್ರಾಣಾಇತಿ ತೇನಹ
ವಾವ ತತ್ಕುಲಮಾಚಕ್ಷತೆ ಯಸ್ಮಿನ್ಕುಲೆಭವತಿ ಯಏವಂವೇದಯಉಹೈವಂ ವಿ
ದಾಸ್ಪರ್ಧತೇ ನುಶುಷ್ಯ್ಯಹೈವಾನ್ತತೋಮ್ರಿಯತ ಇತ್ಯಧ್ಯಾತ್ಮಮ್ || ೨೧ || ಅ
ಥಾಧಿದೈವತಂ ಜ್ವಲಿಷ್ಯಾಮ್ಯೇವಾಹ ಮಿತ್ಯಗ್ನಿರ್ದಧ್ರೇತಪ್ಸ್ಯಾಮ್ಯಹಮಿತ್ಯಾ
ದಿತ್ಯೋ ಭಾಸ್ಯಾಮ್ಯಹಮಿತಿ ಚನ್ದ್ರಮಾ ಏವಮನ್ಯಾದೇವತಾ ಯಥಾದೇ
ವತಗ್ ಸ ಯಥೈಷಾಂ ಪ್ರಾಣಾನಾಂ ಮಧ್ಯಮಃ ಪ್ರಾಣ ಏವಮೇತಾ
ಸಾಂ ದೇವತಾನಾಂವಾಯುಃ ಮ್ಲೋಚನ್ತಿಹ್ಯನ್ಯಾ ದೇವತಾನವಾಯುಃ ಸೈ
ಷಾನಸ್ತಮಿತಾ ದೇವತಾಯದ್ವಾಯುಃ || ೨೨ || ಅಥೈಷಶ್ಲೋಕೋಭವತಿ

ಯತಶ್ಚೋದೇತಿ ಸೂರ್ಯೋಽಸ್ತಂ ಯತ್ರಚಗಚ್ಛತೀತಿ ಪ್ರಾಣಾದ್ವಾ ಏಷಉ ದೇತಿಪ್ರಾಣೇ ಸ್ತಮೇತಿತಂದೇವಾಶ್ಚಕ್ರಿರೇಧರ್ಮಗ್ ಸಏವಾದ್ಯಸ ಉಶ್ವಇ ತಿಯದ್ವಾ ಏತೇಮುರ್ಹ್ಯಧ್ರಿಯನ್ತತದೇವಾಪ್ಯದ್ಯಕುರ್ವನ್ತಿ । ತಸ್ಮಾದೇಕ ಮೇವವ್ರತಂಚರೇತ್ಪ್ರಾಣ್ಯಾಚ್ಚೈವಾಪಾನ್ಯಾಚ್ಚ ನೇ ನ್ಮಾಪಾಪ್ಮಾ ಮೃ ತ್ಯುರಾಪ್ನುವದಿತಿ ಯದ್ಯುಚರೇತ್ಸಮಾಪಿಪಯಿಷೇತ್ತೇನೋ ಏತಸ್ಯೈದೇ ವತಾಯೈ ಸಾಯುಜ್ಯಗ್ ಸಲೋಕತಾಂಜಯತಿ ॥ ॥೨೩॥

— ಅಥ ಷಷ್ಠಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮ್. —

ತ್ರಯಂ ವಾ ಇದಂ ನಾಮರೂಪಂ ಕರ್ಮತೇಷಾಂ ನಾಮ್ನಾಂವಾಗಿ ತ್ಯೇತದೇಷಾಮುಕ್ಥಮತೋಹಿ ಸರ್ವಾಣಿ ನಾಮಾನ್ಯುತ್ತಿಷ್ಠನ್ತಿ । ಏತದೇಷಾ ಗ್ಸಾಮೈತದ್ಧಿಸರ್ವೈರ್ನಾಮಭಿ ಸ್ಸಮಮೇತದೇಷಾಂ ಬ್ರಹ್ಮೈತದ್ಧಿಸರ್ವಾ ಣಿ ನಾಮಾನಿಬಿಭರ್ತಿ ॥ ೧ ॥ ಅಥ ರೂಪಾಣಾಂ ಚಕ್ಷುರಿತ್ಯೇತದೇಷಾ ಮು ಕ್ಥಮತೋಹಿಸರ್ವಾಣಿ ರೂಪಾಣ್ಯುತ್ತಿಷ್ಠನ್ತ್ಯೇ ತದೇಷಾಗ್ ಸಾಮೈತದ್ಧಿ ಸರ್ವೈರೂಪೈಸ್ಸಮಮೇತದೇಷಾಂ ಬ್ರಹ್ಮೈ ತದ್ಧಿಸರ್ವಾಣಿ ರೂಪಾಣಿಬಿ ಭರ್ತಿ ॥ ೨ ॥ ಅಥ ಕರ್ಮಣಾಮಾತ್ಮೇ ತ್ಯೇತದೇಷಾ ಮುಕ್ಥಮತೋಹಿಸ ರ್ವಾಣಿ ಕರ್ಮಾಣ್ಯುತ್ತಿಷ್ಠನ್ತ್ಯೇತದೇಷಾಗ್ ಸಾಮೈತದ್ಧಿ ಸರ್ವೈಃ ಕರ್ಮಭಿಃ ಸಮಮೇತದೇಷಾಂ ಬ್ರಹ್ಮೈತದ್ಧಿಸರ್ವಾಣಿ ಕರ್ಮಾಣಿಬಿಭರ್ತಿ ತದೇತ ತ್ತ್ರಯಂ ಸದೇಕಮಯಮಾತ್ಮಾತ್ಮೋ ಏಕಸ್ಸನ್ನೇತತ್ತ್ರಯಂ ತದೇತ ದಮೃತಗ್ ಸತ್ಯೇನಚ್ಛನ್ನಂ ಪ್ರಾಣೋವಾ ಅಮೃತಂ ನಾಮರೂಪೇಸತ್ಯಂ ತಾಭ್ಯಾಮಯಂ ಪ್ರಾಣಶ್ಛನ್ನಃ .... ॥ ೩ ॥

ಇತಿ ಬೃಹದಾರಣ್ಯಕೆ - ತೃತೀಯೋಧ್ಯಾಯಸ್ಸಮಾಪ್ತಃ.

ಚತುರ್ಥಾಧ್ಯಾಯೆ - ಪ್ರಥಮಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ.

ಹರಿಃ ಓಮ್ ॥ ದೃಪ್ತಬಾಲಾಕಿರ್ಹಾನೂಚಾನೋಗಾರ್ಗ್ಯಆಸ ಸಹೋ ವಾಚಾಜಾತಶತ್ರುಂ ಕಾಶ್ಯಂ ಬ್ರಹ್ಮತೇಬ್ರುವಾಣೀತಿ ಸಹೋವಾಚಾಜಾ ತಶತ್ರುಃ ಸಹಸ್ರಮೇತಸ್ಯಾಂ ವಾಚಿದದ್ಮೋಜನಕೋಜನಕ ಇತಿವೈಜನಾ ಧಾವನ್ತೀತಿ ॥ ೧ ॥ ಸಹೋವಾಚ ಗಾರ್ಗ್ಯೋ ಯಏವಾಸಾವಾದಿತ್ಯೇಪುರು ಷ ಏತಮೇವಾಹಂ ಬ್ರಹ್ಮೋಪಾಸ ಇತಿ ಸಹೋವಾಚಾಜಾತ ಶತ್ರುರ್ಮಾ ಮೈತಸ್ಮಿನ್ ಸಂವದಿಷ್ಠಾ ಅತಿಷ್ಠಾಃ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಭೂತಾನಾಂ ಮೂರ್ಧಾ

ರಾಜೇತಿವಾ ಅಹಮೇತಮುಪಾಸ ಇತಿ ಸಯ ಏತಮೇವ ಮುಪಾಸ್ತೇ ತಿಷ್ಠಾಃ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಭೂತಾನಾಂ ಮೂರ್ಧಾ ರಾಜಾಭವತಿ ॥ ೨ ॥ ಸಹೋವಾಚ ಗಾರ್ಗ್ಯ ಯಏವಾಸೌ ಚನ್ದ್ರೇಪುರುಷ ಏತಮೇವಾಹಂ ಬ್ರಹ್ಮೋಪಾಸ ಇತಿ ಸಹೋವಾಚಾಜಾತಶತ್ರುರ್ಮಾಮೈ ತಸ್ಮಿನ್ಸಂವದಿಷ್ಠಾ ಬೃಹನ್ಪಾಣ್ಡರವಾಸಾಃ ಸೋಮೋರಾಜೇತಿವಾ ಅಹಮೇತಮುಪಾಸ ಇತಿ ಸಯ ಏತಮೇವಮುಪಾಸ್ತೇ ಹರಹರ್ಹಸುತಃ ಪ್ರಸುತೋ ಭವತಿ ನಾಸ್ಯಾನ್ನಂ ಕ್ಷೀಯತೇ ॥ ೩ ॥ ಸಹೋವಾಚ ಗಾರ್ಗ್ಯ ಯಏವಾಸೌ ವಿದ್ಯುತಿ ಪುರುಷಏವಮೇವಾಹಂ ಬ್ರಹ್ಮೋಪಾಸ ಇತಿ ಸಹೋವಾಚಾ ಜಾತಶತ್ರುರ್ಮಾಮೈತಸ್ಮಿನ್ ಸಂವದಿಷ್ಠಾ ಸ್ತೇಜಸ್ವೀತಿವಾ ಅಹಮೇತಮುಪಾಸ ಇತಿಸಯ ಏತಮೇವಮುಪಾಸ್ತೇ ತೇಜಸ್ವೀಹ ಭವತಿತೇಜಸ್ವಿನೀಹಾಸ್ಯ ಪ್ರಜಾ ಭವತಿ ॥ ೪ ॥ ಸಹೋವಾಚ ಗಾರ್ಗ್ಯೋಯ ಏವಾಯಮಾಕಾಶೆಪುರುಷ ಏತಮೇವಾಹಂ ಬ್ರಹ್ಮೋಪಾಸ ಇತಿ ಸಹೋವಾಚಾಜಾತ ಶತ್ರುರ್ಮಾಮೈತಸ್ಮಿನ್ ಸಂವದಿಷ್ಠಾಃ ಪೂರ್ಣ್ಣಮಪ್ರವರ್ತ್ತೀತಿವಾ ಅಹಮೇತಮುಪಾಸ ಇತಿಸಯ ಏತಮೇವಮುಪಾಸ್ತೇ ಪೂರ್ಯತೇಹ ಪ್ರಜಯಾಪಶುಭಿ ರ್ನಾಸ್ಯಾಸ್ಮಾಲ್ಲೋಕಾತ್ಪ್ರಜೋದ್ವರ್ತ್ತತೇ ॥ ೫ ॥ ಸಹೋವಾಚ ಗಾರ್ಗ್ಯೋಯಏವಾಯಂವಾಯೌ ಪುರುಷ ಏತಮೇವಾಹಂಬ್ರಹ್ಮೋಪಾಸ ಇತಿ ಸಹೋವಾಚಾಜಾತ ಶತ್ರುರ್ಮಾಮೈತಸ್ಮಿನ್ಸಂವದಿಷ್ಠಾ ಇನ್ದ್ರೋ ವೈಕುಣ್ಠೋಪರಾಜಿತಾಸೇನೇತಿವಾ ಅಹಮೇತಮುಪಾಸ ಇತಿ ಸಯ ಏತಮೇವಮುಪಾಸ್ತೇ ಜಿಷ್ಣುರ್ಹಾಪರಾಜಿಷ್ಣುರ್ಭವತ್ಯನ್ಯತಸ್ತ್ಯಜಾಯೀ ॥ ೬ ॥ ಸಹೋವಾಚ ಗಾರ್ಗ್ಯೋಯಏವಾ ಯಮಗ್ನೌಪುರುಷ ಏತಮೇವಾಹಂ ಬ್ರಹ್ಮೋಪಾಸ ಇತಿ ಸಹೋವಾಚಾಜಾತಶತ್ರುರ್ಮಾಮೈ ತಸ್ಮಿನ್ಸಂವದಿಷ್ಠಾ ವಿಷಾಸಹಿತಿರಿವಾ ಅಹಮೇತಮುಪಾಸ ಇತಿಸಯಏತಮೇವ ಮುಪಾಸ್ತೇ ವಿಷಾಸಹಿರ್ಹ ಭವತಿ ವಿಷಾಸಹಿರ್ಹಾಸ್ಯ ಪ್ರಜಾಭವತಿ॥೭॥ಸಹೋವಾಚ ಗಾರ್ಗ್ಯೋಯ ಏವಾಯಮಪ್ಸುಪುರುಷ ಏತಮೇವಾಹಂ ಬ್ರಹ್ಮೋಪಾಸ ಇತಿಸಹೋವಾಚಾಜಾತ ಶತ್ರುರ್ಮಾಮೈತಸ್ಮಿನ್ ಸಂವದಿಷ್ಠಾಃ ಪ್ರತಿರೂಪ ಇತಿ ವಾಅಹಮೇತ ಮುಪಾಸಇತಿ ಸಯ ಏತಮೇವಮುಪಾಸ್ತೆ ಪ್ರತಿರೂಪಗ್ ಹೈವೈನಮುಪಗಚ್ಛತಿ ನಾ ಪ್ರತಿರೂಪಮಥೋ ಪ್ರತಿರೂಪೋಸ್ಮಾಜ್ಜಾಯತೇ ॥ ೮ ॥ ಸಹೋವಾಚಗಾರ್ಗ್ಯೋಯ ಏವಾಯಮಾದರ್ಶೇಪುರುಷ ಏತಮೇವಾಹಂ ಬ್ರಹ್ಮೋ

ಪಾಸ ಇತಿಸಹೋವಾಚಾಜಾತ ಶತ್ರುರ್ಮಾಮೈತಸ್ಮಿನ್ ಸಂವದಿಷ್ಠಾ ರೋಚಿಷ್ಣು ರಿತಿವಾ ಅಹಮೇತಮುಪಾಸ ಇತಿಸಯ ಏತಮೇವಮುಪಾಸ್ತೇ ರೋಚಿಷ್ಣುರ್ಹ ಭವತಿರೋಚಿಷ್ಣುರ್ಹಾಸ್ಯ ಪ್ರಜಾಭವತ್ಯಥೋಯೈ ಸ್ಸನ್ನಿಗಚ್ಛತಿಸರ್ವಾಗ್ ಸ್ತಾನತಿರೋಚತೇ ॥ ೯ ॥ ಸಹೋವಾಚಗಾರ್ಗ್ಯೋಯ ಏವಾಯಂ ಯನ್ತಂ ಪಶ್ಚಾಚ್ಛಬ್ದೋನೂದೇತ್ಯೇತಮೇವಾಹಂ ಬ್ರಹ್ಮೋಪಾಸ ಇತಿ ಸಹೋವಾಚಾಜಾತ ಶತ್ರುರ್ಮಾಮೈತಸ್ಮಿನ್ ಸಂವದಿಷ್ಠಾ ಅಸುರಿತಿವಾ ಅಹಮೇತಮುಪಾಸ ಇತಿ ಸಯ ಏತಮೇವಮುಪಾಸ್ತೇ ಸರ್ವಾಗ್ ಹೈವಾಸ್ಮಿಲ್ಲೋಕ ಆಯುರೇತಿ ನೈನಂ ಪುರಾಕಾಲಾತ್ಪ್ರಾಣೋಜಹಾತಿ ॥ ೧೦ ॥ ಸಹೋವಾಚಗಾರ್ಗ್ಯೋಯ ಏವಾಯಂ ದಿಕ್ಷುಪುರುಷ ಏತಮೇವಾಹಂ ಬ್ರಹ್ಮೋಪಾಸ ಇತಿ ಸಹೋವಾಚಾ ಜಾತಶತ್ರುರ್ಮಾಮೈತಸ್ಮಿನ್ ಸಂವದಿಷ್ಠಾ ದ್ವಿತೀಯೋನಪಗ ಇತಿ ವಾ ಅಹಮೇತಮುಪಾಸ ಇತಿ ಸಯ ಏತಮೇವಮುಪಾಸ್ತೇ ದ್ವಿತೀಯವಾನ್ ಹಭವತಿ ನಾಸ್ಮಾದ್ಗಣಶ್ಛಿದ್ಯತೇ ॥ ೧೧ ॥ ಸಹೋವಾಚಗಾರ್ಗ್ಯೋಯ ಏವಾಯಂ ಛಾಯಾಮಯಃಪುರುಷ ಏತಮೇವಾಹಂ ಬ್ರಹ್ಮೋಪಾಸ ಇತಿ ಸಹೋವಾಚಾಜಾತ ಶತ್ರುರ್ಮಾಮೈತಸ್ಮಿನ್ ಸಂವದಿಷ್ಠಾ ಮೃತ್ಯುರಿತಿವಾ ಅಹಮೇತಮುಪಾಸ ಇತಿ ಸಯ ಏತಮೇವಮುಪಾಸ್ತೇ ಸರ್ವಗ್ ಹೈವಾಸ್ಮಿಲ್ಲೋಕ ಆಯುರೇತಿ ನೈನಂ ಪುರಾಕಾಲಾನ್ಮೃತ್ಯುರಾಗಚ್ಛತಿ ॥ ೧೨ ॥ ಸಹೋವಾಚಗಾರ್ಗ್ಯೋಯ ಏವಾಯಮಾತ್ಮನಿ ಪುರುಷ ಏತಮೇವಾಹಂ ಬ್ರಹ್ಮೋಪಾಸ ಇತಿ ಸಹೋವಾಚಾ ಜಾತ ಶತ್ರುರ್ಮಾಮೈತಸ್ಮಿನ್ ಸಂವದಿಷ್ಠಾ ಆತ್ಮನ್ವೀತಿವಾ ಅಹಮೇತಮುಪಾಸ ಇತಿ ಸಯ ಏತಮೇವಮುಪಾಸ್ತೇ ಆತ್ಮನ್ವೀ ಹಭವತ್ಯಾತ್ಮನ್ವಿನೀಹಾಸ್ಯ ಪ್ರಜಾಭವತಿ ಸಹ ತೂಷ್ಣೀಮಾಸಗಾರ್ಗ್ಯಃ ॥ ೧೩ ॥ ಸಹೋವಾಚಾಜಾತಶತ್ರುರೇತಾವನ್ನೂ ಇತ್ಯೇತಾವದ್ಧೀತಿನೈತಾವತಾ ವಿದಿತಂಭವತೀತಿ ಸಹೋವಾಚ ಗಾರ್ಗ್ಯಉಪತ್ವಾಯಾನೀತಿ ॥ ೧೪ ॥ ಸಹೋವಾಚಾಜಾತಶತ್ರುಃ ಪ್ರತಿಲೋಮಂವೈತದ್ಯದ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯಮುಪೇಯಾದ್ಬ್ರಹ್ಮಮೇವಕ್ಷ್ಯತೀತಿ ವ್ಯೇವತ್ವಾಜ್ಞಾಪಯಿಷ್ಯಾಮೀತಿ ತಂ ಪಾಣಾವಾದಾಯೋತ್ತಸ್ಥೌ ತೌಹ ಪುರುಷಗ್ ಸುಪ್ತಮಾಜಗ್ಮತು ಸ್ತಮೇತೈರ್ನಾಮಭಿ ರಾಮನ್ತ್ರಯಾಂ ಚಕ್ರೇ ಬೃಹನ್ಪಾಣ್ಡರವಾಸಃ ಸೋಮರಾಜನ್ನಿತಿಸನೋತ್ತಸ್ಥೌ ತಂಪಾಣಿನಾಪೇಷಂ ಬೋಧಯಾಂಚಕಾರ ಸಹೋತ್ತಸ್ಥೌ ॥ ೧೫ ॥ ಸಹೋವಾಚಾಜಾತ ಶತ್ರುರ್ಯತ್ರೈಷ

ಏತತ್ಸುಪ್ತೋಭೂದ್ಯ ಏಷವಿಜ್ಞಾನಮಯಃ ಪುರುಷಃಕ್ವೈಷ ತದಾಭೂತ್ಕುತ ಏತದಾಗಾದಿತಿ ತದುಹಸಮೇನೇ ಗಾರ್ಗ್ಯಃ ॥ ೧೬ ॥ ಸಹೋವಾಚಾಜಾತ ಶತ್ರುರ್ಯತ್ರೈಷ ಏತತ್ಸುಪ್ತೋಭೂದ್ಯ ಏಷವಿಜ್ಞಾನಮಯಃ ಪುರುಷಸ್ತದೈಷಾಂ ಪ್ರಾಣಾನಾಂ ವಿಜ್ಞಾನೇನ ವಿಜ್ಞಾನಮಾದಾಯ ಏಷೋಽನ್ತರ್ಹೃದಯ ಆಕಾಶ ಸ್ತಸ್ಮಿಂಚ್ಛೇತೆ ತಾನಿ ಯದಾಗೃಹ್ಣಾತ್ಯಥಹೈತತ್ಪುರುಷಃ ಸ್ವಪಿತಿನಾಮ ತದ್ಗೃ ಹೀತಏವ ಪ್ರಾಣೋಭವತಿ ಗೃಹೀತಾವಾಕ್ ಗೃಹೀತಂಚಕ್ಷುರ್ಗೃಹೀತಗ್ ಶ್ರೋತ್ರಂಗೃಹೀತಂಮನಃ ॥ ೧೭ ॥ ಸಯತ್ರೈತತ್ಸ್ವಪ್ನ್ಯಯಾಚರತಿ ತೇಹಾ ಸ್ಯಲೋಕಾಸ್ತದುತೇವ ಮಹಾರಾಜೋ ಭವತ್ಯುತೇವ ಮಹಾಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಉತೇವೋಚ್ಚಾವಚಂ ನಿಗಚ್ಛತಿ ಸಯಥಾ ಮಹಾರಾಜೋಜಾನಪದಾ ಗೃಹೀತ್ವಾ ಸ್ವೇಜನಪದೇಯಥಾಕಾಮಂ ಪರಿವರ್ತೇತ ಏವಮೇವೈಷಏತ ತ್ಪ್ರಾಣಾನ್ಗೃಹೀತ್ವಾಸ್ವೇ ಶರೀರೆ ಯಥಾಕಾಮಂಪರಿವರ್ತತೇ ॥ ೧೮ ॥ ಅಥಯದಾಸುಷುಪ್ತೋಭವತಿ ಯದಾ ನ ಕಸ್ಯಚನ ವೇದಹಿತಾನಾಮನಾ ಡ್ಯೋದ್ವಾಸಪ್ತತಿ ಸಹಸ್ರಾಣಿಹೃದಯಾತ್ಪುರೀತತಮಭಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠನ್ತೇತಾಭಿಃ ಪ್ರತ್ಯವಸೃಪ್ಯಪುರೀತತಿಶೇತೇ ಸ ಯಥಾಕುಮಾರೋವಾ ಮಹಾರಾಜೋ ವಾ ಮಹಾಬ್ರಾಹ್ಮಣೋವಾತಿಘ್ನೀ ಮಾನನ್ದಸ್ಯಗತ್ವಾ ಶಯೀತೈವಮೇವೈಷ ಏತಚ್ಛೇತೇ ॥ ೧೯ ॥ ಸಯಥೋರ್ಣನಾಭಿಸ್ತನ್ತುನೋಚ್ಚರೇ ದ್ಯಥಾಗ್ನೇಃ ಕ್ಷುದ್ರಾವಿಸ್ಫುಲಿಙ್ಗಾ ವ್ಯುಚ್ಚರನ್ತ್ಯೇವಮೇವಾಸ್ಮಾದಾತ್ಮನಃ ಸರ್ವೇಪ್ರಾ ಣಾಸ್ಸರ್ವೇ ಲೋಕಾಸ್ಸರ್ವೇ ದೇವಾಸ್ಸರ್ವಾಣಿ ಭೂತಾನಿವ್ಯುಚ್ಚರನ್ತಿ ತ ಸ್ಯೋಪನಿಷತ್ಸತ್ಯಸ್ಯ ಸತ್ಯಮಿತಿಪ್ರಾಣಾವೈಸತ್ಯಂ ತೇಷಾಮೇಷಸತ್ಯಮ್ ॥

—ಅಥ ದ್ವಿತೀಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮ್.—

ಯೋಹವೈಶಿಶುಗ್ ಸಾಧಾನಗ್ ಸಪ್ರತ್ಯಾಧಾನಗ್ ಸಸ್ಥೂಣಗ್ ಸದಾ ಮಂವೇದಸಪ್ತಹದ್ವಿಷತೋ ಭ್ರಾತೃವ್ಯಾನವರುಣದ್ಧಿ । ಅಯಂವಾವಶಿಶು ರ್ಯೋಯಂಮಧ್ಯಮಃ ಪ್ರಾಣಸ್ತಸ್ಯೇದಮೇವಾಧಾನಮಿದಂ ಪ್ರತ್ಯಾಧಾನಂ ಪ್ರಾಣಃಸ್ಥೂಣಾನ್ನಂದಾಮ ॥ ೧ ॥ ತಮೇತಾಃ ಸಪ್ತಾಕ್ಷಿತಯ ಉಪತಿಷ್ಠ ನ್ತೆತದ್ಯಾ ಇಮಾಅಕ್ಷನ್ಲೋಹಿನ್ಯೋ ರಾಜಯಸ್ತಾಭಿರೇನಗ್ ರುದ್ರೋ ನ್ವಾಯತ್ತೋಥಯಾ ಅಕ್ಷನ್ನಾಪಸ್ತಾಭಿಃ ಪರ್ಜನ್ಯೋಯಾಕನೀನಿಕಾ ತ ಯಾದಿತ್ಯೋಯತ್ಕೃಷ್ಣಂ ತೇನಾಗ್ನಿರ್ಯಚ್ಛುಕ್ಲಂ ತೇನೇನ್ದ್ರೋಧರಯೈ ನಂವರ್ತನ್ಯಾ ಪೃಥಿವ್ಯನ್ವಾಯತ್ತಾದ್ಯೌರುತ್ತರ ಯಾನಾಸ್ಯಾನ್ಯಂ ಕ್ಷೀಯತೇ

ಯಏವಂವೇದ ॥ ೨ ॥ *ತದೇಷಶ್ಲೋಕೋಭವತಿ ಅರ್ವಾಗ್ಬಿಲಶ್ಚಮಸ ಊ
ರ್ಧ್ವಬುಧ್ನಸ್ತಸ್ಮಿನ್ಯಶೋನಿಹಿತಂ ವಿಶ್ವರೂಪಂತಸ್ಯಾ ಸತ ಋಷಯಃ ಸಪ್ತ
ತೀರೇವಾಗಷ್ಟಮೀ ಬ್ರಹ್ಮಣಾಸಂವಿದಾನೇತಿ ಅರ್ವಾಗ್ಬಿಲಶ್ಚಮಸ ಊರ್ಧ್ವ
ಬುಧ್ನಇತೀದಂತಚ್ಛಿರ ಏಷಹ್ಯರ್ವಾಗ್ಬಿಲಶ್ಚಮಸ ಊರ್ಧ್ವಬುಧ್ನಸ್ತಸ್ಮಿನ್ಯ
ಶೋನಿಹಿತಂ ವಿಶ್ವರೂಪಮಿತಿ ಪ್ರಾಣಾವೈಯಶೋನಿಹಿತಂ ವಿಶ್ವರೂಪಂ
ಪ್ರಾಣಾನೇತದಾಹತಸ್ಯಾ ಸತಋಷಯಃ ಸಪ್ತತೀರಇತಿಪ್ರಾಣಾವಾಋಷ
ಯಃ ಪ್ರಾಣಾನೇತದಾಹವಾಗಷ್ಟಮೀ ಬ್ರಹ್ಮಣಾಸಂವಿದಾನೇತಿ ವಾಗ್ಘ್ಯ
ಷ್ಟಮೀ ಬ್ರಹ್ಮಣಾಸಂವಿತ್ತೇ ॥ ೩ ॥ ‡ಇಮಾವೇವ ಗೌತಮಭರದ್ವಾಜಾ
ವಯಮೇವ ಗೌತಮೋಽಯಂ ಭರದ್ವಾಜ ಇಮಾವೇವ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ ಜಮದ
ಗ್ನೀ ಅಯಮೇವ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರೋಽಯಂ ಜಮದಗ್ನಿರಿಮಾವೇವ ವಸಿಷ್ಠಕ
ಶ್ಯಪಾವಯಮೇವ ವಸಿಷ್ಠೋಽಯಂ ಕಶ್ಯಪೋ ವಾಗೇವಾತ್ರಿರ್ವಾಚಾ
ಹ್ಯನ್ನಮದ್ಯತೇತ್ತಿರ್ಹವೈನಾಮೈತದ್ಯದತ್ರಿರಿತಿ ಸರ್ವಸ್ಯಾತ್ತಾಭವತಿ ಸರ್ವಮ
ಸ್ಯಾನ್ನಂಭವತಿ ಯಏವಂವೇದ ॥ ೪ ॥

ಅಥ ತೃತೀಯಬ್ರಾಹ್ಮಣಮ್.

ದ್ವೇವಾವ ಬ್ರಹ್ಮಣೋರೂಪೇ ಮೂರ್ತಂಚೈವಾ ಮೂರ್ತಂಚ ಮ
ರ್ತ್ಯಂಚಾಮೃತಂಚಸ್ಥಿತಂಚ ಯಚ್ಚ ಸಚ್ಚ ತ್ಯಚ್ಚ ॥ ೧ ॥ ತದೇತನ್ಮೂರ್ತಂ
ಯದನ್ಯದ್ವಾಯೋಶ್ಚಾನ್ತರಿಕ್ಷಾಚ್ಚೈತನ್ಮರ್ತ್ಯಮೇತತ್ಸ್ಥಿತಮೇತತ್ಸತ್ತ
ಸ್ಯೈತಸ್ಯಮೂರ್ತಸ್ಯೈತಸ್ಯಮರ್ತ್ಯಸ್ಯೈತಸ್ಯಸ್ಥಿತಸ್ಯೈತಸ್ಯ ಸತ ಏಷರ
ಸೋಯ ಏಷತಪತಿ ಸತೋಹ್ಯೇಷರಸಃ ॥ ೨ ॥ ಅಥಾಮೂರ್ತಂ ವಾಯು
ಶ್ಚಾನ್ತರಿಕ್ಷಂಚೈತದಮೃತಮೇತದ್ಯದೇತತ್ತ್ಯತ್ತಸ್ಯೈತಸ್ಯಾಮೂರ್ತಸ್ಯೈ
ತಸ್ಯಾಮೃತಸ್ಯೈತಸ್ಯ ಯತ ಏತಸ್ಯತ್ಯಸ್ಯೈಷರಸೋಯ ಏಷಏತಸ್ಮಿನ್ಮ
ಣ್ಡಲೇ ಪುರುಷಸ್ತ್ಯಸ್ಯ ಹ್ಯೇಷರಸ ಇತ್ಯಧಿದೈವತಮ್ ॥ ೩ ॥ ಅಥಾಧ್ಯಾ
ಮಿದಮೇವಮೂರ್ತಂ ಯದನ್ಯತ್ಪ್ರಾಣಾಚ್ಚ ಯಶ್ಚಾಯಮನ್ತರಾತ್ಮನ್ನಾ
ಕಾಶ ಏತನ್ಮರ್ತ್ಯಮೇತತ್ಸ್ಥಿತಮೇತತ್ಸತ್ತಸ್ಯೈತಸ್ಯ ಮೂರ್ತಸ್ಯೈತಸ್ಯ

---

*ಇದಂತದೇವಶಿರಇತಿ, ವಾಗ್ಘ್ಯಷ್ಟಮೀ ಬ್ರಹ್ಮಣಾಸಂವಿತ್ತೇತಿಚ ರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯಪಾಠಃ.

‡ ಅತ್ತಿರ್ಹವೈನಾಮೈತದ್ಯದತ್ತಿರಿತೀತಿ ರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯಪಾಠಃ.

ಮರ್ತ್ಯಸ್ಯೈತಸ್ಯ ಸ್ಥಿತಸ್ಯೈತಸ್ಯ ಸತಏಷರಸೋಯಏಷತಪತಿ ಸತೋ ಹ್ಯೇಷರಸಃ॥೪॥ ಅಥಾಮೂರ್ತಂ ಪ್ರಾಣಶ್ಚ ಯಶ್ಚಾಯಮನ್ತರಾತ್ಮನ್ನಾಕಾಶ ಏತ ದಮೃತಮೇತದ್ಯದೇತತ್ತ್ಯ ತ್ತಸ್ಯೈತಸ್ಯಾಮೂರ್ತಸ್ಯೈತಸ್ಯಾಮೃತ ಸ್ಯೈತಸ್ಯಯತ ಏತಸ್ಯತ್ಯಸ್ಯೈಷರಸೋಯೋಯಂ ದಕ್ಷಿಣೇಕ್ಷನ್ ಪುರುಷ ಸ್ತ್ಯಸ್ಯ ಹ್ಯೇಷರಸಃ ॥೫॥ ತಸ್ಯಹೈತಸ್ಯ ಪುರುಷಸ್ಯರೂಪಂ ಯಥಾಮಾ ಹಾರಜನಂವಾಸೋ ಯಥಾಪಾಣ್ಡ್ವಾವಿಕಂ ಯಥೇನ್ದ್ರಗೋಪೋಯ ಥಾಗ್ನ್ಯರ್ಚಿರ್ಯಥಾಪುಣ್ಡರೀಕಂ । ಯಥಾಸಕೃದ್ವಿದ್ಯುತ್ತಗ್ಂ ಸಕೃದ್ವಿದ್ಯುತ್ತೇ ವಹವಾ ಅಸ್ಯಶ್ರೀರ್ಭವತಿ ಯಏವಂವೇದಾಥಾತ ಆದೇಶೋನೇತಿನೇತಿ । ನ ಹ್ಯೇತಸ್ಮಾದಿತಿ ನೇತ್ಯನ್ಯತ್ಪರಮಸ್ತ್ಯಥ ನಾಮಧೇಯಗ್ಂ ಸತ್ಯಸ್ಯಸತ್ಯ ಮಿತಿ ಪ್ರಾಣಾವೈಸತ್ಯಂ ತೇಷಾಮೇಷಸತ್ಯಂ ॥ ೬ ॥

—ಅಥ ಚತುರ್ಥಬ್ರಾಹ್ಮಣಮ್.—

ಮೈತ್ರೇಯೀತಿಹೋವಾಚ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ ಉದ್ಯಾಸ್ಯನ್ವಾ ಅರೇಹ ಮಸ್ಮಾತ್ಸ್ಥಾನಾದಸ್ಮಿ ಹನ್ತತೇನಯಾ ಕಾತ್ಯಾಯನ್ಯಾನ್ತಂಕರವಾಣೀತಿ॥ ॥೧॥ ಸಾಹೋವಾಚ ಮೈತ್ರೇಯೀ । ಯನ್ನುಮ ಇಯಂಭಗೋಃ ಸರ್ವಾ ಪೃಥಿವೀವಿತ್ತೇನ ಪೂರ್ಣಾಸ್ಯಾ ತ್ಕಥಂತೇನಾ ಮೃತಾಸ್ಯಾಮಿತಿ ನೇತಿಹೋ ವಾಚ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯೋ ಯಥೈವೋಪ ಕರಣವತಾಂಜೀವಿತಂ ತಥೈವತೇ ಜೀವಿತಗ್ಂ ಸ್ಯಾದಮೃತತ್ವಸ್ಯತು ನಾಶಾಸ್ತಿ ವಿತ್ತೇನೇತಿ ॥೨॥ ಸಾಹೋವಾ ಚ ಮೈತ್ರೇಯೀ ಯೇನಾಹಂ ನಾಮೃತಾಸ್ಯಾಂ ಕಿಮಹಂ ತೇನ ಕುರ್ಯಾಂ ಯದೇವ ಭಗವಾನ್ವೇದ ತದೇವಮೇಬ್ರೂಹೀತಿ॥೩॥ * ಸಹೋವಾಚ ಯಾ ಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯಃ ಪ್ರಿಯಾಬತಾರೇನಃ ಸತೀಪ್ರಿಯಂಭಾಷಸ ಏಹ್ಯಾಸ್ಸ್ವ ವ್ಯಾ ಖ್ಯಾಸ್ಯಾಮಿ ತೇವ್ಯಾಚಕ್ಷಾಣಸ್ಯತುಮೇನಿದಿಧ್ಯಾಸಸ್ವೇತಿ ॥೪॥ ‡ ಸಹೋ ವಾಚ ನವಾ ಅರೇಪತ್ಯುಃ ಕಾಮಾಯಪತಿಃ ಪ್ರಿಯೋಭವತ್ಯಾತ್ಮನಸ್ತು ಕಾ ಮಾಯಪತಿಃ ಪ್ರಿಯೋ ಭವತಿನವಾ ಅರೇಜಾಯಾಯೈಕಾ ಮಾಯಜಾಯಾ ಪ್ರಿಯಾ ಭವತ್ಯಾತ್ಮನಸ್ತು ಕಾಮಾಯಜಾಯಾಪ್ರಿಯಾಭವತಿ । ನವಾಅರೇ

* ನಿದಿಧ್ಯಾಸಸ್ವೇತಿ ಬ್ರವೀತುಮೇಭಗವಾನಿತೀತಿ ರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯ ಪಾಠಃ.

‡ ಸರ್ವಂ ವಿದಿತಂಭವತೀತಿ ರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯ ಪಾಠಃ.

ಪುತ್ರಾಣಾಂ ಕಾಮಾಯಪುತ್ರಾಃ ಪ್ರಿಯಾಭವನ್ತ್ಯಾತ್ಮನಸ್ತು ಕಾಮಾಯ
ಪುತ್ರಾಃಪ್ರಿಯಾಭವನ್ತಿ । ನವಾಅರೇವಿತ್ತಸ್ಯಕಾಮಾಯ ವಿತ್ತಂಪ್ರಿಯಂ ಭ
ವತ್ಯಾತ್ಮನಸ್ತು ಕಾಮಾಯವಿತ್ತಂ ಪ್ರಿಯಂಭವತಿ । ನವಾ ಅರೇ ಬ್ರಹ್ಮಣಃ
ಕಾಮಾಯ ಬ್ರಹ್ಮಪ್ರಿಯಂ ಭವತ್ಯಾತ್ಮನಸ್ತು ಕಾಮಾಯ ಬ್ರಹ್ಮಪ್ರಿಯಂ
ಭವತಿ । ನವಾ ಅರೇಕ್ಷತ್ರಸ್ಯ ಕಾಮಾಯಕ್ಷತ್ರಂ ಪ್ರಿಯಂ ಭವತ್ಯಾತ್ಮನಸ್ತು
ಕಾಮಾಯ ಕ್ಷತ್ರಂ ಪ್ರಿಯಂ ಭವತಿ ನವಾ ಅರೇಲೋಕಾನಾಂ ಕಾಮಾಯ
ಲೋಕಾಃ ಪ್ರಿಯಾಭವನ್ತ್ಯಾತ್ಮನಸ್ತು ಕಾಮಾಯ ಲೋಕಾಃ ಪ್ರಿಯಾಭ
ವನ್ತ್ಯಾತ್ಮನಸ್ತು ಕಾಮಾಯ ಲೋಕಾಃ ಪ್ರಿಯಾಭವನ್ತಿ । ನವಾ ಅರೇದೇ
ವಾನಾಂ ಕಾಮಾಯದೇವಾಃ ಪ್ರಿಯಾ ಭವನ್ತ್ಯಾತ್ಮನಸ್ತು ಕಾಮಾಯ ದೇ
ವಾಃ ಪ್ರಿಯಾಭವನ್ತಿ । ನವಾ ಅರೇಭೂತಾನಾಂ ಕಾಮಾಯಭೂತಾನಿ ಪ್ರಿ
ಯಾಣಿ ಭವನ್ತ್ಯಾತ್ಮನಸ್ತು ಕಾಮಾಯ ಭೂತಾನಿ ಪ್ರಿಯಾಣಿ ಭವನ್ತಿ । ನ
ವಾ ಅರೇ ಸರ್ವಸ್ಯ ಕಾಮಾಯ ಸರ್ವಂಪ್ರಿಯಂ ಭವತ್ಯಾತ್ಮನಸ್ತು ಕಾಮಾ
ಯಸರ್ವಂ ಪ್ರಿಯಂ ಭವತ್ಯಾತ್ಮಾವಾ ಅರೇದ್ರಷ್ಟವ್ಯಃ ಶ್ರೋತವ್ಯೋಮನ್ತ
ವ್ಯೋನಿದಿಧ್ಯಾಸಿತವ್ಯೋ ಮೈತ್ರೇಯ್ಯಾತ್ಮನೋವಾ ಅರೇದರ್ಶನೇನಶ್ರವಣೇ
ನ ಮತ್ಯಾವಿಜ್ಞಾನೇನೇದಗ್ ಸರ್ವಂವಿದಿತಂ ॥೫॥ ಬ್ರಹ್ಮತಂಪರಾದಾದ್ಯೋ
ಽನ್ಯತ್ರಾತ್ಮನೋ ಬ್ರಹ್ಮವೇದ ಕ್ಷತ್ರಂತಂ ಪರಾದಾದ್ಯೋಽನ್ಯತ್ರಾತ್ಮನಃ ಕ್ಷತ್ರಂ
ವೇದ ಲೋಕಾಸ್ತಂ ಪರಾದುರ್ಯೋಽನ್ಯತ್ರಾತ್ಮನೋ ಲೋಕಾನ್ವೇದ ದೇ
ವಾಸ್ತಂ ಪರಾದುರ್ಯೋಽನ್ಯತ್ರಾತ್ಮನೋ ದೇವಾನ್ವೇದ ಭೂತಾನಿತಂ ಪರಾ
ದುರ್ಯೋಽನ್ಯತ್ರಾತ್ಮನೋ ಭೂತಾನಿ ವೇದ ಸರ್ವನ್ತಂ ಪರಾದಾದ್ಯೋಽನ್ಯತ್ರಾ
ತ್ಮನಃ ಸರ್ವಂ ವೇದೇದಂ ಬ್ರಹ್ಮೇದಂ ಕ್ಷತ್ರಮಿಮೇಲೋಕಾ ಇಮೇ ದೇ
ವಾ ಇಮಾನಿ ಭೂತಾನೀದಗ್ ಸರ್ವಂಯದಯಮಾತ್ಮಾ॥೬॥ಸ ಯಥಾದುನ್ದು
ಭೇರ್ಹನ್ಯಮಾನಸ್ಯ ನಬಾಹ್ಯಾಞ್ಛಬ್ದಾಞ್ ಶಕ್ನುಯಾದ್ಗ್ರಹಣಾಯ ದುನ್ದು
ಭೇಸ್ತು ಗ್ರಹಣೇನ ದುನ್ದುಭ್ಯಾಘಾತಸ್ಯವಾ ಶಬ್ದೋ ಗೃಹೀತಃ॥೭॥ *ಸ ಯ
ಥಾಶಙ್ಖಸ್ಯಧ್ಮಾಯಮಾನಸ್ಯ ನ ಬಾಹ್ಯಾಞ್ಛಬ್ದಾಞ್ ಶಕ್ನುಯಾದ್ಗ್ರಹಣಾ
ಯ ಶಙ್ಖಸ್ಯತುಗ್ರಹಣೇನ ಶಙ್ಖಧ್ಮಸ್ಯವಾಶಬ್ದೋ ಗೃಹೀತಃ ॥೮॥ ಸ ಯಥಾ
ವೀಣಾಯೈವಾದ್ಯಮಾನಾಯೈ ನ ಬಾಹ್ಯಾಞ್ಛಬ್ದಾಞ್ ಶಕ್ನುಯಾದ್ಗ್ರಹಣಾ

* ಶಙ್ಖಧ್ಮಾನಸ್ಯೇತಿ ರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯ ಪಾಠಃ.

ಯವೀಣಾಯೈತು ಗ್ರಹಣೇನ ವೀಣಾವಾದಸ್ಯ ವಾ ಶಬ್ದೋ ಗೃಹೀತಃ॥೯॥ ಸ ಯಥಾರ್ದ್ರೈಧಾಗ್ನೇರಭ್ಯಾಹಿತಾತ್ಪೃಥಗ್ಧೂಮಾ ವಿನಿಶ್ಚರನ್ತ್ಯೇವಂ ವಾ ಅರೇಸ್ಯಮಹತೋಭೂತಸ್ಯ ನಿಶ್ವಸಿತಮೇತದ್ಯದೃಗ್ವೇದೋ ಯಜುರ್ವೇದಃ ಸಾಮವೇದೋ ಥರ್ವಾಙ್ಗಿರಸ ಇತಿಹಾಸಃ ಪುರಾಣಂ ವಿದ್ಯಾಉಪನಿಷದಶ್ಲೋಕಾಃ ಸೂತ್ರಾಣ್ಯನು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಾನಿವ್ಯಾಖ್ಯಾನಾನ್ಯಸ್ಯೈವೈತಾನಿ ಸರ್ವಾಣಿನಿಶ್ವಸಿತಾನಿ ॥೧೦॥ ಸ ಯಥಾಸರ್ವಾಸಾಮಪಾಗ್ ಸಮುದ್ರಏಕಾಯನಮೇವಗ್ ಸರ್ವೇಷಾಗ್ ಸ್ಪರ್ಶಾನಾಂತ್ವಗೇಕಾಯನಮೇವಗ್ ಸ ಸರ್ವೇಷಾಗ್ರಸಾನಾಂ ಜಿಹ್ವೈಕಾಯನಮೇವಗ್ ಸರ್ವೇಷಾಗ್ ಗನ್ಧಾನಾಗ್ ನಾಸಿಕೈಕಾಯನಮೇವಗ್ ಸರ್ವೇಷಾಗ್ ರೂಪಾಣಾಂ ಚಕ್ಷುರೇಕಾಯನಮೇವಗ್ ಸರ್ವೇಷಾಗ್ಶಬ್ದಾನಾಗ್ ಶ್ರೋತ್ರಮೇಕಾಯನಮೇವಗ್ ಸರ್ವೇಷಾಗ್ಸಙ್ಕಲ್ಪಾನಾಗ್ ಮನಏಕಾಯನಮೇವಗ್ ಸರ್ವಾಸಾಗ್ ವಿದ್ಯಾನಾಗ್ಹೃದಯಮೇಕಾಯನಮೇವಗ್ ಸರ್ವೇಷಾಗ್ ಕರ್ಮಣಾಗ್ ಹಸ್ತಾವೇಕಾಯನಮೇವಗ್ ಸರ್ವೇಷಾಮಾನನ್ದಾನಾಮುಪಸ್ಥ ಏಕಾಯನಮೇವಗ್ ಸರ್ವೇಷಾಗ್ ವಿಸರ್ಗಾಣಾಗ್ ಪಾಯುರೇಕಾಯನಮೇವಗ್ ಸರ್ವೇಷಾಮಧ್ವನಾಗ್ ಪಾದಾವೇಕಾಯನಮೇವಗ್ಸರ್ವೇಷಾಗ್ ವೇದಾನಾಗ್ವಾಗೇಕಾಯನಂ॥೧೧॥*ಸ ಯಥಾಸೈನ್ಧವಖಿಲ್ಯ ಉದಕೆ ಪ್ರಾಸ್ತ ಉದಕಮೇವಾನುವಿಲೀಯೇತ ನ ಹಾಸ್ಯೋದ್ಗ್ರಹಣಾಯೇವಸ್ಯಾತ್ಯತೋಯತಸ್ತ್ವಾದದೀತಲವಣಮೇವೈವಂವಾ ಅರ ಇದಂ ಮಹದ್ಭೂತ ಮನನ್ತಮಪಾರಂ ವಿಜ್ಞಾನಘನಏವ । ಏತೇಭ್ಯೋ ಭೂತೇಭ್ಯಃ ಸಮುತ್ಥಾಯತಾನ್ಯೇವಾನು ವಿನಶ್ಯತಿ ನ ಪ್ರೇತ್ಯ ಸಂಜ್ಞಾಸ್ತೀತ್ಯರೇ ಬ್ರವೀಮೀತಿಹೋವಾಚ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯಃ ॥೧೨॥ ಸಾಹೋವಾಚ ಮೈತ್ರೇಯ್ಯತ್ರೈವಮಾ ಭಗವಾನಮೂಮುಹನ್ನಪ್ರೇತ್ಯ ಸಂಜ್ಞಾಸ್ತೀತಿ ಸಹೋವಾಚಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯೋ ನವಾ ಅರೇಹಂ ಮೋಹಂ ಬ್ರವೀಮ್ಯಲಂವಾಅರಇದಂ ವಿಜ್ಞಾಯ ॥೧೩॥ ಯತ್ರಹಿ ದ್ವೈತಮಿವ ಭವತಿತದಿತರ ಇತರಂ ಪಶ್ಯತಿ ತದಿತರ ಇತರಂಜಿಘ್ರತಿ ತದಿತರ ಇತರಗ್ ಶೃಣೋತಿ ತದಿತರ ಇತರಮಭಿವದತಿ ತದಿತರ ಇತರಂಮನುತೇ ತದಿತರ ಇತರಂವಿಜಾನಾತಿಯತ್ರವಾ ಅಸ್ಯಸರ್ವಮಾತ್ಮೈವಾಭೂತ್ತತ್ಕೇ

---

* ಸಹಾಸ್ಯೋದ್ಗ್ರಹಣಾಯೇವಸ್ಯಾದಿತಿ ರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯಪಾಠಃ.

ನಕಂ ಜಿಘ್ರೇತ್ತತ್ಕೇನ ಕಂ ಪಶ್ಯೇತ್ತತ್ಕೇನಕಗ್ಂ ಶೃಣುಯಾತ್ತತ್ಕೇನ ಕಮ
ಭಿವದೇತ್ತತ್ಕೇನಕಂ ಮನ್ವೀತತತ್ಕೇನಕಂ ವಿಜಾನೀಯಾತ್ । ಯೇನೇದಗ್ಂ
ಸರ್ವಂ ವಿಜಾನಾತಿ ತಂ ಕೇನವಿಜಾನೀಯಾತ್ ವಿಜ್ಞಾತಾರಮರೇಕೇನ ವಿ
ಜಾನೀಯಾದಿತಿ ॥ .... ॥ ೧೪ ॥

—ಅಥ ಪಞ್ಚಮಬ್ರಾಹ್ಮಣಮ್.—

ಇಯಂ ಪೃಥಿವೀ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಭೂತಾನಾಂ ಮಧ್ವಸ್ಯೈ ಪೃಥಿವ್ಯೈ
ಸರ್ವಾಣಿ ಭೂತಾನಿ ಮಧು ಯಶ್ಚಾಯಮಸ್ಯಾಂ ಪೃಥಿವ್ಯಾಂ ತೇಜೋಮ
ಯೋಮೃತಮಯಃ ಪುರುಷೋಯಶ್ಚಾಯಮಧ್ಯಾತ್ಮಗ್ಂ ಶಾರೀರಸ್ತೇ
ಜೋಮಯೋಮೃತಮಯಃ ಪುರುಷೋಯಮೇವ ಸಯೋಯಮಾತ್ಮೇ
ದಮಮೃತಮಿದಂ ಬ್ರಹ್ಮೇದಗ್ಂ ಸರ್ವಮ್ ॥೧॥ ಇಮಾ ಆಪಸ್ಸರ್ವೇಷಾಂ ಭೂತಾ
ನಾಂ ಮಧ್ವಾಸಾಮಪಾಗ್ಂ ಸರ್ವಾಣಿ ಭೂತಾನಿ ಮಧು ಯಶ್ಚಾಯಮಾಸ್ವಪ್ಸು
ತೇಜೋಮಯೋಮೃತಮಯಃ ಪುರುಷೋಯಶ್ಚಾಯಮಧ್ಯಾತ್ಮಗ್ಂ ರೈತ
ಸಸ್ತೇಜೋಮಯೋಮೃತಮಯಃ ಪುರುಷೋಯಮೇವ ಸಯೋಯಮಾ
ತ್ಮೇದಮಮೃತಮಿದಂ ಬ್ರಹ್ಮೇದಗ್ಂ ಸರ್ವಮ್ ॥ ೨ ॥ ಅಯಮಗ್ನಿಸ್ಸರ್ವೇಷಾಂ
ಭೂತಾನಾಂ ಮಧ್ವಸ್ಯಾಗ್ನೇಃ ಸರ್ವಾಣಿ ಭೂತಾನಿ ಮಧು ಯಶ್ಚಾಯಮಸ್ಮಿ
ನ್ನಗ್ನೌ ತೇಜೋಮಯೋಮೃತಮಯಃ ಪುರುಷೋಯಶ್ಚಾಯಮಧ್ಯಾತ್ಮಂ
ವಾಙ್ಮಯಸ್ತೇಜೋಮಯೋಮೃತಮಯಃ ಪುರುಷೋಯಮೇವಸಯೋ
ಯಮಾತ್ಮೇದಮಮೃತಮಿದಂ ಬ್ರಹ್ಮೇದಗ್ಂ ಸರ್ವಮ್ ॥೩॥ ಅಯಂ ವಾಯು
ಸ್ಸರ್ವೇಷಾಂ ಭೂತಾನಾಂ ಮಧ್ವಸ್ಯ ವಾಯೋಃ ಸರ್ವಾಣಿ ಭೂತಾನಿ ಮಧು
ಯಶ್ಚಾಯಮಸ್ಮಿನ್ವಾಯೌ ತೇಜೋಮಯೋಮೃತಮಯಃ ಪುರುಷೋ
ಯಶ್ಚಾಯಮಧ್ಯಾತ್ಮಂ ಪ್ರಾಣಸ್ತೇಜೋಮಯೋಮೃತಮಯಃ ಪುರುಷೋ
ಯಮೇವ ಸಯೋಯಮಾತ್ಮೇದಮಮೃತಮಿದಂ ಬ್ರಹ್ಮೇದಗ್ಂ ಸರ್ವಮ್ ॥
॥ ೪ ॥ ಅಯಮಾದಿತ್ಯಸ್ಸರ್ವೇಷಾಂ ಭೂತಾನಾಂ ಮಧ್ವಸ್ಯಾದಿತ್ಯಸ್ಯ ಸರ್ವಾ
ಣಿ ಭೂತಾನಿ ಮಧು ಯಶ್ಚಾಯಮಸ್ಮಿನ್ನಾದಿತ್ಯೇ ತೇಜೋಮಯೋಮೃತ
ಮಯಃ ಪುರುಷೋಯಶ್ಚಾಯಮಧ್ಯಾತ್ಮಂ ಚಾಕ್ಷುಷಸ್ತೇಜೋಮಯೋ
ಮೃತಮಯಃ ಪುರುಷೋಯಮೇವ ಸಯೋಯಮಾತ್ಮೇದಮಮೃತಮಿದಂ
ಬ್ರಹ್ಮೇದಗ್ಂ ಸರ್ವಮ್ ॥ ೫ ॥ ಇಮಾ ದಿಶಸ್ಸರ್ವೇಷಾಂ ಭೂತಾನಾಂ ಮಧ್ವಾ
ಸಾಂ ದಿಶಾಗ್ಂ ಸರ್ವಾಣಿ ಭೂತಾನಿ ಮಧು ಯಶ್ಚಾಯಮಾಸು ದಿಕ್ಷು ತೇಜೋ

ಮಯೋಽಮೃತಮಯಃ ಪುರುಷೋಽಯಶ್ಚಾಯಮಧ್ಯಾತ್ಮಗ್ಂ ಶ್ರೌತ್ರಃ ಪ್ರಾ
ತಿಶ್ರುತ್ಕ ಸ್ತೇಜೋಮಯೋಽಮೃತಮಯಃಪುರುಷೋ ಯಮೇವಸಯೋ
ಽಯಮಾತ್ಮೇದಮಮೃತಮಿದಂ ಬ್ರಹ್ಮೇದಗ್ಂ ಸರ್ವಮ್ ॥೬॥ ಅಯಂ ಚನ್ದ್ರ
ಸ್ಸರ್ವೇಷಾಂ ಭೂತಾನಾಂ ಮಧ್ವಸ್ಯ ಚನ್ದ್ರಸ್ಯ ಸರ್ವಾಣಿ ಭೂತಾನಿ ಮಧುಯ
ಶ್ಚಾಯಮಸ್ಮಿಗ್ಂ ಶ್ಚನ್ದ್ರೇ ತೇಜೋಮಯೋಽಮೃತಮಯಃ ಪುರುಷೋ ಯ
ಶ್ಚಾಯ ಮಧ್ಯಾತ್ಮಂ ಮಾನಸಸ್ತೇಜೋಮಯೋಽಮೃತಮಯಃ ಪುರುಷೋ
ಯಮೇವ ಸಯೋಽಯಮಾತ್ಮೇದಮಮೃತಮಿದಂ ಬ್ರಹ್ಮೇದಗ್ಂ ಸರ್ವಂ ॥
॥೭॥ ಇಯಂ ವಿದ್ಯುತ್ಸರ್ವೇಷಾಂ ಭೂತಾನಾಂ ಮಧ್ವಸ್ಯೈ ವಿದ್ಯುತಸ
ರ್ವಾಣಿ ಭೂತಾನಿ ಮಧುಯಶ್ಚಾಯಮಸ್ಯಾಂ ವಿದ್ಯುತಿ ತೇಜೋಮಯೋಽಮೃ
ತಮಯಃ ಪುರುಷೋ ಯಶ್ಚಾಯ ಮಧ್ಯಾತ್ಮಂ ತೈಜಸಸ್ತೇಜೋಮಯೋ
ಽಮೃತಮಯಃಪುರುಷೋ ಯಮೇವ ಸಯೋಽಯಮಾತ್ಮೇದಮಮೃತಮಿ
ದಂ ಬ್ರಹ್ಮೇದಗ್ಂ ಸರ್ವಂ ॥೮॥ ಅಯಗ್ಂ ಸ್ತನಯಿತ್ನುಃ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಭೂ
ತಾನಾಂ ಮಧ್ವಸ್ಯ ಸ್ತನಯಿತ್ನೋಃ ಸರ್ವಾಣಿ ಭೂತಾನಿ ಮಧುಯಶ್ಚಾಯಮ
ಸ್ಮಿಗ್ಂ ಸ್ತನಯಿತ್ನೌ ತೇಜೋಮಯೋಽಮೃತಮಯಃ ಪುರುಷೋ ಯ
ಶ್ಚಾಯಮಧ್ಯಾತ್ಮಗ್ಂ ಶಾಬ್ದಸ್ಸೌವರಸ್ತೇಜೋಮಯೋಽಮೃತಮಯಃ
ಪುರುಷೋ ಯಮೇವ ಸಯೋಽಯಮಾತ್ಮೇದಮಮೃತಮಿದಂ ಬ್ರಹ್ಮೇ
ದಗ್ಂ ಸರ್ವಮ್ ॥೯॥ ಅಯಮಾಕಾಶ ಸ್ಸರ್ವೇಷಾಂ ಭೂತಾನಾಂ ಮಧ್ವಸ್ಯಾ
ಕಾಶಸ್ಯ ಸರ್ವಾಣಿ ಭೂತಾನಿ ಮಧುಯಶ್ಚಾಯಮಸ್ಮಿನ್ನಾಕಾಶೇ ತೇಜೋ
ಮಯೋಽಮೃತಮಯಃ ಪುರುಷೋ ಯಶ್ಚಾಯ ಮಧ್ಯಾತ್ಮಗ್ಂ ಹೃದ್ಯಾ
ಕಾಶ ಸ್ತೇಜೋಮಯೋಽಮೃತಮಯಃ ಪುರುಷೋ ಯಮೇವ ಸಯೋ
ಽಯಮಾತ್ಮೇದಮಮೃತಮಿದಂ ಬ್ರಹ್ಮೇದಗ್ಂ ಸರ್ವಂ ॥೧೦॥ ಅಯಂ ಧರ್ಮ
ಸ್ಸರ್ವೇಷಾಂ ಭೂತಾನಾಂ ಮಧ್ವಸ್ಯ ಧರ್ಮಸ್ಯ ಸರ್ವಾಣಿ ಭೂತಾನಿ ಮಧುಯ
ಶ್ಚಾಯಮಸ್ಮಿನ್ ಧರ್ಮೇ ತೇಜೋಮಯೋಽಮೃತಮಯಃ ಪುರುಷೋ ಯಶ್ಚಾ
ಯಮಧ್ಯಾತ್ಮಂ ಧಾರ್ಮಸ್ತೇಜೋಮಯೋಽಮೃತಮಯಃ ಪುರುಷೋ ಯ
ಮೇವ ಸಯೋಽಯಮಾತ್ಮೇದಮಮೃತಮಿದಂ ಬ್ರಹ್ಮೇದಗ್ಂ ಸರ್ವಮ್ ॥
॥೧೧॥ ಇದಗ್ಂ ಸತ್ಯಗ್ಂ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಭೂತಾನಾಂ ಮಧ್ವಸ್ಯ ಸತ್ಯಸ್ಯ ಸರ್ವಾ
ಣಿ ಭೂತಾನಿ ಮಧುಯಶ್ಚಾಯಮಸ್ಮಿನ್ ಸತ್ಯೇ ತೇಜೋಮಯೋಽಮೃತಮ
ಯಃ ಪುರುಷೋ ಯಶ್ಚಾಯಮಧ್ಯಾತ್ಮಗ್ಂ ಸಾತ್ಯಸ್ತೇಜೋಮಯೋಽಮೃತ

ಮಯಃ ಪುರುಷೋಽಯಮೇವ ಸಯೋಽಯಮಾತ್ಮೇದಮಮೃತಮಿದಂ ಬ್ರಹ್ಮೇದಗ್ ಸರ್ವಮ್ ॥ ೧೨ ॥ ಇದಂಮಾನುಷಗ್ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಭೂತಾನಾಂ ಮಧ್ವಸ್ಯ ಮಾನುಷಸ್ಯ ಸರ್ವಾಣಿಭೂತಾನಿ ಮಧುಯಶ್ಚಾಯ ಮಸ್ಮಿನ್ಮಾನುಷೇ ತೇಜೋಮಯೋಽಮೃತಮಯಃ ಪುರುಷೋಽಯಶ್ಚಾಯ ಮಧ್ಯಾತ್ಮಂ ಮಾನುಷಸ್ತೇಜೋಮಯೋಽಮೃತಮಯಃ ಪುರುಷೋಽಯಮೇವ ಸಯೋಽಯಮಾತ್ಮೇದಮಮೃತಮಿದಂ ಬ್ರಹ್ಮೇದಗ್ ಸರ್ವಮ್ ॥೧೩॥ ಅಯಮಾತ್ಮಾ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಭೂತಾನಾಂ ಮಧ್ವಸ್ಯಾತ್ಮನಃ ಸರ್ವಾಣಿ ಭೂತಾನಿ ಮಧುಯಶ್ಚಾಯ ಮಸ್ಮಿನ್ನಾತ್ಮನಿ ತೇಜೋಮಯೋಽಮೃತಮಯಃ ಪುರುಷೋಽಯಶ್ಚಾಯ ಮಾತ್ಮಾತೇಜೋಮಯೋಽಮೃತಮಯಃ ಪುರುಷೋಽಯಮೇವ ಸಯೋಽಯಮಾತ್ಮೇದಮಮೃತಮಿದಂ ಬ್ರಹ್ಮೇದಗ್ ಸರ್ವಮ್ ॥೧೪॥ ಸವಾಅಯಮಾತ್ಮಾ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಭೂತಾನಾಮಧಿಪತಿ ಸ್ಸರ್ವೇಷಾಂ ಭೂತಾನಾಗ್ ರಾಜಾ ತದ್ಯಥಾ ರಥನಾಭೌಚರಥ ನೇಮೌಚಾರಾಃ ಸರ್ವೇಸಮರ್ಪಿತಾ ಏವಮೇವಾಸ್ಮಿನ್ನಾತ್ಮನಿಸರ್ವೇ ಪ್ರಾಣಾಸ್ಸರ್ವೇ ಲೋಕಾಸ್ಸರ್ವೇ ದೇವಾಸ್ಸರ್ವಾಣಿ ಭೂತಾನಿಸರ್ವ ಏತಆತ್ಮಾನಸ್ಸಮರ್ಪಿತಾಃ ॥ ೧೫ ॥ ಇದಂವೈತನ್ಮಧುದಧ್ಯಙ್ಙಾಥರ್ವ ಣೋಽಶ್ವಿಭ್ಯಾಮುವಾಚತದೇತದೃಷಿಃ ಪಶ್ಯನ್ನವೋಚತ್ ತದ್ವಾಂ ನರಾಸನಯೇದಗ್ ಸ ಉಗ್ರಮಾ ವಿಷ್ಕೃಣೋಮಿತನ್ಯತುರ್ನವೃಷ್ಟಿಂ । ದಧ್ಯಙ್ಹಯನ್ಮಧ್ವಾ ಥರ್ವಣೋವಾಮಶ್ವಸ್ಯ ಶೀರ್ಷ್ಣಾ ಪ್ರಯದೀಮುವಾಚೇತಿ ॥ ೧೬ ॥ ಇದಂವೈತನ್ಮಧುದಧ್ಯಙ್ಙಾ ಥರ್ವಣೋಽಶ್ವಿಭ್ಯಾ ಮುವಾಚತದೇತದೃಷಿಃ ಪಶ್ಯನ್ನವೋಚತ್ ಆಥರ್ವಣಾಯಾಶ್ವಿನಾ ದಧೀಚೇಽಶ್ವ್ಯಗ್ಶಿರಃ ಪ್ರತ್ಯೈರಯತಂ । ಸವಾಂಮಧು ಪ್ರವೋಚದೃತಾಯನ್ ತ್ವಾಷ್ಟ್ರಂಯದ್ದಸ್ರಾವಪಿಕಕ್ಷ್ಯಂವಾಮಿತಿ ॥ ೧೭ ॥ *ಇದಂವೈತನ್ಮಧು ದಧ್ಯಙ್ಙಾಥರ್ವಣೋಽಶ್ವಿಭ್ಯಾಮುವಾಚ ತದೇತದೃಷಿಃ ಪಶ್ಯನ್ನವೋಚತ್ ಪುರಶ್ಚಕ್ರೇದ್ವಿಪದಃ ಪುರಶ್ಚಕ್ರೇಚತುಷ್ಪದಃ । ಪುರಃಸಪಕ್ಷೀಭೂತ್ವಾಪುರಃ ಪುರುಷ ಆವಿಶದಿತಿ ಸವಾಅಯಂಪುರುಷಃಸರ್ವಾಸುಪೂರ್ಷು ಪುರಿಶಯೋನೈನೇನಕಿಂಚ ನಾನಾವೃತಂ ನೈನೇನಕಿಂಚನಾಸಂವೃತಮ್ ॥ ೧೮ ॥ ಇದಂವೈತ

* ನಾನೇನಕಿಂಚನಾನಾವೃತಂ ನಾನೇನಕಿಂಚನೇತಿ ರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯಪಾಠಃ.

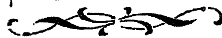
ಸ್ಮಾದ್ದಧ್ಯಙ್ಙಾಥರ್ವಣೋಽಶ್ವಿಭ್ಯಾ ಮುವಾಚತದೇತದೃಷಿಃ ಪಶ್ಯನ್ನವೋಚತ್ ರೂಪಗ್ಂರೂಪಂ ಪ್ರತಿರೂಪೋ ಬಭೂವ ತದಸ್ಯರೂಪಂ ಪ್ರತಿಚಕ್ಷಣಾಯ। ಇನ್ದ್ರೋಮಾಯಾಭಿಃ ಪುರುರೂಪ ಈಯತೇಯುಕ್ತಾಹ್ಯಸ್ಯ ಹರಯಃ ಶತಾದಶೇತಿ ಅಯಂ ವೈಹರಯೋಽಯಂ ವೈದಶಚ ಸಹಸ್ರಾಣಿ ಬಹೂನಿಚಾನನ್ತಾನಿಚ ತದೇತದ್ಬ್ರಹ್ಮಾ ಪೂರ್ವಮನಪರಮನನ್ತರ ಮಬಾಹ್ಯಮಯಮಾತ್ಮಾ ಬ್ರಹ್ಮಸರ್ವಾನುಭೂ ರಿತ್ಯನುಶಾಸನಮ್ ॥ ೧೯ ॥

—ಅಥ ಷಷ್ಠಂಬ್ರಾಹ್ಮಣಮ್.—

ಅಥವಗ್ಂಶಃ ಪೌತಿಮಾಷ್ಯೋ ಗೌಪವನಾದ್ಗೌಪವನಃ ಪೌತಿಮಾಷ್ಯಾತ್ಪೌತಿ ಮಾಷ್ಯೋಗೌ ಪವನಾದ್ಗೌಪವನಃ ಕೌಶಿಕಾತ್ಕೌಶಿಕಃ ಕೌಣ್ಡಿನ್ಯಾತ್ಕೌಣ್ಡಿನ್ಯಃಶಾಣ್ಡಿಲ್ಯಾಚ್ಛಾಣ್ಡಿಲ್ಯಃ ಕೌಶಿಕಾಚ್ಚ ಗೌತಮಾಚ್ಚ ಗೌತಮಃ ॥ ೧ ॥ ಅಗ್ನಿವೇಶ್ಯಾದಾಗ್ನಿ ವೇಶ್ಯಃ ಶಾಣ್ಡಿಲ್ಯಾಚ್ಚಾ ನಭಿಮ್ಲಾತಾಚ್ಚಾನಭಿಮ್ಲಾತ ಆನಭಿಮ್ಲಾತಾ ದಾನಭಿಮ್ಲಾತ ಆನಭಿಮ್ಲಾತಾದಾ ನಭಿಮ್ಲಾತೋ ಗೌತಮಾದ್ಗೌತಮಃ ಸೈತವಪ್ರಾಚೀನಯೋಗ್ಯಾಭ್ಯಾಗ್ಂ ಸೈತವ ಪ್ರಾಚೀನಯೋಗ್ಯೌ ಪಾರಾಶರ್ಯಾತ್ಪಾರಾಶರ್ಯೋ ಭಾರದ್ವಾಜಾದ್ಭಾರದ್ವಾಜೋ ಭಾರದ್ವಾಜಾಚ್ಚ ಗೌತಮಾಚ್ಚ ಗೌತಮೋ ಭಾರದ್ವಾಜಾ ದ್ಭಾರದ್ವಾಜಃ ಪಾರಾಶರ್ಯಾ ತ್ಪಾರಾಶರ್ಯೋ ಬೈಜವಾಪಾಯನಾದ್ಬೈಜವಾಪಾಯನಃ ಕೌಶಿಕಾಯನೇಃ ಕೌಶಿಕಾಯನಿಃ ॥ ೨ ॥ ಘೃತಕೌಶಿಕಾ ದ್ಘೃತಕೌಶಿಕಃ ಪಾರಾಶರ್ಯಾಯಣಾ ತ್ಪಾರಾಶರ್ಯಾಯಣಃ ಪಾರಾಶರ್ಯಾತ್ಪಾರಾಶರ್ಯೋ ಜಾತೂಕರ್ಣ್ಯಾಜ್ಜಾತೂಕರ್ಣ್ಯ ಆಸುರಾಯಣಾಚ್ಚ ಯಾಸ್ಕಾಚ್ಚಾ ಸುರಾಯಣಸ್ತ್ರೈವಣೇಸ್ತ್ರೈವಣಿ ರೌಪಜನ್ಧನೇ ರೌಪಜನ್ಧನಿರಾಸುರೇ ರಾಸುರಿರ್ಭಾರದ್ವಾಜಾ ದ್ಭಾರದ್ವಾಜ ಆತ್ರೇಯಾದಾತ್ರೇಯೋಮಾಣ್ಟೇ ರ್ಮಾಣ್ಟಿರ್ಗೌತಮಾ ದ್ಗೌತಮೋ ಗೌತಮಾದ್ಗೌತಮೋವಾತ್ಸ್ಯಾದ್ವಾತ್ಸ್ಯಃ ಶಾಣ್ಡಿಲ್ಯಾಚ್ಛಾಣ್ಡಿಲ್ಯಃ ಕೈಶೋರ್ಯಾ ತ್ಕಾಪ್ಯಾತ್ಕೈಶೋರ್ಯಃ ಕಾಪ್ಯಃ ಕುಮಾರಹಾರಿತಾತ್ಕುಮಾರ ಹಾರಿತೋ ಗಾಲವಾದ್ಗಾಲವೋ ವಿದರ್ಭೀಕೌಣ್ಡಿನ್ಯಾದ್ವಿದರ್ಭೀಕೌಣ್ಡಿನ್ಯೋವತ್ಸನ ಪಾತೋಬಾಭ್ರವಾ ದ್ವತ್ಸನಪಾ ದ್ಬಾಭ್ರವಃ ಪಥಸ್ಸೌಭರಾತ್ಪನ್ಥಾ ಸ್ಸೌಭರೋ ಯಾಸ್ಯಾದಾಙ್ಗಿರಸಾದಯಾಸ್ಯ ಆಙ್ಗಿರಸಆಭೂತೇಸ್ತ್ವಾಷ್ಟ್ರಾದಾ ಭೂತಿಸ್ತ್ವಾಷ್ಟ್ರೋ ವಿಶ್ವರೂಪಾತ್ತ್ವಾಷ್ಟ್ರಾ ದ್ವಿಶ್ವರೂಪಸ್ತ್ವಾಷ್ಟ್ರೋ ಽಶ್ವಿಭ್ಯಾಮಶ್ವಿನೌದಧೀಚ ಆಥರ್ವಣಾದ್ದಧ್ಯಙ್ಙಾಥರ್ವಣೋ

ಥರ್ವಣೋದೈವಾದಥರ್ವಾದೈವೋ ಮೃತ್ಯೋಃಪ್ರಾಧ್ವಗ್ಂಸನಾ ನ್ಮೃತ್ಯುಃ ಪ್ರಾಧ್ವಗ್ಂಸನಃ ಪ್ರಧ್ವಗ್ಂ ಸನಾತ್ಪ್ರಧ್ವಗ್ಂ ಸನ ಏಕರ್ಷೇ ರೇಕರ್ಷಿ ರ್ವಿಪ್ರಚಿತ್ತೇ ರ್ವಿಪ್ರಚಿತ್ತಿರ್ವ್ಯಷ್ಟೇ ರ್ವ್ಯಷ್ಟಿಸ್ಸನಾರೋಃ ಸನಾರುಸ್ಸನಾತನಾತ್ಸನಾತನಸ್ಸನಗಾ ತ್ಸನಗಃ ಪರಮೇಷ್ಠಿನಃ ಪರಮೇಷ್ಠೀಬ್ರಹ್ಮಣೋಬ್ರಹ್ಮ ಸ್ವಯಮ್ಭು ಬ್ರಹ್ಮಣೇನಮಃ ॥ ೩ ॥

ಇತಿ ಚತುರ್ಥಾಧ್ಯಾಯಸ್ಸಮಾಪ್ತಃ-ಓಂ ತತ್ಸತ್.

ಬೃಹದಾರಣ್ಯಕೋಪನಿಷತ್-ಪಞ್ಚಮಾಧ್ಯಾಯಃ.

— ಅಥ ಪ್ರಥಮಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮ್. —

ಹರಿಃ ಓಮ್॥ ಜನಕೋಹವೈದೇಹೋ ಬಹುದಕ್ಷಿಣೇನ ಯಜ್ಞೇನೇಜೇ ತ ತ್ರಹ ಕುರುಪಾಞ್ಚಾಲಾನಾಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಅಭಿಸಮೇತಾಬಭೂವುಸ್ತಸ್ಯಹ ಜನಕಸ್ಯ ವೈದೇಹಸ್ಯವಿಜಿಜ್ಞಾಸಾ ಬಭೂವ ಕಸ್ಸ್ವಿದೇಷಾಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಾ ಮನೂಚಾನತಮ ಇತಿ ಸಹಗವಾಗ್ಂಸಹಸ್ರಮವರುರೋಧ ದಶದಶಪಾದಾ ಏಕೈಕಸ್ಯಾಃ ಶೃಙ್ಗಯೋರಾಬದ್ಧಾ ಬಭೂವುಃ॥೧॥ ತಾನ್ಹೋವಾಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಭಗವನ್ತೋಯೋವೋ ಬ್ರಹ್ಮಿಷ್ಠಸ್ಸಏತಾಗಾ ಉದಜತಾಮಿತಿ। ತೇಹಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನದಧೃಷುರಥಹ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯಃ ಸ್ವಮೇವ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಣಮುವಾಚೈತಾಸ್ಸೋಮ್ಯೋದಜಸಾಮಶ್ರವ ಇತಿತಾಹೋದಾಚಕಾರ ತೇಹ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಶ್ಚುಕ್ರುಧುಃ ಕಥಂನೋಬ್ರಹ್ಮಿಷ್ಠೋ ಬ್ರುವೀತೇತ್ಯಥಹ ಜನಕಸ್ಯ ವೈದೇಹಸ್ಯಹೋತಾಶ್ವಲೋಬಭೂವ ಸಹೈನಂ ಪಪ್ರಚ್ಛತ್ವಂ ನುಖಲುನೋಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ ಬ್ರಹ್ಮಿಷ್ಠೋಸಿ ೩ ಇತಿ ಸಹೋವಾಚ ನನಮೋವಯಂ ಬ್ರಹ್ಮಿಷ್ಠಾಯಕುರ್ಮೋಗೋಕಾಮಾ ಏವವಯಗ್ಂಸ್ಮ ಇತಿ ತಗ್ಂ ಹತತ ಏವ ಪ್ರಷ್ಟುಂದಧ್ರೇಹೋತಾಶ್ವಲಃ ॥ ೨ ॥ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯೇತಿ ಹೋವಾಚ ಯದಿದಗ್ಂ ಸರ್ವಂಮೃತ್ಯುನಾಪ್ತಗ್ಂ ಸರ್ವಂಮೃತ್ಯುನಾಭಿಪನ್ನಂ ಕೇನ ಯಜಮಾನೋ ಮೃತ್ಯೋರಾಪ್ತಿಮತಿಮುಚ್ಯತ ಇತಿ ಹೋತ್ರರ್ತ್ವಿಜಾಗ್ನಿನಾವಾಚಾವಾಗ್ವೈ ಯಜ್ಞಸ್ಯಹೋತಾ ತದ್ಯೇಯಂ ವಾಕ್ಸೋಯಮಗ್ನಿಸ್ಸಹೋತಾ ಸಮುಕ್ತಿಸ್ಸಾತಿಮುಕ್ತಿಃ ॥ ೩ ॥ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯೇತಿಹೋವಾಚಯದಿದಗ್ಂ ಸರ್ವಮಹೋರಾತ್ರಾಭ್ಯಾ ಮಾಪ್ತಗ್ಂ ಸರ್ವಮಹೋರಾತ್ರಾಭ್ಯಾಮಭಿಪನ್ನಂ ಕೇನ ಯಜಮಾನೋಹೋ ರಾತ್ರಯೋರಾಪ್ತಿಮತಿ

ಮುಚ್ಯತ ಇತ್ಯಧ್ವರ್ಯುಣರ್ತ್ವಿಜಾ ಚಕ್ಷುಷಾದಿತ್ಯೇಚಕ್ಷುರ್ವೈ ಯಜ್ಞಸ್ಯಾ
ಧ್ವರ್ಯುಸ್ತದ್ಯದಿದಂ ಚಕ್ಷುಸ್ಸೋಸಾವಾದಿತ್ಯಃ ಸೋಧ್ವರ್ಯು ಸ್ಸಮುಕ್ತಿಸ್ಸಾತಿ
ಮುಕ್ತಿಃ ॥ ೪ ॥ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯೇತಿ ಹೋವಾಚ ಯದಿದಗ್ ಸರ್ವಂ ಪೂರ್ವ
ಪಕ್ಷಾ ಪರಪಕ್ಷಾಭ್ಯಾಮಾಪ್ತಗ್ ಸರ್ವಂ ಪೂರ್ವಪಕ್ಷಾ ಪರಪಕ್ಷಾಭ್ಯಾಮ
ಭಿಪನ್ನಂಕೇನ ಯಜಮಾನಃ ಪೂರ್ವಪಕ್ಷಾ ಪರಪಕ್ಷಯೋರಾಪ್ತಿ ಮತಿಮು
ಚ್ಯತ ಇತ್ಯುದ್ಗಾತ್ರರ್ತ್ವಿಜಾವಾಯುನಾ ಪ್ರಾಣೇನ ಪ್ರಾಣೋವೈ ಯಜ್ಞ
ಸ್ಯೋದ್ಗಾತಾತದ್ಯೋಯಂ ಪ್ರಾಣಸ್ಸವಾಯು ಸ್ಸಉದ್ಗಾತಾಸಮುಕ್ತಿಸ್ಸಾ
ತಿಮುಕ್ತಿಃ ॥ ೫ ॥ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯೇತಿ ಹೋವಾಚ ಯದಿದ ಮನ್ತರಿಕ್ಷ ಮ
ನಾರಮ್ಬಣ ಮಿವ ಕೇನಾಕ್ರಮೇಣ ಯಜಮಾನಃ ಸ್ವರ್ಗಂ ಲೋಕಮಾಕ್ರ
ಮತಇತಿ ಬ್ರಹ್ಮಣರ್ತ್ವಿಜಾ ಮನಸಾ ಚನ್ದ್ರೇಣ ಮನೋಯಜ್ಞಸ್ಯ ಬ್ರ
ಹ್ಮಾತದ್ಯದಿದಂ ಮನಸ್ಸೋಸೌ ಚನ್ದ್ರಸ್ಸಬ್ರಹ್ಮಾಸಮುಕ್ತಿ ಸ್ಸಾತಿಮುಕ್ತಿರಿ
ತ್ಯತಿಮೋಕ್ಷಾ ಅಥಸಮ್ಪದಃ ॥೬॥ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯೇತಿ ಹೋವಾಚ ಕತಿಭಿ
ರಯಮದ್ಯರ್ಗ್ಭಿರ್ಹೋತಾಸ್ಮಿನ್ಯಜ್ಞೇ ಕರಿಷ್ಯತೀತಿ ತಿಸೃಭಿರಿತಿ ಕತಮಾಸ್ತಾ
ಸ್ತಿಸ್ರ ಇತಿ ಪುರೋನುವಾಕ್ಯಾಚಯಾಜ್ಯಾಚ ಶಸ್ಯೈವಚ ತೃತೀಯಾಕಿಂ
ತಾಭಿ ರ್ಜಯತೀತಿ ಯತ್ಕಿಂಚೇದಂ ಪ್ರಾಣಭೃದಿತಿ ॥೭॥ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯೇತಿ
ಹೋವಾಚಕತ್ಯಯ ಮದ್ಯಾಧ್ವರ್ಯುರಸ್ಮಿನ್ಯಜ್ಞ ಆಹುತೀರ್ಹೋಷ್ಯತೀತಿ
ತಿಸ್ರ ಇತಿಕತಮಾಸ್ತಾಸ್ತಿಸ್ರ ಇತಿಯಾಹುತಾ ಉಜ್ಜ್ವಲಂತಿ ಯಾಹುತಾ ಅ
ತಿನೇದನ್ತೇಯಾಹುತಾ ಅಧಿಶೇರತೇ ಕಿಂತಾಭಿರ್ಜಯತೀತಿ ಯಾಹುತಾ ಉ
ಜ್ಜ್ವಲನ್ತಿ ದೇವಲೋಕಮೇವತಾ ಭಿರ್ಜಯತಿ ದೀಪ್ಯತ ಇವಹಿ ದೇವಲೋ
ಕೋಯಾಹುತಾ ಅತಿನೇದನ್ತೇ ಪಿತೃಲೋಕ * ಮೇವತಾಭಿರ್ಜಯತ್ಯತೀವ
ಹಿ ಪಿತೃಲೋಕೋಯಾಹುತಾ ಅಧಿಶೇರತೇ ಮನುಷ್ಯಲೋಕಮೇವತಾಭಿ
ರ್ಜಯತ್ಯಧ ಇವಹಿ ಮನುಷ್ಯಲೋಕಃ ॥ ೮ ॥ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯೇತಿಹೋ
ವಾಚ ಕತಿಭಿರಯಮದ್ಯ ಬ್ರಹ್ಮಾಯಜ್ಞಂ ದಕ್ಷಿಣತೋ ದೇವತಾಭಿರ್ಗೋ
ಪಾಯತೀತ್ಯೇಕಯೇತಿ ಕತಮಾಸ್ಯೈಕೇತಿಮನ ಏವೇತ್ಯನನ್ತಂವೈ ಮನೋನ
ನ್ತಾ ವಿಶ್ವೇದೇವಾ ಅನನ್ತಮೇವಸತೇನ ಲೋಕಂಜಯತಿ ॥ ೯ ॥ ಯಾಜ್ಞ
ವಲ್ಕ್ಯೇತಿಹೋವಾಚ ಕತ್ಯಯಮದ್ಯೋ ದ್ಗಾತಾಸ್ಮಿನ್ ಯಜ್ಞೇಸ್ತೋ

* ಏವಮಿವಹಿ ಪಿತೃಲೋಕ ಇತಿ ರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯಪಾಠಃ,

ತ್ರಿಯಾಕರಿಷ್ಯತೀತಿ ತಿಸ್ರ ಇತಿ ಕತಮಾಸ್ತಾಸ್ತಿಸ್ರ ಇತಿಪುರೋಽನುವಾಕ್ಯಾಚಯಾಜ್ಯಾ ಚಶಸ್ಯೈವಚ ತೃತೀಯಾಕತಮಾಸ್ತಾಯಾ ಅಧ್ಯಾತ್ಮಮಿತಿಪ್ರಾಣಏವ ಪುರೋಽನುವಾಕ್ಯಾ ಪಾನೋಯಾಜ್ಯಾ ವ್ಯಾನಶ್ಶಸ್ಯಾ ಕಿಂ ತಾಭಿರ್ಜಯತೀತಿ ಪೃಥಿವೀಲೋಕಮೇವ ಪುರೋಽನುವಾಕ್ಯಯಾಜಯತ್ಯನ್ತರಿಕ್ಷಲೋಕಂ ಯಾಜ್ಯಯಾದ್ಯುಲೋಕಗ್ಂ ಶಸ್ಯಯಾ ತತೋಹ ಹೋತಾಶ್ವಲ ಉಪರರಾಮ ॥ ೧೦ ॥

ಅಥ ದ್ವಿತೀಯಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮ್.

ಅಥಹೈನಂಜಾರತ್ಕಾರವ ಆರ್ತಭಾಗಃ ಪಪ್ರಚ್ಛ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯೇತಿ ಹೋವಾಚಕತಿಗ್ರಹಾಃ ಕತ್ಯತಿಗ್ರಹಾಇತಿ । ಅಷ್ಟೌಗ್ರಹಾ ಅಷ್ಟಾವತಿಗ್ರಹಾ ಇತಿ । ಯೇತೇಽಷ್ಟೌಗ್ರಹಾಃ । ಅಷ್ಟಾವತಿಗ್ರಹಾಃ ಕತಮೇತಇತಿ ॥ ೧ ॥ *ಪ್ರಾಣೋವೈಗ್ರಹಸ್ಸೋಽಪಾನೇನಾತಿಗ್ರಾಹೇಣಗೃಹೀತೋಽಪಾನೇನ ಹಿಗನ್ಧಾನ್ಜಿಘ್ರತಿ ॥ ೨ ॥ ವಾಗ್ವೈಗ್ರಹಃ ಸನಾಮ್ನಾತಿ ಗ್ರಾಹೇಣಗೃಹೀತೋ ವಾಚಾಹಿನಾಮಾನ್ಯಭಿವದತಿ ॥ ೩ ॥ ಜಿಹ್ವಾವೈಗ್ರಹಃ ಸರಸೇನಾತಿ ಗ್ರಾಹೇಣ ಗೃಹೀತೋಜಿಹ್ವಯಾಹಿ ರಸಾನ್ವಿಜಾನಾತಿ ॥ ೪ ॥ ಚಕ್ಷುರ್ವೈಗ್ರಹಃ ಸರೂಪೇಣಾತಿ ಗ್ರಾಹೇಣ ಗೃಹೀತಶ್ಚಕ್ಷುಷಾಹಿ ರೂಪಾಣಿಪಶ್ಯತಿ ॥ ೫ ॥ ಶ್ರೋತ್ರಂವೈಗ್ರಹಸ್ಸಶಬ್ದೇನಾತಿ ಗ್ರಾಹೇಣ ಗೃಹೀತಃ ಶ್ರೋತ್ರೇಣಹಿಶಬ್ದಾನ್ಶೃಣೋತಿ ॥ ೬ ॥ ಮನೋವೈಗ್ರಹ ಸ್ಸಕಾಮೇನಾತಿ ಗ್ರಾಹೇಣಗೃಹೀತೋ ಮನಸಾಹಿಕಾಮಾನ್ ಕಾಮಯತೇ ॥ ೭ ॥ ಹಸ್ತೌವೈಗ್ರಹಸ್ಸಕರ್ಮಣಾತಿ ಗ್ರಾಹೇಣಗೃಹೀತೋ ಹಸ್ತಾಭ್ಯಾಗ್ಂ ಹಿಕರ್ಮಕರೋತಿ॥೮॥ ತ್ವಗ್ವೈಗ್ರಹಃ ಸಸ್ಪರ್ಶೇನಾತಿ ಗ್ರಾಹೇಣಗೃಹೀತ ಸ್ತ್ವಚಾಹಿ ಸ್ಪರ್ಶಾನ್ವೇದಯತ ಇತ್ಯೇತೇಽಷ್ಟೌ ಗ್ರಹಾಅಷ್ಟಾವತಿಗ್ರಹಾಃ ॥೯॥ ‡ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯೇತಿಹೋವಾಚ ಯದಿದಗ್ಂ ಸರ್ವಂಮೃತ್ಯೋರನ್ನಂ ಕಾಸ್ವಿತ್ಸಾದೇವತಾ ಯಸ್ಯಾಮೃತ್ಯುರನ್ನ ಮಿತ್ಯಗ್ನಿರ್ವೈಮೃತ್ಯುಃ ಸೋಽಪಾಮನ್ನಮಪಪುನರ್ಮೃತ್ಯುಂಜಯತಿ ॥ ೧೦ ॥ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯೇ ತಿಹೋವಾಚ ಯತ್ರಾಯಂ ಪುರು

* ದ್ವಿತೀಯಾದಿ ನವಮಾನ್ತಖಣ್ಡೇಷು – ಅತಿಗ್ರಾಹೇಣ ಗೃಹೀತ ಇತಿ ರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯಪಾಠಃ.

‡ ಅಪಪುನರ್ಮೃತ್ಯುಂಜಯತಿ ಯಏವಂ ವೇದೇತಿ ರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯಪಾಠಃ.

ಷೋಽಮ್ರಿಯತ ಉದಸ್ಮಾತ್ಪ್ರಾಣಾಃ ಕ್ರಾಮನ್ತ್ಯಾಹೋ೩ ನೇತಿ ನೇತಿ ಹೋವಾಚ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯೋಽತ್ರೈವ ಸಮವನೀಯನ್ತೇ ಸ ಉಚ್ಛ್ವಯತ್ಯಾಧ್ಮಾಯತ್ಯಾಧ್ಮಾಯತ್ಯಾಧ್ಮಾತೋ ಮೃತಃ ಶೇತೇ ॥ ೧೧ ॥ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯೇತಿ ಹೋವಾಚ ಯತ್ರಾಯಂ ಪುರುಷೋ ಮ್ರಿಯತೇ ಕಿಮೇನಂ ನ ಜಹಾತೀತಿ ನಾಮೇತ್ಯನನ್ತಂ ಹ ವೈ ನಾಮಾನನ್ತಾ ವಿಶ್ವೇದೇವಾ ಅನನ್ತಮೇವ ಸ ತೇನ ಲೋಕಂ ಜಯತಿ ॥೧೨॥ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯೇತಿ ಹೋವಾಚ ಯತ್ರಾಸ್ಯ ಪುರುಷಸ್ಯ ಮೃತಸ್ಯಾಗ್ನಿಂ ವಾಗಪ್ಯೇತಿ ವಾತಂ ಪ್ರಾಣಶ್ಚಕ್ಷುರಾದಿತ್ಯಂ ಮನಶ್ಚನ್ದ್ರಂ ದಿಶಃ ಶ್ರೋತ್ರಂ ಪೃಥಿವೀಗ್ಂ ಶರೀರಮಾಕಾಶಮಾತ್ಮೌಷಧೀರ್ಲೋಮಾನಿ ವನಸ್ಪತೀನ್ಕೇಶಾ ಅಪ್ಸು ಲೋಹಿತಂ ಚ ರೇತಶ್ಚ ನಿಧೀಯತೇ ಕ್ವಾಯಂ ತದಾ ಪುರುಷೋ ಭವತೀತ್ಯಾಹರ ಸೋಮ್ಯ ಹಸ್ತಮಾರ್ತಭಾಗಾವಾಮೇವೈತಸ್ಯ ವೇದಿಷ್ಯಾವೋ ನ ನಾವೇತತ್ಸಜನ ಇತಿ ತೌ ಹೋತ್ಕ್ರಮ್ಯ ಮನ್ತ್ರಯಾಞ್ಚಕ್ರಾತೇ ತೌ ಹ ಯದೂಚತುಃ ಕರ್ಮ ಹೈವ ತದೂಚತುರಥ ಯತ್ಪ್ರಶಶಗ್ಂಸತುಃ ಕರ್ಮ ಹೈವ ತತ್ಪ್ರಶಶಗ್ಂಸತುಃ ಪುಣ್ಯೋ ವೈ ಪುಣ್ಯೇನ ಕರ್ಮಣಾ ಭವತಿ ಪಾಪಃ ಪಾಪೇನೇತಿ ತತೋ ಹ ಜಾರತ್ಕಾರವ ಆರ್ತಭಾಗ ಉಪರರಾಮ ॥ ೧೩ ॥

— ಅಥ ತೃತೀಯಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮ್. —

† ಅಥ ಹೈನಂ ಭುಜ್ಯುರ್ಲಾಹ್ಯಾಯನಿಃ ಪಪ್ರಚ್ಛ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯೇತಿ ಹೋವಾಚ । ಮದ್ರೇಷು ಚರಕಾಃ ಪರ್ಯವ್ರಜಾಮ ತೇ ಪತಞ್ಚಲಸ್ಯ ಕಾಪ್ಯಸ್ಯ ಗೃಹಾನೈಮ ತಸ್ಯಾಸೀದ್ದುಹಿತಾ ಗನ್ಧರ್ವಗೃಹೀತಾ ತಮಪೃಚ್ಛಾಮ ಕೋಽಸೀತಿ ಸೋಽಬ್ರವೀತ್ಸುಧನ್ವಾಙ್ಗಿರಸ ಇತಿ ತಂ ಯದಾ ಲೋಕಾನಾಮನ್ತಾನಪೃಚ್ಛಾಮಾಥೈನಮಬ್ರೂಮ ಕ್ವ ಪಾರಿಕ್ಷಿತಾ ಅಭವನ್ನಿತಿ ಕ್ವ ಪಾರಿಕ್ಷಿತಾ ಅಭವನ್ಸ ತ್ವಾ ಪೃಚ್ಛಾಮಿ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ ಕ್ವ ಪಾರಿಕ್ಷಿತಾ ಅಭವನ್ನಿತಿ ॥೧॥ ಸ ಹೋವಾಚೋವಾಚ ವೈ ಸೋಽಗಚ್ಛನ್ವೈ ತೇ ತದ್ಯತ್ರಾಶ್ವಮೇಧಯಾಜಿನೋ ಗಚ್ಛನ್ತೀತಿ ಕ್ವ ನ್ವಶ್ವಮೇಧಯಾಜಿನೋ ಗಚ್ಛನ್ತೀತಿ ದ್ವಾತ್ರಿಗ್ಂಶತಂ ವೈ ದೇವರಥಾಹ್ನ್ಯಾನ್ಯಯಂ ಲೋಕಸ್ತಗ್ಂ ಸಮನ್ತಂ ಪೃಥಿವೀ ದ್ವಿಸ್ತಾವತ್ಪರ್ಯೇತಿ ತಾಗ್ಂ ಸಮನ್ತಂ ಪೃಥಿವೀಂ ದ್ವಿಸ್ತಾವತ್ಸಮುದ್ರಃ ಪರ್ಯೇತಿ

† ಅಥ ಹೈನಂ ಬ್ರೂಮ ಕ್ವ ಪಾರಿಕ್ಷಿತಾ ಇತಿ ರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯಪಾಠಃ.

ತದ್ಯಾವತೀಕ್ಷುರಸ್ಯ ಧಾರಾಯಾವದ್ವಾ ಮಕ್ಷಿಕಾಯಾಃ ಪತ್ರಂ ತಾವಾನನ್ತರೇಣಾಕಾಶಸ್ತಾ ನಿಂದ್ರಸ್ಸುಪರ್ಣೋ ಭೂತ್ವಾವಾಯವೇ ಪ್ರಾಯಚ್ಛತ್ತಾನ್ವಾಯುರಾತ್ಮನಿಧಿತ್ವಾತ ತ್ರಾಗಮಯ ದ್ಯತ್ರಾಶ್ವಮೇಧಯಾ ಜಿನೋ ಭವನ್ನಿತ್ಯೇವಮಿವ ವೈ ಸವಾಯುಮೇವ ಪ್ರಶಶಗ್ಂಸ ತಸ್ಮಾದ್ವಾಯುರೇವ ವ್ಯಷ್ಟಿರ್ವಾಯುಸ್ಸಮಷ್ಟಿರಪ ಪುನರ್ಮೃತ್ಯುಂಜಯತಿ ಯಏವಂವೇದ ತತೋಹಭುಜ್ಯುರ್ಲಾಹ್ಯಾಯನಿ ರುಪರರಾಮ ॥ ೨ ॥

— ಅಥ ಚತುರ್ಥಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮ್. —

ಅಥಹೈನ ಮುಷಸ್ತಶ್ಚಾಕ್ರಾಯಣಃ ಪಪ್ರಚ್ಛ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯೇತಿಹೋವಾಚಯತ್ಸಾಕ್ಷಾದ ಪರೋಕ್ಷಾದ್ಬ್ರಹ್ಮ ಯ ಆತ್ಮಾಸರ್ವಾನ್ತರಸ್ತಂ ಮೇವ್ಯಾಚಕ್ಷ್ವೇತ್ಯೇಷ ತ ಆತ್ಮಾಸರ್ವಾನ್ತರಃ ಕತಮೋಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ ಸರ್ವಾನ್ತರೋ ಯಃಪ್ರಾಣೇನಪ್ರಾಣಿತಿ ಸತ ಆತ್ಮಾಸರ್ವಾನ್ತರೋ ಯೋಪಾನೇನಾಪಾನಿತಿಸತ ಆತ್ಮಾಸರ್ವಾನ್ತರೋ ಯೋವ್ಯಾನೇನ ವ್ಯಾನಿತಿಸತ ಆತ್ಮಾಸರ್ವಾನ್ತರೋಯ ಉದಾನೇನೋದಾನಿತಿ ಸತ ಆತ್ಮಾಸರ್ವಾನ್ತರ ಏಷತಆತ್ಮಾ ಸರ್ವಾನ್ತರಃ ॥ ೧ ॥ ಸಹೋವಾಚೋಷಸ್ತ ಶ್ಚಾಕ್ರಾಯಣೋ ಯಥಾವಿಬ್ರೂಯಾದಸೌ ಗೌರಸಾವಶ್ವ ಇತ್ಯೇವಮೇವೈತದ್ವ್ಯಪದಿಷ್ಟಂ ಭವತಿಯದೇವ ಸಾಕ್ಷಾ ದಪರೋಕ್ಷಾದ್ಬ್ರಹ್ಮ ಯ ಆತ್ಮಾ ಸರ್ವಾನ್ತರಸ್ತಂ ಮೇವ್ಯಾಚಕ್ಷ್ವೇತ್ಯೇಷ ತ ಆತ್ಮಾಸರ್ವಾನ್ತರಃ ಕತಮೋಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ ಸರ್ವಾನ್ತರಃ । ನದೃಷ್ಟೇರ್ದ್ರಷ್ಟಾರಂ ಪಶ್ಯೇರ್ನ ಶ್ರುತೇಃ ಶ್ರೋತಾರಗ್ಂ ಶೃಣುಯಾನ ಮತೇರ್ಮನ್ತಾರಂ ಮನ್ವೀಥಾ ನ ವಿಜ್ಞಾತೇರ್ವಿಜ್ಞಾತಾರಂ ವಿಜಾನೀಯಾಃ । ಏಷತಆತ್ಮಾ ಸರ್ವಾನ್ತರೋತೋನ್ಯದಾರ್ತಂ ತತೋಹೋಷಸ್ತಶ್ಚಾಕ್ರಾಯಣ ಉಪರರಾಮ ॥ ೨ ॥

— ಅಥ ಪಞ್ಚಮಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮ್. —

* ಅಥಹೈನಂಕಹೋಳಃ ಕೌಷೀತಕೇಯಃ ಪಪ್ರಚ್ಛ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯೇತಿಹೋವಾಚ ಯದೇವಸಾಕ್ಷಾದ ಪರೋಕ್ಷಾದ್ಬ್ರಹ್ಮ ಯ ಆತ್ಮಾಸರ್ವಾನ್ತರಸ್ತಂಮೇವ್ಯಾಚಕ್ಷ್ವೇತ್ಯೇಷತ ಆತ್ಮಾಸರ್ವಾನ್ತರಃ । ಕತಮೋಯಾಜ್ಞವ

* ಪುತ್ರೇಷಣಾ ವಿತ್ತೇಷಣಾ ಲೋಕೇಷಣೇತಿ, ಉಭೇಹ್ಯೇತೇ ಏಷಣೇಏವೇತಿ, ರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯಪಾಠಃ.

ಲ್ಕ್ಯಸರ್ವಾನ್ತರೋಯೋಽಶನಾಯಾಪಿಪಾಸೇಶೋಕಂ ಮೋಹಂಜರಾಂಮೃ
ತ್ಯುಮತ್ಯೇತಿ ॥ ಏತಂವೈತಮಾತ್ಮಾನಂ ವಿದಿತ್ವಾಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಃ ಪುತ್ರೈಷಣಾ
ಯಾಶ್ಚ ವಿತ್ತೈಷಣಾಯಾಶ್ಚ ಲೋಕೈಷಣಾಯಾಶ್ಚವ್ಯುತ್ಥಾಯ । ಅಥಭಿ
ಕ್ಷಾಚರ್ಯಂಚರನ್ತಿ ಯಾ ಹ್ಯೇವಪುತ್ರೈಷಣಾ ಸಾವಿತ್ತೈಷಣಾ ಯಾ ವಿತ್ತೈ
ಷಣಾ ಸಾ ಲೋಕೈಷಣೋಭೇಹ್ಯೇತೇ ಏಷಣೇಏವಭವತಃ । ತಸ್ಮಾದ್ಬ್ರಾ
ಹ್ಮಣಃಪಾಣ್ಡಿತ್ಯಂ ನಿರ್ವಿದ್ಯಬಾಲ್ಯೇನತಿಷ್ಠಾಸೇತ್ ಬಾಲ್ಯಂಚಪಾಣ್ಡಿತ್ಯಂಚ
ನಿರ್ವಿದ್ಯಾಥ ಮುನಿರಮೌನಂಚ ಮೌನಂಚ ನಿರ್ವಿದ್ಯಾಥ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಃ ಸ ಬ್ರಾ
ಹ್ಮಣಃ ಕೇನಸ್ಯಾದ್ಯೇನಸ್ಯಾತ್ತೇನೇದೃಶ ಏವಾತೋಽನ್ಯದಾರ್ತಂ ತತೋಹ
ಕಹೋಳಃ ಕೌಷೀತಕೇಯಉಪರರಾಮ ॥ ೧ ॥

— ಅಥ ಷಷ್ಠಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮ್. —

ಅಥಹೈನಂ ಗಾರ್ಗೀವಾಚಕ್ನವೀಪಪ್ರಚ್ಛ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯೇತಿಹೋವಾ
ಚ ಯದಿದಗ್ ಸರ್ವಮಪ್ಸ್ವೋತಂಚ ಪ್ರೋತಂಚಕಸ್ಮಿನ್ನುಖಲ್ವಾಪ ಓತಾಶ್ಚ
ಪ್ರೋತಾಶ್ಚೇತಿ । ವಾಯೌಗಾರ್ಗೀತಿ ಕಸ್ಮಿನ್ನುಖಲುವಾಯು ರೋತಶ್ಚಪ್ರೋ
ತಶ್ಚೇತ್ಯನ್ತರಿಕ್ಷ ಲೋಕೇಷು ಗಾರ್ಗೀತಿ ಕಸ್ಮಿನ್ನುಖಲ್ವನ್ತರಿಕ್ಷ ಲೋಕಾ ಓ
ತಾಶ್ಚ ಪ್ರೋತಾಶ್ಚೇತಿ ಗನ್ಧರ್ವಲೋಕೇಷುಗಾರ್ಗೀತಿ ಕಸ್ಮಿನ್ನುಖಲುಗಂಧ
ರ್ವಲೋಕಾ ಓತಾಶ್ಚ ಪ್ರೋತಾಶ್ಚೇತ್ಯಾದಿತ್ಯಲೋಕೇಷುಗಾರ್ಗೀತಿ ಕಸ್ಮಿನ್ನು
ಖಲ್ವಾದಿತ್ಯಲೋಕಾ ಓತಾಶ್ಚ ಪ್ರೋತಾಶ್ಚೇತಿ ಚನ್ದ್ರಲೋಕೇಷುಗಾರ್ಗೀತಿ
ಕಸ್ಮಿನ್ನುಖಲು ಚನ್ದ್ರಲೋಕಾ ಓತಾಶ್ಚ ಪ್ರೋತಾಶ್ಚೇತಿ ನಕ್ಷತ್ರಲೋ
ಕೇಷು ಗಾರ್ಗೀತಿ ಕಸ್ಮಿನ್ನುಖಲು ನಕ್ಷತ್ರಲೋಕಾ ಓತಾಶ್ಚ ಪ್ರೋತಾಶ್ಚೇತಿ
ದೇವಲೋಕೇಷು ಗಾರ್ಗೀತಿ ಕಸ್ಮಿನ್ನುಖಲುದೇವಲೋಕಾ ಓತಾಶ್ಚ ಪ್ರೋ
ತಾಶ್ಚೇತೀನ್ದ್ರಲೋಕೇಷು ಗಾರ್ಗೀತಿ ಕಸ್ಮಿನ್ನು ಖಲ್ವಿನ್ದ್ರಲೋಕಾ ಓತಾ
ಶ್ಚ ಪ್ರೋತಾಶ್ಚೇತಿ ಪ್ರಜಾಪತಿ ಲೋಕೇಷು ಗಾರ್ಗೀತಿ ಕಸ್ಮಿನ್ನುಖಲು
ಪ್ರಜಾಪತಿಲೋಕಾ ಓತಾಶ್ಚ ಪ್ರೋತಾಶ್ಚೇತಿ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇಷು ಗಾರ್ಗೀ
ತಿ ಕಸ್ಮಿನ್ನು ಖಲು ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಾ ಓತಾಶ್ಚ ಪ್ರೋತಾಶ್ಚೇತಿ ಸಹೋವಾ
ಚ ಗಾರ್ಗಿ ಮಾತಿ ಪ್ರಾಕ್ಷೀರ್ಮಾತೇ ಮೂರ್ಧಾ ವ್ಯಪಪ್ತದನತಿ ಪ್ರಶ್ನ್ಯಾಂವೈದೇ
ವತಾಮತಿಪೃಚ್ಛಸಿ ಗಾರ್ಗಿಮಾತಿ ಪ್ರಾಕ್ಷೀರಿತಿ ತತೋಹ ಗಾರ್ಗೀವಾಚಕ್ನ
ವ್ಯುಪರರಾಮ ॥ ೧ ॥ ....

— ಅಥ ಸಪ್ತಮಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮ್. —

ಅಥ ಹೈನಮುದ್ದಾಲಕ ಆರುಣಿಃ ಪಪ್ರಚ್ಛ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯೇತಿ ಹೋವಾಚ ಮದ್ರೇಷ್ವವಸಾಮ ಪತಂಜಲಸ್ಯ ಕಾಪ್ಯಸ್ಯ ಗೃಹೇಷುಯಜ್ಞಮಧೀಯಾನಾ ಸ್ತಸ್ಯಾಸೀದ್ಭಾರ್ಯಾ ಗಂಧರ್ವಗೃಹೀತಾ ತ ಮಪೃಚ್ಛಾಮಕೋಸೀತಿಸೋಬ್ರವೀತ್ ಕಬಂಧ ಆಥರ್ವಣ ಇತಿ ಸೋಬ್ರವೀತ್ಪತಂಜಲಂಕಾಪ್ಯಂ ಯಾಜ್ಞಿಕಾಗ್‌ಶ್ಚ ವೇತ್ಥನುತ್ವಂಕಾಪ್ಯ ತತ್ಸೂತ್ರಂಯೇನಾಯಂಚಲೋಕಃಪರಶ್ಚ ಲೋಕಃ ಸರ್ವಾಣಿಚಭೂತಾನಿ ಸಂದೃಬ್ಧಾನಿಭವಂತೀತಿ ಸೋಬ್ರವೀತ್ಪತಂಜಲಃ ಕಾಪ್ಯೋನಾಹಂ ತದ್ಭಗವನ್ವೇದೇತಿ ಸೋಬ್ರವೀತ್ಪತಂಜಲಂಕಾಪ್ಯಂ ಯಾಜ್ಞಿಕಾಗ್‌ಶ್ಚ ವೇತ್ಥನುತ್ವಂಕಾಪ್ಯ ತಮಂತರ್ಯಾಮಿಣಂ ಯ ಇಮಂಚ ಲೋಕಂ ಪರಂಚಲೋಕಗ್ ಸರ್ವಾಣಿಚಭೂತಾನ್ಯಂತರೋಯಮಯತೀತಿ ಸೋಬ್ರವೀತ್ಪತಂಜಲಃ ಕಾಪ್ಯೋನಾಹಂತಂ ಭಗವನ್ವೇದೇತಿ ಸೋಬ್ರವೀತ್ಪತಂಜಲಂ ಕಾಪ್ಯಂಯಾಜ್ಞಿಕಾಗ್‌ಶ್ಚ ಯೋವೈತತ್ಕಾಪ್ಯಸೂತ್ರಂ ವಿದ್ಯಾತ್ತಂ ಚಾಂತರ್ಯಾಮಿಣಮಿತಿ ಸಬ್ರಹ್ಮವಿತ್ಸ ಲೋಕವಿತ್ಸ ದೇವವಿತ್ಸ ವೇದವಿತ್ಸ ಭೂತವಿತ್ಸ ಆತ್ಮವಿತ್ಸ ಸರ್ವವಿದಿತಿ ತೇಭ್ಯೋಬ್ರವೀತ್ತದಹಂ ವೇದ ತಚ್ಚೇತ್ತ್ವಂ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ ಸೂತ್ರಮವಿದ್ವಾಗ್‌ಸ್ತಂಚಾಂತರ್ಯಾಮಿಣಂ ಬ್ರಹ್ಮಗವೀರುದಜಸೇ ಮೂರ್ಧಾತೇವಿ ಪತಿಷ್ಯತೀತಿ ವೇದವಾ ಅಹಂ ಗೌತಮತತ್ಸೂತ್ರಂ ತಂಚಾಂತರ್ಯಾಮಿಣಮಿತಿ ಯೋವಾ ಇದಂ ಕಶ್ಚಿದ್ಬ್ರೂಯಾದ್ವೇದವೇದೇತಿ ಯಥಾ ವೇತ್ಥತಥಾಬ್ರೂಹೀತಿ ॥ ೧ ॥ ಸಹೋವಾಚವಾಯುರ್ವೈಗೌತಮತತ್ಸೂತ್ರಂ ವಾಯುನಾವೈಗೌತಮ ಸೂತ್ರೇಣಾಯಂಚ ಲೋಕಃ ಪರಶ್ಚ ಲೋಕಃ ಸರ್ವಾಣಿಚಭೂತಾನಿ ಸಂದೃಬ್ಧಾನಿಭವಂತಿ ತಸ್ಮಾದ್ವೈಗೌತಮಪುರುಷಂ ಪ್ರೇತಮಾಹುರ್ವ್ಯಸ್ರಗ್‌ಸಿಷತಾಸ್ಯಾಂಗಾನೀತಿ ವಾಯುನಾಹಿ ಗೌತಮಸೂತ್ರೇಣ ಸಂದೃಬ್ಧಾನಿಭವಂತೀತ್ಯೇವ ಮೇವೈತದ್ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯಾಂತರ್ಯಾಮಿಣಂಬ್ರೂಹೀತಿ ॥ ೨ ॥ ಯಃ ಪೃಥಿವ್ಯಾಂತಿಷ್ಠನ್ ಪೃಥಿವ್ಯಾ ಅಂತರೋಯಂ ಪೃಥಿವೀನ ವೇದ ಯಸ್ಯ ಪೃಥಿವೀಶರೀರಂ ಯಃ ಪೃಥಿವೀಮಂತರೋಯಮಯತ್ಯೇಷತ ಆತ್ಮಾಂತರ್ಯಾಮ್ಯಮೃತಃ ॥ ೩ ॥ ಯೋಪ್ಸುತಿಷ್ಠನ್ನದ್ಭ್ಯೋಂತರೋಯಮಾಪೋನವಿದುರ್ಯಸ್ಯಾಪಃ ಶರೀರಂಯೋಪೋ ಅಂತರೋಯಮಯತ್ಯೇಷತ ಆತ್ಮಾಂತರ್ಯಾಮ್ಯಮೃತಃ ॥ ೪ ॥ ಯೋಗ್ನೌತಿಷ್ಠನ್ನಗ್ನೇ ರಂತರೋಯಮಗ್ನಿರ್ನವೇದ ಯಸ್ಯಾಗ್ನಿಃಶರೀರಂ ಯೋಗ್ನಿಮಂತ

ರೋಽಯಮಯತ್ಯೇಷತ ಆತ್ಮಾನ್ತರ್ಯಾಮ್ಯಮೃತಃ ॥೫॥ ಯೋಽನ್ತರಿಕ್ಷೇತಿ
ಷ್ಠನ್ನನ್ತರಿಕ್ಷಾ ದನ್ತರೋಽಯಮನ್ತರಿಕ್ಷಂ ನ ವೇದಯಸ್ಯಾನ್ತರಿಕ್ಷಗ್ಂ ಶರೀ
ರಂ ಯೋಽನ್ತರಿಕ್ಷಮನ್ತರೋಽಯಮಯತ್ಯೇಷತ ಆತ್ಮಾನ್ತರ್ಯಾಮ್ಯಮೃತಃ ॥
॥ ೬ ॥ ಯೋಽವಾಯೌತಿಷ್ಠನ್ವಾಯೋಽ ರನ್ತರೋಽ ಯಂ ವಾಯುರ್ನವೇದ
ಯಸ್ಯ ವಾಯುಶ್ಶರೀರಂಯೋಽ ವಾಯು ಮನ್ತರೋಽಯಮ ಯತ್ಯೇಷತ ಆ
ತ್ಮಾನ್ತರ್ಯಾಮ್ಯಮೃತಃ ॥ ೭ ॥ ಯೋಽದಿವಿ ತಿಷ್ಠನ್ದಿವೋಽನ್ತರೋಽ ಯಂದ್ಯೌ
ರ್ನವೇದಯಸ್ಯ ದ್ಯೌ ಶ್ಶರೀರಂಯೋಽ ದಿವಮನ್ತರೋಽಯ ಮಯತ್ಯೇಷತ ಆ
ತ್ಮಾನ್ತರ್ಯಾಮ್ಯಮೃತಃ ॥ ೮ ॥ ಯ ಆದಿತ್ಯೇತಿಷ್ಠನ್ನಾದಿ ತ್ಯಾದನ್ತರೋಽ ಯ
ಮಾದಿತ್ಯೋಽ ನವೇದಯಸ್ಯಾದಿತ್ಯಶ್ಶರೀರಂ ಯ ಆದಿತ್ಯಮನ್ತರೋಽಯಮ
ಯತ್ಯೇಷತ ಆತ್ಮಾನ್ತರ್ಯಾಮ್ಯಮೃತಃ ॥ ೯ ॥ ಯೋಽದಿಕ್ಷುತಿಷ್ಠನ್ದಿಗ್ಭ್ಯೋಽ
ನ್ತರೋಽಯಂ ದಿಶೋಽನವಿದುರ್ಯಸ್ಯದಿಶಶ್ಶರೀರಂಯೋಽದಿಶೋಽನ್ತರೋಽಯಮ
ಯತ್ಯೇಷತ ಆತ್ಮಾನ್ತರ್ಯಾಮ್ಯಮೃತಃ ॥ ೧೦ ॥ ಯಶ್ಚನ್ದ್ರತಾರಕೇತಿಷ್ಠ
ಗ್ ಶ್ಚನ್ದ್ರತಾರಕಾದನ್ತರೋಽ ಯಂ ಚನ್ದ್ರತಾರಕಂ ನವೇದಯಸ್ಯ ಚ
ನ್ದ್ರತಾರಕಗ್ಂಶರೀರಂ ಯಶ್ಚನ್ದ್ರತಾರಕ ಮನ್ತರೋಽಯಮಯತ್ಯೇಷತ
ಆತ್ಮಾನ್ತರ್ಯಾಮ್ಯಮೃತಃ ॥ ೧೧ ॥ ಯಆಕಾಶೇತಿಷ್ಠನ್ನಾಕಾಶಾ ದನ್ತರೋಽ
ಯಮಾಕಾಶೋಽ ನವೇದ ಯಸ್ಯಾಕಾಶ ಶ್ಶರೀರಂ ಯಆಕಾಶಮನ್ತರೋಽ
ಯ ಮಯತ್ಯೇಷತ ಆತ್ಮಾನ್ತರ್ಯಾಮ್ಯಮೃತಃ ॥೧೨॥ ಯಸ್ತಮಸಿತಿಷ್ಠಗ್ಂ
ಸ್ತಮಸೋಽನ್ತರೋಽ ಯಂತಮೋಽನವೇದಯಸ್ಯ ತಮಶ್ಶರೀರಂಯಸ್ತಮೋಽ
ನ್ತರೋಽ ಯಮಯತ್ಯೇಷತ ಆತ್ಮಾನ್ತರ್ಯಾಮ್ಯಮೃತಃ ॥ ೧೩ ॥ ಯಸ್ತೇಜ
ಸಿತಿಷ್ಠಗ್ಂ ಸ್ತೇಜಸೋಽನ್ತರೋಽಯಸ್ತೇಜೋಽ ನವೇದ ಯಸ್ಯ ತೇಜಶ್ಶರೀ
ರಂ ಯಸ್ತೇಜೋಽನ್ತರೋಽ ಯಮಯತ್ಯೇಷತ ಆತ್ಮಾನ್ತರ್ಯಾಮ್ಯಮೃತ ಇ
ತ್ಯಧಿದೈವತ ಮಥಾಧಿಭೂತಮ್ ॥ ೧೪ ॥ ಯಸ್ಸರ್ವೇಷುಭೂತೇಷು ತಿಷ್ಠನ್ಸ
ರ್ವೇಭ್ಯೋಽ ಭೂತೇಭ್ಯೋಽನ್ತರೋಽಯಗ್ಂ ಸರ್ವಾಣಿಭೂತಾನಿ ನವಿದುರ್ಯ
ಸ್ಯ ಸರ್ವಾಣಿಭೂತಾನಿ ಶರೀರಂಯಸ್ಸರ್ವಾಣಿ ಭೂತಾನ್ಯನ್ತರೋಽ ಯಮಯ
ತ್ಯೇಷತ ಆತ್ಮಾನ್ತರ್ಯಾಮ್ಯಮೃತ ಇತ್ಯಧಿಭೂತಮಥಾಧ್ಯಾತ್ಮಮ್ ॥ ೧೫ ॥
ಯಃಪ್ರಾಣೇತಿಷ್ಠನ್ ಪ್ರಾಣಾದಂತರೋಽಯಂ ಪ್ರಾಣೋಽನ ವೇದ ಯಸ್ಯ
ಪ್ರಾಣಶ್ಶರೀರಂಯಃ ಪ್ರಾಣಮನ್ತರೋಽ ಯಮಯತ್ಯೇಷತ ಆತ್ಮಾನ್ತರ್ಯಾ
ಮ್ಯಮೃತಃ ॥ ೧೬ ॥ ಯೋಽವಾಚಿತಿಷ್ಠನ್ವಾಚೋಽನ್ತರೋಽಯಂ ವಾಃ

ದಯಸ್ಯ ವಾಕ್ಶರೀರಂ ಯೋ ವಾಚಮನ್ತರೋ ಯಮಯತ್ಯೇಷತ ಆತ್ಮಾನ್ತರ್ಯಾಮ್ಯಮೃತಃ ॥ ೧೭ ॥ ಯಶ್ಚಕ್ಷುಷಿ ತಿಷ್ಠಗ್ಂ ಶ್ಚಕ್ಷುಷೋಽನ್ತರೋಽಯಂ ಚಕ್ಷುರ್ನವೇದಯಸ್ಯ ಚಕ್ಷುಶ್ಶರೀರಂ ಯಶ್ಚಕ್ಷುರನ್ತರೋ ಯಮಯತ್ಯೇಷತಆತ್ಮಾನ್ತರ್ಯಾಮ್ಯಮೃತಃ ॥ ೧೮ ॥ ಯಶ್ಶ್ರೋತ್ರೇ ತಿಷ್ಠಞ್ ಶ್ರೋತ್ರಾದನ್ತರೋಽಯಗ್ಂ ಶ್ರೋತ್ರಂ ನವೇದಯಸ್ಯ ಶ್ರೋತ್ರಗ್ಂ ಶರೀರಂ ಯಶ್ಶ್ರೋತ್ರಮನ್ತರೋ ಯಮಯತ್ಯೇಷತ ಆತ್ಮಾನ್ತರ್ಯಾಮ್ಯಮೃತಃ ॥ ೧೯ ॥ ಯೋ ಮನಸಿ ತಿಷ್ಠನ್ಮನಸೋಽನ್ತರೋಽಯಂ ಮನೋನವೇದಯಸ್ಯ ಮನಶ್ಶರೀರಂ ಯೋ ಮನೋಽನ್ತರೋ ಯಮಯತ್ಯೇಷತ ಆತ್ಮಾನ್ತರ್ಯಾಮ್ಯಮೃತಃ ॥ ೨೦ ॥ ಯಸ್ತ್ವಚಿ ತಿಷ್ಠಗ್ಂ ಸ್ತ್ವಚೋಽನ್ತರೋಽಯಂ ಸ್ತ್ವಙ್ನವೇದಯಸ್ಯ ತ್ವಗ್ಂ ಶರೀರಂ ಯಸ್ತ್ವಚಮನ್ತರೋ ಯಮಯತ್ಯೇಷತ ಆತ್ಮಾನ್ತರ್ಯಾಮ್ಯಮೃತಃ ॥ ೨೧ ॥ ಯೋ ವಿಜ್ಞಾನೇ ತಿಷ್ಠಞ್ ವಿಜ್ಞಾನಾದನ್ತರೋಽಯಂ ವಿಜ್ಞಾನಂ ನವೇದಯಸ್ಯ ವಿಜ್ಞಾನಗ್ಂ ಶರೀರಂ ಯೋ ವಿಜ್ಞಾನಮನ್ತರೋ ಯಮಯತ್ಯೇಷತ ಆತ್ಮಾನ್ತರ್ಯಾಮ್ಯಮೃತಃ ॥ ೨೨ ॥ ಯೋ ರೇತಸಿ ತಿಷ್ಠಞ್ ರೇತಸೋಽನ್ತರೋಽಯಗ್ಂ ರೇತೋ ನವೇದಯಸ್ಯ ರೇತಶ್ಶರೀರಂ ಯೋ ರೇತೋಽನ್ತರೋ ಯಮಯತ್ಯೇಷತ ಆತ್ಮಾನ್ತರ್ಯಾಮ್ಯಮೃತೋ ದೃಷ್ಟೋ ದ್ರಷ್ಟಾ ಶ್ರುತಃ ಶ್ರೋತಾಮತೋ ಮನ್ತಾ ವಿಜ್ಞಾತೋ ವಿಜ್ಞಾತಾ ನಾನ್ಯೋಽತೋಽಸ್ತಿ ದ್ರಷ್ಟಾ ನಾನ್ಯೋಽತೋಽಸ್ತಿ ಶ್ರೋತಾ ನಾನ್ಯೋಽತೋಽಸ್ತಿ ಮನ್ತಾ ನಾನ್ಯೋಽತೋಽಸ್ತಿ ವಿಜ್ಞಾತ್ರೈಷತ ಆತ್ಮಾನ್ತರ್ಯಾಮ್ಯಮೃತೋಽತೋಽನ್ಯದಾರ್ತಂ ತತೋ ಹೋದ್ದಾಲಕ ಆರುಣಿ ರುಪರರಾಮ ॥ ೨೩ ॥ ಇತಿ ಬೃ, ಪಂ, ಸ, ಬ್ರಾ.

— ಅಥ ಅಷ್ಟಮಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮ್. —

* ಅಥಹವಾಚಕ್ನವ್ಯುವಾಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಭಗವನ್ತೋ ಹನ್ತಾಹಮಿಮಂ ದ್ವೌಪ್ರಶ್ನೌ ಪ್ರಕ್ಷ್ಯಾಮಿತೌಚೇನ್ಮೆ ವಕ್ಷ್ಯತಿ ನವೈಜಾತುಯುಷ್ಮಾಕಮಿಮಂಕಶ್ಚಿದ್ಬ್ರಹ್ಮೋದ್ಯಂ ಜೇತೇತಿ ಪೃಚ್ಛಗಾರ್ಗೀತಿ ॥೧॥ ‡ ಸಾಹೋವಾಚಾಹಂವೈತ್ವಾಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ ಯಥಾಕಾಶ್ಯೋವಾ ವೈದೇಹೋವೋಗ್ರ

* ಬ್ರಹ್ಮೋದ್ಯಂಜೇತೇತಿತೌ ಚೇನ್ಮೇನ ವಿವಕ್ಷಿಷ್ಯತಿ ಮೂರ್ಧಾಸ್ಯ ವಿಪತಿಷ್ಯತೀತಿ ಪೃಚ್ಛಗಾರ್ಗೀತಿ, ರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯಪಾಠಃ.
‡ ಅಹಂವೈ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯೇತಿ, ರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯಪಾಠಃ.

ಪುತ್ರ ಉಜ್ಜ್ಯಂಧನುರಧಿಜ್ಯಂ ಕೃತ್ವಾದ್ವೌ ಬಾಣವಂತೌ ಸಪತ್ನಾತಿ ವ್ಯಾಧಿನೌ ಹಸ್ತೇಕೃತ್ವೋಪೋತ್ತಿಷ್ಠೇ ದೇವಮೇವಾಹಂತ್ವಾಂ ದ್ವಾಭ್ಯಾಂ ಪ್ರಶ್ನಾಭ್ಯಾ ಮುಪೋದಸ್ಥಾಂ ತೌಮೇ ಬ್ರೂಹೀತಿ ಪೃಚ್ಛ ಗಾರ್ಗೀತಿ ॥ ೨ ॥ ಸಾಹೋವಾಚಯದೂರ್ಧ್ವಂ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ ದಿವೋಯದ ವಾಕ್ಪೃಥಿವ್ಯಾಯದನ್ತರಾ ದ್ಯಾವಾಪೃಥಿವೀ ಇಮೇಯದ್ಭೂತಂಚ ಭವಚ್ಚ ಭವಿಷ್ಯಚ್ಚೇತ್ಯಾಚಕ್ಷತೇಕಸ್ಮಿಗ್‌ ಸ್ತದೋತಂಚಪ್ರೋತಂಚೇತಿ ॥ ೩ ॥ ಸಹೋವಾಚಯದೂರ್ಧ್ವಂ ಗಾರ್ಗಿದಿವೋಯದವಾಕ್ಪೃಥಿವ್ಯಾ ಯದನ್ತರಾದ್ಯಾವಾಪೃಥಿವೀ ಇಮೇಯದ್ಭೂತಂಚ ಭವಚ್ಚ ಭವಿಷ್ಯಚ್ಚೇತ್ಯಾ ಚಕ್ಷತ ಆಕಾಶೇತದೋತಂಚಪ್ರೋತಂಚೇತಿ ॥ ೪ ॥ * ಸಾಹೋವಾಚ ನಮಸ್ತೇ ಸ್ತು ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯಯೋಮ ಏತಂ ವ್ಯವಚೋ ಪರಸ್ಮೈ ಧಾರಯಸ್ವೇತಿ ಪೃಚ್ಛ ಗಾರ್ಗೀತಿ ॥ ೫ ॥ ಸಾಹೋವಾಚ ಯದೂರ್ಧ್ವಂ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ ದಿವೋಯದ ವಾಕ್ಪೃಥಿವ್ಯಾಯ ದನ್ತರಾದ್ಯಾವಾ ಪೃಥಿವೀ ಇಮೇಯದ್ಭೂತಂ ಭವಚ್ಚ ಭವಿಷ್ಯಚ್ಚೇತ್ಯಾಚಕ್ಷತೇ ಕಸ್ಮಿಗ್‌ ಸ್ತದೋತಂಚ ಪ್ರೋತಂಚೇತಿ ॥ ೬ ॥ ‡ ಸಹೋವಾಚಯ ದೂರ್ಧ್ವಂಗಾರ್ಗಿದಿವೋ ಯದವಾಕ್ಪೃಥಿವ್ಯಾ ಯದನ್ತರಾದ್ಯಾವಾಪೃಥಿವೀ ಇಮೇಯದ್ಭೂತಂಚ ಭವಚ್ಚ ಭವಿಷ್ಯಚ್ಚೇತ್ಯಾಚಕ್ಷತ ಆಕಾಶಏವತದೋತಂಚ ಪ್ರೋತಂಚೇತಿ ಕಸ್ಮಿನ್ನುಖಲ್ವಾಕಾಶ ಓತಶ್ಚ ಪ್ರೋತಶ್ಚೇತಿ ॥ ೭ ॥ ಸಹೋವಾಚೈ ತದ್ವೈತದಕ್ಷರಂಗಾರ್ಗಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಅಭಿವದನ್ತ್ಯ ಸ್ಥೂಲ ಮನಣ್ವಹ್ರಸ್ವ ಮದೀರ್ಘಮಲೋಹಿತ ಮಸ್ನೇಹ ಮಚ್ಛಾಯ ಮತಮೋವಾಯ್ವನಾಕಾಶ ಮಸಙ್ಗ ಮರಸ ಮಗನ್ಧ ಮಚಕ್ಷುಷ್ಕಮ ಶ್ರೋತ್ರಮವಾಗಮನೋ ತೇಜಸ್ಕ ಮಪ್ರಾಣಮಮುಖಮಮಾತ್ರ ಮನನ್ತರಮಬಾಹ್ಯಂನತದಶ್ನಾತಿ ಕಿಞ್ಚ ನತದಶ್ನಾತಿಕಶ್ಚನ ॥೮॥ ಏತಸ್ಯವಾ ಅಕ್ಷರಸ್ಯ ಪ್ರಶಾಸನೇ ಗಾರ್ಗಿ ಸೂರ್ಯಾ ಚನ್ದ್ರಮಸೌ ವಿಧೃತೌ ತಿಷ್ಠತ ಏತಸ್ಯವಾ ಅಕ್ಷರಸ್ಯ ಪ್ರಶಾಸನೇ ಗಾರ್ಗಿದ್ಯಾವಾ ಪೃಥಿವ್ಯೌ ವಿಧೃತೇತಿಷ್ಠತಃ ।

---

* ಯೋಮಏತಂ ವ್ಯಪೋಚೋಪರಸ್ಮೈ ಇತಿ, ರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯಪಾಠಃ.

‡ ಸಾಹೋವಾಚ ಯದೂರ್ಧ್ವಂ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯದಿವೋಯದರ್ವಾಕ್ಪೃಥಿವ್ಯಾ ಇತಿ, ರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯಪಾಠಃ.

ಏತಸ್ಯವಾ ಅಕ್ಷರಸ್ಯ ಪ್ರಶಾಸನೇಗಾರ್ಗಿ ನಿಮೇಷಾಮುಹೂರ್ತಾ ಅಹೋ
ರಾತ್ರಾಣ್ಯರ್ಧಮಾಸಾಮಾಸಾ ಋತವಸ್ಸಂವತ್ಸರಾ ಇತಿ ವಿಧೃತಾಸ್ತಿಷ್ಠನ್ತ್ಯೇ
ತಸ್ಯವಾ ಅಕ್ಷರಸ್ಯ ಪ್ರಶಾಸನೇಗಾರ್ಗಿ ಪ್ರಾಚ್ಯೋನದ್ಯ ಸ್ಸ್ಯನ್ದನ್ತೇ ಶ್ವೇತೇ
ಭ್ಯಃ ಪರ್ವತೇಭ್ಯಃ ಪ್ರತೀಚ್ಯೋನ್ಯಾಯಾಂ ಯಾಂಚ ದಿಶಮನ್ವೇತಸ್ಯವಾ
ಅಕ್ಷರಸ್ಯಪ್ರಶಾಸನೇ ಗಾರ್ಗಿದದತೋಮನುಷ್ಯಾಃ ಪ್ರಶಗ್ಂಸನ್ತಿಯಜಮಾನಂ
ದೇವಾದರ್ವೀಂ ಪಿತರೋನ್ವಾಯತ್ತಾಃ॥೯॥ಯೋವಾಏತದಕ್ಷರಂ ಗಾರ್ಗ್ಯವಿ
ತ್ವಾಸ್ಮಿಁಲ್ಲೋಕೇ ಜುಹೋತಿ ಯಜತೇತಪಸ್ತಪ್ಯತೇ ಬಹೂನಿವರ್ಷ
ಹಸ್ರಾಣ್ಯನ್ತವದೇವಾಸ್ಯ ತದ್ಭವತಿ ಯೋವಾ ಏತದಕ್ಷರಂ ಗಾರ್ಗ್ಯವಿದಿತ್ವಾ
ಸ್ಮಾಲ್ಲೋಕಾತ್ಪ್ರೈತಿ ಸ ಕೃಪಣೋಥ ಯ ಏತದಕ್ಷರಂ ಗಾರ್ಗಿ ವಿದಿತ್ವಾ
ಸ್ಮಾಲ್ಲೋಕಾತ್ಪ್ರೈತಿ ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಃ ॥ ೧೦ ॥ ತದ್ವಾಏತದಕ್ಷರಂ ಗಾರ್ಗ್ಯ
ದೃಷ್ಟಂ ದ್ರಷ್ಟೃಶ್ರುತಗ್ಂ ಶ್ರೋತ್ರಮತಂ ಮನ್ತ್ರವಿಜ್ಞಾತಂ ವಿಜ್ಞಾತೃನಾನ್ಯ
ದತೋಸ್ತಿದ್ರಷ್ಟೃನಾನ್ಯದತೋಸ್ತಿಶ್ರೋತೃನಾನ್ಯದತೋಸ್ತಿ ಮನ್ತೃನಾ
ನ್ಯದತೋಸ್ತಿ ವಿಜ್ಞಾತ್ರೇತಸ್ಮಿನ್ನುಖಲ್ವಕ್ಷರೇ ಗಾರ್ಗ್ಯಾಕಾಶ ಓತಶ್ಚಪ್ರೋ
ತಶ್ಚೇತಿ ॥ ೧೧ ॥ ಸಾಹೋವಾಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಭಗವನ್ತ ಸ್ತದೇವಬಹುಮ
ನ್ಯೇಧ್ವಂ ಯದಸ್ಮಾನ್ನಮಸ್ಕಾರೇಣ ಮುಚ್ಯೇಧ್ವಂ ನವೈಜಾತು ಯುಷ್ಮಾ
ಕಮಿಮಂ ಕಶ್ಚಿದ್ಬ್ರಹ್ಮೋದ್ಯಂ ಜೇತೇತಿತತೋಹವಾಚಕ್ನವ್ಯುಪರರಾಮ.

ಅಥ ನವಮಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮ್.

ಅಥಹೈನಂ ವಿದಗ್ಧಶ್ಶಾಕಲ್ಯಃ ಪಪ್ರಚ್ಛ ಕತಿದೇವಾ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯೇತಿ
ಸ ಹೈತಯೈವ ನಿವಿದಾಪ್ರತಿಪೇದೇ ಯಾವನ್ತೋವೈಶ್ವದೇವಸ್ಯನಿವಿದ್ಯುಚ್ಯ
ನ್ತೇತ್ರಯಶ್ಚತ್ರೀಚ ಶತಾತ್ರಯಶ್ಚ ತ್ರೀಚಸಹಸ್ರೇತ್ಯೋಮಿತಿಹೋವಾ
ಚಕತ್ಯೇವ ದೇವಾಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯೇತಿತ್ರಯಸ್ತ್ರಿಗ್ಂಶದಿತ್ಯೋಮಿತಿ ಹೋ
ವಾಚಕತ್ಯೇವ ದೇವಾ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯೇತಿ ಷಡಿತ್ಯೋಮಿತಿ ಹೋವಾಚಕ
ತ್ಯೇವ ದೇವಾಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯೇತಿ ತ್ರಯ ಇತ್ಯೋಮಿತಿಹೋವಾಚಕತ್ಯೇವ
ದೇವಾ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯೇತಿ ದ್ವಾವಿತ್ಯೋಮಿತಿಹೋವಾಚ ಕತ್ಯೇವದೇವಾ
ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯೇತ್ಯಧ್ಯರ್ಧ ಇತ್ಯೋಮಿತಿಹೋವಾಚಕತ್ಯೇವ ದೇವಾಯಾ
ಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯೇತ್ಯೇಕ ಇತ್ಯೋಮಿತಿಹೋವಾಚ ಕತಮೇತೇ ತ್ರಯಶ್ಚ ತ್ರೀಚ
ಶತಾತ್ರಯಶ್ಚ ತ್ರೀಚಸಹಸ್ರೇತಿ ॥ ೧ ॥ ಸಹೋವಾಚ ಮಹಿಮಾನಏವೈಷಾ
ಮೇತೇ ತ್ರಯಸ್ತ್ರಿಗ್ಂಶತ್ತ್ವೇವದೇವಾ ಇತಿಕತಮೇತೇ ತ್ರಯಸ್ತ್ರಿಗ್ಂ

ಶದಿತ್ಯಷ್ಟೌವಸವ ಏಕಾದಶರುದ್ರಾ ದ್ವಾದಶಾದಿತ್ಯಾಸ್ತ ಏಕತ್ರಿಗ್ಂಶದಿಂದ್ರ
ಶ್ಚೈವ ಪ್ರಜಾಪತಿಶ್ಚ ತ್ರಯಸ್ತ್ರಿಗ್ಂಶಾವಿತಿ ॥ ೨ ॥ ಕತಮೇವಸವ ಇತ್ಯ
ಗ್ನಿಶ್ಚ ಪೃಥಿವೀಚ ವಾಯುಶ್ಚಾನ್ತರಿಕ್ಷಂ ಚಾದಿತ್ಯಶ್ಚ ದ್ಯೌಶ್ಚ ಚನ್ದ್ರಮಾಶ್ಚ
ನಕ್ಷತ್ರಾಣಿಚೈತೇ ವಸವಏತೇಷುಹೀದಂವಸುಸರ್ವಗ್ಂ ಹಿತಮಿತಿತಸ್ಮಾದ್ವಸ
ವಇತಿ ॥ ೩ ॥ ಕತಮೇರುದ್ರಾ ಇತಿದಶೇಮೇಪುರುಷೇ ಪ್ರಾಣಾಆತ್ಮೈಕಾ
ದಶಸ್ತೇ ಯದಾಸ್ಮಾಚ್ಛರೀರಾ ನ್ಮರ್ತ್ಯಾದುತ್ಕ್ರಾಮನ್ತ್ಯಥರೋದಯನ್ತಿ
ತದ್ಯದ್ರೋದಯನ್ತಿ ತಸ್ಮಾದ್ರುದ್ರಾಇತಿ ॥ ೪ ॥ ಕತಮಆದಿತ್ಯಾ ಇತಿ ದ್ವಾದ
ಶವೈ ಮಾಸಾಸ್ಸಂವತ್ಸರಸ್ಯೈತ ಆದಿತ್ಯಾಏತೇಹೀದಗ್ಂ ಸರ್ವಮಾದದಾನಾ
ಯನ್ತಿ ತೇ ಯದಿದಗ್ಂ ಸರ್ವಮಾದದಾನಾಯನ್ತಿ ತಸ್ಮಾದಾದಿತ್ಯಾಇತಿ ॥ ೫ ॥
ಕತಮಇನ್ದ್ರಃ ಕತಮಃಪ್ರಜಾಪತಿರಿತಿ ಸ್ತನಯಿತ್ನುರೇವೇನ್ದ್ರೋಯ
ಜ್ಞಃ ಪ್ರಜಾಪತಿರಿತಿ ಕತಮಸ್ಸ್ತನಯಿತ್ನುರಿತ್ಯಶನಿರಿತಿಕತಮೋ ಯಜ್ಞಇ
ತಿಪಶವಇತಿ ॥ ೬ ॥ ಕತಮೇಷಡಿತ್ಯಗ್ನಿಶ್ಚ ಪೃಥಿವೀಚ ವಾಯುಶ್ಚಾನ್ತರಿಕ್ಷಂ
ಚಾದಿತ್ಯಶ್ಚದ್ಯೌಶ್ಚೈತೇ ಷಡೇತೇಹೀದಗ್ಂ ಸರ್ವಗ್ಂಷಡಿತಿ ॥ ೭ ॥ ಕತಮೇ
ತೇ ತ್ರಯೋದೇವಾ ಇತೀಮಏವ ತ್ರಯೋಲೋಕಾಏಷುಹೀಮೇ ಸರ್ವೇ
ದೇವಾ ಇತಿಕತಮೌತೌದ್ವೌ ದೇವಾವಿತ್ಯನ್ನಂಚೈವ ಪ್ರಾಣಶ್ಚೇತಿ ಕತಮೋ
ಧ್ಯರ್ಧ ಇತಿಯೋಯಂಪವತಇತಿ ॥ ೮ ॥ * ತದಾಹುರ್ಯದಯಮೇಕ ಇವೈವ
ಪವತೇಥ ಕಥಮಧ್ಯರ್ಧ ಇತಿಯದಸ್ಮಿನ್ನಿದಗ್ಂ ಸರ್ವಮಧ್ಯಾರ್ಧ್ನೋತ್ತೇನಾ
ಧ್ಯರ್ಧ ಇತಿಕತಮ ಏಕೋದೇವಇತಿ ಪ್ರಾಣಇತಿಸ ಬ್ರಹ್ಮತ್ಯದಿತ್ಯಾಚಕ್ಷ
ತೇ ॥ ೯ ॥ ಪೃಥಿವ್ಯೇವಯಸ್ಯಾಯತನ ಮಗ್ನಿರ್ಲೋಕೋ ಮನೋಜ್ಯೋ
ತಿರ್ಯೋವೈತಂ ಪುರುಷಂ ವಿದ್ಯಾತ್ಸರ್ವಸ್ಯಾತ್ಮನಃ ಪರಾಯಣಗ್ಂ ಸವೈವೇ
ದಿತಾಸ್ಯಾತ್ । ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ ವೇದವಾಅಹನ್ತಂ ಪುರುಷಗ್ಂ ಸರ್ವಸ್ಯಾತ್ಮ
ನಃ ಪರಾಯಣಂ ಯಮಾತ್ಥ ಯ ಏವಾಯಗ್ಂಶಾರೀರಃ ಪುರುಷಸ್ಸಏಷವ ದೈ
ವಶಾಕಲ್ಯತಸ್ಯಕಾದೇವತೇತ್ಯ ಮೃತಮಿತಿಹೋವಾಚ ॥ ೧೦ ॥ ಕಾಮಏವ
ಯಸ್ಯಾಯತನಗ್ಂ ಹೃದಯಂಲೋಕೋ ಮನೋಜ್ಯೋತಿರ್ಯೋವೈತಂ
ಪುರುಷಂವಿದ್ಯಾ ತ್ಸರ್ವಸ್ಯಾತ್ಮನಃ ಪರಾಯಣಗ್ಂ ಸವೈವೇದಿತಾಸ್ಯಾತ್ ಯಾ
ಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ ವೇದವಾಅಹನ್ತಂ ಪುರುಷಗ್ಂ ಸರ್ವಸ್ಯಾತ್ಮನಃ ಪರಾಯಣಂ

---

* ಯದಯಮೇಕ ಏವೇವ ಪವತ ಇತಿ ರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯಪಾಠಃ.

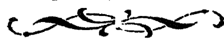
ಯಮಾತ್ಥ ಯಏವಾಯಂ ಕಾಮಮಯಃ ಪುರುಷಸ್ಸಏಷವದೈವಶಾಕಲ್ಯ ತಸ್ಯಕಾದೇವತೇತಿಸ್ತ್ರಿಯ ಇತಿಹೋವಾಚ ॥ ೧೧ ॥ ರೂಪಾಣ್ಯೇವಯ ಸ್ಯಾಯತನಂ ಚಕ್ಷುರ್ಲೋಕೋ ಮನೋಜ್ಯೋತಿ ರ್ಯೋ ವೈತಂಪುರುಷಂ ವಿದ್ಯಾತ್ಸರ್ವಸ್ಯಾತ್ಮನಃ ಪರಾಯಣಗ್ ಸವೈವೇದಿತಾ ಸ್ಯಾದ್ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ ವೇದವಾ ಅಹನ್ತಂ ಪುರುಷಗ್ ಸರ್ವಸ್ಯಾತ್ಮನಃ ಪರಾಯಣಂ ಯಮಾತ್ಥಯ ಏವಾಸಾವಾದಿತ್ಯೇ ಪುರುಷಸ್ಸಏಷವದೈವ ಶಾಕಲ್ಯತಸ್ಯಕಾದೇವತೇತಿ ಸತ್ಯ ಮಿತಿಹೋವಾಚ ॥ ೧೨ ॥ ಆಕಾಶಏವಯಸ್ಯಾಯತನಗ್ ಶ್ರೋತ್ರಂಲೋಕೋ ಮನೋಜ್ಯೋತಿರ್ಯೋವೈತಂ ಪುರುಷಂವಿದ್ಯಾ ತ್ಸರ್ವಸ್ಯಾತ್ಮನಃ ಪರಾಯಣಗ್ ಸವೈವೇದಿತಾ ಸ್ಯಾದ್ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯವೇದವಾ ಅಹನ್ತಂಪುರು ಷಗ್ ಸರ್ವಸ್ಯಾತ್ಮನಃ ಪರಾಯಣಂಯಮಾತ್ಥ ಯ ಏವಾಯಗ್ ಶ್ರೌತ್ರಃ ಪ್ರಾ ತಿಶ್ರುತ್ಕಃಪುರುಷಃ ಸಏಷವದೈವಶಾಕಲ್ಯ ತಸ್ಯಕಾದೇವತೇತಿ ದಿಶಇತಿಹೋ ವಾಚ ॥ ೧೩ ॥ ತಮಏವಯಸ್ಯಾಯತನಗ್ ಹೃದಯಂಲೋಕೋ ಮನೋ ಜ್ಯೋತಿರ್ಯೋವೈತಂ ಪುರುಷಂವಿದ್ಯಾ ತ್ಸರ್ವಸ್ಯಾತ್ಮನಃ ಪರಾಯಣಗ್ ಸ ವೈವೇದಿತಾಸ್ಯಾ ದ್ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ ವೇದವಾ ಅಹನ್ತಂಪುರುಷಗ್ ಸರ್ವಸ್ಯಾತ್ಮ ನಃ ಪರಾಯಣಂಯಮಾತ್ಥ ಯ ಏವಾಯಂಛಾಯಾಮಯಃಪುರುಷಃ ಸಏಷ ವದೈವ ಶಾಕಲ್ಯ ತಸ್ಯಕಾದೇವತೇತಿ ಮೃತ್ಯುರಿತಿಹೋವಾಚ ॥ ೧೪ ॥ ರೂ ಪಾಣ್ಯೇವಯಸ್ಯಾಯತನಂ ಚಕ್ಷುರ್ಲೋಕೋ ಮನೋಜ್ಯೋತಿರ್ಯೋ ವೈತಂಪುರುಷಂ ವಿದ್ಯಾತ್ಸರ್ವಸ್ಯಾತ್ಮನಃ ಪರಾಯಣಗ್ ಸವೈವೇದಿತಾಸ್ಯಾ ದ್ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯವೇದವಾ ಅಹನ್ತಂಪುರುಷಗ್ ಸರ್ವಸ್ಯಾತ್ಮನಃ ಪರಾಯಣಂ ಯಮಾತ್ಥಯ ಏವಾಯಮಾದರ್ಶೇ ಪುರುಷಸ್ಸಏಷವ ದೈವಶಾಕಲ್ಯತಸ್ಯಕಾ ದೇವತೇತ್ಯಸುರಿತಿಹೋವಾಚ॥೧೫॥ ಆಪಏವಯಸ್ಯಾಯತನಗ್ ಹೃದಯಂ ಲೋಕೋ ಮನೋಜ್ಯೋತಿರ್ಯೋವೈತಂ ಪುರುಷಂವಿದ್ಯಾ ತ್ಸರ್ವಸ್ಯಾ ತ್ಮನಃ ಪರಾಯಣಗ್ ಸವೈವೇದಿತಾಸ್ಯಾದ್ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯವೇದವಾ ಅಹನ್ತಂ ಪುರುಷಗ್ ಸರ್ವಸ್ಯಾತ್ಮನಃ ಪರಾಯಣಂ ಯಮಾತ್ಥ ಯ ಏವಾಯಮಪ್ಸು ಪುರುಷಸ್ಸಏಷವ ದೈವಶಾಕಲ್ಯತಸ್ಯಕಾದೇವತೇತಿ ವರುಣಇತಿಹೋವಾಚ॥ ॥೧೬॥ ರೇತಏವಯಸ್ಯಾಯತನಗ್ ಹೃದಯಂಲೋಕೋ ಮನೋಜ್ಯೋ ತಿರ್ಯೋವೈತಂ ಪುರುಷಂ ವಿದ್ಯಾತ್ಸರ್ವಸ್ಯಾತ್ಮನಃ ಪರಾಯಣಗ್ ಸವೈವೇ ದಿತಾಸ್ಯಾದ್ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯವೇದವಾ ಅಹನ್ತಂ ಪುರುಷಗ್ ಸರ್ವಸ್ಯಾತ್ಮನಃ ಪ

ರಾಯಣಂ ಯಮವೋಚಥಯಏವಾಯಂ ಪುತ್ರಮಯಃ ಪುರುಷಸ್ಸ ಏಷವದೈವ
ಶಾಕಲ್ಯತಸ್ಯಕಾದೇವತೇತಿ ಪ್ರಜಾಪತಿರಿತಿಹೋವಾಚ ॥೧೭॥ ಶಾಕಲ್ಯೇತಿ
ಹೋವಾಚ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯಸ್ತ್ವಾಗ್ಂ ಸ್ವಿದಿಮೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಅಙ್ಗಾರಾವ
ಕ್ಷಯಣ ಮಕ್ರತಾ೩ಇತಿ ॥ ೧೮ ॥ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯೇ ತಿಹೋವಾಚ ಶಾಕ
ಲ್ಯೋಯದಿದಂ ಕುರುಪಞ್ಚಾಲಾನಾಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನತ್ಯವಾದೀಃ ಕಿಂಬ್ರ
ಹ್ಮವಿದ್ವಾನಿತಿ ದಿಶೋವೇದಸದೇವಾಸ್ಸ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾ ಇತಿ ಯದ್ದಿಶೋವೇತ್ಥ
ಸದೇವಾಸ್ಸಪ್ರತಿಷ್ಠಾಃ ॥ ೧೯ ॥ ಕಿಂದೇವತೋಽಸ್ಯಾಂ ಪ್ರಾಚ್ಯಾಂದಿಶ್ಯಸೀ
ತ್ಯಾದಿತ್ಯದೇವತ ಇತಿಸ ಆದಿತ್ಯಃ ಕಸ್ಮಿನ್ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಇತಿ ಚಕ್ಷುಷೀತಿ ಕಸ್ಮಿ
ನ್ನುಚಕ್ಷುಃ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಮಿತಿ ರೂಪೇಷ್ವಿತಿ ಚಕ್ಷುಷಾಹಿರೂಪಾಣಿ ಪಶ್ಯತಿ
ಕಸ್ಮಿನ್ನುರೂಪಾಣಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಾನೀತಿ ಹೃದಯ ಇತಿಹೋವಾಚ ಹೃದಯೇ
ನಹಿ ರೂಪಾಣಿ ಜಾನಾತಿ ಹೃದಯೇಹ್ಯೇವ ರೂಪಾಣಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಾನಿ
ಭವನ್ತೀತ್ಯೇವಮೇವೈತದ್ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ ॥
॥ ೨೦ ॥ ಕಿಂದೇವತೋಽಸ್ಯಾಂ ದಕ್ಷಿಣಾಯಾಂ ದಿಶ್ಯಸೀತಿ ಯಮದೇವತ
ಇತಿ ಸಯಮಃ ಕಸ್ಮಿನ್ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಇತಿ ಯಜ್ಞ ಇತಿ ಕಸ್ಮಿನ್ನುಯಜ್ಞಃ ಪ್ರತಿ
ಷ್ಠಿತ ಇತಿ ದಕ್ಷಿಣಾಯಾಮಿತಿ ಕಸ್ಮಿನ್ನು ದಕ್ಷಿಣಾಪ್ರತಿಷ್ಠಿತೇತಿ ಶ್ರದ್ಧಾಯಾ
ಮಿತಿ ಯದಾಹ್ಯೇವಶ್ರದ್ಧತ್ತೇಽಥ ದಕ್ಷಿಣಾಂದದಾತಿ ಶ್ರದ್ಧಾಯಾಗ್ಂ ಹ್ಯೇವ
ದಕ್ಷಿಣಾ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತೇತಿಕಸ್ಮಿನ್ನು ಶ್ರದ್ಧಾಪ್ರತಿಷ್ಠಿತೇತಿಹೃದಯಇತಿ ಹೋ
ವಾಚ ಹೃದಯೇನಹಿಶ್ರದ್ಧಾಂಜಾನಾತಿಹೃದಯೇ ಹ್ಯೇವ ಶ್ರದ್ಧಾಪ್ರತಿಷ್ಠಿ
ತಾಭವತೀತ್ಯೇವ ಮೇವೈತದ್ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ ॥ ೨೧ ॥ ಕಿಂದೇವತೋಽಸ್ಯಾಂ
ಪ್ರತೀಚ್ಯಾಂ ದಿಶ್ಯಸೀತಿ ವರುಣದೇವತ ಇತಿ ಸವರುಣಃ ಕಸ್ಮಿನ್ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ
ಇತ್ಯಪ್ಸ್ವಿತಿಕಸ್ಮಿನ್ನ್ವಾಪಃ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಾ ಇತಿ ರೇತಸೀತಿ ಕಸ್ಮಿನ್ನುರೇತಃ ಪ್ರ
ತಿಷ್ಠಿತಮಿತಿಹೃದಯ ಇತಿ ತಸ್ಮಾದಪಿ ಪ್ರತಿರೂಪಂಜಾತಮಾಹುರ್ಹೃದಯಾ
ದಿವಸೃಪ್ತೋ ಹೃದಯಾದಿವನಿರ್ಮಿತ ಇತಿ ಹೃದಯೇ ಹ್ಯೇವರೇತಃ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿ
ತಂಭವತೀತ್ಯೇವಮೇವೈತದ್ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ ॥ ೨೨ ॥ ಕಿಂದೇವತೋಽಸ್ಯಾ
ಮುದೀಚ್ಯಾಂ ದಿಶ್ಯಸೀತಿ ಸೋಮದೇವತಇತಿ ಸಸೋಮಃ ಕಸ್ಮಿನ್ಪ್ರತಿ
ಷ್ಠಿತ ಇತಿ ದೀಕ್ಷಾಯಾಮಿತಿಕಸ್ಮಿನ್ನು ದೀಕ್ಷಾಪ್ರತಿಷ್ಠಿತೇತಿ ಸತ್ಯಇತಿತ
ಸ್ಮಾದಪಿ ದೀಕ್ಷಿತಮಾಹುಸ್ಸತ್ಯಂವದೇತಿ ಸತ್ಯೇಹ್ಯೇವದೀಕ್ಷಾ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತೇ
ತಿಕಸ್ಮಿನ್ನುಸತ್ಯಂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಮಿತಿ ಹೃದಯ ಇತಿ ಹೋವಾಚಹೃದಯೇನಹಿ

ಸತ್ಯಂಜಾನಾತಿ ಹೃದಯೇ ಹ್ಯೇವಸತ್ಯಂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಂ ಭವತೀತ್ಯೇವಮೇ
ವೈತದ್ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ ॥ ೨೩ ॥ ಕಿಂದೇವತೋಽಸ್ಯಾಂ ಧ್ರುವಾಯಾಂ ದಿಶ್ಯ
ಸೀತ್ಯಗ್ನಿ ದೇವತಇತಿಸೋಽಗ್ನಿಃ ಕಸ್ಮಿನ್ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಇತಿ ವಾಚೀತಿಕಸ್ಮಿನ್ನು
ವಾಕ್ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತೇತಿ ಹೃದಯಇತಿ ಕಸ್ಮಿನ್ನುಹೃದಯಂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಮಿತಿ ॥೨೪॥
ಅಹಲ್ಲಿಕೇತಿಹೋವಾಚ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯೋ ಯತ್ರೈತದನ್ಯತ್ರಾಸ್ಮನ್ಮನ್ಯಾ
ಸೈಯದ್ಧ್ಯೇತದನ್ಯತ್ರಾಸ್ಮತ್ಸ್ಯಾಚ್ಛ್ವಾನೋ ವೈನದದ್ಯುರ್ವಯಾಂಸಿ ವೈ
ನದ್ವಿಮಥ್ನೀರನ್ನಿತಿ ॥ ೨೫ ॥ ಕಸ್ಮಿನ್ನುತ್ವಂಚಾತ್ಮಾಚ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತೌಸ್ಥ ಇತಿ
ಪ್ರಾಣ ಇತಿಕಸ್ಮಿನ್ನು ಪ್ರಾಣಃಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಇತ್ಯಪಾನ ಇತಿಕಸ್ಮಿನ್ನ್ವಪಾನಃ
ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಇತಿವ್ಯಾನ ಇತಿಕಸ್ಮಿನ್ನು ವ್ಯಾನಃಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಇತ್ಯುದಾನಇತಿಕಸ್ಮಿ
ನ್ನುದಾನಃಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಇತಿ ಸಮಾನಇತಿ ಸಏಷನೇತಿನೇತೀತ್ಯಾತ್ಮಾಗೃಹ್ಯೋ
ನಹಿಗೃಹ್ಯತೇ ಶೀರ್ಯೋನಹಿಶೀರ್ಯತೇ ಸಙ್ಗೋನಹಿಸಜ್ಯತೇ ಸಿತೋನವ್ಯಥ
ತೇನರಿಷ್ಯತಿ । ಏತಾನ್ಯಷ್ಟಾವಾಯತನಾನ್ಯಷ್ಟೌ ಲೋಕಾಅಷ್ಟೌದೇವಾ ಅ
ಷ್ಟೌಪುರುಷಾಸ್ಸಯಸ್ತಾನ್ಪುರುಷಾನ್ನಿರೂಹ್ಯ ಪ್ರತ್ಯೂಹ್ಯಾತ್ಯಕ್ರಾಮತ್ತಂ
ತ್ವೌಪನಿಷದಂ ಪುರುಷಂ ಪೃಚ್ಛಾಮಿ ತಂಚೇನ್ಮೇನವಿವಕ್ಷ್ಯಸಿ ಮೂರ್ಧಾತೇ
ವಿಪತಿಷ್ಯತೀತಿ । ತಗ್ಂಹ ನಮೇನೇ ಶಾಕಲ್ಯಸ್ತಸ್ಯಹ ಮೂರ್ಧಾ ವಿಪಪಾ
ತಾಪಿ ಹಾಸ್ಯ ಪರಿಮೋಷಿಣೋಽಸ್ಥೀನ್ಯಪ ಜಹ್ರುರನ್ಯನ್ಮನ್ಯಮಾನಾಃ॥೨೬॥
ಅಥಹೋವಾಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಭಗವನ್ತೋಯೋವಃ ಕಾಮಯತೇ ಸಮಾ
ಪೃಚ್ಛತು ಸರ್ವೇವಾಮಾ ಪೃಚ್ಛತ ಯೋವಃ ಕಾಮಯತೇತಂವಃ ಪೃಚ್ಛಾ
ಮಿಸರ್ವಾನ್ವಾವಃ ಪೃಚ್ಛಾಮೀತಿ ತೇಹ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾದಧೃಷುಃ ॥೨೭ ॥ ತಾನ್
ಹೈತೈಶ್ಶ್ಲೋಕೈಃ ಪಪ್ರಚ್ಛ । ಯಥಾವೃಕ್ಷೋವನಸ್ಪತಿ ಸ್ತಥೈವಪುರು
ಷೋಽ ಮೃಷಾ । ತಸ್ಯ ಲೋಮಾನಿ ಪರ್ಣಾನಿತ್ವಗಸ್ಯೋತ್ಪಾಟಿಕಾಬಹಿಃ ।
ತ್ವಚಏವಾಸ್ಯರುಧಿರಂ ಪ್ರಸ್ಯಂದಿತ್ವಚ ಉತ್ಪಟಃ । ತಸ್ಮಾತ್ತದಾತೃಣ್ಣಾ
ತ್ಪ್ರೈತಿರಸೋ ವೃಕ್ಷಾದಿವಾಹತಾತ್ । ಮಾಗ್ಂಸಾನ್ಯಸ್ಯ ಶಕರಾಣಿಕಿನಾ
ಟಗ್ಂಸ್ನಾವತತ್ಸ್ಥಿರಂ । ಅಸ್ಥೀನ್ಯನ್ತರತೋ ದಾರೂಣಿಮಜ್ಜಾಮಜ್ಜೋಪ
ಮಾಕೃತಾ । ಯದ್ವೃಕ್ಷೋ ವೃಕ್ಣೋರೋಹತಿ ಮೂಲಾನ್ನವತರಃಪುನಃ ।
ಮರ್ತ್ಯಸ್ಸ್ವಿನ್ಮೃತ್ಯುನಾವೃಕ್ಣಃ ಕಸ್ಮಾನ್ಮೂಲಾತ್ಪ್ರರೋಹತಿ । ರೇತಸ ಇ
ತಿಮಾವೋಚತಜೀವತಸ್ತತ್ಪ್ರಜಾಯತೇ । ಧಾನಾರುಹಇವವೈವೃಕ್ಷೋಽಞ್ಜ
ಸಾಪ್ರೇತ್ಯ ಸಂಭವಃ । ಯತ್ಸಮೂಲಮಾವೃಹೇಯು ರ್ವೃಕ್ಷಂನಪುನರಾಭ

ವೇತ್ । ಮರ್ತ್ಯಸ್ಸ್ವಿನ್ಮೃತ್ಯುನಾವೃಕ್ಣಃ ಕಸ್ಮಾನ್ಮೂಲಾ ತ್ಪ್ರರೋಹತಿ । ಜಾತಏವನಜಾಯತೇ ಕೋನ್ವೇನಂ ಜನಯೇತ್ಪುನಃ । ವಿಜ್ಞಾನಮಾನಂದಂ ಬ್ರಹ್ಮರಾತಿರ್ದಾತುಃ ಪರಾಯಣಂ । ತಿಷ್ಠಮಾನಸ್ಯತದ್ವಿದಇತಿ ॥೨೮॥

ಇತಿ ಪಞ್ಚಮಾಧ್ಯಾಯಸ್ಸಮಾಪ್ತಃ - ಓಂತತ್ಸತ್.

ಬೃಹದಾರಣ್ಯಕೋಪನಿಷತ್-ಷಷ್ಠೋಧ್ಯಾಯಃ.

—ಅಥ ಪ್ರಥಮಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮ್.—

ಹರಿಃ ಓಂ॥ ಜನಕೋಹವೈದೇಹಆಸಾಂಚಕ್ರೇಥ ಹಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ ಆವವ್ರಾಜ । ತಗ್ ಹೋವಾಚ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ ಕಿಮರ್ಥಮಚಾರೀಃ ಪಶೂ ನಿಚ್ಛನ್ನಣ್ವನ್ತಾನಿತಿ । ಉಭಯಮೇವ ಸಮ್ರಾಡಿತಿಹೋವಾಚ ॥೧॥ ಯ ತ್ತೇಕಶ್ಚಿದಬ್ರವೀತ್ತ ಚ್ಛೃಣವಾಮೇತ್ಯ ಬ್ರವೀನ್ಮೇಜಿತ್ವಾ ಶೈಲಿನಿರ್ವಾಗ್ವೈ ಬ್ರಹ್ಮೇತಿಯಥಾಮಾತೃಮಾ ನ್ಪಿತೃಮಾ ನಾಚಾರ್ಯವಾನ್ಬ್ರೂಯಾ ತ್ತಥಾತ ಚ್ಛೈಲಿನೋ ಬ್ರವೀದ್ವಾಗ್ವೈ ಬ್ರಹ್ಮೇತ್ಯವದತೋಹಿಕಿಗ್‌ಸ್ಯಾದಿತ್ಯಬ್ರ ವೀತ್ತುತೇತಸ್ಯಾಯತನಂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಂನಮೇ ಬ್ರವೀದಿತ್ಯೇಕಪಾದ್ವಾ ಏತತ್ಸ ಮ್ರಾಡಿತಿಸನ್ವೈನೋಬ್ರೂಹಿ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ ವಾಗೇವಾಯತನಮಾಕಾಶಃ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾ ಪ್ರಜ್ಞೇತ್ಯೇನದುಪಾಸೀತ । ಕಾಪ್ರಜ್ಞತಾ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ। ವಾ ಗೇವ ಸಮ್ರಾಡಿತಿಹೋವಾಚ । ವಾಚಾವೈಸಮ್ರಾಡ್ಬನ್ಧುಃ ಪ್ರಜ್ಞಾಯತೇ ಋ ಗ್ವೇದೋ ಯಜುರ್ವೇದ ಸ್ಸಾಮವೇದೋಥರ್ವಾಙ್ಗಿರಸ ಇತಿಹಾಸಃ ಪುರಾ ಣಂ ವಿದ್ಯಾಉಪನಿಷದ ಶ್ಶ್ಲೋಕಾ ಸ್ಸೂತ್ರಾಣ್ಯನುವ್ಯಾಖ್ಯಾನಾನಿವ್ಯಾಖ್ಯಾನಾನೀಷ್ಟಗ್ ಹುತ ಮಾಶಿತಂಪಾಯಿತಮಯಂಚ ಲೋಕಃಪರಶ್ಚಲೋಕ ಸ್ಸರ್ವಾಣಿಚಭೂ ತಾನಿ ವಾಚೈವ ಸಮ್ರಾಡ್ಜ್ಞಾಯತೇ ವಾಗ್ವೈಸಮ್ರಾಟ್ಪರಮಂಬ್ರಹ್ಮ। ನೈನಂ ವಾಗ್ಜಹಾತಿ ಸರ್ವಾಣ್ಯೇನಂ ಭೂತಾನ್ಯಭಿಕ್ಷರನ್ತಿ ದೇವೋಭೂತ್ವಾ ದೇವಾ ನಪ್ಯೇತಿ ಯ ಏವಂವಿದ್ವಾನೇತದುಪಾಸ್ತೇ । ಹಸ್ತ್ಯೃಷಭಗ್ ಸಹಸ್ರಂ ದ ದಾಮೀತಿಹೋವಾಚ ಜನಕೋವೈದೇಹಃ। ಸಹೋವಾಚ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯಃ ಪಿತಾಮೇ ಮನ್ಯತ ನಾನನುಶಿಷ್ಯಹರೇತೇತಿ ॥೨॥ * ಯದೇವತೇ ಕಶ್ಚಿದ ಬ್ರವೀತ್ತಚ್ಛೃಣವಾಮೇತ್ಯ ಬ್ರವೀನ್ಮ ಉದಙ್ಕಶ್ಶೌಲ್ಬಾಯನಃ ಪ್ರಾಣೋ

* ತತ್ರಾವಧಾರಣಶಙ್ಕಾ ಭವತೀತಿ, ಶಾಙ್ಕರಪಾಠಃ.

ವೈ ಬ್ರಹ್ಮೇತಿ ಯಥಾಮಾತೃ ಮಾನ್ಪಿತೃಮಾನಾಚಾರ್ಯ ವಾನ್ಬ್ರೂಯಾತ್ತಥಾ
ತಚ್ಛೈಲಿನೋಽ ಬ್ರವೀತ್ಪ್ರಾಣೋಽವೈಬ್ರಹ್ಮೇತ್ಯಪ್ರಾಣತೋಽಹಿಕಿಗ್
ಸ್ಯಾದಿತ್ಯ ಬ್ರವೀತ್ತುತೇ ತಸ್ಯಾಯತನಂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಂನಮೇಽ ಬ್ರವೀದಿತ್ಯೇಕ
ಪಾದ್ವಾ ಏತತ್ಸಮ್ರಾಡಿತಿ ಸವೈನೋಽಬ್ರೂಹಿ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯಪ್ರಾಣ ಏವಾ
ಯತನಮಾಕಾಶಃ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾ ಪ್ರಿಯಮಿತ್ಯೇನದುಪಾಸೀತ ಕಾಪ್ರಿಯತಾ
ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ ಪ್ರಾಣಏವ ಸಮ್ರಾಡಿತಿಹೋವಾಚ ಪ್ರಾಣಸ್ಯವೈ ಸಮ್ರಾ
ಟ್ಕಾಮಾಯಾ ಯಾಜ್ಯಂ ಯಾಜಯತ್ಯ ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಯಸ್ಯ ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಣಾತ್ಯಪಿ
ತತ್ರವಧಾ ಶಙ್ಕಂ ಭವತಿಯಾಂ ದಿಶಮೇತಿ ಪ್ರಾಣಸ್ಯೈವ ಸಮ್ರಾಟ್ಕಾಮಾ
ಯ ಪ್ರಾಣೋಽವೈ ಸಮ್ರಾಟ್ಪರಮಂ ಬ್ರಹ್ಮನೈನಂ ಪ್ರಾಣೋಽ ಜಹಾತಿಸ
ರ್ವಾಣ್ಯೇನಂ ಭೂತಾನ್ಯಭಿಕ್ಷರನ್ತಿದೇವೋ ಭೂತ್ವಾ ದೇವಾನಪ್ಯೇತಿ ಯಏ
ವಂ ವಿದ್ವಾನೇತದುಪಾಸ್ತೇ ಹಸ್ತ್ಯೃಷಭಗ್ ಸಹಸ್ರಂ ದದಾಮೀತಿಹೋವಾ
ಚ ಜನಕೋ ವೈದೇಹಸ್ಸಹೋವಾಚ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯಃಪಿತಾಮೇಽ ಮನ್ಯ
ತನಾನನುಶಿಷ್ಯಹರೇತೇತಿ ॥ ೩ ॥ ಯದೇವ ತೇಕಶ್ಚಿ ದಬ್ರವೀತ್ತಚ್ಛೃಣ
ವಾಮೇತ್ಯ ಬ್ರವೀನ್ಮೇಬರ್ಕುರ್ವಾರ್ಷ್ಣ ಶ್ಚಕ್ಷುರ್ವೈ ಬ್ರಹ್ಮೇತಿ ಯಥಾಮಾತೃ
ಮಾನ್ಪಿತೃ ಮಾನಾಚಾರ್ಯವಾ ನ್ಬ್ರೂಯಾತ್ತಥಾ ತದ್ವಾರ್ಷ್ಣೋಽ ಬ್ರವೀಚ್ಚ
ಕ್ಷುರ್ವೈ ಬ್ರಹ್ಮೇತ್ಯ ಪಶ್ಯತೋಽಹಿಕಿಗ್ ಸ್ಯಾ ದಿತ್ಯ ಬ್ರವೀತ್ತುತೇ ತಸ್ಯಾ
ಯತನಂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಂನಮೇಽ ಬ್ರವೀದಿತ್ಯೇಕಪಾದ್ವಾ ಏತತ್ಸಮ್ರಾಡಿತಿ ಸವೈ
ನೋಽ ಬ್ರೂಹಿಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ ಚಕ್ಷುರೇವಾಯತನ ಮಾಕಾಶಃ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾ ಸ
ತ್ಯಮಿತ್ಯೇನ ದುಪಾಸೀತ ಕಾಸತ್ಯತಾ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ ಚಕ್ಷುರೇವ ಸಮ್ರಾ
ಡಿತಿಹೋವಾಚ ಚಕ್ಷುಷಾವೈ ಸಮ್ರಾಟ್ ಪಶ್ಯನ್ತಮಾಹುರದ್ರಾಕ್ಷೀರಿತಿಸ
ಆಹಾದ್ರಾಕ್ಷಮಿತಿ ತತ್ಸತ್ಯಂಭವತಿ ಚಕ್ಷುರ್ವೈಸಮ್ರಾಟ್ಪರಮಂ ಬ್ರಹ್ಮ
ನೈನಂ ಚಕ್ಷುರ್ಜಹಾತಿ ಸರ್ವಾಣ್ಯೇನಂ ಭೂತಾನ್ಯಭಿಕ್ಷರನ್ತಿ ದೇವೋಽಭೂ
ತ್ವಾ ದೇವಾನಪ್ಯೇತಿ ಯಏವಂ ವಿದ್ವಾನೇತದುಪಾಸ್ತೇ ಹಸ್ತ್ಯೃಷಭಗ್
ಸಹಸ್ರಂ ದದಾಮೀತಿಹೋವಾಚ ಜನಕೋಽವೈದೇಹಃ ಸಹೋವಾಚ ಯಾ
ಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯಃ ಪಿತಾಮೇಽಮನ್ಯತನಾನನುಶಿಷ್ಯ ಹರೇತೇತಿ ॥ ೪ ॥ ಯದೇವತೇ
ಕಶ್ಚಿದಬ್ರವೀತ್ತಚ್ಛೃಣವಾಮೇತ್ಯ ಬ್ರವೀನ್ಮೇಗರ್ದಭೀವಿಪೀತೋ ಭಾರ
ದ್ವಾಜಃ ಶ್ರೋತ್ರಂವೈಬ್ರಹ್ಮೇತಿ ಯಥಾಮಾತೃಮಾನ್ಪಿತೃಮಾನಾಚಾರ್ಯ ವಾ
ನ್ಬ್ರೂಯಾತ್ತಥಾ ತದ್ಭಾರದ್ವಾಜೋಽ ಬ್ರವೀಚ್ಛ್ರೋತ್ರಂವೈ ಬ್ರಹ್ಮೇತ್ಯ ಶೃ

ಣ್ವತೋಽಹಿಕಿಗ್ ಸ್ವಿದಿತ್ಯ ಬ್ರವೀತ್ತ್ವತೇತಸ್ಯಾಯತನಂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಂನಮೇಽ
ಬ್ರವೀದಿತ್ಯೇಕಪಾದ್ವಾ ಏತತ್ಸಮ್ರಾಡಿತಿಸವೈನೋಬ್ರೂಹಿ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ
ಶ್ರೋತ್ರಮೇವಾಯತನಮಾಕಾಶಃ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನನ್ತ ಇತ್ಯೇನದುಪಾಸೀತ ಕಾ
ನನ್ತತಾ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯದಿಶ ಏವ ಸಮ್ರಾಡಿತಿಹೋವಾಚ ತಸ್ಮಾದ್ವೈ ಸಮ್ರಾ
ಡಪಿಯಾಂಕಾಂಚ ದಿಶಂಗಚ್ಛತಿನೈವಾಸ್ಯಾ ಅನ್ತಂಗಚ್ಛತ್ಯನನ್ತಾಹಿ ದಿಶೋ
ದಿಶೋವೈ ಸಮ್ರಾಟ್ಛ್ರೋತ್ರಗ್ ಶ್ರೋತ್ರಂವೈಸ ಮ್ರಾಟ್ಪರಮಂ ಬ್ರಹ್ಮ
ನೈನಗ್ ಶ್ರೋತ್ರಂಜಹಾತಿ ಸರ್ವಾಣ್ಯೇನಂ ಭೂತಾನ್ಯಭಿಕ್ಷರನ್ತಿ ದೇವೋ
ಭೂತ್ವಾದೇವಾನಪ್ಯೇತಿ ಯಏವಂ ವಿದ್ವಾನೇತದುಪಾಸ್ತೇಽಹ ಸ್ತ್ಯೃಷಭಗ್
ಸಹಸ್ರಂ ದದಾಮೀತಿಹೋವಾಚ ಜನಕೋ ವೈದೇಹಃಸ ಹೋವಾಚ ಯಾ
ಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯಃ ಪಿತಾಮೇಽಮನ್ಯತನಾ ನನುಶಿಷ್ಯಹರೇತೇತಿ ॥೫॥ ಯದೇವತೇ
ಕಶ್ಚಿ ದಬ್ರವೀತ್ತಚ್ಛೃಣವಾಮೇತ್ಯಬ್ರವೀನ್ಮೇ ಸತ್ಯಕಾಮೋ ಜಾಬಾ
ಲೋಮನೋವೈ ಬ್ರಹ್ಮೇತಿ ಯಥಾಮಾತೃ ಮಾನ್ಪಿತೃಮಾನಾಚಾರ್ಯವಾ
ನ್ಬ್ರೂಯಾತ್ತಥಾತಜ್ಜಾಬಾಲೋ ಬ್ರವೀನ್ಮನೋವೈ ಬ್ರಹ್ಮೇತ್ಯ ಮನಸೋ
ಹಿಕಿಗ್ ಸ್ವಿದಿತ್ಯಬ್ರವೀತ್ತುತೇ ತಸ್ಯಾಯತನಂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಂನಮೇಽಬ್ರವೀದಿ
ತ್ಯೇಕಪಾದ್ವಾ ಏತತ್ಸಮ್ರಾಡಿತಿಸವೈನೋ ಬ್ರೂಹಿ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ ಮನ
ಏವಾಯತನಮಾಕಾಶಃ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನನ್ದ ಇತ್ಯೇನದುಪಾಸೀತ ಕಾಽಽನನ್ದತಾ
ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯಮನ ಏವಸಮ್ರಾಡಿತಿಹೋವಾಚ ಮನಸಾವೈಸಮ್ರಾಟ್ಸ್ತ್ರಿ
ಯಮಭಿಹಾರ್ಯತೇ ತಸ್ಯಾಂ ಪ್ರತಿರೂಪಃಪುತ್ರೋ ಜಾಯತೇಸ ಆನನ್ದೋ
ಮನೋವೈ ಸಮ್ರಾಟ್ಪರಮಂ ಬ್ರಹ್ಮನೈನಂ ಮನೋಜಹಾತಿ ಸರ್ವಾಣ್ಯೇ
ನಂ ಭೂತಾನ್ಯಭಿಕ್ಷರನ್ತಿ ದೇವೋಭೂತ್ವಾ ದೇವಾನಪ್ಯೇತಿಯ ಏವಂ ವಿದ್ವಾ
ನೇತದುಪಾಸ್ತೇ ಹಸ್ತ್ಯೃಷಭಗ್ ಸಹಸ್ರಂದದಾಮೀತಿಹೋವಾಚ ಜನ
ಕೋವೈದೇಹಸ್ಸಹೋವಾಚ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯಃ ಪಿತಾಮೇ ಮನ್ಯತನಾನನು
ಶಿಷ್ಯಹರೇತೇತಿ ॥ ೬ ॥ ಯದೇವತೇಕಶ್ಚಿ ದಬ್ರವೀತ್ತ ಚ್ಛೃಣವಾಮೇತ್ಯ
ಬ್ರವೀನ್ಮೇವಿದಗ್ಧಶ್ಶಾಕಲ್ಯೋ ಹೃದಯಂವೈ ಬ್ರಹ್ಮೇತಿಯಥಾಮಾತೃ ಮಾ
ನ್ಪಿತೃಮಾನಾಚಾರ್ಯ ವಾನ್ಬ್ರೂಯಾತ್ತಥಾತಚ್ಛಾಕಲ್ಯೋ ಬ್ರವೀದ್ಧೃದಯಂ
ವೈ ಬ್ರಹ್ಮೇತ್ಯ ಹೃದಯಸ್ಯಹಿಕಿಗ್ ಸ್ವಿದಿತ್ಯಬ್ರವೀತ್ತುತೇ ತಸ್ಯಾಯತನಂ
ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಂನ ಮೇಽಬ್ರವೀದಿತ್ಯೇಕಪಾದ್ವಾ ಏತತ್ಸಮ್ರಾಡಿತಿಸವೈನೋಬ್ರೂಹಿ
ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ ಹೃದಯಮೇವಾಯತನಮಾಕಾಶಃ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಸ್ಥಿತಿರಿತ್ಯೇ

ಮುಪಾಸೀತ ಕಾಸ್ಥಿತತಾ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ ಹೃದಯಮೇವ ಸಮ್ರಾಡಿತಿಹೋ
ವಾಚ ಹೃದಯಂ ವೈ ಸಮ್ರಾಟ್ಸರ್ವೇಷಾಂ ಭೂತಾನಾಮಾಯತನಗ್ ಹೃದ
ಯಂವೈ ಸಮ್ರಾಟ್ಸರ್ವೇಷಾಂ ಭೂತಾನಾಂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಹೃದಯೇಹ್ಯೇವ ಸ
ಮ್ರಾಟ್ಸರ್ವಾಣಿ ಭೂತಾನಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಾನಿ ಭವನ್ತಿ ಹೃದಯಂವೈ ಸಮ್ರಾಟ್ಪ
ರಮಂ ಬ್ರಹ್ಮನೈನಗ್ ಹೃದಯಂಜಹಾತಿ ಸರ್ವಾಣ್ಯೇನಂ ಭೂತಾನ್ಯಭಿಕ್ಷ
ರನ್ತಿ ದೇವೋ ಭೂತ್ವಾ ದೇವಾನಪ್ಯೇತಿ ಯಏವಂವಿದ್ವಾನೇತದುಪಾಸ್ತೇ
ಹಸ್ತ್ಯೃಷಭಗ್ ಸಹಸ್ರಂದದಾಮೀತಿ ಹೋವಾಚ ಜನಕೋವೈದೇಹಸ್ಸ
ಹೋವಾಚ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯಃ ಪಿತಾಮೇ ಮನ್ಯತನಾನನುಶಿಷ್ಯಹರೇತೇತಿ॥

— ಅಥ ದ್ವಿತೀಯಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮ್. —

ಜನಕೋಹವೈದೇಹಃ ಕೂರ್ಚಾದುಪಾವಸರ್ಪನ್ನುವಾಚ ನಮಸ್ತೇ
ಸ್ತು ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯಾನುಮಾಶಾಧೀತಿ ಸಹೋವಾಚ ಯಥಾವೈಸಮ್ರಾಣ್ಮ
ಹಾನ್ತಮಧ್ವಾನಮೇಷ್ಯನ್ರಥಂವಾ ನಾವಂವಾಸಮಾದದೀತೈವ ಮೇವೈ ತಾ
ಭಿರುಪನಿಷದ್ಭಿ ಸ್ಸಮಾಹಿತಾತ್ಮಾ ಸ್ಯೇವಂಬೃನ್ದಾರಕ ಆಢ್ಯಸ್ಸನ್ನಧೀತವೇದ
ಉಕ್ತೋಪನಿಷತ್ಕ ಇತೋವಿಮುಚ್ಯಮಾನಃ ಕ್ವಗಮಿಷ್ಯಸೀತಿನಾಹನ್ತ
ದ್ಭಗವನ್ವೇದಯತ್ರಗಮಿಷ್ಯಾಮೀ ತ್ಯಥವೈತೇಹಂ ತದ್ವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಯತ್ರಗ
ಮಿಷ್ಯಸೀತಿ ಬ್ರವೀತು ಭಗವಾನಿತಿ ॥ ೧ ॥ ಇನ್ಧೋಹವೈನಾಮೈಷಯೋ
ಯಂ ದಕ್ಷಿಣೇಕ್ಷನ್ಪುರುಷಸ್ತಂ ವಾಏತಮಿನ್ಧಗ್ ಸನ್ತಮಿನ್ದ್ರ ಇತ್ಯಾಚ
ಕ್ಷತೇ ಪರೋಕ್ಷೇಣೈವ ಪರೋಕ್ಷಪ್ರಿಯಾ ಇವಹಿದೇವಾಃ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷದ್ವಿಷಃ॥
॥ ೨ ॥ ಅಥೈತದ್ವಾಮೇಕ್ಷಣಿಪುರುಷರೂಪ ಮೇಷಾಸ್ಯಪತ್ನೀ ವಿರಾಟ್ತ
ಯೋರೇಷಸಗ್ ಸ್ತಾವೋಯ ಏಷೋನ್ತರ್ಹೃದಯಆಕಾಶೋಥೈನಯೋ
ರೇತದನ್ನಂ ಯ ಏಷೋನ್ತರ್ಹೃದಯೇ ಲೋಹಿತಪಿಂಡೋಥೈನಯೋರೇತ
ತ್ಪ್ರಾವರಣಂ ಯದೇತದನ್ತರ್ಹೃದಯೇ ಜಾಲಕಮಿವಾಥೈನಯೋರೇಷಾ
ಸೃತಿಸ್ಸಂಚರಣೀಯೈಷಾ ಹೃದಯಾದೂರ್ಧ್ವಾ ನಾಡ್ಯುಚ್ಚರತಿ ಯಥಾಕೇಶ
ಸ್ಸಹಸ್ರಧಾಭಿನ್ನ ಏವಮಸ್ಯೈತಾ ಹಿತಾನಾಮನಾಡ್ಯೋನ್ತರ್ಹೃದಯೇ ಪ್ರ
ತಿಷ್ಠಿತಾಭವನ್ತ್ಯೇತಾಭಿರ್ವಾ ಏತದಾಸ್ರವ ದಾಸ್ರವತಿ ತಸ್ಮಾದೇಷ ಪ್ರವಿವಿ
ಕ್ತಾಹಾರತರ ಇವೈವಭವತ್ಯಸ್ಮಾಚ್ಛಾರೀರಾದಾತ್ಮನಃ ॥ ೩ ॥ ತಸ್ಯಪ್ರಾ
ಚೀದಿಕ್ಪ್ರಾಞ್ಚಃ ಪ್ರಾಣಾದಕ್ಷಿಣಾದಿಗ್ದಕ್ಷಿಣೇ ಪ್ರಾಣಾಃ ಪ್ರತೀಚೀದಿ
ಕ್ಪ್ರತ್ಯಂಚಃಪ್ರಾಣಾ ಉದೀಚೀದಿಗುದಂಚಃ ಪ್ರಾಣಾ ಊರ್ಧ್ವಾದಿಗೂ

ರ್ಧ್ವಾಃ ಪ್ರಾಣಾ ಅವಾಚೀದಿಗಪಾಂಚಃಪ್ರಾಣಾ ಸ್ಸರ್ವಾದಿಶಸ್ಸರ್ವೇ ಪ್ರಾ ಣಾಸ್ಸ ಏಷನೇತಿನೇತ್ಯಾತ್ಮಾ ಗೃಹ್ಯೋನಹಿಗೃಹ್ಯತೇ ಶಿರ್ಯೋನಹಿಶೀರ್ಯತೇ ಸಂಗೋನಹಿಸಜ್ಯತೇ ಸಿತೋನವ್ಯಥತೇ ನರಿಷ್ಯತ್ಯಭಯಂವೈಜನಕ ಪ್ರಾ ಪ್ತೋಸೀತಿಹೋವಾಚ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯಃ । ಸಹೋವಾಚಜನಕೋವೈದೇ ಹೋಭಯನ್ತ್ವಾಗಚ್ಛತಾ ದ್ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯಯೋನೋ ಭಗವನ್ನಭಯಂವೇ ದಯಸೇ ನಮಸ್ತೇ ಸ್ತ್ವಿಮೇವಿದೇಹಾ ಅಯಮಹಮಸ್ಮಿ ಇತಿ ॥ ೪ ॥

—ಅಥ ತೃತೀಯಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮ್.—

ಜನಕಗ್‌ವೈದೇಹಂ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯೋ ಜಗಾಮಸಮೇನೇ ನ ವದಿ ಷ್ಯಇತ್ಯಥಹ ಯಜ್ಜನಕಶ್ಚವೈದೇಹೋ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯಶ್ಚಾಗ್ನಿಹೋತ್ರೇ ಸಮುದಾತೇತಸ್ಮೈಹ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯೋವರಂದದೌ ಸಹಕಾಮಪ್ರಶ್ನಮೇ ವವ ವೇತಗ್ ಹಾಸ್ಮೈದದೌತಗ್ ಸಮ್ರಾಡೇವಪೂರ್ವಂಪಪ್ರಚ್ಛ ॥ ೧ ॥ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ ಕಿಂಜ್ಯೋತಿರಯಂ ಪುರುಷಇತಿ । ಆದಿತ್ಯಜ್ಯೋತಿಃ ಸ ಮ್ರಾಡಿತಿಹೋವಾಚ ಆದಿತ್ಯೇನೈವ ಜ್ಯೋತಿಷಾಸ್ತೇಪಲ್ಯಯತೇ ಕರ್ಮಕು ರುತೇ ವಿಪಲ್ಯೇತೀತ್ಯೇವಮೇವೈ ತದ್ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ ॥ ೨ ॥ ಅಸ್ತಮಿತಆದಿ ತ್ಯೇ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ ಕಿಂಜ್ಯೋತಿರೇವಾಯಂ ಪುರುಷ ಇತಿ ಚನ್ದ್ರಮಾ ಏವಾಸ್ಯ ಜ್ಯೋತಿರ್ಭವತೀತಿ ಚಂದ್ರಮಸೈವಾಯಂ ಜ್ಯೋತಿಷಾಸ್ತೇಪಲ್ಯ ಯತೇಕರ್ಮ ಕುರುತೇ ವಿಪಲ್ಯೇತೀತ್ಯೇ ವಮೇವೈತದ್ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ ॥ ೩ ॥ ಅಸ್ತಮಿತಆದಿತ್ಯೇ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ ಚಂದ್ರಮಸ್ಯಸ್ತಮಿತೇ ಕಿಂಜ್ಯೋತಿರೇ ವಾಯಂ ಪುರುಷ ಇತ್ಯಗ್ನಿರೇವಾಸ್ಯ ಜ್ಯೋತಿರ್ಭವತೀತ್ಯಗ್ನಿನೈವಾಯಂ ಜ್ಯೋತಿಷಾಸ್ತೇಪಲ್ಯಯತೇ ಕರ್ಮಕುರುತೇ ವಿಪಲ್ಯೇತೀತ್ಯೇವಮೇವೈ ತ ದ್ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ ॥ ೪ ॥ ಅಸ್ತಮಿತಆದಿತ್ಯೇ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ ಚಂದ್ರಮಸ್ಯಸ್ತ ಮಿತೇಶಾನ್ತೇಗ್ನೌ ಕಿಂಜ್ಯೋತಿರೇವಾಯಂ ಪುರುಷ ಇತಿ ವಾಗೇವಾಸ್ಯ ಜ್ಯೋತಿರ್ಭವತೀತಿ ವಾಚೈವಾಯಂ ಜ್ಯೋತಿಷಾಸ್ತೇಪಲ್ಯ ಯತೇಕರ್ಮಕು ರುತೇ ವಿಪಲ್ಯೇತೀತಿ ತಸ್ಮಾದ್ವೈಸ ಮ್ರಾಡಪಿಯತ್ರಸ್ವಃ ಪಾಣಿರ್ನವಿನಿರ್ಜ್ಞಾ ಯತೇಥ ಯತ್ರ ವಾಗುಚ್ಚರತ್ಯುಪೈವತತ್ರನ್ಯೇತೀತ್ಯೇವಮೇವೈ ತದ್ಯಾ ಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ ॥ ೫ ॥ ಅಸ್ತಮಿತ ಆದಿತ್ಯೇ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ ಚಂದ್ರಮಸ್ಯಸ್ತಮಿ ತೇ ಶಾಂತೇಗ್ನೌ ಶಾಂತಾಯಾಂವಾಚಿ ಕಿಂಜ್ಯೋತಿರೇವಾಯಂ ಪುರುಷ ಇತ್ಯಾತ್ಮೈವಾಸ್ಯ ಜ್ಯೋತಿರ್ಭವತೀತ್ಯಾತ್ಮನೈವಾಯಂ ಜ್ಯೋತಿಷಾಸ್ತೇ

ಪಲ್ಯಯತೇ ಕರ್ಮ ಕುರುತೇ ವಿಪಲ್ಯೇತೀತಿ ॥ ೬॥ ಕತಮ ಆತ್ಮೇತಿ ಯೋಽಯಂ
ವಿಜ್ಞಾನಮಯಃ ಪ್ರಾಣೇಷು ಹೃದ್ಯನ್ತರ್ಜ್ಯೋತಿಃ ಪುರುಷಃ । ಸ ಸಮಾನಸ್ಸ
ನ್ನುಭೌ ಲೋಕಾ ವನುಸಂಚರತಿ ಧ್ಯಾಯತೀವ ಲೇಲಾಯತೀವ । ಸಹಿಸ್ವ
ಪ್ನೋ ಭೂತ್ವೇಮಂ ಲೋಕಮತಿಕ್ರಾಮತಿ ಮೃತ್ಯೋ ರೂಪಾಣಿ ॥ ೭ ॥
ಸವಾ ಅಯಂ ಪುರುಷೋ ಜಾಯಮಾನಶ್ಶರೀರ ಮಭಿಸಂಪದ್ಯಮಾನಃ ಪಾ
ಪ್ಮಭಿಸ್ಸಗ್ ಸೃಜ್ಯತೇ ಸ ಉತ್ಕ್ರಾಮನ್ಮ್ರಿಯಮಾಣಃ ಪಾಪ್ಮನೋ ವಿಜ
ಹಾತಿ ॥ ೮ ॥ ತಸ್ಯ ವಾ ಏತಸ್ಯ ಪುರುಷಸ್ಯ ದ್ವೇ ಏವ ಸ್ಥಾನೇ ಭವತ ಇದಞ್ಚ
ಪರಲೋಕಸ್ಥಾನಂಚ ಸಂಧ್ಯಂ ತೃತೀಯಗ್ ಸ್ವಪ್ನಸ್ಥಾನಂ ತಸ್ಮಿನ್ ಸಂಧ್ಯೇ
ಸ್ಥಾನೇ ತಿಷ್ಠನ್ನೇತೇ ಉಭೇ ಸ್ಥಾನೇ ಪಶ್ಯತೀದಂಚ ಪರಲೋಕಸ್ಥಾನಂಚ ।
ಅಥ ಯಥಾಕ್ರಮೋಽಯಂ ಪರಲೋಕ ಸ್ಥಾನೇ ಭವತಿ ತಮಾಕ್ರಮಮಾಕ್ರ
ಮ್ಯೋಭಯಾನ್ ಪಾಪ್ಮನ ಆನಂದಾಗ್‌ಶ್ಚ ಪಶ್ಯತಿ ॥ ಸ ಯತ್ರ ಪ್ರಸ್ವಪಿತ್ಯಸ್ಯ
ಲೋಕಸ್ಯ ಸರ್ವಾವತೋ ಮಾತ್ರಾಮ ಪಾದಾಯ ಸ್ವಯಂ ವಿಹತ್ಯ ಸ್ವಯಂ
ನಿರ್ಮಾಯ ಸ್ವೇನ ಭಾಸಾ ಸ್ವೇನ ಜ್ಯೋತಿಷಾ ಪ್ರಸ್ವಪಿತ್ಯತ್ರಾಯಂ ಪುರುಷ
ಸ್ಸ್ವಯಂ ಜ್ಯೋತಿರ್ಭವತಿ ॥೯॥ ನ ತತ್ರ ರಥಾ ನ ರಥಯೋಗಾ ನ ಪನ್ಥಾನೋ ಭ
ವನ್ತ್ಯಥ ರಥಾನ್ ರಥಯೋಗಾನ್ಪಥಸ್ಸೃಜತೇ ನ ತತ್ರಾನನ್ದಾ ಮುದಃ ಪ್ರಮು
ದೋ ಭವನ್ತ್ಯಥಾ ನಂದಾನ್ಮುದಃ ಪ್ರಮುದಸ್ಸೃಜತೇ ನ ತತ್ರ ವೇಶಾನ್ತಾಃ
ಪುಷ್ಕರಿಣ್ಯಸ್ಸ್ರವನ್ತ್ಯೋ ಭವನ್ತ್ಯಥ ವೇಶಾನ್ತಾಃ ಪುಷ್ಕರಿಣ್ಯಸ್ಸ್ರವ
ನ್ತ್ಯಸ್ಸೃಜತೇ ಸಹಿ ಕರ್ತಾ ॥ ೧೦ ॥ ತದೇತೇ ಶ್ಲೋಕಾ ಭವನ್ತಿ ॥ ಸ್ವಪ್ನೇ
ನ ಶಾರೀರಮಭಿ ಪ್ರಹತ್ಯಾಸುಪ್ತಸ್ಸುಪ್ತಾನಭಿಚಾಕಶೀತಿ । ಶುಕ್ರಮಾದಾ
ಯ ಪುನರೇತಿ ಸ್ಥಾನಗ್ ಹಿರಣ್ಮಯಃ ಪುರುಷ ಏಕಹಗ್ಂಸಃ ॥ ೧೧ ॥ ಪ್ರಾ
ಣೇನ ರಕ್ಷನ್ನವರಂ ಕುಲಾಯಂ ಬಹಿಷ್ಕುಲಾಯಾ ದಮೃತಶ್ಚರಿತ್ವಾ । ಸ ಈ
ಯತೇ ಅಮೃತೋ ಯತ್ರ ಕಾಮಗ್ ಹಿರಣ್ಮಯಃ ಪುರುಷ ಏಕಹಗ್ಂಸಃ ॥
॥ ೧೨ ॥ ಸ್ವಪ್ನಾನ್ತ ಉಚ್ಚಾವಚಮೀಯಮಾನೋ ರೂಪಾಣಿ ದೇವಃ ಕು
ರುತೇ ಬಹೂನಿ । ಉತೇವ ಸ್ತ್ರೀಭಿ ಸ್ಸಹ ಮೋದಮಾನೋ ಜಕ್ಷದುತೇವಾಪಿ
ಭಯಾನಿ ಪಶ್ಯನ್ ॥ ೧೩ ॥ ಆರಾಮಮಸ್ಯ ಪಶ್ಯನ್ತಿ ನ ತಂ ಪಶ್ಯತಿ ಕಶ್ಚನೇತಿ
ತಂ ನಾಯತಂ ಬೋಧಯೇದಿತ್ಯಾಹುಃ । ದುರ್ಭಿಷಜ್ಯಗ್ ಹಾಸ್ಮೈ ಭವತಿ ಯ
ಮೇಷ ನ ಪ್ರತಿಪದ್ಯತೇ ಅಥೋ ಖಲ್ವಾಹುರ್ಜಾಗರಿತ ದೇಶ ಏವಾಸ್ಯೈಷ ಇತಿ
ಯಾನಿ ಹ್ಯೇವ ಜಾಗ್ರತ್ಪಶ್ಯತಿ ತಾನಿ ಸುಪ್ತ ಇತ್ಯತ್ರಾಯಂ ಪುರುಷಸ್ಸ್ವಯಂ

ಜ್ಯೋತಿರ್ಭವತಿಸೋಽಹಂ ಭಗವತೇಸಹಸ್ರಂ ದದಾಮ್ಯತಊರ್ಧ್ವಂ ವಿಮೋಕ್ಷಾಯಬ್ರೂಹೀತಿ ॥ ೧೪ ॥ ಸವಾಏಷ ಏತಸ್ಮಿನ್ ಸಂಪ್ರಸಾದೇರತ್ವಾಚರಿತ್ವಾ ದೃಷ್ಟ್ವೈವಪುಣ್ಯಂಚ ಪಾಪಂಚ । ಪುನಃಪ್ರತಿನ್ಯಾಯಂ ಪ್ರತಿಯೋನ್ಯಾದ್ರವತಿ ಸ್ವಪ್ನಾಯೈವ ಸಯತ್ತತ್ರ ಕಿಂಚಿತ್ಪಶ್ಯತ್ಯ ನನ್ವಾಗತಸ್ತೇನಭವತ್ಯ ಸಂಗೋಽಹ್ಯಯಂ ಪುರುಷ ಇತ್ಯೇವಮೇವೈ ತದ್ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ ಸೋಽಹಂಭಗವತೇ ಸಹಸ್ರಂ ದದಾಮ್ಯತಊರ್ಧ್ವಂ ವಿಮೋಕ್ಷಾಯೈವ ಬ್ರೂಹೀತಿ ॥ ೧೫ ॥ * ಸವಾಏಷಏತಸ್ಮಿನ್ ಸ್ವಪ್ನೇರತ್ವಾ ಚರಿತ್ವಾದೃಷ್ಟ್ವೈವ ಪುಣ್ಯಂಚಪಾಪಂಚಪುನಃ ಪ್ರತಿನ್ಯಾಯಂ ಪ್ರತಿಯೋನ್ಯಾದ್ರವತಿ ಬುದ್ಧಾನ್ತಾಯೈವ ಸಯತ್ತತ್ರ ಕಿಂಚಿತ್ಪಶ್ಯತ್ಯ ನನ್ವಾಗತಸ್ತೇನ ಭವತ್ಯಸಂ ಗೋಽಹ್ಯಯಂ ಪುರುಷಇತ್ಯೇವಮೇವೈ ತದ್ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ ಸೋಽಹಂಭಗವತೇ ಸಹಸ್ರಂ ದದಾಮ್ಯತಊರ್ಧ್ವಂ ವಿಮೋಕ್ಷಾಯೈವ ಬ್ರೂಹೀತಿ ॥ ೧೬ ॥ ಸವಾಏಷ ಏತಸ್ಮಿನ್ ಬುದ್ಧಾನ್ತೇರತ್ವಾ ಚರಿತ್ವಾದೃಷ್ಟ್ವೈವಪುಣ್ಯಂಚ ಪಾಪಂಚ ಪುನಃ ಪ್ರತಿನ್ಯಾಯಂ ಪ್ರತಿಯೋನ್ಯಾದ್ರವತಿಸ್ವಪ್ನಾನ್ತಾಯೈವ ॥೧೭॥ ತದ್ಯಥಾಮಹಾಮತ್ಸ್ಯ ಉಭೇಕೂಲೇ ಅನುಸಂಚರತಿ ಪೂರ್ವಂಚಾಪರಂಚೈವಮೇವಾಯಂ ಪುರುಷಏತಾ ವುಭಾವನ್ತಾವನುಸಂಚರತಿ ಸ್ವಪ್ನಾನ್ತಂಚಬುದ್ಧಾನ್ತಂಚ ॥ ೧೮ ॥ ತದ್ಯಥಾಸ್ಮಿನ್ನಾಕಾಶೇ ಶ್ಯೇನೋವಾಸುಪರ್ಣೋವಾ ವಿಪರಿಪತ್ಯ ಶ್ರಾನ್ತಸ್ಸಗ್ ಹತ್ಯಪಕ್ಷೌ ಸಲ್ಲಯಾಯೈವಧ್ರಿಯತ ಏವಮೇವಾಯಂ ಪುರುಷಏತಸ್ಮಾ ಅನ್ತಾಯಧಾವತಿ ಯತ್ರಸುಪ್ತೋನ ಕಂಚನಕಾಮಂ ಕಾಮಯತೇನ ಕಂಚನಸ್ವಪ್ನಂಪಶ್ಯತಿ ॥ ೧೯ ॥ ತಾವಾಅಸ್ಯೈತಾಹಿತಾ ನಾಮನಾಡ್ಯೋಯಥಾಕೇಶ ಸ್ಸಹಸ್ರಧಾ ಭಿನ್ನಸ್ತಾವತಾಣಿಮ್ನಾತಿಷ್ಠನ್ತಿ ಶುಕ್ಲಸ್ಯನೀಲಸ್ಯ ಪಿಂಗಳಸ್ಯ ಹರಿತಸ್ಯ ಲೋಹಿತಸ್ಯಪೂರ್ಣಾ ಅಥಯತ್ರೈನಂ ಘ್ನನ್ತೀವ ಜಿನನ್ತೀವಹಸ್ತೀವ ವಿಚ್ಛಾಯಯತಿಗರ್ತಮಿವಪತತಿ । ಯದೇವ ಜಾಗ್ರದ್ಭಯಂಪಶ್ಯತಿ ತದತ್ರಾವಿದ್ಯಯಾಮನ್ಯತೇ ಅಥಯತ್ರದೇವ ಇವರಾಜೇವಾಹಮೇ ವೇದಗ್ ಸರ್ವೋಽಸ್ಮೀತಿಮನ್ಯತೇ ಸೋಽಸ್ಯಪರಮೋಲೋಕಃ॥೨೦॥ ತದ್ವಾಅಸ್ಯೈತ ತದತಿಚ್ಛನ್ದಾ ಅಪಹತಪಾಪ್ಮಾ ಭಯಗ್ ರೂಪಂ । ತದ್ಯಥಾ ಪ್ರಿಯಯಾಸ್ತ್ರಿಯಾ ಸಮ್ಪರಿಷ್ವಕ್ತೋನ ಬಾಹ್ಯಂಕಿಂಚನ ವೇ

* ಏತಸ್ಮಿನ್ ಸ್ವಪ್ನಾನ್ತೇರತ್ವೇತಿ ರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯಪಾಠಃ.

ದನಾನ್ತರ ಮೇವಮೇವಾಯಂ ಪುರುಷಃ ಪ್ರಾಜ್ಞೇನಾತ್ಮನಾ ಸಂಪರಿಷ್ವ
ಕ್ತೋ ನ ಬಾಹ್ಯಂಕಿಂಚನ ವೇದನಾನ್ತರಮ್ । ತದ್ವಾಅಸ್ಯೈತದಾಪ್ತ ಕಾ
ಮಮಾತ್ಮ ಕಾಮ ಮ ಕಾಮಗ್ ರೂಪಗ್ ಶೋಕಾನ್ತರಮ್ ॥ ೨೧ ॥ ಅ
ತ್ರಪಿತಾ ಪಿತಾಭವತಿಮಾತಾ ಮಾತಾಲೋಕಾ ಅಲೋಕಾ ದೇವಾಅದೇವಾ
ವೇದಾಅವೇದಾಃ । ಅತ್ರಸ್ತೇನೋ ಸ್ತೇನೋಭವತಿಭ್ರೂಣಹಾ ಭ್ರೂಣ
ಹಾಚಾಂಡಾಲೋ ಚಾಂಡಾಲಃಪೌಲ್ಕಸೋ ಪೌಲ್ಕಸಶ್ರಮಣೋ ಶ್ರ
ಮಣಸ್ತಾಪಸೋ ತಾಪಸೋ ನನ್ವಾಗತಂ ಪುಣ್ಯೇನಾನನ್ವಾಗತಂಪಾಪೇ
ನತೀರ್ಣೋಹಿ ತದಾಸರ್ವಾಂ ಚ್ಛೋಕಾನ್ಹೃದಯಸ್ಯಭವತಿ ॥೨೨॥ ಯದ್ವೈ
ತನ್ನಪಶ್ಯತಿಪಶ್ಯನ್ವೈತನ್ನಪಶ್ಯತಿ । ನಹಿದ್ರಷ್ಟುರ್ದೃಷ್ಟೇರ್ವಿಪರಿಲೋಪೋವಿ
ದ್ಯತೇ ವಿನಾಶಿತ್ವಾತ್ । ನತುತದ್ವಿತೀಯಮಸ್ತಿತತೋ ನ್ಯದ್ವಿಭಕ್ತಂಯ
ತ್ಪಶ್ಯೇತ್ ॥ ೨೩ ॥ ಯದ್ವೈತನ್ನಜಿಘ್ರನ್ವೈ ತನ್ನಜಿಘ್ರತಿನಹಿಘ್ರಾತುರ್ಘ್ರಾ
ತೇರ್ವಿ ಪರಿಲೋಪೋವಿದ್ಯತೇ ವಿನಾಶಿತ್ವಾ ನ್ನತುತದ್ವಿತೀಯಮಸ್ತಿತತೋ
ನ್ಯದ್ವಿಭಕ್ತಂ ಯಜ್ಜಿಘ್ರೇತ್ ॥ ೨೪ ॥ ಯದ್ವೈತನ್ನರಸಯತೇರಸಯನ್ವೈ
ತನ್ನರಸಯತೇ ನಹಿರಸಯಿತೂ ರಸಯತೇ ರ್ವಿಪರಿಲೋಪೋವಿದ್ಯತೇ ವಿನಾ
ಶಿತ್ವಾನ್ನತು ತದ್ವಿತೀಯಮಸ್ತಿತತೋನ್ಯ ದ್ವಿಭಕ್ತಂಯದ್ರಸಯೇತ್ ॥೨೫॥
ಯದ್ವೈತನ್ನವದತಿವದನ್ವೈ ತನ್ನವದತಿನಹಿವಕ್ತುರ್ವಕ್ತೇ ರ್ವಿಪರಿಲೋ
ಪೋ ವಿದ್ಯತೇ ವಿನಾಶಿತ್ವಾನ್ನತುತದ್ವಿತೀಯಮಸ್ತಿತತೋ ನ್ಯದ್ವಿಭಕ್ತಂ
ಯದ್ವದೇತ್ ॥ ೨೬ ॥ ಯದ್ವೈತನ್ನಶೃಣೋತಿಶೃಣ್ವನ್ವೈತನ್ನಶೃಣೋ
ತಿನಹಿಶ್ರೋತುಶ್ರುತೇ ರ್ವಿಪರಿಲೋಪೋ ವಿದ್ಯತೇ ವಿನಾಶಿತ್ವಾನ್ನತುತದ್ವಿ
ತೀಯ ಮಸ್ತಿತತೋನ್ಯದ್ವಿಭಕ್ತಂ ಯಚ್ಛೃಣುಯಾತ್ ॥ ೨೭ ॥ ಯದ್ವೈ
ತನ್ನಮನುತೇ ಮನ್ವಾನೋವೈ ತನ್ನಮನುತೇನಹಿಮಂತುರ್ಮತೇರ್ವಿಪರಿಲೋ
ಪೋವಿದ್ಯತೇ ವಿನಾಶಿತ್ವಾನ್ನತುತದ್ವಿತೀಯಮಸ್ತಿತತೋ ನ್ಯದ್ವಿಭಕ್ತಂಯ
ನ್ಮನ್ವೀತ ॥ ೨೮ ॥ ಯದ್ವೈತನ್ನಸ್ಪೃಶತಿ ಸ್ಪೃಶನ್ವೈತನ್ನ ಸ್ಪೃಶತಿನಹಿ
ಸ್ಪ್ರಷ್ಟುಃ ಸ್ಪೃಷ್ಟೇರ್ವಿಪರಿಲೋಪೋವಿದ್ಯತೇ ವಿನಾಶಿತ್ವಾನ್ನತು ತದ್ವಿತೀ
ಯಮಸ್ತಿತತೋನ್ಯದ್ವಿಭಕ್ತಂ ಯತ್ಸ್ಪೃಶೇತ್ ॥ ೨೯ ॥ ಯದ್ವೈತನ್ನವಿ
ಜಾನಾತಿ ವಿಜಾನನ್ವೈತನ್ನ ವಿಜಾನಾತಿ ನಹಿವಿಜ್ಞಾತುರ್ವಿಜ್ಞಾತೇರ್ವಿಪರಿಲೋ
ಪೋವಿದ್ಯತೇ ವಿನಾಶಿತ್ವಾನ್ನತುತದ್ವಿತೀಯ ಮಸ್ತಿತತೋನ್ಯದ್ವಿಭಕ್ತಂಯ
ದ್ವಿಜಾನೀಯಾತ್ ॥ ೩೦ ॥ ಯತ್ರವಾಅನ್ಯದಿವಸ್ಯಾತ್ತತ್ರಾನ್ಯೋ ನ್ಯತ್ಪಶ್ಯೇ

ದನ್ಯೋಽನ್ಯ ಜ್ಜಿಘ್ರೇದನ್ಯೋಽನ್ಯ ದ್ರಸಯೇದನ್ಯೋಽನ್ಯದ್ವದೇದನ್ಯೋ
ಽನ್ಯಚ್ಛೃಣುಯಾದನ್ಯೋಽನ್ಯನ್ಮನ್ವೀತಾನ್ಯೋಽನ್ಯತ್ಸ್ಪೃಶೇದನ್ಯೋಽನ್ಯ ದ್ವಿ
ಜಾನೀಯಾತ್ ॥ ೩೧ ॥ ಸಲಿಲ ಏಕೋ ದ್ರಷ್ಟಾದ್ವೈತೋ ಭವತ್ಯೇಷ ಬ್ರ
ಹ್ಮಲೋಕ ಸ್ಸಮ್ರಾಡಿತಿ ಹೈನಮನು ಶಶಾಸ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ ಏಷಾಸ್ಯ ಪರ
ಮಾಗತಿರೇಷಾಸ್ಯ ಪರಮಾಸಂಪದೇಷೋಽಸ್ಯ ಪರಮೋ ಲೋಕ ಏಷೋ
ಽಸ್ಯ ಪರಮ ಆನನ್ದ ಏತಸ್ಯೈವಾನನ್ದಸ್ಯಾನ್ಯಾನಿ ಭೂತಾನಿ ಮಾತ್ರಾ ಮುಪಜೀ
ವನ್ತಿ ॥ ೩೨ ॥ ಸಯೋ ಮನುಷ್ಯಾಣಾಗ್ಂ ರಾದ್ಧಸ್ಸಮೃದ್ಧೋ ಭವತ್ಯನ್ಯೇ
ಷಾಮಧಿಪತಿಸ್ಸರ್ವೈ ರ್ಮಾನುಷ್ಯಕೈರ್ಭೋಗೈಸ್ಸಂಪನ್ನತಮಸ್ಸ ಮನುಷ್ಯಾ
ಣಾಂಪರಮಆನನ್ದೋಽಥಯೇ ಶತಂ ಮನುಷ್ಯಾಣಾಮಾನನ್ದಾಸ್ಸಏಕಃ ಪಿತೄ
ಣಾಂ ಜಿತಲೋಕಾನಾಮಾನನ್ದೋಽಥಯೇ ಶತಂ ಪಿತೄಣಾಂಜಿತಲೋಕಾ
ನಾಮಾನನ್ದಾಃ ಸಏಕೋ ಗನ್ಧರ್ವಲೋಕ ಆನನ್ದೋಽಥಯೇ ಶತಂ ಗನ್ಧ
ರ್ವಲೋಕ ಆನನ್ದಾಃ ಸಏಕಃ ಕರ್ಮದೇವಾನಾಮಾನನ್ದೋ ಯೇ ಕರ್ಮಣಾ
ದೇವತ್ವಮಭಿಸಮ್ಪದ್ಯನ್ತೇ । ಅಥಯೇ ಶತಂಕರ್ಮದೇವಾನಾಮಾನನ್ದಾಸ್ಸ ಏ
ಕಆಜಾನದೇವಾನಾಮಾನನ್ದೋ ಯಶ್ಚ ಶ್ರೋತ್ರಿಯೋಽವೃಜಿನೋಽಕಾಮ
ಹತೋಽಥಯೇ ಶತಮಾಜಾನ ದೇವಾನಾಮಾನನ್ದಾಸ್ಸಏಕಃ ಪ್ರಜಾಪತಿಲೋ
ಕ ಆನನ್ದೋ ಯಶ್ಚ ಶ್ರೋತ್ರಿಯೋಽವೃಜಿನೋಽಕಾಮಹತೋಽಥಯೇ ಶತಂ
ಪ್ರಜಾಪತಿಲೋಕ ಆನನ್ದಾಸ್ಸಏಕೋ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕ ಆನನ್ದೋ ಯಶ್ಚ
ಶ್ರೋತ್ರಿಯೋಽವೃಜಿನೋಽಕಾಮ ಹತೋಽಥೈಷಏವಪರಮಆನನ್ದಃ । ಏಷ
ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕ ಸ್ಸಮ್ರಾಡಿತಿಹೋವಾಚ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯಸ್ಸೋಽಹಂಭಗವತೇ
ಸಹಸ್ರಂದದಾಮ್ಯತಊರ್ಧ್ವಂ ವಿಮೋಕ್ಷಾಯೈವ ಬ್ರೂಹೀತ್ಯತ್ರಹ ಯಾ
ಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯೋ ಬಿಭಯಾಞ್ಚಕಾರ ಮೇಧಾವೀ ರಾಜಾಸರ್ವೇಭ್ಯೋಮಾ
ನ್ತೇಭ್ಯ ಉದರೌತ್ಸೀದಿತಿ ॥ ೩೩ ॥ ಸವಾಏಷಏತಸ್ಮಿನ್ ಸ್ವಪ್ನಾನ್ತೇರತ್ವಾ ಚ
ರಿತ್ವಾದೃಷ್ಟ್ವೈವಪುಣ್ಯಂಚ ಪಾಪಂಚಪುನಃ ಪ್ರತಿನ್ಯಾಯಂ ಪ್ರತಿಯೋನ್ಯಾ
ದ್ರವತಿ ಬುದ್ಧಾನ್ತಾಯೈವ ॥ ೩೪ ॥ * ತದ್ಯಥಾನಸ್ಸುಸಮಾಹಿತ ಮುತ್ಸರ್ಜ
ದ್ಯಾಯಾದೇವಮೇವಾಯಗ್ಂ ಶಾರೀರ ಆತ್ಮಾ ಪ್ರಾಜ್ಞೇನಾತ್ಮನಾನ್ವಾರೂಢ
ಉತ್ಸರ್ಜನ್ಯಾತಿಯತ್ರೈತದೂರ್ಧ್ವೋಚ್ಛ್ವಾಸೀ ಭವತಿ ॥ ೩೫ ॥ ಸಯತ್ರಾ

* ಏತದೂರ್ಧ್ವೋಚ್ಛ್ವಾಸೀಭವತೀತಿ, ರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯಪಾಠಃ.

ಯಮಣಿಮಾನಂನ್ಯೇತಿಜರಯಾವೋಪತಪತಾವಾಣಿಮಾನಂ ನಿಗಚ್ಛತಿತದ್ಯಥಾಮ್ರಂವೋದುಂಬರಂವಾ ಪಿಪ್ಪಲಂವಾ ಬನ್ಧನಾತ್ಪ್ರಮುಚ್ಯತ ಏವಮೇವಾಯಂಪುರುಷ ಏಭ್ಯೋಽಙ್ಗೇಭ್ಯಸ್ಸಂಪ್ರಮುಚ್ಯಪುನಃ ಪ್ರತಿನ್ಯಾಯಂ ಪ್ರತಿಯೋನ್ಯಾದ್ರವತಿ ಪ್ರಾಣಾಯೈವ ॥ ೩೬ ॥ ತದ್ಯಥಾರಾಜಾನ ಮಾಯಾನ್ತಮುಗ್ರಾಃ ಪ್ರತ್ಯೇನಸಃಸೂತಗ್ರಾಮಣ್ಯೋಽನ್ನೈಃ ಪಾನೈರಾವಸಥೈಃ ಪ್ರತಿಕಲ್ಪಂತೇಽಯಮಾಯಾತ್ಯಯಮಾಗಚ್ಛತೀತ್ಯೇವಗ್ಂ ಹೈವಂವಿದಗ್ಂ ಸರ್ವಾಣಿಭೂತಾನಿ ಪ್ರತಿಕಲ್ಪನ್ತ ಇದಂ ಬ್ರಹ್ಮಾಯಾತೀದಮಾಗಚ್ಛತೀತಿ ॥ ೩೭ ॥ + ತದ್ಯಥಾರಾಜಾನಂ ಪ್ರಯಿಯಾಸನ್ತಮುಗ್ರಾಃ ಪ್ರತ್ಯೇನಸಸ್ಸೂತಗ್ರಾಮಣ್ಯೋಽಭಿಸಮಾಯಂತ್ಯೇವಮೇವೇಮ ಮಾತ್ಮಾನಮನ್ತಕಾಲೇಸರ್ವೇಪ್ರಾಣಾಅಭಿಸಮಾಯನ್ತಿ ಯತ್ರೈತದೂರ್ಧ್ವೋಚ್ಛ್ವಾಸೀಭವತಿ ॥ ೩೮ ॥

— ಅಥ ಚತುರ್ಥಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮ್. —

* ಸಯತ್ರಾಯಮಾತ್ಮಾಬಲ್ಯಂ ನ್ಯೇತ್ಯಸಮ್ಮೋಹಮಿವನ್ಯೇತ್ಯಥೈನಮೇತೇ ಪ್ರಾಣಾಅಭಿಸಮಾಯನ್ತಿ ಸಏತಾಸ್ತೇಜೋಮಾತ್ರಾಃ ಸಮಭ್ಯಾದದಾನೋ ಹೃದಯಮೇವಾನ್ವವಕ್ರಾಮತಿ ಸಯತ್ರೈಷಚಾಕ್ಷುಷಃ ಪುರುಷಃ ಪರಾಙ್ಪರ್ಯಾವರ್ತತೇಽಥಾ ರೂಪಜ್ಞೋ ಭವತಿ ॥ ೧ ॥ ಏಕೀಭವತಿನ ಪಶ್ಯತೀತ್ಯಾಹುರೇಕೀಭವತಿ ನಜಿಘ್ರತೀತ್ಯಾಹುರೇಕೀಭವತಿ ನರಸಯತ ಇತ್ಯಾಹುರೇಕೀಭವತಿ ನವದತೀತ್ಯಾಹುರೇಕೀ ಭವತಿನಶೃಣೋತೀತ್ಯಾಹುರೇಕೀಭವತಿನಮನುತ ಇತ್ಯಾಹುರೇಕೀಭವತಿನಸ್ಪೃಶತೀತ್ಯಾಹುರೇಕೀಭವತಿ ನವಿಜಾನಾತೀತ್ಯಾಹುಸ್ತಸ್ಯಹೈತಸ್ಯಹೃದಯಸ್ಯಾಗ್ರಂ ಪ್ರದ್ಯೋತತೇತೇನ ಪ್ರದ್ಯೋತೇನೈಷ ಆತ್ಮಾನಿಷ್ಕ್ರಾಮತಿ । ಚಕ್ಷುಷೋವಾ ಮೂರ್ಧ್ನೋವಾ ನ್ಯೇಭ್ಯೋವಾ ಶರೀರದೇಶೇಭ್ಯ ಸ್ತಮುತ್ಕ್ರಾಮನ್ತಂ ಪ್ರಾಣೋಽನೂತ್ಕ್ರಾಮತಿ ಪ್ರಾಣಮನೂತ್ಕ್ರಾಮನ್ತಗ್ಂ ಸರ್ವೇಪ್ರಾಣಾ ಅನೂತ್ಕ್ರಾಮನ್ತಿ ಸವಿಜ್ಞಾನೋ ಭವತಿ ಸವಿಜ್ಞಾನಮೇವಾನ್ವವಕ್ರಾಮತಿ। ತಂ ವಿದ್ಯಾಕರ್ಮಣೀ ಸಮನ್ವಾರಭೇತೇ ಪೂರ್ವಪ್ರಜ್ಞಾಚ ॥ ೨ ॥ ತದ್ಯಥಾತೃಣ

+ ಯತ್ರೈತದೂರ್ಧ್ವೋಚ್ಛ್ವಾಸೀ ಭವತೀತಿ, ರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯಪಾಠಃ.

* ಪರ್ಯಾವರ್ತತೇಽಥಾರೂಪಜ್ಞೋ ಭವತೀತಿ,ರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯಪಾಠಃ.

ಜಲಾಯುಕಾತೃಣಸ್ಯಾನ್ತಂಗತ್ವಾ ನ್ಯಮಾಕ್ರಮಮಾ ಕ್ರಮ್ಯಾತ್ಮಾನ ಮು
ಪಸಗ್ಂ ಹರತ್ಯೇವಮೇವಾಯಮಾತ್ಮೇದಗ್ಂ ಶರೀರಂನಿಹತ್ಯಾ ವಿದ್ಯಾಂಗ
ಮಯಿತ್ವಾನ್ಯ ಮಾಕ್ರಮಮಾ ಕ್ರಮ್ಯಾತ್ಮಾನಮುಪಸಗ್ಂ ಹರತಿ ॥ ೩ ॥
ತದ್ಯಥಾಪೇಶಸ್ಕಾರೀ ಪೇಶಸೋಮಾತ್ರಾ ಮುಪಾದಾಯಾನ್ಯನ್ನವತರಂ ಕ
ಲ್ಯಾಣತರಗ್ಂ ರೂಪಂತನುತಏವಮೇವಾಯ ಮಾತ್ಮೇದಗ್ಂ ಶರೀರಂನಿಹತ್ಯಾ
ವಿದ್ಯಾಂ ಗಮಯಿತ್ವಾನ್ಯನ್ನ ವತರಂ ಕಲ್ಯಾಣತರಗ್ಂರೂಪಂ ಕುರುತೇಪಿ
ತ್ರ್ಯಂ ವಾಗಾಂಧರ್ವಂ ವಾದೈವಂವಾ ಪ್ರಾಜಾಪತ್ಯಂವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಂವಾ ನ್ಯೇ
ಷಾಂವಾ ಭೂತಾನಾಮ್ ॥ ೪ ॥ ಸವಾಅಯಮಾತ್ಮಾ ಬ್ರಹ್ಮವಿಜ್ಞಾನಮಯೋ
ಮನೋಮಯಃ ಪ್ರಾಣಮಯ ಶ್ಚಕ್ಷುರ್ಮಯ ಶ್ರೋತ್ರಮಯಃ ಪೃಥಿ
ವೀಮಯ ಆಪೋಮಯೋವಾಯುಮಯ ಆಕಾಶಮಯ ಸ್ತೇಜೋಮ
ಯೋ ತೇಜೋಮಯಃ ಕಾಮಮಯೋ ಕಾಮಮಯಃ ಕ್ರೋಧಮಯೋ
ಕ್ರೋಧಮಯೋ ಧರ್ಮಮಯೋ ಧರ್ಮಮಯಸ್ಸರ್ವಮಯ ಸ್ತದ್ಯದೇತದಿದಂ
ಮಯೋ ದೋಮಯ ಇತಿ ಯಥಾಕಾರೀಯಥಾ ಚಾರೀತಥಾಭವತಿಸಾಧು
ಕಾರೀ ಸಾಧುರ್ಭವತಿ ಪಾಪಕಾರೀಪಾಪೋಭವತಿಪುಣ್ಯಃ ಪುಣ್ಯೇನಕರ್ಮ
ಣಾಭವತಿಪಾಪಃ ಪಾಪೇನ । ಅಥೋಖಲ್ವಾಹುಃ ಕಾಮಮಯ ಏವಾ
ಯಂಪುರುಷ ಇತಿಸಯಥಾಕಾಮೋಭವತಿ ತತ್ಕ್ರತುರ್ಭವತಿ ಯತ್ಕ್ರತುರ್ಭ
ವತಿ ತತ್ಕರ್ಮ ಕುರುತೇ ಯತ್ಕರ್ಮ ಕುರುತೇ ತದಭಿಸಂಪದ್ಯತೇ ॥ ೫ ॥ ತದೇಷ
ಶ್ಲೋಕೋಭವತಿ ತದೇವಸಕ್ತಸ್ಸಹಕರ್ಮಣೈತಿ ಲಿಂಗಂಮನೋಯತ್ರ ನಿಷ
ಕ್ತಮಸ್ಯ । ಪ್ರಾಪ್ಯಾನ್ತಂಕರ್ಮಣ ಸ್ತಸ್ಯಯತ್ಕಿಂಚೇಹ ಕರೋತ್ಯಯಮ್ ।
ತಸ್ಮಾಲ್ಲೋಕಾತ್ಪುನ ರೇತ್ಯಸ್ಮೈಲೋಕಾಯಕರ್ಮಣ ಇತಿನುಕಾಮಯ
ಮಾನೋಥಾಕಾಮಯಮಾನೋಯೋ ಕಾಮೋನಿಷ್ಕಾಮ ಆಪ್ತಕಾಮ
ಆತ್ಮಕಾಮಃನತಸ್ಯ ಪ್ರಾಣಾಉತ್ಕ್ರಾಮನ್ತಿ ಬ್ರಹ್ಮೈವಸನ್ ಬ್ರಹ್ಮಾಪ್ಯೇ
ತಿ ॥ ೬ ॥ ತದೇಷಶ್ಲೋಕೋಭವತಿ । ಯದಾಸರ್ವೇ ಪ್ರಮುಚ್ಯನ್ತೇ ಕಾ
ಮಾಯೇಸ್ಯ ಹೃದಿಶ್ರಿತಾಃ । ಅಥಮರ್ತ್ಯೋ ಮೃತೋಭವತ್ಯತ್ರ ಬ್ರಹ್ಮಸ
ಮಶ್ನುತ ಇತಿ ತದ್ಯಥಾ ಹಿನಿರ್ಲ್ವಯನೀವಲ್ಮೀಕೇಮೃತಾ ಪ್ರತ್ಯಸ್ತಾ ಶಯೀ
ತೈವಮೇ ವೇದಗ್ಂ ಶರೀರಗ್ಂಶೇತೇ । ಅಥಾಯಮಶರೀರೋ ಮೃತಃಪ್ರಾ
ಣೋ ಬ್ರಹ್ಮೈವತೇಜಏವ ಸೋಹಂಭಗವತೇ ಸಹಸ್ರಂ ದದಾಮೀತಿಹೋ
ವಾಚ ಜನಕೋವೈದೇಹಃ ॥ ೭ ॥ ತದೇತೇಶ್ಲೋಕಾಭವನ್ತಿ । ಅಣುಃಪನ್ಥಾ

ವಿತತಃ ಪುರಾಣೋಽಮಾಗ್ ಸ್ಪೃಷ್ಟೋಽನುವಿತ್ತೋಽಮಯೈವ । ತೇನಧೀರಾ ಅಪಿಯನ್ತಿ ಬ್ರಹ್ಮವಿದಸ್ಸ್ವರ್ಗಂ ಲೋಕಮಿತ ಊರ್ಧ್ವವಿಮುಕ್ತಾಃ ॥೮॥ ತಸ್ಮಿಂಚ್ಛುಕ್ಲಮುತ ನೀಲಮಾಹುಃ ಪಿಙ್ಗಳಗ್ ಹರಿತಂಲೋಹಿತಂಚ । ಏಷಪಂಥಾ ಬ್ರಹ್ಮಣಾಹಾನುವಿತ್ತಃ ತೇನೈತಿ ಬ್ರಹ್ಮವಿತ್ಪುಣ್ಯ ಕೃತ್ತೈಜಸಶ್ಚ ॥೯॥ ಅನ್ಧಂತಮಃ ಪ್ರವಿಶನ್ತಿಯೇಽವಿದ್ಯಾಮುಪಾಸತೇ । ತತೋಭೂಯ ಇವತೇತಮೋಯ ಉ ವಿದ್ಯಾಯಾಗ್ ರತಾಃ ॥೧೦॥ ಅನನ್ದಾನಾಮತೇ ಲೋಕಾ ಅನ್ಧೇನತಮಸಾವೃತಾಃ । ತಾಗ್ ಸ್ತೇಪ್ರೇತ್ಯಾಭಿಗಚ್ಛನ್ತ್ಯವಿದ್ವಾಗ್ ಸೋಽಬುಧೋಜನಾಃ ॥೧೧॥ ಆತ್ಮಾನಂಚೇದ್ವಿಜಾನೀಯಾದಯಮಸ್ಮೀತಿಪೂರುಷಃ । ಕಿಮಿಚ್ಛನ್ಕಸ್ಯಕಾಮಾಯ ಶರೀರಮನುಸಂಜ್ವರೇತ್ ॥೧೨॥ * ಯಸ್ಯಾನುವಿತ್ತಃ ಪ್ರತಿಬುದ್ಧ ಆತ್ಮಾಸ್ಮಿನ್ಸನ್ದೇಹ್ಯೇಗಹನೇ ಪ್ರವಿಷ್ಟಃ । ಸವಿಶ್ವಕೃತ್ಸಹಿ ಸರ್ವಸ್ಯ ಕರ್ತಾತಸ್ಯ ಲೋಕಸ್ಸಉಲೋಕಏವ ॥೧೩॥ ಇಹೈವಸನ್ತೋಽಥವಿದ್ಮಸ್ತದ್ವಯಂ ನಚೇದವೇದಿರ್ಮಹತೀ ವಿನಷ್ಟಿಃ । ಯೇತದ್ವಿದುರಮೃತಾಸ್ತೇ ಭವನ್ತ್ಯಥೇತರೇ ದುಃಖಮೇವಾಪಿಯನ್ತಿ ॥೧೪॥ ಯದೈತಮನುಪಶ್ಯತ್ಯಾತ್ಮಾನಂ ದೇವಮಂಜಸಾ । ಈಶಾನಂ ಭೂತಭವ್ಯಸ್ಯನತತೋ ವಿಜುಗುಪ್ಸತೇ ॥೧೫॥ ‡ ಯಸ್ಮಾದರ್ವಾಕ್ಸಂವತ್ಸರೋಽಹೋಭಿಃಪರಿವರ್ತತೇ । ತದ್ದೇವಾ ಜ್ಯೋತಿಷಾಂಜ್ಯೋತಿರಾಯುರ್ಹೋಪಾಸತೇಽಮೃತಂ ॥೧೬॥ ಯಸ್ಮಿನ್ಪಂಚ ಪಂಚಜನಾ ಆಕಾಶಶ್ಚ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಃ । ತಮೇವಮನ್ಯ ಆತ್ಮಾನಂ ವಿದ್ವಾನ್ಬ್ರಹ್ಮಾಮೃತೋಽಮೃತಂ ॥೧೭॥ ಪ್ರಾಣಸ್ಯಪ್ರಾಣಮುತಚಕ್ಷುಷಶ್ಚಕ್ಷುರುತ ಶ್ರೋತ್ರಸ್ಯ ಶ್ರೋತ್ರಂ । ಮನಸೋಯೇಮನೋವಿದುಃ । ತೇನಿಚಿಕ್ಯುರ್ಬ್ರಹ್ಮ ಪುರಾಣಮಗ್ರ್ಯಮ್ ॥೧೮॥ ಮನಸೈವಾನುದ್ರಷ್ಟವ್ಯಂ ನೇಹನಾನಾಸ್ತಿಕಿಂಚನ । ಮೃತ್ಯೋಸ್ಸ ಮೃತ್ಯುಮಾಪ್ನೋತಿ ಯಇಹನಾನೇವಪಶ್ಯತಿ ॥೧೯॥ ಏಕಧೈವಾನು ದ್ರಷ್ಟವ್ಯಮೇ ತದಪ್ರಮೇಯಂಧ್ರುವಂ । ವಿರಜಃಪರಆಕಾಶಾದಜಆತ್ಮಾ ಮಹಾನ್ಧ್ರುವಃ ॥೨೦॥ ತಮೇವಧೀರೋವಿಜ್ಞಾಯ ಪ್ರಜ್ಞಾಂ ಕುರ್ವೀತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಃ । ನಾನುಧ್ಯಾಯಾದ್ಬಹೂನ್ಛಬ್ದಾನ್ವಾಚೋ ವಿಗ್ಲಾ

* ಅಸ್ಮಿನ್ಸನ್ದೇಹೇ ಗಹನೇ ಇತಿ ರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯಪಾಠಃ.

‡ ತಂದೇವಾ ಇತಿ ರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯಪಾಠಃ.

ಏನಸಗ್ ಹಿತದಿತಿ ॥ ೨೧ ॥ * ಸವಾಏಷಮಹಾನಜ ಆತ್ಮಾಯೋಽಯಂ ವಿಜ್ಞಾನ ಮಯಃ ಪ್ರಾಣೇಷು ಯಏಷೋಽಂತರ್ಹೃದಯ ಆಕಾಶಸ್ತಸ್ಮಿಂಛೇತೇಸರ್ವಸ್ಯ ವಶೀಸರ್ವಸ್ಯೇಶಾನಃ ಸರ್ವಸ್ಯಾಧಿಪತಿಸ್ಸನಸಾಧುನಾಕರ್ಮಣಾ ಭೂಯಾನ್ನೋಏವಾ ಸಾಧುನಾಕನೀಯಾನ್ । ಏಷಸರ್ವೇಶ್ವರ ಏಷಭೂತಾಧಿಪತಿರೇಷ ಭೂತಪಾಲಏಷ ಸೇತುರ್ವಿಧರಣಏಷಾಂ ಲೋಕಾನಾಮಸಂ ಭೇದಾಯ ತಮೇತಂ ವೇದಾನುವಚನೇನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾವಿವಿದಿಷನ್ತಿ । ಯಜ್ಞೇನದಾನೇನತಪಸಾ ನಾಶಕೇನೈತಮೇವವಿದಿತ್ವಾ ಮುನಿರ್ಭವತಿ । ಏತಮೇವಪ್ರವ್ರಾಜಿನೋಲೋಕಮಿಚ್ಛನ್ತಃ ಪ್ರವ್ರಜಂತಿ । ಏತದ್ಧಸ್ಮವೈ ತತ್ಪೂರ್ವೇ ವಿದ್ವಾಗ್ಂಸಃ ಪ್ರಜಾಂನಕಾಮಯನ್ತೇಕಿಂ ಪ್ರಜಯಾಕರಿಷ್ಯಾಮಃ । ಯೇಷಾಂನೋಯಮಾತ್ಮಾಯಂ ಲೋಕ ಇತಿತೇ ಹಸ್ಮಪುತ್ರೈಷಣಾಯಾಶ್ಚ ವಿತ್ತೈಷಣಾಯಾಶ್ಚ ಲೋಕೇಷಣಾಯಾಶ್ಚ ವ್ಯುತ್ಥಾಯಾಥಭಿಕ್ಷಾಚರ್ಯಂಚರನ್ತಿಯಾಹ್ಯೇವ ಪುತ್ರೈಷಣಾ ಸಾ ವಿತ್ತೈಷಣಾ ಯಾ ವಿತ್ತೈಷಣಾಸಾ ಲೋಕೈಷಣೋಭೇಹ್ಯೇತೇ ಏಷಣೇಏವಭವತಃ । ಸಏಷನೇತಿನೇತ್ಯಾತ್ಮಾ ಗೃಹ್ಯೋನಹಿಗೃಹ್ಯತೇ ಶೀರ್ಯೋನಹಿಶೀರ್ಯತೇ ಸಂಗೋನಹಿಸಜ್ಯತೇ ಸಿತೋನವ್ಯಥತೇನರಿಷ್ಯತ್ಯೇತ ಮುಹೈವೈತೇನತರತಇತಿ । ಅತಃಪಾಪಮಕರವಮಿತ್ಯತಃ ಕಲ್ಯಾಣಮಕರವಮಿತ್ಯುಭೇ ಉಹ್ಯೇವೈಷಏತೇತರತಿನೈನಂ ಕೃತಾಕೃತೇತಪತಃ ॥ ೨೨ ॥ ತದೇತದೃಚಾಭ್ಯುಕ್ತಂ । ಏಷನಿತ್ಯೋಮಹಿಮಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಯನವರ್ಧತೇ ಕರ್ಮಣಾನೋಕನೀಯಾನ್ ॥ ತಸ್ಯೈವಸ್ಯಾತ್ಪದವಿತ್ತಂ ವಿದಿತ್ವಾನಲಿಪ್ಯತೇ ಕರ್ಮಣಾಪಾಪಕೇನೇತಿ । ತಸ್ಮಾದೇವಂವಿಚ್ಛಾಂತೋದಾಂತ ಉಪರತಸ್ತಿತಿಕ್ಷುಃ ಸ್ಸಮಾಹಿತೋಭೂತ್ವಾ ತ್ಮನ್ಯೇವಾತ್ಮಾನಂ ಪಶ್ಯತಿಸರ್ವಮಾತ್ಮಾನಂ ಪಶ್ಯತಿನೈನಂ ಪಾಪ್ಮಾತರತಿಸರ್ವಂ ಪಾಪ್ಮಾನಂತರತಿನೈನಂ ಪಾಪ್ಮಾತಪತಿಸರ್ವಂ ಪಾಪ್ಮಾನಂ ತಪತಿ ವಿಪಾಪೋವಿರಜೋವಿಚಿಕಿತ್ಸೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಭವತ್ಯೇಷ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಸ್ಸಮ್ರಾಡಿತಿ ಹೋವಾಚ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯಸ್ಸೋಹಂ ಭಗವತೇ ವಿದೇಹಾನ್ದದಾಮಿಮಾಂ ಚಾಪಿ ಸಹದಾಸ್ಯಾಯೇತಿ ॥ ೨೩ ॥ ಸವಾಏಷಮಹಾನಜ ಆತ್ಮಾನ್ನಾದೋ

* ಪುತ್ರೇಷಣಾ ವಿತ್ತೇಷಣಾ ಲೋಕೇಷಣೇತಿ ಉಭಇತ್ಯೈವೈಷ ಇತಿಚ, ರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯಪಾಠಃ.

ವಸುದಾನೋವಿನ್ದತೇ ವಸು ಯಏವಂವೇದ ॥ ೨೪ ॥ ಸವಾಏಷ ಮಹಾನಜ ಆತ್ಮಾ ಜರೋಮರೋಮೃತೋ ಭಯೋ ಬ್ರಹ್ಮಾಭಯಂವೈ ಬ್ರಹ್ಮಾಭಯಗ್‌ಹಿವೈ ಬ್ರಹ್ಮಭವತಿ ಯಏವಂವೇದ ॥ ೨೫ ॥

—ಅಥ ಪಞ್ಚಮಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮ್.—

ಅಥಹ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯಸ್ಯದ್ವೇಭಾರ್ಯೇ ಬಭೂವತುರ್ಮೈತ್ರೇಯೀಚ ಕಾತ್ಯಾಯನೀಚ ತಯೋರ್ಹ್ವಮೈತ್ರೇಯೀ ಬ್ರಹ್ಮವಾದಿನೀ ಬಭೂವಸ್ತ್ರೀ ಪ್ರಜ್ಞೈವತರ್ಹಿ ಕಾತ್ಯಾಯನ್ಯಥಹ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯೋನ್ಯದ್ವೃತ್ತ ಮುಪಾಕರಿಷ್ಯನ್ ॥೧॥ ಮೈತ್ರೇಯೀತಿಹೋವಾಚ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯಃ ಪ್ರವ್ರಜಿಷ್ಯನ್ವಾಅರೇ ಹಮಸ್ಮಾತ್ಸ್ಥಾನಾದಸ್ಮಿಹಂತತೇನಯಾ ಕಾತ್ಯಾಯನ್ಯಾಂತಂ ಕರವಾಣೀತಿ ॥೨॥ ಸಾಹೋವಾಚ ಮೈತ್ರೇಯೀಯನ್ನುಮ ಇಯಂಭಗೋಸ್ಸರ್ವಾ ಪೃಥಿವೀವಿತ್ತೇನ ಪೂರ್ಣಾಸ್ಯಾತ್ಸ್ಯಾನ್ನ್ವ ಹನ್ತೇನಾಮೃತಾ ಆಹೋನೇತಿನೇತಿಹೋವಾಚಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯೋಯಥೈವೋಪಕರಣವತಾಂ ಜೀವಿತಂ ತಥೈವತೇ ಜೀವಿತಗ್ ಸ್ಯಾದಮೃತತ್ವಸ್ಯತು ನಾಶಾಸ್ತಿವಿತ್ತೇನೇತಿ॥೩॥ ಸಾಹೋವಾಚ ಮೈತ್ರೇಯೀಯೇನಾಹಂ ನಾಮೃತಾಸ್ಯಾಂ ಕಿಮಹಂತೇನ ಕುರ್ಯಾಂ ಯದೇವಭಗವಾನ್ವೇತ್ಥ ತದೇವಮೇವಿಬ್ರೂಹೀತಿ ॥೪॥ ಸಹೋವಾಚ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯಃ ಪ್ರಿಯಾವೈಖಲುನೋ ಭವತೀಸತೀ ಪ್ರಿಯಮವೃಧಸ್ಹನ್ತತರ್ಹಿ ಭವತ್ಯೇ ತದ್ವ್ಯಾಖ್ಯಾಸ್ಯಾಮಿ ತೇವ್ಯಾಚಕ್ಷಾಣಸ್ಯತುಮೇನಿದಿಧ್ಯಾಸಸ್ವೇತಿ ॥ ೫ ॥ ಸಹೋವಾಚ ನವಾಅರೇಪತ್ಯುಃ ಕಾಮಾಯಪತಿಃ ಪ್ರಿಯೋಭವತ್ಯಾತ್ಮನಸ್ತು ಕಾಮಾಯಪತಿಃ ಪ್ರಿಯೋಭವತಿ। ನವಾಅರೇಜಾಯಾಯೈ ಕಾಮಾಯಜಾಯಾ ಪ್ರಿಯಾಭವತ್ಯಾತ್ಮನಸ್ತು ಕಾಮಾಯಜಾಯಾಪ್ರಿಯಾಭವತಿ । ನವಾಅರೇಪುತ್ರಾಣಾಂ ಕಾಮಾಯಪುತ್ರಾಃ ಪ್ರಿಯಾಭವನ್ತ್ಯಾತ್ಮನಸ್ತು ಕಾಮಾಯಪುತ್ರಾಃ ಪ್ರಿಯಾಭವನ್ತಿ । ನವಾಅರೇವಿತ್ತಸ್ಯ ಕಾಮಾಯವಿತ್ತಂಪ್ರಿಯಂ ಭವತ್ಯಾತ್ಮನಸ್ತು ಕಾಮಾಯವಿತ್ತಂ ಪ್ರಿಯಂ ಭವತಿ । ನವಾಅರೇಪಶೂನಾಂ ಕಾಮಾಯಪಶವಃಪ್ರಿಯಾ ಭವನ್ತ್ಯಾತ್ಮನಸ್ತುಕಾಮಾಯ ಪಶವಃಪ್ರಿಯಾಭವನ್ತಿ । ನವಾಅರೇಬ್ರಹ್ಮಣಃ ಕಾಮಾಯ ಬ್ರಹ್ಮಪ್ರಿಯಂ ಭವತ್ಯಾತ್ಮನಸ್ತುಕಾಮಾಯ ಬ್ರಹ್ಮಪ್ರಿಯಂಭವತಿ । ನವಾಅರೇಕ್ಷತ್ರಸ್ಯ ಕಾಮಾಯಕ್ಷತ್ರಂ ಪ್ರಿಯಂಭವತ್ಯಾತ್ಮನಸ್ತು ಕಾಮಾಯಕ್ಷತ್ರಂಪ್ರಿಯಂಭವತಿ । ನವಾಅರೇಲೋಕಾನಾಂ ಕಾಮಾಯಲೋಕಾಃ ಪ್ರಿ

ಯಾಭವನ್ತ್ಯಾತ್ಮನಸ್ತು ಕಾಮಾಯ ಲೋಕಾಃ ಪ್ರಿಯಾಭವನ್ತಿ । ನವಾಅ
ರೇದೇವಾನಾಂಕಾಮಾಯದೇವಾಃ ಪ್ರಿಯಾಭವನ್ತ್ಯಾತ್ಮನಸ್ತು ಕಾಮಾಯ
ದೇವಾಃ ಪ್ರಿಯಾಭವನ್ತಿ । ನವಾಅರೇವೇದಾನಾಂ ಕಾಮಾಯವೇದಾಃಪ್ರಿ
ಯಾಭವನ್ತ್ಯಾತ್ಮನಸ್ತು ಕಾಮಾಯವೇದಾಃ ಪ್ರಿಯಾಭವನ್ತಿ । ನವಾಅರೇ
ಭೂತಾನಾಂ ಕಾಮಾಯಭೂತಾನಿ ಪ್ರಿಯಾಣಿಭವನ್ತ್ಯಾತ್ಮನಸ್ತು ಕಾಮಾ
ಯಭೂತಾನಿಪ್ರಿಯಾಣಿಭವನ್ತಿ । ನವಾಅರೇಸರ್ವಸ್ಯಕಾಮಾಯ ಸರ್ವಂಪ್ರಿ
ಯಂ ಭವತ್ಯಾತ್ಮನಸ್ತು ಕಾಮಾಯಸರ್ವಂ ಪ್ರಿಯಂಭವತಿ । ಆತ್ಮಾವಾ ಅ
ರೇ ದ್ರಷ್ಟವ್ಯಶ್ಶ್ರೋತವ್ಯೋಮನ್ತವ್ಯೋ ನಿದಿಧ್ಯಾಸಿತವ್ಯೋ ಮೈತ್ರೇ
ಯ್ಯಾತ್ಮನಿಖಲ್ವರೇ ದೃಷ್ಟೇ ಶ್ರುತೇಮತೇವಿಜ್ಞಾತ ಇದಗ್ಂ ಸರ್ವಂವಿದಿತಮ್॥
॥ ೬ ॥ ಬ್ರಹ್ಮತಂ ಪರಾದಾದ್ಯೋಽನ್ಯತ್ರಾತ್ಮನೋ ಬ್ರಹ್ಮವೇದಕ್ಷತ್ರಂತಂ ಪ
ರಾದಾದ್ಯೋಽನ್ಯತ್ರಾತ್ಮನಃಕ್ಷತ್ರಂ ವೇದಲೋಕಾಸ್ತಂಪರಾದುರ್ಯೋಽನ್ಯತ್ರಾ
ತ್ಮನೋಲೋಕಾನ್ವೇದದೇವಾ ಸ್ತಂಪರಾ ದುರ್ಯೋಽನ್ಯತ್ರಾತ್ಮನೋದೇವಾ
ನ್ವೇದ ವೇದಾಸ್ತಂಪರಾದುರ್ಯೋ ಽನ್ಯತ್ರಾತ್ಮನೋವೇದಾನ್ವೇದ ಭೂತಾನಿ
ತಂಪರಾದುರ್ಯೋಽನ್ಯತ್ರಾತ್ಮನೋಭೂತಾನಿ ವೇದಸರ್ವಂತಂ ಪರಾದಾದ್ಯೋ
ನ್ಯತ್ರಾತ್ಮನ ಸ್ಸರ್ವಂವೇದೇದಂ ಬ್ರಹ್ಮೇದಂಕ್ಷತ್ರಮಿಮೇಲೋಕಾ ಇಮೇ
ದೇವಾ ಇಮೇವೇದಾ ಇಮಾನಿ ಸರ್ವಾಣಿಭೂತಾನೀದಗ್ಂ ಸರ್ವಂಯದಯ
ಮಾತ್ಮಾ ॥೭॥ ಸಯಥಾದುಂದುಭೇರ್ಹನ್ಯಮಾನಸ್ಯನಬಾಹ್ಯಾಞ್ಛಬ್ದಾಞ್ ಶ
ಕ್ನುಯಾದ್ಗ್ರಹಣಾಯ ದುನ್ದುಭೇಸ್ತು ಗ್ರಹಣೇನ ದುಂದುಭ್ಯಾಘಾತಸ್ಯವಾಶ
ಬ್ದೋ ಗೃಹೀತಃ ॥ ೮ ॥ ಸಯಥಾಶಂಖಸ್ಯಧ್ಮಾಯಮಾನಸ್ಯ ನಬಾಹ್ಯಾಞ್
ಶಬ್ದಾಞ್ ಶಕ್ನುಯಾದ್ಗ್ರಹಣಾಯ ಶಂಖಸ್ಯತುಗ್ರಹಣೇನ ಶಂಖಧ್ಮಸ್ಯ ವಾಶ
ಬ್ದೋಗೃಹೀತಃ ॥೯॥ ಸಯಥಾವೀಣಾಯೈ ವಾದ್ಯಮಾನಾಯೈ ನಬಾ
ಹ್ಯಾಞ್ ಶಬ್ದಾಞ್ ಶಕ್ನುಯಾದ್ಗ್ರಹಣಾಯ ವೀಣಾಯೈತುಗ್ರಹಣೇನ ವೀಣಾ
ವಾದಸ್ಯ ವಾಶಬ್ದೋಗೃಹೀತಃ ॥೧೦॥ ಸಯಥಾರ್ದ್ರೈಧಾಗ್ನೇ ರಭ್ಯಾಹಿತ
ಸ್ಯ ಪೃಥಗ್ಧೂಮಾವಿನಿಶ್ಚರನ್ತ್ಯೇವಂವಾಅರೇ ಸ್ಯಮಹತೋಭೂತಸ್ಯನಿಶ್ಶ್ವ
ಸಿತಮೇತದ್ಯ ದೃಗ್ವೇದೋ ಯಜುರ್ವೇದಸ್ಸಾಮವೇದೋ ಽಥರ್ವಾಙ್ಗಿರಸ ಇ
ತಿಹಾಸಃಪುರಾಣಂವಿದ್ಯಾ ಉಪನಿಷದ ಶ್ಶ್ಲೋಕಾಸ್ಸೂತ್ರಾಣ್ಯನು ವ್ಯಾಖ್ಯಾ
ನಾನಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಾನೀಷ್ಟಗ್ಂ ಹುತಮಾಶಿತಂಪಾಯಿತಮಯಂಚಲೋಕಃಪ
ರಶ್ಚ ಲೋಕಸ್ಸರ್ವಾಣಿಚ ಭೂತಾನ್ಯಸ್ಯೈವೈತಾನಿ ಸರ್ವಾಣಿನಿಶ್ಶ್ವಸಿತಾನಿ॥೧೧

ಸಯಥಾಸರ್ವಾಸಾಮಪಾಗ್ಂ ಸಮುದ್ರಏಕಾಯನಮೇವಗ್ಂ ಸರ್ವೇಷಾಗ್ಂ
ಸ್ಪರ್ಶಾನಾಂತ್ವಗೇಕಾಯನಮೇವಗ್ಂ ಸರ್ವೇಷಾಗ್ಂ ರಸಾನಾಂಜಿಹ್ವೈಕಾ-
ಯನಮೇವಗ್ಂ ಸರ್ವೇಷಾಂಗನ್ಧಾನಾಂ ನಾಸಿಕೇಕಾಯನಮೇವಗ್ಂ ಸರ್ವೇ-
ಷಾಗ್ಂ ರೂಪಾಣಾಂ ಚಕ್ಷುರೇಕಾಯನಮೇವಗ್ಂ ಸರ್ವೇಷಾಗ್ಂ ಶಬ್ದಾನಾ-
ಗ್ಂ ಶ್ರೋತ್ರಮೇಕಾಯನಮೇವಗ್ಂ ಸರ್ವೇಷಾಗ್ಂ ಸಂಕಲ್ಪಾನಾಂಮನ ಏ-
ಕಾಯನಮೇವಗ್ಂ ಸರ್ವಾಸಾಂವಿದ್ಯಾನಾಗ್ಂ ಹೃದಯಮೇಕಾಯನಮೇವ-
ಗ್ಂ ಸರ್ವೇಷಾಗ್ಂ ಕರ್ಮಣಾಗ್ಂ ಹಸ್ತಾವೇಕಾಯನಮೇವಗ್ಂ ಸರ್ವೇಷಾಮಾ-
ನನ್ದಾನಾಮುಪಸ್ಥ ಏಕಾಯನಮೇವಗ್ಂ ಸರ್ವೇಷಾಂವಿಸರ್ಗಾಣಾಗ್ಂ ಪಾ-
ಯುರೇಕಾಯನಮೇವಗ್ಂ ಸರ್ವೇಷಾಮಧ್ವನಾಂ ಪಾದಾವೇಕಾಯನಮೇ-
ವಗ್ಂ ಸರ್ವೇಷಾಂವೇದಾನಾಗ್ಂ ವಾಗೇಕಾಯನಂ ॥೧೨॥ ಸಯಥಾಸೈನ್ಧವ-
ಘನೋಽನನ್ತರೋಽಬಾಹ್ಯಃಕೃತ್ಸ್ನೋ ರಸಘನ ಏವೈವಂವಾಅರೇಽಯಮಾ-
ತ್ಮಾನನ್ತರೋಽಬಾಹ್ಯಃಕೃತ್ಸ್ನಃ ಪ್ರಜ್ಞಾನಘನ ಏವೈತೇಭ್ಯೋಭೂತೇಭ್ಯ-
ಸ್ಸಮುತ್ಥಾಯತಾನ್ಯೇವಾನುವಿನಶ್ಯತಿನಪ್ರೇತ್ಯ ಸಂಜ್ಞಾಸ್ತೀತ್ಯರೇ ಬ್ರವೀ-
ಮೀತಿಹೋವಾಚ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯಃ ॥೧೩॥ ಸಾಹೋವಾಚ ಮೈತ್ರೇಯ್ಯ-
ತ್ರೈವಮಾಭಗವಾನ್ಮೋಹಾನ್ತಮಾಪೀಪಿಪನ್ನವಾ ಅಹಮಿಮಂ ವಿಜಾನಾ-
ಮೀತಿ ಸಹೋವಾಚನವಾ ಅರೇಽಹಂಮೋಹಂ ಬ್ರವೀಮ್ಯವಿನಾಶೀವಾ ಅ-
ರೇಽಯಮಾತ್ಮಾ ನುಚ್ಛಿತ್ತಿಧರ್ಮಾ ॥೧೪॥ ಯತ್ರಹಿದ್ವೈತಮಿವಭವತಿ ತದಿತ
ರಇತರಂಪಶ್ಯತಿ ತದಿತರ ಇತರಂಜಿಘ್ರತಿ ತದಿತರಇತರಗ್ಂ ರಸಯತೇ
ತದಿತರಇತರಮಭಿವದತಿ ತದಿತರಇತರಗ್ಂ ಶೃಣೋತಿತದಿತರ ಇತರಂಮನು
ತೇ ತದಿತರಇತರಗ್ಂ ಸ್ಪೃಶತಿತದಿತರ ಇತರಂವಿಜಾನಾತಿಯತ್ರತ್ವಸ್ಯ ಸರ್ವ-
ಮಾತ್ಮೈವಾಭೂತ್ತತ್ಕೇನಕಂ ಪಶ್ಯೇತ್ತತ್ಕೇನಕಂ ಜಿಘ್ರೇತ್ತತ್ಕೇನಕಗ್ಂ
ರಸಯೇತ್ತತ್ಕೇನಕಮಭಿವದೇತ್ತತ್ಕೇನಕಗ್ಂ ಶೃಣುಯಾತ್ತತ್ಕೇನಕಂ ಮ-
ನ್ವೀತ ತತ್ಕೇನಕಗ್ಂ ಸ್ಪೃಶೇತ್ತತ್ಕೇನಕಂ ವಿಜಾನೀಯಾದ್ಯೇನೇದಗ್ಂ ಸರ್ವಂ
ವಿಜಾನಾತಿತಂಕೇನ ವಿಜಾನೀಯಾತ್ಸ ಏಷನೇತಿನೇತ್ಯಾತ್ಮಾ ಗೃಹ್ಯೋನಹಿ
ಗೃಹ್ಯತೇಶೀರ್ಯೋನಹಿಶೀರ್ಯತೇ ಸಙ್ಗೋನಹಿಸಜ್ಯತೇ ಸಿತೋನವ್ಯಥತೇನರಿ
ಷ್ಯತಿವಿಜ್ಞಾತಾರಮರೇಕೇನ ವಿಜಾನೀಯಾದಿತ್ಯುಕ್ತಾನುಶಾಸನಾಸಿಮೈತ್ರೇ-
ಯ್ಯೇತಾವದರೇಖಲ್ವಮೃತತ್ವಮಿತಿಹೋಕ್ತ್ವಾ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯೋ ವಿಜ
ಹಾರ ॥೧೫॥ ಅಥವಗ್ಂಶಃಪೌತಿಮಾಷ್ಯಾತ್ಪೌತಿಮಾಷ್ಯೋ ಗೌಪವನಾ-

ದ್ಗೌಪವನಃ ಪೌತಿಮಾಷ್ಯಾತ್ಪೌತಿಮಾಷ್ಯೋ ಗೌಪವನಾದ್ಗೌಪವನಃ ಕೌಶಿಕಾತ್ಕೌಶಿಕಃ ಕೌಣ್ಡಿನ್ಯಾತ್ಕೌಣ್ಡಿನ್ಯಃ ಶಾಣ್ಡಿಲ್ಯಾಚ್ಛಾಣ್ಡಿಲ್ಯಃ ಕೌಶಿಕಾಚ್ಚ ಗೌತಮಾಚ್ಚ ಗೌತಮಃ ॥೧॥ ಆಗ್ನಿವೇಶ್ಯಾದಾಗ್ನಿವೇಶ್ಯೋ ಗಾರ್ಗ್ಯಾದ್ಗಾರ್ಗ್ಯೋ ಗಾರ್ಗ್ಯಾದ್ಗಾರ್ಗ್ಯೋ ಗೌತಮಾದ್ಗೌತಮಃ ಸೈತವಾತ್ಸೈತವಃ ಪಾರಾಶರ್ಯಾಯಣಾತ್ಪಾರಾಶರ್ಯಾಯಣೋ ಗಾರ್ಗ್ಯಾಯಣಾದ್ಗಾರ್ಗ್ಯಾಯಣ ಉದ್ದಾಲಕಾಯನಾದುದ್ದಾಲಕಾಯನೋ ಜಾಬಾಲಾಯನಾಜ್ಜಾಬಾಲಾಯನೋ ಮಾಧ್ಯನ್ದಿನಾಯನಾನ್ಮಾಧ್ಯನ್ದಿನಾಯನ ಸ್ಸೌಕರಾಯಣಾತ್ಸೌಕರಾಯಣಃ ಕಾಷಾಯಣಾತ್ಕಾಷಾಯಣಃ ಸಾಯಕಾಯನಾತ್ಸಾಯಕಾಯನಃ ಕೌಶಿಕಾಯನೇಃ ಕೌಶಿಕಾಯನಿಃ ॥೨॥ ಘೃತಕೌಶಿಕಾದ್ಘೃತಕೌಶಿಕಃ ಪಾರಾಶರ್ಯಾಯಣಾತ್ಪಾರಾಶರ್ಯಾಯಣಃ ಪಾರಾಶರ್ಯಾತ್ಪಾರಾಶರ್ಯೋ ಜಾತೂಕರ್ಣ್ಯಾಜ್ಜಾತೂಕರ್ಣ್ಯ ಆಸುರಾಯಣಾಚ್ಚ ಯಾಸ್ಕಾಚ್ಚಾಸುರಾಯಣಸ್ತ್ರೈವಣೇಸ್ತ್ರೈವಣಿರೌಪಜನ್ಧನೇರೌಪಜನ್ಧನಿರಾಸುರೇರಾಸುರಿರ್ಭಾರದ್ವಾಜಾದ್ಭಾರದ್ವಾಜ ಆತ್ರೇಯಾದಾತ್ರೇಯೋ ಮಾಣ್ಡೇರ್ಮಾಣ್ಡಿರ್ಗೌತಮಾದ್ಗೌತಮೋ ಗೌತಮಾದ್ಗೌತಮೋ ವಾತ್ಸ್ಯಾದ್ವಾತ್ಸ್ಯಃ ಶಾಣ್ಡಿಲ್ಯಾಚ್ಛಾಣ್ಡಿಲ್ಯಃ ಕೈಶೋರ್ಯಾತ್ಕಾಪ್ಯಾತ್ಕೈಶೋರ್ಯಃ ಕಾಪ್ಯಃ ಕುಮಾರಹಾರಿತಾತ್ಕುಮಾರಹಾರಿತೋ ಗಾಲವಾದ್ಗಾಲವೋ ವಿದರ್ಭೀಕೌಣ್ಡಿನ್ಯಾದ್ವಿದರ್ಭೀಕೌಣ್ಡಿನ್ಯೋ ವತ್ಸನಪಾತೋ ಬಾಭ್ರವಾದ್ವತ್ಸನಪಾದ್ಬಾಭ್ರವಃ ಪಥಸ್ಸೌಭರಾತ್ಪನ್ಥಾಸ್ಸೌಭರೋ ಯಾಸ್ಯಾದಾಙ್ಗಿರಸಾದಯಾಸ್ಯ ಆಙ್ಗಿರಸ ಆಭೂತೇಸ್ತ್ವಾಷ್ಟ್ರಾದಾಭೂತಿಸ್ತ್ವಾಷ್ಟ್ರೋ ವಿಶ್ವರೂಪಾತ್ತ್ವಾಷ್ಟ್ರಾದ್ವಿಶ್ವರೂಪಸ್ತ್ವಾಷ್ಟ್ರೋಽಶ್ವಿಭ್ಯಾಮಶ್ವಿನೌ ದಧೀಚ ಆಥರ್ವಣಾದ್ದಧ್ಯಙ್ಙಾಥರ್ವಣೋಽಥರ್ವಣೋ ದೈವಾದಥರ್ವಾ ದೈವೋ ಮೃತ್ಯೋಃ ಪ್ರಾಧ್ವಗ್ಂ ಸನಾನ್ಮೃತ್ಯುಃ ಪ್ರಾಧ್ವಗ್ಂ ಸನಃ ಪ್ರಧ್ವಗ್ಂ ಸನಾತ್ಪ್ರಧ್ವಗ್ಂ ಸನ ಏಕರ್ಷೇರೇಕರ್ಷಿರ್ವಿಪ್ರಚಿತ್ತೇರ್ವಿಪ್ರಚಿತ್ತಿರ್ವ್ಯಷ್ಟೇರ್ವ್ಯಷ್ಟಿಸ್ಸನಾರೋಃ ಸನಾರುಃ ಸನಾತನಾತ್ಸನಾತನಃ ಸನಕಾತ್ಸನಕಃ ಪರಮೇಷ್ಠಿನಃ ಪರಮೇಷ್ಠೀ ಬ್ರಹ್ಮಣೋ ಬ್ರಹ್ಮ ಸ್ವಯಮ್ಭು ಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ ॥೩॥

ಷಷ್ಠಾಧ್ಯಾಯಸ್ಸಮಾಪ್ತಃ - ಓಂ ತತ್ಸತ್.

———:0:———

ಬೃಹದಾರಣ್ಯಕೋಪನಿಷತ್-ಸಪ್ತಮಾಧ್ಯಾಯಃ.

—ಅಥ ಪ್ರಥಮಂಬ್ರಾಹ್ಮಣಮ್.—

ಹರಿಃ ಓಮ್ ॥ ಪೂರ್ಣಮದಃ ಪೂರ್ಣಮಿದಂ ಪೂರ್ಣಾತ್ಪೂರ್ಣಮುದಚ್ಯತೇ । ಪೂರ್ಣಸ್ಯಪೂರ್ಣಮಾದಾಯ ಪೂರ್ಣಮೇವಾವಶಿಷ್ಯತೇ ॥ ೧ ॥ ಓಂ೩ಖಂ ಬ್ರಹ್ಮ । ಖಂಪುರಾಣಂ ವಾಯುರಂಖಮಿತಿಹಸ್ಮಾಹ ಕೌರವ್ಯಾಯಣೀಪುತ್ರೋ ವೇದೋ ಯಂಬ್ರಾಹ್ಮಣಾವಿದು ರ್ವೇದೈನೇನಯದ್ವೇದಿತವ್ಯಮ್ ॥ ೨ ॥

—ಅಥ ದ್ವಿತೀಯಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮ್.—

ತ್ರಯಾಃಪ್ರಾಜಾಪತ್ಯಾಃ ಪ್ರಜಾಪತೌ ಪಿತರಿಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಮೂಷುರ್ದೇವಾ ಮನುಷ್ಯಾ ಅಸುರಾಉಷಿತ್ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಂದೇವಾ ಊಚುರ್ಬ್ರವೀತುನೋ ಭವಾನಿತಿ ತೇಭ್ಯೋ ಹೈತದಕ್ಷರಮುವಾಚದಇತಿವ್ಯಜ್ಞಾಸಿಷ್ಟಾ೩ಇತಿವ್ಯಜ್ಞಾಸಿಷ್ಮೇತಿಹೋಚುರ್ದಾಮ್ಯತೇತಿ ನಆತ್ಥೇತ್ಯೋಮಿತಿಹೋವಾಚ ವ್ಯಜ್ಞಾಸಿಷ್ಟೇತಿ ॥ ೧ ॥ ಅಥ ಹೈನಂ ಮನುಷ್ಯಾಊಚುರ್ಬ್ರವೀತುನೋ ಭವಾನಿತಿತೇಭ್ಯೋ ಹೈತದೇವಾಕ್ಷರಮುವಾಚದ ಇತಿವ್ಯಜ್ಞಾಸಿಷ್ಟಾ೩ ಇತಿವ್ಯಜ್ಞಾಸಿಷ್ಮೇತಿ ಹೋಚುರ್ದಯಧ್ವಮಿತಿನ ಆತ್ಥೇತ್ಯೋಮಿತಿಹೋವಾಚವ್ಯಜ್ಞಾಸಿಷ್ಟೇತಿ॥೨॥ಅಥಹೈನಮಸುರಾಊಚುರ್ಬ್ರವೀತುನೋ ಭವಾನಿತಿ ತೇಭ್ಯೋ ಹೈತದೇವಾಕ್ಷರಮುವಾಚದ ಇತಿವ್ಯಜ್ಞಾಸಿಷ್ಟಾ೩ಇತಿವ್ಯಜ್ಞಾಸಿಷ್ಮೇತಿಹೋಚುರ್ದಯಧ್ವಮಿತಿನ ಆತ್ಥೇತ್ಯೋಮಿತಿಹೋವಾಚ ವ್ಯಜ್ಞಾಸಿಷ್ಟೇತಿ ತದೇತದೇವೈಷಾ ದೈವೀವಾಗನು ವದತಿಸ್ತನಯಿತ್ನುರ್ದದದ ಇತಿದಾಮ್ಯತದತ್ತದಯಧ್ವಮಿತಿ ತದೇತತ್ತ್ರಯಗ್ಂ ಶಿಕ್ಷೇದ್ದಮಂದಾನಂದಯಾಮಿತಿ ॥ ೩ ॥

—ಅಥ ತೃತೀಯಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮ್.—

ಏಷಪ್ರಜಾಪತಿರ್ಯದ್ಧೃದಯಮೇ ತದ್ಬ್ರಹ್ಮೈತತ್ಸರ್ವಂ ತದೇತತ್ತ್ರ್ಯಕ್ಷರಗ್ಂ ಹೃದಯಮಿತಿ ಹೃ ಇತ್ಯೇಕಮಕ್ಷರಮಭಿಹರನ್ತ್ಯಸ್ಮೈ ಸ್ವಾಶ್ಚಾನ್ಯೇಚಯ ಏವಂವೇದದ ಇತ್ಯೇಕಮಕ್ಷರಂ ದದತ್ಯಸ್ಮೈಸ್ವಾಶ್ಚಾನ್ಯೇಚಯ ಏವಂವೇದಯಮಿತ್ಯೇಕ ಮಕ್ಷರಮೇತಿ ಸ್ವರ್ಗಂಲೋಕಂಯಏವಂವೇದ ॥೧॥

—ಅಥ ಚತುರ್ಥಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮ್.—

* ತದ್ವೈತದೇತದೇವತದಾಸಸತ್ಯಮೇವಸಯೋಹೈತಂ ಮಹದ್ಯಕ್ಷಂ

---

* ಸಯೋಹ್ಯೈ ತನ್ಮಹದ್ಯಕ್ಷಮಿತಿ, ರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯಪಾಠಃ.

ಪ್ರಥಮಜಂವೇದಸತ್ಯಂ ಬ್ರಹ್ಮೇತಿಜಯತೀ ಮಾಲ್ಲೋಕಾನ್ಜಿತ ಇನ್ನ್ವ ಸಾವ ಸದ್ಯಏವಮೇತಂ ಮಹದ್ಯಕ್ಷಂ ಪ್ರಥಮಜಂ ವೇದಸತ್ಯಂ ಬ್ರಹ್ಮೇತಿ ಸತ್ಯಗ್ ಹ್ಯೇವಬ್ರಹ್ಮ ॥ ೧ ॥ ಆಪಏವೇದಮಗ್ರ ಆಸುಸ್ತಾ ಆಪಃ ಸತ್ಯಮ ಸೃಜನ್ತಸತ್ಯಂ ಬ್ರಹ್ಮಬ್ರಹ್ಮಪ್ರಜಾಪತಿಂ ಪ್ರಜಾಪತಿರ್ದೇವಾಗ್ ಸ್ತೇದೇ ವಾಸ್ಸತ್ಯಮೇವೋಪಾಸತೇ ತದೇತತ್ತ್ರ್ಯಕ್ಷರಗ್ ಸತ್ಯಮಿತಿ ಸಇತ್ಯೇಕ ಮಕ್ಷರಂ ತೀತ್ಯೇಕಮಕ್ಷರಂಯಮಿತ್ಯೇಕಮಕ್ಷರಂ ಪ್ರಥಮೋತ್ತಮೇ ಅಕ್ಷ ರೇಸತ್ಯಂ ಮಧ್ಯತೋಽನೃತಂ ತದೇತದನೃತಮುಭಯತ ಸ್ಸತ್ಯೇನ ಪರಿಗೃಹೀ ತಗ್ ಸತ್ಯಭೂಯಮೇವಭವತಿನೈನಂ ವಿದ್ವಾಗ್ ಸ ಮನೃತಗ್ಂಹಿನಸ್ತಿ ॥೨॥

—ಅಥ ಪಞ್ಚಮಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮ್.—

ತದ್ಯತ್ಸತ್ಯಮಸೌಸ ಆದಿತ್ಯೋಯಏಷ ಏತಸ್ಮಿನ್ಮಣ್ಡಲೇ ಪುರುಷೋ ಯಶ್ಚಾಯಂ ದಕ್ಷಿಣೇಽಕ್ಷನ್ಪುರುಷಸ್ತಾವೇತಾ ವನ್ಯೋನ್ಯಸ್ಮಿನ್ಪ್ರತಿಷ್ಠಿ ತೌ ರಶ್ಮಿಭಿರೇಷೋಽಸ್ಮಿನ್ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಃ ಪ್ರಾಣೈರಯ ಮಮುಷ್ಮಿನ್ಸಯ ದೋ ತ್ಕ್ರಮಿಷ್ಯನ್ಭವತಿ ಶುದ್ಧಮೇವೈತನ್ಮಂಡಲಂ ಪಶ್ಯತಿನೈನಮೇತೇರ ಶ್ಮಯಃ ಪ್ರತ್ಯಾಯನ್ತಿ ॥ ೧ ॥ ಯಏಷಏತಸ್ಮಿನ್ಮಣ್ಡಲೇ ಪುರುಷಸ್ತಸ್ಯ ಭೂ ರಿತಿಶಿರಏಕಗ್ ಶಿರಏಕಮೇತದಕ್ಷರಂಭುವ ಇತಿ ಬಾಹೂದ್ವೌಬಾಹೂ ದ್ವೇ ಏತೇ ಅಕ್ಷರೇಸುವರಿತಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾದ್ವೇಪ್ರತಿಷ್ಠೇದ್ವೇ ಏತೇಅಕ್ಷರೇತಸ್ಯೋ ಪನಿಷದಹರಿತಿಹನ್ತಿ ಪಾಪ್ಮಾನಂಜಹಾತಿಚ ಯಏವಂವೇದ ॥೨॥ ಯೋಽಯಂ ದಕ್ಷಿಣೇಽಕ್ಷನ್ಪುರುಷಸ್ತಸ್ಯ ಭೂರಿತಿಶಿರಏಕಗ್ ಶಿರಏಕಮೇತದಕ್ಷರಂಭುವ ಇತಿ ಬಾಹೂದ್ವೌಬಾಹೂದ್ವೇಏತೇ ಅಕ್ಷರೇಸುವರಿತಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪ್ರತಿಷ್ಠೇ ದ್ವೇದ್ವೇ ಏತೇಅಕ್ಷರೇತಸ್ಯೋಪನಿಷದಹಮಿತಿ ಹನ್ತಿಪಾಪ್ಮಾನಂ ಜಹಾತಿ ಚ ಯಏವಂವೇದ ॥ ೩ ॥

—ಅಥ ಷಷ್ಠಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮ್.—

ಮನೋಮಯೋಽಯಂ ಪುರುಷೋಭಾಸ್ಸತ್ಯ ಸ್ತಸ್ಮಿನ್ನನ್ತರ್ಹೃದಯೇ ಯಥಾ ವ್ರೀಹಿರ್ವಾಯವೋವಾ ಸ ಏಷಸರ್ವಸ್ಯೇಶಾನಃ ಸರ್ವಸ್ಯಾಧಿಪತಿ ಸ್ಸ ರ್ವಮಿದಂ ಪ್ರಶಾಸ್ತಿಯದಿದಂಕಿಞ್ಚ ॥ ೧ ॥

—ಅಥ ಸಪ್ತಮಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮ್.—

ವಿದ್ಯುದ್ಬ್ರಹ್ಮೇತ್ಯಾಹುರ್ವಿದಾನಾದ್ವಿದ್ಯು ದ್ವಿದ್ಯತ್ಯೇನಂ ಪಾಪ್ಮನೋ ಯಏವಂ ವೇದವಿದ್ಯುದ್ಬ್ರಹ್ಮೇತಿ ವಿದ್ಯುದ್ಧ್ಯೇವಬ್ರಹ್ಮ ॥ ೧ ॥

—ಅಥ ಅಷ್ಟಮಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮ್.—

ವಾಚಂಧೇನುಮುಪಾಸೀತ ತಸ್ಯಾಶ್ಚತ್ವಾರಃ ಸ್ತನಾಃ ಸ್ವಾಹಾಕಾರೋವಷಟ್ಕಾರೋ ಹನ್ತಕಾರಸ್ಸ್ವಧಾಕಾರ ಸ್ತಸ್ಯೈದ್ವೌಸ್ತನೌದೇವಾ ಉಪಜೀವನ್ತಿಸ್ವಾಹಾಕಾರಂಚ ವಷಟ್ಕಾರಂಚ ಹನ್ತಕಾರಂ ಮನುಷ್ಯಾಸ್ಸ್ವಧಾಕಾರಂ ಪಿತರಸ್ತಸ್ಯಾಃ ಪ್ರಾಣಋಷಭೋ ಮನೋವತ್ಸಃ ॥ ೧ ॥

—ಅಥ ನವಮಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮ್.—

ಅಯಮಗ್ನಿ ರ್ವೈಶ್ವಾನರೋಯೋ ಯಮನ್ತಃ ಪುರುಷೇಯೇನೇದಮನ್ನಂಪಚ್ಯತೇಯದಿದಮದ್ಯತೇ ತಸ್ಯೈಷ ಘೋಷೋಭವತಿ ಯಮೇತತ್ಕರ್ಣಾವಪಿಧಾಯ ಶೃಣೋತಿಸಯದೋತ್ಕ್ರಮಿಷ್ಯನ್ಭವತಿನೈನಂ ಘೋಷಗ್ಂ ಶೃಣೋತಿ ..

—ಅಥ ದಶಮಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮ್.—

ಯದಾವೈಪುರುಷೋ ಸ್ಮಾಲ್ಲೋಕಾತ್ಪ್ರೈತಿಸವಾಯು ಮಾಗಚ್ಛತಿತಸ್ಮೈಸ ತತ್ರವಿಜಿಹೀತೇ ಯಥಾರಥಚಕ್ರಸ್ಯ ಖಂ ತೇನಸಊರ್ಧ್ವ ಆಕ್ರಮತೇಸ ಆದಿತ್ಯಮಾಗಚ್ಛತಿತಸ್ಮೈ ಸತತ್ರವಿಜಿಹೀತೇ ಯಥಾಡಮ್ಬರಸ್ಯ ಖಂ ತೇನಸಊರ್ಧ್ವ ಆಕ್ರಮತೇಸ ಚನ್ದ್ರಮಸಮಾಗಚ್ಛತಿ ತಸ್ಮೈಸತತ್ರ ವಿಜಿಹೀತೇ ಯಥಾದುನ್ದುಭೇಃ ಖಂ ತೇನಸಊರ್ಧ್ವ ಆಕ್ರಮತೇಸ ಲೋಕಮಾಗಚ್ಛತ್ಯ ಶೋಕಮಹಿಮಂ ತಸ್ಮಿನ್ವಸತಿಶಾಶ್ವತೀಸ್ಸಮಾಃ ॥ ೧

—ಅಥ ಏಕಾದಶಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮ್.—

ಏತದ್ವೈಪರಮಂ ತಪೋಯದ್ವ್ಯಾಹಿತ ಸ್ತಪ್ಯತೇಪರಮಗ್ಂಹೈವ ಲೋಕಂಜಯತಿಯ । ಏವಂವೇದೈತದ್ವೈಪರಮಂ ತಪೋಯಂ ಪ್ರೇತಮರಣ್ಯಗ್ಂ ಹರನ್ತಿಪರಮಗ್ಂ ಹೈವಲೋಕಂಜಯತಿ ಯಏವಂವೇದೈ ತದ್ವೈಪರಮಂ ತಪೋಯಂ ಪ್ರೇತ ಮಗ್ನಾವಭ್ಯಾದಧತಿ ಪರಮಗ್ಂ ಹೈವ ಲೋಕಂ ಜಯತಿ ಯ ಏವಂವೇದ ॥ ೧ ॥

—ಅಥ ದ್ವಾದಶಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮ್.—

ಅನ್ನಂಬ್ರಹ್ಮೇತ್ಯೇಕ ಆಹುಸ್ತನ್ನ ತಥಾಪೂಯತಿವಾ ಅನ್ನಮೃತೇ ಪ್ರಾಣಾತ್ಪ್ರಾಣೋ ಬ್ರಹ್ಮೇತ್ಯೇಕ ಆಹುಸ್ತನ್ನ ತಥಾಶುಷ್ಯತಿವೈ ಪ್ರಾಣಋತೇನ್ನಾ ದೇತೇಹತ್ವೇವದೇವತೇ ಏಕಧಾಭೂಯಂಭೂತ್ವಾ ಪರಮತಾಂಗಚ್ಛತಸ್ತದ್ಧಸ್ಮಾಹ ಪ್ರಾತೃದಃಪಿತರಂಕಿಗ್ಂ ಸ್ವಿದೇವೈವಂವಿದುಷೇ

ಸಾಧುಕುರ್ಯಾಂಕಿಮೇವಾಸ್ಮಾ ಅಸಾಧುಕುರ್ಯಾಮಿತಿ ಸಹಸ್ಮಾಹಪಾಣಿನಾ ಮಾಪ್ರಾತೃದಕಸ್ತ್ವೇನಯೋ ರೇಕಧಾಭೂಯಂಭೂತ್ವಾ ಪರಮತಾಂಗಚ್ಛತೀತಿ ತಸ್ಮಾ ಉಹೈತದುವಾಚವೀತ್ಯನ್ನಂವೈವಿ ಅನ್ನೇಹೀಮಾನಿ ಸರ್ವಾಣಿ ಭೂತಾನಿವಿಷ್ಟಾನಿರಮಿತಿ ಪ್ರಾಣೋವೈರಂ ಪ್ರಾಣೇಹೀಮಾನಿ ಸರ್ವಾಣಿ ಭೂತಾನಿ ರಮನ್ತೇಸರ್ವಾಣಿಹವಾ ಅಸ್ಮಿನ್ಭೂತಾನಿ ವಿಶನ್ತಿ ಸರ್ವಾಣಿಭೂತಾನಿರಮನ್ತೇ ಯಏವಂವೇದ ॥ ೧ ॥

— ಅಥ ತ್ರಯೋದಶಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮ್. —

ಉಕ್ಥಂಪ್ರಾಣೋವಾಉಕ್ಥಂ ಪ್ರಾಣೋಹೀದಗ್ ಸರ್ವಮುತ್ಥಾಪಯತ್ಯುದ್ಧಾಸ್ಮಾದುಕ್ಥವಿದ್ವೀರ ಸ್ತಿಷ್ಠತ್ಯುಕ್ಥಸ್ಯಸಾಯುಜ್ಯಗ್ ಸಲೋಕತಾಂಜಯತಿ ಯಏವಂವೇದ ॥೧॥ ಯಜುಃ ಪ್ರಾಣೋವೈಯಜುಃ ಪ್ರಾಣೇಹೀಮಾನಿ ಸರ್ವಾಣಿಭೂತಾನಿ ಯುಜ್ಯನ್ತೇ ಯುಜ್ಯನ್ತೇಹಾಸ್ಮೈ ಸರ್ವಾಣಿ ಭೂತಾನಿ ಶ್ರೈಷ್ಠ್ಯಾಯ ಯಜುಷಸ್ಸಾಯುಜ್ಯಗ್ ಸಲೋಕತಾಂಜಯತಿ ಯಏವಂವೇದ ॥೨॥ ಸಾಮಪ್ರಾಣೋವೈಸಾಮ ಪ್ರಾಣೇಹೀಮಾನಿಸರ್ವಾಣಿಭೂತಾನಿ ಸಮ್ಯಞ್ಚಿ ಸಮ್ಯಞ್ಚಿಹಾಸ್ಮೈ ಸರ್ವಾಣಿಭೂತಾನಿ ಶ್ರೈಷ್ಠ್ಯಾಯಕಲ್ಪನ್ತೇ ಸಾಮ್ನಸ್ಸಾಯುಜ್ಯಗ್ ಸಲೋಕತಾಂಜಯತಿ ಯಏವಂವೇದ ॥ ೩ ॥ ಕ್ಷತ್ರಂಪ್ರಾಣೋವೈಕ್ಷತ್ರಂ ಪ್ರಾಣೋಹಿವೈಕ್ಷತ್ರಂ ತ್ರಾಯತೇಹೈನಂ ಪ್ರಾಣಃ ಕ್ಷಣಿತೋಃ ಪ್ರಕ್ಷತ್ರಮ ತ್ರಮಾಪ್ನೋತಿಕ್ಷತ್ರಸ್ಯ ಸಾಯುಜ್ಯಗ್ ಸಲೋಕತಾಂಜಯತಿ ಯಏವಂವೇದ ॥ ೪ ॥

— ಅಥ ಚತುರ್ದಶಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮ್. —

ಭೂಮಿರನ್ತರಿಕ್ಷಂ ದ್ಯೌರಿತ್ಯಷ್ಟಾವಕ್ಷ ರಾಣ್ಯಷ್ಟಾಕ್ಷರಗ್ ಹವಾಏಕಂ ಗಾಯತ್ರ್ಯೈಪದಮೇ ತದು ಹೈವಾಸ್ಯಾ ಏತತ್ಸಯಾವದೇಷು ತ್ರಿಷುಲೋಕೇಷು ತಾವದ್ಧಜಯತಿಯೋಽಸ್ಯಾ ಏತದೇವಂಪದಂವೇದ ॥ ೧ ॥ ಋಚೋಯಜೂಗ್ಷಿ ಸಾಮಾನೀತ್ಯಷ್ಟಾವಕ್ಷರಾಣ್ಯಷ್ಟಾಕ್ಷರಗ್ ಹವಾ ಏಕಂಗಾಯತ್ರ್ಯೈ ಪದಮೇತದುಹೈವಾಸ್ಯಾ ಏತತ್ಸಯಾವತೀಯಂ ತ್ರಯೀ ವಿದ್ಯಾತಾವದ್ಧಜಯತಿಯೋಽಸ್ಯಾ ಏತದೇವಂಪದಂವೇದ॥೨॥ ಪ್ರಾಣೋಽಪಾನೋವ್ಯಾನ ಇತ್ಯಷ್ಟಾವಕ್ಷರಾಣ್ಯಷ್ಟಾಕ್ಷರಗ್ ಹವಾ ಏಕಂಗಾಯತ್ರ್ಯೈ ಪದಮೇತದುಹೈವಾಸ್ಯಾ ಏತತ್ಸಯಾವದಿದಂ ಪ್ರಾಣಿತಾವದ್ಧಜಯತಿಯೋಽಸ್ಯಾ ಏತದೇವಂ ಪದಂವೇದಾಥಾಸ್ಯಾ ಏತದೇವತುರೀಯಂ ದರ್ಶತಂಪದಂ ಪರೋರಜಾಯ

ಏಷತಪತಿಯದ್ವೈ ಚತುರ್ಥಂತತ್ತುರೀಯಂ ದರ್ಶತಂಪದಮಿತಿದದೃಶ ಇವ
ಹ್ಯೇಷ ಪರೋರಜಾ ಇತಿಸರ್ವಮುಹ್ಯೇವೈಷರಜ ಉಪರ್ಯುಪರಿ ತಪತ್ಯೇವ
ಗ್‌ಹೈವ ಶ್ರಿಯಾಯಶಸಾತಪತಿಯೋಽಸ್ಯಾ ಏತದೇವಂಪದಂವೇದ॥೩॥ * ಸೈ
ಷಾಗಾಯತ್ರ್ಯೇ ತಸ್ಮಿಗ್ ಸ್ತುರೀಯೆದರ್ಶತೆಪದೇ ಪರೋರಜಸಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿ
ತಾತದ್ವೈತತ್ಸತ್ಯೇ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಂಚಕ್ಷುರ್ವೈಸತ್ಯಂ ಚಕ್ಷುರ್ಹಿವೈಸತ್ಯಂ ತಸ್ಮಾ
ದ್ಯದಿದಾನೀಂದ್ವೌ ವಿವದಮಾನಾ ವೇಯಾತಾ ಮಹಮದರ್ಶಮಹಮಶ್ರೌಷ
ಮಿತಿ ಯಏವ ಬ್ರೂಯಾದಹಮದರ್ಶಮಿತಿ ತಸ್ಮಾಏವ ಶ್ರದ್ದಧ್ಯಾಮತದ್ವೈ
ತತ್ಸತ್ಯಂಬಲೇ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಂ ಪ್ರಾಣೋವೈಬಲಂ ತತ್ಪ್ರಾಣೇ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಂ
ತಸ್ಮಾದಾಹುರ್ಬಲಗ್ ಸತ್ಯಾದೋಗೀಯ ಇತ್ಯೇವಮ್ವೇಷಾ ಗಾಯತ್ರ್ಯ
ಧ್ಯಾತ್ಮಂ ಪ್ರಾಣೇಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಾಸಾ ಹೈಷಾಗಯಾಗ್ ಸ್ತತ್ರೇಪ್ರಾಣಾವೈಗ
ಯಾ ಸ್ತತ್ಪ್ರಾಣಾಗ್ ಸ್ತತ್ರೇತದ್ಯದ್ಗಯಾಗ್ ಸ್ತತ್ರೇತಸ್ಮಾದ್ಗಾಯತ್ರೀನಾ
ಮ ಸಯಾಮೇವಾಮೂಗ್ ಸಾವಿತ್ರೀಮನ್ವಾಹೈಷೈವಸಯಸ್ಮಾ ಅನ್ವಾಹ
ತಸ್ಯ ಪ್ರಾಣಾಗ್ಸ್ತ್ರಾಯತೇ ॥ ೪ ॥ ತಾಗ್ಹೈತಾಮೇಕೆಸಾವಿತ್ರೀ ಮನು
ಷ್ಟುಭಮನ್ವಾಹುರ್ವಾಗನುಷ್ಟುಬೇತದ್ವಾಚ ಮನುಬ್ರೂಮ ಇತಿನತಥಾಕು
ರ್ಯಾದ್ಗಾಯತ್ರೀಮೇವ ಸಾವಿತ್ರೀಮನುಬ್ರೂಯಾದ್ಯದಿಹವಾ ಅಪ್ಯೇವಂ ವಿದ್ಬ
ಹ್ವಿವಪ್ರತಿಗೃಹ್ಣಾತಿನಹೈವತದ್ಗಾಯತ್ರ್ಯಾ ಏಕಞ್ಚನಪದಮ್ಪ್ರತಿ ॥೫॥ ಸಯ ಇ
ಮಾಗ್ಸ್ತ್ರೀನ್ಲೋಕಾನ್ಪೂರ್ಣಾನ್ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಣೀಯಾತ್ಸೋಽಸ್ಯಾ ಏತತ್ಪ್ರಥಮಂ
ಪದಮಾಪ್ನುಯಾದಥಯಾವತೀಯಂ ತ್ರಯೀವಿದ್ಯಾಯಸ್ತಾವತ್ಪ್ರತಿ ಗೃಹ್ಣೀ
ಯಾತ್ಸೋಽಸ್ಯಾಏತದ್ದ್ವಿತೀಯಂ ಪದಮಾಪ್ನುಯಾದಥಯಾವದಿದಂ ಪ್ರಾಣಿ
ಯಸ್ತಾವತ್ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಣೀಯಾತ್ಸೋಽಸ್ಯಾಏತತ್ತೃತೀಯಂ ಪದಮಾಪ್ನುಯಾ
ದಥಾಸ್ಯಾ ಏತದೇವತುರೀಯಂ ದರ್ಶತಂಪದಂ ಪರೋರಜಾಯ ಏಷತಪತಿ
ನೈವಕೇನಚನಾಪ್ಯಂಕುತ ಉಏತಾವತ್ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಣೀಯಾತ್ ॥ ೬ ॥ ತಸ್ಯಾ
ಉಪಸ್ಥಾನಂಗಾಯತ್ರ್ಯಸ್ಯೇಕಪದೀ ದ್ವಿಪದೀತ್ರಿಪದೀಚತುಷ್ಪದ್ಯಪದಸಿ ನ
ಹಿಪದ್ಯಸೇನಮಸ್ತೇತುರೀಯಾಯದರ್ಶತಾಯಪದಾಯ ಪರೋರಜಸೇ
ಸಾವದೋ ಮಾಪ್ರಾಪದಿತಿಯಂದ್ವಿಷ್ಯಾದಸಾವಸ್ಮೈ ಕಾಮೋಮಾಸಮೃದ್ಧೀ

* ತಸ್ಮಾದೇವಶ್ರದ್ದಧ್ಯಾಮೇತಿ, ಬಲಂಸತ್ಯಾದೋಜೀಯ ಇತಿ, ಏಷೈವಸಸಾಯಸ್ಮಾ ಇತಿ, ಚ ಬ ರಾಮಾನುಜೀಯಪಾಠಃ.

ತಿಷಾ ನ ಹೈವಾಸ್ಮೈ ಸಕಾಮ ಋಧ್ಯತೇ ಯಸ್ಮಾ ಏವಮುಪತಿಷ್ಠತೇ ಏವ ದಃ ಪ್ರಾಪಮಿತಿ ವಾ ॥ ೭ ॥ ಏತದ್ಧ ವೈ ತಜ್ಜನಕೋ ವೈದೇಹೋ ಬುಡಿಲ ಮಾಶ್ವತರಾಶ್ವಿಮುವಾಚ ಯನ್ನು ಹೋ ಯದ್ಗಾಯತ್ರೀವಿದಬ್ರೂಥಾ ಅಥ ಕಥಗ್ಂ ಹಸ್ತೀಭೂತೋ ವಹಸೀತಿ ಮುಖಗ್ಂ ಹ್ಯಸ್ಯಾಃ ಸಮ್ರಾಣ್ಣ ವಿದಾಂಚಕಾರೇತಿ ಹೋವಾಚ ತಸ್ಯಾ ಅಗ್ನಿರೇವ ಮುಖಂ ಯದಿ ಹ ವಾ ಅಪಿ ಬಹ್ವಿವಾಗ್ನಾವಭ್ಯಾದಧತಿ ಸರ್ವಮೇವ ತತ್ಸಂದಹತ್ಯೇವಗ್ಂ ಹೈವೈವಂವಿದ್ಯದ್ಯ * ಪಿ ಬಹ್ವಿವ ಪಾಪಂ ಕುರುತೇ ಸರ್ವಮೇವ ತತ್ಸಂಪ್ಸಾಯ ಶುದ್ಧಃ ಪೂತೋ ಜರೋ ಮೃತಸ್ಸಂಭವತಿ ॥ ೮ ॥

— ಅಥ ಪಞ್ಚದಶಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮ್. —

‡ ಹಿರಣ್ಮಯೇನ ಪಾತ್ರೇಣ ಸತ್ಯಸ್ಯಾಪಿಹಿತಂ ಮುಖಂ । ತತ್ತ್ವಂ ಪೂಷನ್ನಪಾವೃಣು ಸತ್ಯಧರ್ಮಾಯ ದೃಷ್ಟಯೇ । ಪೂಷನ್ನೇಕರ್ಷೇ ಯಮ ಸೂರ್ಯ ಪ್ರಾಜಾಪತ್ಯ ವ್ಯೂಹ ರಶ್ಮೀನ್ । ಸಮೂಹ ತೇಜೋ ಯತ್ತೇ ರೂಪಂ ಕಲ್ಯಾಣತಮಂ ತತ್ತೇ ಪಶ್ಯಾಮಿ ಯೋಽಸಾವಸೌ ಪುರುಷಃ ಸೋಽಹಮಸ್ಮಿ ವಾಯುರನಿಲ ಮಮೃತಮಥೇದಂ ಭಸ್ಮಾನ್ತಗ್ಂ ಶರೀರಂ । ಓಂ ಕ್ರತೋ ಸ್ಮರ ಕೃತಗ್ಂ ಸ್ಮರ ಕ್ರತೋ ಸ್ಮರ ಕೃತಗ್ಂ ಸ್ಮರ । ಅಗ್ನೇ ನಯ ಸುಪಥಾ ರಾಯೇ ಅಸ್ಮಾನ್ವಿಶ್ವಾನಿ ದೇವ ವಯುನಾನಿ ವಿದ್ವಾನ್ । ಯುಯೋಧ್ಯಸ್ಮಜ್ಜುಹುರಾಣಮೇನೋ ಭೂಯಿಷ್ಠಾಂ ತೇ ನಮಉಕ್ತಿಂ ವಿಧೇಮ ॥ ೧ ॥

ಸಪ್ತಮೋಧ್ಯಾಯಸ್ಸಮಾಪ್ತಃ-ಓಂ ತತ್ಸತ್.

ಬೃಹದಾರಣ್ಯಕೋಪನಿಷತ್-ಅಷ್ಟಮೋಧ್ಯಾಯಃ.

— ಅಥ ಪ್ರಥಮಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮ್. —

ಹರಿಃ ಓಂ ॥ ಯೋ ಹ ವೈ ಜ್ಯೇಷ್ಠಂ ಚ ಶ್ರೇಷ್ಠಂ ಚ ವೇದ ಜ್ಯೇಷ್ಠಶ್ಚ ಶ್ರೇಷ್ಠಶ್ಚ ಸ್ವಾನಾಂ ಭವತಿ ಪ್ರಾಣೋ ವೈ ಜ್ಯೇಷ್ಠಶ್ಚ ಶ್ರೇಷ್ಠಶ್ಚ ಜ್ಯೇಷ್ಠಶ್ಚ ಶ್ರೇಷ್ಠಶ್ಚ ಸ್ವಾನಾಂ ಭವತ್ಯಪಿ ಚ ಯೇಷಾಂ ಬುಭೂಷತಿ ಯ ಏವಂ ವೇದ ॥ ೧ ॥ ಯೋ ಹ ವೈ ವಸಿಷ್ಠಾಂ ವೇದ ವಸಿಷ್ಠಸ್ಸ್ವಾನಾಂ ಭವತಿ ವಾಗ್ವೈ ವಸಿಷ್ಠಾ ವಸಿ

* ಸರ್ವಮೇವ ತತ್ಸಂಪ್ಸಾಯೇತಿ, ರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯ ಪಾಠಃ.

‡ ವಾಯುರನಿಲಮಮೃತಮಥೇದಮಿತಿ, ರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯ ಪಾಠಃ.

ಷ್ಠಸ್ಸ್ವಾನಾಂ ಭವತ್ಯಪಿಚ ಯೇಷಾಂ ಬುಭೂಷತಿಯ ಏವಂವೇದ ॥ ೨ ॥ ಯೋಹವೈ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಂವೇದ ಪ್ರತಿತಿಷ್ಠತಿಸಮೇ ಪ್ರತಿತಿಷ್ಠತಿ ದುರ್ಗೇಚ ಕ್ಷುರ್ವೈ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಚಕ್ಷುಷಾಹಿ ಸಮೇಚದುರ್ಗೇಚ ಪ್ರತಿತಿಷ್ಠತಿ ಪ್ರತಿತಿಷ್ಠತಿ ಸಮೇಪ್ರತಿತಿಷ್ಠತಿ ದುರ್ಗೇಯಏವಂವೇದ ॥ ೩ ॥ ಯೋಹವೈಸಮ್ಪದಂ ವೇದಸಗ್ ಹಾಸ್ಮೈಪದ್ಯತೇಯಂ ಕಾಮಂ ಕಾಮಯತೇಶ್ರೋತ್ರಂ ವೈಸ ಮ್ಪತ್ ಶ್ರೋತ್ರೇಹೀಮೇ ಸರ್ವೇವೇದಾ ಅಭಿಸಮ್ಪನ್ನಾಃಸಗ್ ಹಾಸ್ಮೈಪ ದ್ಯತೇಯಂ ಕಾಮಂ ಕಾಮಯತೇಯ ಏವಂವೇದ ॥ ೪ ॥ ಯೋಹವಾ ಆ ಯತನಂವೇದಾಯತನಗ್ ಸ್ವಾನಾಂಭವತ್ಯಾಯತನಂ ಜನಾನಾಂ ಮನೋ ವಾ ಆಯತನಮಾಯತನಗ್ ಸ್ವಾನಾಂಭವತ್ಯಾಯತನಂ ಜನಾನಾಂಯಏ ವಂವೇದ ॥ ೫ ॥ ಯೋಹವೈಪ್ರಜಾಪತಿಂ ವೇದಪ್ರಜಾಯತೇಹಪ್ರಜಯಾ ಪಶುಭಿರೇತೋವೈಪ್ರಜಾಪತಿಃ ಪ್ರಜಾಯತೇಹ ಪ್ರಜಯಾ ಪಶುಭಿರ್ಯಏವಂ ವೇದ ॥೬॥ ತೇಹೇಮೇಪ್ರಾಣಾಅಹಗ್ ಶ್ರೇಯಸೇವಿವದಮಾನಾ ಬ್ರಹ್ಮಜ ಗ್ಮುಸ್ತದ್ಧೋಚುಃ ಕೋನೋವಸಿಷ್ಠ ಇತಿ ತಗ್ ಹೋವಾಚಯಸ್ಮಿನ್ವ ಉತ್ಕ್ರಾನ್ತ ಇದಗ್ ಶರೀರಂಪಾಪೀಯೋಮನ್ಯತೇ ಸವೋವಸಿಷ್ಠ ಇತಿ॥೭॥ ವಾಗ್ಘೋಚ್ಚಕ್ರಾಮಸಾಸಂವತ್ಸರಂ ಪ್ರೋಷ್ಯಾಗತ್ಯೋವಾಚಕ ಥಮಶಕ ತ ಮೃತೇಜೀವಿತು ಮಿತಿತೇಹೋಚುರ್ಯಥಾಕಲಾ ಅವದನ್ತೋವಾಚಾ ಪ್ರಾಣನ್ತಃ ಪ್ರಾಣೇನಪಶ್ಯನ್ತ ಶ್ಚಕ್ಷುಷಾಶೃಣ್ವನ್ತ ಶ್ರೋತ್ರೇಣವಿದ್ವಾಗ್ ಸೋಮನಸಾ ಪ್ರಜಾಯಮಾನಾರೇತಸೈವ ಮಜೀವಿಷ್ಮೇತಿ ಪ್ರವಿವೇಶಹ ವಾಕ್ ॥ ೮ ॥ ಚಕ್ಷುರ್ಹೋಚ್ಚಕ್ರಾಮತ ತ್ಸಂವತ್ಸರಂ ಪ್ರೋಷ್ಯಾಗತ್ಯೋ ವಾಚ ಕಥಮಶಕತಮೃತೇಜೀವಿತುಮಿತಿ ತೇಹೋಚುರ್ಯಥಾಅನ್ಧಾ ಅಪ ಶ್ಯನ್ತಶ್ಚಕ್ಷುಷಾ ಪ್ರಾಣನ್ತಃ ಪ್ರಾಣೇನ ವದನ್ತೋವಾಚಾಶೃಣ್ವನ್ತ ಶ್ರೋ ತ್ರೇಣವಿದ್ವಾಗ್ ಸೋಮನಸಾ ಪ್ರಜಾಯಮಾನಾ ರೇತಸೈವ ಮಜೀವಿ ಷ್ಮೇತಿ ಪ್ರವಿವೇಶಹಚಕ್ಷುಃ ॥ ೯ ॥ ಶ್ರೋತ್ರಗ್ ಹೋಚ್ಚಕ್ರಾಮತತ್ಸಂವ ತ್ಸರಂ ಪ್ರೋಷ್ಯಾಗತ್ಯೋವಾಚ ಕಥಮಶಕತಮೃತೇ ಜೀವಿತುಮಿತಿತೇ ಹೋಚುರ್ಯಥಾಬಧಿರಾ ಅಶೃಣ್ವನ್ತಶ್ಶ್ರೋತ್ರೇಣ ಪ್ರಾಣನ್ತಃ ಪ್ರಾಣೇನವದ ನ್ತೋವಾಚಾ ಪಶ್ಯನ್ತಶ್ಚಕ್ಷುಷಾ ವಿದ್ವಾಗ್ ಸೋಮನಸಾ ಪ್ರಜಾಯಮಾ ನಾರೇತಸೈವ ಮಜೀವಿಷ್ಮೇತಿ ಪ್ರವಿವೇಶಹಶ್ರೋತ್ರಂ ॥ ೧೦ ॥ ಮನೋ ಹೋಚ್ಚಕ್ರಾ ಮತತ್ಸಂವತ್ಸರಂ ಪ್ರೋಷ್ಯಾಗತ್ಯೋವಾಚಕಥಮ ಶಕತಮ

ದೃತೇಜೀವಿತುಮಿತಿ ತೇಹೋಚುರ್ಯಥಾಮುಗ್ಧಾ ಅವಿದ್ವಾಗ್ಂಸೋ ಮನಸಾ
ಪ್ರಾಣಂತಃ ಪ್ರಾಣೇನವದಂತೋವಾಚಾ ಪಶ್ಯಂತಶ್ಚಕ್ಷುಷಾ ಶೃಣ್ವಂತಶ್ಶ್ರೋ
ತ್ರೇಣ ಪ್ರಜಾಯಮಾನಾರೇತಸೈವ ಮಜೀವಿಷ್ಮೇತಿ ಪ್ರವಿವೇಶಹಮನಃ ॥
॥೧೧॥ ರೇತೋಹೋಚ್ಚಕ್ರಾಮತತ್ಸಂವತ್ಸರಂ ಪ್ರೋಷ್ಯಾಗತ್ಯೋವಾಚ
ಕಥಮಶಕತಮದೃತೇಜೀವಿತುಮಿತಿ ತೇಹೋಚುರ್ಯಥಾಕ್ಲೀಬಾ ಅಪ್ರಜಾಯ
ಮಾನಾರೇತಸಾ ಪ್ರಾಣಂತಃ ಪ್ರಾಣೇನವದಂತೋವಾಚಾ ಪಶ್ಯಂತಶ್ಚಕ್ಷುಷಾ
ಶೃಣ್ವಂತಶ್ಶ್ರೋತ್ರೇಣ ವಿದ್ವಾಗ್ಂಸೋ ಮನಸೈವ ಮಜೀವಿಷ್ಮೇತಿ ಪ್ರವಿ
ವೇಶಹರೇತಃ ॥೧೨॥ ಅಥಹಪ್ರಾಣಉತ್ಕ್ರಮಿಷ್ಯನ್ಯಥಾ ಮಹಾಸುಹ
ಯಃ ಸೈಂಧವಃ ಪಡ್ವೀಶಶಂಕೂನ್ಸಂಬೃಹೇದೇವಗ್ಂ ಹೈವೇಮಾನ್ಪ್ರಾಣಾ
ನ್ಸಂಬಬರ್ಹ ತೇಹೋಚುರ್ಮಾ ಭಗವಉತ್ಕ್ರಮೀರ್ನ ವೈಶಕ್ಷ್ಯಾಮಸ್ತ್ವದೃ
ತೇಜೀವಿತುಮಿತಿ ತಸ್ಯೋಮೇಬಲಿಂ ಕುರುತೇತಿತಥೇತಿ ॥೧೩॥ ಸಾಹವಾ
ಗುವಾಚಯದ್ವಾಅಹಂ ವಸಿಷ್ಠಾಸ್ಮಿತ್ವಂ ತದ್ವಸಿಷ್ಠೋಸೀತಿ ಯದ್ವಾ ಅಹಂ
ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಸ್ಮಿತ್ವಂ ತತ್ಪ್ರತಿಷ್ಠೋಸೀತಿ ಚಕ್ಷುರ್ಯದ್ವಾ ಅಹಗ್ಂ ಸಂಪದಸ್ಮಿ
ತ್ವಂ ತತ್ಸಂಪದಸೀತಿಶ್ರೋತ್ರಂಯದ್ವಾ ಅಹಮಾಯತನಮಸ್ಮಿತ್ವಂ ತದಾಯ
ತನಮಸೀತಿ ಮನೋಯದ್ವಾಅಹಂ ಪ್ರಜಾತಿರಸ್ಮಿತ್ವಂ ತತ್ಪ್ರಜಾತಿರಸೀತಿ
ರೇತಸ್ತಸ್ಯೋಮೇಕಿಮನ್ನಂ ಕಿಂವಾಸ ಇತಿಯದಿದಂಕಿಂಚಾಶ್ವಭ್ಯ
ಆಕ್ರಿಮಿಭ್ಯ ಆಕೀಟಪತಂಗೇಭ್ಯಸ್ತತ್ತೇ ನ್ನಮಾಪೋವಾಸಇತಿನಹವಾ ಅ
ಸ್ಯಾನನ್ನಂ ಜಗ್ಧಂಭವತಿನಾನನ್ನಂ ಪ್ರತಿಗೃಹೀತಂ ಯಏವಮೇತದನಸ್ಯಾ
ನ್ನಂ ವೇದತದ್ವಿದ್ವಾಗ್ಂಸಃ ಶ್ರೋತ್ರಿಯಾಅಶಿಷ್ಯಂತ ಆಚಾಮಂತ್ಯಶಿತ್ವಾ
ಚಾ ಚಾಮಂತ್ಯೇ ತಮೇವತದನಮನಗ್ನಂ ಕುರ್ವಂತೋಮನ್ಯಂತೇ ॥೧೪॥

—ಅಥ ದ್ವಿತೀಯಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮ್.—

* ಶ್ವೇತಕೇತುರ್ಹವಾ ಆರುಣೇಯಃ ಪಂಚಾಲಾನಾಂಪರಿಷದಮಾ
ಜಗಾಮ ಸ ಆಜಗಾಮಜೈವಲಿಂ ಪ್ರವಾಹಣಂ ಪರಿಚಾರಯಮಾಣಂ ತಮು
ದೀಕ್ಷ್ಯಾಭ್ಯುವಾದಕುಮಾರಾ ೩ ಇತಿ ಸಭೋ ೩ ಇತಿ ಪ್ರತಿಶುಶ್ರಾವಾನುಶಿ
ಷ್ಟೋನ್ವಸಿಪಿತ್ರೇತ್ಯೋಮಿತಿಹೋವಾಚ ॥೧॥ ವೇತ್ಥಯಥೇಮಾಃ ಪ್ರಜಾಃ
ಪ್ರಯತ್ಯೋವಿಪ್ರತಿಪದ್ಯಂತಾ ೩ ಇತಿನೇತಿಹೋವಾಚ ವೇತ್ಥೋ ಯಥೇಮಂ

---

* ಪಾಂಚಾಲಾನಾಂ ಪರಿಷದಮಿತಿ, ರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯಪಾಠಃ.

ಲೋಕಂಪುನರಾಪದ್ಯಂತಾ೩ ಇತಿ ನೇತಿಹೋವಾಚ ವೇತ್ಥೋಯಥಾ ಸಾ
ಲೋಕಏವಂಬಹುಭಿಃ ಪುನಃಪುನಃ ಪ್ರಯದ್ಭಿರ್ನಸಂಪೂರ್ಯತಾ೩ ಇತಿನೇ
ತಿಹೋವಾಚ ವೇತ್ಥೋಯತಿಥ್ಯಾ ಮಾಹುತ್ಯಾಗ್ಂಹುತಾಯಾಮಾಪಃ ಪುರು
ಷವಾಚೋಭೂತ್ವಾ ಸಮುತ್ಥಾಯವದಂತೀ೩ ಇತಿನೇತಿಹೈವೋವಾಚವೇ
ತ್ಥೋ ದೇವಯಾನಸ್ಯವಾಪಥಃ ಪ್ರತಿಪದಂ ಪಿತೃಯಾಣಸ್ಯವಾಯತ್ಕೃತ್ವಾ
ದೇವಯಾನಂ ವಾಪಂಥಾನಂ ಪ್ರತಿಪದ್ಯಂತೇ ಪಿತೃಯಾಣಂವಾಪಿಹಿನಋಷೇ
ರ್ವಚಃಶ್ರುತಂ । ದ್ವೇಸೃತೀಅಶೃಣವಂ ಪಿತೄಣಾಮಹಂ ದೇವಾನಾಮುತ
ಮರ್ತ್ಯಾನಾಂ । ತಾಭ್ಯಾಮಿದಂವಿಶ್ವಮೇಜತ್ಸಮೇತಿ ಯದಂತರಾಪಿತರಂ
ಮಾತರಂಚೇತಿ । ನಾಹಮತಏಕಂಚನ ನವೇದೇತಿಹೋವಾಚ ॥೨॥ ಅಥೈನಾಂ
ವಸತ್ಯೋಪಮಂತ್ರಯಾಂಚಕ್ರೇ ನಾದೃತ್ಯವಸತಿಂಕುಮಾರಃ ಪ್ರದುದ್ರಾ
ವ ಸ ಆಜಗಾಮಪಿತರಂತಗ್ಂ ಹೋವಾಚೇತಿವಾವಕಿಲನೋಭವಾನ್ ಪುರಾ
ನುಶಿಷ್ಟಾನವೋಚದಿತಿಕಥಗ್ಂ ಸುಮೇಧ ಇತಿಪಂಚಮಾ ಪ್ರಶ್ನಾನ್ರಾಜನ್ಯ
ಬಂಧುರ ಪ್ರಾಕ್ಷೀತ್ತತೋನೈಕಂಚನವೇದೇತಿ ಕತಮೇತ ಇತೀಮಇತಿಹ
ಪ್ರತೀಕಾನ್ಯುದಾಜಹಾರ ॥೩॥ ಸಹೋವಾಚತಥಾನಸ್ತ್ವಂತಾತಜಾನೀ
ಥಾಃ ಯಥಾಯದಹಂಕಿಂಚನವೇದ ಸರ್ವಮಹಂತತ್ತುಭ್ಯಮವೋಚಂ ಪ್ರೇ
ಹಿತುತತ್ರಪ್ರತೀತ್ಯ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಂವತ್ಸ್ಯಾವ ಇತಿಭವಾನೇವಗಚ್ಛತ್ವಿತಿ ಸ ಆ
ಜಗಾಮ ಗೌತಮೋಯತ್ರ ಪ್ರವಾಹಣಸ್ಯಜೈವಲೇರಾಸ ತಸ್ಮಾಆಸನಮಾ
ಹೃತ್ಯೋದಕ ಮಾಹಾರಯಾಂಚಕಾರಾಥಹಾಸ್ಮಾ ಅರ್ಘ್ಯಂಚಕಾರತಗ್ಂ
ಹೋವಾಚ ವರಂಭಗವತೇ ಗೌತಮಾಯದದ್ಮ ಇತಿ ॥೪॥ ಸಹೋವಾಚ ಪ್ರತಿ
ಜ್ಞಾತೋಮ ಏಷವರೋಯಾಂತು ಕುಮಾರಸ್ಯಾಂತೇವಾಚ ಮಭಾಷಥಾ
ಸ್ತಾಂಮೇ ಬ್ರೂಹೀತಿ ॥೫॥ ಸಹೋವಾಚದೈವೇಷುವೈ ಗೌತಮೋತ
ದ್ವರೇಷುಮಾನುಷಾಣಾಂ ಬ್ರೂಹೀತಿ ॥೬॥ ಸಹೋವಾಚ ವಿಜ್ಞಾಯತೇಹಾ
ಸ್ತಿ ಹಿರಣ್ಯಸ್ಯಾಪಾತ್ತಂಗೋ ಅಶ್ವಾನಾಂ ದಾಸೀನಾಂ ಪ್ರವಾರಾಣಾಂ ಪರಿ
ಧಾನಸ್ಯ ಮಾನೋಭವಾನ್ ಬಹೋರನಂತಸ್ಯಾ ಪರ್ಯಂತಸ್ಯಾಭ್ಯವದಾ
ನ್ಯೋ ಭೂದಿತಿಸವೈ ಗೌತಮತೀರ್ಥೇನೇಚ್ಛಾಸಾ ಇತ್ಯುಪೈಮ್ಯಹಂ ಭವ
ಂತಮಿತಿವಾಚಾ ಹಸ್ಮೈವಪೂರ್ವ ಉಪಯಂತಿ ಸಹೋಪಾಯನ ಕೀರ್ತ್ಯೋ
ವಾಸ ॥೭॥ ಸಹೋವಾಚತಥಾನಸ್ತ್ವಂ ಗೌತಮಮಾಪರಾಧಾಸ್ತವಚಪಿತಾ
ಮಹಾಯಥೇಯಂವಿದ್ಯೇತಃ ಪೂರ್ವಂನಕಸ್ಮಿಗ್ಂಶ್ಚನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಉವಾಸ

ತಾಂ ತ್ವಹಂತುಭ್ಯಂ ವಕ್ಷ್ಯಾಮಿಕೋಹಿತ್ವೈವಂ ಬ್ರುವನ್ತಮರ್ಹತಿ ಪ್ರತ್ಯಾ
ಖ್ಯಾತುಮಿತಿ ॥ ೮ ॥ ಅಸೌವೈಲೋಕೋಗ್ನಿರ್ಗೌತಮತಸ್ಯಾದಿತ್ಯ ಏವಸಮಿ
ದ್ರಶ್ಮಯೋಧೂಮೋ ಹರರರ್ಚಿರ್ದಿಶೋಙ್ಗಾರಾ ಅವಾನ್ತರದಿಶೋವಿಸ್ಫುಲಿಙ್ಗಾ
ಸ್ತಸ್ಮಿನ್ನೇತಸ್ಮಿನ್ನಗ್ನೌ ದೇವಾಶ್ಶ್ರದ್ಧಾಂಜುಹ್ವತಿತಸ್ಯಾ ಆಹುತ್ಯೈಸೋ
ಮೋ ರಾಜಾಸಮ್ಭವತಿ ॥ ೯ ॥ ಪರ್ಜನ್ಯೋವಾ ಅಗ್ನಿರ್ಗೌತಮತಸ್ಯ ಸಂವ
ತ್ಸರಏವ ಸಮಿದಭ್ರಾಣಿ ಧೂಮೋವಿದ್ಯುದರ್ಚಿರಶನಿ ರಙ್ಗಾರಾಹ್ರಾದುನಯೋ
ವಿಸ್ಫುಲಿಙ್ಗಾಸ್ತಸ್ಮಿನ್ನೇತಸ್ಮಿನ್ನಗ್ನೌ ದೇವಾಸ್ಸೋಮಗ್ ರಾಜಾನಂಜುಹ್ವತಿ
ತಸ್ಯಾಆಹುತ್ಯೈ ವೃಷ್ಟಿಸ್ಸಮ್ಭವತಿ ॥ ೧೦ ॥ ಅಯಂವೈಲೋಕೋಗ್ನಿರ್ಗೌ
ತಮತಸ್ಯಪೃಥಿವ್ಯೇವ ಸಮಿದಗ್ನಿರ್ಧೂಮೋರಾತ್ರಿ ರರ್ಚಿಶ್ಚನ್ದ್ರಮಾ ಅಙ್ಗಾ
ರಾನಕ್ಷತ್ರಾಣಿ ವಿಸ್ಫುಲಿಙ್ಗಾಸ್ತಸ್ಮಿನ್ನೇತಸ್ಮಿನ್ನಗ್ನೌ ದೇವಾವೃಷ್ಟಿಂಜುಹ್ವತಿ
ತಸ್ಯಾ ಆಹುತ್ಯಾಅನ್ನಗ್ ಸಮ್ಭವತಿ ॥ ೧೧ ॥ ಪುರುಷೋವಾ ಅಗ್ನಿರ್ಗೌತ
ಮತಸ್ಯವ್ಯಾತ್ತಮೇವ ಸಮಿತ್ಪ್ರಾಣೋ ಧೂಮೋವಾಗರ್ಚಿಶ್ಚಕ್ಷುರಙ್ಗಾ
ರಾಶ್ಶ್ರೋತ್ರಂ ವಿಸ್ಫುಲಿಙ್ಗಾಸ್ತಸ್ಮಿನ್ನೇತಸ್ಮಿನ್ನಗ್ನೌದೇವಾ ಅನ್ನಂಜುಹ್ವತಿ
ತಸ್ಯಾ ಆಹುತ್ಯೈರೇತಸ್ಸಮ್ಭವತಿ ॥ ೧೨ ॥ ಯೋಷಾವಾ ಅಗ್ನಿರ್ಗೌತಮತ
ಸ್ಯಾ ಉಪಸ್ಥಏವ ಸಮಿಲ್ಲೋಮಾನಿಧೂಮೋಯೋನಿರರ್ಚಿರ್ಯದನ್ತಃ ಕರೋ
ತಿತೇಙ್ಗಾರಾ ಅಭಿನನ್ದಾವಿಸ್ಫುಲಿಙ್ಗಾಸ್ತಸ್ಮಿನ್ನೇತಸ್ಮಿನ್ನಗ್ನೌ ದೇವಾರೇ
ತೋಜುಹ್ವತಿ ತಸ್ಯಾಆಹುತ್ಯೈ ಪುರುಷಸ್ಸಮ್ಭವತಿ ಸಜೀವತಿಯಾವಜ್ಜೀವ
ತ್ಯಥ ಯದಾಮ್ರಿಯತೇ ॥ ೧೩ ॥ ಅಥೈನಮಗ್ನಯೇ ಹರನ್ತಿತಸ್ಯಾಗ್ನಿ ರೇ
ವಿ
ತಿ
ತಸ್ಯಾಆಹುತ್ಯೈ ಪುರುಷೋಭಾಸ್ವರ ವರ್ಣಸ್ಸಮ್ಭವತಿ ॥ ೧೪ ॥ * ತೇಯ
ಏವಮೇತದ್ವಿದುರ್ಯೇಚಾಮೀ ಅರಣ್ಯೇಶ್ರದ್ಧಾಗ್ಸತ್ಯಮುಪಾಸತೇತೇರ್ಚಿರ
ಭಿಸಮ್ಭವನ್ತ್ಯರ್ಚಿಷೋಹರಹ್ನ ಆಪೂರ್ಯಮಾಣಪಕ್ಷಮಾಪೂರ್ಯಮಾಣ
ಪಕ್ಷಾದ್ಯಾನ್ ಷಣ್ಮಾಸಾನುದಙ್ಙಾದಿತ್ಯ ಏತಿಮಾಸೇಭ್ಯೋ ದೇವಲೋಕಂ
ದೇವಲೋಕಾದಾದಿತ್ಯ ಮಾದಿತ್ಯಾದ್ವೈದ್ಯುತಂತಾನ್ವೈದ್ಯುತಾತ್ಪುರು
ಷೋಮಾನಸ ಏತ್ಯ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಾನ್ಗಮಯತಿತೇಷು ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇಷು

* ಪರಾಃಪರಾವನ್ತ ಇತಿ, ರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯಪಾಠಃ.

ಪರಾಃ ಪರಾವತೋ ವಸನ್ತಿ ತೇಷಾಂ ನ ಪುನರಾವೃತ್ತಿಃ ॥೧೫॥ ಅಥ ಯೇ ಯ
ಜ್ಞೇನ ದಾನೇನ ತಪಸಾ ಲೋಕಾಞ್ಜಯನ್ತಿ ತೇ ಧೂಮಮಭಿಸಮ್ಭವನ್ತಿ ಧೂ
ಮಾದ್ರಾತ್ರಿಗ್ಂ ರಾತ್ರೇರಪಕ್ಷೀಯಮಾಣಪಕ್ಷಮಪಕ್ಷೀಯಮಾಣಪಕ್ಷಾ
ದ್ಯಾನ್ ಷಣ್ಮಾಸಾನ್ ದಕ್ಷಿಣಾಽಽದಿತ್ಯ ಏತಿ ಮಾಸೇಭ್ಯಃ ಪಿತೃಲೋಕಂ ಪಿ
ತೃಲೋಕಾಚ್ಚನ್ದ್ರಂ ತೇ ಚನ್ದ್ರಂ ಪ್ರಾಪ್ಯಾನ್ನಂ ಭವನ್ತಿ ತಾಗ್ಂಸ್ತತ್ರ ದೇ
ವಾ ಯಥಾ ಸೋಮಗ್ಂ ರಾಜಾನ ಮಾಪ್ಯಾಯಸ್ವಾಪಕ್ಷೀಯಸ್ವೇತ್ಯೇವ
ಮೇನಾಗ್ಂಸ್ತತ್ರ ಭಕ್ಷಯನ್ತಿ ತೇಷಾಂ ಯದಾ ತತ್ಪರ್ಯವೈತ್ಯಥೇಮ ಮೇವಾ
ಕಾಶಮಭಿನಿಷ್ಪದ್ಯನ್ತ ಆಕಾಶಾದ್ವಾಯುಂ ವಾಯೋರ್ವೃಷ್ಟಿಂ ವೃಷ್ಟೇಃ ಪೃ
ಥಿವೀಂ ತೇ ಪೃಥಿವೀಂ ಪ್ರಾಪ್ಯಾನ್ನಂ ಭವನ್ತಿ ತೇ ಪುನಃ ಪುರುಷಾಗ್ನೌ ಹೂ
ಯನ್ತೇ ತತೋ ಯೋಷಾಗ್ನೌ ಜಾಯನ್ತೇ * ತೇ ಲೋಕಾನ್ಪ್ರತ್ಯುತ್ಥಾಯಿ
ನ ಸ್ತ ಏವಮೇವಾನುಪರಿವರ್ತನ್ತೇಽಥ ಯ ಏತೌ ಪನ್ಥಾನೌ ನ ವಿದುಸ್ತೇ ಕೀ
ಟಾಃ ಪತಙ್ಗಾ ಯದಿದಂ ದನ್ದಶೂಕಮ್ ॥ ೧೬ ॥

—ಅಥ ತೃತೀಯಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮ್.—

ಸ ಯಃ ಕಾಮಯೇತ ಮಹತ್ಪ್ರಾಪ್ನುಯಾಮಿತ್ಯುದಗಯನ ಆಪೂ
ರ್ಯಮಾಣಪಕ್ಷಸ್ಯ ಪುಣ್ಯಾಹೇ ದ್ವಾದಶಾಹ ಮುಪಸದ್ವ್ರತೀ ಭೂತ್ವೌ
ದುಮ್ಬರೇ ಕಗ್ಂಸೇ ಚಮಸೇ ವಾ ಸರ್ವೌಷಧಂ ಫಲಾನೀತಿ ಸಮ್ಭೃತ್ಯ ಪರಿ
ಸಮುಹ್ಯ ಪರಿಲಿಪ್ಯಾಗ್ನಿಮುಪಸಮಾಧಾಯ ಪರಿಸ್ತೀರ್ಯಾವೃತಾಜ್ಯಗ್ಂ
ಸಗ್ಂಸ್ಕೃತ್ಯ ಪುಗ್ಂಸಾ ನಕ್ಷತ್ರೇಣ ಮನ್ಥಗ್ಂ ಸನ್ನೀಯ ಜುಹೋತಿ । ಯಾವ
ನ್ತೋ ದೇವಾಸ್ತ್ವಯಿ ಜಾತವೇದಸ್ತಿರ್ಯಞ್ಚೋ ಘ್ನನ್ತಿ ಪುರುಷಸ್ಯ ಕಾಮಾನ್
ತೇಭ್ಯೋಽಹಂ ಭಾಗಧೇಯಂ ಜುಹೋಮಿ ತೇ ಮಾ ತೃಪ್ತಾಸ್ಸರ್ವೈಃ ಕಾಮೈ
ಸ್ತರ್ಪಯನ್ತು ಸ್ವಾಹಾ । ಯಾ ತಿರಶ್ಚೀ ನಿಪದ್ಯತೇಽಹಂ ವಿಧರಣೀ ಇತಿ । ತಾಂ
ತ್ವಾ ಘೃತಸ್ಯ ಧಾರಯಾ ಯಜೇ ಸಗ್ಂರಾಧನೀಮಹಗ್ಂ ಸ್ವಾಹಾ ॥ ೧ ॥ ಜ್ಯೇ
ಷ್ಠಾಯ ಸ್ವಾಹಾ ಶ್ರೇಷ್ಠಾಯ ಸ್ವಾಹೇತ್ಯಗ್ನೌ ಹುತ್ವಾ ಮನ್ಥೇ ಸಗ್ಂಸ್ರವಮ
ವನಯತಿ ಪ್ರಾಣಾಯ ಸ್ವಾಹಾ ವಸಿಷ್ಠಾಯೈ ಸ್ವಾಹೇತ್ಯಗ್ನೌ ಹುತ್ವಾ ಮ
ನ್ಥೇ ಸಗ್ಂಸ್ರವಮವನಯತಿ ವಾಚೇ ಸ್ವಾಹಾ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಯೈ ಸ್ವಾಹೇತ್ಯ
ಗ್ನೌ ಹುತ್ವಾ ಮನ್ಥೇ ಸಗ್ಂಸ್ರವಮವನಯತಿ ಚಕ್ಷುಷೇ ಸ್ವಾಹಾ ಸಮ್ಪದೇ

* ತೇ ಲೋಕಪ್ರತ್ಯುತ್ಥಾಯಿನ ಇತಿ, ಶಾಙ್ಕರಪಾಠಃ.

ಸ್ವಾಹೇತ್ಯಗ್ನೌ ಹುತ್ವಾಮನ್ಥೇಸಗ್ಂ ಸ್ರವಮವನಯತಿ ಶ್ರೋತ್ರಾಯ ಸ್ವಾ
ಹಾ ಆಯತನಾಯ ಸ್ವಾಹೇತ್ಯಗ್ನೌ ಹುತ್ವಾಮನ್ಥೇಸಗ್ಂ ಸ್ರವಮವನಯತಿ
ಮನಸೇಸ್ವಾಹಾ ಪ್ರಜಾತ್ಯೈಸ್ವಾಹೇ ತ್ಯಗ್ನೌ ಹುತ್ವಾಮನ್ಥೇಸಗ್ಂ ಸ್ರವಮ
ವನಯತಿ ರೇತಸೇಸ್ವಾಹೇತ್ಯಗ್ನೌ ಹುತ್ವಾಮನ್ಥೇಸಗ್ಂ ಸ್ರವಮವನಯತಿ ||
|| ೨|| ಅಗ್ನಯೇ ಸ್ವಾಹೇತ್ಯಗ್ನೌ ಹುತ್ವಾಮನ್ಥೇಸಗ್ಂ ಸ್ರವಮವನಯತಿ
ಸೋಮಾಯಸ್ವಾಹೇ ತ್ಯಗ್ನೌಹುತ್ವಾಮನ್ಥೇಸಗ್ಂ ಸ್ರವಮವನಯತಿಭೂ
ಸ್ಸ್ವಾಹೇತ್ಯಗ್ನೌ ಹುತ್ವಾಮನ್ಥೇಸಗ್ಂ ಸ್ರವಮವನಯತಿಭುವಸ್ಸ್ವಾಹೇ ತ್ಯ
ಗ್ನೌಹುತ್ವಾಮನ್ಥೇಸಗ್ಂ ಸ್ರವಮವನಯತಿ ಸುವಸ್ಸ್ವಾಹೇತ್ಯಗ್ನೌಹುತ್ವಾಮ
ನ್ಥೇಸಗ್ಂ ಸ್ರವಮವನಯತಿ ಭೂರ್ಭುವಸ್ಸುವಸ್ಸ್ವಾಹೇತ್ಯಗ್ನೌಹುತ್ವಾಮನ್ಥೇ
ಸಗ್ಂ ಸ್ರವಮವನಯತಿ ಬ್ರಹ್ಮಣೇಸ್ವಾಹೇತ್ಯಗ್ನೌ ಹುತ್ವಾಮನ್ಥೇಸಗ್ಂ ಸ್ರ
ವಮವನಯತಿ ಕ್ಷತ್ರಾಯಸ್ವಾಹೇತ್ಯಗ್ನೌ ಹುತ್ವಾಮನ್ಥೇಸಗ್ಂ ಸ್ರವಮವನ
ಯತಿಭೂತಾಯ ಸ್ವಾಹೇತ್ಯಗ್ನೌ ಹುತ್ವಾಮನ್ಥೇಸಗ್ಂ ಸ್ರವಮವನಯತಿಭವಿ
ಷ್ಯತೇಸ್ವಾಹೇತ್ಯಗ್ನೌಹುತ್ವಾ ಮನ್ಥೇಸಗ್ಂ ಸ್ರವಮವನಯತಿ ವಿಶ್ವಾಯ
ಸ್ವಾಹೇತ್ಯಗ್ನೌಹುತ್ವಾ ಮನ್ಥೇಸಗ್ಂ ಸ್ರವಮವನಯತಿ ಸರ್ವಾಯಸ್ವಾಹೇ
ತ್ಯಗ್ನೌಹುತ್ವಾ ಮನ್ಥೇಸಗ್ಂ ಸ್ರವಮವನಯತಿ ಪ್ರಜಾಪತಯೇ ಸ್ವಾಹೇತ್ಯ
ಗ್ನೌ ಹುತ್ವಾಮನ್ಥೇಸಗ್ಂ ಸ್ರವಮವನಯತಿ || ೩ || ಅಥೈನಮಭಿಮೃಶತಿ
ಭ್ರಮದಸಿಜ್ವಲದಸಿ ಪೂರ್ಣಮಸಿ ಪ್ರಸ್ತಬ್ಧಮಸ್ಯೇಕಸಭಮಸಿಹಿಂಕೃತಮ
ಸಿಹಿಙ್ಕ್ರಿಯಮಾಣ ಮಸ್ಯುದ್ಗೀಥಮಸಿ ಉದ್ಗೀಯಮಾನ ಮಸಿಶ್ರಾವಿತ
ಮಸಿ ಪ್ರತ್ಯಾಶ್ರಾವಿತಮಸ್ಯಾರ್ದ್ರೇಸನ್ದೀಪ್ತಮಸಿ ವಿಭೂರಸಿ ಪ್ರಭೂರ
ಸ್ಯನ್ನಮಸಿ ಜ್ಯೋತಿರಸಿ ನಿಧನಮಸಿ ಸಂವರ್ಗೋಽಸೀತಿ || ೪ || ಅಥೈನಮು
ದ್ಯಚ್ಛತ್ಯಾಮಗ್ಂ ಸ್ಯಾಮಗ್ಂ ಹಿತೇಮಹಿ ಸಹಿರಾಜೇಶಾನೋಽಧಿಪತಿಃಸಮಾ
ಗ್ಂ ರಾಜೇಶಾನೋಽಧಿಪತಿಂಕರೋತ್ವಿತಿ || ೫ || ಅಥೈನಮಾಚಾಮತಿ ತ
ತ್ಸವಿತುರ್ವರೇಣ್ಯಂ ಮಧುವಾತಾ ಋತಾಯತೇ ಮಧುಕ್ಷರನ್ತಿಸಿನ್ಧವಃ ಮಾ
ಧ್ವೀರ್ನಸ್ಸನ್ತ್ವೋಷಧೀರ್ಭೂಸ್ಸ್ವಾಹಾ | ಭರ್ಗೋದೇವಸ್ಯ ಧೀಮಹಿಮಧು
ನಕ್ತಮುತೋಷಸೋ ಮಧುಮತ್ಪಾರ್ಥಿವಗ್ಂ ರಜಃಮಧುದ್ಯೌರಸ್ತುನಃಪಿತಾ
ಭುವಸ್ಸ್ವಾಹಾ | ಧಿಯೋಯೋನಃ ಪ್ರಚೋದಯಾತ್ ಮಧುಮಾನ್ನೋ
ವನಸ್ಪತಿರ್ಮಧುಮಾಗ್ಂಅಸ್ತುಸೂರ್ಯಃಮಾಧ್ವೀರ್ಗಾವೋಭವನ್ತುನಸ್ಸುವಸ್ಸ್ವಾ
ಹೇತಿ | ಸರ್ವಾಂಚಸಾವಿತ್ರೀಮನ್ವಾಹಸರ್ವಾಶ್ಚ ಮಧುಮತೀರಹಮೇವೇದ

ಗ್ ಸರ್ವಂ ಭೂಯಾಸಂ ಭೂರ್ಭುವಸ್ಸ್ವಸ್ಸ್ವಾಹೇತ್ಯನ್ತತ ಆಚಮ್ಯ ಪಾಣೀ ಪ್ರಕ್ಷಾಳ್ಯ ಜಘನೇನಾಗ್ನಿಂ ಪ್ರಾಕ್ಶಿರಾಸ್ಸಂವಿಶತಿ ಪ್ರಾತರಾದಿತ್ಯಮುಪತಿಷ್ಠತೇ ದಿಶಾಮೇಕಪುಣ್ಡರೀಕಮಸ್ಯಹಂ ಮನುಷ್ಯಾಣಾಮೇಕಪುಣ್ಡರೀಕಂ ಭೂಯಾಸಮಿತಿ ಯಥೇತಮೇತ್ಯ ಜಘನೇನಾಗ್ನಿಮಾಸೀನೋ ವಗ್ಂಶಂ ಜಪತಿ ॥೬॥ ತಗ್ ಹೈತಮುದ್ದಾಲಕ ಆರುಣಿರ್ವಾಜಸನೇಯಾಯ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯಾಯಾನ್ತೇವಾಸಿನ ಉಕ್ತ್ವೋವಾಚಾಪಿ ಯ ಏನಗ್ ಶುಷ್ಕೇ ಸ್ಥಾಣೌ ನಿಷಿಞ್ಚೇಜ್ಜಾಯೇರಞ್ಛಾಖಾಃ ಪ್ರರೋಹೇಯುಃ ಪಲಾಶಾನೀತಿ ॥೭॥ ಏತಮು ಹೈವ ವಾಜಸನೇಯೋ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯೋ ಮಧುಕಾಯ ಪೈಂಗ್ಯಾಯಾನ್ತೇವಾಸಿನ ಉಕ್ತ್ವೋವಾಚಾಪಿ ಯ ಏನಗ್ ಶುಷ್ಕೇ ಸ್ಥಾಣೌ ನಿಷಿಞ್ಚೇಜ್ಜಾಯೇರಞ್ ಶಾಖಾಃ ಪ್ರರೋಹೇಯುಃ ಪಲಾಶಾನೀತಿ ॥೮॥ ಏತಮು ಹೈವ ಮಧುಕಃ ಪೈಂಗ್ಯಶ್ಚೂಲಾಯ ಭಾಗವಿತ್ತಯೇಽನ್ತೇವಾಸಿನ ಉಕ್ತ್ವೋವಾಚಾಪಿ ಯ ಏನಗ್ ಶುಷ್ಕೇ ಸ್ಥಾಣೌ ನಿಷಿಞ್ಚೇಜ್ಜಾಯೇರಞ್ಛಾಖಾಃ ಪ್ರರೋಹೇಯುಃ ಪಲಾಶಾನೀತಿ ॥೯॥ ಏತಮು ಹೈವ ಚೂಲೋ ಭಾಗವಿತ್ತಿರ್ಜಾನಕಯ ಆಯಃಸ್ಥೂಣಾಯಾನ್ತೇವಾಸಿನ ಉಕ್ತ್ವೋವಾಚಾಪಿ ಯ ಏನಗ್ ಶುಷ್ಕೇ ಸ್ಥಾಣೌ ನಿಷಿಞ್ಚೇಜ್ಜಾಯೇರಞ್ಛಾಖಾಃ ಪ್ರರೋಹೇಯುಃ ಪಲಾಶಾನೀತಿ ॥೧೦॥ ಏತಮು ಹೈವ ಜಾನಕಿರಾಯಃಸ್ಥೂಣಃ ಸತ್ಯಕಾಮಾಯ ಜಾಬಾಲಾಯಾನ್ತೇವಾಸಿನ ಉಕ್ತ್ವೋವಾಚಾಪಿ ಯ ಏನಗ್ ಶುಷ್ಕೇ ಸ್ಥಾಣೌ ನಿಷಿಞ್ಚೇಜ್ಜಾಯೇರಞ್ಛಾಖಾಃ ಪ್ರರೋಹೇಯುಃ ಪಲಾಶಾನೀತಿ ॥೧೧॥ ಏತಮು ಹೈವ ಸತ್ಯಕಾಮೋ ಜಾಬಾಲೋಽನ್ತೇವಾಸಿಭ್ಯ ಉಕ್ತ್ವೋವಾಚಾಪಿ ಯ ಏನಗ್ ಶುಷ್ಕೇ ಸ್ಥಾಣೌ ನಿಷಿಞ್ಚೇಜ್ಜಾಯೇರಞ್ಛಾಖಾಃ ಪ್ರರೋಹೇಯುಃ ಪಲಾಶಾನೀತಿ ತಮೇತಂ ನಾಪುತ್ರಾಯ ವಾ ನಾನ್ತೇವಾಸಿನೇ ವಾ ಬ್ರೂಯಾತ್ ॥೧೨॥ * ಚತುರೌದುಮ್ಬರೋ ಭವತ್ಯೌದುಮ್ಬರಃ ಸ್ರುವ ಔದುಮ್ಬರಶ್ಚಮಸ ಔದುಮ್ಬರ ಇಧ್ಮ ಔದುಮ್ಬರ್ಯಾ ಉಪಮನ್ಥ್ಯೌ ದಶ ಗ್ರಾಮ್ಯಾಣಿ ಧಾನ್ಯಾನಿ ಭವನ್ತಿ ವ್ರೀಹಿಯವಾಸ್ತಿಲಮಾಷಾ ಅಣುಪ್ರಿಯಙ್ಗವೋ ಗೋಧೂಮಾಶ್ಚ ಮಸೂರಾಶ್ಚ ಖಲ್ವಾಶ್ಚ ಖಲಕುಲಾಶ್ಚ ತಾನ್ ಪಿಷ್ಟಾನ್ ದಧನಿ ಮಧುನಿ ಘೃತ ಉಪಸಿಞ್ಚತ್ಯಾಜ್ಯಸ್ಯ ಜುಹೋತಿ ॥

* ತಾನ್ ಪಿಷ್ಟ್ವಾ ದಧನೀತಿ, ರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯಪಾಠಃ.

ಅಥ ಚತುರ್ಥಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮ್.

ಏಷಾಂವೈಭೂತಾನಾಂ ಪೃಥಿವೀರಸಃ ಪೃಥಿವ್ಯಾ ಆಪೋಽಪಾಮೋಷಧಯ ಓಷಧೀನಾಂ ಪುಷ್ಪಾಣಿಪುಷ್ಪಾಣಾಂ ಫಲಾನಿಫಲಾನಾಂ ಪುರುಷಃ ಪುರುಷಸ್ಯರೇತಃ ॥ ೧ ॥ * ಸಹಪ್ರಜಾಪತಿರೀಕ್ಷಾಞ್ಚಕ್ರೇಹನ್ತಾಸ್ಮೈ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಂ ಕಲ್ಪಯಾನೀತಿ ಸ ಸ್ತ್ರಿಯಗ್ಂ ಸಸೃಜೇತಾಗ್ಂಸೃಷ್ಟ್ವಾಧಉಪಾಸ್ತ ತಸ್ಮಾತ್ಸ್ತ್ರಿಯಮಧ ಉಪಾಸೀತಸಏತಂ ಪ್ರಾಞ್ಚಂಗ್ರಾವಾಣಮಾತ್ಮನಏವ ಸಮುದಪಾರಯತ್ತೇನೈ ನಾಮಭ್ಯಸೃಜತ್ ॥ ೨ ॥ ‡ ತಸ್ಯಾವೇದಿರುಪಸ್ಥೋಲೋಮಾನಿ ಬರ್ಹಿಶ್ಚರ್ಮಾಧಿಷವಣೇ ಸಮಿದ್ಧೋಮಧ್ಯತಸ್ತೌಮುಷ್ಕೌಸಯಾವಾನ್ ಹವೈವಾಜಪೇಯೇನಯಜಮಾನಸ್ಯ ಲೋಕೋಭವತಿಯ ಏವಂವಿದ್ವಾನಧೋಪ ಹಾಸಂಚರತ್ಯಾಸಾಗ್ಂ ಸಸ್ತ್ರೀಣಾಗ್ಂ ಸುಕೃತಂವೃಙ್ಕ್ತೇ ಥಯ ಇದಮವಿದ್ವಾನಧೋಪಹಾಸಂಚರತ್ಯಸ್ಯಸ್ತ್ರಿಯಃ ಸುಕೃತಂವೃಞ್ಜತೇ ॥ ೩ ॥ ಏತದ್ಧಸ್ಮವೈತದ್ವಿದ್ವಾನುದ್ದಾಲಕ ಆರುಣಿರಾಹೈತದ್ಧಸ್ಮವೈ ತದ್ವಿದ್ವಾನ್ನಾಕೋ ಮೌದ್ಗಲ್ಯಆಹೈತದ್ಧಸ್ಮವೈತ ದ್ವಿದ್ವಾನ್ ಕುಮಾರಹಾರೀತ ಆಹಬಹವೋ ಮರ್ಯಾಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಯ ನಾ ನಿರಿನ್ದ್ರಿಯಾವಿಸುಕೃತೋ ಸ್ಮಾಲ್ಲೋಕಾತ್ಪ್ರಯನ್ತಿ ಯ ಇದಮವಿದ್ವಾಗ್ಂಸೋ ಧೋಪಹಾಸಂಚರನ್ತೀತಿ ಬಹುವಾ ಇದಗ್ಂ ಸುಪ್ತಸ್ಯವಾಜಾಗ್ರತೋವಾರೇತಸ್ಕನ್ದತಿ ॥೪॥ ತದಭಿಮೃಶೇ ದನುವಾಮನ್ತ್ರಯೇತ ಯನ್ಮೇಽದ್ಯ ರೇತಃಪೃಥಿವೀಮಸ್ಕಾನ್ತ್ಸೀದ್ಯದೋಷಧೀರಪ್ಯಸರದ್ಯದಪಃ । ಇದಮಹಂತದ್ರೇತ ಆದದೇ । ಪುನರ್ಮಾಮೈತ್ವಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಪುನಸ್ತೇಜಃ ಪುನರ್ಭಗಃ । ಪುನರಗ್ನಿರ್ಧಿಷ್ಣ್ಯಾಯಥಾಸ್ಥಾನಂ ಕಲ್ಪನ್ತಾಮಿತ್ಯನಾಮಿಕಾಙ್ಗುಷ್ಠಾಭ್ಯಾ ಮಾದಾಯಾನ್ತರೇಣಸ್ತನೌವಾ ಭ್ರುವೌವಾನಿಮೃಞ್ಜ್ಯಾತ್ ॥ ೫ ॥ ಅಥಯದ್ಯುದಕಆತ್ಮಾನಂ ಪರಿಪಶ್ಯೇತ್ತದಭಿಮನ್ತ್ರಯೇತಮಯಿ ತೇಜಇನ್ದ್ರಿಯಂ ಯಶೋದ್ರವಿಣಗ್ಂ ಸುಕೃತಮಿತಿಶ್ರೀರ್ಹವಾಏಷಾಸ್ತ್ರೀಣಾಂ ಯನ್ಮಲೋದ್ವಾಸಾಸ್ತಸ್ಮಾನ್ಮಲೋದ್ವಾಸಸಂಯಶಸ್ವಿನೀಮಭಿ ಕ್ರಮ್ಯೋಪಮನ್ತ್ರಯೇತ॥೬॥ಸಾಚೇದಸ್ಮೈನದದ್ಯಾತ್ಕಾಮಮೇನಾಮ ವಕ್ರೀಣೀಯಾತ್ಸಾಚೇದಸ್ಮೈನೈವ

---

* ಸ್ತ್ರಿ ಯಮಧ ಉಪಾಸತೇ ಇತಿ ರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯಪಾಠಃ.

‡ ಮಧ್ಯತಸ್ತೌಷ್ಕಾವಿತಿ ರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯಪಾಠಃ.

ದದ್ಯಾತ್ಕಾಮಮೇನಾಂ ಯಷ್ಟ್ಯಾವಾಪಾಣಿನಾವೋಪಹತ್ಯಾತಿ ಕ್ರಾಮೇದಿ
ನ್ದ್ರಿಯೇಣ ತೇಯಶಸಾಯಶ ಆದದ ಇತ್ಯಯಶಾಏವಭವತಿ ॥ ೭ ॥ ಸಾಚೇ
ದಸ್ಮೈದದ್ಯಾದಿನ್ದ್ರಿಯೇಣ ತೇಯಶಸಾಯಶಆದಧಾಮೀತಿ ಯಶಸ್ವಿನಾವೇ
ವಭವತಃ ॥ ೮ ॥ ಸಯಾಮಿಚ್ಛೇತ್ಕಾಮಯೇತವೇತಿ ತಸ್ಯಾಮರ್ಥಂ ನಿಷ್ಠಾ
ಯಮುಖೇನಮುಖಗ್ ಸನ್ಧಾಯೋಪಸ್ಥಮಸ್ಯಾ ಅಭಿಮೃಶ್ಯಜಪೇತ್ ಅಂ
ಗಾದಂಗಾತ್ಸಂಭವಸಿ ಹೃದಯಾದಧಿಜಾಯಸೇ । ಸತ್ವಮಙ್ಗಕಷಾಯೋಽಸಿ
ದಿಗ್ಧವಿದ್ಧಾಮಿವಮಾದಯೇ ಮಾಮಮೂಂಮಯೀತಿ ॥ ೯ ॥ ಅಥಯಾಮಿ
ಚ್ಛೇನ್ನಗರ್ಭಂ ದಧೀತೇತಿತಸ್ಯಾಮರ್ಥಂ ನಿಷ್ಠಾಯಮುಖೇನಮುಖಗ್ ಸನ್ಧಾ
ಯಾಭಿ ಪ್ರಾಣ್ಯಾಪಾನ್ಯಾದಿನ್ದ್ರಿಯೇಣತೇ ರೇತಸಾರೇತ ಆದದಇತ್ಯರೇತಾ
ಏವಭವತಿ ॥೧೦॥ ಅಥಯಾಮಿಚ್ಛೇದಧೀತೇತಿ ತಸ್ಯಾ ಮರ್ಥಂನಿಷ್ಠಾಯಮು
ಖೇನಮುಖಗ್ ಸನ್ಧಾಯಾಪಾನ್ಯಾಭಿ ಪ್ರಾಣ್ಯಾದಿನ್ದ್ರಿಯೇಣತೇ ರೇತಸಾರೇ
ತಆದಧಾಮೀತಿಗರ್ಭಿಣ್ಯೇವಭವತಿ ॥ ೧೧ ॥ ಅಥಯಸ್ಯ ಜಾಯಾಯೈ ಜಾರ
ಸ್ಸ್ಯಾತ್ತಂಚೇ ದ್ದ್ವಿಷ್ಯಾದಾಮಪಾತ್ರೇ ಗ್ನಿಮುಪ ಸಮಾಧಾಯಪ್ರತಿಲೋ
ಮಗ್ ಶರಬರ್ಹಿಸ್ತೀರ್ತ್ವಾ ತಸ್ಮಿನ್ನೇತಾ ಶ್ಶರಭೃಷ್ಟೀಃ ಪ್ರತಿಲೋಮಾ ಸ್ಸ
ರ್ಪಿಷಾಕ್ತಾ ಜುಹುಯಾನ್ಮಮ ಸಮಿದ್ಧೇಹೌಷೀಃ ಪ್ರಾಣಾಪಾನೌತ ಆದ
ದೇ ಸಾವಿತಿ । ಮಮಸಮಿದ್ಧೇಹೌಷೀಃ ಪುತ್ರಪಶೂಗ್ ಸ್ತ ಆದದೇ ಸಾವಿ
ತಿ । ಮಮಸಮಿದ್ಧೇಹೌ ಷೀರಿಷ್ಟಾ ಸುಕೃತೇತ ಆದದೇ ಸಾವಿತಿ । ಮಮ
ಸಮಿದ್ಧೇಹೌ ಷೀರಿಷ್ಟಾಸುಕೃತೇತ ಆದದೇ ಸಾವಿತಿ । ಮಮಸಮಿದ್ಧೇಹೌ
ಷೀರಾಶಾಪರಾಕಾಶೌತ ಆದದೇ ಸಾವಿತಿ । ಸವಾಏಷನಿರಿನ್ದ್ರಿಯೋವಿ ಸುಕೃ
ದಸ್ಮಾಲ್ಲೋಕಾ ತ್ಪ್ರೈತಿಯಮೇವಂ ವಿದ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಶ್ಶಪತಿತಸ್ಮಾದೇ
ವಂ ವಿಚ್ಛ್ರೋತ್ರಿಯಸ್ಯದಾರೇಣ ನೋಪಹಾಸಮಿಚ್ಛೇದುತಹ್ಯೇವಂವಿತ್ಪ
ರೋಭವತಿ ॥ ೧೨ ॥ ಅಥ ಯಸ್ಯಜಾಯಾಮಾರ್ತವಂ ವಿನ್ದೇತ್ತ್ರ್ಯಹಂಕಗ್
ಸೇನಪಿಬೇದಹತ ವಾಸಾನೈನಾಂ ವೃಷಲೋನ ವೃಷಲ್ಯುಪಹನ್ಯಾತ್ತ್ರಿರಾತ್ರಾ
ನ್ತ ಆಪ್ಲುತ್ಯವ್ರೀಹೀ ನವಘಾತಯೇತ್ ॥ ೧೩ ॥ ಸಯ ಇಚ್ಛೇತ್ಪುತ್ರೋ
ಮೇ ಶುಕ್ಲೋಜಾಯೇತವೇದ ಮನುಬ್ರುವೀತ ಸರ್ವಮಾಯುರಿಯಾದಿತಿ
ಕ್ಷೀರೌದನಂಪಾಚಯಿತ್ವಾ ಸರ್ಪಿಷ್ಮನ್ತಮಶ್ನೀಯಾತಾ ಮೀಶ್ವರೌಜನಯಿತ
ವೈ॥೧೪॥ಅಥಯಇಚ್ಛೇತ್ಪುತ್ರೋಮೇಕಪಿಲಃಪಿಙ್ಗಳೋಜಾಯೇತದ್ವೌವೇ
ದಾವನುಬ್ರುವೀತಸರ್ವಮಾಯುರಿಯಾದಿತಿ ದಧ್ಯೋದನಂಪಾಚಯಿತ್ವಾಸರ್ಪಿ

ಷ್ಮನ್ತಮಶ್ನೀಯಾತಾಮೀಶ್ವರೌ ಜನಯಿತವೈ॥೧೫॥ಅಥಯಇಚ್ಛೇತ್ಪುತ್ರೋ
ಮೇಶ್ಯಾವೋಲೋಹಿತಾಕ್ಷೋ ಜಾಯೇತತ್ರೀನ್ವೇದಾನನುಬ್ರುವೀತ ಸರ್ವ
ಮಾಯುರಿಯಾದಿತ್ಯುದೋದನಂ ಪಾಚಯಿತ್ವಾ ಸರ್ಪಿಷ್ಮನ್ತಮಶ್ನೀಯಾತಾ
ಮೀಶ್ವರೌಜನಯಿತವೈ ॥ ೧೬ ॥ ಅಥಯಇಚ್ಛೇದ್ದುಹಿತಾಮೇ ಪಣ್ಡಿತಾಜಾ
ಯೇತಸರ್ವಮಾಯುರಿಯಾದಿತಿ ತಿಲೌದನಂ ಪಾಚಯಿತ್ವಾಸರ್ಪಿಷ್ಮನ್ತಮಶ್ನೀ
ಯಾತಾಮೀಶ್ವರೌ ಜನಯಿತವೈ ॥ ೧೭ ॥ ಅಥಯಇಚ್ಛೇತ್ಪುತ್ರೋಮೇ
ಪಣ್ಡಿತೋವಿಗೀತಸ್ಸಮಿತಿಂಗಮಃ ಶುಶ್ರೂಷಿತಾಂವಾಚಂ ಭಾಷಿತಾಜಾಯೇ
ತ ಸರ್ವಾನ್ವೇದಾನನುಬ್ರುವೀತ ಸರ್ವಮಾಯುರಿಯಾದಿತಿಮಾಗ್ಂ ಸೌದನಂ
ಪಾಚಯಿತ್ವಾ ಸರ್ಪಿಷ್ಮನ್ತಮಶ್ನೀ ಯಾತಾಮೀಶ್ವರೌಜನಯಿತವಾ ಔಕ್ಷ್ಣೇ
ನವಾರ್ಷಭೇಣವಾ ॥ ೧೮ ॥ ಅಥಾಭಿಪ್ರಾತರೇವಸ್ಥಾಲೀ ಪಾಕಾವೃತಾಜ್ಯಂ
ಚೇಷ್ಟಿತ್ವಾಸ್ಥಾಲೀ ಪಾಕಸ್ಯೋಪಘಾತಂ ಜುಹೋತ್ಯಗ್ನಯೇಸ್ವಾಹಾ ಅ
ನುಮತಯೇಸ್ವಾಹಾ ದೇವಾಯಸವಿತ್ರೇ ಸತ್ಯಪ್ರಸವಾಯಸ್ವಾಹೇತಿ ಹು
ತ್ವೋದ್ಧೃತ್ಯಪ್ರಾಶ್ನಾತಿ ಪ್ರಾಶ್ಯೇತರಸ್ಯಾಃ ಪ್ರಯಚ್ಛತಿ ಪ್ರಕ್ಷಾಳ್ಯಪಾಣೀ
ಉದಪಾತ್ರಂಪೂರಯಿತ್ವಾತೇನೈನಾಂ ತ್ರಿರಭ್ಯುಕ್ಷತಿ ಉತ್ತಿಷ್ಠಾತೋವಿಶ್ವಾವ
ಸೋ ನ್ಯಾಮಿಚ್ಛಪ್ರಪೂರ್ವ್ಯಾಂಸಂಜಾಯಾಂ ಪತ್ಯಾಸಹೇತಿ ॥೧೯॥ ಅಥೈ
ನಾಮಭಿಪದ್ಯತೇ ಅಮೋಹಮಸ್ಮಿಸಾತ್ವಗ್ಂ ಸಾತ್ವಮಸ್ಯಮೋಹಂ ಸಾಮಾ
ಹಮಸ್ಮಿಋಕ್ತ್ವಂದ್ಯೌರಹಂ ಪೃಥಿವೀತ್ವಂತಾವೇಹಿಸಗ್ಂ ರಭಾವಹೈಸಹರೇ
ತೋದಧಾವಹೈಪುಗ್ಂ ಸೇಪುತ್ರಾಯವಿತ್ತಯಇತಿ ॥೨೦॥ ಅಥಾಸ್ಯಾಊರೂ
ವಿಹಾಪಯತಿವಿಜಿಹೀಥಾಂದ್ಯಾವಾಪೃಥಿವೀ ಇತಿತಸ್ಯಾಮರ್ಥಂನಿಷ್ಠಾಯಮು
ಖೇನಮುಖಗ್ಂ ಸನ್ಧಾಯತ್ರಿರೇನಾಮನುಲೋಮಾಮನುಮಾರ್ಷ್ಟಿವಿಷ್ಣು
ರ್ಯೋನಿಂ ಕಲ್ಪಯತುತ್ವಷ್ಟಾರೂಪಾಣಿಪಿಗ್ಂಶತುಆಸಿಞ್ಚತು ಪ್ರಜಾಪತಿರ್ಧಾ
ತಾಗರ್ಭಂದಧಾತುತೇ । ಗರ್ಭಂಧೇಹಿಸಿನೀವಾಲಿ ಗರ್ಭಂಧೇಹಿಪೃಥುಷ್ಟುಕೇ ।
ಗರ್ಭಂತೇ ಅಶ್ವಿನೌದೇವಾ ವಾಧತ್ತಾಂಪುಷ್ಕರಸ್ರಜೌ ॥೨೧॥ ಹಿರಣ್ಮಯೀ
ಅರಣೀಯಾಭ್ಯಾಂ ನಿರ್ಮನ್ಥತಾಮಶ್ವಿನೌ । ತತ್ತೇಗರ್ಭಗ್ಂಹವಾಮಹೇದಶಮೇ
ಮಾಸಿಸೂತವೇ । ಯಥಾಗ್ನಿಗರ್ಭಾ ಪೃಥಿವೀಯಥಾದ್ಯೌರಿನ್ದ್ರೇಣಗರ್ಭಿ
ಣೀ । ವಾಯುರ್ದಿಶಾಂ ಯಥಾಗರ್ಭಏವಂ ಗರ್ಭಂದಧಾಮಿತೇಽಸಾವಿತಿ॥೨೨॥
ಸೋಷ್ಯನ್ತೀಮದ್ಭಿರಭ್ಯುಕ್ಷತಿ । ಯಥಾವಾಯುಃಪುಷ್ಕರಿಣೀಗ್ಂ ಸಮಿ
ಙ್ಗಯತಿಸರ್ವತಃ । ಏವಾತೇಗರ್ಭಏಜತು ಸಹನ್ವೈತುಜರಾಯುಣಾ । ಇನ್ದ್ರ

ಸ್ಯಾಯಂ ವ್ರಜಃಕೃತಃಸಾರ್ಗ್ಗಳಸ್ಸಪರಿಶ್ರಯಃ । ತಮಿನ್ದ್ರನಿರ್ಜಹಿಗರ್ಭೇಣ ಸಾವರಾಗ್‌ಸಹೇತಿ ॥ ೨೩ ॥ ಜಾತೇಽಗ್ನಿಮುಪಸಮಾಧಾ ಯಾಙ್ಕಆಧಾಯ ಕಗ್‌ ಸೇಽಪೃಷದಾಜ್ಯಗ್‌ ಸನ್ನೀಯಪೃಷದಾಜ್ಯಸ್ಯೋಪಘಾತಂ ಜುಹೋತಿ । ಅಸ್ಮಿನ್ಸಹಸ್ರಂ ಪುಷ್ಯಾಸಮೇಧಮಾನಃ ಸ್ವೇಗೃಹೇ । ಅಸ್ಯೋಪಸದ್ಯಾಂ ಮಾಚ್ಛೇತ್ಸೀತ್ ಪ್ರಜಯಾಚಪಶುಭಿಶ್ಚ ಸ್ವಾಹಾ । ಮಯಿಪ್ರಾಣಾಗ್‌ ಸ್ತ್ವಯಿಮನಸಾಜುಹೋಮಿಸ್ವಾಹಾ। ಯತ್ಕರ್ಮಣಾತ್ಯರೀರಿಚಂ ಯದ್ವಾನ್ಯೂನ ಮಿಹಾಕರಂ।ಅಗ್ನಿಷ್ಟತ್ಸ್ವಿಷ್ಟಕೃದ್ವಿದ್ವಾಂತ್ಸ್ವಿಷ್ಟಗ್‌ ಸುಹುತಂಕರೋತು ನಸ್ಸ್ವಾಹೇತಿ ॥ ೨೪ ॥ ಅಥಾಸ್ಯದಕ್ಷಿಣಂಕರ್ಣ ಮಭಿನಿಧಾಯವಾಗ್ವಾಗಿತಿತ್ರಿಃ ಅಥದಧಿಮಧುಘೃತಗ್‌ ಸನ್ನೀಯಾನನ್ತರ್ಹಿತೇನ ಜಾತರೂಪೇಣ ಪ್ರಾಶಯತಿ । ಭೂಸ್ತೇದಧಾಮಿ । ಭುವಸ್ತೇದಧಾಮಿ । ಸುವಸ್ತೇದಧಾಮಿ । ಭೂರ್ಭುವಸ್ಸುವಸ್ಸರ್ವಂ ತ್ವಯಿದಧಾಮೀತಿ ॥೨೫॥ ಅಥಾಸ್ಯನಾಮಕರೋತಿ ವೇದೋಸೀತಿತದಸ್ಯತದ್ಗುಹ್ಯ ಮೇವನಾಮಭವತಿ ॥೨೬॥ ಅಥೈನಂಮಾತ್ರೇಪ್ರದಾಯ ಸ್ತನಂ ಪ್ರಯಚ್ಛತಿಯಸ್ತೇ ಸ್ತನಸ್ಸಶಯೋಯೋಮಯೋಭೂರ್ಯೋ ರತ್ನಧಾವಸುವಿದ್ಯಸ್ಸುದತ್ರಃ । ಯೇನವಿಶ್ವಾ ಪುಷ್ಯಸಿವಾರ್ಯಾಣಿ ಸರಸ ತಿತಮಿಹಧಾತವೇಕರಿತಿ ॥೨೭॥ ಅಥಾಸ್ಯಮಾತರಭಿಮನ್ತ್ರಯತೇ । ಇಲಾಸಿಮೈತ್ರಾವರುಣೀ ವೀರೇವೀರಮಜೀಜನತ್। ಸಾತ್ವಂವೀರವತೀ ಭವಯಾಸ್ಮಾನ್ವೀರವತೋಕರದಿತಿ । ತಂವಾಏತಮಾಹುರತಿ ಪಿತಾಬತಾಭೂರತಿಪಿತಾ ಮಹೋಬತಾಭೂಃ ಪರಮಾಂಬತಕಾಷ್ಠಾಂ ಪ್ರಾಪಿಚ್ಛ್ರಿಯಾ ಯಶಸಾಬ್ರಹ್ಮವರ್ಚಸೇನಯಏವಂವಿದೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಯಪುತ್ರೋಜಾಯತಇತಿ ॥೨೮॥

—ಅಥ ಪಞ್ಚಮಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮ್.—

ಅಥವಗ್‌ಶಃ ಪೌತಿಮಾಷೀಪುತ್ರಃ ಕಾತ್ಯಾಯನೀಪುತ್ರಾತ್ ಕಾತ್ಯಾಯನೀಪುತ್ರೋ ಗೌತಮೀಪುತ್ರಾದ್ಗೌತಮೀಪುತ್ರೋ ಭಾರದ್ವಾಜೀಪುತ್ರಾದ್ಭಾರದ್ವಾಜೀಪುತ್ರಃ ಪಾರಾಶರೀಪುತ್ರಾತ್ಪಾರಾಶರೀಪುತ್ರಔಪಸ್ವಸ್ತೀಪುತ್ರಾದೌಪಸ್ವಸ್ತೀಪುತ್ರಃ ಪಾರಾಶರೀಪುತ್ರಾತ್ಪಾರಾಶರೀಪುತ್ರಃ ಕಾತ್ಯಾಯನೀಪುತ್ರಾತ್ಕಾತ್ಯಾಯನೀಪುತ್ರಃ ಕೌಶಿಕೀಪುತ್ರಾತ್ಕೌಶಿಕೀಪುತ್ರ ಆಲಮ್ಬೀಪುತ್ರಾಜ್ಜ್ವೈಯಾಘ್ರಪದೀಪುತ್ರಾಜ್ಜ್ವೈಯಾಘ್ರಪದೀಪುತ್ರಃ ಕಾಣ್ವೀಪುತ್ರಾಜ್ಜ್ಕಾಪೀಪುತ್ರಾಜ್ಜ್ಕಾಪೀಪುತ್ರಃ ॥೧॥ ಅತ್ರೇಯೀಪುತ್ರಾದಾತ್ರೇಯೀಪುತ್ರೋಗೌತಮೀಪುತ್ರಾದ್ಗೌತಮೀಪುತ್ರೋ ಭಾರದ್ವಾಜೀಪುತ್ರಾ

ದ್ಭಾರದ್ವಾಜೀಪುತ್ರಃ ಪಾರಾಶರೀಪುತ್ರಾತ್ಪಾರಾಶರೀಪುತ್ರೋ ವಾತ್ಸೀಪುತ್ರಾದ್ವಾತ್ಸೀಪುತ್ರಃ ಪಾರಾಶರೀಪುತ್ರಾತ್ಪಾರಾಶರೀಪುತ್ರೋ ವಾರ್ಕಾರುಣೀಪುತ್ರಾದ್ವಾರ್ಕಾರುಣೀಪುತ್ರೋ ವಾರ್ಕಾರುಣೀಪುತ್ರಾದ್ವಾರ್ಕಾರುಣೀಪುತ್ರ ಆರ್ತಭಾಗೀಪುತ್ರಾದಾರ್ತಭಾಗೀಪುತ್ರಃ ಶಾಙ್ಗೀಪುತ್ರಾಚ್ಛಾಙ್ಗೀಪುತ್ರಃ ಸಾಙ್ಕೃತೀಪುತ್ರಾತ್ಸಾಙ್ಕೃತೀಪುತ್ರ ಆಲಮ್ಬಾಯನೀಪುತ್ರಾದಾಲಮ್ಬಾಯನೀಪುತ್ರ ಆಲಮ್ಬೀಪುತ್ರಾದಾಲಮ್ಬೀಪುತ್ರೋ ಜಾಯನ್ತೀಪುತ್ರಾಜ್ಜಾಯನ್ತೀಪುತ್ರೋ ಮಾಣ್ಡೂಕಾಯನೀಪುತ್ರಾನ್ಮಾಣ್ಡೂಕಾಯನೀಪುತ್ರೋ ಮಾಣ್ಡೂಕೀಪುತ್ರಾನ್ಮಾಣ್ಡೂಕೀಪುತ್ರಃ ಶಾಣ್ಡಿಲೀಪುತ್ರಾಚ್ಛಾಣ್ಡಿಲೀಪುತ್ರೋ ರಾಥೀತರೀಪುತ್ರಾದ್ರಾಥೀತರೀಪುತ್ರೋ ಭಾಲುಕೀಪುತ್ರಾದ್ಭಾಲುಕೀಪುತ್ರಃ ಕ್ರೌಞ್ಚಿಕೀಪುತ್ರಾಭ್ಯಾಂ ಕ್ರೌಞ್ಚಿಕೀಪುತ್ರೌ ವೈದೃಭತೀಪುತ್ರಾದ್ವೈದೃಭತೀಪುತ್ರಃ ಕಾರ್ಶಕೇಯೀಪುತ್ರಾತ್ಕಾರ್ಶಕೇಯೀಪುತ್ರಃ ಪ್ರಾಚೀನಯೋಗೀಪುತ್ರಾತ್ಪ್ರಾಚೀನಯೋಗೀಪುತ್ರಃ ಸಾಞ್ಜೀವೀಪುತ್ರಾತ್ಸಾಞ್ಜೀವೀಪುತ್ರಃ ಪ್ರಾಶ್ನೀಪುತ್ರಾದಾಸುರಿವಾಸಿನಃ ಪ್ರಾಶ್ನೀಪುತ್ರ ಆಸುರಾಯಣಾದಾಸುರಾಯಣ ಆಸುರೇರಾಸುರಿಃ ॥ ೨ ॥ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯಾದ್ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ ಉದ್ದಾಲಕಾದುದ್ದಾಲಕೋಽರುಣಾದರುಣ ಉಪವೇಶೇರುಪವೇಶಿಃ ಕುಶ್ರೇಃ ಕುಶ್ರಿರ್ವಾಜಶ್ರವಸೋ ವಾಜಶ್ರವಾ ಜಿಹ್ವಾವತೋ ವಾಧ್ಯೋಗಾಜ್ಜಿಹ್ವಾವಾನ್ ವಾಧ್ಯೋಗೋಽಸಿತಾದ್ವಾರ್ಷಗಣಾದಸಿತೋ ವಾರ್ಷಗಣೋ ಹರಿತಾತ್ಕಶ್ಯಪಾದ್ಧರಿತಃ ಕಶ್ಯಪಃ ಶಿಲ್ಪಾತ್ಕಶ್ಯಪಾಚ್ಛಿಲ್ಪಃ ಕಶ್ಯಪಃ ಕಶ್ಯಪಾನ್ನೈಧ್ರುವೇಃ ಕಶ್ಯಪೋ ನೈಧ್ರುವಿರ್ವಾಚೋ ವಾಗಮ್ಭಿಣ್ಯಾ ಅಮ್ಭಿಣ್ಯಾದಿತ್ಯಾದಾದಿತ್ಯಾನೀಮಾನಿ ಶುಕ್ಲಾನಿ ಯಜೂಂಷಿ ವಾಜಸನೇಯೇನ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯೇನಾಖ್ಯಾಯನ್ತೇ ॥ ೩ ॥ ಸಮಾನಮಾಸಾಞ್ಜೀವೀಪುತ್ರಾತ್ಸಾಞ್ಜೀವೀಪುತ್ರೋ ಮಾಣ್ಡೂಕಾಯನೇರ್ಮಾಣ್ಡೂಕಾಯನಿಃ ಮಾಣ್ಡವ್ಯಾನ್ಮಾಣ್ಡವ್ಯಃ ಕೌತ್ಸಾತ್ಕೌತ್ಸೋ ಮಾಹಿತ್ಥೇರ್ಮಾಹಿತ್ಥಿಃ ವಾಮಕಕ್ಷಾಯಣಾದ್ವಾಮಕಕ್ಷಾಯಣಃ ಶಾಣ್ಡಿಲ್ಯಾಚ್ಛಾಣ್ಡಿಲ್ಯೋ ವಾತ್ಸ್ಯಾದ್ವಾತ್ಸ್ಯಃ ಕುಶ್ರೇಃ ಕುಶ್ರಿರ್ಯಜ್ಞವಚಸೋ ರಾಜಸ್ತಮ್ಬಾಯನಾದ್ಯಜ್ಞವಚಾ ರಾಜಸ್ತಮ್ಬಾಯನಸ್ತುರಾತ್ಕಾವಷೇಯಾತ್ತುರಃ ಕಾವಷೇಯಃ ಪ್ರಜಾಪತೇಃ ಪ್ರಜಾಪತಿರ್ಬ್ರಹ್ಮಣೋ ಬ್ರಹ್ಮ ಸ್ವಯಮ್ಭು ಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ ॥

ಇತ್ಯಷ್ಟಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ – ಬೃಹದಾರಣ್ಯಕಂ ಸಮಾಪ್ತಮ್.

ಶ್ರೀಗುರುಭ್ಯೋನಮಃ.

ಛಾಂದೋಗ್ಯೋಪನಿಷತ್-ಪ್ರಥಮಃಪಾಠಕಃ.

ಹರಿಃ ಓಂ ॥ ಓಮಿತ್ಯೇತದಕ್ಷರಮುದ್ಗೀಥಮುಪಾಸೀತ । ಓಮಿತ್ಯು
ದ್ಗಾಯತಿತಸ್ಯೋಪವ್ಯಾಖ್ಯಾನಮ್ ॥ ೧ ॥ ಏಷಾಂಭೂತಾನಾಂ ಪೃಥಿವೀರ
ಸಃ ಪೃಥಿವ್ಯಾ ಆಪೋರಸಃ ಅಪಾಮೋಷಧಯೋರಸಃ । ಪುರುಷಸ್ಯವಾಗ್ರ
ಸೋವಾಚ ಋಗ್ರಸಋಚಸ್ಸಾಮರಸಸ್ಸಾಮ್ನ ಉದ್ಗೀಥೋರಸಃ ॥ ೨ ॥ ಸ
ಏಷರಸಾನಾಗ್ ರಸತಮಃ ಪರಮಃಪರಾರ್ಧ್ಯೋ ಷ್ಟಮೋಯದುದ್ಗೀಥಃ॥
॥ ೩ ॥ ಕತಮಾಕತಮರ್ಕ್ಕತ ಮತ್ಕತ ಮತ್ಸಾಮಕತಮಃ ಕತಮ ಉದ್ಗೀಥಇ
ತಿವಿಮೃಷ್ಟಂಭವತಿ ॥೪॥ ವಾಗೇವರ್ಕ್ಪ್ರಾಣ ಸ್ಸಾಮಓಮಿತ್ಯೇತದಕ್ಷರಮು
ದ್ಗೀಥಃತದ್ವಾ ಏತನ್ಮಿಥುನಂ ಯದ್ವಾಕ್ಚ ಪ್ರಾಣಶ್ಚರ್ಕ್ಚ ಸಾಮಚ ॥ ೫ ॥ ತ
ದೇತನ್ಮಿಥುನಮೋಮಿತ್ಯೇ ತಸ್ಮಿನ್ನಕ್ಷರೇಸಗ್ ಸೃಜ್ಯತೇ । ಯದಾವೈಮಿಥು
ನೌ ಸಮಾಗಚ್ಛತಆಪಯತೋ ವೈತಾವನ್ಯೋನ್ಯಸ್ಯಕಾಮಂ ॥ ೬ ॥ ಆಪ
ಯಿತಾಹವೈಕಾಮಾನಾಂ ಭವತಿಯಏತದೇವಂ ವಿದ್ವಾನಕ್ಷರಮುದ್ಗೀಥಮು
ಪಾಸ್ತೇ ॥ ೭ ॥ ತದ್ವಾ ಏತದನುಜ್ಞಾಕ್ಷರಂ ಯದ್ಧಿ ಕಿಂಚಾನು ಜಾನಾತ್ಯೋ
ಮಿತ್ಯೇವತದಾಹಏಷೋ ಏವಸಮೃದ್ಧಿರ್ಯದನುಜ್ಞಾಸಮರ್ಧಯಿತಾಹವೈಕಾ
ಮಾನಾಂಭವತಿಯ ಏತದೇವಂ ವಿದ್ವಾನಕ್ಷರಮುದ್ಗೀಥಮುಪಾಸ್ತೇ ॥ ೮ ॥
ತೇನೇಯಂತ್ರಯೀವಿದ್ಯಾ ವರ್ತತೇ ಓಮಿತ್ಯಾಶ್ರಾವಯತ್ಯೋಮಿತಿಶಗ್ ಸ
ತ್ಯೋಮಿತ್ಯುದ್ಗಾಯತ್ಯೇತಸ್ಯೈವಾಕ್ಷರಸ್ಯಾಪಚಿತ್ಯೈ ಮಹಿಮ್ನಾರಸೇನ ॥
॥ ೯ ॥ ತೇನೋಭೌ ಕುರುತೋಯಶ್ಚೈತದೇವಂವೇದ ಯಶ್ಚನವೇದನಾ
ನಾತು ವಿದ್ಯಾಚಾವಿದ್ಯಾಚಯದೇವ ವಿದ್ಯಯಾ ಕರೋತಿ ಶ್ರದ್ಧಯೋಪನಿ
ಷದಾ ತದೇವವೀರ್ಯವತ್ತರಂ ಭವತೀತಿಖಲ್ವೇ ತಸ್ಯೈವಾಕ್ಷರಸ್ಯೋಪವ್ಯಾ
ಖ್ಯಾನಂಭವತಿ ॥ ೧೦ ॥

ಇತಿ ಪ್ರಥಮಪ್ರಪಾಠಕೇ ಪ್ರಥಮಃಖಣ್ಡಃ.

— ಅಥ ದ್ವಿತೀಯಃಖಣ್ಡಃ. —

ದೇವಾಸುರಾಹವೈಯತ್ರಸಂಯೇತಿರೆ ಉಭಯೇ ಪ್ರಾಜಾಪತ್ಯಾಸ್ತದ್ಧ
ದೇವಾ ಉದ್ಗೀಥಮಾಜಹ್ರು ರನೇನೈನಾನಭಿಭವಿಷ್ಯಾಮ ಇತಿ ॥ ೧ ॥ ತೇಹ
ನಾಸಿಕ್ಯಂ ಪ್ರಾಣಮುದ್ಗೀಥ ಮುಪಾಸಾಂಚಕ್ರಿರೇ ತಗ್ ಹಾಸುರಾಃಪಾಪ್ಮ

ನಾವಿವಿಧುಃ । ತಸ್ಮಾತ್ತೇನೋಭಯಂ ಜಿಘ್ರತಿಸುರಭಿ ಚದುರ್ಗನ್ಧಿಚಪಾಪ್ಮ ನಾಹ್ಯೇಷವಿದ್ಧಃ ॥೨॥ ಅಥಹವಾಚಮುದ್ಗೀಥ ಮುಪಾಸಾಞ್ಚಕ್ರಿರೇತಾಗ್ ಹಾಸುರಾಃಪಾಪ್ಮನಾವಿವಿಧುಃ । ತಸ್ಮಾತ್ತಯೋಭಯಂ ವದತಿಸತ್ಯಂಚಾನೃ ತಂಚ ಪಾಪ್ಮನಾಹ್ಯೇಷಾವಿದ್ಧಾ ॥ ೩ ॥ ಅಥಹಚಕ್ಷುರುದ್ಗೀಥ ಮುಪಾಸಾ ಞ್ಚಕ್ರಿರೇತದ್ಧಾಸುರಾಃ । ಪಾಪ್ಮನಾವಿವಿಧುಸ್ತಸ್ಮಾತ್ತೇನೋಭಯಂಪ ಶ್ಯತಿ ದರ್ಶನೀಯಂಚಾ ದರ್ಶನೀಯಂಚ ಪಾಪ್ಮನಾಹ್ಯೇತದ್ವಿದ್ಧಮ್ ॥೪॥ ಅ ಥಹಶ್ರೋತ್ರ ಮುದ್ಗೀಥಮುಪಾಸಾಞ್ಚಕ್ರಿರೇತದ್ಧಾಸುರಾಃ। ಪಾಪ್ಮನಾವಿವಿ ಧುಸ್ತಸ್ಮಾತ್ತೇನೋಭಯಗ್ ಶೃಣೋತಿಶ್ರವಣೀಯಂಚಾಶ್ರವಣೀಯಂಚ ಪಾಪ್ಮನಾಹ್ಯೇತದ್ವಿದ್ಧಮ್॥೫॥ ಅಥಹಮನಉದ್ಗೀಥ ಮುಪಾಸಾಞ್ಚಕ್ರಿರೇತ ದ್ಧಾಸುರಾಃಪಾಪ್ಮನಾವಿವಿಧುಸ್ತಸ್ಮಾತ್ತೇನೋಭಯಂ ಸಙ್ಕಲ್ಪತೇ ಸಙ್ಕಲ್ಪ ನೀಯಂಚಾಸಙ್ಕಲ್ಪನೀಯಂಚ ಪಾಪ್ಮನಾಹ್ಯೇತದ್ವಿದ್ಧಮ್ ॥೬॥ ಅಥಹಯಏ ವಾಯಂಮುಖ್ಯಃ ಪ್ರಾಣಸ್ತಮುದ್ಗೀಥಮುಪಾಸಾಞ್ಚಕ್ರಿರೇ ತಗ್ ಹಾಸುರಾ ಋತ್ವಾವಿದಧ್ವಂಸುರ್ಯಥಾ ಶ್ಮಾನಮಾಖಣಮೃತ್ವಾವಿಧ್ವಗ್ ಸೇತೈವಮ್ ॥ ॥ ೭ ॥ ಯಥಾ ಶ್ಮಾನಮಾಖಣಮೃತ್ವಾವಿಧ್ವಗ್ ಸತಏವಗ್ ಹೈವಸವಿಧ್ವಗ್ ಸತೇ ಯ ಏವಂ ವಿದಿಪಾಪಂ ಕಾಮಯತೆಯಶ್ಚೈನಮಭಿದಾಸತಿಸ ಏಷೋ ಶ್ಮಾಖಣಃ ॥ ೮ ॥ ನೈವೈತೇನ ಸುರಭಿನದುರ್ಗನ್ಧಿ ವಿಜಾನಾತ್ಯಪಹತಪಾಪ್ಮಾ ಹ್ಯೇಷತೇನ ಯದಶ್ನಾತಿ ಯತ್ಪಿಬತಿ ತೇನೇತರಾನ್ಪ್ರಾಣಾನವತಿ ಏತಮು ಏ ವಾನ್ತತೋ ವಿತ್ತ್ವೋತ್ಕ್ರಾಮತಿವ್ಯಾ ದದಾತ್ಯೇವಾನ್ತತಇತಿ ॥೯॥ ತಗ್ ಹಾ ಙ್ಗಿರಾ ಉದ್ಗೀಥಮುಪಾಸಾಞ್ಚಕ್ರ ಏತಮು ಏವಾಙ್ಗಿರಸಂಮನ್ಯನ್ತೇ । ಅ ಙ್ಗಾನಾಂಯದ್ರಸಃ ॥೧೦॥ ತೇನತಗ್ ಹ ಬೃಹಸ್ಪತಿರುದ್ಗೀಥಮುಪಾಸಾಞ್ ಚಕ್ರ ಏತಮುಏವ ಬೃಹಸ್ಪತಿಂಮನ್ಯನ್ತೇ ವಾಗ್ಘಿಬೃಹತೀತಸ್ಯಾಏಷಪತಿಃ॥೧೧॥ ತೇನತಗ್ ಹಾಯಸ್ಯ ಉದ್ಗೀಥಮುಪಾಸಾಞ್ಚಕ್ರ ಏತಮುಏವಾಯಾಸ್ಯಂ ಮನ್ಯನ್ತಆಸ್ಯಾದ್ಯದಯತೇ ॥ ೧೨ ॥ ತೇನತಗ್ ಹ ಬಕೋದಾಲ್ಭ್ಯೋವಿದಾ ಞ್ಚಕಾರ । ಸಹನೈಮಿಷೀಯಾಣಾ ಮುದ್ಗಾತಾ ಬಭೂವಸಹಸ್ಮೈಭ್ಯಃಕಾ ಮಾನಾಗಾಯತಿ ॥ ೧೩॥ ಆಗಾತಾಹ ವೈಕಾಮಾನಾಂಭವತಿ ಯಏತದೇವಂ ವಿದ್ವಾನಕ್ಷರಮುದ್ಗೀಥಮುಪಾಸ್ತ ಇತ್ಯಧ್ಯಾತ್ಮಮ್ ॥೧೪॥

— ಅಥ ತೃತೀಯಃಖಣ್ಡಃ. —

ಅಥಾಧಿದೈವತಂ ಯಏವಾಸೌತಪತಿ ತಮುದ್ಗೀಥಮುಪಾಸೀತೋ

ದ್ಯನ್ವಾಏಷ ಪ್ರಜಾಭ್ಯಉದ್ಗಾಯತಿಉದ್ಯಗ್ ಸ್ತಮೋಭಯಮಪಹನ್ತ್ಯಪ
ಹನ್ತಾಹ ವೈಭಯಸ್ಯ ತಮಸೋಭವತಿ ಯಏವಂವೇದ ॥ ೧ ॥ * ಸಮಾನ
ಉಏವಾಯಂಚಾಸೌ ಚೋಷ್ಣೋಯಮುಷ್ಣೋಸೌ ಸ್ವರ ಇತೀಮಮಾ
ಚಕ್ಷತೆ ಸ್ವರಇತಿ ಪ್ರತ್ಯಾಸ್ವರಇತ್ಯಮುಂ ತಸ್ಮಾದ್ವಾಏತಮಿಮಮಮುಂ
ಚೋದ್ಗೀಥಮುಪಾಸೀತ ॥ ೨ ॥ ಅಥಖಲುವ್ಯಾನಮೇವೋದ್ಗೀಥ ಮುಪಾ
ಸೀತ ಯದ್ವೈಪ್ರಾಣಿತಿ ಸ ಪ್ರಾಣೋಯದಪಾನಿತಿ ಸೋಪಾನಃಅಥಯಃ
ಪ್ರಾಣಾಪಾನಯೋಸ್ಸನ್ಧಿಃ ಸವ್ಯಾನೋಯೋವ್ಯಾನಸ್ಸಾವಾಕ್ । ತಸ್ಮಾದ
ಪ್ರಾಣನ್ನನಪಾನನ್ವಾಚಮಭಿವ್ಯಾಹರತಿ ॥ ೩ ॥ ಯಾವಾಕ್ಸರ್ಕ್ತಸ್ಮಾದ
ಪ್ರಾಣನ್ನನಪಾನನ್ನೃಚಮಭಿವ್ಯಾಹರತಿ ಯರ್ಕ್ತತ್ಸಾಮತಸ್ಮಾದ ಪ್ರಾಣನ್ನ
ನಪಾನನ್ಸಾಮಗಾಯತಿ ಯತ್ಸಾಮ ಸಉದ್ಗೀಥತಸ್ಮಾದ ಪ್ರಾಣನ್ನನಪಾನನ್ನು
ದ್ಗಾಯತಿ ॥ ೪ ॥ ಅತೋಯಾನ್ಯನ್ಯಾನಿ ವೀರ್ಯವನ್ತಿಕರ್ಮಾಣಿ ಯಥಾಗ್ನೇರ್ಮ
ನ್ಥನಮಾಜೇಃ ಸರಣಂದೃಢಸ್ಯಧನುಷಆಯಮನಮ ಪ್ರಾಣನ್ನನಪಾನಗ್ಂಸ್ತಾ
ನಿ ಕರೋತ್ಯೇತಸ್ಯಹೇತೋರ್ವ್ಯಾನ ಮೇವೋದ್ಗೀಥಮುಪಾಸೀತ ॥ ೫ ॥
ಅಥಖಲೂದ್ಗೀಥಾಕ್ಷರಾಣ್ಯುಪಾಸೀತೋದ್ಗೀಥ ಇತಿ ಪ್ರಾಣಏವೋತ್ಪ್ರಾ
ಣೇನಹ್ಯುತ್ತಿಷ್ಠತಿ ವಾ ಗೀರ್ವಾಚೋಹಗಿರ ಇತ್ಯಾಚಕ್ಷತೇ ಅನ್ನಂಥಮ
ನ್ನೇಹೀದಗ್ಂ ಸರ್ವಗ್ಂಸ್ಥಿತಂ ॥ ೬ ॥ ದ್ಯೌರೇವೋದನ್ತರಿಕ್ಷಂಗೀಃ ಪೃಥಿವೀ
ಥಮಾದಿತ್ಯ ಏವೋದ್ವಾಯುರ್ಗೀರಗ್ನಿಸ್ಥಗ್ಂ ಸಾಮವೇದಏವೋ ದ್ಯಜುರ್ವೇ
ದೋಗೀಃ ಋಗ್ವೇದಸ್ಥಂ ದುಗ್ಧೇಸ್ಮೈವಾಗ್ದೋಹಂ ಯೋವಾಚೋದೋ
ಹಃ ಅನ್ನವಾನನ್ನಾದೋಭವತಿ ಯಏತಾನ್ಯೇವಂ ವಿದ್ವಾನುದ್ಗೀಥಾಕ್ಷರಾ
ಣ್ಯುಪಾಸ್ತ ಉದ್ಗೀಥಇತಿ ॥ ೭ ॥ ಅಥಖಲ್ವಾಶೀಃ ಸಮೃದ್ಧಿರುಪಸರಣಾನೀ
ತ್ಯುಪಾಸೀತಯೇನ ಸಾಮ್ನಾಸ್ತೋಷ್ಯನ್ಸ್ಯಾತ್ತತ್ಸಾಮೋಪಧಾವೇತ್ ॥ ೮ ॥
ಯಸ್ಯಾಮೃಚಿತಾಮೃಚಂ ಯದಾರ್ಷೇಯಂ ತಮೃಷಿಂಯಾಂ ದೇವತಾಮಭಿ
ಷ್ಟೋಷ್ಯನ್ಸ್ಯಾತ್ತಾಂ ದೇವತಾಮುಪಧಾವೇತ್ ॥ ೯ ॥ ಯೇನಚ್ಛನ್ದಸಾ
ಸ್ತೋಷ್ಯನ್ಸ್ಯಾತ್ತಚ್ಛನ್ದ ಉಪಧಾವೇದ್ಯೇನಸ್ತೋಮೇನಸ್ತೋಷ್ಯ ಮಾ
ಣಸ್ಸ್ಯಾತ್ತಗ್ಂ ಸ್ತೋಮಮುಪಧಾವೇತ್ ॥ ೧೦ ॥ ಯಾಂದಿಶಮಭಿಷ್ಟೋ
ಷ್ಯನ್ಸ್ಯಾತ್ತಾಂದಿಶಮುಪಧಾವೇತ್ ॥ ೧೧ ॥ ಆತ್ಮಾನಮನ್ತತ ಉಪಸೃತ್ಯ

* ಇಮಮಮುಂಚೋದ್ಗೀಥಮಿತಿ ರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯಪಾಠಃ.

ಸ್ತುವೀತಕಾಮಂಧ್ಯಾಯನ್ನ ಪ್ರಮತ್ತೋಭ್ಯಾಶೋಹ ಯದಸ್ಮೈಸಕಾಮ ಸ್ಸನ್ಮೃಧ್ಯೇತಯತ್ಕಾಮಃ ಸ್ತುವೀತೇತಿ ಯತ್ಕಾಮಃ ಸ್ತುವೀತೇತಿ ॥

—ಅಥ ಚತುರ್ಥಃಖಣ್ಡಃ.—

ಓಮಿತ್ಯೇತದಕ್ಷರಮುದ್ಗೀಥ ಮುಪಾಸೀತೌಮಿತಿ ಹ್ಯುದ್ಗಾಯತಿ ತಸ್ಯೋಪವ್ಯಾಖ್ಯಾನಂ ॥ ೧ ॥ ದೇವಾವೈಮೃತ್ಯೋರ್ಬಿಭ್ಯತ ಸ್ತ್ರಯೀಂ ವಿದ್ಯಾಂ ಪ್ರಾವಿಶಗ್‌ಸ್ತೇಛನ್ದೋಭಿರಚ್ಛಾದಯನ್ಯದೇಭಿರಚ್ಛಾದಯಗ್‌ಸ್ತಚ್ಛನ್ದಸಾಂಛನ್ದಸ್ತ್ವಂ ॥ ೨ ॥ ತಾನುತತ್ರಮೃತ್ಯುರ್ಯಥಾ ಮತ್ಸ್ಯಮುದಕೇಪರಿಪಶ್ಯೇ ದೇವಂಪರ್ಯಪಶ್ಯದೃಚಿಸಾಮ್ನಿ ಯಜುಷಿತೇನುವಿದಿತ್ವೋರ್ಧ್ವಾ ಋಚಸ್ಸಾಮ್ನೋ ಯಜುಷಸ್ಸ್ವರಮೇವಪ್ರಾವಿಶನ್॥೩॥ ಯದಾವಾಋಚಮಾಪ್ನೋತ್ಯೋಮಿತ್ಯೇವಾತಿಸ್ವರತ್ಯೇವಗ್ ಸಾಮೈವಂಯಜುರೇಷ ಉಸ್ವರೊ ಯದೇತದಕ್ಷರಮೇ ತದಮೃತಮಭಯಂ ತತ್ಪ್ರವಿಶ್ಯದೇವಾ ಅಮೃತಾಅಭಯಾಅಭವನ್ ॥ ೪ ॥ ಸಯಏತದೇವಂ ವಿದ್ವಾನಕ್ಷರಂ ಪ್ರಣೌತ್ಯೇತದೇವಾಕ್ಷರಗ್ ಸ್ವರಮಮೃತಮಭಯಂ ಪ್ರವಿಶತಿತತ್ಪ್ರವಿಶ್ಯ ಯದಮೃತಾದೇವಾ ಸ್ತದಮೃತೋಭವತಿ ॥

—ಅಥ ಪಞ್ಚಮಃಖಣ್ಡಃ.—

ಅಥಖಲುಯಉದ್ಗೀಥಸ್ಸ ಪ್ರಣವೋಯಃ ಪ್ರಣವಸ್ಸಉದ್ಗೀಥಇತ್ಯಸೌವಾ ಆದಿತ್ಯಉದ್ಗೀಥಏಷ ಪ್ರಣವಓಮಿತಿಹ್ಯೇಷಸ್ವರನ್ನೇತಿ ॥ ೧ ॥ ಏತಮುಏವಾಹಮಭ್ಯಗಾಸಿಷಂ ತಸ್ಮಾನ್ಮಮತ್ವಮೇಕೋಸೀತಿಹ ಕೌಷೀತಕಿಃ ಪುತ್ರಮುವಾಚ । ರಶ್ಮೀಗ್‌ಸ್ತ್ವಂಪರ್ಯಾವರ್ತಯಾದ್ಬಹವೋವೈತೇ ಭವಿಷ್ಯನ್ತೀತ್ಯಧಿದೈವತಂ ॥ ೨ ॥ ಅಥಾಧ್ಯಾತ್ಮಂ ಯಏವಾಯಂಮುಖ್ಯಃ ಪ್ರಾಣಸ್ತಮುದ್ಗೀಥ ಮುಪಾಸೀತೌಮಿತಿಹ್ಯೇಷ ಸ್ವರನ್ನೇತಿ ॥ ೩ ॥ ಏತಮುಏವಾಹಮಭ್ಯಗಾಸಿಷಂ ತಸ್ಮಾನ್ಮಮತ್ವಮೇಕೋಸೀತಿಹ ಕೌಷೀತಕಿಃ ಪುತ್ರಮುವಾಚ ಪ್ರಾಣಗ್‌ಸ್ತ್ವಂಭೂಮಾನಮಭಿಗಾಯತಾದ್ಬಹವೋಮೇಭವಿಷ್ಯನ್ತೀತಿ ॥ ೪ ॥ ಅಥಖಲುಯ ಉದ್ಗೀಥಸ್ಸಪ್ರಣವೋಯಃ ಪ್ರಣವಸ್ಸಉದ್ಗೀಥಇತಿಹೋತೃಷದನಾದ್ಧೈವಾಪಿ ದುರುದ್ಗೀಥಮನುಸಮಾಹರತೀತ್ಯನುಸಮಾಹರತೀತಿ ॥ ೫ ॥

ಅಥ ಷಷ್ಠಃಖಣ್ಡಃ.—

ಇಯಮೇವರ್ಗಗ್ನಿಸ್ಸಾಮತದೇತ ದೇತಸ್ಯಾಮೃಚ್ಯಧ್ಯೂಢಗ್ ಸಾಮ

ತಸ್ಮಾದೃಚ್ಯಧ್ಯೂಢಗ್ ಸಾಮಗೀಯತೇ ಇಯಮೇವಸಾಗ್ನಿರಮಸ್ತತ್ಸಾ
ಮ ॥ ೧ ॥ ಅನ್ತರಿಕ್ಷಮೇವರ್ಗ್ವಾಯುಸ್ಸಾಮ ತದೇತದೇ ತಸ್ಯಾಮೃಚ್ಯ
ಧ್ಯೂಢಗ್ ಸಾಮತಸ್ಮಾದೃಚ್ಯಧ್ಯೂಢಗ್ ಸಾಮಗೀಯತೇನ್ತರಿಕ್ಷಮೇವಸಾ
ವಾಯುರಮಸ್ತತ್ಸಾಮ ॥ ೨ ॥ ದ್ಯೌರೇವರ್ಗಾದಿತ್ಯಸ್ಸಾಮತದೇತದೇತಸ್ಯಾ
ಮೃಚ್ಯಧ್ಯೂಢಗ್ ಸಾಮತಸ್ಮಾದೃಚ್ಯಧ್ಯೂಢಗ್ ಸಾಮಗೀಯತೇದ್ಯೌರೇವ
ಸಾ ಆದಿತ್ಯೋಮಸ್ತತ್ಸಾಮ ॥ ೩ ॥ ನಕ್ಷತ್ರಾಣ್ಯೇವರ್ಕ್ಚನ್ದ್ರಮಾಸ್ಸಾ
ಮತದೇತದೇತಸ್ಯಾಮೃಚ್ಯಧ್ಯೂಢಗ್ ಸಾಮ ತಸ್ಮಾದೃಚ್ಯಧ್ಯೂಢಗ್ ಸಾ
ಮಗೀಯತೇ ನಕ್ಷತ್ರಾಣ್ಯೇವಸಾಚನ್ದ್ರಮಾ ಅಮಸ್ತತ್ಸಾಮ ॥ ೪ ॥ ಅಥ
ಯದೇತದಾದಿತ್ಯಸ್ಯ ಶುಕ್ಲಂಭಾಸ್ಸೈವರ್ಗಥಯನ್ನೀಲಂ ಪರಃಕೃಷ್ಣಂತ
ತ್ಸಾಮ ತದೇತದೇತಸ್ಯಾಮೃಚ್ಯಧ್ಯೂಢಗ್ ಸಾಮತಸ್ಮಾದೃಚ್ಯಧ್ಯೂಢಗ್
ಸಾಮಗೀಯತೇ ॥ ೫ ॥ ಅಥಯದೇವೈತದಾದಿತ್ಯಸ್ಯ ಶುಕ್ಲಂಭಾಸ್ಸೈವಸಾ
ಥಯನ್ನೀಲಂ ಪರಃಕೃಷ್ಣಂ ತದಮಸ್ತತ್ಸಾಮಾಥಯ ಏಷೋನ್ತರಾದಿತ್ಯೇ
ಹಿರಣ್ಮಯಃ ಪುರುಷೋದೃಶ್ಯತೇ ಹಿರಣ್ಯಶ್ಮಶ್ರುರ್ಹಿರಣ್ಯಕೇಶ ಆಪ್ರಣಖಾತ್ಸ
ರ್ವಏವಸುವರ್ಣಃ ॥ ೬ ॥ ತಸ್ಯಯಥಾಕಪ್ಯಾಸಂ ಪುಣ್ಡರೀಕಮೇವಮಕ್ಷಿಣೀ
ತಸ್ಯೋದಿತಿನಾಮ ಸಏಷಸರ್ವೇಭ್ಯಃ ಪಾಪ್ಮಭ್ಯ ಉದಿತಉದೇತಿಹವೈಸ
ರ್ವೇಭ್ಯಃ ಪಾಪ್ಮಭ್ಯೋ ಯಏವಂವೇದ ॥ ೭ ॥ ತಸ್ಯರ್ಕ್ಚಸಾಮಚಗೇಷ್ಣೌ
ತಸ್ಮಾದುದ್ಗೀಥ ಸ್ತಸ್ಮಾತ್ತ್ವೇವೋದ್ಗಾತೈತಸ್ಯಹಿಗಾತಾ ಸಏಷಯೇಚಾಮು
ಷ್ಮಾತ್ಪರಾಞ್ಚೋ ಲೋಕಾಸ್ತೇಷಾಂಚೇಷ್ಟೇ ದೇವಕಾಮಾನಾಂಚೇತ್ಯ
ಧಿದೈವತಂ ॥ ೮ ॥

— ಅಥ ಸಪ್ತಮಃಖಣ್ಡಃ. —

ಅಥಾಧ್ಯಾತ್ಮಂವಾಗೇವರ್ಕ್ಪ್ರಾಣಸ್ಸಾಮ ತದೇತದೇತಸ್ಯಾಮೃಚ್ಯ
ಧ್ಯೂಢಗ್ ಸಾಮತಸ್ಮಾದೃಚ್ಯಧ್ಯೂಢಗ್ ಸಾಮಗೀಯತೇವಾಗೇವಸಾಪ್ರಾ
ಣೋಮಸ್ತತ್ಸಾಮ ॥ ೧ ॥ ಚಕ್ಷುರೇವರ್ಗಾತ್ಮಾಸಾಮ ತದೇತದೇತಸ್ಯಾಮೃ
ಚ್ಯಧ್ಯೂಢಗ್ ಸಾಮತಸ್ಮಾದೃಚ್ಯಧ್ಯೂಢಗ್ ಸಾಮಗೀಯತೇಚಕ್ಷುರೇವಸಾ
ಆತ್ಮಾಮಸ್ತತ್ಸಾಮ ॥ ೨ ॥ ಶ್ರೋತ್ರಮೇವರ್ಕ್ಮನಃಸಾಮತದೇತದೇತಸ್ಯಾ
ಮೃಚ್ಯಧ್ಯೂಢಗ್ ಸಾಮ ತಸ್ಮಾದೃಚ್ಯಧ್ಯೂಢಗ್ ಸಾಮಗೀಯತೇ ಶ್ರೋತ್ರ
ಮೇವಸಾಮನೋ ಮಸ್ತತ್ಸಾಮ ॥ ೩ ॥ ಅಥಯದೇತದಕ್ಷ್ಣಶ್ಶುಕ್ಲಂಭಾಸ್ಸೈವ
ರ್ಗಥಯನ್ನೀಲಂ ಪರಃಕೃಷ್ಣಂ ತತ್ಸಾಮತದೇತದೇತಸ್ಯಾ ಮೃಚ್ಯಧ್ಯೂಢಗ್

ಸಾಮತಸ್ಮಾದೃಚ್ಯಧ್ಯೂಢಗ್ ಸಾಮಗೀಯತೇ ಅಥಯದೇವೈತದಕ್ಷ್ಣಃ ಶುಕ್ಲಂಭಾಸ್ಸೈವಸಾಥಯನ್ನೀಲಂ ಪರಃಕೃಷ್ಣಂತದಮಸ್ತತ್ಸಾಮ ॥ ೪ ॥ ಅಥಯಏಷೋಽನ್ತರಕ್ಷಿಣಿ ಪುರುಷೋದೃಶ್ಯತೆಸೈವರ್ತ್ಕತ್ಸಾಮತದುಕ್ಥಂತದ್ಯಜುಸ್ತದ್ಬ್ರಹ್ಮತಸ್ಯೈತಸ್ಯತ ದೇವರೂಪಂ ಯದಮುಷ್ಯರೂಪಂ ಯಾವಮುಷ್ಯಗೇಷ್ಣೌತೌ ಗೇಷ್ಣೌಯನ್ನಾಮತನ್ನಾಮ ॥ ೫ ॥ ಸಏಷಯೇಚೈತಸ್ಮಾದರ್ವಾಞ್ಚೋ ಲೋಕಾಸ್ತೇಷಾಂಚೇಷ್ಟೇಮನುಷ್ಯಕಾಮಾನಾಂಚೇತಿತದ್ಯಇಮೇವೀಣಾಯಾಂ ಗಾಯನ್ತ್ಯೇತಂತೇಗಾಯನ್ತಿ ತಸ್ಮಾತ್ತೇಧನಸನಯಃ॥ ॥ ೬ ॥ ಅಥಯಏತದೇವಂ ವಿದ್ವಾನ್ಸಾಮಗಾಯತ್ಯುಭೌ ಸಗಾಯತಿಸೋಽಮುನೈವ ಸಏಷಯೇಚಾಮುಷ್ಮಾತ್ಪರಾಞ್ಚೋ ಲೋಕಾಸ್ತಾಗ್ ಶ್ಚಾಪ್ನೋತಿದೇವಕಾಮಾಗ್ಶ್ಚ ॥ ೭ ॥ ಅಥಾನೇನೈವಯೇಚೈತಸ್ಮಾದರ್ವಾಞ್ಚೋ ಲೋಕಾಸ್ತಾಗ್ ಶ್ಚಾಪ್ನೋತಿಮನುಷ್ಯಕಾಮಾಗ್ಶ್ಚ ತಸ್ಮಾದುಹೈವಂ ವಿದುದ್ಗಾತಾಬ್ರೂಯಾತ್ ॥ ೮ ॥ ಕಂತೇಕಾಮಮಾಗಾಯಾನೀತ್ಯೇಷ ಹ್ಯೇವ ಕಾಮಾಗಾನಸ್ಯೇಷ್ಟೇ ಯಏತದೇವಂವಿದ್ವಾನ್ ಸಾಮಗಾಯತಿಸಾಮಗಾಯತಿ ॥ ೯ ॥

—ಅಥ ಅಷ್ಟಮಃಖಣ್ಡಃ.—

ತ್ರಯೋಹೋದ್ಗೀಥೇಕುಶಲಾ ಬಭೂವುಶ್ಶಿಲಕಶ್ಶಾಲಾವತ್ಯಶ್ಚೈಕಿತಾಯನೋದಾಲ್ಭ್ಯಃ ಪ್ರವಾಹಣೋಜೈವಲಿರಿತಿ ತೇಹೋಚುರುದ್ಗೀಥೇವೈಕುಶಲಾಸ್ಸ್ಮೋಹನ್ತೋದ್ಗೀಥೇ ಕಥಾಂವದಾಮಇತಿ॥೧॥ ತಥೇತಿಹ ಸಮುಪವಿವಿಶುಃ ಸಹಪ್ರವಾಹಣೋಜೈವಲಿರುವಾಚ ಭಗವನ್ತಾವಗ್ರೇವದತಾಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಯೋರ್ವದತೋರ್ವಾಚಗ್ ಶ್ರೋಷ್ಯಾಮೀತಿ ॥ ೨ ॥ ಸಹಶಿಲಕಶ್ಶಾಲಾ ವತ್ಯಶ್ಚೈಕಿತಾಯನಂದಾಲ್ಭ್ಯಮುವಾಚಹನ್ತತ್ವಾ ಪೃಚ್ಛಾನೀತಿಪೃಚ್ಛೇತಿಹೋವಾಚ ॥೩॥ ಕಾಸಾಮ್ನೋಗತಿರಿತಿಸ್ವರ ಇತಿಹೋವಾಚಸ್ವರಸ್ಯಕಾಗತಿರಿತಿ ಪ್ರಾಣ ಇತಿಹೋವಾಚ ಪ್ರಾಣಸ್ಯಕಾಗತಿರಿತ್ಯನ್ನ ಮಿತಿಹೋವಾಚಾನ್ನಸ್ಯ ಕಾಗತಿರಿತ್ಯಾಪ ಇತಿಹೋವಾಚ ॥ ೪ ॥ ಅಪಾಂಕಾಗತಿರಿತ್ಯಸೌ ಲೋಕಇತಿಹೋವಾಚ ಅಮುಷ್ಯಲೋಕಸ್ಯಕಾಗತಿರಿತಿ ಸ್ವರ್ಗಂಲೋಕಮತಿ ನಯೇದಿತಿಹೋವಾಚ ಸ್ವರ್ಗಂವಯಂಲೋಕಗ್ ಸಾಮಾಭಿಸಂಸ್ಥಾಪಯಾಮ ಸ್ವರ್ಗಸಗ್ ಸ್ತಾವಗ್ಂಹಿಸಾಮೇತಿ ॥ ೫ ॥ ತಗ್ಂಹಶಿಲಕಶ್ಶಾಲಾವತ್ಯಶ್ಚೈಕಿತಾಯನಂದಾಲ್ಭ್ಯಮುವಾಚಾಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಂವೈಕಿಲತೇ

ದಾಲ್ಭ್ಯಸಾಮಯಸ್ತ್ವೇತರ್ಹಿ ಬ್ರೂಯಾನ್ಮೂರ್ಧಾ ತೇ ವಿಪತಿಷ್ಯತೀತಿಮೂ
ರ್ಧಾ ತೇ ವಿಪತೇದಿತಿ ॥ ೬ ॥ ಹನ್ತಾಹಮೇತದ್ಭಗವತ್ತೋ ವೇದಾನೀತಿವಿದ್ಧೀ
ತಿಹೋವಾಚಾಮುಷ್ಯ ಲೋಕಸ್ಯಕಾಗತಿರಿತ್ಯಯಂ ಲೋಕಇತಿಹೋ
ವಾಚಾಸ್ಯ ಲೋಕಸ್ಯ ಕಾಗತಿರಿತಿನಪ್ರತಿಷ್ಠಾಂ ಲೋಕಮತಿನಯೇ ದಿತಿ
ಹೋವಾಚ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಂವಯಂ ಲೋಕಗ್‌ಸಾಮಾಭಿಸಗ್‌ ಸ್ಥಾಪಯಾಮಃ
ಪ್ರತಿಷ್ಠಾ ಸಗ್‌ ಸ್ತಾವಗ್‌ ಹಿ ಸಾಮೇತಿ ॥೭॥ ತಗ್‌ಹಪ್ರವಾಹಣೋಜೈ ಬಲಿ
ರುವಾಚಾನ್ತವದ್ವೈ ಕಿಲತೇಶಾಲಾವತ್ಯ ಸಾಮ ಯಸ್ತ್ವೇತರ್ಹಿ ಬ್ರೂಯಾ
ನ್ಮೂರ್ಧಾ ತೇ ವಿಪತಿಷ್ಯತೀತಿ ಮೂರ್ಧಾ ತೇವಿಪತೇದಿತಿ ಹನ್ತಾಹಮೇ ತದ್ಭ
ಗವತ್ತೋ ವೇದಾನೀತಿವಿದ್ಧೀತಿಹೋವಾಚ ॥೮॥

—✿ ಅಥ ನವಮಃಖಣ್ಡಃ. ✿—

ಅಸ್ಯಲೋಕಸ್ಯ ಕಾಗತಿರಿತ್ಯಾಕಾಶ ಇತಿಹೋವಾಚ ಸರ್ವಾಣಿಹವಾ
ಇಮಾನಿ ಭೂತಾನ್ಯಾಕಾಶಾದೇವ ಸಮುತ್ಪದ್ಯನ್ತ ಆಕಾಶಂ ಪ್ರತ್ಯಸ್ತಂಯ
ನ್ತ್ಯಾಕಾಶೋ ಹ್ಯೇವೈಭ್ಯೋಜ್ಯಾಯಾನಾಕಾಶಃ ಪರಾಯಣಮ್ ॥೧॥ ಸ
ಏಷಪರೋವರೀಯಾನುದ್ಗೀಥಸ್ಸ ಏಷೋನನ್ತಃ ಪರೋವರೀಯೋಹಾಸ್ಯ
ಭವತಿಪರೋವರೀಯಸೋಹಲೋಕಾಞ್ಜಯತಿ ಯಏತದೇವಂ ವಿದ್ವಾನ್ಪ
ರೋವರೀಯಾಗ್‌ ಸಮುದ್ಗೀಥಮುಪಾಸ್ತೇ ॥ ೨ ॥ * ತಗ್‌ಹೈತಮತಿಧ
ನ್ವಾ ಶೌನಕಉದರಶಾಣ್ಡಿಲ್ಯಾಯೋಕ್ತ್ವೋವಾಚ । ಯಾವತ್ತಏನಂ ಪ್ರ
ಜಾಯಾಮುದ್ಗೀಥಂ ವೇದಿಷ್ಯನ್ತೇ ಪರೋವರೀಯೋಹೈಭ್ಯಸ್ತಾವದಸ್ಮಿ
ಲ್ಲೋಕೇಜೀವನಂಭವಿಷ್ಯತಿ ॥ ೩ ॥ ತಥಾ ಮುಷ್ಮಿನ್ಲ್ಲೋಕ ಇತಿಸಯಏ
ತಮೇವಂ ವಿದ್ವಾನುಪಾಸ್ತೇ ಪರೋವರೀಯ ಏವಹಾಸ್ಯಾಸ್ಮಿಁಲ್ಲೋಕೇ
ಜೀವನಂಭವತಿತಥಾಮುಷ್ಮಿಁಲ್ಲೋಕೇಲೋಕಇತಿಲೋಕೇಲೋಕಇತಿ॥

—✿ ಅಥ ದಶಮಃಖಣ್ಡಃ. ✿—

‡ ಮಟಚೀಹತೇಷು ಕುರುಷ್ವಾಟಿಕ್ಯಾ ಸಹಜಾಯಯೋಷಸ್ತಿರ್ಹ
ಚಾಕ್ರಾಯಣ ಇಭ್ಯಗ್ರಾಮೇಪ್ರದ್ರಾಣಕಉವಾಸ ॥ ೧ ॥ ಸಹೇಭ್ಯಂಕು
ಲ್ಮಾಷಾನ್ಖಾದನ್ತಂ ಬಿಭಿಕ್ಷೇತಗ್‌ಹೋವಾಚ । ನೇತೋ ನ್ಯೇವಿದ್ಯನ್ತೇ

* ಯಾವನ್ತಏನಂಪ್ರಜಾಯಾಮಿತಿ, ರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯಪಾಠಃ.
‡ ಕುರಷ್ವಾಟಿಕ್ಯಾಸಹೇತಿ, ರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯಪಾಠಃ.

ಯಚ್ಚ ಯೇಮಇಮ ಉಪನಿಹಿತಾಇತಿ ॥ ೨ ॥ ಏತೇಷಾಂಮೇದೇಹೀತಿ
ಹೋವಾಚತಾನಸ್ಮೈ ಪ್ರದದೌಹನ್ತಾನುಪಾನ ಮಿತ್ಯುಚ್ಛಿಷ್ಟಂ ವೈಮೇಪೀ
ತಗ್ಂ ಸ್ಯಾದಿತಿಹೋವಾಚ ॥ ೩ ॥ ನಸ್ವಿದೇತೇಽಪ್ಯುಚ್ಛಿಷ್ಟಾಇತಿನವಾ ಅಜೀ
ವಿಷ್ಯಮಿಮಾನಖಾದನ್ನಿತಿಹೋವಾಚ ಕಾಮೋಮಉದಪಾನಮಿತಿ ॥ ೪ ॥
ಸಹಖಾದಿತ್ವಾತಿಶೇಷಾಞ್ಜಾಯಾಯಾ ಆಜಹಾರಸಾಗ್ರಏವಸುಭಿಕ್ಷಾ ಬಭೂ
ವತಾನ್ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಯನಿದಧೌ ॥ ೫ ॥ ಸಹಪ್ರಾತಃಸಂಜಿಹಾನ ಉವಾಚಯದ್ಬತಾ
ನ್ನಸ್ಯಲಭೇಮಹಿಲಭೇಮಹಿ ಧನಮಾತ್ರಾಗ್ಂ ರಾಜಾಸೌಯಕ್ಷ್ಯತೇ ಸಮಾ
ಸರ್ವೈ ರಾರ್ತ್ವಿಜ್ಯೈರ್ವೃಣೀತೇತಿ ॥ ೬ ॥ ತಂಜಾಯೋವಾಚಹನ್ತಪತಇ
ಮಏವಕುಲ್ಮಾಷಾಇತಿತಾನ್ ಖಾದಿತ್ವಾಮುಂಯಜ್ಞಂ ವಿತತಮೇಯಾಯ॥
॥ ೭ ॥ ತತ್ರೋದ್ಗಾತೄನಾಸ್ತಾವೇಸ್ತೋಷ್ಯಮಾಣಾನುಪೋಪವಿವೇಶಸಹ
ಪ್ರಸ್ತೋತಾರಮುವಾಚ ॥ ೮ ॥ ಪ್ರಸ್ತೋತರ್ಯಾದೇವತಾ ಪ್ರಸ್ತಾವಮನ್ವಾ
ಯತ್ತಾತಾಂ ಚೇದವಿದ್ವಾನ್ಪ್ರಸ್ತೋಷ್ಯಸಿ ಮೂರ್ಧಾತೇವಿಪತಿಷ್ಯತೀತಿ ॥
॥ ೯ ॥ ಏವಮೇವೋದ್ಗಾತಾರಮುವಾಚೋದ್ಗಾತರ್ಯಾದೇವತೋದ್ಗೀಥ
ಮನ್ವಾಯತ್ತಾತಾಂಚೇದ ವಿದ್ವಾನುದ್ಗಾಸ್ಯಸಿ ಮೂರ್ಧಾತೇ ವಿಪತಿಷ್ಯತೀತಿ॥
॥ ೧೦ ॥ ಏವಮೇವ ಪ್ರತಿಹರ್ತಾರಮುವಾಚ ಪ್ರತಿಹರ್ತರ್ಯಾ ದೇವತಾಪ್ರ
ತಿಹಾರಮನ್ವಾಯತ್ತಾತಾಂ ಚೇದವಿದ್ವಾನ್ ಪ್ರತಿಹರಿಷ್ಯಸಿ ಮೂರ್ಧಾತೇವಿ
ಪತಿಷ್ಯತೀತಿ ತೇಹ ಸಮಾರತಾಸ್ತೂಷ್ಣೀಮಾಸಾಞ್ಚಕ್ರಿರೇ ॥೧೧॥

ಅಥ ಏಕಾದಶಃಖಣ್ಡಃ.

ಅಥಹೈನಂ ಯಜಮಾನಉವಾಚ ಭಗವನ್ತಂವಾ ಅಹಂವಿವಿದಿಷಾಣೀ
ತ್ಯುಷಸ್ತಿರಸ್ಮಿ ಚಾಕ್ರಾಯಣಇತಿಹೋವಾಚ ॥ ೧ ॥ * ಸಹೋವಾಚಭಗ
ವನ್ತಂವಾ ಅಹಮೇಭಿಸ್ಸರ್ವೈರಾರ್ತ್ವಿಜ್ಯೈಃ ಪರ್ಯೈಷಿಷಂಭಗವತೋವಾ ಅ
ಹಮವಿತ್ತ್ಯಾನ್ಯಾನವೃಷಿ ॥ ೨ ॥ ಭಗವಾಗ್ಂಸ್ತ್ವೇವಮೇ ಸರ್ವೈರಾರ್ತ್ವಿ
ಜ್ಯೈರಿತಿತಥೇತ್ಯಥತರ್ಹ್ಯೇತ ಏವಸಮತಿಸೃಷ್ಟಾಸ್ಸ್ತುವತಾಂ ಯಾವತ್ತ್ವೇ
ಭ್ಯೋಧನಂ ದದ್ಯಾಸ್ತಾವನ್ಮಮದದ್ಯಾ ಇತಿತಥೇತಿಹಯಜಮಾನಉವಾಚ ॥
ಅಥಹೈನಂ ಪ್ರಸ್ತೋತೋಪಸಸಾದ ಪ್ರಸ್ತೋತರ್ಯಾದೇವತಾ ಪ್ರಸ್ತಾವಮ
ನ್ವಾಯತ್ತಾತಾಂಚೇದವಿದ್ವಾನ್ ಪ್ರಸ್ತೋಷ್ಯಸಿ ಮೂರ್ಧಾತೇವಿಪತಿಷ್ಯತೀ

---

* ಅಹಮವಿದ್ಯಾನ್ಯಾನಿತಿ, ರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯಪಾಠಃ.

ತಿ ಮಾ ಭಗವಾನವೋಚತ್ಕೃತಮಾಸಾದೇವತೇತಿ ॥ ೪ ॥ ಪ್ರಾಣ ಇತಿಹೋ
ವಾಚ ಸರ್ವಾಣಿಹವಾ ಇಮಾನಿ ಭೂತಾನಿ ಪ್ರಾಣಮೇವಾಭಿ ಸಂವಿಶನ್ತಿ ಪ್ರಾ
ಣಮಭ್ಯುಜ್ಜಿಹತೇ ಸೈಷಾದೇವತಾ ಪ್ರಸ್ತಾವಮನ್ವಾಯತ್ತಾ ತಾಂ ಚೇದವಿ
ದ್ವಾನ್ಪ್ರಾಸ್ತೋಷ್ಯೋ ಮೂರ್ಧಾ ತೇವ್ಯಪತಿಷ್ಯತ್ತಥೋಕ್ತಸ್ಯಮಯೇತಿ ॥
ಅಥ ಹೈನಮುದ್ಗಾತೋಪ ಸಸಾದೋದ್ಗಾತರ್ಯಾದೇವತೋದ್ಗೀಥಮನ್ವಾಯ
ತ್ತಾ ತಾಂ ಚೇದವಿದ್ವಾನುದ್ಗಾಸ್ಯಸಿಮೂರ್ಧಾ ತೇ ವಿಪತಿಷ್ಯತೀತಿಮಾಭಗವಾನ
ವೋಚತ್ಕೃತಮಾಸಾದೇವತೇತಿ॥ ೬ ॥ಆದಿತ್ಯ ಇತಿಹೋವಾಚ ಸರ್ವಾಣಿಹವಾ ಇ
ಮಾನಿ ಭೂತಾನಿ ಆದಿತ್ಯಮುಚ್ಚೈಸ್ಸನ್ತಂಗಾಯನ್ತಿ ಸೈಷಾದೇವತೋದ್ಗೀ
ಥಮನ್ವಾಯತ್ತಾ ತಾಂಚೇದವಿದ್ವಾನುದಗಾಸ್ಯೋ ಮೂರ್ಧಾ ತೇವ್ಯಪತಿಷ್ಯ
ತ್ತಥೋಕ್ತಸ್ಯಮಯೇತಿ ॥ ೭ ॥ ಅಥಹೈನಂ ಪ್ರತಿಹರ್ತೋಪಸಸಾದ ಪ್ರತಿಹ
ರ್ತರ್ಯಾ ದೇವತಾ ಪ್ರತಿಹಾರಮನ್ವಾಯತ್ತಾ ತಾಂಚೇದವಿದ್ವಾನ್ಪ್ರತಿಹರಿಷ್ಯ
ಸಿ ಮೂರ್ಧಾ ತೇ ವಿಪತಿಷ್ಯತೀತಿಮಾ ಭಗವಾನವೋಚತ್ಕೃತಮಾಸಾದೇವತೇ
ತಿ॥ ೮ ॥ ಅನ್ನಮಿತಿಹೋವಾಚ ಸರ್ವಾಣಿ ಹವಾ ಇಮಾನಿ ಭೂತಾನ್ಯನ್ನಮೇವ
ಪ್ರತಿಹರಮಾಣಾನಿ ಜೀವನ್ತಿ ಸೈಷಾದೇವತಾ ಪ್ರತಿಹಾರಮನ್ವಾಯತ್ತಾ
ತಾಂಚೇದ ವಿದ್ವಾನ್ಪ್ರತ್ಯಹರಿಷ್ಯೋ ಮೂರ್ಧಾ ತೇವ್ಯ ಪತಿಷ್ಯತ್ತಥೋಕ್ತ
ಸ್ಯಮಯೇತಿ ತಥೋಕ್ತಸ್ಯಮಯೇತಿ ॥ ೯ ॥

ಅಥ ದ್ವಾದಶಃಖಣ್ಡಃ.

ಅಥಾತಶ್ಶೌವ ಉದ್ಗೀಥಸ್ತದ್ಧಬಕೋದಾಲ್ಭ್ಯೋಗ್ಲಾವೋವಾ ಮೈತ್ರೇ
ಯಃ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಮುದ್ವವ್ರಾಜ ॥ ೧ ॥ ತಸ್ಮೈಶ್ವಾಶ್ವೇತಃ ಪ್ರಾದುರ್ಬಭೂವ
ತಮನ್ಯೇಶ್ವಾನ ಉಪಸಮೇತ್ಯೋಚುರನ್ನಂನೋ ಭಗವಾನಾಗಾಯತ್ವಶ
ನಾಯಾಮವಾ ಇತಿ ॥ ೨ ॥ ತಾನ್ಹೋವಾಚೇಹೈವಮಾ ಪ್ರಾತರುಪಸಮೀಯ
ತೇತಿತದ್ಧಬಕೋದಾಲ್ಭ್ಯೋಗ್ಲಾವೋವಾಮೈತ್ರೇಯಃ ಪ್ರತಿಪಾಲಯಾಞ್ಚ
ಕಾರ ॥ ೩ ॥ ತೇಹಯಥೈವೇದಂ ಬಹಿಷ್ಪವಮಾನೇನಸ್ತೋಷ್ಯಮಾಣಾಃ
ಸಗ್ ರಬ್ಧಾಸ್ಸರ್ಪನ್ತೀತ್ಯೇವಮಾಸಸೃಪುಸ್ತೇಹಸಮುಪವಿಶ್ಯ ಹಿಙ್ಚಕ್ರುಃ ॥
॥ ೪ ॥ ಓಮದಾ೩ಮೋಂಪಿಬಾ೩ಮೋಂ ದೇವೋ ವರುಣಃ ಪ್ರಜಾಪತಿಃಸವಿ
ತಾ೨ನ್ನಮಿಹಾ೨ಹರದ೨ ನ್ನಪತೇ೩ ನ್ನಮಿಹಾಹರಾ೨ ಹರೋಮಿತಿ ॥

ಅಥ ತ್ರಯೋದಶಃಖಣ್ಡಃ.

ಅಯಂವಾವಲೋಕೋಹಾ ಉಕಾರೋವಾಯುರ್ಹಾ ಇಕಾರಶ್ಚನ್ದ್ರ

ಮಾ ಅಥಕಾರಃ ಆತ್ಮೇಹಕಾರೋಽಗ್ನಿರೀಕಾರಃ ॥ ೧ ॥ ಆದಿತ್ಯಊಕಾರಃ ನಿಹವಏಕಾರೋ ವಿಶ್ವೇದೇವಾಔಹೋಇಕಾರಃಪ್ರಜಾಪತಿರ್ಹಿಙ್ಕಾರಃ ಪ್ರಾಣಸ್ಸ್ವರೋಽನ್ನಂಯಾವಾಗ್ವಿರಾಟ್ ॥೨॥ ಅನಿರುಕ್ತಸ್ತ್ರಯೋದಶಸ್ತೋಭಃ ಸಞ್ಚರೋಹುಙ್ಕಾರಃ ॥ ೩ ॥ ದುಗ್ಧೇಽಸ್ಮೈವಾಗ್ದೋಹಂ ಯೋವಾಚೋ ದೋಹೋ ಽನ್ನವಾನನ್ನಾದೋಭವತಿ ಯಏತಾಮೇವಗ್ ಸಾಮ್ನಾಮುಪನಿಷದಂ ವೇದೋಪನಿಷದಂವೇದೇತಿ ॥ ೪ ॥

ಇತಿ ಛಾನ್ದೋಗ್ಯೋಪನಿಷದಿ ಪ್ರಥಮಃ ಪ್ರಪಾಠಕಸ್ಸಮಾಪ್ತಃ.

ಹರಿಃ ಓಮ್ ತತ್ಸತ್.

ಛಾನ್ದೋಗ್ಯೋಪನಿಷತ್ - ದ್ವಿತೀಯಃ ಪ್ರಪಾಠಕಃ.

— ಅಥ ಪ್ರಥಮಃಖಣ್ಡಃ. —

ಹರಿಃ ಓಂ ॥ ಸಮಸ್ತಸ್ಯಖಲುಸಾಮ್ನ ಉಪಾಸನಗ್ ಸಾಧುಯತ್ಖಲುಸಾಧುತತ್ಸಾಮೇತ್ಯಾಚಕ್ಷತೇಯದ ಸಾಧುತದಸಾಮೇತಿ ॥ ೧ ॥ ತದುತಾಪ್ಯಾಹುಃ ಸಾಮ್ನೈನಮುಪಾಗಾದಿತಿ ಸಾಧುನೈನಮುಪಾಗಾದಿತ್ಯೇವ ತದಾಹುರಸಾಮ್ನೈನ ಮುಪಾಗಾದಿತ್ಯಸಾಧುನೈನ ಮುಪಾಗಾದಿತ್ಯೇವತದಾಹುಃ॥ ॥ ೨ ॥ ಅಥೋತಾಪ್ಯಾಹುಃ ಸಾಮನೋಬತೇತಿ ಯತ್ಸಾಧುಭವತಿ ಸಾಧುಬತೇತ್ಯೇವ ತದಾಹುರಸಾಮನೋಬತೇತಿ ಯದಸಾಧುಭವತ್ಯಸಾಧುಬತೇತ್ಯೇವತದಾಹುಃ ॥ ೩ ॥ ಸಯಏತದೇವಂ ವಿದ್ವಾನ್ಸಾಧುಸಾಮೇತ್ಯುಪಾಸ್ತೇಽಭ್ಯಾಶೋ ಹ ಯದೇನಗ್ ಸಾಧವೋಧರ್ಮಾಆಚಗಚ್ಛೇಯುರುಪಚನಮೇಯುಃ ॥ ೪ ॥

— ಅಥ ದ್ವಿತೀಯಃಖಣ್ಡಃ. —

ಲೋಕೇಷುಪಞ್ಚವಿಧಗ್ ಸಾಮೋಪಾಸೀತಪೃಥಿವೀಹಿಙ್ಕಾರಃ ಅಗ್ನಿಃ ಪ್ರಸ್ತಾವೋಽನ್ತರಿಕ್ಷಮುದ್ಗೀಥ ಆದಿತ್ಯಃ ಪ್ರತಿಹಾರೋದ್ಯೌ ರ್ನಿಧನಮಿತ್ಯೂರ್ಧ್ವೇಷು ॥ ೧ ॥ ಅಥಾವೃತ್ತೇಷುದ್ಯೌರ್ಹಿಙ್ಕಾರಆದಿತ್ಯಃ ಪ್ರಸ್ತಾವೋಽನ್ತರಿಕ್ಷಮುದ್ಗೀಥೋಽಗ್ನಿಃಪ್ರತಿಹಾರಃ ಪೃಥಿವೀನಿಧನಂ ॥ ೨ ॥ ಕಲ್ಪನ್ತೇಹಾಸ್ಮೈ

ಲೋಕಾ ಊರ್ಧ್ವಾಶ್ಚಾವೃತ್ತಾಶ್ಚ ಯಏತದೇವಂ ವಿದ್ವಾಲ್ಲೋಕೇಷುಪಞ್ಚವಿಧಂಸಾಮೋಪಾಸ್ತೇ ॥ ೩ ॥

—ಅಥ ತೃತೀಯಃಖಣ್ಡಃ.—

ವೃಷ್ಟೌಪಞ್ಚವಿಧಗ್ ಸಾಮೋಪಾಸೀತ ಪುರೋವಾತೋಹಿಙ್ಕಾರೋಮೇಘೋಜಾಯತೇ ಸ ಪ್ರಸ್ತಾವೋವರ್ಷತಿಸಉದ್ಗೀಥೋವಿದ್ಯೋತತೇಸ್ತನಯತಿ ಸಪ್ರತಿಹಾರಃ ಉದ್ಗೃಹ್ಣಾತಿತನ್ನಿಧನಂ ॥ ೧ ॥ ವರ್ಷತಿಹಾಸ್ಮೈ ವರ್ಷಯತಿಹಯ ಏತದೇವಂ ವಿದ್ವಾನ್ವೃಷ್ಟೌ ಪಞ್ಚವಿಧಗ್ಸಾಮೋಪಾಸ್ತೇ ॥ ೨

—ಅಥ ಚತುರ್ಥಃಖಣ್ಡಃ.—

ಸರ್ವಾಸ್ವಪ್ಸು ಪಞ್ಚವಿಧಗ್ ಸಾಮೋಪಾಸೀತಮೇಘೋಯತ್ಸಂಪ್ಲವತೇಸಹಿಙ್ಕಾರೋ ಯದ್ವರ್ಷತಿ ಸಪ್ರಸ್ತಾವೋಯಾಃ ಪ್ರಾಚ್ಯಸ್ಸ್ಯನ್ದನ್ತೇಸಉದ್ಗೀಥೋಯಾಃ ಪ್ರತೀಚ್ಯಸ್ಸಪ್ರತಿಹಾರ ಸ್ಸಮುದ್ರೋನಿಧನಂ ॥೧॥ ನಹಾಪ್ಸುಪ್ರೈತ್ಯಪ್ಸುಮಾನ್ಭವತಿ ಯಏತದೇವಂ ವಿದ್ವಾನ್ಸರ್ವಾಸ್ವಪ್ಸು ಪಞ್ಚವಿಧಗ್ ಸಾಮೋಪಾಸ್ತೇ ॥೨॥

—ಅಥ ಪಞ್ಚಮಃಖಣ್ಡಃ.—

ಋತುಷುಪಞ್ಚವಿಧಗ್ ಸಾಮೋಪಾಸೀತವಸನ್ತೋಹಿಙ್ಕಾರೋಗ್ರೀಷ್ಮಃ ಪ್ರಸ್ತಾವೋವರ್ಷಾ ಉದ್ಗೀಥಶ್ಶರತ್ಪ್ರತಿಹಾರೋ ಹೇಮನ್ತೋನಿಧನಂ ॥ ೧ ॥ ಕಲ್ಪನ್ತೇಹಾಸ್ಮಾ ಋತವಋತುಮಾನ್ಭವತಿ ಯಏತದೇವಂ ವಿದ್ವಾನೃತುಷುಪಞ್ಚವಿಧಗ್ ಸಾಮೋಪಾಸ್ತೇ ॥

—ಅಥ ಷಷ್ಠಃಖಣ್ಡಃ.—

ಪಶುಷುಪಞ್ಚವಿಧಗ್ ಸಾಮೋಪಾಸೀತಾಜಾಹಿಙ್ಕಾರೋಽವಯಃ ಪ್ರಸ್ತಾವೋಗಾವಉದ್ಗೀಥೋಽಶ್ವಾಃ ಪ್ರತಿಹಾರಃಪುರುಷೋನಿಧನಂ ॥೧॥ ಭವನ್ತಿಹಾಸ್ಯಪಶವಃ ಪಶುಮಾನ್ಭವತಿ ಯಏತದೇವಂ ವಿದ್ವಾನ್ಪಶುಷುಪಞ್ಚವಿಧಗ್ ಸಾಮೋಪಾಸ್ತೇ ॥ ೨ ॥

—ಅಥ ಸಪ್ತಮಃಖಣ್ಡಃ.—

ಪ್ರಾಣೇಷುಪಞ್ಚವಿಧಗ್ ಪರೋವರೀಯಸ್ಸಾಮೋಪಾಸೀತ ಪ್ರಾಣೋಹಿಙ್ಕಾರೋ ವಾಕ್ಪ್ರಸ್ತಾವಶ್ಚಕ್ಷುರುದ್ಗೀಥಶ್ಶ್ರೋತ್ರಂ ಪ್ರತಿಹಾರೋಮನೋನಿಧನಂ ಪರೋವರೀಯಾಗ್ಂಸಿವಾಏತಾನಿ ॥ ೧ ॥ ಪರೋವರೀಯೋಹಾಸ್ಯಭವತಿ ಪರೋವರೀಯಸೋಹಲೋಕಾಞ್ಜಯತಿ ಯಏತದೇವಂ

ವಿದ್ವಾನ್ಪ್ರಾಣೇಷು ಪಞ್ಚವಿಧಂ ಪರೋವರೀಯಸ್ಸಾಮೋಪಾಸ್ತ ಇತಿತು ಪಞ್ಚವಿಧಸ್ಯ ॥ ೨ ॥

ಅಥ ಅಷ್ಟಮಃಖಣ್ಡಃ.

* ಅಥಸಪ್ತವಿಧಸ್ಯವಾಚಿ ಸಪ್ತವಿಧಗ್ ಸಾಮೋಪಾಸೀತ ಯತ್ಕಿಞ್ಚ ವಾಚೋಹುಮಿತಿ ಸಹಿಙ್ಕಾರೋ ಯತ್ಪ್ರೇತಿಸ ಪ್ರಸ್ತಾವೋಯದೇತಿಸಆದಿಃ ॥ ೧ ॥ ಯದುದಿತಿ ಸಉದ್ಗೀಥೋಯತ್ಪ್ರತೀತಿ ಸಪ್ರತಿಹಾರೋಯದುಪೇತಿ ಸ ಉಪದ್ರವೋಯನ್ನೀತಿತನ್ನಿಧನಂ ॥ ೨ ॥ ದುಗ್ಧೇಸ್ಮೈವಾಗ್ದೋಹಂಯೋವಾಚೋದೋಹೋಽನ್ನವಾನನ್ನಾದೋಭವತಿಯಏತದೇವಂವಿದ್ವಾನಾ ಚಿಸಪ್ತವಿಧಗ್ ಸಾಮೋಪಾಸ್ತೇ ॥ ೩ ॥

ಅಥ ನವಮಃಖಣ್ಡಃ.

ಅಥಖಲ್ವಮುಮಾದಿತ್ಯಗ್ ಸಪ್ತವಿಧಗ್ ಸಾಮೋಪಾಸೀತ ಸರ್ವದಾಸಮಸ್ತೇನ ಸಾಮಮಾಂಪ್ರತಿಮಾಂ ಪ್ರತೀತಿಸರ್ವೇಣಸಮಸ್ತೇನಸಾಮ ॥೧॥ ತಸ್ಮಿನ್ನಿಮಾನಿಸರ್ವಾಣಿ ಭೂತಾನ್ಯನ್ವಾಯತ್ತಾನೀತಿ ವಿದ್ಯಾತ್ತಸ್ಯಯತ್ಪುರೋದಯಾತ್ಸಹಿಙ್ಕಾರಸ್ತದಸ್ಯಪಶವೋಽನ್ವಾಯತ್ತಾಸ್ತಸ್ಮಾತ್ತೇಹಿಙ್ಕುರ್ವನ್ತಿ ಹಿಙ್ಕಾರಭಾಜಿನೋಹ್ಯೇತಸ್ಯಸಾಮ್ನಃ ॥ ೨ ॥ ಅಥಯತ್ಪ್ರಥಮೋದಿತೇಸಪ್ರಸ್ತಾವಸ್ತದಸ್ಯಮನುಷ್ಯಾ ಅನ್ವಾಯತ್ತಾಸ್ತಸ್ಮಾತ್ತೇಪ್ರಸ್ತುತಿಕಾಮಾಃ ಪ್ರಶಗ್ ಸಾಕಾಮಾಃ ಪ್ರಸ್ತಾವಭಾಜಿನೋಹ್ಯೇತಸ್ಯಸಾಮ್ನಃ ॥ ೩ ॥ ಅಥ ಯತ್ಸಙ್ಗವವೇಳಾಯಾಗ್ ಸಆದಿಸ್ತದಸ್ಯವಯಾಗ್ ಸ್ಯನ್ವಾಯತ್ತಾನಿತಸ್ಮಾತ್ತಾನ್ಯನ್ತರಿಕ್ಷೇನಾರಮ್ಬಣಾನ್ಯಾದಾಯಾತ್ಮಾನಂ ಪರಿಪತನ್ತ್ಯಾದಿಭಾಜೀನಿಹ್ಯೇತಸ್ಯಸಾಮ್ನಃ ॥ ೪ ॥ ಅಥಯತ್ಸಮ್ಪ್ರತಿಮಧ್ಯನ್ದಿನೇಸಉದ್ಗೀಥಸ್ತದಸ್ಯದೇವಾ ಅನ್ವಾಯತ್ತಾಸ್ತಸ್ಮಾತ್ತೇಸತ್ತಮಾಃ ಪ್ರಾಜಾಪತ್ಯಾನಾಮುದ್ಗೀಥಭಾಜಿನೋಹ್ಯೇತಸ್ಯಸಾಮ್ನಃ ॥೫॥ ಅಥಯದೂರ್ಧ್ವಂಮಧ್ಯನ್ದಿನಾತ್ಪ್ರಾಗಪರಾಹ್ಣಾತ್ಸಪ್ರತಿಹಾರಸ್ತದಸ್ಯಗರ್ಭಾ ಅನ್ವಾಯತ್ತಾಸ್ತಸ್ಮಾತ್ತೇ ಪ್ರತಿಹೃತಾನಾವಪದ್ಯನ್ತೇಪ್ರತಿಹಾರಭಾಜಿನೋಹ್ಯೇತಸ್ಯಸಾಮ್ನಃ ॥ ೬ ॥ ಅಥಯದೂರ್ಧ್ವಮಪರಾಹ್ಣಾತ್ಪ್ರಾಗಸ್ತಮಯಾತ್ಸ ಉಪದ್ರವಸ್ತದಸ್ಯಾರಣ್ಯಾ ಅನ್ವಾಯತ್ತಾಸ್ತಸ್ಮಾತ್ತೇಪುರುಷಂವೃಷ್ಟ್ವಾಕಕ್ಷಗ್ ಶ್ವಭ್ರಮಿತ್ಯುಪದ್ರವನ್ತ್ಯುಪದ್ರ

* ಯತ್ಕಿಞ್ಚವಾಚೋಹಿಮಿತೀತಿ ರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯಪಾಠಃ.

ವಭಾಜಿನೋಽಸ್ಯೇತಸ್ಯಸಾಮ್ನಃ ॥೭॥ ಅಥಯತ್ಪ್ರಥಮಾಸ್ತಮಿತೇತನ್ನಿಧನಂ ತದಸ್ಯಪಿತರೋಽನ್ವಾಯತ್ತಾಸ್ತಸ್ಮಾತ್ತಾನ್ನಿದಧತಿನಿಧನಭಾಜಿನೋಽಸ್ಯೇತಸ್ಯಸಾಮ್ನ ಏವಂಖಲ್ವಮುಮಾದಿತ್ಯಗ್ಂ ಸಪ್ತವಿಧಗ್ಂ ಸಾಮೋಪಾಸ್ತೇ ॥೮॥

—ಅಥ ದಶಮಃಖಣ್ಡಃ.—

ಅಥ ಖಲ್ವಾತ್ಮಸಮ್ಮಿತಮತಿ ಮೃತ್ಯುಸಪ್ತವಿಧಗ್ಂ ಸಾಮೋಪಾಸೀತ ಹಿಙ್ಕಾರ ಇತಿತ್ರ್ಯಕ್ಷರಂಪ್ರಸ್ತಾವ ಇತಿತ್ರ್ಯಕ್ಷರಂತತ್ಸಮಂ ॥ ೧ ॥ ಆದಿರಿತಿ ದ್ವ್ಯಕ್ಷರಂ ಪ್ರತಿಹಾರಇತಿ ಚತುರಕ್ಷರಂತತ ಇಹೈಕಂತತ್ಸಮಂ ॥ ೨ ॥ ಉದ್ಗೀಥಇತಿತ್ರ್ಯಕ್ಷರಮುಪದ್ರವ ಇತಿಚತುರಕ್ಷರಂ ತ್ರಿಭಿಸ್ತ್ರಿಭಿಸ್ಸಮಂ ಭವತ್ಯಕ್ಷರಮತಿಶಿಷ್ಯತೇ ತ್ರ್ಯಕ್ಷರಂತತ್ಸಮಂ ॥ ೩ ॥ ನಿಧನಮಿತಿತ್ರ್ಯಕ್ಷರಂತತ್ಸಮಮೇವಭವತಿತಾನಿಹವಾ ಏತಾನಿದ್ವಾವಿಗ್ಂ ಶತಿರಕ್ಷರಾಣಿ ॥೪॥ ಏಕವಿಗ್ಂ ಶತ್ಯಾದಿತ್ಯಮಾಪ್ನೋತ್ಯೇಕವಿಶಗ್ಂ ಶೋವಾಇತೋ ಸಾವಾದಿತ್ಯೋ ದ್ವಾವಿಗ್ಂ ಶೇನಪರಮಾದಿತ್ಯಾಜ್ಜಯತಿ ತನ್ನಾಕಂತದ್ವಿಶೋಕಂ ॥ ೫ ॥ ಆಪ್ನೋತೀಹಾದಿತ್ಯಸ್ಯ ಜಯಂಪರೋಹಸ್ಯಾದಿತ್ಯ ಜಯಾಜ್ಜಯೋಭವತಿ ಯ ಏತದೇವಂ ವಿದ್ವಾನಾತ್ಮಸಮ್ಮಿತಮತಿ ಮೃತ್ಯುಸಪ್ತವಿಧಗ್ಂಸಾಮೋಪಾಸ್ತೇ ಸಾಮೋಪಾಸ್ತೇ ॥ ೬ ॥

—ಅಥ ಏಕಾದಶಃಖಣ್ಡಃ.—

ಮನೋಹಿಙ್ಕಾರೋವಾಕ್ಪ್ರಸ್ತಾವಶ್ಚಕ್ಷುರುದ್ಗೀಥಶ್ಶ್ರೋತ್ರಂ ಪ್ರತಿಹಾರಃ ಪ್ರಾಣೋನಿಧನಮೇತದ್ಗಾಯತ್ರಂ ಪ್ರಾಣೇಷುಪ್ರೋತಂ ॥೧॥ ಸ ಯಏವಮೇತದ್ಗಾಯತ್ರಂ ಪ್ರಾಣೇಷುಪ್ರೋತಂ ವೇದ ಪ್ರಾಣೀಭವತಿ ಸರ್ವಮಾಯುರೇತಿ ಜ್ಯೋಗ್ಜೀವತಿ ಮಹಾನ್ಪ್ರಜಯಾ ಪಶುಭಿರ್ಭವತಿಮಹಾನ್ಕೀರ್ತ್ಯಾಮಹಾಮನಾಸ್ಸ್ಯಾತ್ತದ್ವ್ರತಂ ॥ ೨ ॥

—ಅಥ ದ್ವಾದಶಃಖಣ್ಡಃ.—

ಅಭಿಮನ್ಥತಿಸಹಿಙ್ಕಾರೋ ಧೂಮೋಜಾಯತೇ ಸಪ್ರಸ್ತಾವೋ ಜ್ವಲತಿಸ ಉದ್ಗೀಥೋ ಙ್ಗಾರಾಭವನ್ತಿಸಪ್ರತಿಹಾರ ಉಪಶಾಮ್ಯತಿತನ್ನಿಧನಗ್ಂ ಸಗ್ಂ ಶಾಮ್ಯತಿತನ್ನಿಧನಮೇತದ್ರಥನ್ತರಮಗ್ನೌಪ್ರೋತಂ ॥ ೧ ॥ ಸಯಏವಮೇತದ್ರಥನ್ತರಮಗ್ನೌ ಪ್ರೋತಂವೇದ ಬ್ರಹ್ಮವರ್ಚಸ್ವ್ಯನ್ನಾದೋಭವತಿ ಸರ್ವಮಾಯುರೇತಿಜ್ಯೋಗ್ಜೀವತಿ ಮಹಾನ್ಪ್ರಜಯಾ ಪಶುಭಿರ್ಭವತಿಮಹಾನ್ಕೀರ್ತ್ಯಾನಪ್ರತ್ಯಙ್ಙಗ್ನಿಮಾಚಾಮೇನ್ನನಿಷ್ಠೀವೇತ್ತದ್ವ್ರತಂ ॥ ೨ ॥

—ಅಥ ತ್ರಯೋದಶಃಖಣ್ಡಃ.—

ಉಪಮನ್ತ್ರಯತೇ ಸಹಿಂಕಾರೋ ಜ್ಞಪಯತೇಸಪ್ರಸ್ತಾವಸ್ತ್ರಿಯಾ ಸಹಶೇತೇಸಉದ್ಗೀಥಃ ಪ್ರತಿಸ್ತಿ ಸಹಶೇತೇ ಸಪ್ರತಿಹಾರಃ ಕಾಲಂಗಚ್ಛತಿ ತನ್ನಿಧನಂಪಾರಂ ಗಚ್ಛತಿತನ್ನಿಧನಮೇತದ್ವಾಮದೇವ್ಯಂ ಮಿಥುನೇಪ್ರೋತಂ ॥ ೧ ॥ ಸಯಏವಮೇತದ್ವಾಮದೇವ್ಯಂ ಮಿಥುನೇಪ್ರೋತಂ ವೇದಮಿಥುನೀಭವತಿ ಮಿಥುನಾನ್ಮಿಥುನಾತ್ಪ್ರಜಾಯತೇ ಸರ್ವಮಾಯುರೇತಿ ಜ್ಯೋಗ್ಜೀವತಿ ಮಹಾನ್ಪ್ರಜಯಾ ಪಶುಭಿರ್ಭವತಿ ಮಹಾನ್ಕೀರ್ತ್ಯಾ ನಕಾಞ್ಚನಪರಿಹರೇತ್ತದ್ವ್ರತಂ ॥ ೨ ॥

—ಅಥ ಚತುರ್ದಶಃಖಣ್ಡಃ.—

ಉದ್ಯನ್ಹಿಂಕಾರಉದಿತಃ ಪ್ರಸ್ತಾವೋಮಧ್ಯನ್ದಿನ ಉದ್ಗೀಥೋ ಪರಾಹ್ಣಃ ಪ್ರತಿಹಾರೋ ಸ್ತಂಯನ್ನಿಧನಮೇ ತದ್ಬೃಹದಾದಿತ್ಯೇಪ್ರೋತಂ ॥ ೧ ॥ ಸಯಏವಮೇತದ್ಬೃಹದಾದಿತ್ಯೇ ಪ್ರೋತಂವೇದತೇಜಸ್ವ್ಯನ್ನಾದೋಭವತಿ ಸರ್ವಮಾಯುರೇತಿ ಜ್ಯೋಗ್ಜೀವತಿ ಮಹಾನ್ಪ್ರಜಯಾ ಪಶುಭಿರ್ಭವತಿ ಮಹಾನ್ಕೀರ್ತ್ಯಾತಪನ್ತಂ ನನಿನ್ದೇತ್ತದ್ವ್ರತಂ ॥ ೨ ॥

—ಅಥ ಪಞ್ಚದಶಃಖಣ್ಡಃ.—

ಅಭ್ರಾಣಿಸಮ್ಪ್ಲವನ್ತೇ ಸಹಿಂಕಾರೋ ಮೇಘೋಜಾಯತೇ ಸಪ್ರಸ್ತಾವೋ ವರ್ಷತಿ ಸ ಉದ್ಗೀಥೋ ವಿದ್ಯೋತತೇ ಸ್ತನಯತಿ ಸ ಪ್ರತಿಹಾರ ಉದ್ಗೃಹ್ಣಾತಿ ತ ನ್ನಿಧನಮೇತದ್ವೈರೂಪಂ ಪರ್ಜನ್ಯೇಪ್ರೋತಂ॥ ೧ ॥ ಸಯಏವಮೇತದ್ವೈ ರೂಪಂ ಪರ್ಜನ್ಯೇ ಪ್ರೋತಂ ವೇದ ವಿರೂಪಾಗ್ ಶ್ಚ ಸುರೂಪಾಗ್ ಶ್ಚ ಪಶೂನ ವರುನ್ಧೇ ಸರ್ವಮಾಯುರೇತಿಜ್ಯೋಗ್ಜೀವತಿ ಮಹಾನ್ಪ್ರಜಯಾ ಪಶುಭಿರ್ಭವತಿ ಮಹಾನ್ಕೀರ್ತ್ಯಾ ವರ್ಷನ್ತಂ ನನಿನ್ದೇ ತ್ತದ್ವ್ರತಂ ॥ ೨ ॥

—ಅಥ ಷೋಡಶಃಖಣ್ಡಃ.—

ವಸನ್ತೋಹಿಂಕಾರೋ ಗ್ರೀಷ್ಮಃಪ್ರಸ್ತಾವೋ ವರ್ಷಾ ಉದ್ಗೀಥಶ್ಶರತ್ಪ್ರತಿಹಾರೋ ಹೇಮನ್ತೋ ನಿಧನಮೇತದ್ವೈರಾಜಮೃತುಷು ಪ್ರೋತಂ॥ ॥ ೧ ॥ ಸಯ ಏವಮೇತದ್ವೈ ರಾಜ ಮೃತುಷು ಪ್ರೋತಂ ವೇದವಿರಾಜತಿ ಪ್ರಜಯಾಪಶುಭಿರ್ಬ್ರಹ್ಮವರ್ಚಸೇನ ಸರ್ವಮಾಯು ರೇತಿಜ್ಯೋ ಗ್ಜೀವತಿ ಮಹಾನ್ಪ್ರಜಯಾ ಪಶುಭಿರ್ಭವತಿ ಮಹಾನ್ಕೀರ್ತ್ಯರ್ತೂನ್ನನಿನ್ದೇತ್ತದ್ವ್ರತಂ॥

—ಅಥ ಸಪ್ತದಶಃಖಣ್ಡಃ.—

ಪೃಥಿವೀಹಿಙ್ಕಾರೋಽನ್ತರಿಕ್ಷಂ ಪ್ರಸ್ತಾವೋದ್ಯೌರುದ್ಗೀಥೋದಿಶಃ ಪ್ರತಿಹಾರಸ್ಸಮುದ್ರೋ ನಿಧನಮೇತಾಶ್ಶಕ್ವರ್ಯೋಲೋಕೇಷು ಪ್ರೋತಾಃ ॥೧॥ ಸಯಏವಮೇತಾಶ್ಶಕ್ವರ್ಯೋ ಲೋಕೇಷು ಪ್ರೋತಾವೇದ ಲೋಕೀಭವತಿ ಸರ್ವಮಾಯು ರೇತಿಜ್ಯೋಗ್ಜೀವತಿ ಮಹಾನ್ಪ್ರಜಯಾ ಪಶುಭಿರ್ಭವತಿ ಮಹಾನ್ಕೀರ್ತ್ಯಾಲೋಕಾನ್ನನಿನ್ದೇ ತ್ತದ್ವ್ರತಂ ॥ ೨ ॥

—ಅಥ ಅಷ್ಟಾದಶಃಖಣ್ಡಃ.—

ಅಜಾಹಿಙ್ಕಾರೋಽ ವಯಃ ಪ್ರಸ್ತಾವೋಗಾವ ಉದ್ಗೀಥೋಽ ಶ್ವಾ ಪ್ರತಿಹಾರಃ ಪುರುಷೋ ನಿಧನಮೇತಾ ರೇವತ್ಯಃ ಪಶುಷುಪ್ರೋತಾಃ ॥೧॥ ಸಯಏವಮೇತಾ ರೇವತ್ಯಃ ಪಶುಷು ಪ್ರೋತಾ ವೇದ ಪಶುಮಾನ್ಭವತಿ ಸರ್ವಮಾಯು ರೇತಿಜ್ಯೋಗ್ಜೀವತಿ ಮಹಾನ್ಪ್ರಜಯಾ ಪಶುಭಿರ್ಭವತಿ ಮಹಾನ್ಕೀರ್ತ್ಯಾ ಪಶೂನ್ನನಿನ್ದೇ ತ್ತದ್ವ್ರತಂ ॥ ೨ ॥

—ಅಥ ಏಕೋನವಿಂಶಃಖಣ್ಡಃ.—

ಲೋಮಹಿಙ್ಕಾರ ಸ್ತ್ವಕ್ಪ್ರಸ್ತಾವೋಮಾಗ್ ಸಮುದ್ಗೀಥೋಽ ಸ್ಥಿಪ್ರತಿಹಾರೋ ಮಜ್ಜಾ ನಿಧನಮೇತದ್ಯಜ್ಞಾ ಯಜ್ಞೀಯಮಙ್ಗೇಷು ಪ್ರೋತಂ ॥ ೧ ॥ ಸಯ ಏವಮೇತದ್ಯಜ್ಞಾ ಯಜ್ಞೀಯಮಙ್ಗೇಷು ಪ್ರೋತಂ ವೇದಾಙ್ಗೀ ಭವತಿ ನಾಙ್ಗೇನ ವಿಹೂರ್ಛತಿ ಸರ್ವಮಾಯು ರೇತಿಜ್ಯೋಗ್ಜೀವತಿ ಮಹಾನ್ಪ್ರಜಯಾ ಪಶುಭಿರ್ಭವತಿ ಮಹಾನ್ಕೀರ್ತ್ಯಾ ಸಂವತ್ಸರಂ ಮಜ್ಞೋ ನಾಶ್ನೀಯಾ ತ್ತದ್ವ್ರತಂ ಮಜ್ಞೋನಾಶ್ನೀಯಾದಿತಿವಾ ॥ ೨ ॥

—ಅಥ ವಿಂಶಃಖಣ್ಡಃ.—

ಅಗ್ನಿರ್ಹಿಙ್ಕಾರೋಽವಾಯುಃ ಪ್ರಸ್ತಾವಆದಿತ್ಯ ಉದ್ಗೀಥೋಽ ನಕ್ಷತ್ರಾಣಿ ಪ್ರತಿ ಹಾರಶ್ಚನ್ದ್ರಮಾ ನಿಧನಮೇತ ದ್ರಾಜನಂ ದೇವತಾಸು ಪ್ರೋತಂ ॥ ೧ ॥ ಸಯ ಏವಮೇತ ದ್ರಾಜನಂ ದೇವತಾಸು ಪ್ರೋತಂ ವೇದೈತಾಸಾಮೇವದೇವತಾನಾಗ್ ಸ ಲೋಕತಾಗ್ ಸಾರ್ಷ್ಟಿತಾಗ್ ಸಾಯುಜ್ಯಂ ಗಚ್ಛತಿ ಸರ್ವ ಮಾಯು ರೇತಿಜ್ಯೋಗ್ಜೀವತಿ ಮಹಾನ್ಪ್ರಜಯಾ ಪಶುಭಿರ್ಭವತಿ ಮಹಾನ್ಕೀರ್ತ್ಯಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನ್ನನಿನ್ದೇ ತ್ತದ್ವ್ರತಂ ॥ ೨ ॥

—ಅಥ ಏಕವಿಂಶಃಖಣ್ಡಃ.—

ತ್ರಯೀವಿದ್ಯಾಹಿಙ್ಕಾರ ಸ್ತ್ರಯಇಮೇಲೋಕಾ ಸ್ಸಪ್ರಸ್ತಾವೋ

ಗ್ನಿರ್ವಾಯುರಾದಿತ್ಯಸ್ಸ ಉದ್ಗೀಥೋನಕ್ಷತ್ರಾಣಿ ವಯಾಗ್ಂಸಿ ಮರೀಚಯಸ್ಸ ಪ್ರತಿಹಾರಸ್ಸರ್ಪಾ ಗನ್ಧರ್ವಾಃ ಪಿತರಸ್ತನ್ನಿಧನಮೇತತ್ಸಾಮ ಸರ್ವಸ್ಮಿನ್ಪ್ರೋತಂ ॥ ೧ ॥ ಸಯುಏವಮೇತತ್ಸಾಮ ಸರ್ವಸ್ಮಿನ್ಪ್ರೋತಂ ವೇದಸರ್ವಗ್ಂಹ ಭವತಿ ॥ ೨ ॥ ತದೇಷಶ್ಲೋಕಃ । ಯಾನಿಪಞ್ಚಧಾ ತ್ರೀಣಿತ್ರೀಣಿತೇಭ್ಯೋ ನಜ್ಯಾಯಃ ಪರಮನ್ಯದಸ್ತಿ ॥ ೩ ॥ ಯಸ್ತದ್ವೇದಸ ವೇದಸರ್ವಗ್ಂ ಸರ್ವಾದಿಶೋ ಬಲಿಮಸ್ಮೈ ಹರನ್ತಿ । ಸರ್ವಮಸ್ಮೀತ್ಯುಪಾಸೀತ ತದ್ವ್ರತಂ ತದ್ವ್ರತಂ ॥ ೪ ॥

—ಅಥ ದ್ವಾವಿಂಶಃಖಣ್ಡಃ.—

ವಿನರ್ದಿಸಾಮ್ನೋ ವೃಣೇಪಶವ್ಯ ಮಿತ್ಯಗ್ನೇರುದ್ಗೀಥೋ ನಿರುಕ್ತಃ ಪ್ರಜಾಪತೇರ್ನಿರುಕ್ತಸ್ಸೋಮಸ್ಯ ಮೃದುಶ್ಲಕ್ಷ್ಣಂ ವಾಯೋಃಶ್ಲಕ್ಷ್ಣಂ ಬಲವದಿನ್ದ್ರಸ್ಯ ಕ್ರೌಞ್ಚಂ ಬೃಹಸ್ಪತೇರಪಧ್ವಾನ್ತಂ ವರುಣಸ್ಯ ತಾನ್ಸರ್ವಾನೇವೋಪಸೇವೇತವಾರುಣಂ ತ್ವೇವವರ್ಜಯೇತ್ ॥ ೧ ॥ ಅಮೃತತ್ವಂ ದೇವೇಭ್ಯ ಆಗಾಯಾನೀ ತ್ಯಾಗಾಯೇತ್ಸ್ವಧಾಂ ಪಿತೃಭ್ಯ ಆಶಾಂ ಮನುಷ್ಯೇಭ್ಯಸ್ತೃಣೋದಕಂ ಪಶುಭ್ಯ ಸ್ಸ್ವರ್ಗಂಲೋಕಂ ಯಜಮಾನಾಯಾನ್ನಮಾತ್ಮನ ಆಗಾಯಾನೀತ್ಯೇತಾನಿ ಮನಸಾಧ್ಯಾಯನ್ನಪ್ರಮತ್ತಸ್ಸ್ತುವೀತ ॥ ೨ ॥ ಸರ್ವೇಸ್ವರಾ ಇನ್ದ್ರಸ್ಯಾತ್ಮಾನಃ ಸರ್ವ ಊಷ್ಮಾಣಃ ಪ್ರಜಾಪತೇರಾತ್ಮಾನಃ ಸರ್ವೇಸ್ಪರ್ಶಾಮೃತ್ಯೋ ರಾತ್ಮಾನಸ್ತಂ ಯದಿ ಸ್ವರೇಷೂಪಾಲಭೇತೇನ್ದ್ರಗ್ಂ ಶರಣಂ ಪ್ರಪನ್ನೋ ಭೂವಂ ಸತ್ವಾ ಪ್ರತಿವಕ್ಷ್ಯತೀತ್ಯೇನಂ ಬ್ರೂಯಾತ್ ॥ ೩ ॥ ಅಥ ಯದ್ಯೇನಮೂಷ್ಮಸೂಪಾಲಭೇತ ಪ್ರಜಾಪತಿಗ್ಂ ಶರಣಂ ಪ್ರಪನ್ನೋ ಭೂವಂಸತ್ವಾ ಪ್ರತಿಪೇಕ್ಷ್ಯತೀ ತ್ಯೇನಂಬ್ರೂಯಾದಥಯದ್ಯೇನಗ್ಂ ಸ್ಪರ್ಶೇಷೂಪಾಲಭೇತಮೃತ್ಯುಗ್ಂ ಶರಣಂ ಪ್ರಪನ್ನೋ ಭೂವಂಸತ್ವಾ ಪ್ರತಿಧಕ್ಷ್ಯತೀ ತ್ಯೇನಂ ಬ್ರೂಯಾತ್ ॥ ೪ ॥ * ಸರ್ವೇಸ್ವರಾ ಘೋಷವನ್ತೋ ಬಲವನ್ತೋ ವಕ್ತವ್ಯಾ ಇನ್ದ್ರೇಬಲಂ ದದಾನೀತಿ ಸರ್ವ ಊಷ್ಮಾಣೋ ಗ್ರಸ್ತಾ ಅನಿರಸ್ತಾ ವಿವೃತ್ತಾ ವಕ್ತವ್ಯಾಃ ಪ್ರಜಾಪತೇರಾತ್ಮಾನಂ ಪರಿದದಾನೀತಿ ಸರ್ವೇಸ್ಪರ್ಶಾಲೇಶೇನಾನಭಿನಿಹಿತಾ ವಕ್ತವ್ಯಾ ಮೃತ್ಯೋರಾತ್ಮಾನಂ ಪರಿಹರಾಣೀತಿ ॥ ೫ ॥

—ಅಥ ತ್ರಯೋವಿಂಶಃಖಣ್ಡಃ.—

ತ್ರಯೋಧರ್ಮಸ್ಕನ್ಧಾ ಯಜ್ಞೋ ಧ್ಯಯನಂ ದಾನಮಿತಿ ಪ್ರಥಮಸ್ತಪ

ಏವ ದ್ವಿತೀಯೋ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರ್ಯಾಚಾರ್ಯ ಕುಲವಾಸೀತೃತೀಯೋ ತ್ಯನ್ತಮಾತ್ಮಾನ ಮಾಚಾರ್ಯಕುಲೇ ವಸಾದಯನ್ಸರ್ವ ಏತೇ ಪುಣ್ಯಲೋಕಾ ಭವನ್ತಿ ಬ್ರಹ್ಮಸಗ್‌ಸ್ಥೋ ಮೃತತ್ವಮೇತಿ ॥ ೧ ॥ ಪ್ರಜಾಪತಿರ್ಲ್ಲೋಕಾನಭ್ಯ ತಪತ್ತೇಭ್ಯೋ ಭಿತಪ್ತೇಭ್ಯಸ್ತ್ರಯೀ ವಿದ್ಯಾಸಮ್ಪ್ರಾಸ್ರವತ್ತಾಮಭ್ಯತಪತ್ತಸ್ಯಾ ಅಭಿತಪ್ತಾಯಾ ಏತಾನ್ಯಕ್ಷರಾಣಿ ಸಮ್ಪ್ರಾಸ್ರವನ್ತ ಭೂರ್ಭುವಸ್ಸ್ವರಿತಿ ॥ ೨ ॥ ತಾನ್ಯಭ್ಯತಪತ್ತೇಭ್ಯೋ ಭಿತಪ್ತೇಭ್ಯ ಓಙ್ಕಾರಸ್ಸಮ್ಪ್ರಾಸ್ರವತ್ತದ್ಯಥಾ ಶಙ್ಕುನಾಸರ್ವ್ವಾಣಿ ಪರ್ಣ್ಣಾನಿ ಸನ್ತೃಣ್ಣಾನ್ಯೇವಮೋಂಕಾರೇಣ ಸರ್ವ್ವಾವಾಕ್ ಸನ್ತೃಣ್ಣಾ ಓಂಕಾರ ಏವೇದಗ್ ಸರ್ವಮೋಂಕಾರ ಏವೇದಗ್ ಸರ್ವಂ ॥ ೩ ॥

—— ಅಥ ಚತುರ್ವಿಂಶಃಖಣ್ಡಃ. ——

ಬ್ರಹ್ಮವಾದಿನೋ ವದನ್ತಿ ಯದ್ವಸೂನಾಂ ಪ್ರಾತಸ್ಸವನಗ್ ರುದ್ರಾಣಾಂ ಮಾಧ್ಯನ್ದಿನಗ್ ಸವನಮಾದಿತ್ಯಾನಾಂಚ ವಿಶ್ವೇಷಾಂಚ ದೇವಾನಾಂ ತೃತೀಯಸವನಂ ॥ ೧ ॥ ಕ್ವತರ್ಹಿ ಯಜಮಾನಸ್ಯ ಲೋಕ ಇತಿ ಸಯಸ್ತನ್ನ ವಿದ್ಯಾತ್ಕಥಂ ಕುರ್ಯಾದಥ ವಿದ್ವಾನ್ಕುರ್ಯಾತ್ ॥ ೨ ॥ ಪುರಾ ಪ್ರಾತರನುವಾಕಸ್ಯೋಪಾಕರಣಾ ಜ್ಜಘನೇನ ಗಾರ್ಹಪತ್ಯಸ್ಯೋದಙ್ಮುಖ ಉಪವಿಶ್ಯ ಸವಾಸವಗ್ ಸಾಮಾಭಿಗಾಯತಿ ॥ ೩ ॥ ಲೋಕದ್ವಾರಮಪಾವಾರ್ಣ್ಣೂ ೨ - ೩ - ೩ ಪಶ್ಯೇಮತ್ವಾವಯಗ್ ರಾ ೩ - ೩ - ೩ - ೩ - ೩ ಹುಂ ೩ ಆ ೨- ೩- ೩ ಜಾ ೩ ಯೋ ೩ ಆ ೧- ೨- ೪- ೫ ಇತಿ ॥ ೪ ॥ ಅಥ ಜುಹೋತಿ ನಮೋ ಗ್ನಯೇ ಪೃಥಿವೀಕ್ಷಿತೇ ಲೋಕಕ್ಷಿತೇ ಲೋಕಂ ಮೇ ಯಜಮಾನಾಯ ವಿನ್ದೈಷವೈ ಯಜಮಾನಸ್ಯ ಲೋಕ ಏತಾಸ್ಮಿ ॥ ೫ ॥ ಅತ್ರ ಯಜಮಾನಃ ಪರಸ್ತಾದಾಯುಷ ಸ್ವಾಹಾ ಅಪಜಹಿ ಪರಿಘಮಿತ್ಯುಕ್ತ್ವೋ ತ್ತಿಷ್ಠತಿ ತಸ್ಮೈವಸವಃ ಪ್ರಾತಸ್ಸವನಗ್ ಸಂಪ್ರಯಚ್ಛನ್ತಿ ॥ ೬ ॥ ಪುರಾಮಾಧ್ಯನ್ದಿನಸ್ಯ ಸವನಸ್ಯೋಪಾಕರಣಾಜ್ಜಘನೇನಾಗ್ನೀಧ್ರೀಯಸ್ಯೋದಙ್ಮುಖ ಉಪವಿಶ್ಯಸರೌದ್ರಗ್ ಸಾಮಾಭಿಗಾಯತಿ ॥ ೭ ॥ ಲೋಕದ್ವಾರಮಪಾವಾರ್ಣ್ಣೂ ೨- ೩- ೩ ಪಶ್ಯೇಮತ್ವಾವಯಂ ವಿರಾ ೩- ೩- ೩-೩ ಹುಂ ಆ ೩- ೩ ಜಾಯೋ ಆ ೩- ೩- ೩- ೪- ೫ ಇತಿ ॥ ೮ ॥ ಅಥಜುಹೋತಿನಮೋ ವಾಯವೇನ್ತರಿಕ್ಷಕ್ಷಿತೇ ಲೋಕಕ್ಷಿತೇ ಲೋಕಂಮೇ ಯಜಮಾನಾಯ ವಿನ್ದೈಷವೈ ಯಜಮಾನಸ್ಯ ಲೋಕಏತಾಸ್ಮಿ ॥ ೯ ॥ ಅತ್ರ

ಯಜಮಾನಃ ಪರಸ್ತಾದಾಯುಷಸ್ಸ್ವಾಹಾ ಅಪಜಹಿಪರಿಘ ಮಿತ್ಯುಕ್ತ್ವೋ
ತ್ತಿಷ್ಠತಿ ತಸ್ಮೈರುದ್ರಾ ಮಾಧ್ಯನ್ದಿನಗ್ ಸವನಗ್ ಸಮ್ಪ್ರಯಚ್ಛನ್ತಿ ॥೧೦॥
ಪುರಾ ತೃತೀಯ ಸವನಸ್ಯೋ ಪಾಕರಣಾಜ್ಜಘನೇನಾ ಹವನೀಯಸ್ಯೋ
ದಙ್ಮುಖ ಉಪವಿಶ್ಯ ಸಆದಿತ್ಯಗ್ ಸವೈಶ್ವದೇವಗ್ ಸಾಮಾಭಿಗಾಯತಿ॥೧೧॥
ಲೋಕದ್ವಾರಮಪಾವಾರ್ಣೂ ೨- ೩- ೩ ಪಶ್ಯೇಮತ್ವಾವಯಗ್ ಸ್ವಾರಾ ೩
೩- ೩- ೩ಹುಂ ಆ ೨- ೩- ೩ ಜಾ ೩ ಯೋ ೩ ಆ ೩- ೪-೫ ಇತ್ಯಾದಿತ್ಯಂ
॥ ೧೨ ॥ ಅಥ ವೈಶ್ವದೇವಂ ಲೋಕದ್ವಾರಮಪಾವಾರ್ಣೂ ೨- ೩- ೩ ಪ
ಶ್ಯೇಮತ್ವಾವಯಗ್ ಸಾಮ್ರಾ ೩- ೩- ೩- ೩ ಹುಂ ೩ ಆ ೨- ೩- ೩ ಜಾ
ಯೋ ೩ ಆ ೩- ೧- ೧- ೧ ಇತಿ ॥ ೧೩ ॥ ಅಥ ಜುಹೋತಿ ನಮ ಆದಿತ್ಯೇ
ಭ್ಯಶ್ಚ ವಿಶ್ವೇಭ್ಯಶ್ಚ ದೇವೇಭ್ಯೋ ದಿವಿಕ್ಷಿದ್ಭ್ಯೋ ಲೋಕಕ್ಷಿದ್ಭ್ಯೋ
ಲೋಕಂವೋ ಯಜಮಾನಾಯ ವಿನ್ದತ ॥ ೧೪ ॥ ಏಷವೈ ಯಜಮಾನಸ್ಯ
ಲೋಕಏತಾಸ್ಮ್ಯತ್ರ ಯಜಮಾನಃ ಪರಸ್ತಾದಾಯುಷಃ ಸ್ವಾಹಾ ಅಪಹತ
ಪರಿಘ ಮಿತ್ಯುಕ್ತ್ವೋತ್ತಿಷ್ಠತಿ ॥ ೧೫ ॥ ತಸ್ಮಾ ಆದಿತ್ಯಾಶ್ಚ ವಿಶ್ವೇಚ
ದೇವಾಸ್ತೃತೀಯ ಸವನಗ್ ಸಮ್ಪ್ರಯಚ್ಛನ್ತ್ಯೇಷಹವೈ ಯಜ್ಞಸ್ಯ
ಮಾತ್ರಾಂ ವೇದ ಯಏವಂವೇದ ಯಏವಂವೇದ ॥ ೧೬ ॥

ಇತಿ ಛಾನ್ದೋಗ್ಯೋಪನಿಷದಿ - ದ್ವಿತೀಯಃ ಪ್ರ ಪಾಠಕ ಸ್ಸಮಾಪ್ತಃ.

ಹರಿಃ ಓಮ್ ತತ್ಸತ್.

-:o:

ಶ್ರೀಗುರುಭ್ಯೋನಮಃ.

ಛಾನ್ದೋಗ್ಯೋಪನಿಷತ್-ತೃತೀಯಃ ಪ್ರಪಾಠಕಃ.

ಅಥ ಪ್ರಥಮಃಖಣ್ಡಃ.

ಹರಿಃ ಓಂ ॥ ಅಸೌವಾಆದಿತ್ಯೋದೇವಮಧುತಸ್ಯದ್ಯೌರೇವತಿರಶ್ಚೀನ
ವಗ್ ಶೋ ನ್ತರಿಕ್ಷಮಪೂಪೋಮರೀಚಯಃಪುತ್ರಾಃ ॥ ೧ ॥ ತಸ್ಯಯೇಪ್ರಾ
ಞ್ಚೋರಶ್ಮಯಸ್ತಾ ಏವಾಸ್ಯ ಪ್ರಾಚ್ಯೋಮಧುನಾಡ್ಯಃ ಋಚಏವಮಧು
ಕೃತಃ ಋಗ್ವೇದಏವಪುಷ್ಪಂ ತಾ ಅಮೃತಾಆಪಃ ॥೨॥ ತಾವಾಏತಾಋಚಃ
ಏತಮೃಗ್ವೇದಮಭ್ಯತಪಗ್ ಸ್ತಸ್ಯಾಭಿತಪ್ತಸ್ಯಯಶಸ್ತೇಜಇನ್ದ್ರಿಯಂ ವೀ
ರ್ಯಮನ್ನಾದ್ಯಗ್ ರಸೋಜಾಯತ ॥೩॥ ತದ್ವ್ಯಕ್ಷರತ್ತದಾದಿತ್ಯ ಮಭಿತೋ
ಶ್ರಯತ್ತದ್ವಾ ಏತದ್ಯದೇತದಾದಿತ್ಯಸ್ಯ ರೋಹಿತಗ್ ರೂಪಂ ॥ ೪ ॥

—ಅಥ ದ್ವಿತೀಯಃಖಣ್ಡಃ.—

ಅಥಯೇಽಸ್ಯ ದಕ್ಷಿಣಾರಶ್ಮಯಸ್ತಾ ಏವಾಸ್ಯದಕ್ಷಿಣಾಮಧುನಾಡ್ಯೋ ಯಜೂಗ್ಂಷ್ಯೇವ ಮಧುಕೃತೋ ಯಜುರ್ವೇದ ಏವಪುಷ್ಪಂತಾ ಅಮೃತಾ ಆಪಃ ॥೧॥ ತಾನಿವಾಏತಾನಿ ಯಜೂಗ್ಂಷ್ಯೇತಂ ಯಜುರ್ವೇದಮಭ್ಯತಪಗ್ಂಸ್ತಸ್ಯಾಭಿ ತಪ್ತಸ್ಯಯಶಸ್ತೇಜ ಇನ್ದ್ರಿಯಂ ವೀರ್ಯಮನ್ನಾದ್ಯಗ್ಂ ರಸೋಽಜಾಯತ ॥ ೨ ॥ ತದ್ವ್ಯಕ್ಷರತ್ತದಾದಿತ್ಯ ಮಭಿತೋಽಶ್ರಯತ್ತದ್ವಾ ಏತದ್ಯದೇತದಾದಿತ್ಯಸ್ಯ ಶುಕ್ಲಗ್ಂರೂಪಂ ॥ ೩ ॥

—ಅಥ ತೃತೀಯಃಖಣ್ಡಃ.—

ಅಥಯೇಽಸ್ಯಪ್ರತ್ಯಞ್ಚೋರಶ್ಮಯಸ್ತಾ ಏವಾಸ್ಯಪ್ರತೀಚ್ಯೋಮಧುನಾಡ್ಯಸ್ಸಾಮಾನ್ಯೇವ ಮಧುಕೃತಃ ಸಾಮವೇದಏವಪುಷ್ಪಂತಾಅಮೃತಾಆಪಃ ॥ ೧ ॥ ತಾನಿವಾಏತಾನಿ ಸಾಮಾನ್ಯೇತಗ್ಂ ಸಾಮವೇದಮಭ್ಯತಪಗ್ಂಸ್ತಸ್ಯಾಭಿ ತಪ್ತಸ್ಯಯಶಸ್ತೇಜಇನ್ದ್ರಿಯಂ ವೀರ್ಯಮನ್ನಾದ್ಯಗ್ಂ ರಸೋಽಜಾಯತ ॥ ೨ ॥ ತದ್ವ್ಯಕ್ಷರತ್ತದಾದಿತ್ಯ ಮಭಿತೋಽಶ್ರಯತ್ತದ್ವಾಏತದ್ಯದೇತದಾದಿತ್ಯಸ್ಯಕೃಷ್ಣಗ್ಂ ರೂಪಂ ॥ ೩ ॥

—ಅಥ ಚತುರ್ಥಃಖಣ್ಡಃ.—

ಅಥಯೇಽಸ್ಯೋದಞ್ಚೋರಶ್ಮಯಸ್ತಾ ಏವಾಸ್ಯೋದೀಚ್ಯೋ ಮಧುನಾಡ್ಯೋ ಥರ್ವಾಙ್ಗಿರಸ ಏವಮಧುಕೃತ ಇತಿಹಾಸಪುರಾಣಂ ಪುಷ್ಪಂತಾ ಅಮೃತಾಆಪಃ ॥ ೧ ॥ ತೇವಾಏತೇಽಥರ್ವಾಙ್ಗಿರಸ ಏತದಿತಿಹಾಸ ಪುರಾಣಮಭ್ಯತಪಗ್ಂಸ್ತಸ್ಯಾಭಿತಪ್ತಸ್ಯಯಶಸ್ತೇಜ ಇನ್ದ್ರಿಯಂವೀರ್ಯಮನ್ನಾದ್ಯಗ್ಂ ರಸೋಽಜಾಯತ ॥ ೨ ॥ ತದ್ವ್ಯಕ್ಷರತ್ತದಾದಿತ್ಯ ಮಭಿತೋಽಶ್ರಯತ್ತದ್ವಾಏತದ್ಯದೇತದಾದಿತ್ಯಸ್ಯಪರಃ ಕೃಷ್ಣಗ್ಂ ರೂಪಂ ॥ ೩ ॥

—ಅಥ ಪಞ್ಚಮಃಖಣ್ಡಃ.—

ಅಥಯೇಽಸ್ಯೋರ್ಧ್ವಾರಶ್ಮಯಸ್ತಾ ಏವಾಸ್ಯೋರ್ಧ್ವಾ ಮಧುನಾಡ್ಯೋಗುಹ್ಯಾಏವಾದೇಶಾ ಮಧುಕೃತೋ ಬ್ರಹ್ಮೈವಪುಷ್ಪಂತಾ ಅಮೃತಾಆಪಃ ॥ ೧ ॥ ತೇವಾಏತೇಗುಹ್ಯಾಆದೇಶಾ ಏತದ್ಬ್ರಹ್ಮಾಭ್ಯತಪಗ್ಂಸ್ತಸ್ಯಾಭಿತಪ್ತಸ್ಯಯಶಸ್ತೇಜ ಇನ್ದ್ರಿಯಂವೀರ್ಯಮನ್ನಾದ್ಯಗ್ಂ ರಸೋಽಜಾಯತ ॥ ೨ ॥ ತದ್ವ್ಯಕ್ಷರತ್ತದಾದಿತ್ಯ ಮಭಿತೋಽಶ್ರಯತ್ತದ್ವಾಏತದ್ಯದೇತದಾದಿತ್ಯಸ್ಯ ಮಧ್ಯೇಕ್ಷೋಭತಇವ॥೩॥ ತೇವಾಏತೇರಸಾನಾಗ್ಂ ರಸಾವೇ

ದಾಹಿರಸಾಸ್ತೇಷಾ ಮೇತೇರಸಾಸ್ತಾನಿವಾ ಏತಾನ್ಯಮೃತಾನಿ ವೇದಾಹ್ಯ
ಮೃತಾಸ್ತೇಷಾಮೇತಾನ್ಯಮೃತಾನಿ ॥ ೪ ॥

—ಅಥ ಷಷ್ಠಃಖಣ್ಡಃ.—

ತದ್ಯತ್ಪ್ರಥಮಮಮೃತಂತದ್ವಸವಉಪಜೀವನ್ತ್ಯಗ್ನಿನಾ ಮುಖೇನನ
ವೈದೇವಾ ಅಶ್ನನ್ತಿನಪಿಬನ್ತ್ಯೇತದೇವಾಮೃತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾತೃಪ್ಯನ್ತಿ ॥ ೧ ॥
ತಏತದೇವರೂಪಮಭಿಸಂವಿಶನ್ತ್ಯೇ ತಸ್ಮಾದ್ರೂಪಾದುದ್ಯನ್ತಿ ॥ ೨ ॥ ಸಯ
ಏತದೇವಮಮೃತಂ ವೇದವಸೂನಾಮೇ ವೈಕೋಭೂತ್ವಾ ಗ್ನಿನೈವಮು
ಖೇನೈತದೇವಾಮೃತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾತೃಪ್ಯತಿಸಯ ಏತದೇವರೂಪ ಮಭಿಸಂವಿ
ಶತ್ಯೇ ತಸ್ಮಾದ್ರೂಪಾದುದೇತಿ ॥ ೩ ॥ ಸಯಾವದಾದಿತ್ಯಃ ಪುರಸ್ತಾದುದೇ
ತಾ ಪಶ್ಚಾದಸ್ತಮೇತಾವಸೂನಾಮೇವತಾವದಾಧಿಪತ್ಯಗ್ ಸ್ವಾರಾಜ್ಯಂಪ
ರ್ಯೇತಾ ॥ ೪ ॥

—ಅಥ ಸಪ್ತಮಃಖಣ್ಡಃ.—

ಅಥ ಯದ್ದ್ವಿತೀಯಮಮೃತಂ ತದ್ರುದ್ರಾಉಪಜೀವನ್ತೀನ್ದ್ರೇಣ
ಮುಖೇನನವೈದೇವಾ ಅಶ್ನನ್ತಿನಪಿಬನ್ತ್ಯೇತದೇವಾಮೃತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾತೃಪ್ಯ
ನ್ತಿ ॥ ೧ ॥ ತಏತದೇವರೂಪ ಮಭಿಸಂವಿಶನ್ತ್ಯೇ ತಸ್ಮಾದ್ರೂಪಾದುದ್ಯನ್ತಿ ॥
॥ ೨ ॥ ಸಯಏತದೇವಮಮೃತಂ ವೇದರುದ್ರಾಣಾಮೇ ವೈಕೋಭೂತ್ವೇ
ನ್ದ್ರೇಣೈವಮುಖೇನೈ ತದೇವಾಮೃತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾತೃಪ್ಯತಿಸ ಏತದೇವರೂ
ಪಮಭಿಸಂವಿಶತ್ಯೇ ತಸ್ಮಾದ್ರೂಪಾದುದೇತಿ ॥ ೩ ॥ ಸಯಾವದಾದಿತ್ಯಃಪುರ
ಸ್ತಾದುದೇತಾ ಪಶ್ಚಾದಸ್ತಮೇತಾದ್ವಿಸ್ತಾವದ್ದಕ್ಷಿಣತ ಉದೇತೋತ್ತರತೋ
ಸ್ತಮೇತಾರುದ್ರಾಣಾಮೇವತಾವದಾಧಿಪತ್ಯಗ್ ಸ್ವಾರಾಜ್ಯಂಪರ್ಯೇತಾ ॥ ೪ ॥

—ಅಥ ಅಷ್ಟಮಃಖಣ್ಡಃ.—

ಅಥಯತ್ತೃತೀಯ ಮಮೃತಂತದಾದಿತ್ಯಾ ಉಪಜೀವನ್ತಿವರುಣೇನ
ಮುಖೇನನವೈದೇವಾ ಅಶ್ನನ್ತಿನಪಿ ಬನ್ತ್ಯೇತದೇವಾಮೃತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತೃಪ್ಯ
ನ್ತಿ ॥ ೧ ॥ ತಏತದೇವರೂಪಮಭಿಸಂವಿಶನ್ತ್ಯೇ ತಸ್ಮಾದ್ರೂಪಾದುದ್ಯನ್ತಿ ॥ ೨ ॥
ಸಯಏತದೇವಮಮೃತಂ ವೇದಾದಿತ್ಯಾನಾಮೇವೈಕೋಭೂತ್ವಾ ವರುಣೇ
ನೈವಮುಖೇನೈತದೇವಾಮೃತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತೃಪ್ಯತಿಸ ಏತದೇವರೂಪಮಭಿ
ಸಂವಿಶತ್ಯೇ ತಸ್ಮಾದ್ರೂಪಾದುದೇತಿ ॥ ೩ ॥ ಸಯಾವದಾದಿತ್ಯೋ ದಕ್ಷಿಣತಉ
ದೇತೋತ್ತರತೋಸ್ತಮೇತಾದ್ವಿಸ್ತಾವತ್ಪಶ್ಚಾದುದೇತಾ ಪುರಸ್ತಾದಸ್ತಮೇ

ತಾ ಆದಿತ್ಯಾನಾಮೇವತಾವದಾಧಿಪತ್ಯಗ್ ಸ್ವಾರಾಜ್ಯಂಪರ್ಯೇತಾ ॥ ೪ ॥

ಅಥ ನವಮಃಖಣ್ಡಃ.

ಅಥಯಚ್ಚತುರ್ಥಮಮೃತಂ ತನ್ಮರುತಉಪಜೀವನ್ತಿ ಸೋಮೇನಮು ಖೇನನವೈ ದೇವಾಅಶ್ನನ್ತಿನಪಿಬನ್ತ್ಯೇ ತದೇವಾಮೃತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾತೃಪ್ಯನ್ತಿ ॥ ॥ ೧ ॥ ತಏತದೇವರೂಪಮಭಿಸಂವಿಶನ್ತ್ಯೇ ತಸ್ಮಾದ್ರೂಪಾದುದ್ಯನ್ತಿ ॥೨॥ ಸಯಏತದೇವಮಮೃತಂವೇದಮರುತಾಮೇ ವೈಕೋಭೂತ್ವಾಸೋಮೇ ನೈವಮುಖೇನ್ಯ ತದೇವಾಮೃತಂದೃಷ್ಟ್ವಾತೃಪ್ಯತಿ ಸಏತದೇವರೂಪಮಭಿ ಸಂವಿಶತ್ಯೇ ತಸ್ಮಾದ್ರೂಪಾದುದೇತಿ ॥೩॥ ಸಯಾವದಾದಿತ್ಯಃ ಪಶ್ಚಾದುದೇ ತಾ ಪುರಸ್ತಾದಸ್ತಮೇತಾ ದ್ವಿಸ್ತಾವದುತ್ತರತ ಉದೇತಾದಕ್ಷಿಣತೋಽಸ್ತಮೇ ತಾ ಮರುತಾಮೇವತಾ ವದಾಧಿಪತ್ಯಗ್ ಸ್ವಾರಾಜ್ಯಂಪರ್ಯೇತಾ ॥ ೪ ॥

ಅಥ ದಶಮಃಖಣ್ಡಃ.

ಅಥಯತ್ಪಞ್ಚಮಮಮೃತಂ ತತ್ಸಾಧ್ಯಾಉಪಜೀವನ್ತಿ ಬ್ರಹ್ಮಣಾಮು ಖೇನನವೈದೇವಾ ಅಶ್ನನ್ತಿನಪಿಬನ್ತ್ಯೇತದೇವಾಮೃತಂದೃಷ್ಟ್ವಾತೃಪ್ಯನ್ತಿ॥೧॥ ತಏತದೇವರೂಪ ಮಭಿಸಂವಿಶನ್ತ್ಯೇ ತಸ್ಮಾದ್ರೂಪಾದುದ್ಯನ್ತಿ ॥ ೨ ॥ ಸಯ ಏತದೇವಮಮೃತಂವೇದ ಸಾಧ್ಯಾನಾಮೇವೈ ಕೋ ಭೂತ್ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಣೈ ವಮುಖೇ ಽತದೇವಾಮೃತಂದೃಷ್ಟ್ವಾ ತೃಪ್ಯತಿಸಏತದೇವರೂಪ ಮಭಿಸಂ ವಿಶತ್ಯೇ ತಸ್ಮಾದ್ರೂಪಾದುದೇತಿ ॥ ೩ ॥ ಸಯಾವದಾದಿತ್ಯ ಉತ್ತರತಉದೇ ತಾ ದಕ್ಷಿಣತೋ ಸ್ತಮೇತಾ ದ್ವಿಸ್ತಾವದೂರ್ಧ್ವಉದೇತಾ ರ್ವಾಗಸ್ತಮೇ ತಾಸಾಧ್ಯಾನಾಮೇವತಾವದಾಧಿಪತ್ಯಗ್ ಸ್ವಾರಾಜ್ಯಂಪರ್ಯೇತಾ ॥ ೪ ॥

ಅಥ ಏಕಾದಶಃಖಣ್ಡಃ.

ಅಥತತಊರ್ಧ್ವಉದೇತ್ಯನೈವೋ ದೇತಾನಾಸ್ತಮೇತ್ಯೈಕಲ ಏವಮ ಧ್ಯೇ ಸ್ಥಾತಾತದೇಷಶ್ಲೋಕಃ ॥ ೧ ॥ * ನವೈತತ್ರನನಿಮ್ಲೋಚನೋದಿಯಾ ಯಕದಾಚನ । ದೇವಾಸ್ತೇನಾಹಗ್ಸತ್ಯೇನಮಾವಿರಾಧಿಷಿ ಬ್ರಹ್ಮಣೇತಿ ॥ ॥ ೨ ॥ ನಹವಾಅಸ್ಮಾಉದೇತಿನನಿಮ್ಲೋಚತಿ ಸಕೃದ್ದಿವಾಹೇವಾ ಸ್ಮೈಭವ ತಿ ಯ ಏತಾಮೇವಂ ಬ್ರಹ್ಮೋಪನಿಷದಂವೇದ ॥೩॥ ತದ್ಧೈತದ್ಬ್ರಹ್ಮಪ್ರ ಜಾಪತಯ ಉವಾಚ ಪ್ರಜಾಪತಿರ್ಮನವೇಮನುಃ ಪ್ರಜಾಭ್ಯಸ್ತದ್ಧೈತದು

* ನವೈತತ್ರಸನಿಮ್ಲೋಚೇತಿ, ರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯಪಾಠಃ.

ದ್ದಾಲಕಾಯಾರುಣಯೇ ಜ್ಯೇಷ್ಠಾಯ ಪುತ್ರಾಯಪಿತಾಬ್ರಹ್ಮಪ್ರೋವಾಚ॥ ॥ ೪ ॥ ಇದಂವಾವತಜ್ಜ್ಯೇಷ್ಠಾಯ ಪುತ್ರಾಯಪಿತಾ ಬ್ರಹ್ಮಪ್ರಬ್ರೂಯಾತ್ ಪ್ರಣಾಯ್ಯಾಯವಾನ್ತೇವಾಸಿನೇ ॥ ೫ ॥ ನಾನ್ಯಸ್ಮೈಕಸ್ಮೈಚನಯದ್ಯಪ್ಯಸ್ಮಾ ಇಮಾಮದ್ಭಿಃ ಪರಿಗೃಹೀತಾಂ ಧನಸ್ಯಪೂರ್ಣಾಂದದ್ಯಾದೇತ ದೇವ ತತೋಭೂಯ ಇತ್ಯೇತ ದೇವತತೋಭೂಯ ಇತಿ ॥ ೬ ॥

ಅಥ ದ್ವಾದಶಃಖಣ್ಡಃ.

ಗಾಯತ್ರೀವಾ ಇದಗ್ ಸರ್ವಂಭೂತಂ ಯದಿದಂಕಿಞ್ಚ ವಾಗ್ವೈಗಾಯತ್ರೀವಾಗ್ವಾ ಇದಗ್ ಸರ್ವಂಭೂತಂ ಗಾಯತಿಚತ್ರಾಯತೇಚ ॥೧॥ ಯಾವೈ ಸಾಗಾಯತ್ರೀ ಇಯಂವಾವಸಾ ಯೇಯಂ ಪೃಥಿವ್ಯಸ್ಯಾಗ್ ಹೀದಗ್ ಸರ್ವಂ ಭೂತಂಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಮೇತಾ ಮೇವನಾತಿಶೀಯತೇ ॥ ೨ ॥ ಯಾವೈಸಾಪೃಥಿವೀ ಇಯಂವಾವಸಾಯದಿದಮಸ್ಮಿನ್ಪುರುಷೇ ಶರೀರಮಸ್ಮಿನ್ ಹೀಮೇಪ್ರಾಣಾಃ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಾ ಏತದೇವನಾತಿಶೀಯನ್ತೇ ॥ ೩ ॥ ಯದ್ವೈತತ್ಪುರುಷೇ ಶರೀರಮಿದಂವಾವತದ್ಯದಿದ ಮಸ್ಮಿನ್ನನ್ತಃ ಪುರುಷೇ ಹೃದಯಮಸ್ಮಿನ್ಹೀಮೇ ಪ್ರಾಣಾಃಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಾ ಏತದೇವನಾತಿಶೀಯನ್ತೇ ॥ ೪ ॥ ಸೈಷಾಚತುಷ್ಪದಾಷಡ್ವಿಧಾ ಗಾಯತ್ರೀತದೇತದೃಚಾಭ್ಯನೂಕ್ತಂ ॥ ೫ ॥ ತಾವಾನಸ್ಯ ಮಹಿಮಾತತೋಜ್ಯಾಯಾಗ್ಶ್ಚ ಪುರುಷಃ । ಪಾದೋಽಸ್ಯಸರ್ವಾಭೂತಾನಿತ್ರಿಪಾದಸ್ಯಾಮೃತಂ ದಿವೀತಿ ॥೬॥ ಯದ್ವೈತದ್ಬ್ರಹ್ಮೇತೀದಂವಾವತದ್ಯೋಯಂ ಬಹಿರ್ಧಾಪುರುಷಾದಾಕಾಶೋಯೋವೈಸ ಬಹಿರ್ಧಾಪುರುಷಾದಾಕಾಶಃ ॥೭॥ ಅಯಂವಾವಸಯೋಯಮನ್ತಃ ಪುರುಷಆಕಾಶೋ ಯೋವೈಸೋ ನ್ತಃಪುರುಷಆಕಾಶಃ ॥ ೮ ॥ * ಅಯಂವಾವಸಯೋ ಯಮನ್ತರ್ಹೃದಯ ಆಕಾಶಸ್ತದೇತತ್ಪೂರ್ಣಮಪ್ರವರ್ತಿ ಪೂರ್ಣಾಮಪ್ರವರ್ತಿನೀಗ್ ಶ್ರಿಯಂಲಭತೇಯ ಏವಂವೇದ ॥ ೯ ॥

ಅಥ ತ್ರಯೋದಶಃಖಣ್ಡಃ.

ತಸ್ಯಹವಾಏತಸ್ಯ ಹೃದಯಸ್ಯ ಪಞ್ಚ ದೇವಸುಷಯಃ ಸಯೋಽಸ್ಯ ಪ್ರಾಙ್ಸುಷಿಃ ಸಪ್ರಾಣಸ್ತಚ್ಚಕ್ಷುಸ್ಸ ಆದಿತ್ಯಸ್ತದೇತತ್ತೇಜೋ ಽನ್ನಾದ್ಯಮಿ

* ಯೋಯಮನ್ತರ್ಹೃದಯಆಕಾಶೋಯೋವೈಸೋ ನ್ತರ್ಹೃ…ಕಾಶಸ್ತದೇತತ್ಪೂರ್ಣಮಿತಿ, ರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯಪಾಠಃ.

ತ್ಯುಪಾಸೀತ ತೇಜಸ್ವ್ಯನ್ನಾದೋಭವತಿಯಏವಂ ವೇದ ॥ ೧ ॥ ಅಥಯೋ
ಸ್ಯದಕ್ಷಿಣಸ್ಸುಷಿಃ ಸವ್ಯಾನಸ್ತಚ್ಛ್ರೋತ್ರಗ್ಂಸಚನ್ದ್ರಮಾಸ್ತದೇತಚ್ಛ್ರೀಶ್ಚ ಯ
ಶಶ್ಚೇತ್ಯುಪಾಸೀತ ಶ್ರೀಮಾನ್ಯಶಸ್ವೀಭವತಿ ಯಏವಂವೇದ ॥೨॥ ಅಥಯೋ
ಸ್ಯ ಪ್ರತ್ಯಙ್ಸುಷಿಃಸೋಽಪಾನಃಸಾವಾಕ್ಸೋಽಗ್ನಿಸ್ತದೇತದ್ಬ್ರಹ್ಮವರ್ಚಸಮ
ನ್ನಾದ್ಯಮಿತ್ಯುಪಾಸೀತ ಬ್ರಹ್ಮವರ್ಚಸ್ವ್ಯನ್ನಾದೋಭವತಿ ಯಏವಂವೇದ ॥
॥ ೩ ॥ ಅಥಯೋಽಸ್ಯೋದಙ್ಸುಷಿಃ ಸಸಮಾನಸ್ತನ್ಮನಃ ಸಪರ್ಜ್ಜನ್ಯಸ್ತದೇತ
ತ್ಕೀರ್ತಿಶ್ಚವ್ಯುಷ್ಟಿಶ್ಚೇತ್ಯುಪಾಸೀತ ಕೀರ್ತಿಮಾನ್ವ್ಯುಷ್ಟಿಮಾನ್ಭವತಿ ಯ
ಏವಂವೇದ ॥ ೪ ॥ ಅಥಯೋಽಸ್ಯೋರ್ಧ್ವಸ್ಸುಷಿಸ್ಸ ಉದಾನಃಸವಾಯುಸ್ಸ
ಆಕಾಶಸ್ತದೇತದೋಜಶ್ಚ ಮಹಶ್ಚೇತ್ಯುಪಾಸೀತ ಓಜಸ್ವೀಮಹಸ್ವಾನ್ಭವ
ತಿ ಯಏವಂವೇದ ॥೫॥ ತೇವಾಏತೇಪಞ್ಚ ಬ್ರಹ್ಮಪುರುಷಾ ಸ್ವರ್ಗಸ್ಯಲೋ
ಕಸ್ಯದ್ವಾರಪಾಃಸಯಏತಾನೇವಂಪಞ್ಚ ಬ್ರಹ್ಮಪುರುಷಾನ್ಸ್ವರ್ಗ ಸ್ಯಲೋಕ
ಸ್ಯ ದ್ವಾರಪಾನ್ವೇದಾಸ್ಯ ಕುಲೇವೀರೋಜಾಯತೇ ಪ್ರತಿಪದ್ಯತೇ ಸ್ವರ್ಗಂ
ಲೋಕಂಯಏತಾನೇವಂಪಞ್ಚ ಬ್ರಹ್ಮಪುರುಷಾನ್ಸ್ವರ್ಗಸ್ಯ ಲೋಕಸ್ಯದ್ವಾ
ರಪಾನ್ವೇದ ॥ ೬ ॥ ಅಥಯದತಃಪರೋದಿವೋ ಜ್ಯೋತಿರ್ದೀಪ್ಯತೇ ವಿಶ್ವ
ತಃಪೃಷ್ಠೇಷು ಸರ್ವತಃಪೃಷ್ಠೇಷು ಅನುತ್ತಮೇಷೂತ್ತಮೇಷು ಲೋಕೇ
ಷ್ವಿದಂ ವಾವತದ್ಯದಿದಮಸ್ಮಿನ್ನನ್ತಃ ಪುರುಷೇಜ್ಯೋತಿಃ ॥ ೭ ॥ ತಸ್ಯೈಷಾ
ದೃಷ್ಟಿರ್ಯತ್ರೈತದಸ್ಮಿನ್ಶರೀರೇಸಗ್ಂ ಸ್ಪರ್ಶೇನೋಷ್ಣಿಮಾನಂ ವಿಜಾನಾತಿ ತ
ಸ್ಯೈಷಾ ಶ್ರುತಿರ್ಯತ್ರೈ ತತ್ಕರ್ಣಾವಪಿಗೃಹ್ಯನಿನದ ಮಿವ ನದಥುರಿವಾಗ್ನೇರಿವ
ಜ್ವಲತ ಉಪಶೃಣೋತಿ ತದೇತದ್ದೃಷ್ಟಂಚಶ್ರುತಂಚೇತ್ಯುಪಾಸೀತ ಚಕ್ಷು
ಷ್ಯಃಶ್ರುತೋಭವತಿಯಏವಂ ವೇದಯಏವಂವೇದ ॥ ೮ ॥

ಅಥ ಚತುರ್ದಶಃಖಣ್ಡಃ.

ಸರ್ವಂಖಲ್ವಿದಂಬ್ರಹ್ಮ ತಜ್ಜಲಾನಿತಿಶಾನ್ತ ಉಪಾಸೀತ ಅಥ ಖಲುಕ್ರ
ತುಮಯಃ ಪುರುಷೋಯಥಾ ಕ್ರತುರಸ್ಮಿಲ್ಲೋಕೇ ಪುರುಷೋಭವತಿ ತ
ಥೇತಃ ಪ್ರೇತ್ಯಭವತಿಸಕ್ರತುಂಕುರ್ವೀತ ॥ ೧ ॥ ಮನೋಮಯಃ ಪ್ರಾಣಶ
ರೀರೋ ಭಾರೂಪಸ್ಸತ್ಯ ಸಙ್ಕಲ್ಪಆಕಾಶಾತ್ಮಾ ಸರ್ವಕರ್ಮಾ ಸರ್ವಕಾಮಃ
ಸರ್ವಗನ್ಧಸ್ಸರ್ವರಸಸ್ಸರ್ವಮಿದಮಭ್ಯಾತ್ತೋವಾಕ್ಯನಾದರಃ ॥ ೨ ॥ ಏಷಮ
ಆತ್ಮಾನ್ತರ್ಹೃದಯೇ ಣೀಯಾನ್ ವ್ರೀಹೇರ್ವಾಯವಾದ್ವಾ ಸರ್ಷಪಾದ್ವಾ
ಮಾಕಾದ್ವಾ ಶ್ಯಾಮಾಕತಣ್ಡುಲಾದ್ವೈಷಮಆತ್ಮಾನ್ತರ್ಹೃದಯೇಜ್ಯಾಯಾ

ಪೃಥಿವ್ಯಾಜ್ಜ್ಯಾಯಾ ನನ್ತರಿಕ್ಷಾಜ್ಜ್ಯಾಯಾನ್ದಿವೋಜ್ಜ್ಯಾಯಾ ನೇಭ್ಯೋ ಲೋಕೇಭ್ಯಃ ॥ ೩ ॥ ಸರ್ವಕರ್ಮಾ ಸರ್ವಕಾಮಸ್ಸರ್ವಗನ್ಧಸ್ಸರ್ವರಸಸ್ಸರ್ವಮಿದಮಭ್ಯಾತ್ತೋ ವಾಕ್ಯನಾದರಏಷಮ ಆತ್ಮಾನ್ತರ್ಹೃದಯ ಏತದ್ಬ್ರಹ್ಮೈತಮಿತಃ ಪ್ರೇತ್ಯಾಭಿಸಮ್ಭವಿತಾಸ್ಮೀತಿಯಸ್ಯಸ್ಯಾದದ್ಧಾನವಿಚಿಕಿತ್ಸಾಸ್ತೀತಿಹ ಸ್ಮಾಹಶಾಣ್ಡಿಲ್ಯಶ್ಶಾಣ್ಡಿಲ್ಯಃ ॥ ೪ ॥

ಅಥ ಪಞ್ಚದಶಃಖಣ್ಡಃ.

ಅನ್ತರಿಕ್ಷೋದರಃಕೋಶೋ ಭೂಮಿಬುಧ್ನೋನಜೀರ್ಯತಿದಿಶೋಹ್ಯಸ್ಯ ಸ್ರಕ್ತಯೋದ್ಯೌರಸ್ಯೋತ್ತರಂಬಿಲಗ್ ಸಏಷಕೋಶೋವಸುಧಾನಸ್ತಸ್ಮಿನ್ ವಿಶ್ವಮಿದಗ್‌ಶ್ರಿತಂ ॥ ೧ ॥ ತಸ್ಯಪ್ರಾಚೀದಿಗ್ಜುಹೂರ್ನಾಮ ಸಹಮಾನಾನಾಮದಕ್ಷಿಣಾರಾಜ್ಞೀ ನಾಮಪ್ರತೀಚೀಸುಭೂತಾನಾಮೋದೀಚೀತಾಸಾಂ ವಾಯುರ್ವತ್ಸಃ ಸಯಏತಮೇವಂ ವಾಯುಂದಿಶಾಂವತ್ಸಂವೇದನಪುತ್ರರೋದಗ್ ರೋದಿತಿಸೋಹಮೇತ ಮೇವಂವಾಯುಂ ದಿಶಾಂವತ್ಸಂವೇದಮಾಪುತ್ರರೋದಗ್‌ರುದಂ ॥ ೨ ॥ ಅರಿಷ್ಟಂಕೋಶಂಪ್ರಪದ್ಯೇ ಮುನಾ ಮುನಾ ಮುನಾಪ್ರಾಣಂಪ್ರಪದ್ಯೇ ಮುನಾ ಮುನಾ ಮುನಾಭೂಃಪ್ರಪದ್ಯೇಮುನಾಮುನಾಮುನಾಭುವಃಪ್ರಪದ್ಯೇ ಮುನಾಮುನಾಮುನಾಸುವಪ್ರಪದ್ಯೇಮುನಾಮುನಾಮುನಾ ॥ ೩ ॥ ಸಯದವೋಚಂಪ್ರಾಣಂಪ್ರಪದ್ಯಇತಿಪ್ರಾಣೋವಾಇದಗ್‌ಸರ್ವಂಭೂತಂಯದಿದಂ ಕಿಞ್ಚತಮೇವ ತತ್ಪ್ರಾಪತ್ಸಿ॥೪॥ ಅಥಯದವೋಚಂಭೂಃ ಪ್ರಪದ್ಯಇತಿ ಪೃಥಿವೀಂಪ್ರಪದ್ಯೇನ್ತರಿಕ್ಷಂ ಪ್ರಪದ್ಯೇದಿವಂ ಪ್ರಪದ್ಯಇತ್ಯೇವತದವೋಚಂ ॥ ೫ ॥ ಅಥಯದವೋಚಂಭುವಃಪ್ರಪದ್ಯಇತ್ಯಗ್ನಿಂ ಪ್ರಪದ್ಯೇವಾಯುಂ ಪ್ರಪದ್ಯಆದಿತ್ಯಂ ಪ್ರಪದ್ಯಇತ್ಯೇವತದವೋಚಂ ॥ ೬ ॥ ಅಥಯದವೋಚಗ್ ಸುವಃಪ್ರಪದ್ಯ ಇತ್ಯೃಗ್ವೇದಂಪ್ರಪದ್ಯೇ ಯಜುರ್ವೇದಂಪ್ರಪದ್ಯೇ ಸಾಮವೇದಂಪ್ರಪದ್ಯಇತ್ಯೇವತದವೋಚಂತದವೋಚಂ ॥ ೭ ॥

ಅಥ ಷೋಡಶಃಖಣ್ಡಃ.

ಪುರುಷೋವಾವಯಜ್ಞಸ್ತಸ್ಯಯಾನಿ ಚತುರ್ವಿಗ್‌ಶತಿ ವರ್ಷಾಣಿತತ್ಪ್ರಾತಸ್ಸವನಂ ಚತುರ್ವಿಗ್ ಶತ್ಯಕ್ಷರಾಗಾಯತ್ರೀ ಗಾಯತ್ರಂ ಪ್ರಾತಸ್ಸವನಂತದಸ್ಯವಸವೋ ನ್ವಾಯತ್ತಾಃ ಪ್ರಾಣಾವಾವವಸವಏತೇಹೀದಗ್ ಸರ್ವಂವಾಸಯನ್ತಿ ॥ ೧ ॥ ತಂಚೇದೇತಸ್ಮಿನ್ವಯಸಿ ಕಿಂಚಿದುಪತಪೇತ್ಸಬ್ರೂಯಾ

ತ್ಪ್ರಾಣಾವಸವಇದಂಮೇ ಪ್ರಾತಸ್ಸವನಂ ಮಾಧ್ಯನ್ದಿನಗ್ ಸವನಮನುಸನ್ತ ನುತೇತಿ ಮಾಹಂ ಪ್ರಾಣಾನಾಂ ವಸೂನಾಂ ಮಧ್ಯೇಯಜ್ಞೋವಿಲೋಪ್ಸೀ ಯೇತ್ಯುದ್ಧೈವತತ ಏತ್ಯಗದೋಹಭವತಿ ॥ ೨ ॥ ಅಥಯಾನಿಚತುಶ್ಚತ್ವಾರಿ ಗ್ ಶದ್ವರ್ಷಾಣಿತನ್ಮಾಧ್ಯನ್ದಿನಗ್ ಸವನಂಚತುಶ್ಚತ್ವಾರಿಗ್ ಶದಕ್ಷರಾತ್ರಿಷ್ಟು ಪ್ತ್ರೈಷ್ಟುಭಂ ಮಾಧ್ಯನ್ದಿನಗ್ ಸವನಂತದಸ್ಯರುದ್ರಾಅನ್ವಾಯತ್ತಾಃ ಪ್ರಾ ಣಾವಾವರುದ್ರಾಏತೇಹೀದಗ್ ಸರ್ವಗ್ ರೋದಯನ್ತಿ ॥ ೩ ॥ ತಂಚೇದೇ ತಸ್ಮಿನ್ವಯಸಿ ಕಿಞ್ಚಿದುಪತಪೇತ್ ಸಬ್ರೂಯಾತ್ಪ್ರಾಣಾರುದ್ರಾ ಇದಂಮೇ ಮಾಧ್ಯನ್ದಿನಗ್ ಸವನಂತ್ರುತೀಯಸವನ ಮನುಸನ್ತನುತೇತಿಮಾಹಂಪ್ರಾಣಾ ನಾಗ್ ರುದ್ರಾಣಾಂಮಧ್ಯೇ ಯಜ್ಞೋವಿಲೋಪ್ಸೀಯೇತ್ಯುದ್ಧೈವತತ ಏ ತ್ಯಗದೋಹಭವತಿ ॥ ೪ ॥ ಅಥಯಾನ್ಯಷ್ಟಾಚತ್ವಾರಿಗ್ ಶದ್ವರ್ಷಾಣಿತತ್ತೃ ತೀಯಸವನಮಷ್ಟಾಚತ್ವಾರಿಗ್ ಶದಕ್ಷರಾಜಗತೀಜಾಗತಂತೃತೀಯಸವನಂ ತದಸ್ಯಾದಿತ್ಯಾ ಅನ್ವಾಯತ್ತಾಃ ಪ್ರಾಣಾವಾವಾದಿತ್ಯಾ ಏತೇಹೀದಗ್ ಸರ್ವ ಮಾದದತೆ ॥ ೫ ॥ ತಂಚೇದೇತಸ್ಮಿನ್ವಯಸಿ ಕಿಞ್ಚಿದುಪತಪೇತ್ಸಬ್ರೂಯಾತ್ ಪ್ರಾಣಾಆದಿತ್ಯಾ ಇದಂಮೇ ತೃತೀಯಸವನಮಾಯುಃ ರನುಸನ್ತನುತೇತಿ ಮಾಹಂಪ್ರಾಣಾನಾಮಾದಿತ್ಯಾನಾಂಮಧ್ಯೇ ಯಜ್ಞೋವಿಲೋಪ್ಸೀಯೇ ತ್ಯುದ್ಧೈವ ತತಏತ್ಯಗದೋಹೈವಭವತಿ ॥ ೬ ॥ ಏತದ್ಧಸ್ಮವೈತದ್ವಿದ್ವಾನಾಹ ಮಹಿತಾಸಐತರೇಯಃಸಕಿಂಮಏತದುಪತಪಸಿಯೋಹ ಮನೇನನಪ್ರೇಷ್ಯಾ ಮೀತಿಸಹ ಷೋಡಶಂವರ್ಷಶತಮಜೀವತ್ಪ್ರಹಷೋಡಶಂ ವರ್ಷಶತಂಜೀವ ತಿ ಯಏವಂವೇದ ॥ ೭ ॥

—ಅಥ ಸಪ್ತದಶಃಖಣ್ಡಃ.—

ಸಯದಶಿಶಿಷತಿ ಯತ್ಪಿಪಾಸತಿಯನ್ನರಮತೇತಾ ಅಸ್ಯದೀಕ್ಷಾ ॥೧॥ ಅಥಯದಶ್ನಾತಿಯತ್ಪಿಬತಿ ಯದ್ರಮತೇತದುಪಸದ್ಭಿರೇತಿ ॥ ೨ ॥ ಅಥಯದ್ಧ ಸತಿಯಜ್ಜಕ್ಷತಿಯನ್ಮೈಥುನಂ ಚರತಿಸ್ತುತಶಸ್ತ್ರೈರೇವತದೇತಿ ॥ ೩ ॥ ಅಥ ಯತ್ತಪೋದಾನ ಮಾರ್ಜವಮಹಿಗ್ ಸಾಸತ್ಯವಚನಮಿತಿತಾ ಅಸ್ಯದಕ್ಷಿಣಾಃ ॥ ೪ ॥ ತಸ್ಮಾದಾಹುಃಸೋಷ್ಯತ್ಯ ಸೋಷ್ಟೇತಿ ಪುನರುತ್ಪಾದನಮೇವಾ ಸ್ಯತಮ್ ॥ ೫ ॥ ತದ್ಧೈತದ್ಘೋರಆಙ್ಗಿರಸಃ ಕೃಷ್ಣಾಯದೇವಕೀಪುತ್ರಾ ಯೋಕ್ತ್ವೋವಾಚಾಪಿಪಾಸಏವಸಬಭೂವಸೋನ್ತವೇಳಾಯಾಮೇತತ್ತ್ರ ಯಂ ಪ್ರತಿಪದ್ಯೇ ತಾಕ್ಷಿತಮಸ್ಯಚ್ಯುತಮಸಿ ಪ್ರಾಣಸಗ್ ಶಿತಮಸೀತಿತತ್ರೈ

ತೇದ್ವೇಋಚಾಭವತಃ ॥ ೬ ॥ ಆದಿತ್ಪ್ರತ್ನಸ್ಯರೇತಸಃ ಉದ್ವಯಂತಮಸಸ್ಪರಿಜ್ಯೋತಿಃಪಶ್ಯನ್ತ ಉತ್ತರಗ್‌ ಸ್ವಃಪಶ್ಯನ್ತ ಉತ್ತರಂದೇವಂದೇವತ್ರಾ ಸೂರ್ಯಮಗನ್ಮಜ್ಯೋತಿರುತ್ತಮಮಿತಿ ಜ್ಯೋತಿರುತ್ತಮಮಿತಿ ॥ ೭ ॥

—— ಅಥ ಅಷ್ಟಾದಶಃಖಣ್ಡಃ. ——

ಮನೋಬ್ರಹ್ಮೇತ್ಯುಪಾಸೀತೇ ತ್ಯಧ್ಯಾತ್ಮ ಮಥಾಧಿದೈವತಮಾಕಾಶೋಬ್ರಹ್ಮೇತ್ಯುಭಯಮಾದಿಷ್ಟಂ ಭವತ್ಯಧ್ಯಾತ್ಮಂಚಾಧಿದೈವತಂಚ ॥೧॥ ತದೇತಚ್ಚತುಷ್ಪಾದ್ಬ್ರಹ್ಮವಾಕ್ಪಾದಃಪ್ರಾಣಃಪಾದಶ್ಚಕ್ಷುಃ ಪಾದಶ್ಶ್ರೋತ್ರಂ ಪಾದ ಇತ್ಯಧ್ಯಾತ್ಮಮಥಾಧಿ ದೈವತಮಗ್ನಿಃ ಪಾದೋದಿಶಃಪಾದ ಇತ್ಯುಭಯಮೇವಾದಿಷ್ಟಂ ಭವತ್ಯಧ್ಯಾತ್ಮಂಚೈವಾಧಿದೈವತಂಚ ॥ ೨ ॥ ವಾಗೇವ ಬ್ರಹ್ಮಣಶ್ಚತುರ್ಥಃ ಪಾದಃಸೋಗ್ನಿನಾಜ್ಯೋತಿಷಾ ಭಾತಿಚತಪತಿಚಭಾತಿ ಚತಪತಿಚಕೀರ್ತ್ಯಾಯಶಸಾ ಬ್ರಹ್ಮವರ್ಚಸೇನಯ ಏವಂವೇದ ॥೩॥ ಪ್ರಾಣಏವ ಬ್ರಹ್ಮಣಶ್ಚತುರ್ಥಃಪಾದಃ ಸವಾಯುನಾಜ್ಯೋತಿಷಾ ಭಾತಿಚತಪತಿ ಚಭಾತಿಚತಪತಿ ಕೀರ್ತ್ಯಾಯಶಸಾ ಬ್ರಹ್ಮವರ್ಚಸೇನಯಏವಂವೇದ ॥ ೪ ॥ ಚಕ್ಷುರೇವ ಬ್ರಹ್ಮಣಶ್ಚತುರ್ಥಃಪಾದಃಸ ಆದಿತ್ಯೇನಜ್ಯೋತಿಷಾಭಾತಿಚತ ಪತಿಚಭಾತಿಚತಪತಿಚ ಕೀರ್ತ್ಯಾಯಶಸಾ ಬ್ರಹ್ಮವರ್ಚಸೇನಯಏವಂವೇದ ॥ ॥ ೫ ॥ ಶ್ರೋತ್ರಮೇವ ಬ್ರಹ್ಮಣಶ್ಚತುರ್ಥಃಪಾದಃ ಸದಿಗ್ಭಿರ್ಜ್ಯೋತಿಷಾಭಾತಿ ಚತಪತಿಚ ಭಾತಿಚತಪತಿಚಕೀರ್ತ್ಯಾಯಶಸಾ ಬ್ರಹ್ಮವರ್ಚಸೇನಯ ಏವಂ ವೇದ ಯ ಏವಂವೇದ ॥ ೬ ॥

—— ಅಥ ಏಕೋನ ವಿಂಶಃಖಣ್ಡಃ. ——

ಆದಿತ್ಯೋ ಬ್ರಹ್ಮೇತ್ಯಾದೇಶಸ್ತಸ್ಯೋಪ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಮಸದೇ ವೇದಮಗ್ರ ಆಸೀತ್ । ತತ್ಸದಾಸೀ ತ್ತತ್ಸಮ ಭವತ್ತದಾಣ್ಡಂ ನಿರವರ್ತತ ತತ್ಸಂವತ್ಸರಸ್ಯ ಮಾತ್ರಾಮಶಯತ ತನ್ನಿರಭಿದ್ಯತ ತೇ ಆಣ್ಡಕಪಾಲೇ ರಜತಂ ಚ ಸುವರ್ಣಂ ಚಾ ಭವತಾಂ ॥ ೧ ॥ ತದ್ಯದ್ರಜತಗ್‌ ಸೇಯಂ ಪೃಥಿವೀ ಯತ್ಸುವರ್ಣಗ್‌ ಸಾದ್ಯೌರ್ಯಜ್ಜರಾಯು ತೇ ಪರ್ವತಾ ಯದುಲ್ಬಗ್‌ ಸಮೇಘೋನೀಹಾರೋ ಯಾಧಮನಯಸ್ತಾನದ್ಯೋ ಯದ್ವಾಸ್ತೇಯಮುದಕಗ್‌ಸ ಸಮುದ್ರಃ ॥ ೨ ॥ ಅಥ ಯತ್ತದಜಾಯತಸೋ ಸಾವಾದಿತ್ಯ ಸ್ತಂಜಾಯಮಾನಂ ಘೋಷಾ ಉಲೂಲವೋ ನೂದತಿಷ್ಠನ್‌ ಸರ್ವಾಣಿ ಚ ಭೂತಾನಿ ಸರ್ವೇಚ ಕಾಮಾ ಸ್ತಸ್ಮಾತ್ತಸ್ಯೋದಯಂ ಪ್ರತಿಪ್ರತ್ಯಾಯನಂ ಪ್ರತಿ

ಘೋಷಾ ಉಲೂಲವೋ ನೂತ್ತಿಷ್ಠನ್ತಿ ಸರ್ವಾಣಿ ಚ ಭೂತಾನಿ ಸರ್ವೇ ಚೈವ ಕಾಮಾಃ ॥ ೩ ॥ ಸಯ ಏತಮೇವಂ ವಿದ್ವಾನಾದಿತ್ಯಂ ಬ್ರಹ್ಮೇತ್ಯುಪಾಸ್ತೇ ಭ್ಯಾಶೋ ಹಯದೇನಗ್ಂ ಸಾಧವೋ ಘೋಷಾ ಆಚಗಚ್ಛೇಯುರುಪನಿಮ್ರೇಡೇರನ್ನಿ ಮ್ರೇಡೇರನ್ ॥ ೪ ॥

ಇತಿ ಛಾನ್ದೋಗ್ಯೋಪನಿಷದಿ - ತೃತೀಯಃ ಪ್ರಪಾಠಕಸ್ಸಮಾಪ್ತಃ.

ಹರಿಃ ಓಮ್ ತತ್ಸತ್.

ಶ್ರೀಗುರುಭ್ಯೋನಮಃ.

ಛಾನ್ದೋಗ್ಯೋಪನಿಷತ್ - ಚತುರ್ಥಃಪ್ರಪಾಠಕಃ.

— ಅಥ ಪ್ರಥಮಃಖಣ್ಡಃ. —

ಹರಿಃ ಓಂ ॥ ಜಾನಶ್ರುತಿರ್ಹ ಪೌತ್ರಾಯಣಃ ಶ್ರದ್ಧಾದೇಯೋ ಬಹುದಾಯೀ ಬಹುಪಾಕ್ಯ ಆಸ ಸಹಸರ್ವತ ಆವಸಥಾನ್ಮಾಪಯಾಞ್ಚಕ್ರೇ ಸರ್ವತ ಏವಮೇತ ನ್ನಮತ್ಸ್ಯನ್ತೀತಿ ॥ ೧ ॥ * ಅಥಹ ಹಗ್ಂಸಾ ನಿಶಾಯಾಮತಿಪೇತುಸ್ತದ್ಧೈವಗ್ಂ ಹಗ್ಂ ಸೋಹಗ್ಂಸ ಮಭ್ಯುವಾದ ಹೋಹೋಯಿ ಭಲ್ಲಾಕ್ಷಭಲ್ಲಾಕ್ಷಜಾನಶ್ರುತೇಃ ಪೌತ್ರಾಯಣಸ್ಯಸಮಂದಿವಾಜ್ಯೋತಿರಾತತಂ ತನ್ಮಾಪ್ರಸಾಂಕ್ಷೀಸ್ತತ್ತ್ವಾಮಾ ಪ್ರಧಾಕ್ಷೀರಿತಿ ॥ ೨ ॥ ತಮುಹಪರಃ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ ಕಮ್ವರ ಏನಮೇತತ್ಸನ್ತಗ್ಂ ಸಯುಗ್ವಾನ ಮಿವ ರೈಕ್ವಮಾತ್ಥೇತಿ ಯೋನು ಕಥಗ್ಂ ಸಯುಗ್ವಾರೈಕ್ವ ಇತಿ ॥ ೩ ॥ ಯಥಾಕೃತಾಯ ವಿಜಿತಾಯಾಧರೇಯಾಃ ಸಂಯನ್ತ್ಯೇವ ಮೇನಗ್ಂ ಸರ್ವಂ ತದಭಿಸಮೇತಿ ಯತ್ಕಿಂಚ ಪ್ರಜಾಸ್ಸಾಧು ಕುರ್ವನ್ತಿ ಯಸ್ತದ್ವೇದ ಯತ್ಸವೇದ ಸಮಯೈ ತದುಕ್ತ ಇತಿ ॥ ೪ ॥ ತದುಹಜಾನಶ್ರುತಿಃ ಪೌತ್ರಾಯಣ ಉಪಶುಶ್ರಾವ ಸಹ ಸಂಜಿಹಾನ ಏವ ಕ್ಷತ್ತಾರ ಮುವಾಚಾಙ್ಗರೇ ಹ ಸಯುಗ್ವಾನ ಮಿವರೈಕ್ವಮಾತ್ಥೇತಿಯೋನು ಕಥಗ್ಂ ಸ ಯುಗ್ವಾರೈಕ್ವ ಇತಿ ॥ ೫ ॥ ಯಥಾ ಕೃತಾಯವಿಜಿತಾಯಾಧರೇ ಯಾಸ್ಸಂ ಯನ್ತೇ ವಮೇನಗ್ಂ ಸರ್ವಂ ತದಭಿಸಮೇತಿ ಯತ್ಕಿಂಚ ಪ್ರಜಾಸ್ಸಾಧು ಕುರ್ವನ್ತಿ ಯಸ್ತದ್ವೇದ ಯತ್ಸವೇದಸಮಯೈ ತದುಕ್ತ ಇತಿ ॥ ೬ ॥ ಸಹಕ್ಷತ್ತಾನ್ವಿಷ್ಯ ನಾವಿದಮಿತಿ ಪ್ರತ್ಯೇಯಾ

* ಭೋಭೋಯಿಭಲ್ಲಾಕ್ಷೇತಿ ಮಾಪ್ರದಾಕ್ಷೀದಿತಿ, ರ॥ ರಾ॥ ಪಾ.

ಯು ತಗ್ಂ ಹೋವಾಚಯತ್ರಾರೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಯಾನ್ವೇಷಣಾ ತದೇನಮರ್ಚ್ಛೇತಿ ॥ ೭ ॥ ಸೋಽಧಸ್ತಾಚ್ಛಕಟಸ್ಯ ಪಾಮಾನಂ ಕಷಮಾಣ ಮುಪೋಪವಿವೇಶ ತಗ್ಂ ಹಾಭ್ಯುವಾದ ತ್ವಂನು ಭಗವಸ್ಸಯುಗ್ವಾರೈಕ್ವಇತ್ಯಹಗ್ಂಹ್ಯಾರಾ ೩ ಇತಿಹ ಪ್ರತಿಜಜ್ಞೇ ಸಹಕ್ಷತ್ತಾ ವಿದಮಿತಿ ಪ್ರತ್ಯೇಯಾಯ ॥ ೮ ॥

—ಅಥ ದ್ವಿತೀಯಃಖಣ್ಡಃ.—

ತದುಹ ಜಾನಶ್ರುತಿಃ ಪೌತ್ರಾಯಣಃ ಷಟ್ಶತಾನಿಗವಾಂ ನಿಷ್ಕಮಶ್ವತರೀರಥಂ ತದಾದಾಯ ಪ್ರತಿಚಕ್ರಮೇ ತಗ್ಂ ಹಾಭ್ಯುವಾದ ॥ ೧ ॥ ರೈಕ್ವೇಮಾನಿಷಟ್ಶತಾನಿ ಗವಾ ಮಯಂ ನಿಷ್ಕೋಯ ಮಶ್ವತರೀರಥೋ ನು ಮ ಏತಾಂಭಗವೋ ದೇವತಾಗ್ಂ ಶಾಧಿ ಯಾಂ ದೇವತಾಮುಪಾಸ್ಸ ಇತಿ ॥ ೨ ॥ ತಮುಹಪರಃ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚಾಹಹಾರೇ ತ್ವಾ ಶೂದ್ರ ತವೈವ ಸಹಗೋಭಿರಸ್ತ್ವಿತಿ ತದುಹ ಪುನರೇವ ಜಾನ ಶ್ರುತಿಃ ಪೌತ್ರಾಯಣ ಸ್ಸಹಸ್ರಂ ಗವಾಂ ನಿಷ್ಕಮಶ್ವತರೀರಥಂ ದುಹಿತರಂ ತದಾದಾಯ ಪ್ರತಿಚಕ್ರಮೇ ॥ ೩ ॥ ತಗ್ಂ ಹಾಭ್ಯುವಾದ ರೈಕ್ವೇದಗ್ಂ ಸಹಸ್ರಂ ಗವಾಮಯಂ ನಿಷ್ಕೋಯ ಮಶ್ವತರೀ ರಥ ಇಯಂ ಜಾಯಾಯಂ ಗ್ರಾಮೋಯಸ್ಮಿನ್ನಾಸ್ಸೇ ಽನ್ವೇವಮಾ ಭಗವಶ್ಶಾಧೀತಿ ॥ ೪ ॥ ತಸ್ಯಾಹ ಮುಖಮುಪೋದ್ಗೃಹ್ಣನ್ನುವಾಚಾಜಹಾರೇಮಾಶ್ಶೂದ್ರಾನೇನೈವ ಮುಖೇನಾಲಾಪಯಿಷ್ಯಥಾ ಇತಿ ತೇ ಹೈತೇ ರೈಕ್ವ ಪರ್ಣಾನಾಮ ಮಹಾವೃಷೇಷು ಯತ್ರಾಸ್ಮಾ ಉವಾಸ ಸತಸ್ಮೈ ಹೋವಾಚ ॥ ೫ ॥

—ಅಥ ತೃತೀಯಃಖಣ್ಡಃ.—

ವಾಯುರ್ವಾವಸಂ ವರ್ಗೋಯದಾವಾ ಅಗ್ನಿರುದ್ವಾಯತಿ ವಾಯುಮೇವಾಪ್ಯೇತಿ ಯದಾಸೂರ್ಯೋಸ್ತಮೇತಿ ವಾಯುಮೇವಾಪ್ಯೇತಿ ಯದಾಚನ್ದ್ರೋಸ್ತಮೇತಿ ವಾಯುಮೇವಾಪ್ಯೇತಿ ॥ ೧ ॥ ಯದಾಪ ಉಚ್ಛುಷ್ಯನ್ತಿ ವಾಯುಮೇವಾಪಿಯನ್ತಿ ವಾಯುರ್ಹ್ಯೇವೈತಾನ್ ಸರ್ವಾನ್ಸಂ ವೃಙ್ಕ್ತ ಇತ್ಯಧಿದೈವತಂ ॥ ೨ ॥ ಅಥಾಧ್ಯಾತ್ಮಂ ಪ್ರಾಣೋವಾವಸಂವರ್ಗಃ ಸ ಯದಾಸ್ವಪಿತಿ ಪ್ರಾಣಮೇವವಾಗಪ್ಯೇತಿ ಪ್ರಾಣಂಚಕ್ಷುಃ ಪ್ರಾಣಗ್ಂಶ್ರೋತ್ರಂ ಪ್ರಾಣಂಮನಃ ಪ್ರಾಣೋ ಹ್ಯೇವೈತಾನ್ಸರ್ವಾನ್ಸಂ ವೃಙ್ಕ್ತ ಇತಿ ॥ ೩ ॥ ತೌವಾ ಏತೌದ್ವೌಸಂ ವರ್ಗೌ ವಾಯುರೇವ ದೇವೇಷು ಪ್ರಾಣಃಪ್ರಾಣೇಷು ॥೪॥ ಅಥಹ ಶೌನಕಂಚಕಾಪೇಯ ಮಭಿಪ್ರತಾರಿಣಂಚ ಕಾಕ್ಷಸೇನಿಂ ಪರಿವಿಷ್ಯ

ಮಾಣೌ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಬಿಭಿಕ್ಷೇ ತಸ್ಮಾ ಉಹನದದತುಃ ॥ ೫ ॥ ಸಹೋವಾಚ ಮಹಾತ್ಮನಶ್ಚತುರೋ ದೇವ ಏಕಕಸ್ಸಜಗಾರ ಭುವನಸ್ಯಗೋಪಾಃ । ತಂಕಾಪೇಯನಾಭಿ ಪಶ್ಯನ್ತಿ ಮರ್ತ್ಯಾ ಅಭಿಪ್ರತಾರಿನ್ ಬಹುಧಾ ವಸನ್ತಂ । ಯಸ್ಮೈವಾ ಏತದನ್ನಂ ತಸ್ಮಾ ಏತನ್ನ ದತ್ತಮಿತಿ ॥ ೬ ॥ ತದುಹಶೌನಕ ಕಾಪೇಯಃ ಪ್ರತಿಮನ್ವಾನಃ ಪ್ರತ್ಯೇಯಾಯ ಆತ್ಮಾ ದೇವಾನಾಂ ಜನಿತಾ ಪ್ರಜಾನಾಗ್ ಹಿರಣ್ಯದಗ್ ಷ್ಟ್ರೋಬಭಸೋನಸೂರಿಃ । ಮಹಾನ್ತಮಸ್ಯ ಮಹಿಮಾನ ಮಾಹುರನದ್ಯಮಾನೋ ಯದನನ್ನ ಮತ್ತೀತಿವೈ ವಯಂ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿನ್ನೇದಮುಪಾಸ್ಮಹೇ ದತ್ತಾಸ್ಮೈಭಿಕ್ಷಾಮಿತಿ ॥ ೭ ॥ ತಸ್ಮಾ ಉಹದದುಸ್ತೇವಾ ಏತೇಪಂಚಾನ್ಯೇಪಂಚಾನ್ಯೇದಶಸನ್ತಸ್ತತ್ಕೃತಂ ತಸ್ಮಾತ್ಸರ್ವಾಸುದಿ ಕ್ಷ್ವನ್ನ ಮೇವ ದಶಕೃತಗ್ ಸೈಷಾವಿರಾಡನ್ನಾ ದೀ ತಯೇದಗ್ ಸರ್ವಂ ದೃಷ್ಟಗ್ ಸರ್ವಮಸ್ಯೇದಂ ದೃಷ್ಟಂ ಭವತ್ಯನ್ನಾದೋ ಭವತಿ ಯ ಏವಂವೇದ ಯಏವಂವೇದ ॥ ೮ ॥

ಅಥ ಚತುರ್ಥಃಖಣ್ಡಃ.

ಸತ್ಯಕಾಮೋಹ ಜಾಬಾಲೋ ಜಬಾಲಾಂ ಮಾತರ ಮಾಮನ್ತ್ರಯಾಞ್ಚಕ್ರೇ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಂ ಭವತಿ ವಿವತ್ಸ್ಯಾಮಿ ಕಿಂಗೋತ್ರೋನ್ವಹಮಸ್ಮೀತಿ ॥ ೧ ॥ ಸಾಹೈನಮುವಾಚನಾಹಮೇತ ದ್ವೇದ ತಾತ ಯದ್ಗೋತ್ರಸ್ತ್ವಮಸಿ ಬಹ್ವಹಂ ಚರನ್ತೀಪರಿಚಾರಿಣೀ ಯೌವನೇತ್ವಾಮಲಭೇ ಸಾಹಮೇತನ್ನ ವೇದ ಯದ್ಗೋತ್ರಸ್ತ್ವಮಸಿ ಜಬಾಲಾತು ನಾಮಾಹಮಸ್ಮಿ ಸತ್ಯಕಾಮೋನಾಮತ್ವಮಸಿ ಸಸತ್ಯಕಾಮ ಏವ ಜಾಬಾಲೋ ಬ್ರವೀಥಾ ಇತಿ ॥ ೨ ॥ ಸಹಹಾರಿದ್ರುಮತಂ ಗೌತಮ ಮೇತ್ಯೋವಾಚ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಂ ಭಗವತಿವತ್ಸ್ಯಾ ಮ್ಯುಪೇಯಾಂ ಭಗವನ್ತ ಮಿತಿ ॥ ೩ ॥ ತಗ್ ಹೋವಾಚ ಕಿಂಗೋತ್ರೋನುಸೋಮ್ಯಾಸೀತಿ ಸಹೋವಾಚ ನಾಹಮೇತದ್ವೇದಭೋಯದ್ಗೋತ್ರೋಹ ಮಸ್ಮ್ಯಪೃಚ್ಛಂ ಮಾತರಗ್ ಸಾಮಾಪ್ರತ್ಯಬ್ರವೀದ್ಬಹ್ವಹಂಚರನ್ತೀ ಪರಿಚಾರಿಣೀ ಯೌವನೇತ್ವಾಮಲಭೇ ಸಾಹಮೇತನ್ನ ವೇದಯದ್ಗೋತ್ರ ಸ್ತ್ವಮಸಿ ಜಬಾಲಾತು ನಾಮಾಹಮಸ್ಮಿ ಸತ್ಯಕಾಮೋನಾಮ ತ್ವಮಸೀತಿ ಸೋಹಗ್ ಸತ್ಯಕಾಮೋ ಜಾಬಾಲೋಸ್ಮಿ ಭೋ ಇತಿ ॥ ೪ ॥ ತಗ್ ಹೋವಾಚ ನೈತದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವಿವಕ್ತು ಮರ್ಹತಿ ಸಮಿಧಂ ಸೋಮ್ಯಾಹರೋಪತ್ವಾನೇಷ್ಯೇ ನ ಸತ್ಯಾದಗಾ ಇತಿ

ತಮುಪನೀಯಕೃಶಾನಾಮಬಲಾನಾಂ ಚತುಶ್ಶತಾ ಗಾ ನಿರಾಕೃತ್ಯೋ ವಾಚೇಮಾ ಸ್ಸೋಮ್ಯಾನುಸಂವ್ರಜೇತಿ ತಾ ಅಭಿಪ್ರಸ್ಥಾಪಯನ್ನುವಾಚ ನಾಸಹಸ್ರೇಣಾವರ್ತ್ತಯೇತಿ ಸಹ ವರ್ಷಗಣಂ ಪ್ರೋವಾಸ ತಾ ಯದಾ ಸಹಸ್ರಗ್‍ಸಮ್ಪೇದುಃ ॥ ೫ ॥

—ಅಥ ಪಞ್ಚಮಃಖಣ್ಡಃ.—

ಅಥಹೈನಮೃಷಭೋಽಭ್ಯುವಾದ ಸತ್ಯಕಾಮಾ೩ ಇತಿ ಭಗವಇತಿ ಹ ಪ್ರತಿ ಶುಶ್ರಾವ ಪ್ರಾಪ್ತಾಸ್ಸೋಮ್ಯ ಸಹಸ್ರಗ್ ಸ್ಮಃಪ್ರಾಪಯ ನ ಆಚಾರ್ಯಕುಲಂ ॥ ೧ ॥ ಬ್ರಹ್ಮಣಶ್ಚ ತೇ ಪಾದಂ ಬ್ರುವಾಣೀತಿ ಬ್ರವೀತುಮೇ ಭಗವಾನಿತಿ ತಸ್ಮೈಹೋವಾಚ ಪ್ರಾಚೀದಿಕ್ಕಲಾ ಪ್ರತೀಚೀ ದಿಕ್ಕಲಾ ದಕ್ಷಿಣಾದಿಕ್ಕಲೋದೀಚೀ ದಿಕ್ಕಲೈಷವೈಸೋಮ್ಯ ಚತುಷ್ಕಲಃಪಾದೋ ಬ್ರಹ್ಮಣಃ ಪ್ರಕಾಶವಾನ್ನಾಮ ॥ ೨ ॥ ಸಯಏತಮೇವಂ ವಿದ್ವಾಗ್‍ಶ್ಚತುಷ್ಕಲಂಪಾದಂ ಬ್ರಹ್ಮಣಃಪ್ರಕಾಶವಾನಿತ್ಯುಪಾಸ್ತೇಪ್ರಕಾಶ ವಾನಸ್ಮಿಲ್ಲೋಕೇಭವತಿ ಪ್ರಕಾಶವತೋಹ ಲೋಕಾಞ್ಜಯತಿ ಯ ಏತಮೇವಂವಿದ್ವಾಗ್‍ಶ್ಚತುಷ್ಕಲಂ ಪಾದಂ ಬ್ರಹ್ಮಣಃ ಪ್ರಕಾಶವಾನಿತ್ಯುಪಾಸ್ತೇ ॥ ೩ ॥

—ಅಥ ಷಷ್ಠಃಖಣ್ಡಃ.—

ಅಗ್ನಿಷ್ಟೇಪಾದಂ ವಕ್ತೇತಿ ಸಹ ಶ್ವೋ ಭೂತೇ ಗಾ ಅಭಿಪ್ರಸ್ಥಾಪಯಾಞ್ಚಕಾರ ತಾಯತ್ರಾಭಿಸಾಯಂ ಬಭೂವುಸ್ತತ್ರಾಗ್ನಿಮುಪ ಸಮಾಧಾಯ ಗಾಉಪರುಧ್ಯಸಮಿಧಮಾಧಾಯ ಪಶ್ಚಾದಗ್ನೇಃ ಪ್ರಾಙುಪೋಪವಿವೇಶ॥ ॥ ೧ ॥ ತಮಗ್ನಿರಭ್ಯುವಾದ ಸತ್ಯಕಾಮಾ೩ಇತಿಭಗವ ಇತಿಹಪ್ರತಿಶುಶ್ರಾವ॥ ॥ ೨ ॥ ಬ್ರಹ್ಮಣಸ್ಸೋಮ್ಯತೇಪಾದಂ ಬ್ರುವಾಣೀತಿ ಬ್ರವೀತುಮೇ ಭಗವಾನಿತಿ ತಸ್ಮೈಹೋವಾಚ ಪೃಥಿವೀಕಲಾನ್ತರಿಕ್ಷಂ ಕಲಾ ದ್ಯೌಃ ಕಲಾಸಮುದ್ರಃ ಕಲೈಷವೈಸೋಮ್ಯ ಚತುಷ್ಕಲಃಪಾದೋ ಬ್ರಹ್ಮಣೋಽನನ್ತವಾನ್ನಾಮ ॥ ೩ ॥ ಸಯಏತಮೇವಂವಿದ್ವಾಗ್‍ಶ್ಚತುಷ್ಕಲಂಪಾದಂ ಬ್ರಹ್ಮಣೋಽನನ್ತವಾನಿತ್ಯುಪಾಸ್ತೇಽನನ್ತವಾನಸ್ಮಿಲ್ಲೋಕೇ ಭವತ್ಯನನ್ತವತೋಹ ಲೋಕಾಞ್ಜಯತಿ ಯ ಏತಮೇವಂವಿದ್ವಾಗ್‍ಶ್ಚತುಷ್ಕಲಂಪಾದಂ ಬ್ರಹ್ಮಣೋಽನನ್ತವಾನಿತ್ಯುಪಾಸ್ತೇ ॥ ೪ ॥

—ಅಥ ಸಪ್ತಮಃಖಣ್ಡಃ.—

ಹಗ್‍ಸಸ್ತೇಪಾದಂವಕ್ತೇತಿಸಹಶ್ವೋಭೂತೇಗಾ ಅಭಿಪ್ರಸ್ಥಾಪಯಾ

ಜ್ಞಾಕಾರತಾಯತ್ರಾಭಿಸಾಯಂ ಬಭೂವುಸ್ತತ್ರಾಗ್ನಿ ಮುಪಸಮಾಧಾಯಗಾ ಉಪರುಧ್ಯಸಮಿಧಮಾಧಾಯ ಪಶ್ಚಾದಗ್ನೇಃ ಪ್ರಾಙುಪೋಪವಿವೇಶ ॥ ೧ ॥ ತಗ್ಂಹಗ್ಂಸ ಉಪನಿಪತ್ಯಾಭ್ಯುವಾದ ಸತ್ಯಕಾಮಾ ೩ ಇತಿಭಗವಇತಿಹ ಪ್ರತಿಶುಶ್ರಾವ ॥ ೨ ॥ ಬ್ರಹ್ಮಣಸ್ಸೋಮ್ಯತೇಪಾದಂ ಬ್ರುವಾಣೀತಿಬ್ರವೀತುಮೆ ಭಗವಾನಿತಿ ತಸ್ಮೈಹೋವಾಚಾಗ್ನಿಃಕಲಾ ಸೂರ್ಯಃಕಲಾ ಚನ್ದ್ರಃಕಲಾವಿದ್ಯುತ್ಕಲೈಷವೈಸೋಮ್ಯಚತುಷ್ಕಲಃಪಾದೋ ಬ್ರಹ್ಮಣೋಜ್ಯೋತಿಷ್ಮಾನ್ನಾಮ ॥ ೩ ॥ ಸಯಏತಮೇವಂವಿದ್ವಾಗ್ಂ ಶ್ಚತುಷ್ಕಲಂಪಾದಂ ಬ್ರಹ್ಮಣೋಜ್ಯೋತಿಷ್ಮಾ ನಿತ್ಯುಪಾಸ್ತೇ ಜ್ಯೋತಿಷ್ಮಾನಸ್ಮಿಲ್ಲೋಕೇ ಭವತಿ ಜ್ಯೋತಿಷ್ಮತೋಹಲೋಕಾಞ್ಜಯತಿ ಯಏತಮೇವಂವಿದ್ವಾಗ್ಂ ಶ್ಚತುಷ್ಕಲಂಪಾದಂ ಬ್ರಹ್ಮಣೋಜ್ಯೋತಿಷ್ಮಾನಿತ್ಯುಪಾಸ್ತೇ ॥ ೪ ॥

—— ಅಥ ಅಷ್ಟಮಃಖಣ್ಡಃ. ——

ಮದ್ಗುಷ್ಟೇಪಾದಂವಕ್ತೇತಿ ಸಹಶ್ವೋಭೂತೇ ಗಾಅಭಿಪ್ರಸ್ಥಾಪಯಾಞ್ಚಕಾರ ತಾಯತ್ರಾಭಿಸಾಯಂಬಭೂವು ಸ್ತತ್ರಾಗ್ನಿಮುಪಸಮಾಧಾಯಗಾಉಪರುಧ್ಯಸಮಿಧಮಾಧಾಯ ಪಶ್ಚಾದಗ್ನೇಃ ಪ್ರಾಙುಪೋಪವಿವೇಶ॥ ॥ ೧ ॥ ತಂಮದ್ಗುರುಪನಿಪತ್ಯಾಭ್ಯುವಾದಸತ್ಯಕಾಮಾ ಇತಿ ಭಗವಇತಿಹ ಪ್ರತಿಶುಶ್ರಾವ ॥ ೨ ॥ ಬ್ರಹ್ಮಣಸ್ಸೋಮ್ಯತೇಪಾದಂ ಬ್ರುವಾಣೀತಿ ಬ್ರವೀತುಮೇ ಭಗವಾನಿತಿ ತಸ್ಮೈಹೋವಾಚ ಪ್ರಾಣಃಕಲಾ ಚಕ್ಷುಃಕಲಾ ಶ್ರೋತ್ರಂಕಲಾಮನಃ ಕಲೈಷವೈಸೋಮ್ಯ ಚತುಷ್ಕಲಃಪಾದೋಬ್ರಹ್ಮಣಆಯತನವಾನ್ನಾಮ ॥ ೩ ॥ ಸಯಏತಮೇವಂವಿದ್ವಾಗ್ಂ ಶ್ಚತುಷ್ಕಲಂಪಾದಂಬ್ರಹ್ಮಣ ಆಯತನವಾನಿತ್ಯುಪಾಸ್ತ ಆಯತನವಾನಸ್ಮಿಲ್ಲೋಕೇ ಭವತ್ಯಾಯತನವತೋಹಲೋಕಾಞ್ಜಯತಿ ಯಏತಮೇವಂವಿದ್ವಾಗ್ಂ ಶ್ಚತುಷ್ಕಲಂಪಾದಂ ಬ್ರಹ್ಮಣಆಯತನವಾನಿತ್ಯುಪಾಸ್ತೇ ॥ ೪ ॥

—— ಅಥ ನವಮಃಖಣ್ಡಃ. ——

ಪ್ರಾಪಹಾಚಾರ್ಯ ಕುಲಂತಮಾಚಾರ್ಯೋಭ್ಯುವಾದ ಸತ್ಯಕಾಮಾ೩ ಇತಿಭಗವಇತಿಹಪ್ರತಿಶುಶ್ರಾವ ॥೧॥ ಬ್ರಹ್ಮವಿದಿವವೈಸೋಮ್ಯಭಾಸಿಕೋನು ತ್ವಾನುಶಶಾಸೇತ್ಯನ್ಯೇ ಮನುಷ್ಯೇಭ್ಯ ಇತಿಹ ಪ್ರತಿಜಜ್ಞೇಭಗವಾಗ್ಂಸ್ತ್ವೇವ ಮೇಕಾಮೇಬ್ರೂಯಾತ್ ॥ ೨ ॥ ಶ್ರುತಗ್ಂ ಹ್ಯೇವಮೇಭಗವದ್ದೃಶೇಭ್ಯ ಆಚಾರ್ಯಾದ್ಧೈವವಿದ್ಯಾ ವಿದಿತಾಸಾಧಿಷ್ಠಂ ಪ್ರಾಪದಿತಿ ತಸ್ಮೈಹೈ

ತದೇವ್ರೋವಾಚಾತ್ರಹನಕಿಂಚನ ವೀಯಾಯೇತಿವೀಯಾಯೇತಿ ॥೩॥

—ಅಥ ದಶಮಃಖಣ್ಡಃ.—

ಉಪಕೋಸಲೋಹವೈ ಕಾಮಲಾಯನಸ್ಸತ್ಯಕಾಮೇ ಜಾಬಾಲೇಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಮುವಾಸ ತಸ್ಯಹ ದ್ವಾದಶವರ್ಷಾಣ್ಯಗ್ನೀನ್ ಪರಿಚಚಾರ ಸಹಸ್ಮಾನ್ಯಾನನ್ತೇವಾಸಿನ ಸ್ಸಮಾವರ್ತಯಗ್ ಸ್ತಗ್ ಹಸ್ಮೈವ ನಸಮಾವರ್ತಯತಿ ॥ ॥ ೧ ॥ * ತಂಜಾಯೋವಾಚ ತಪ್ತೋಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಕುಶಲಮಗ್ನೀನ್ ಪರಿಚಚಾರೀನ್ಮಾತ್ವಾ ಗ್ನಯಃ ಪರಿಪ್ರವೋಚನ್ ಪ್ರಬ್ರೂಹ್ಯಸ್ಮಾ ಇತಿತಸ್ಮೈಹಾಪ್ರೋಚ್ಯೈವ ಪ್ರವಾಸಾಞ್ಚಕ್ರೇ ॥ ೨ ॥ ಸಹವ್ಯಾಧಿನಾ ನಶಿತುಂ ದಧ್ರೇತಮಾಚಾರ್ಯ ಜಾಯೋವಾಚ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ ನ್ನಶಾನ ಕಿಂನುನಾಶ್ನಾಸೀತಿ ಸಹೋವಾಚಬಹವಇಮೇ ಸ್ಮಿನ್ಪುರುಷೇಕಾಮಾ ನಾನಾತ್ಯಯಾವ್ಯಾಧಿಭಿಃ ಪ್ರತಿಪೂರ್ಣೋ ಸ್ಮಿನಾಶಿಷ್ಯಾಮೀತಿ ॥ ೩ ॥ ಅಥಹಾಗ್ನಯಸ್ಸಮೂದಿರೆ ತಪ್ತೋಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀಕುಶಲಂನಃ ಪರ್ಯಚಾರೀತ್ ಹನ್ತಾಸ್ಮೈಪ್ರಬ್ರವಾಮೇತಿ ತಸ್ಮೈಹೋಚುಃ ॥೪ ॥ ಪ್ರಾಣೋಬ್ರಹ್ಮ ಕಂಬ್ರಹ್ಮ ಖಂ ಬ್ರಹ್ಮೇತಿಸಹೋವಾಚ ವಿಜಾನಾಮ್ಯಹಂ ಯತ್ಪ್ರಾಣೋ ಬ್ರಹ್ಮಕಂಚತುಖಂಚನ ವಿಜಾನಾಮೀತಿ ತೇಹೋಚುರ್ಯದ್ವಾವಕಂ ತದೇವಖಂ ಯದೇವಖಂ ತದೇವಕಮಿತಿ ಪ್ರಾಣಂಚಹಾಸ್ಮೈತದಾಕಾಶಂಚೋಚುಃ ॥ ೫ ॥

—ಅಥ ಏಕಾದಶಃಖಣ್ಡಃ.—

ಅಥಹೈನಂ ಗಾರ್ಹಪತ್ಯೋನುಶಶಾಸ ಪೃಥಿವ್ಯಗ್ನಿರನ್ನಮಾದಿತ್ಯ ಇತಿಯ ಏಷಆದಿತ್ಯೇ ಪುರುಷೋದೃಶ್ಯತೇಸೋ ಹಮಸ್ಮಿ ಸಏವಾಹಮಸ್ಮೀತಿ ॥೧॥ ಸಯ ಏತಮೇವಂ ವಿದ್ವಾನುಪಾಸ್ತೇ ಪಹತೇ ಪಾಪಕೃತ್ಯಾಂ ಲೋಕೀ ಭವತಿ ಸರ್ವಮಾಯು ರೇತಿ ಜ್ಯೋಗ್ಜೀವತಿ ನಾಸ್ಯಾವರಪುರುಷಾಃ ಕ್ಷೀಯನ್ತ ಉಪವಯನ್ತಂ ಭುಂಜಾಮೋಸ್ಮಿಗ್ ಶ್ಚಲೋಕೇ ಮುಷ್ಮಿಗ್ ಶ್ಚ ಯ ಏತಮೇವಂ ವಿದ್ವಾನುಪಾಸ್ತೇ ॥ ೨ ॥

—ಅಥ ದ್ವಾದಶಃಖಣ್ಡಃ.—

ಅಥಹೈನಮನ್ವಾಹಾರ್ಯ ಪಚನೋನುಶಶಾಸಾಪೋದಿಶೋ ನಕ್ಷತ್ರಾಣಿ ಚನ್ದ್ರಮಾ ಇತಿ ಯಏಷಚನ್ದ್ರಮಸಿ ಪುರುಷೋದೃಶ್ಯತೇ ಸೋಹಮಸ್ಮಿ ಸ ಏವಾಹಮಸ್ಮೀತಿ ॥ ೧ ॥ ಸಯಏತಮೇವಂ ವಿದ್ವಾನುಪಾ

---

* ಕುಶಲಮಗ್ನೀನ್ಪರ್ಯಚಾರೀದಿತಿ, ರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯಪಾಠಃ.

ಸ್ತೇ ಪಹತೇ ಪಾಪಕೃತ್ಯಾಂ ಲೋಕೀಭವತಿ ಸರ್ವಮಾಯುು ರೇತಿಜ್ಯೋ ಗ್ಜೀವತಿ ನಾಸ್ಯಾವರಪುರುಷಾಃಕ್ಷೀಯನ್ತ ಉಪವಯಂ ತಂ ಭುಂಜಾಮೋಸ್ಮಿಗ್ ಶ್ಚ ಲೋಕೇ ಮುಷ್ಮಿಗ್ ಶ್ಚಯುಏತಮೇವಂ ವಿದ್ವಾನುಪಾಸ್ತೇ ||

—ಅಥ ತ್ರಯೋದಶಃಖಣ್ಡಃ.—

ಅಥಹೈನಮಾಹವ ನೀಯೋನುಶ ಶಾಸ ಪ್ರಾಣ ಆಕಾಶೋ ದ್ಯೌರ್ವಿದ್ಯು ದಿತಿ ಯುಏಷವಿದ್ಯುತಿ ಪುರುಷೋ ದೃಶ್ಯತೇ ಸೋಹಮಸ್ಮಿ ಸ ಏವಾಹಮಸ್ಮೀತಿ || ೧ || ಸಯು ಏತಮೇವಂ ವಿದ್ವಾನುಪಾಸ್ತೇ ಪಹತೇ ಪಾಪ ಕೃತ್ಯಾಂ ಲೋಕೀ ಭವತಿ ಸರ್ವಮಾಯುುರೇತಿ ಜ್ಯೋಗ್ಜೀವತಿ ನಾಸ್ಯಾವರ ಪುರುಷಾಃಕ್ಷೀಯನ್ತೆ ಉಪವಯಂ ತಂ ಭುಂಜಾಮೋಸ್ಮಿಗ್ ಶ್ಚ ಲೋಕೇ ಮುಷ್ಮಿಗ್ ಶ್ಚ ಯು ಏತಮೇವಂ ವಿದ್ವಾನುಪಾಸ್ತೇ || ೨ ||

—ಅಥ ಚತುರ್ದಶಃಖಣ್ಡಃ.—

" ತೇ ಹೋಚುರುಪ ಕೋಸಲ್ಯೈಷಾ ಸೋಮ್ಯತೇ ಸ್ಮದ್ವಿದ್ಯಾತ್ಮ ವಿದ್ಯಾಚಾ ಚಾರ್ಯಸ್ತು ತೇಗತಿಂ ವಕ್ತೇತ್ಯಾ ಜಗಾಮಹಾಸ್ಯಾ ಚಾರ್ಯಸ್ತ ಮಾಚಾರ್ಯೋ ಭ್ಯುವಾದೋಪ ಕೋಸಲಾ ೩ ಇತಿ || ೧ || ಭಗವ ಇತಿ ಹಪ್ರತಿಶುಶ್ರಾವ ಬ್ರಹ್ಮವಿದ ಇವ ಸೋಮ್ಯತೇ ಮುಖಂ ಭಾತಿಕೋನು ತ್ವಾನು ಶಶಾಸೇತಿ ಕೋನು ಮಾನುಶಿಷ್ಯಾದ್ಭೋ ಇತಿ ಹಾಪೇವನಿಹ್ನು ತೇ ಇಮೇನೂನಮೀದೃಶಾ ಅನ್ಯಾದೃಶಾ ಇತಿ ಹಾಗ್ನೀನ ಭ್ಯೂದೇಕಿಂ ನುಸೋಮ್ಯಕಿಲತೇ ವೋಚನ್ನಿತಿ || ೨ || ಇದಮಿತಿಹ ಪ್ರತಿ ಜಜ್ಞೇ ಲೋಕಾನ್ವಾವ ಕಿಲಸೋಮ್ಯತೇ ವೋಚನ್ನಹಂ ತು ತೇ ತದ್ವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಯಥಾ ಪುಷ್ಕರ ಪಲಾಶ ಆಪೋನ ಶ್ಲಿಷ್ಯನ್ತ ಏವಮೇವಂವಿದಿ ಪಾಪಂ ಕರ್ಮನ ಶ್ಲಿಷ್ಯತ ಇತಿ ಬ್ರವೀತುಮೇ ಭಗವಾನಿತಿ ತಸ್ಮೈಹೋವಾಚ || ೩ ||

—ಅಥ ಪಞ್ಚದಶಃಖಣ್ಡಃ.—

* ಯುಏಷೋ ಕ್ಷಿಣಿ ಪುರುಷೋ ದೃಶ್ಯತ ಏಷ ಆತ್ಮೇತಿ ಹೋವಾಚೈತದಮೃತಮಭಯ ಮೇತದ್ಬ್ರಹ್ಮೇತಿ ತದ್ಯದ್ಯಪ್ಯಸ್ಮಿನ್ ಸರ್ಪಿರ್ವೋದಕಂ ವಾಸಿಞ್ಚನ್ತಿ ವರ್ತ್ಮನೀ ಏವ ಗಚ್ಛತಿ || ೧ || ಏತಗ್ ಸಂಯದ್ವಾಮ ಇತ್ಯಾಚಕ್ಷತ ಏತಗ್ ಹಿ ಸರ್ವಾಣಿ ವಾಮಾನ್ಯಭಿಸಂಯನ್ತಿ ಸರ್ವಾ

" ಅಸ್ಮದ್ವಿದ್ಯಾಚಾತ್ಮ ವಿದ್ಯಾಚೇತಿ ರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯಪಾಠಃ.

* ಸಿಞ್ಚತಿವರ್ತ್ಮನೀಹ್ಯೇವೇತಿ ರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯ ಪಾಠಃ.

ತ್ಯೇನಂ ವಾಮಾನ್ಯಭಿಸಂಯನ್ತಿ ಯಏವಂ ವೇದ ॥ ೨ ॥ ಏಷ ಉ ಏವ ವಾಮನೀರೇಷ ಹಿ ಸರ್ವಾಣಿ ವಾಮಾನಿನಯತಿ ಸರ್ವಾಣಿ ವಾಮಾನಿನಯತಿ ಯಏವಂವೇದ ॥ ೩ ॥ ಏಷ ಉ ಏವ ಭಾಮನೀರೇಷ ಹಿ ಸರ್ವೇಷು ಲೋಕೇಷುಭಾತಿ ಸರ್ವೇಷು ಲೋಕೇಷುಭಾತಿ ಯಏವಂವೇದ ॥ ೪ ॥ ಅಥಯದುಚೈವಾಸ್ಮಿಞ್ಛವ್ಯಂ ಕುರ್ವನ್ತಿಯದಿಚ ನಾರ್ಚಿಷಮೇವಾಭಿ ಸಮ್ಭವನ್ತ್ಯರ್ಚಿಷೋ ಹರಹ್ನ ಆಪೂರ್ಯಮಾಣ ಪಕ್ಷಮಾಪೂರ್ಯಮಾಣ ಪಕ್ಷಾದ್ಯಾನ್ಷಡುದಙ್ಙೇತಿ ಮಾಸಾಗ್ಂ ಸ್ತಾನ್ಮಾಸೇಭ್ಯ ಸ್ಸಂವತ್ಸರಗ್ಂ ಸಂವತ್ಸರಾದಾದಿತ್ಯಮಾದಿತ್ಯಾಚ್ಚನ್ದ್ರಮಸಂ ಚನ್ದ್ರಮಸೋವಿದ್ಯುತಂ ತತ್ಪುರುಷೋ ಮಾನವಃ ॥ ೫ ॥ ಸ ಏನಾನ್ ಬ್ರಹ್ಮಗಮಯ ತ್ಯೇಷದೇವಪಥೋ ಬ್ರಹ್ಮಪಥ ಏತೇನ ಪ್ರತಿಪದ್ಯ ಮಾನಾ ಇಮಂ ಮಾನವಮಾವರ್ತಂ ನಾವರ್ತನ್ತೇನಾವರ್ತನ್ತೇ ॥ ೬ ॥

ಅಥ ಷೋಡಶಃಖಣ್ಡಃ.

ಏಷಹವೈ ಯಜ್ಞೋಯೋಯಂ ಪವತ ಏಷಹಯನ್ನಿದಗ್ಂ ಸರ್ವಂ ಪುನಾತಿ ಯ ದೇಷಹಯನ್ನಿದಗ್ಂ ಸರ್ವಂಪುನಾತಿ ತಸ್ಮಾದೇಷ ಏವ ಯಜ್ಞಸ್ತಸ್ಯ ಮನಶ್ಚ ವಾಕ್ಚ ವರ್ತನೀ ॥ ೧ ॥ ತಯೋರನ್ಯತರಾಂ ಮನಸಾಸಗ್ಂಸ್ಕರೋತಿಬ್ರಹ್ಮಾ ವಾಚಾಹೋತಾ ಧ್ವರ್ಯುರುದ್ಗಾತಾನ್ಯತರಾಗ್ಂ ಸಯತ್ರೋಪಾಕೃತೇ ಪ್ರಾತರನುವಾಕೇ ಪುರಾ ಪರಿಧಾನೀಯಾಯಾ * ಬ್ರಹ್ಮಾವ್ಯವವದತಿ ॥ ೨ ॥ '' ಅನ್ಯತರಾಮೇವ ವರ್ತನೀಗ್ಂ ಸಗ್ಂ ಸ್ಕರೋತಿ ಹೀಯತೇನ್ಯತ ರಾ ಸಯಥೈಕ ಪಾದ್ವ್ರಜನ್ರಥೋ ವೈಕೇನ ಚಕ್ರೇಣ ವರ್ತಮಾನೋರಿಷ್ಯತ್ಯೇವ ಮಸ್ಯ ಯಜ್ಞೋರಿಷ್ಯತಿ ಯಜ್ಞಗ್ಂರಿಷ್ಯನ್ತಂ ಯಜಮಾನೋನುರಿಷ್ಯತಿ ಸ ಇಷ್ಟ್ವಾ ಪಾಪೀ ಯಾನ್ಭವತಿ ॥ ೩ ॥ ‡ ಅಥ ಯತ್ರೋಪಾಕೃತೇ ಪ್ರಾತರನುವಾಕೇನಪುರಾ ಪರೀಧಾನೀಯಾಯಾ ಬ್ರಹ್ಮಾವ್ಯವ ವದತ್ಯುಭೇ ಏವವರ್ತನೀಸಗ್ಂ ಸ್ಕುರ್ವನ್ತಿ ನಹೀಯತೇನ್ಯತರಾ ॥ ೪ ॥ ಸ ಯಥೋಭಯ ಪಾದ್ವ್ರಜನ್ರ ಥೋವೋಭಾಭ್ಯಾಂ ಚಕ್ರಾಭ್ಯಾಂ ವರ್ತಮಾನಃ ಪ್ರತಿತಿಷ್ಠತ್ಯೇವಮಸ್ಯಯ ಜ್ಞಃ ಪ್ರತಿತಿಷ್ಠತಿಯಜ್ಞಂ ಪ್ರತಿತಿ

---

* ಬ್ರಹ್ಮಾವ್ಯವದತೀತಿ ರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯ ಪಾಠಃ.

'' ವರ್ತನೀಗ್ಂ ಸಗ್ಂ ಸ್ಕುರ್ವನ್ತೀತಿ ರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯ ಪಾಠಃ.

‡ ಬ್ರಹ್ಮಾವ್ಯವದತೀತಿ ರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯ ಪಾಠಃ.

ಷ್ಯನ್ತಂ ಯಜಮಾನೋಽನು ಪ್ರತಿತಿಷ್ಠತಿ ಸ ಇಷ್ಟ್ವಾ ಶ್ರೇಯಾನ್ ಭವತಿ ॥೫॥

—ಅಥ ಸಪ್ತದಶಃಖಣ್ಡಃ.—

ಪ್ರಜಾಪತಿರ್ಲೋಕಾ ನಭ್ಯತಪತ್ತೇಷಾಂ ತಪ್ಯಮಾನಾನಾಗ್ ರಸಾನ್ ಪ್ರಾವೃಹದಗ್ನಿಂ ಪೃಥಿವ್ಯಾವಾಯು ಮನ್ತರಿಕ್ಷಾ ದಾದಿತ್ಯಂದಿವಃ ॥ ೧ ॥ ಸ ಏತಾಸ್ತಿ ಸ್ರೋದೇವತಾ ಅಭ್ಯತಪ ತ್ತಾಸಾಂ ತಪ್ಯಮಾನಾನಾಗ್ ರಸಾನ್ ಪ್ರಾ ವೃಹದಗ್ನೇಃ ಋಚೋವಾಯೋರ್ಯಜೂಗ್‌ಷಿ ಸಾಮಾನ್ಯಾದಿತ್ಯಾತ್ ॥ ೨ ॥ ಸ ಏತಾಂತ್ರಯೀಂ ವಿದ್ಯಾಮಭ್ಯತ ಪತ್ತಸ್ಯಾ ಸ್ತಪ್ಯಮಾನಾಯಾ ರಸಾನ್ ಪ್ರಾ ವೃಹದ್ಭೂ ರಿತ್ಯೃಗ್ಭ್ಯೋ ಭುವರಿತಿ ಯಜುರ್ಭ್ಯ ಸ್ಸ್ವರಿತಿ ಸಾಮಭ್ಯಃ ॥ ೩ ॥ ತದ್ಯದ್ಯೃಕ್ತೋರಿಷ್ಯೇದ್ಭೂಸ್ಸ್ವಾಹೇತಿ ಗಾರ್ಹಪತ್ಯೇ ಜುಹುಯಾ ದೃಚಾ ಮೇವತದ್ರ ಸೇನರ್ಚಾಂ ವೀರ್ಯೇಣರ್ಚಾಂ ಯಜ್ಞಸ್ಯ ವಿರಿಷ್ಟಗ್ ಸಂದಧಾತಿ ॥ ೪ ॥ ಅಥ ಯದಿ ಯಜುಷ್ಟೋರಿಷ್ಯೇದ್ಭುವಸ್ಸ್ವಾ ಹೇತಿ ದಕ್ಷಿಣಾಗ್ನೌ ಜುಹುಯಾ ದ್ಯಜುಷಾಮೇವ ತದ್ರಸೇನ ಯಜುಷಾಂ ವೀರ್ಯೇಣ ಯಜುಷಾಂ ಯಜ್ಞಸ್ಯ ವಿರಿಷ್ಟಗ್ ಸಂದಧಾತಿ ॥೫॥ ಅಥಯದಿ ಸಾಮತೋರಿಷ್ಯೇತ್ಸ್ವಸ್ಸ್ವಾಹೇತ್ಯಾ ಹವನೀಯೇ ಜುಹುಯಾ ತ್ಸಾಮ್ನಾಮೇವ ತದ್ರಸೇನ ಸಾಮ್ನಾಂ ವೀರ್ಯೇಣಸಾಮ್ನಾಂ ಯಜ್ಞಸ್ಯವಿರಿಷ್ಟಗ್ ಸಂದಧಾತಿ ॥ ೬ ॥ ತದ್ಯಥಾಲವಣೇನ ಸುವರ್ಣಗ್ ಸಂದಧ್ಯಾತ್ಸುವರ್ಣೇನ ರಜತಗ್ ರಜತೇನ ತ್ರಪು ತ್ರಪುಣಾಸೀಸಗ್‌ಸೀಸೇನಲೋಹಂ ಲೋಹೇನ ದಾರು ದಾರು ಚರ್ಮಣಾ ॥ ೭ ॥ ಏವ ಮೇಷಾಂ ಲೋಕಾನಾಮಾಸಾಂ ದೇವತಾನಾಮಸ್ಯಾಸ್ತ್ರಯ್ಯಾ ವಿದ್ಯಾಯಾ ವೀರ್ಯೇಣ ಯಜ್ಞಸ್ಯ ವಿರಿಷ್ಟಗ್ ಸಂದಧಾತಿ ಭೇಷಜ ಕೃತೋಹ ವಾ ಏಷಯಜ್ಞೋ ಯತ್ರೈವಂ ವಿದ್ಬ್ರಹ್ಮಾ ಭವತಿ ॥ ೮ ॥ ಏಷಹವಾ ಉದಕ್ಪ್ರವಣೋ ಯಜ್ಞೋ ಯತ್ರೈವಂ ವಿದ್ಬ್ರಹ್ಮಾಭವತ್ಯೇವಂ ವಿದಗ್ ಹವಾ ಏಷಾ ಬ್ರಹ್ಮಾಣ ಮನುಗಾಥಾಯತೋ ಯತ ಆವರ್ತತೇ ತತ್ತದ್ಗಚ್ಛತಿ ॥ ೯ ॥ ಮಾನವೋ ಬ್ರಹ್ಮೈವೈಕ ಋತ್ವಿಕ್ಕುರೂ ನಶ್ವಾಭಿ ರಕ್ಷತ್ಯೇವಂ ವಿದ್ಧವೈ ಬ್ರಹ್ಮಾ ಯಜ್ಞಂ ಯಜಮಾನಗ್ ಸರ್ವಾಗ್‌ಶ್ಚರ್ತ್ವಿಜೋಽಭಿರಕ್ಷತಿ ತಸ್ಮಾದೇವಂ ವಿದಮೇವ ಬ್ರಹ್ಮಾಣಂ ಕುರ್ವೀತನಾನೇವಂ ವಿದಂ ನಾನೇವಂ ವಿದಮ್॥೧೦॥

ಇತಿ ಛಾನ್ದೋಗ್ಯೋಪನಿಷದಿ - ಚತುರ್ಥಃಪ್ರಪಾಠಕಸ್ಸಮಾಪ್ತಃ.

ಹರಿಃ ಓಮ್ ತತ್ಸತ್.

ಶ್ರೀಗುರುಭ್ಯೋನಮಃ.

-:o:-

—ಅಥ ಪ್ರಥಮಃಖಣ್ಡಃ.—

ಹರಿಃ ಓಮ್॥ ಯೋಹವೈ ಜ್ಯೇಷ್ಠಂಚ ಶ್ರೇಷ್ಠಂಚ ವೇದ ಜ್ಯೇಷ್ಠಶ್ಚಹವೈ ಶ್ರೇಷ್ಠಶ್ಚ ಭವತಿ ಪ್ರಾಣೋವಾವ ಜ್ಯೇಷ್ಠಶ್ಚ ಶ್ರೇಷ್ಠಶ್ಚ ॥ ೧ ॥ ಯೋಹವೈ ವಸಿಷ್ಠಂ ವೇದ ವಸಿಷ್ಠೋಹ ಸ್ವಾನಾಂ ಭವತಿ ವಾಗ್ವಾವ ವಸಿಷ್ಠಃ ॥ ೨ ॥ ಯೋಹವೈ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಂವೇದ ಪ್ರತಿಹತಿಷ್ಠತ್ಯಸ್ಮಿಗ್‌ಶ್ಚ ಲೋಕೆ ಮುಷ್ಮಿಗ್ ಶ್ಚ ಚಕ್ಷುರ್ವಾವ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾ ॥ ೩ ॥ ಯೋಹವೈಸಮ್ಪದಂ ವೇದ ಸಗ್ ಹಾಸ್ಮೈಕಾಮಾಃಪದ್ಯನ್ತೇ ದೈವಾಶ್ಚ ಮಾನುಷಾಶ್ಚ ಶ್ರೋತ್ರಂ ವಾವಸಮ್ಪತ್ ॥ ೪ ॥ ಯೋಹವಾ ಆಯತನಂ ವೇದಾಯತನಗ್ ಹ ಸ್ವಾನಾಂ ಭವತಿ ಮನೋಹವಾ ಆಯತನಂ ॥ ೫ ॥ ಅಥಹಪ್ರಾಣಾ ಅಹಗ್ ಶ್ರೇಯಸಿವ್ಯೂದಿರೇಹಗ್ ಶ್ರೇಯಾನಸ್ಮ್ಯಹಗ್ ಶ್ರೇಯಾನಸ್ಮೀತಿ ತೇಹ ಪ್ರಾಣಾಃಪ್ರಜಾಪತಿಂಪಿತರಮೇತ್ಯೋಚುರ್ಭಗವನ್ ಕೋನಶ್ಶ್ರೇಷ್ಠ ಇತಿ ॥ ೬ ॥ ತಾನ್ಹೋವಾಚ ಯಸ್ಮಿನ್ವ ಉತ್ಕ್ರಾನ್ತೆ ಶರೀರಂ ಪಾಪಿಷ್ಠತರಮಿವದೃಶ್ಯೇತ ಸ ವ ಶ್ಶ್ರೇಷ್ಠ ಇತಿ ॥ ೭ ॥ ಸಾಹವಾಗುಚ್ಚಕ್ರಾಮ ಸಾ ಸಂವತ್ಸರಂ ಪ್ರೋಷ್ಯಪರ್ಯೇತ್ಯೋವಾಚ ಕಥ ಮಶಕತರ್ತೇಮ ಜ್ಜೀವಿತುಮಿತಿ ಯಥಾಕಲಾ ಅವದನ್ತಃಪ್ರಾಣನ್ತಃ ಪ್ರಾಣೇನ ಪಶ್ಯನ್ತ ಶ್ಚಕ್ಷುಷಾ ಶೃಣ್ವನ್ತಶ್ಶ್ರೋತ್ರೇಣ ಧ್ಯಾಯನ್ತೋ ಮನಸೈವಮಿತಿ ಪ್ರವಿವೇಶಹವಾಕ್ ॥ ೮ ॥ ಚಕ್ಷುರ್ಹೋಚ್ಚಕ್ರಾಮ ತತ್ಸಂವತ್ಸರಂ ಪ್ರೋಷ್ಯಪರ್ಯೇತ್ಯೋವಾಚ ಕಥ ಮಶಕತರ್ತೇಮಜ್ಜೀವಿತುಮಿತಿ ಯಥಾನ್ಧಾ ಅಪಶ್ಯನ್ತಃ ಪ್ರಾಣನ್ತಃ ಪ್ರಾಣೇನ ವದನ್ತೋವಾಚಾ ಶೃಣ್ವನ್ತಶ್ಶ್ರೋತ್ರೇಣ ಧ್ಯಾಯನ್ತೋ ಮನಸೈವಮಿತಿ ಪ್ರವಿವೇಶಹಚಕ್ಷುಃ ॥೯॥ ಶ್ರೋತ್ರಗ್‌ಹೋಚ್ಚಕ್ರಾಮ ತತ್ಸಂವತ್ಸರಂ ಪರ್ಯೇತ್ಯೋವಾಚ ಕಥಮಶಕತರ್ತೇಮ ಜ್ಜೀವಿತುಮಿತಿ ಯಥಾಬಧಿರಾ ಅಶೃಣ್ವನ್ತಃ ಪ್ರಾಣನ್ತಃ ಪ್ರಾಣೇನ ವದನ್ತೋವಾಚಾ ಪಶ್ಯನ್ತ ಶ್ಚಕ್ಷುಷಾ ಧ್ಯಾಯನ್ತೋ ಮನಸೈವಮಿತಿ ಪ್ರವಿವೇಶಹಶ್ರೋತ್ರಂ ॥ ೧೦ ॥ ಮನೋಹೋಚ್ಚಕ್ರಾಮ ತತ್ಸಂವತ್ಸರಂ ಪ್ರೋಷ್ಯಪರ್ಯೇತ್ಯೋವಾಚ ಕಥಮಶಕತರ್ತೇ ಮಜ್ಜೀವಿತುಮಿತಿ ಯಥಾಬಾಲಾ ಅಮನಸಃ ಪ್ರಾಣನ್ತಃ ಪ್ರಾಣೇನ ವದನ್ತೋವಾಚಾ ಪಶ್ಯ

ನ್ತಶ್ಚಕ್ಷುಷಾಶೃಣ್ವನ್ತಶ್ಶ್ರೋತ್ರೇಣೈವಮಿತಿ ಪ್ರವಿವೇಶಹವಾಕ್ ॥ ೧೧ ॥
ಅಥಹ ಪ್ರಾಣ ಉಚ್ಚಿಕ್ರಮಿಷನ್ತ್ಸ ಯಥಾಸುಹಯಃ ಪಡ್ವೀಶಶಙ್ಕೂನ್
ಸಞ್ಖಿದೇದೇವಮಿತರಾನ್ ಪ್ರಾಣಾನ್ ಸಮಖಿದತ್ತಗ್ಂ ಹಾಭಿಸಮೇತ್ಯೋ
ಚುರ್ಭಗವನ್ನೇಧಿತ್ವಂ ನಶ್ಶ್ರೇಷ್ಠೋಽಸಿ ಮೋತ್ಕ್ರಮೀರಿತಿ ॥ ೧೨ ॥ ಅಥ
ಹೈನಂವಾಗುವಾಚಯದಹಂ ವಸಿಷ್ಠಾಸ್ಮಿತ್ವಂ ತದ್ವಸಿಷ್ಠೋಽಸೀತ್ಯಥಹೈನಂ
ಚಕ್ಷುರುವಾಚ ಯದಹಂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಸ್ಮಿತ್ವಂ ತತ್ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಸೀತಿ ॥ ೧೩ ॥
ಅಥಹೈನಗ್ಂ ಶ್ರೋತ್ರಮುವಾಚ ಯದಗ್ಂ ಸಮ್ಪದಸ್ಮಿತ್ವಂ ತತ್ಸಮ್ಪದಸೀತ್ಯ
ಥಹೈನಂ ಮನ ಉವಾಚ ಯದಹಮಾಯತನಮಸ್ಮಿ ತ್ವಂ ತದಾಯತನಮ
ಸೀತಿ ॥ ೧೪ ॥ ನವೈವಾಚೋನಚಕ್ಷೂಗ್ಂಷಿ ನಶ್ರೋತ್ರಾಣಿ ನಮನಾಗ್ಂ
ಸೀತ್ಯಾಚಕ್ಷತೇ ಪ್ರಾಣಾ ಇತ್ಯೇವಾಚಕ್ಷತೇ ಪ್ರಾಣೋಹ್ಯೇವೈತಾನಿಸ
ರ್ವಾಣಿ ಭವತಿ ॥ ೧೫

ಅಥ ದ್ವಿತೀಯಃಖಣ್ಡಃ.

ಸಹೋವಾಚ ಕಿಂಮೇಽನ್ನಂ ಭವಿಷ್ಯತೀತಿ ಯತ್ಕಿಂಚಿದಿದಮಾಶ್ವ
ಭ್ಯ ಆಶಕುನಿಭ್ಯ ಇತಿಹೋಚುಸ್ತದ್ವಾ ಏತದನಸ್ಯಾನ್ನ ಮನೋಹವೈನಾ
ಮಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಂ ನಹವಾ ಏವಂ ವಿದಿಕಿಞ್ಚನಾನನ್ನಂ ಭವತೀತಿ ॥ ೧ ॥ ಸ
ಹೋವಾಚ ಕಿಂಮೇವಾಸೋ ಭವಿಷ್ಯತೀತ್ಯಾಪ ಇತಿ ಹೋಚುಸ್ತಸ್ಮಾ
ದ್ವಾ ಏತದಶಿಷ್ಯನ್ತಃ ಪುರಸ್ತಾಚ್ಚೋಪರಿಷ್ಟಾಚ್ಚಾದ್ಭಿಃ ಪರಿದಧತಿ ಲಮ್ಭು
ಕೋಹವಾಸೋ ಭವತ್ಯನಗ್ನೋಹಭವತಿ ॥ ೨ ॥ ತದ್ಧೈತತ್ಸತ್ಯಕಾಮೋ
ಜಾಬಾಲೋ ಗೋಶ್ರುತಯೇ ವೈಯಾಘ್ರಪದ್ಯಾಯೋಕ್ತ್ವೋವಾಚ
ಯದ್ಯಪ್ಯೇನಚ್ಛುಷ್ಕಾಯ ಸ್ಥಾಣವೇ ಬ್ರೂಯಾಜ್ಜಾಯೇರನ್ನೇವಾಸ್ಮಿ
ಞ್ಛಾಖಾಃ ಪ್ರರೋಹೇಯುಃ ಪಲಾಶಾನೀತಿ ॥ ೩ ॥ ಅಥ ಯದಿಮಹಜ್ಜಿ
ಗಮಿಷೇದ ಮಾವಾಸ್ಯಾಯಾಂ ದೀಕ್ಷಿತ್ವಾ ಪೌರ್ಣಮಾಸ್ಯಾಗ್ಂ ರಾತ್ರೌಸರ್ವೌ
ಷಧಸ್ಯ ಮನ್ಥಂದಧಿಮಧುನೋರುಪಮಥ್ಯ ಜ್ಯೇಷ್ಠಾಯ ಶ್ರೇಷ್ಠಾಯಸ್ವಾ
ಹೇತ್ಯಗ್ನಾ ವಾಜ್ಯಸ್ಯ ಹುತ್ವಾಮನ್ಥೇ ಸಮ್ಪಾತಮವನಯೇತ್ ॥ ೪ ॥ ವಸಿ
ಷ್ಠಾಯ ಸ್ವಾಹೇತ್ಯಗ್ನಾ ವಾಜ್ಯಸ್ಯ ಹುತ್ವಾಮನ್ಥೇ ಸಮ್ಪಾತ ಮವನಯೇ
ತ್ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಯೈ ಸ್ವಾಹೇತ್ಯಗ್ನಾ ವಾಜ್ಯಸ್ಯಹುತ್ವಾಮನ್ಥೇ ಸಮ್ಪಾತಮವನ
ಯೇತ್ಸಮ್ಪದೇಸ್ವಾ ಹೇತ್ಯಗ್ನಾವಾಜ್ಯಸ್ಯ ಹುತ್ವಾಮನ್ಥೇ ಸಮ್ಪಾತಮವನ
ಯೇದಾಯತನಾಯಸ್ವಾಹೇತ್ಯಗ್ನಾ ವಾಜ್ಯಸ್ಯ ಹುತ್ವಾಮನ್ಥೇ ಸಮ್ಪಾತ

ಮವನಯೇತ್ ॥ ೫ ॥ ಅಥ ಪ್ರತಿಸೃಪ್ಯಾಞ್ಜಲೌ ಮನ್ಥಮಾಧಾಯ ಜಪತ್ಯ
ಮೋನಾಮಾಸ್ಯ ಮಾಹಿತೇಸರ್ವಮಿದಗ್ ಸಹಿ ಜ್ಯೇಷ್ಠಃಶ್ರೇಷ್ಠೋರಾಜಾ
ಧಿಪತಿಃ ಸಮಾಜ್ಯೈಷ್ಠ್ಯಗ್ ಶ್ರೈಷ್ಠ್ಯಗ್ ರಾಜ್ಯಮಾಧಿಪತ್ಯಂ ಗಮಯತ್ವ
ಹ ಮೇವೇದಗ್ ಸರ್ವಮಸಾನೀತಿ ॥ ೬ ॥ ಅಥ ಖಲ್ವೇತಯರ್ಚಾ
ಪಚ್ಛ ಆಚಾಮತಿ ತತ್ಸವಿತುರ್ವೃಣೀಮಹ ಇತ್ಯಾಚಾಮತಿ ವಯಂದೇವಸ್ಯ
ಭೋಜನಮಿತ್ಯಾಚಾಮತಿ ಶ್ರೇಷ್ಠಗ್ ಸರ್ವಧಾತಮ ಮಿತ್ಯಾಚಾಮತಿ ತುರಂ
ಭಗಸ್ಯ ಧೀಮಹೀತಿ ಸರ್ವಂಪಿಬತಿ ॥ ೭ ॥ ನಿರ್ಣಿಜ್ಯಕಗ್ ಸಂಚಮಸಂವಾ
ಪಶ್ಚಾದಗ್ನೇಃ ಸಂವಿಶತಿ ಚರ್ಮಣೀವಾಸ್ಥಣ್ಡಿಲೇವಾ ವಾಚಂ ಯಮೋ ಪ್ರ
ಸಾಹಃಸಯದಿಸ್ತ್ರಿಯಂ ಪಶ್ಯೇತ್ಸಮೃದ್ಧಂ ಕರ್ಮೇತಿವಿದ್ಯಾತ್ ॥ ೮ ॥ ತದೇ
ಷಶ್ಲೋಕಃ । ಯದಾಕರ್ಮ ಸು ಕಾಮ್ಯೇಷು ಸ್ತ್ರಿಯಗ್ ಸ್ವಪ್ನೇಷು ಪಶ್ಯ
ತಿ । ಸಮೃದ್ಧಿಂ ತತ್ರ ಜಾನೀಯಾತ್ತಸ್ಮಿನ್ ಸ್ವಪ್ನನಿದರ್ಶನೇ ತಸ್ಮಿನ್ಸ್ವಪ್ನ
ನಿದರ್ಶನೇ ॥ ೯

ಅಥ ತೃತೀಯಃಖಣ್ಡಃ.

ಶ್ವೇತ ಕೇತುರ್ಹಾರುಣೇಯಃ ಪಞ್ಚಾಲಾನಾಗ್ ಸಮಿತಿಮೇಯಾ
ಯ ತಗ್ ಹಪ್ರವಾಹಣೋ ಜೈವಲಿರುವಾಚ ಕುಮಾರಾನುತ್ವಾ ಶಿಷತ್ಪಿತೇ
ತ್ಯನು ಹಿ ಭಗವ ಇತಿ ॥ ೧ ॥ ವೇತ್ಥ ಯದಿತೋಽಧಿಪ್ರಜಾಃಪ್ರಯನ್ತೀತಿ ನ
ಭಗವ ಇತಿ ವೇತ್ಥ ಯಥಾ ಪುನರಾವರ್ತನ್ತಾ೩ ಇತಿ ನ ಭಗವ ಇತಿ ವೇತ್ಥ
ಪಥೋರ್ದೇವಯಾನಸ್ಯ ಪಿತೃಯಾಣಸ್ಯ ಚವ್ಯಾವರ್ತನಾ೩ ಇತಿ ನ ಭಗವ ಇತಿ
॥ ೨ ॥ ವೇತ್ಥಯಥಾ ಸೌ ಲೋಕೋ ನ ಸಮ್ಪೂರ್ಯತಾ೩ ಇತಿ ನ ಭಗವ
ಇತಿ ವೇತ್ಥಯಥಾ ಪಞ್ಚಮ್ಯಾ ಮಾಹುತಾ ವಾಪಃ ಪುರುಷವಚಸೋ ಭವ
ನ್ತೀತಿ ನೈವ ಭಗವ ಇತಿ ॥ ೩ ॥ ಅಥನು ಕಿಮನುಶಿಷ್ಟೋ ವೋಚಥಾ
ಯೋ ಹೀ ಮಾನಿ ನ ವಿದ್ಯಾತ್ಕಥಗ್ ಸೋನುಶಿಷ್ಟೋಬ್ರುವೀತೇತಿ ಸಹಾ
ಯಸ್ತಃ ಪಿತುರರ್ಧಮೇಯಾಯ ತಗ್ ಹೋವಾಚಾನನುಶಿಷ್ಯ ವಾವಕಿಲಮಾ
ಭಗವಾ ನಬ್ರುವೀದನುತ್ವಾಶಿಷಮಿತಿ ॥ ೪ ॥ ಪಞ್ಚಮಾರಾಜನ್ಯ ಬನ್ಧುಃ
ಪ್ರಶ್ನಾನ ಪ್ರಾಕ್ಷೀತ್ತೇಷಾಂ ನೈಕಞ್ಚನಾಶಕಂ ವಿವಕ್ತು ಮಿತಿ ಸಹೋ
ವಾಚ ಯಥಾಮಾತ್ವಂ ತ ದೈತಾನವದೋ ಯಥಾಹ ಮೇಷಾಂನೈಕಞ್ಚ ನ
ವೇದಯದ್ಯಹ ಮಿಮಾನ ವೇದಿಷ್ಯಂ ಕಥಂ ತೇ ನಾವಕ್ಷ್ಯಮಿತಿ ॥ ೫ ॥
ಸಹಗೌತಮೋರಾಜ್ಞೋರ್ಧಮೇ ಯಾಯ ತಸ್ಮೈಹ ಪ್ರಾಪ್ತಾಯಾರ್ಹಾಂಚ

ಕಾರಸಹ ಪ್ರಾತಸ್ಸಭಾಗ ಉದೇಯಾಯತಗ್ ಹೋವಾಚ ಮಾನುಷಸ್ಯ ಭಗವನ್ಗೌತಮ ವಿತ್ತಸ್ಯವರಂ ವೃಣೀಥಾ ಇತಿ ಸಹೋವಾಚ ತವೈವರಾಜ ಮಾನುಷಂ ವಿತ್ತಂ ಯಾ ಮೇವ ಕುಮಾರಸ್ಯಾನ್ತೇ ವಾಚ ಮಭಾಷಥಾಸ್ತಾ ಮೇವ ಮೇ ಬ್ರೂಹೀತಿ ॥ ೬ ॥ ಸಹ ಕೃಚ್ಛ್ರೀ ಬಭೂವ ತಗ್ ಹ ಚಿರಂ ವಸೇತ್ಯಾಜ್ಞಾ ಪಯಾಞ್ಚಕಾರ ತಗ್ ಹೋವಾಚ ಯಥಾಮಾತ್ವಂ ಗೌತ ಮಾವದೋಯಥೇಯಂ ನ ಪ್ರಾಕ್ತ್ವತ್ತಃ ಪುರಾವಿದ್ಯಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನ್ಗಚ್ಛ ತಿ ತಸ್ಮಾದು ಸರ್ವೇಷು ಲೋಕೇಷು ಕ್ಷತ್ರಸ್ಯೈವ ಪ್ರಶಾಸನಮ ಭೂದಿತಿ ತಸ್ಮೈಹೋವಾಚ ॥ ೭ ॥

—ಅಥ ಚತುರ್ಥಃಖಣ್ಡಃ.—

ಅಸೌವಾವಲೋಕೋ ಗೌತಮಾಗ್ನಿಸ್ತಸ್ಯಾದಿತ್ಯ ಏವ ಸಮಿದ್ರಶ್ಮ ಯೋ ಧೂಮೋ ಹರರ್ಚಿಶ್ಚನ್ದ್ರಮಾ ಅಙ್ಗಾರಾನಕ್ಷತ್ರಾಣಿ ವಿಸ್ಫುಲಿಙ್ಗಾಃ ॥೧॥ ತಸ್ಮಿ ನ್ನೇತಸ್ಮಿನ್ನಗ್ನೌ ದೇವಾಶ್ರದ್ಧಾಂ ಜುಹ್ವತಿ ತಸ್ಯಾ ಆಹುತೇಸ್ಸೋ ಮೋರಾಜಾ ಸಮ್ಭವತಿ ॥ ೨ ॥

—ಅಥ ಪಞ್ಚಮಃಖಣ್ಡಃ.—

ಪರ್ಜನ್ಯೋವಾವ ಗೌತಮಾಗ್ನಿಸ್ತಸ್ಯ ವಾಯುರೇವ ಸಮಿದಭ್ರಂ ಧೂಮೋ ವಿದ್ಯುದರ್ಚಿರ ಶನಿರಙ್ಗಾರಾ ಹ್ರಾದುನಯೋ ವಿಸ್ಫುಲಿಙ್ಗಾಃ ॥೧॥ ತಸ್ಮಿನ್ನೇ ತಸ್ಮಿನ್ನಗ್ನೌ ದೇವಾಸ್ಸೋಮಗ್ ರಾಜಾನಂ ಜುಹ್ವತಿ ತಸ್ಯಾ ಆ ಹುತೇರ್ವರ್ಷಗ್ ಸಮ್ಭವತಿ ॥ ೨ ॥

—ಅಥ ಷಷ್ಠಃಖಣ್ಡಃ.—

ಪೃಥಿವೀ ವಾವಗೌತಮಾಗ್ನಿಸ್ತಸ್ಯಾ ಸ್ಸಂವತ್ಸರ ಏವ ಸಮಿದಾಕಾ ಶೋ ಧೂಮೋರಾತ್ರಿರರ್ಚಿರ್ದಿಶೋಙ್ಗಾರಾ ಅವಾನ್ತರದಿಶೋ ವಿಸ್ಫುಲಿಙ್ಗಾಃ ॥ ೧ ॥ ತಸ್ಮಿನ್ನೇ ತಸ್ಮಿನ್ನಗ್ನೌ ದೇವಾವರ್ಷಂ ಜುಹ್ವತಿ ತಸ್ಯಾ ಆಹುತೇರ ನ್ನಗ್ ಸಮ್ಭವತಿ

—ಅಥ ಸಪ್ತಮಃಖಣ್ಡಃ.—

ಪುರುಷೋವಾವ ಗೌತಮಾಗ್ನಿಸ್ತಸ್ಯ ವಾಗೇವ ಸಮಿತ್ಪ್ರಾಣೋ ಧೂ ಮೋಜಿಹ್ವಾರ್ಚಿಶ್ಚಕ್ಷುರಙ್ಗಾರಾ ಶ್ರೋತ್ರಂ ವಿಸ್ಫುಲಿಙ್ಗಾಃ ॥ ೧ ॥ ತಸ್ಮಿ ನ್ನೇ ತಸ್ಮಿನ್ನಗ್ನೌ ದೇವಾ ಅನ್ನಂ ಜುಹ್ವತಿ ತಸ್ಯಾ ಆಹುತೇ ರೇತಸ್ಸಮ್ಭ ವತಿ ॥ ೨ ॥

ಅಥ ಅಷ್ಟಮಃಖಣ್ಡಃ.

ಯೋಷಾ ವಾವ ಗೌತಮಾಗ್ನಿಸ್ತಸ್ಯಾ ಉಪಸ್ಥ ಏವ ಸಮಿದ್ಯದುಪಮನ್ತ್ರಯತೇ ಸ ಧೂಮೋ ಯೋನಿರರ್ಚಿರ್ಯದನ್ತಃ ಕರೋತಿ ತೇಽಙ್ಗಾರಾ ಅಭಿನನ್ದಾ ವಿಸ್ಫುಲಿಙ್ಗಾಃ ॥ ೧ ॥ ತಸ್ಮಿನ್ನೇತಸ್ಮಿನ್ನಗ್ನೌ ದೇವಾ ರೇತೋ ಜುಹ್ವತಿ ತಸ್ಯಾ ಆಹುತೇರ್ಗರ್ಭಸ್ಸಮ್ಭವತಿ ॥ ೨ ॥

ಅಥ ನವಮಃಖಣ್ಡಃ.

ಇತಿ ತು ಪಞ್ಚಮ್ಯಾಮಾಹುತಾವಾಪಃ ಪುರುಷವಚಸೋ ಭವನ್ತೀತಿ ಸ ಉಲ್ಬಾವೃತೋ ಗರ್ಭೋ ದಶ ವಾ ಮಾಸಾನನ್ತಶ್ಶಯಿತ್ವಾ ಯಾವದ್ವಾಥ ಜಾಯತೇ ॥ ೧ ॥ ಸ ಜಾತೋ ಯಾವದಾಯುಷಂ ಜೀವತಿ ತಂ ಪ್ರೇತಂ ದಿಷ್ಟಮಿತೋಽಗ್ನಯ ಏವ ಹರನ್ತಿ ಯತ ಏವೇತೋ ಯತ ಸ್ಸಮ್ಭೂತೋ ಭವತಿ ॥ ೨ ॥

ಅಥ ದಶಮಃಖಣ್ಡಃ.

ತದ್ಯ ಇತ್ಥಂ ವಿದುಃ ಯೇ ಚೇಮೇಽರಣ್ಯೇ ಶ್ರದ್ಧಾ ತಪ ಇತ್ಯುಪಾಸತೇ ತೇಽರ್ಚಿಷಮಭಿಸಮ್ಭವನ್ತ್ಯರ್ಚಿಷೋಽಹರಹ್ನ ಆಪೂರ್ಯಮಾಣಪಕ್ಷಮಾಪೂರ್ಯಮಾಣಪಕ್ಷಾದ್ಯಾನ್ ಷಡುದಙ್ಙೇತಿ ಮಾಸಾಗ್ಂಸ್ತಾನ್ ॥ ೧ ॥ ಮಾಸೇಭ್ಯಸ್ಸಂವತ್ಸರಗ್ಂ ಸಂವತ್ಸರಾದಾದಿತ್ಯಮಾದಿತ್ಯಾಚ್ಚನ್ದ್ರಮಸಂ ಚನ್ದ್ರಮಸೋ ವಿದ್ಯುತಂ ತತ್ಪುರುಷೋಽಮಾನವಸ್ಸ ಏನಾನ್ಬ್ರಹ್ಮ ಗಮಯತ್ಯೇಷ ದೇವಯಾನಃ ಪನ್ಥಾ ಇತಿ ॥ ೨ ॥ ಅಥ ಯ ಇಮೇ ಗ್ರಾಮ ಇಷ್ಟಾಪೂರ್ತೇ ದತ್ತಮಿತ್ಯುಪಾಸತೇ ತೇ ಧೂಮಮಭಿಸಮ್ಭವನ್ತಿ ಧೂಮಾದ್ರಾತ್ರಿಗ್ಂ ರಾತ್ರೇರಪರಪಕ್ಷಮಪರಪಕ್ಷಾದ್ಯಾನ್ ಷಡ್ದಕ್ಷಿಣೈತಿ ಮಾಸಾಗ್ಂಸ್ತಾನ್ನೈತೇ ಸಂವತ್ಸರಮಭಿಪ್ರಾಪ್ನುವನ್ತಿ ॥ ೩ ॥ ಮಾಸೇಭ್ಯಃ ಪಿತೃಲೋಕಂ ಪಿತೃಲೋಕಾದಾಕಾಶಮಾಕಾಶಾಚ್ಚನ್ದ್ರಮಸಮೇಷ ಸೋಮೋ ರಾಜಾ ತದ್ದೇವಾನಾಮನ್ನಂ ತಂ ದೇವಾ ಭಕ್ಷಯನ್ತಿ ॥ ೪ ॥ ತಸ್ಮಿನ್ಯಾವತ್ಸಮ್ಪಾತಮುಷಿತ್ವಾಥೈತಮೇವಾಧ್ವಾನಂ ಪುನರ್ನಿವರ್ತನ್ತೇ ಯಥೇತಮಾಕಾಶಮಾಕಾಶಾದ್ವಾಯುಂ ವಾಯುರ್ಭೂತ್ವಾ ಧೂಮೋ ಭವತಿ ಧೂಮೋ ಭೂತ್ವಾಭ್ರಂ ಭವತಿ ॥ ೫ ॥ ಅಭ್ರಂ ಭೂತ್ವಾ ಮೇಘೋ ಭವತಿ ಮೇಘೋ ಭೂತ್ವಾ ಪ್ರವರ್ಷತಿ ತ ಇಹ ವ್ರೀಹಿಯವಾ ಓಷಧಿವನಸ್ಪತಯಸ್ತಿಲಮಾಷಾ ಇತಿ ಜಾಯನ್ತೇಽತೋ ವೈ ಖಲು ದುರ್ನಿಷ್ಪ್ರಪತರಂ ಯೋ ಯೋ ಹ್ಯನ್ನಮತ್ತಿ

ಯೋ ರೇತಸ್ಸಿಂಚತಿ ತದ್ಭೂಯ ಏವ ಭವತಿ ॥ ೬ ॥ ತದ್ಯ ಇಹ ರಮಣೀ
ಯ ಚರಣಾ ಅಭ್ಯಾಶೋಹಯತ್ತೇ ರಮಣೀಯಾಂ ಯೋನಿಮಾಪದ್ಯೇ
ರನ್ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಯೋನಿಂ ವಾ ಕ್ಷತ್ರಿಯಯೋನಿಂ ವಾ ವೈಶ್ಯಯೋನಿಂ ವಾ
ಥ ಯ ಇಹ ಕಪೂಯಚರಣಾ ಅಭ್ಯಾಶೋಹ ಯತ್ತೇ ಕಪೂಯಾಂ ಯೋ
ನಿಮಾಪದ್ಯೇರನ್ ಶ್ವಯೋನಿಂ ವಾ ಸೂಕರಯೋನಿಂ ವಾ ಚಣ್ಡಾಲಯೋ
ನಿಂ ವಾ ॥ ೭ ॥ ಅಥೈತಯೋಃ ಪಥೋರ್ನ ಕತರೇಣ ಚ ತಾನೀಮಾನಿ
ಕ್ಷುದ್ರಾಣ್ಯ ಸಕೃದಾವರ್ತೀನಿ ಭೂತಾನಿ ಭವನ್ತಿ ಜಾಯಸ್ವ ಮ್ರಿಯಸ್ವೇ
ತ್ಯೇತ ತ್ತೃತೀಯಗ್ ಸ್ಥಾನಂ ತೇನಾ ಸೌ ಲೋಕೋ ನ ಸಂಪೂರ್ಯತೇ ತಸ್ಮಾ
ಜ್ಜುಗುಪ್ಸೇತ ತದೇಷಶ್ಲೋಕಃ ॥ ೮ ॥ ಸ್ತೇನೋಹಿರಣ್ಯಸ್ಯ ಸುರಾಂ ಪಿಬ
ಗ್ಶ್ಚ ಗುರೋಸ್ತಲ್ಪಮಾವಸನ್ ಬ್ರಹ್ಮಹಾಚ । ಏತೇಪತನ್ತಿ ಚತ್ವಾರಃ
ಪಂಚಮಶ್ಚಾಚರಗ್ ಸ್ತೈರಿತಿ ॥ ೯ ॥ ಅಥಹ ಯ ಏತಾನೇವಂ ಪಂಚಾ
ಗ್ನೀನ್ ವೇದ ನ ಸಹತ್ತೈರಥಾಚರನ್ ಪಾಪ್ಮನಾಲಿಪ್ಯತೇ ಶುದ್ಧಃ ಪೂತಃ
ಪುಣ್ಯಲೋಕೋ ಭವತಿ ಯಏವಂವೇದ ಯಏವಂ ವೇದ ॥ ೧೦ ॥

ಅಥ ಏಕಾದಶಃಖಣ್ಡಃ.

ಪ್ರಾಚೀನಶಾಲ ಔಪಮನ್ಯವಃ ಸತ್ಯಯಜ್ಞಃ ಪೌಲುಷಿರಿನ್ದ್ರದ್ಯು
ಮ್ನೋಭಾಲ್ಲವೇಯೋಜನ ಶ್ಶಾರ್ಕರಾಕ್ಷ್ಯೋ ಬುಡಿಲ ಆಶ್ವತರಾಶ್ವಿಸ್ತೇ
ಹೈತೇಮಹಾಶಾಲಾ ಮಹಾಶ್ರೋತ್ರಿಯಾ ಸ್ಸಮೇತ್ಯಮೀಮಾಗ್‌ಸಾಂಚ
ಕ್ರುಃ ಕೋನ ಆತ್ಮಾ ಕಿಂ ಬ್ರಹ್ಮೇತಿ ॥ ೧ ॥ ತೇಹಸಮ್ಪಾದಯಾಂ ಚ
ಕ್ರುರುದ್ದಾಲಕೋ ವೈ ಭಗವನ್ತೋ ಯ ಮಾರುಣಿಸ್ಸಂಪ್ರತೀಮಮಾ
ತ್ಮಾನಂ ವೈಶ್ವಾನರಮಧ್ಯೇತಿತಗ್ ಹನ್ತಾಭ್ಯಾಗಚ್ಛಾಮೇತಿ ತಗ್ ಹಾಭ್ಯಾ
ಜಗ್ಮುಃ ॥ ೨ ॥ ಸಹ ಸಮ್ಪಾದಯಾಂ ಚಕಾರ ಪ್ರಕ್ಷ್ಯನ್ತಿಮಾ ಮಿಮೇ ಮ
ಹಾಶಾಲಾ ಮಹಾಶ್ರೋತ್ರಿಯಾ ಸ್ತೇಭ್ಯೋ ನ ಸರ್ವಮಿವ ಪ್ರತಿಪತ್ಸ್ಯೇಹ
ನ್ತಾಹ ಮನ್ಯಮಭ್ಯನುಶಾಸಾನೀತಿ ॥ ೩ ॥ ತಾನ್ ಹೋವಾಚಾಶ್ವಪತಿ ರ್ವೈ
ಭಗವನ್ತೋಯಂ ಕೈಕೇಯಸ್ಸಮ್ಪ್ರತೀ ಮಮಾತ್ಮಾನಂ ವೈಶ್ವಾನರಮಧ್ಯೇ
ತಿತಗ್‌ಹನ್ತಾಭ್ಯಾಗಚ್ಛಾಮೇತಿತಗ್ ಹಾಭ್ಯಾಜಗ್ಮುಃ ॥ ೪ ॥ ತೇಭ್ಯೋ
ಹಪ್ರಾಪ್ತೇಭ್ಯಃ ಪೃಥಗರ್ಹಾಣಿ ಕಾರಯಾಂ ಚಕಾರ ಸಹ ಪ್ರಾತಸ್ಸಂಜಿಹಾ
ನ ಉವಾಚ ನಮೇಸ್ತೇನೋ ಜನಪದೇ ನಕದರ್ಯೋ ನ ಮದ್ಯಪೋ ನಾನಾ

ಹಿತಾಗ್ನಿರ್ನಾವಿದ್ವಾನ್ನಸ್ವೈರೀಸ್ವೈರಿಣೀ ಕುತೋ ಯಕ್ಷ್ಯಮಾಣೋ ವೈ ಭಗವನ್ತೋಹಮಸ್ಮಿ ಯಾವದೇ ಕೈಕಸ್ಮಾ ಋತ್ವಿಜೇಧನಂ ದಾಸ್ಯಾಮಿ ತಾವದ್ಭಗವದ್ಭ್ಯೋ ದಾಸ್ಯಾಮಿ ವಸನ್ತು ಭಗವನ್ತ ಇತಿ ॥ ೫ ॥ ತೇಹೋ ಚುರ್ಯೇ ನ ಹೈವಾರ್ಥೇನ ಪುರುಷಶ್ಚರೇತ್ತಗ್ ಹೈವವದೇ ದಾತ್ಮಾನಮೇವೇ ಮಂವೈಶ್ವಾನರಗ್ ಸಂಪ್ರತ್ಯಧ್ಯೇಷಿ ತಮೇವ ನೋ ಬ್ರೂಹೀತಿ ॥ ೬ ॥ ತಾನ್ಹೋವಾಚ ಪ್ರಾತರ್ವಃ ಪ್ರತಿವಕ್ತಾಸ್ಮೀತಿ ತೇಹ ಸಮಿತ್ಪಾಣಯಃ ಪೂರ್ವಾಹ್ಣೇ ಪ್ರತಿಚಕ್ರಮಿರೇ ತಾನ್ ಹಾನುಪನೀಯೈ ವೈತದುವಾಚ ॥೭॥

— ಅಥ ದ್ವಾದಶಃಖಣ್ಡಃ. —

ಔಪಮನ್ಯವ ಕಂತ್ವ ಮಾತ್ಮಾನ ಮುಪಾಸ್ಸ ಇತಿ ದಿವಮೇವ ಭಗ ವೋ ರಾಜನ್ನಿತಿಹೋವಾಚೈಷ ವೈ ಸುತೇಜಾ ಆತ್ಮಾ ವೈಶ್ವಾನರೋಯಂ ತ್ವ ಮಾತ್ಮಾನ ಮುಪಾಸ್ಸೇತಸ್ಮಾತ್ತವಸುತಂ ಪ್ರಸುತಮಾಸುತಂ ಕುಲೇದೃ ಶ್ಯತೇ ॥ ೧ ॥ ಅತ್ಸ್ಯನ್ನಂ ಪಶ್ಯಸಿ ಪ್ರಿಯ ಮತ್ತ್ಯನ್ನಂ ಪಶ್ಯತಿಪ್ರಿಯಂ ಭವತ್ಯಸ್ಯ ಬ್ರಹ್ಮವರ್ಚಸಂ ಕುಲೇಯ ಏತಮೇವ ಮಾತ್ಮಾನಂ ವೈಶ್ವಾನರ ಮುಪಾಸ್ತೇ ಮೂರ್ಧಾತ್ವೇಷ ಆತ್ಮನ ಇತಿಹೋವಾಚ ಮೂರ್ಧಾತೇ ವ್ಯಪ ತಿಷ್ಯದ್ಯನ್ಮಾಂ ನಾಗಮಿಷ್ಯ ಇತಿ ॥ ೨ ॥

— ಅಥ ತ್ರಯೋದಶಃಖಣ್ಡಃ. —

ಅಥಹೋವಾಚ ಸತ್ಯಯಜ್ಞಂ ಪೌಲುಷಿಂ ಪ್ರಾಚೀನಯೋಗ್ಯ ಕಂ ತ್ವಮಾತ್ಮಾನಮುಪಾಸ್ಸ ಇತ್ಯಾದಿತ್ಯಮೇವ ಭಗವೋರಾಜನ್ನಿತಿ ಹೋವಾ ಚೈಷವೈ ವಿಶ್ವರೂಪ ಆತ್ಮಾವೈಶ್ವಾನರೋಯಂ ತ್ವಮಾತ್ಮಾನಮುಪಾಸ್ಸೇ ತಸ್ಮಾತ್ತವ ಬಹು ವಿಶ್ವರೂಪಂ ಕುಲೇದೃಶ್ಯತೇ ॥ ೧ ॥ ಪ್ರವೃತ್ತೋಶ್ವತ ರೀರಥೋ ದಾಸೀನಿಷ್ಕೋತ್ಸ್ಯನ್ನಂ ಪಶ್ಯಸಿ ಪ್ರಿಯಮತ್ತ್ಯನ್ನಂ ಪಶ್ಯತಿ ಪ್ರಿಯಂ ಭವತ್ಯಸ್ಯ ಬ್ರಹ್ಮವರ್ಚಸಂಕುಲೇ ಯಏತಮೇವಮಾತ್ಮಾನಂ ವೈ ಶ್ವಾನರಮುಪಾಸ್ತೇ ಚಕ್ಷುಷ್ಟ್ವೇ ತದಾತ್ಮನ ಇತಿ ಹೋವಾಚಾನ್ಧೋಭ ವಿಷ್ಯದ್ಯನ್ಮಾಂ ನಾಗಮಿಷ್ಯ ಇತಿ ॥ ೨ ॥

— ಅಥ ಚತುರ್ದಶಃಖಣ್ಡಃ. —

ಅಥಹೋವಾಚೇನ್ದ್ರದ್ಯುಮ್ನಂ ಭಾಲ್ಲವೇಯಂ ವೈಯಾಘ್ರಪದ್ಯ

ಕಂತ್ವ ಮಾತ್ಮಾನ ಮುಪಾಸ್ಸ ಇತಿ ವಾಯುಮೇವ ಭಗವೋ ರಾಜನ್ನಿತಿ ಹೋವಾಚೈಷವೈ * ಪೃಥಗ್ವರ್ತ್ಮಾತ್ಮಾ ವೈಶ್ವಾನರೋಯಂ ತ್ವ ಮಾತ್ಮಾನಮುಪಾಸ್ಸೇ ತಸ್ಮಾತ್ತ್ವಾಂ ಪೃಥಗ್ಬಲಯ ಆಯಯನ್ತಿ ಪೃಥಗ್ರಥಶ್ರೇಣಯೋನುಯನ್ತಿ ॥ ೧ ॥ ಅತ್ಸ್ಯನ್ನಂ ಪಶ್ಯಸಿ ಪ್ರಿಯಮತ್ತ್ಯನ್ನಂ ಪಶ್ಯತಿ ಪ್ರಿಯಂ ಭವತ್ಯಸ್ಯ ಬ್ರಹ್ಮವರ್ಚಸಂಕುಲೇ ಯಏತಮೇವಾತ್ಮಾನಂ ವೈಶ್ವಾನರಮುಪಾಸ್ತೇ ಪ್ರಾಣಸ್ತ್ವೇಷ ಆತ್ಮನ ಇತಿಹೋವಾಚ ಪ್ರಾಣಸ್ತ ಉದಕ್ರಮಿಷ್ಯದ್ಯನ್ಮಾಂ ನಾಗಮಿಷ್ಯ ಇತಿ ॥ ೨ ॥

ಅಥ ಪಞ್ಚದಶಃಖಣ್ಡಃ.

ಅಥಹೋವಾಚ ಜನಗ್ ಶಾರ್ಕರಾಕ್ಷ್ಯಂ ಶಾರ್ಕರಾಕ್ಷ್ಯಕಂತ್ವಮಾತ್ಮಾನ ಮುಪಾಸ್ಸ ಇತ್ಯಾಕಾಶಮೇವ ಭಗವೋ ರಾಜನ್ನಿತಿಹೋವಾಚೈಷವೈ ಬಹುಲ ಆತ್ಮಾವೈಶ್ವಾನರೋಯಂ ತ್ವ ಮಾತ್ಮಾನ ಮುಪಾಸ್ಸೇ ತಸ್ಮಾತ್ತ್ವಂ ಬಹುಳೋಸಿ ಪ್ರಜಯಾಚಧನೇನಚ ॥ ೧ ॥ ಅತ್ಸ್ಯನ್ನಂ ಪಶ್ಯಸಿಪ್ರಿಯಮತ್ತ್ಯನ್ನಂ ಪಶ್ಯತಿ ಪ್ರಿಯಂ ಭವತ್ಯಸ್ಯ ಬ್ರಹ್ಮವರ್ಚಸಂಕುಲೆ ಯಏತಮೇವಮಾತ್ಮಾನಂ ವೈಶ್ವಾನರಮುಪಾಸ್ತೇ ಸನ್ದೇಹಸ್ತ್ವೇಷ ಆತ್ಮನ ಇತಿ ಹೋವಾಚ ಸನ್ದೇಹಸ್ತೇವ್ಯ ಶೀರ್ಯದ್ಯನ್ಮಾಂ ನಾಗಮಿಷ್ಯ ಇತಿ ॥ ೨ ॥

ಅಥ ಷೋಡಶಃಖಣ್ಡಃ.

ಅಥಹೋವಾಚ ಬುಡಿಲಮಾಶ್ವತರಾಶ್ವಿಂ ವೈಯಾಘ್ರಪದ್ಯ ಕಂತ್ವಮಾತ್ಮಾನ ಮುಪಾಸ್ಸ ಇತ್ಯಪ ಏವ ಭಗವೋ ರಾಜನ್ನಿತಿ ಹೋವಾಚೈಷವೈರಯಿರಾತ್ಮಾ ವೈಶ್ವಾನರೋಯಂ ತ್ವಮಾತ್ಮಾನ ಮುಪಾಸ್ಸೇ ತಸ್ಮಾತ್ತ್ವಗ್ ರಯಿಮಾನ್ ಪುಷ್ಟಿಮಾನಸಿ ॥ ೧ ॥ ಅತ್ಸ್ಯನ್ನಂ ಪಶ್ಯಸಿ ಪ್ರಿಯಮತ್ತ್ಯನ್ನಂ ಪಶ್ಯತಿ ಪ್ರಿಯಂ ಭವತ್ಯಸ್ಯ ಬ್ರಹ್ಮವರ್ಚಸಂಕುಲೇ ಯಏತಮೇವಮಾತ್ಮಾನಂ ವೈಶ್ವಾನರ ಮುಪಾಸ್ತೇ ವಸ್ತಿಸ್ತ್ವೇಷ ಆತ್ಮನ ಇತಿಹೋವಾಚ ವಸ್ತಿಸ್ತೇವ್ಯಭೇತ್ಸ್ಯದ್ಯನ್ಮಾಂ ನಾಗಮಿಷ್ಯ ಇತಿ ॥ ೨ ॥

ಅಥ ಸಪ್ತದಶಃಖಣ್ಡಃ.

ಅಥಹೋವಾಚೋದ್ದಾಲಕ ಮಾರುಣಿಂ ಗೌತಮ ಕಂತ್ವಮಾತ್ಮಾನ

* ಪೃಥಗ್ವರ್ತ್ಮಾವೈಶ್ವಾನರ ಇತಿ ರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯಪಾಠಃ.

ಮುಪಾಸ್ಸ ಇತಿ ಪೃಥಿವೀ ಮೇವ ಭಗವೋ ರಾಜನ್ನಿತಿ ಹೋವಾಚೈಷ ವೈ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾತ್ಮಾ ವೈಶ್ವಾನರೋಯಂ ತ್ವಮಾತ್ಮಾನಮುಪಾಸ್ಸೇ ತಸ್ಮಾತ್ತ್ವಂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತೋಸಿ ಪ್ರಜಯಾಚ ಪಶುಭಿಶ್ಚ ॥ ೧ ॥ ಅತ್ಸ್ಯನ್ನಂ ಪಶ್ಯಸಿ ಪ್ರಿಯಮತ್ತ್ಯನ್ನಂ ಪಶ್ಯತಿ ಪ್ರಿಯಂ ಭವತ್ಯಸ್ಯ ಬ್ರಹ್ಮವರ್ಚ್ಚಸಂಕುಲೇ ಯಏತಮೇವಾತ್ಮಾನಂ ವೈಶ್ವಾನರಮುಪಾಸ್ತೇ ಪಾದೌತ್ವೇತಾವಾತ್ಮನ ಇತಿಹೋವಾಚ ಪಾದೌತೇವ್ಯಮ್ಲಾಸ್ಯೇತಾಂ ಯನ್ಮಾಂ ನಾಗಮಿಷ್ಯ ಇತಿ॥

—ಅಥ ಅಷ್ಟಾದಶಃಖಣ್ಡಃ.—

ತಾನ್ಹೋವಾಚೈ ತೇ ವೈ ಖಲುಯೂಯಂ ಪೃಥಗಿವೇಮಮಾತ್ಮಾನಂ ವೈಶ್ವಾನರಂ ವಿದ್ವಾಗ್ ಸೋನ್ನಮತ್ಥ ಯಸ್ತ್ವೇತಮೇವಂ ಪ್ರಾದೇಶಮಾತ್ರಮಭಿ ವಿಮಾನಮಾತ್ಮಾನಂ ವೈಶ್ವಾನರಮುಪಾಸ್ತೇ ಸ ಸರ್ವೇಷು ಲೋಕೇಷು ಸರ್ವೇಷು ಭೂತೇಷು ಸರ್ವೇಷ್ವಾತ್ಮಸ್ವನ್ನಮತ್ತಿ ॥ ೧ ॥ * ತಸ್ಯಹವಾ ಏತಸ್ಯಾತ್ಮನೋ ವೈಶ್ವಾನರಸ್ಯ ಮೂರ್ದ್ಧೈವ ಸು ತೇಜಾಶ್ಚಕ್ಷುರ್ವಿಶ್ವರೂಪಃ ಪ್ರಾಣಃ ಪೃಥಗ್ವರ್ತ್ಮಾತ್ಮಾ ಸನ್ದೇಹೋ ಬಹುಳೋವಸ್ತಿರೇವರಯಿಃ ಪೃಥಿವ್ಯೇವಪಾದಾ ಉರಏವ ವೇದಿರ್ಲೋಮಾನಿ ಬರ್ಹಿರ್ಹೃದಯಂಗಾರ್ಹ ಪತ್ಯೋ ಮನೋನ್ವಾಹಾರ್ಯ ಪಚನ ಆಸ್ಯಮಾಹವನೀಯಃ ॥

—ಅಥ ಏಕೋನವಿಂಶಃಖಣ್ಡಃ.—

ತದ್ಯದ್ಭಕ್ತಂ ಪ್ರಥಮ ಮಾಗಚ್ಛೇತ್ತದ್ಧೋಮೀಯಗ್ ಸಯಾಂ ಪ್ರಥಮಮಾಹುತಿಂ ಜುಹುಯಾತ್ತಾಂ ಜುಹುಯಾತ್ ಪ್ರಾಣಾಯ ಸ್ವಾಹೇತಿ ಪ್ರಾಣಸ್ತೃಪ್ಯತಿ ॥ ೧ ॥ ಪ್ರಾಣೇತೃಪ್ಯತಿ ಚಕ್ಷುಸ್ತೃಪ್ಯತಿ ಚಕ್ಷುಷಿ ತೃಪ್ಯತ್ಯಾದಿ ತ್ಯಸ್ತೃಪ್ಯತ್ಯಾದಿ ತ್ಯೇ ತೃಪ್ಯತಿ ದ್ಯೌಸ್ತೃಪ್ಯತಿದಿವಿ ತೃಪ್ಯನ್ತ್ಯಾಂ ಯತ್ಕಿಂಚ ದ್ಯೌಶ್ಚಾದಿತ್ಯಶ್ಚಾಧಿ ತಿಷ್ಠತಸ್ತತ್ತೃಪ್ಯತಿ ತಸ್ಯಾನು ತೃಪ್ತಿಂ ತೃಪ್ಯತಿ ಪ್ರಜಯಾ ಪಶುಭಿರನ್ನಾದ್ಯೇನ ತೇಜಸಾ ಬ್ರಹ್ಮವರ್ಚ್ಚಸೇನೇತಿ ॥೨॥

—ಅಥ ವಿಂಶಃಖಣ್ಡಃ.—

ಅಥ ಯಾಂ ದ್ವಿತೀಯಾಂ ಜುಹುಯಾತ್ತಾಂ ಜುಹುಯಾದ್ವ್ಯಾನಾಯ

* ಪೃಥಗ್ವರ್ತ್ಮಾಸನ್ದೇಹ ಇತಿ ರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯ ಪಾಠಃ.

ಸ್ವಾಹೇತಿವ್ಯಾನ ಸ್ತೃಪ್ಯತಿ ॥ ೧ ॥ ವ್ಯಾನೇತೃಪ್ಯತಿ ಶ್ರೋತ್ರಂ ತೃಪ್ಯತಿ ಶ್ರೋತ್ರೇ ತೃಪ್ಯತಿ ಚನ್ದ್ರಮಾಸ್ತೃಪ್ಯತಿ ಚನ್ದ್ರಮಸಿ ತೃಪ್ಯತಿ ದಿಶ ಸ್ತೃಪ್ಯನ್ತಿ ದಿಕ್ಷುತೃಪ್ಯನ್ತೀಷು ಯತ್ಕಿಂಚ ದಿಶಶ್ಚನ್ದ್ರಮಾಶ್ಚಾಧಿತಿಷ್ಠನ್ತಿ ತತ್ತೃಪ್ಯತಿ ತಸ್ಯಾನುತೃಪ್ತಿಂ ತೃಪ್ಯತಿ ಪ್ರಜಯಾ ಪಶುಭಿರನ್ನಾದ್ಯೇನ ತೇಜಸಾ ಬ್ರಹ್ಮವರ್ಚಸೇನೇತಿ ॥ ೨ ॥

ಅಥ ಏಕವಿಂಶಃಖಣ್ಡಃ.

ಅಥಯಾಂ ತೃತೀಯಾಂ ಜುಹುಯಾತ್ತಾಂ ಜುಹುಯಾ ದಪಾನಾಯ ಸ್ವಾಹೇತ್ಯ ಪಾನಸ್ತೃಪ್ಯತಿ ॥ ೧ ॥ ಅಪಾನೇ ತೃಪ್ಯತಿ ವಾಕ್ತೃಪ್ಯತಿ ವಾಚಿತೃಪ್ಯನ್ತ್ಯಾ ಮಗ್ನಿಸ್ತೃಪ್ಯತ್ಯಗ್ನೌ ತೃಪ್ಯತಿ ಪೃಥಿವೀತೃಪ್ಯತಿ ಪೃಥವ್ಯಾಂ ತೃಪ್ಯನ್ತ್ಯಾಂ ಯತ್ಕಿಂಚ ಪೃಥಿವೀಚಾಗ್ನಿಶ್ಚಾಧಿತಿಷ್ಠತಸ್ತತ್ತೃಪ್ಯತಿ ತಸ್ಯಾನುತೃಪ್ತಿಂ ತೃಪ್ಯತಿ ಪ್ರಜಯಾಪಶುಭಿರನ್ನಾದ್ಯೇನ ತೇಜಸಾ ಬ್ರಹ್ಮವರ್ಚಸೇನೇತಿ ॥ ೨ ॥

ಅಥ ದ್ವಾವಿಂಶಃಖಣ್ಡಃ.

ಅಥಯಾಂ ಚತುರ್ಥೀಂ ಜುಹುಯಾ ತ್ತಾಂ ಜುಹುಯಾತ್ಸಮಾನಾಯ ಸ್ವಾಹೇತಿ ಸಮಾನಸ್ತೃಪ್ಯತಿ ॥ ೧ ॥ ಸಮಾನೇ ತೃಪ್ಯತಿ ಮನಸ್ತೃಪ್ಯತಿ ಮನಸಿ ತೃಪ್ಯತಿ ಪರ್ಜನ್ಯಸ್ತೃಪ್ಯತಿ ಪರ್ಜನ್ಯೇ ತೃಪ್ಯತಿ ವಿದ್ಯುತ್ತೃಪ್ಯತಿ ವಿದ್ಯುತಿ ತೃಪ್ಯನ್ತ್ಯಾಂ ಯತ್ಕಿಂಚ ವಿದ್ಯುಚ್ಚ ಪರ್ಜನ್ಯಶ್ಚಾಧಿ ತಿಷ್ಠತಸ್ತತ್ತೃಪ್ಯತಿ ತಸ್ಯಾನುತೃಪ್ತಿಂ ತೃಪ್ಯತಿ ಪ್ರಜಯಾ ಪಶುಭಿರನ್ನಾದ್ಯೇನ ತೇಜಸಾ ಬ್ರಹ್ಮವರ್ಚಸೇನೇತಿ ೨

ಅಥ ತ್ರಯೋವಿಂಶಃಖಣ್ಡಃ.

ಅಥ ಯಾಂ ಪಂಚಮೀಂ ಜುಹುಯಾತ್ತಾಂ ಜುಹುಯಾದುದಾನಾಯ ಸ್ವಾಹೇತ್ಯು ದಾನಸ್ತೃಪ್ಯತಿ ॥ ೧ ॥ ಉದಾನೇ ತೃಪ್ಯತಿ ವಾಯುಸ್ತೃಪ್ಯತಿ ವಾಯೌತೃಪ್ಯತ್ಯಾಕಾಶ ಸ್ತೃಪ್ಯತ್ಯಾಕಾಶೇ ತೃಪ್ಯತಿ ಯತ್ಕಿಂಚ ವಾಯುಶ್ಚಾಕಾಶಶ್ಚಾಧಿ ತಿಷ್ಠತಸ್ತತ್ತೃಪ್ಯ ತಿತಸ್ಯಾನು ತೃಪ್ತಿಂ ತೃಪ್ಯತಿ ಪ್ರಜಯಾಪಶುಭಿರನ್ನಾದ್ಯೇನ ತೇಜಸಾ ಬ್ರಹ್ಮವರ್ಚಸೇನೇತಿ ॥ ೨ ॥

ಅಥ ಚತುರ್ವಿಂಶಃಖಣ್ಡಃ.

ಸಯಇದಮವಿದ್ವಾನಗ್ನಿಹೋತ್ರಂಜುಹೋತಿಯಥಾಙ್ಗಾರಾನಪೋ
ಹ್ಯ ಭಸ್ಮನಿಜುಹುಯಾತ್ತಾದೃಕ್ತತ್ಸ್ಯಾತ್ ॥ ೧ ॥ ಅಥಯಏತದೇವಂವಿ
ದ್ವಾನಗ್ನಿಹೋತ್ರಂಜುಹೋತಿತಸ್ಯ ಸರ್ವೇಷುಲೋಕೇಷು ಸರ್ವೇಷುಭೂ
ತೇಷು ಸರ್ವೇಷ್ವಾತ್ಮಸುಹುತಂಭವತಿ ॥ ೨॥ ತದ್ಯಥೇಷೀಕತೂಲಮಗ್ನೌ
ಪ್ರೋತಂಪ್ರದೂಯೇತೈವಗ್ ಹಾಸ್ಯಸರ್ವೇಪಾಪ್ಮಾನಃ ಪ್ರದೂಯನ್ತೇಯ
ಏತದೇವಂವಿದ್ವಾನಗ್ನಿಹೋತ್ರಂಜುಹೋತಿ ॥೩॥ ತಸ್ಮಾದುಹೈವಂ ವಿದ್ಯ
ದ್ಯಪಿಚಣ್ಡಾಲಾಯೋಚ್ಛಿಷ್ಟಂ ಪ್ರಯಚ್ಛೇದಾತ್ಮನಿಹೈವಾಸ್ಯ ತದ್ವೈಶ್ವಾ
ನರೇ ಹುತಗ್ ಸ್ಯಾದಿತಿತದೇಷಶ್ಲೋಕಃ ॥ ೪ ॥ ಯಥೇಹಕ್ಷುಧಿತಾಬಾಲಾ
ಮಾತರಂಪರ್ಯುಪಾಸತೇ । ಏವಗ್ ಸರ್ವಾಣಿ ಭೂತಾನ್ಯಗ್ನಿಹೋತ್ರಮುಪಾ
ಸತ ಇತ್ಯಗ್ನಿಹೋತ್ರಮುಪಾಸತಇತಿ ॥೫॥

ಇತಿ ಛಾನ್ದೋಗ್ಯೋಪನಿಷದಿ- ಪಞ್ಚಮಃ ಪ್ರಪಾಠಕಸ್ಸಮಾಪ್ತಃ.
ಹರಿಃ ಓಂ ತತ್ಸತ್.

ಶ್ರೀ ಗುರುಭ್ಯೋನಮಃ.

ಛಾನ್ದೋಗ್ಯೋಪನಿಷತ್-ಷಷ್ಠಃಪ್ರಪಾಠಕಃ.

ಅಥ ಪ್ರಥಮಃಖಣ್ಡಃ

ಹರಿಃ ಓಂ॥ಶ್ವೇತಕೇತುರ್ಹಾರುಣೇಯ ಆಸ ತಗ್ ಹ ಪಿತೋವಾಚ
ಶ್ವೇತಕೇತೋ ವಸ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಂ ನವೈ ಸೋಮ್ಯಾಸ್ಮತ್ಕುಲೀನೋ ನ
ನೂಚ್ಯಬ್ರಹ್ಮಬನ್ಧುರಿವ ಭವತೀತಿ ॥೧॥ ಸಹದ್ವಾದಶವರ್ಷ ಉಪೇತ್ಯ
ಚತುರ್ವಿಗ್ ಶತಿವರ್ಷಃ ಸರ್ವಾನ್ವೇದಾನಧೀತ್ಯ ಮಹಾಮನಾಅನೂಚಾನ
ಮಾನೀ ಸ್ತಬ್ಧ ಏಯಾಯ ತಗ್ ಹಪಿತೋವಾಚ ॥೨॥ ಶ್ವೇತಕೇತೋಯ
ನ್ನುಸೋಮ್ಯೇದಂ ಮಹಾಮನಾ ಅನೂಚಾನಮಾನೀ ಸ್ತಬ್ಧೋಽಸ್ಯುತ
ತಮಾದೇಶ ಮಪ್ರಾಕ್ಷ್ಯೋ ಯೇನಾಶ್ರುತಗ್ ಶ್ರುತಂಭವತ್ಯಮತಂ
ಮತ ಮವಿಜ್ಞಾತಂ ವಿಜ್ಞಾತಮಿತಿ ಕಥಂನು ಭಗವಸ್ಸ ಆದೇಶೋಭವತೀತಿ
॥೩॥ ಯಥಾಸೋಮ್ಯೈಕೇನಮೃತ್ಪಿಣ್ಡೇನ ಸರ್ವಂ ಮೃಣ್ಮಯಂ ವಿಜ್ಞಾ

ತಂಸ್ಯಾದ್ವಾಚಾರಮ್ಭಣಂ ವಿಕಾರೋನಾಮಧೇಯಂ ಮೃತ್ತಿಕೇತ್ಯೇವ ಸತ್ಯಂ ॥೪॥ ಯಥಾಸೋಮ್ಯೈಕೇನಲೋಹಮಣಿನಾ ಸರ್ವಂ ಲೋಹಮಯಂ ವಿಜ್ಞಾತಗ್ಂ ಸ್ಯಾದ್ವಾಚಾರಮ್ಭಣಂ ವಿಕಾರೋ ನಾಮಧೇಯಂ ಲೋಹಮಿತ್ಯೇವ ಸತ್ಯಂ ॥೫॥ ಯಥಾಸೋಮ್ಯೈಕೇನನಖನಿಕೃನ್ತನೇನ ಸರ್ವಂ ಕಾರ್ಷ್ಣಾಯಸಂ ವಿಜ್ಞಾತಗ್ಂ ಸ್ಯಾದ್ವಾಚಾರಮ್ಭಣಂ ವಿಕಾರೋನಾಮಧೇಯಂ ಕೃಷ್ಣಾಯಸಮಿತ್ಯೇವಸತ್ಯಂ ಏವಗ್ಂಸೋಮ್ಯಸ ಆದೇಶೋಭವತೀತಿ ॥೬॥ ನವೈನೂನಂ ಭಗವನ್ತಸ್ತಏತದವೇದಿಷುರ್ಯದ್ಧ್ಯೇತದವೇದಿಷ್ಯನ್ ಕಥಂಮೇ ನಾವಕ್ಷ್ಯನ್ನಿತಿಭಗವಾಗ್ಂ ಸ್ತ್ವೇವಮೇತದ್ಬ್ರವೀತ್ವಿತಿತಥಾಸೋಮ್ಯೇತಿ ಹೋವಾಚ ॥೭॥

ಅಥ ದ್ವಿತೀಯಃ ಖಣ್ಡಃ

ಸದೇವಸೋಮ್ಯೇದಮಗ್ರ ಆಸೀದೇಕಮೇವಾ ದ್ವಿತೀಯಂ ತದ್ಧೈಕ ಆಹುರಸದೇವೇದಮಗ್ರ ಆಸೀದೇಕಮೇವಾದ್ವಿತೀಯಂ ತಸ್ಮಾದಸತಸ್ಸಜ್ಜಾಯತ ॥೧॥ ಕುತಸ್ತು ಖಲುಸೋಮ್ಯೈವಗ್ಂ ಸ್ಯಾದಿತಿಹೋವಾಚ ಕಥಮಸತಸ್ಸಜ್ಜಾಯೇತೇತಿಸತ್ತ್ವೇವ ಸೋಮ್ಯೇದಮಗ್ರ ಆಸೀದೇಕಮೇವಾದ್ವಿತೀಯಂ ॥೨॥ * ತದೈಕ್ಷತಬಹುಸ್ಯಾಂ ಪ್ರಜಾಯೇಯೇತಿ ತತ್ತೇಜೋಽಸೃಜತ ತತ್ತೇಜ ಐಕ್ಷತ ಬಹುಸ್ಯಾಂ ಪ್ರಜಾಯೇಯೇತಿ ತದಪೋಽಸೃಜತ ತಸ್ಮಾದ್ಯತ್ರಕ್ವಚಶೋಚತಿಸ್ವೇದತೇವಾ ಪುರುಷಸ್ತೇಜಸ ಏವತದಧ್ಯಾಪೋಜಾಯನ್ತೇ ॥೩॥ ತಾಆಪ ಐಕ್ಷನ್ತಬಹ್ವ್ಯಸ್ಸ್ಯಾಮಪ್ರಜಾಯೇಮಹೀತಿ ತಾಅನ್ನಮಸೃಜನ್ತತಸ್ಮಾದ್ಯತ್ರಕ್ವಚ ವರ್ಷತಿ ತದೇವ ಭೂಯಿಷ್ಠಮನ್ನಂ ಭವತ್ಯದ್ಭ್ಯ ಏವತದಧ್ಯನ್ನಾದ್ಯಂಜಾಯತೇ

ಅಥ ತೃತೀಯಃ ಖಣ್ಡಃ

ತೇಷಾಂಖಲ್ವೇಷಾಂ ಭೂತಾನಾಂ ತ್ರೀಣ್ಯೇವಬೀಜಾನಿಭವನ್ತ್ಯಾಣ್ಡಜಂ ಜೀವಜಮುದ್ಭಿಜ್ಜಮಿತಿ ॥೧॥ ಸೇಯಂದೇವತೈಕ್ಷತ ಹನ್ತಾಹಮಿಮಾಸ್ತಿಸ್ರೋದೇವತಾ ಅನೇನ ಜೀವೇನಾತ್ಮನಾನುಪ್ರವಿಶ್ಯನಾಮರೂಪೇ

---

* ಯತ್ರಕ್ವಚನಶೋಚತೀತಿ ರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯ ಪಾಠಃ.

* ಯತ್ರಕ್ವಚನ ವರ್ಷತೀತಿ ರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯ ಪಾಠಃ.

ವ್ಯಾಕರವಾಣೀತಿ ॥೨॥ ತಾಸಾಂತ್ರಿವೃತಂ ತ್ರಿವೃತಮೇಕೈಕಾಙ್ಕರ ವಾಣೀತಿಸೇಯಂ ದೇವತೇಮಾಸ್ತಿಸ್ರೋ ದೇವತಾ ಅನೇನೈವ ಜೀವೇನಾತ್ಮನಾನು ಪ್ರವಿಶ್ಯನಾಮರೂಪೇ ವ್ಯಾಕರೋತ್ ॥೩॥ ತಾಸಾಂತ್ರಿವೃತಂತ್ರಿವೃತಮೇಕೈಕಾ ಮಕರೋದ್ಯಥಾತು ಖಲುಸೋಮ್ಯೇಮಾಸ್ತಿಸ್ರೋ ದೇವತಾಸ್ತ್ರಿವೃತ್ತ್ರಿವೃದೇಕೈಕಾಭವತಿ ತನ್ಮೇವಿಜಾನೀಹೀತಿ ॥೪॥

ಅಥ ಚತುರ್ಥಃಖಣ್ಡಃ

ಯದಗ್ನೇರೋಹಿತಗ್‌ರೂಪಂ ತೇಜಸಸ್ತದ್ರೂಪಂ ಯಚ್ಛುಕ್ಲಂ ತದಪಾಂಯತ್ಕೃಷ್ಣಂ ತದನ್ನಸ್ಯಾ ಪಾಗಾದಗ್ನೇರಗ್ನಿತ್ವಂ ವಾಚಾರಮ್ಭಣಂ ವಿಕಾರೋನಾಮಧೇಯಂತ್ರೀಣಿರೂಪಾಣೀತ್ಯೇವ ಸತ್ಯಂ॥೧॥ ಯದಾದಿತ್ಯಸ್ಯ ರೋಹಿತಗ್ ರೂಪಾತೇಜಸ ಸ್ತದ್ರೂಪಂ ಯಚ್ಛುಕ್ಲಂ ತದಪಾಂಯತ್ಕೃಷ್ಣಂ ತದನ್ನಸ್ಯಾ ಪಾಗಾದಾದಿತ್ಯಾದಾದಿತ್ಯತ್ವಂ ವಾಚಾರಮ್ಭಣಂ ವಿಕಾರೋ ನಾಮಧೇಯಂತ್ರೀಣಿರೂಪಾಣೀತ್ಯೇವ ಸತ್ಯಂ ॥೨॥ ಯಚ್ಚನ್ದ್ರಮಸೋರೋಹಿತಗ್ ರೂಪಂ ತೇಜಸಸ್ತದ್ರೂಪಂ ಯಚ್ಛುಕ್ಲಂತದಪಾಂ ಯತ್ಕೃಷ್ಣಂ ತದನ್ನಸ್ಯಾ ಪಾಗಾಚ್ಚನ್ದ್ರಾಚ್ಚನ್ದ್ರತ್ವಂ ವಾಚಾರಮ್ಭಣಂ ವಿಕಾರೋ ನಾಮಧೇಯಂತ್ರೀಣಿರೂಪಾಣೀತ್ಯೇವಸತ್ಯಂ ॥೩॥ ಯದ್ವಿದ್ಯುತೋ ರೋಹಿತಗ್ ರೂಪಂತೇಜಸಸ್ತದ್ರೂಪಂ ಯಚ್ಛುಕ್ಲಂ ತದಪಾಂಯತ್ಕೃಷ್ಣಂ ತದನ್ನಸ್ಯಾಪಾಗಾದ್ವಿದ್ಯುತೊ ವಿದ್ಯುತ್ತ್ವಂ ವಾಚಾರಮ್ಭಣಂ ವಿಕಾರೋನಾಮಧೇಯಂತ್ರೀಣಿ ರೂಪಾಣೀತ್ಯೇವಸತ್ಯಂ ॥೪॥ ಏತದ್ಧಸ್ಮವೈತದ್ವಿದ್ವಾಗ್ ಸಆಹುಃ ಪೂರ್ವೇ ಮಹಾಶಾಲಾ ಮಹಾಶ್ರೋತ್ರಿಯಾನನೋದ್ಯಕಶ್ಚನಾ ಶ್ರುತಮಮತಮ ವಿಜ್ಞಾತಮುದಾಹರಿಷ್ಯತೀತಿಹ್ಯೇಭ್ಯೋ ವಿದಾಂಚಕ್ರುಃ ॥೫॥ ಯದು ರೋಹಿತಮಿವಾ ಭೂದಿತಿತೇಜಸ ಸ್ತದ್ರೂಪಮಿತಿ ತದ್ವಿದಾಞ್ಚಕ್ರುಃ ಯದುಶುಕ್ಲಮಿವಾಭೂದಿತ್ಯಪಾಗ್ ರೂಪಮಿತಿತದ್ವಿದಾಞ್ಚಕ್ರುರ್ಯದು ಕೃಷ್ಣಮಿವಾ ಭೂದಿತ್ಯನ್ನಸ್ಯ ರೂಪಮಿತಿ ತದ್ವಿದಾಂಚಕ್ರುಃ ॥೬॥ ಯದ್ವವಿಜ್ಞಾತಮಿವಾಭೂ ದಿತ್ಯೇತಾಸಾಮೇವ ದೇವತಾನಾಗ್ ಸಮಾಸಇತಿ ತದ್ವಿದಾಂಚಕ್ರುರ್ಯಥಾತುಖಲು ಸೋಮ್ಯೇಮಾಸ್ತಿಸ್ರೋ ದೇವತಾಃ ಪುರುಷಂ ಪ್ರಾಪ್ಯತ್ರಿವೃತ್ತ್ರಿವೃದೇಕೈಕಾಭವತಿ ತನ್ಮೇವಿಜಾನೀಹೀತಿ ॥

ಅಥ ಪಞ್ಚಮಃಖಣ್ಡಃ.

ಅನ್ನಮಶಿತನ್ತ್ರೇಧಾ ವಿಧೀಯತೇತಸ್ಯಯಃ ಸ್ಥವಿಷ್ಠೋಧಾತುಸ್ತತ್ಪುರೀಷಂಭವತಿಯೋ ಮಧ್ಯಮಸ್ತನ್ಮಾಗ್‌ಸಂಯೋಽಣಿಷ್ಠಸ್ತನ್ಮನಃ॥೧॥ ಆಪಃಪೀತಾಸ್ತ್ರೇಧಾ ವಿಧೀಯನ್ತೇತಾಸಾಂಯಃ ಸ್ಥವಿಷ್ಠೋಧಾತುಸ್ತನ್ಮೂತ್ರಂ ಭವತಿಯೋಮಧ್ಯಮಸ್ತಲ್ಲೋಹಿತಂ ಯೋಽಣಿಷ್ಠಸ್ಸಪ್ರಾಣಃ॥೨॥ ತೇಜೋಽಶಿತನ್ತ್ರೇಧಾವಿಧೀಯತೇತಸ್ಯಯಃ ಸ್ಥವಿಷ್ಠೋಧಾತುಸ್ತದಸ್ಥಿ ಭವತಿಯೋ ಮಧ್ಯಮಸ್ಸಮಜ್ಜಾಯೋಽಣಿಷ್ಠಃ ಸಾವಾಕ್॥೩॥ ಅನ್ನಮಯಗ್‌ ಹಿಸೋಮ್ಯಮನ ಆಪೋಮಯಃ ಪ್ರಾಣಸ್ತೇಜೋಮಯೀವಾಗಿತಿಭೂಯ ಏವಮಾಭಗವಾನ್ ವಿಜ್ಞಾಪಯತ್ವಿತಿ ತಥಾಸೋಮ್ಯೇತಿಹೋವಾಚ ॥ ೪ ॥

ಅಥ ಷಷ್ಠಃಖಣ್ಡಃ.

ದಧ್ನಸ್ಸೋಮ್ಯಮಥ್ಯಮಾನಸ್ಯಯೋಽಣಿಮಾ ಸ ಊರ್ಧ್ವಸ್ಸಮುದೀಷತಿ ತತ್ಸರ್ಪಿರ್ಭವತಿ ॥೧॥ ಏವಮೇವಖಲುಸೋಮ್ಯಾನ್ನಸ್ಯಾಶ್ಯಮಾನಸ್ಯ ಯೋಽಣಿಮಾ ಸ ಊರ್ಧ್ವಸ್ಸಮುದೀಷತಿ ತನ್ಮನೋಭವತಿ ॥೨॥ ಅಪಾಗ್‌ ಸೋಮ್ಯಪೀಯಮಾನಾನಾಂ ಯೋಽಣಿಮಾ ಸ ಊರ್ಧ್ವಸ್ಸಮುದೀಷತಿಸ ಪ್ರಾಣೋಭವತಿ॥೩॥ ತೇಜಸಸ್ಸೋಮ್ಯಾಶ್ಯಮಾನಸ್ಯಯೋಽಣಿಮಾ ಸ ಊರ್ಧ್ವಸ್ಸಮುದೀಷತಿ ಸಾವಾಗ್ಭವತಿ ॥೪॥ ಅನ್ನಮಯಗ್‌ ಹಿ ಸೋಮ್ಯಮನಆಪೋಮಯಃ ಪ್ರಾಣಸ್ತೇಜೋಮಯೀವಾಗಿತಿ ಭೂಯಏವಮಾಭಗವಾನ್ ವಿಜ್ಞಾಪಯತ್ವಿತಿ ತಥಾಸೋಮ್ಯೇತಿಹೋವಾಚ ॥೫॥

ಅಥ ಸಪ್ತಮಃಖಣ್ಡಃ.

ಷೋಡಶಕಲಸ್ಸೋಮ್ಯಪುರುಷಃ ಪಂಚದಶಾಹಾನಿಮಾಶೀಃ ಕಾಮಮಪಃ ಪಿಬಾಪೋಮಯಃ ಪ್ರಾಣೋನಪಿಬತೋವಿಚ್ಛೇತ್ಸ್ಯತಇತಿ ॥೧॥ ಸಹಪಞ್ಚದಶಾಹಾನಿನಾಶಾಥಹೈನ ಮುಪಸಸಾದಕಿಂ ಬ್ರವೀಮಿಭೋ ಇತ್ಯೃಚಸ್ಸೋಮ್ಯಯಜೂಗ್‌ಷಿಸಾಮಾನೀತಿ ಸಹೋವಾಚ ನವೈಮಾ ಪ್ರತಿಭಾನ್ತಿಭೋಇತಿ ॥೨॥ ತಗ್‌ಹೋವಾಚ ಯಥಾಸೋಮ್ಯಮಹತೋ ಭ್ಯಾಹಿತಸ್ಯೈಕೋಽಙ್ಗಾರಃ ಖದ್ಯೋತಮಾತ್ರಃ ಪರಿಶಿಷ್ಟಸ್ಸ್ಯಾತ್ತೇನತತೋಽಪಿನಬಹುದಹೇದೇವಗ್‌ ಸೋಮ್ಯತೇಷೋಡಶಾನಾಂ ಕಲಾನಾಮೇ

ಕಾ ಕಲಾತಿಶಿಷ್ಟಾ ಸ್ಯಾತ್ತಯೈತರ್ಹಿ ವೇದಾನ್ನಾನುಭವಸ್ಯಶಾನಾಥ ಮೇ ವಿಜ್ಞಾಸ್ಯಸೀತಿ ॥೩॥ ಸ ಹಾಶಾಥ ಹೈನಮುಪಸಸಾದ ತಗ್ಂ ಹ ಯತ್ಕಿಂಚ ಪಪ್ರಚ್ಛ ಸರ್ವಗ್ಂ ಹ ಪ್ರತಿಪೇದೇ ತಗ್ಂ ಹೋವಾಚ ॥೪॥ * ಯಥಾ ಸೋಮ್ಯ ಮಹತೋಽಭ್ಯಾಹಿತಸ್ಯೈಕಮಙ್ಗಾರಂ ಖದ್ಯೋತಮಾತ್ರಂ ಪರಿಶಿಷ್ಟಂ ತಂ ತೃಣೈರುಪಸಮಾಧಾಯ ಪ್ರಜ್ವಾಲಯೇತ್ತೇನ ತತೋಽಪಿ ಬಹು ದಹೇತ್ ॥೫॥ ಏವಗ್ಂ ಸೋಮ್ಯ ತೇ ಷೋಡಶಾನಾಂ ಕಲಾನಾಮೇಕಾ ಕಲಾತಿಶಿಷ್ಟಾಭೂತ್ಸಾನ್ನೇನೋಪಸಮಾಹಿತಾ ಪ್ರಾಜ್ವಾಲೀತ್ತಯೈತರ್ಹಿ ವೇದಾನನುಭವಸ್ಯನ್ನಮಯಗ್ಂ ಹಿ ಸೋಮ್ಯ ಮನ ಆಪೋಮಯಃ ಪ್ರಾಣಸ್ತೇಜೋಮಯೀ ವಾಗಿತಿ ತದ್ಧಾಸ್ಯ ವಿಜಜ್ಞಾವಿತಿ ವಿಜಜ್ಞಾವಿತಿ ॥೬॥

ಅಥ ಅಷ್ಟಮಃ ಖಣ್ಡಃ.

ಉದ್ದಾಲಕೋ ಹಾರುಣಿಃ ಶ್ವೇತಕೇತುಂ ಪುತ್ರಮುವಾಚ ಸ್ವಪ್ನಾನ್ತಂ ಮೇ ಸೋಮ್ಯ ವಿಜಾನೀಹೀತಿ ಯತ್ರೈತತ್ಪುರುಷಃ ಸ್ವಪಿತಿ ನಾಮ ಸತಾ ಸೋಮ್ಯ ತದಾ ಸಂಪನ್ನೋ ಭವತಿ ಸ್ವಮಪೀತೋ ಭವತಿ ತಸ್ಮಾದೇನಗ್ಂ ಸ್ವಪಿತೀತ್ಯಾಚಕ್ಷತೇ ಸ್ವಗ್ಂ ಹ್ಯಪೀತೋ ಭವತಿ ॥೧॥ ಸ ಯಥಾ ಶಕುನಿಸ್ಸೂತ್ರೇಣ ಪ್ರಬದ್ಧೋ ದಿಶನ್ದಿಶಮ್ಪತಿತ್ವಾಽನ್ಯತ್ರಾಯತನಮಲಬ್ಧ್ವಾ ಬನ್ಧನಮೇವೋಪಶ್ರಯತ ಏವಮೇವ ಖಲು ಸೋಮ್ಯ ತನ್ಮನೋ ದಿಶನ್ದಿಶಮ್ಪತಿತ್ವಾಽನ್ಯತ್ರಾಯತನಮಲಬ್ಧ್ವಾ ಪ್ರಾಣಮೇವೋಪಶ್ರಯತೇ ಪ್ರಾಣಬನ್ಧನಗ್ಂ ಹಿ ಸೋಮ್ಯ ಮನ ಇತಿ ॥೨॥ * ಅಶನಾಪಿಪಾಸೇ ಮೇ ಸೋಮ್ಯ ವಿಜಾನೀಹೀತಿ ಯತ್ರೈತತ್ಪುರುಷೋಽಶಿಶಿಷತಿ ನಾಮಾಪ ಏವ ತದಶಿತಂ ನಯನ್ತೇ ತದ್ಯಥಾ ಗೋನಾಯೋಽಶ್ವನಾಯಃ ಪುರುಷನಾಯ ಇತ್ಯೇವಂ ತದಪ ಆಚಕ್ಷತೇಽಶನಾಯೇತಿ ತತ್ರೈತಚ್ಛುಙ್ಗಮುತ್ಪತಿತಗ್ಂ ಸೋಮ್ಯ ವಿಜಾನೀಹಿ ನೇದಮಮೂಲಂ ಭವಿಷ್ಯತೀತಿ ॥೩॥ ತಸ್ಯ ಕ್ವ ಮೂಲಗ್ಂ ಸ್ಯಾದನ್ಯತ್ರಾನ್ನಾದೇವಮೇವ ಖಲು ಸೋಮ್ಯಾನ್ನೇನ ಶುಙ್ಗೇನಾಪೋ ಮೂಲಮನ್ವಿಚ್ಛಾದ್ಭಿಸ್ಸೋಮ್ಯ ಶುಙ್ಗೇನ ತೇಜೋ ಮೂಲಮನ್ವಿಚ್ಛ ತೇಜಸಾ ಸೋಮ್ಯ ಶುಙ್ಗೇನ ಸನ್ಮೂಲಮನ್ವಿಚ್ಛ ಸನ್ಮೂಲಾಸ್ಸೋಮ್ಯೇಮಾಸ್ಸರ್ವಾಃ ಪ್ರಜಾ

---

* ಪ್ರಾಜ್ವಾಲಯೇದಿತಿ ರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯಪಾಠಃ.

* ಅಶನಾಯಾಪಿಪಾಸೇ ಇತಿ ರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯಪಾಠಃ.

ಸ್ಸದಾಯತನಾ ಸ್ಸತ್ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಃ ॥೪॥ ಅಥಯತ್ರೈತತ್ಪುರುಷಃ ಪಿಪಾಸತಿ ನಾಮತೇಜ ಏವತತ್ಪೀತಂನಯತೇತದ್ಯಥಾ ಗೋನಾಯೋಽಶ್ವನಾಯಃ ಪುರುಷನಾಯ ಇತ್ಯೇವಂ ತತ್ತೇಜಆಚಷ್ಟ ಉದನ್ಯೇತಿತತ್ರೈತದೇವ ಶುಙ್ಗಮುತ್ಪತಿತಗ್ ಸೋಮ್ಯವಿಜಾನೀಹಿನೇದಮ ಮೂಲಮ್ಭವಿಷ್ಯತೀತಿ ॥೫॥ ತಸ್ಯಕ್ವಮೂಲಗ್ ಸ್ಯಾದನ್ಯತ್ರಾದ್ಭ್ಯೋಽದ್ಭಿಸ್ಸೋಮ್ಯಶುಙ್ಗೇನ ತೇಜೋಮೂಲಮನ್ವಿಚ್ಛ ತೇಜಸಾ ಸೋಮ್ಯಶುಙ್ಗೇನ ಸನ್ಮೂಲಮನ್ವಿಚ್ಛ ಸನ್ಮೂಲಾಸ್ಸೋಮ್ಯೇಮಾಸ್ಸರ್ವಾಃ ಪ್ರಜಾಸ್ಸದಾಯತನಾಸ್ಸತ್ಪ್ರತಿಷ್ಠಾ ಯಥಾತು ಖಲುಸೋಮ್ಯೇಮಾಸ್ತಿಸ್ರೋದೇವತಾಃ ಪುರುಷಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ತ್ರಿವೃತ್ತ್ರಿವೃದೇಕೈಕಾಭವತಿ ತದುಕ್ತಂ ಪುರಸ್ತಾದೇವ ಭವತ್ಯಸ್ಯಸೋಮ್ಯಪುರುಷಸ್ಯ ಪ್ರಯತೋವಾಙ್ಮನಸಿ ಸಮ್ಪದ್ಯತೇಮನಃ ಪ್ರಾಣೇಪ್ರಾಣಸ್ತೇಜಸಿತೇಜಃ ಪರಸ್ಯಾಂದೇವತಾಯಾಂ ಸಯಏಷೋಽಣಿಮಾ ॥ ೬ ॥ ಐತದಾತ್ಮ್ಯಮಿದಗ್ ಸರ್ವಂತತ್ಸತ್ಯಗ್ ಸಆತ್ಮಾತತ್ತ್ವಮಸಿಶ್ವೇತಕೇತೋ ಇತಿ ಭೂಯಏವಮಾಭಗವಾನ್ ವಿಜ್ಞಾಪಯತ್ವಿತಿ ತಥಾ ಸೋಮ್ಯೇತಿ ಹೋವಾಚ ॥೭॥

ಅಥ ನವಮಃಖಣ್ಡಃ.

ಯಥಾಸೋಮ್ಯ ಮಧುಮಧುಕೃತೋನಿಸ್ತಿಷ್ಠನ್ತಿ ನಾನಾತ್ಯಯಾನಾಂವೃಕ್ಷಾಣಾಗ್ ರಸಾನ್ ಸಮವಹಾರಮೇಕತಾಗ್ ರಸಙ್ಗಮಯನ್ತಿ ॥ ॥೧॥ ತೇಯಥಾತತ್ರನವಿವೇಕಂಲಭನ್ತೇ ಽಮುಷ್ಯಾಹಂವೃಕ್ಷಸ್ಯರಸೋಽಸ್ಮ್ಯಮುಷ್ಯಾಹಂವೃಕ್ಷಸ್ಯ ರಸೋಽಸ್ಮೀತ್ಯೇವಮೇವ ಖಲುಸೋಮ್ಯೇಮಾಸ್ಸರ್ವಾಃ ಪ್ರಜಾಸ್ಸತಿಸಮ್ಪದ್ಯನವಿದುಸ್ಸತಿ ಸಮ್ಪದ್ಯಾಮಹಇತಿ ॥೨॥ ತಇಹವ್ಯಾಘ್ರೋವಾಸಿಗ್ ಹೋವಾವೃಕೋವಾ ವರಾಹೋ ವಾಕೀಟೋವಾಪತಙ್ಗೋವಾದಗ್ ಶೋವಾಮಶಕೋವಾಯದ್ಯದ್ಭವನ್ತಿತದಾಭವನ್ತಿ ॥ ॥೩॥ ಸಯಏಷೋಽಣಿಮೈತದಾತ್ಮ್ಯಮಿದಗ್ ಸರ್ವಂತತ್ಸತ್ಯಗ್ ಸಆತ್ಮಾ ತತ್ತ್ವಮಸಿ ಶ್ವೇತಕೇತೋ ಇತಿಭೂಯಏವಮಾಭಗವಾನ್ ವಿಜ್ಞಾಪಯತ್ವಿತಿತಥಾಸೋಮ್ಯೇತಿಹೋವಾಚ ॥೪॥

ಅಥ ದಶಮಃಖಣ್ಡಃ.

ಇಮಾಸ್ಸೋಮ್ಯನದ್ಯಃ ಪುರಸ್ತಾತ್ಪ್ರಾಚ್ಯಸ್ಸ್ಯಂದನ್ತೇ ಪಶ್ಚಾ

ತ್ಪ್ರತೀಚ್ಯಸ್ತಾಸ್ಸಮುದ್ರಾತ್ಸಮುದ್ರಮೇವಾಪಿಯನ್ತಿ ಸಮುದ್ರ ಏವ ಭವನ್ತಿ ತಾ ಯಥಾ ತತ್ರ ನ ವಿದುರಿಯಮಹಮಸ್ಮೀಯಮಹಮಸ್ಮೀತಿ ॥೧॥ ಏವಮೇವ ಖಲು ಸೋಮ್ಯೇಮಾಸ್ಸರ್ವಾಃ ಪ್ರಜಾಸ್ಸತ ಆಗಮ್ಯ ನ ವಿದುಸ್ಸತ ಆಗಚ್ಛಾಮಹ ಇತಿ ತ ಇಹ ವ್ಯಾಘ್ರೋ ವಾ ಸಿಗ್ಂಹೋ ವಾ ವೃಕೋ ವಾ ವರಾಹೋ ವಾ ಕೀಟೋ ವಾ ಪತಙ್ಗೋ ವಾ ದಗ್ಂಶೋ ವಾ ಮಶಕೋ ವಾ ಯದ್ಯದ್ಭವನ್ತಿ ತದಾ ಭವನ್ತಿ ॥೨॥ ಸ ಯ ಏಷೋಽಣಿಮೈತದಾತ್ಮ್ಯಮಿದಗ್ಂ ಸರ್ವಂ ತತ್ಸತ್ಯಗ್ಂ ಸ ಆತ್ಮಾ ತತ್ತ್ವಮಸಿ ಶ್ವೇತಕೇತೋ ಇತಿ ಭೂಯ ಏವ ಮಾ ಭಗವಾನ್ ವಿಜ್ಞಾಪಯತ್ವಿತಿ ತಥಾ ಸೋಮ್ಯೇತಿ ಹೋವಾಚ ॥೩॥

ಏಕಾದಶಃ ಖಣ್ಡಃ.

ಅಸ್ಯ ಸೋಮ್ಯ ಮಹತೋ ವೃಕ್ಷಸ್ಯ ಯೋ ಮೂಲೇಽಭ್ಯಾಹನ್ಯಾಜ್ಜೀವನ್ ಸ್ರವೇದ್ಯೋ ಮಧ್ಯೇಽಭ್ಯಾಹನ್ಯಾಜ್ಜೀವನ್ ಸ್ರವೇದ್ಯೋಽಗ್ರೇಽಭ್ಯಾಹನ್ಯಾಜ್ಜೀವನ್ ಸ್ರವೇತ್ಸ ಏಷ ಜೀವೇನಾತ್ಮನಾನುಪ್ರಭೂತಃ ಪೇಪೀಯಮಾನೋ ಮೋದಮಾನಸ್ತಿಷ್ಠತಿ ॥೧॥ ತಸ್ಯ ಯದೇಕಾಗ್ಂ ಶಾಖಾಂ ಜೀವೋ ಜಹಾತ್ಯಥ ಸಾ ಶುಷ್ಯತಿ ದ್ವಿತೀಯಾಂ ಜಹಾತ್ಯಥ ಸಾ ಶುಷ್ಯತಿ ತೃತೀಯಾಂ ಜಹಾತ್ಯಥ ಸಾ ಶುಷ್ಯತಿ ಸರ್ವಂ ಜಹಾತಿ ಸರ್ವಶ್ಶುಷ್ಯತ್ಯೇವಮೇವ ಖಲು ಸೋಮ್ಯ ವಿದ್ಧೀತಿ ಹೋವಾಚ ॥೨॥ ಜೀವಾಪೇತಂ ವಾವ ಕಿಲೇದಂ ಮ್ರಿಯತೇ ನ ಜೀವೋ ಮ್ರಿಯತ ಇತಿ ಸ ಯ ಏಷೋಽಣಿಮೈತದಾತ್ಮ್ಯಮಿದಗ್ಂ ಸರ್ವಂ ತತ್ಸತ್ಯಗ್ಂ ಸ ಆತ್ಮಾ ತತ್ತ್ವಮಸಿ ಶ್ವೇತಕೇತೋ ಇತಿ ಭೂಯ ಏವ ಮಾ ಭಗವಾನ್ ವಿಜ್ಞಾಪಯತ್ವಿತಿ ತಥಾ ಸೋಮ್ಯೇತಿ ಹೋವಾಚ ॥೩॥

ಅಥ ದ್ವಾದಶಃ ಖಣ್ಡಃ.

* ನ್ಯಗ್ರೋಧಫಲಮತ ಆಹರೇತೀದಂ ಭಗವ ಇತಿ ಭಿನ್ಧೀತಿ ಭಿನ್ನಂ ಭಗವ ಇತಿ ಕಿಮತ್ರ ಪಶ್ಯಸೀತ್ಯಣ್ವ್ಯ ಇವೇಮಾ ಧಾನಾ ಭಗವ ಇತ್ಯಾಸಾಮಙ್ಗೈಕಾಂ ಭಿನ್ಧೀತಿ ಭಿನ್ನಾ ಭಗವ ಇತಿ ಕಿಮತ್ರ ಪಶ್ಯಸೀತಿ ನ ಕಿಞ್ಚನ ಭಗವ ಇತಿ ॥೧॥ ತಗ್ಂ ಹೋವಾಚ ಯಂ ವೈ ಸೋಮ್ಯೈತಮಣಿಮಾನಂ ನ ನಿಭಾಲಯಸ ಏತಸ್ಯ ವೈ ಕಿಲ ಸೋಮ್ಯೈಷೋಽಣಿಮ್ನ ಏವಂ ಮಹಾನ್ನ್ಯಗ್ರೋಧಸ್ತಿಷ್ಠತಿ ॥೨॥ ಶ್ರದ್ಧತ್ಸ್ವ ಸೋಮ್ಯೇತಿ ಸ ಯ ಏಷೋಽಣಿಮೈತದಾ

---

* ಫಲಮದ ಆಹರೇತಿ ರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯಪಾಠಃ.

ತ್ಮ್ಯಮಿದಗ್ ಸರ್ವಂತತ್ಸತ್ಯಗ್ ಸಆತ್ಮಾತತ್ತ್ವಮಸಿಶ್ವೇತಕೇತೋ ಇತಿ ಭೂಯ ಏವಮಾಭಗವಾನ್ ವಿಜ್ಞಾಪಯತ್ವಿತಿ ತಥಾಸೋಮ್ಯೇತಿಹೋವಾಚ ॥ ೩ ॥

ಅಥ ತ್ರಯೋದಶಃ ಖಣ್ಡಃ

ಲವಣಮೇತದುದಕೇಽವಧಾಯಾಥ ಮಾ ಪ್ರಾತರುಪಸೀದಥಾ ಇತಿಸಹತಥಾ ಚಕಾರ ತಗ್ ಹೋವಾಚ ಯದ್ದೋಷಾಲವಣಮುದಕೇಽವಾಧಾ ಅಙ್ಗ ತದಾಹರೇತಿ ತದ್ಧಾವಮೃಶ್ಯನವಿವೇದ ಯಥಾವಿಲೀನ ಮೇವಾಙ್ಗ ॥೧॥ * ಅಸ್ಯಾನ್ತಾದಾಚಾಮೇತಿ ಕಥಮಿತಿ ಲವಣಮಿತಿ ಮಧ್ಯಾದಾಚಾಮೇತಿಕಥಮಿತಿ ಲವಣ ಮಿತ್ಯನ್ತಾದಾಚಾಮೇತಿಕಥಮಿತಿ ಲವಣಮಿತ್ಯಭಿ ಪ್ರಾಸ್ಯೈತದಥ ಮೋಪಸೀದಥಾ ಇತಿತದ್ಧತಥಾಚಕಾರ ತಚ್ಛಶ್ವತ್ಸಂ ವರ್ತತೇತಗ್ ಹೋವಾಚಾತ್ರ ವಾವಕಿಲಸತ್ಸೋಮ್ಯನ ನಿಭಾಲಯಸೇಽತ್ರೈವಕಿಲೇತಿ॥ ಸ ಯ ಏಷೋಽಣಿಮೈತದಾತ್ಮ್ಯಮಿದಗ್ ಸರ್ವಂತತ್ಸತ್ಯಗ್ ಸಆತ್ಮಾತತ್ತ್ವಮಸಿಶ್ವೇತಕೇತೋ ಇತಿ ಭೂಯಏವ ಮಾಭಗವಾನ್ ವಿಜ್ಞಾಪಯತ್ವಿತಿ ತಥಾಸೋಮ್ಯೇತಿ ಹೋವಾಚ ॥

ಅಥ ಚತುರ್ದಶಃ ಖಣ್ಡಃ

ಯಥಾಸೋಮ್ಯಪುರುಷಂ ಗನ್ಧಾರೇಭ್ಯೋಽಭಿನದ್ಧಾಕ್ಷಮಾನೀಯ ತಂತತೋಽತಿಜನೇ ವಿಸೃಜೇತ್ಸಯಥಾತತ್ರ ಪ್ರಾಙ್ವೋದಙ್ವಾ ಧರಾಙ್ವಾಪ್ರಧ್ಮಾಯೀತಾಭಿ ನದ್ಧಾಕ್ಷಆನೀತೋಽಭಿನದ್ಧಾಕ್ಷೋ ವಿಸೃಷ್ಟಃ॥೧॥ ತಸ್ಯಯಥಾ ಭಿನಹನಂ ಪ್ರಮುಚ್ಯಪ್ರಬ್ರೂಯಾ ದೇತಾಂದಿಶಂಗನ್ಧಾರಾ ಏತಾಂದಿಶಂ ವ್ರಜೇತಿ ಸಗ್ರಾಮಾದ್ಗ್ರಾಮಂ ಪೃಚ್ಛನ್ಪಣ್ಡಿತೋ ಮೇಧಾವೀ ಗನ್ಧಾರಾನೇವೋಪ ಸಂಪದ್ಯೇತೈವ ಮೇವೇಹಾಚಾರ್ಯವಾನ್ ಪುರುಷೋ ವೇದ ತಸ್ಯತಾವದೇವಚಿರಂ ಯಾವನ್ನವಿಮೋಕ್ಷ್ಯೇಽಥ ಸಂಪತ್ಸ್ಯ ಇತಿ ॥೨॥ ಸಯಏಷೋಽಣಿ ಮೈತದಾತ್ಮ್ಯಮಿದಗ್ ಸರ್ವಂತತ್ಸತ್ಯಗ್ ಸಆತ್ಮಾತತ್ತ್ವಮಸಿ ಶ್ವೇತಕೇತೋ ಇತಿಭೂಯ ಏವಮಾಭಗವಾನ್ವಿಜ್ಞಾಪಯತ್ವಿತಿತಥಾಸೋಮ್ಯೇತಿಹೋವಾಚ ॥೩॥

---

* ಅಥಾಸ್ಯಾದಾವಾಚಾಮೇತಿ ರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯಪಾಠಃ.

ಅಥ ಪಞ್ಚದಶಃಖಣ್ಡಃ.

ಪುರುಷಗ್ಂ ಸೋಮ್ಯೋಪತಾಪಿನಂ ಜ್ಞಾತಯಃ ಪರ್ಯುಪಾಸತೇ ಜಾನಾಸಿ ಮಾಂ ಜಾನಾಸಿ ಮಾಮಿತಿ ತಸ್ಯಯಾವನ್ನ ವಾಙ್ಮನಸಿ ಸಂಪದ್ಯತೇ ಮನಃ ಪ್ರಾಣೇ ಪ್ರಾಣಸ್ತೇಜಸಿ ತೇಜಃ ಪರಸ್ಯಾಂ ದೇವತಾಯಾಂ ತಾವಜ್ಜಾನಾತಿ ॥೧॥ ಅಥಯದಾಸ್ಯವಾಙ್ಮನಸಿ ಸಂಪದ್ಯತೇ ಮನಃ ಪ್ರಾಣೇ ಪ್ರಾಣಸ್ತೇಜಸಿ ತೇಜಃ ಪರಸ್ಯಾಂ ದೇವತಾಯಾಮಥ ನ ಜಾನಾತಿ ॥೨॥ ಸಯಏಷೋಽಣಿಮೈತದಾತ್ಮ್ಯಮಿದಗ್ಂ ಸರ್ವಂ ತತ್ಸತ್ಯಗ್ಂ ಸಆತ್ಮಾ ತತ್ತ್ವಮಸಿ ಶ್ವೇತಕೇತೋ ಇತಿ ಭೂಯ ಏವ ಮಾ ಭಗವಾನ್ವಿಜ್ಞಾಪಯತ್ವಿತಿ ತಥಾ ಸೋಮ್ಯೇತಿ ಹೋವಾಚ ॥೩॥

ಅಥ ಷೋಡಶಃಖಣ್ಡಃ.

ಪುರುಷಗ್ಂ ಸೋಮ್ಯೋತ ಹಸ್ತಗೃಹೀತಮಾನಯನ್ತ್ಯಪಹಾರ್ಷೀತ್ ಸ್ತೇಯಮಕಾರ್ಷೀತ್ಪರಶುಮಸ್ಮೈ ತಪತೇತಿ ಸಯದಿತಸ್ಯಕರ್ತಾ ಭವತಿ ತತ ಏವಾನೃತಮಾತ್ಮಾನಂ ಕುರುತೇ ಸೋಽನೃತಾಭಿಸನ್ಧೋಽನೃತೇನಾತ್ಮಾನಮನ್ತರ್ಧಾಯ ಪರಶುಂ ತಪ್ತಂ ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಣಾತಿ ಸದಹ್ಯತೇಽಥಹನ್ಯತೇ ॥ ೧ ॥ ಅಥಯದಿತಸ್ಯಾಕರ್ತಾ ಭವತಿ ತತಏವಸತ್ಯಮಾತ್ಮಾನಂ ಕುರುತೇ ಸಸತ್ಯಾಭಿಸನ್ಧಸ್ಸತ್ಯೇನಾತ್ಮಾನಮನ್ತರ್ಧಾಯ ಪರಶುಂ ತಪ್ತಂ ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಣಾತಿ ಸನದಹ್ಯತೇಽಥಮುಚ್ಯತೇ ॥೨॥ ಸಯಥಾತತ್ರನಾದಾಹ್ಯೇತೈತದಾತ್ಮ್ಯಮಿದಗ್ಂ ಸರ್ವಂ ತತ್ಸತ್ಯಗ್ಂ ಸಆತ್ಮಾ ತತ್ತ್ವಮಸಿ ಶ್ವೇತಕೇತೋ ಇತಿ ತದ್ಧಾಸ್ಯವಿಜಜ್ಞಾವಿತಿ ವಿಜಜ್ಞಾವಿತಿ ॥೩॥

ಇತಿ ಛಾನ್ದೋಗ್ಯೋಪನಿಷದಿ - ಷಷ್ಠಃಪ್ರಪಾಠಕಸ್ಸಮಾಪ್ತಃ.

ಹರಿಃ ಓಂ ತತ್ಸತ್

ಶ್ರೀ ಗುರುಭ್ಯೋನಮಃ

ಸಪ್ತಮಃಪ್ರಪಾಠಕಃ

ಅಥ ಪ್ರಥಮಃಖಣ್ಡಃ

ಅಧೀಹಿ ಭಗವ ಇತಿ ಹೋಪಸಸಾದ ಸನತ್ಕುಮಾರಂ ನಾರದಸ್ತಗ್ಂ ಹೋವಾಚ ಯದ್ವೇತ್ಥ ತೇನ ಮೋಪಸೀದ ತತಸ್ತ ಊರ್ಧ್ವಂ ವಕ್ಷ್ಯಾಮೀತಿ ॥ ॥೧॥ ಸ ಹೋವಾಚರ್ಗ್ವೇದಂ ಭಗವೋಽಧ್ಯೇಮಿ ಯಜುರ್ವೇದಗ್ಂ ಸಾಮವೇದಮಾಥರ್ವಣಂ ಚತುರ್ಥಮಿತಿಹಾಸಪುರಾಣಂ ಪಞ್ಚಮಂ ವೇದಾನಾಂ ವೇದಂ ಪಿತ್ರ್ಯಗ್ಂ ರಾಶಿಂ ದೈವಂ ನಿಧಿಂ ವಾಕೋವಾಕ್ಯಮೇಕಾಯನಂ ದೇವವಿದ್ಯಾಂ ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯಾಂ ಭೂತವಿದ್ಯಾಂ ಕ್ಷತ್ರವಿದ್ಯಾಂ ನಕ್ಷತ್ರವಿದ್ಯಾಗ್ಂ ಸರ್ಪದೇವಜನವಿದ್ಯಾಮೇತದ್ಭಗವೋಽಧ್ಯೇಮಿ ॥೨॥ ಸೋಽಹಂ ಭಗವೋ ಮನ್ತ್ರವಿದೇವಾಸ್ಮಿ ನಾತ್ಮವಿಚ್ಛ್ರುತಗ್ಂ ಹ್ಯೇವ ಮೇ ಭಗವದ್ದೃಶೇಭ್ಯಸ್ತರತಿ ಶೋಕಮಾತ್ಮವಿದಿತಿ ಸೋಽಹಂ ಭಗವಶ್ಶೋಚಾಮಿ ತಂ ಮಾ ಭಗವಾಞ್ಶೋಕಸ್ಯ ಪಾರಂ ತಾರಯತ್ವಿತಿ ತಗ್ಂ ಹೋವಾಚ ಯದ್ವೈ ಕಿಂಚೈತದಧ್ಯಗೀಷ್ಠಾ ನಾಮೈವೈತತ್ ॥೩॥ ನಾಮ ವಾ ಋಗ್ವೇದೋ ಯಜುರ್ವೇದಸ್ಸಾಮವೇದ ಆಥರ್ವಣಶ್ಚತುರ್ಥ ಇತಿಹಾಸಪುರಾಣಃ ಪಞ್ಚಮೋ ವೇದಾನಾಂ ವೇದಃ ಪಿತ್ರ್ಯೋ ರಾಶಿರ್ದೈವೋ ನಿಧಿರ್ವಾಕೋವಾಕ್ಯಮೇಕಾಯನಂ ದೇವವಿದ್ಯಾ ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯಾ ಭೂತವಿದ್ಯಾ ಕ್ಷತ್ರವಿದ್ಯಾ ನಕ್ಷತ್ರವಿದ್ಯಾ ಸರ್ಪದೇವಜನವಿದ್ಯಾ ನಾಮೈವೈತನ್ನಾಮೋಪಾಸ್ಸ್ವೇತಿ ॥೪॥ ಸ ಯೋ ನಾಮ ಬ್ರಹ್ಮೇತ್ಯುಪಾಸ್ತೇ ಯಾವನ್ನಾಮ್ನೋ ಗತಂ ತತ್ರಾಸ್ಯ ಯಥಾಕಾಮಚಾರೋ ಭವತಿ ಯೋ ನಾಮ ಬ್ರಹ್ಮೇತ್ಯುಪಾಸ್ತೇಽಸ್ತಿ ಭಗವೋ ನಾಮ್ನೋ ಭೂಯ ಇತಿ ನಾಮ್ನೋ ವಾವ ಭೂಯೋಽಸ್ತೀತಿ ತನ್ಮೇ ಭಗವಾನ್ಬ್ರವೀತ್ವಿತಿ ॥೫॥

ಅಥ ದ್ವಿತೀಯಃಖಣ್ಡಃ.

ವಾಗ್ವಾವ ನಾಮ್ನೋ ಭೂಯಸೀ ವಾಗ್ವಾ ಋಗ್ವೇದಂ ವಿಜ್ಞಾಪಯತಿ ಯಜುರ್ವೇದಗ್ಂ ಸಾಮವೇದಮಾಥರ್ವಣಂ ಚತುರ್ಥಮಿತಿಹಾಸಪುರಾಣಂ ಪಞ್ಚಮಂ ವೇದಾನಾಂ ವೇದಂ ಪಿತ್ರ್ಯಗ್ಂ ರಾಶಿಂ ದೈವಂ ನಿಧಿಂ ವಾಕೋವಾಕ್ಯಮೇಕಾಯನಂ ದೇವವಿದ್ಯಾಂ ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯಾಂ ಭೂತವಿದ್ಯಾಂ ಕ್ಷತ್ರವಿ

ದ್ಯಾಂ ನಕ್ಷತ್ರವಿದ್ಯಾಗ್ಂ ಸರ್ಪದೇವಜನವಿದ್ಯಾಂ ದಿವಂ ಚ ಪೃಥಿವೀಂ ಚ ವಾಯುಂ ಚಾಕಾಶಂ ಚಾಪಶ್ಚ ತೇಜಶ್ಚ ದೇವಾಗ್ಂಶ್ಚ ಮನುಷ್ಯಾಗ್ಂಶ್ಚ ಪಶೂಗ್ಂಶ್ಚ ವಯಾಗ್ಂಸಿ ಚ ತೃಣವನಸ್ಪತೀಞ್ಛ್ವಾಪದಾನ್ಯಾಕೀಟಪತಙ್ಗಪಿಪೀಲಿಕಂ ಧರ್ಮಂ ಚಾಧರ್ಮಂ ಚ ಸತ್ಯಂ ಚಾನೃತಂ ಚ ಸಾಧು ಚಾಸಾಧು ಚ ಹೃದಯಜ್ಞಂ ಚಾಹೃದಯಜ್ಞಂ ಚ ಯದ್ವೈ ವಾಙ್ನಾಭವಿಷ್ಯನ್ನ ಧರ್ಮೋ ನಾಧರ್ಮೋ ವ್ಯಜ್ಞಾಪಯಿಷ್ಯನ್ನ ಸತ್ಯಂ ನಾನೃತಂ ನ ಸಾಧು ನಾಸಾಧು ನ ಹೃದಯಜ್ಞೋ ನಾಹೃದಯಜ್ಞೋ ವಾಗೇವೈತತ್ಸರ್ವಂ ವಿಜ್ಞಾಪಯತಿ ವಾಚಮುಪಾಸ್ಸ್ವೇತಿ ॥೧॥ ಸ ಯೋ ವಾಚಂ ಬ್ರಹ್ಮೇತ್ಯುಪಾಸ್ತೇ ಯಾವದ್ವಾಚೋ ಗತಂ ತತ್ರಾಸ್ಯ ಯಥಾಕಾಮಚಾರೋ ಭವತಿ ಯೋ ವಾಚಂ ಬ್ರಹ್ಮೇತ್ಯುಪಾಸ್ತೇಽಸ್ತಿ ಭಗವೋ ವಾಚೋ ಭೂಯ ಇತಿ ವಾಚೋ ವಾವ ಭೂಯೋಽಸ್ತೀತಿ ತನ್ಮೇ ಭಗವಾನ್ ಬ್ರವೀತ್ವಿತಿ ॥೨॥

ಅಥ ತೃತೀಯಃ ಖಣ್ಡಃ.

ಮನೋ ವಾವ ವಾಚೋ ಭೂಯೋ ಯಥಾ ವೈ ದ್ವೇ ವಾಮಲಕೇ ದ್ವೇ ವಾ ಕೋಲೇ ದ್ವೌ ವಾಕ್ಷೌ ಮುಷ್ಟಿರನುಭವತ್ಯೇವಂ ವಾಚಂ ಚ ನಾಮ ಚ ಮನೋಽನುಭವತಿ ಸ ಯದಾ ಮನಸಾ ಮನಸ್ಯತಿ ಮನ್ತ್ರಾನಧೀಯೀಯೇತ್ಯಥಾಧೀತೇ ಕರ್ಮಾಣಿ ಕುರ್ವೀಯೇತ್ಯಥ ಕುರುತೇ ಪುತ್ರಾಗ್ಂಶ್ಚ ಪಶೂಗ್ಂಶ್ಚೇಚ್ಛೇಯೇತ್ಯಥೇಚ್ಛತ ಇಮಂ ಚ ಲೋಕಮಮುಂ ಚೇಚ್ಛೇಯೇತ್ಯಥೇಚ್ಛತೇ ಮನೋ ಹ್ಯಾತ್ಮಾ ಮನೋ ಹಿ ಲೋಕೋ ಮನೋ ಹಿ ಬ್ರಹ್ಮ ಮನ ಉಪಾಸ್ಸ್ವೇತಿ ॥೧॥ ಸ ಯೋ ಮನೋ ಬ್ರಹ್ಮೇತ್ಯುಪಾಸ್ತೇ ಯಾವನ್ಮನಸೋ ಗತಂ ತತ್ರಾಸ್ಯ ಯಥಾಕಾಮಚಾರೋ ಭವತಿ ಯೋ ಮನೋ ಬ್ರಹ್ಮೇತ್ಯುಪಾಸ್ತೇಽಸ್ತಿ ಭಗವೋ ಮನಸೋ ಭೂಯ ಇತಿ ಮನಸೋ ವಾವ ಭೂಯೋಽಸ್ತೀತಿ ತನ್ಮೇ ಭಗವಾನ್ ಬ್ರವೀತ್ವಿತಿ ॥೨॥

ಅಥ ಚತುರ್ಥಃ ಖಣ್ಡಃ.

ಸಙ್ಕಲ್ಪೋ ವಾವ ಮನಸೋ ಭೂಯಾನ್ಯದಾ ವೈ ಸಙ್ಕಲ್ಪಯತೇಽಥ ಮನಸ್ಯತ್ಯಥ ವಾಚಮೀರಯತಿ ತಾಮು ನಾಮ್ನೀರಯತಿ ನಾಮ್ನಿ ಮನ್ತ್ರಾ ಏಕಂ ಭವನ್ತಿ ಮನ್ತ್ರೇಷು ಕರ್ಮಾಣಿ ॥೧॥ ತಾನಿ ಹ ವಾ ಏತಾನಿ ಸಙ್ಕಲ್ಪೈಕಾಯನಾನಿ ಸಙ್ಕಲ್ಪಾತ್ಮಕಾನಿ ಸಙ್ಕಲ್ಪೇ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಾನಿ ಸಮಕ್ಲೃಪತಾಂ ದ್ಯಾ

ವಾಪೃಥಿವೀಸಮಕಲ್ಪೇತಾಂ ವಾಯುಶ್ಚಾಕಾಶಂಚ ಸಮಕಲ್ಪೇತಾಮಾಪ ಶ್ಚ ತೇಜಶ್ಚ ತೇಷಾಗ್ ಸಂಕ್ಲೃಪ್ತ್ಯೈವರ್ಷಗ್ ಸಙ್ಕಲ್ಪತೇವರ್ಷಸ್ಯಸಂಕ್ಲೃಪ್ತ್ಯಾ ಅನ್ನಗ್ ಸಙ್ಕಲ್ಪತೇಽನ್ನಸ್ಯಸಂಕ್ಲೃಪ್ತ್ಯೈ ಪ್ರಾಣಾಸ್ಸಙ್ಕಲ್ಪನ್ತೇ ಪ್ರಾಣಾನಾಗ್ ಸಂಕ್ಲೃಪ್ತ್ಯೈಮನ್ತ್ರಾಸ್ಸಙ್ಕಲ್ಪನ್ತೇಮನ್ತ್ರಾಣಾಗ್ ಸಂಕ್ಲೃಪ್ತ್ಯೈಕರ್ಮಾಣಿ ಸಙ್ಕಲ್ಪನ್ತೇಕರ್ಮಣಾಗ್ ಸಂಕ್ಲೃಪ್ತ್ಯೈ ಲೋಕಸ್ಸಙ್ಕಲ್ಪತೇ ಲೋಕಸ್ಯಸಂಕ್ಲೃಪ್ತ್ಯೈಸರ್ವಗ್ ಸಙ್ಕಲ್ಪತೇ ಸಏಷಸಙ್ಕಲ್ಪಸ್ಸಙ್ಕಲ್ಪಮುಪಾಸ್ಸ್ವೇತಿ ॥೨॥ ಸಯಸ್ಸಙ್ಕಲ್ಪಂ ಬ್ರಹ್ಮೇತ್ಯುಪಾಸ್ತೇ ಸಂಕ್ಲೃಪ್ತಾನ್ವೈ ಸಲೋಕಾನ್ ಧ್ರುವಾನ್ ಧ್ರುವಃ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಾಗ್ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತೋಽವ್ಯಥಮಾನಾ ನವ್ಯಥಮಾನೋಽಭಿಸಿಧ್ಯತಿ ಯಾವತ್ಸಙ್ಕಲ್ಪಸ್ಯಗತಂತತ್ರಾಸ್ಯ ಯಥಾಕಾಮಚಾರೋ ಭವತಿಯಸ್ಸಙ್ಕಲ್ಪಂಬ್ರಹ್ಮೇತ್ಯುಪಾಸ್ತೇಽಸ್ತಿ ಭಗವಸ್ಸಂಕಲ್ಪಾದ್ಭೂಯ ಇತಿ ಸಂಕಲ್ಪಾದ್ವಾವ ಭೂಯೋಽಸ್ತೀತಿತನ್ಮೇಭಗವಾನ್ ಬ್ರವೀತ್ವಿತಿ ॥೩॥

ಅಥ ಪಞ್ಚಮಃಖಣ್ಡಃ.

ಚಿತ್ತಂವಾವಸಙ್ಕಲ್ಪಾದ್ಭೂಯೋ ಯದಾವೈಚೇತಯತೇಽಥ ಸಙ್ಕಲ್ಪಯತೇಽಥ ಮನಸ್ಯತ್ಯಥವಾಚಮೀರಯತಿ ತಾಮುನಾಮ್ನೀರಯತಿನಾಮ್ನಿಮನ್ತ್ರಾಏಕಂಭವನ್ತಿ ಮನ್ತ್ರೇಷುಕರ್ಮಾಣಿ ॥೧॥ ತಾನಿಹವಾಏತಾನಿಚಿತ್ತೈಕಾಯನಾನಿ ಚಿತ್ತಾತ್ಮಾನಿಚಿತ್ತೇ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಾನಿ ತಸ್ಮಾದ್ಯದ್ಯಪಿಬಹುವಿದಚಿತ್ತೋಭವತಿ ನಾಯಮಸ್ತೀತ್ಯೇವೈನಮಾಹುರ್ಯದಯಂ ವೇದಯದ್ವಾಯಂ ವಿದ್ವಾನ್ನೇತ್ಥಮಚಿತ್ತಸ್ಸ್ಯಾದಿತ್ಯಥಯದ್ಯಲ್ಪ ವಿಚ್ಚಿತ್ತವಾನ್ಭವತಿತಸ್ಮಾ ಏವೋತಶುಶ್ರೂಷನ್ತೇಚಿತ್ತಗ್ ಹ್ಯೇವೈಷಾಮೇಕಾಯನಂಚಿತ್ತಮಾತ್ಮಾಚಿತ್ತಂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಚಿತ್ತಮುಪಾಸ್ಸ್ವೇತಿ ॥೨॥ ಸಯಶ್ಚಿತ್ತಂಬ್ರಹ್ಮೇತ್ಯುಪಾಸ್ತೇಚಿತ್ತಾನ್ವೈ ಸಲೋಕಾನ್ ಧ್ರುವಾನ್ ಧ್ರುವಃ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಾನ್ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತೋಽವ್ಯಥಮಾನಾ ನ ವ್ಯಥಮಾನೋಽಭಿಸಿಧ್ಯತಿ ಯಾವಚ್ಚಿತ್ತಸ್ಯಗತಂ ತತ್ರಾಸ್ಯ ಯಥಾಕಾಮಚಾರೋಽಭವತಿಯಶ್ಚಿತ್ತಂ ಬ್ರಹ್ಮೇತ್ಯುಪಾಸ್ತೇಽಸ್ತಿ ಭಗವಶ್ಚಿತ್ತಾದ್ಭೂಯ ಇತಿಚಿತ್ತಾದ್ವಾವಭೂಯೋಽಸ್ತೀತಿತನ್ಮೇಭಗವಾನ್ ಬ್ರವೀತ್ವಿತಿ ॥೩॥

ಅಥ ಷಷ್ಠಃಖಣ್ಡಃ.

ಧ್ಯಾನಂವಾವಚಿತ್ತಾದ್ಭೂಯೋಧ್ಯಾಯತೀವ ಪೃಥಿವೀಧ್ಯಾಯತೀ

ವಾನ್ತರಿಕ್ಷಂ ಧ್ಯಾಯತೀವದ್ಯೌರ್ಧ್ಯಾಯನ್ತೀವಾಪೋಧ್ಯಾಯನ್ತೀವ ಪರ್ವ
ತಾಧ್ಯಾಯನ್ತೀವ ದೇವಮನುಷ್ಯಾಸ್ತಸ್ಮಾದ್ಯ ಇಹಮನುಷ್ಯಾಣಾಂಮಹ
ತ್ತಾಂ ಪ್ರಾಪ್ನುವಂತಿಧ್ಯಾನಾಪಾದಾಗ್ಂಶಾ ಇವೈವತೇಭವಂತ್ಯಥಯೇಽಲ್ಪಾಃ
ಕಲಹಿನಃ ಪಿಶುನಾಉಪವಾದಿನಸ್ತೇಥಯೇ ಪ್ರಭವೋಧ್ಯಾನಾಪಾದಾಗ್
ಶಾ ಇವೈವತೇಭವಂತಿಧ್ಯಾನಮುಪಾಸ್ಸ್ವೇತಿ॥೧॥ ಸಯೋಧ್ಯಾನಂ ಬ್ರಹ್ಮೇ
ತ್ಯುಪಾಸ್ತೇಯಾವದ್ಧ್ಯಾನಸ್ಯಗತಂತತ್ರಾಸ್ಯ ಯಥಾಕಾಮಚಾರೋಭವತಿ
ಯೋಧ್ಯಾನಂ ಬ್ರಹ್ಮೇತ್ಯುಪಾಸ್ತೇಽಸ್ತಿ ಭಗವೋಧ್ಯಾನಾದ್ಭೂಯ ಇತಿಧ್ಯಾ
ನಾದ್ವಾವಭೂಯೋಽಸ್ತೀತಿ ತನ್ಮೇಭಗವಾನ್ ಬ್ರವೀತ್ವಿತಿ ॥೨॥

ಅಥ ಸಪ್ತಮಃಖಣ್ಡಃ.

ವಿಜ್ಞಾನಂವಾವಧ್ಯಾನಾದ್ಭೂಯೋ ವಿಜ್ಞಾನೇನವಾ ಋಗ್ವೇದಂವಿಜಾ
ನಾತಿ ಯಜುರ್ವೇದಗ್ಂ ಸಾಮವೇದಮಾಥರ್ವಣಂ ಚತುರ್ಥಮಿತಿಹಾಸಪು
ರಾಣಂ ಪಞ್ಚಮಂವೇದಾನಾಂವೇದಂಪಿತ್ರ್ಯಗ್ಂ ರಾಶಿಂದೈವಂನಿಧಿಂವಾ
ಕೋವಾಕ್ಯಮೇಕಾಯನಂ ದೇವವಿದ್ಯಾಂ ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯಾಂ ಭೂತವಿದ್ಯಾಂ
ಕ್ಷತ್ರವಿದ್ಯಾಂ ನಕ್ಷತ್ರವಿದ್ಯಾಗ್ಂ ಸರ್ಪದೇವಜನವಿದ್ಯಾಂದಿವಂಚ ಪೃಥಿವೀಂ
ಚ ವಾಯುಞ್ಚಾಕಾಶಂಚಾಪಶ್ಚ ತೇಜಶ್ಚ ದೇವಾಗ್ಂಶ್ಚ ಮನುಷ್ಯಾಗ್ಂಶ್ಚ
ವಯಾಗ್ಂಸಿಚತೃಣವನಸ್ಪತೀಞ್ ಶ್ವಾಪದಾನ್ಯಾ ಕೀಟಪತಙ್ಗ ಪಿಪೀಲಿಕಂ
ಧರ್ಮಂಚಾಧರ್ಮಂಚ ಸತ್ಯಂಚಾನೃತಂಚಸಾಧುಚಾ ಸಾಧುಚಹೃದಯಜ್ಞಂ
ಞ್ಚಾ ಹೃದಯಜ್ಞಞ್ಚಾನ್ನಂಚರಸಞ್ಚೇಮಂಚಲೋಕ ಮಮುಂಚವಿ
ಜ್ಞಾನೇನೈವವಿಜಾನಾತಿ ವಿಜ್ಞಾನಮುಪಾಸ್ಸ್ವೇತಿ॥೧॥ ಸಯೋವಿಜ್ಞಾನಂ ಬ್ರ
ಹ್ಮೇತ್ಯುಪಾಸ್ತೇ ವಿಜ್ಞಾನವತೋವೈಸಲೋಕಾನ್ ಜ್ಞಾನವತೋಽಭಿಸಿಧ್ಯತಿ
ಯಾವದ್ವಿಜ್ಞಾನಸ್ಯಗತಂ ತತ್ರಾಸ್ಯಯಥಾ ಕಾಮಚಾರೋಭವತಿಯೋವಿಜ್ಞಾ
ನಂ ಬ್ರಹ್ಮೇತ್ಯುಪಾಸ್ತೇಽಸ್ತಿ ಭಗವೋವಿಜ್ಞಾನಾದ್ಭೂಯ ಇತಿವಿಜ್ಞಾನಾದ್ವಾ
ವಭೂಯೋಽಸ್ತೀತಿ ತನ್ಮೇಭಗವಾನ್ ಬ್ರವೀತ್ವಿತಿ ॥೨॥

ಅಥ ಅಷ್ಟಮಃಖಣ್ಡಃ.

ಬಲಂವಾವವಿಜ್ಞಾನಾದ್ಭೂಯೋಽಪಿಹಶತಂವಿಜ್ಞಾನವತಾಮೇಕೋಬಲ
ವಾನಾಕಂಪಯತೇ ಸಯದಾಬಲೀಭವತ್ಯಥೋತ್ಥಾತಾ ಭವತ್ಯುತ್ತಿಷ್ಠನ್
ಪರಿಚರಿತಾಭವತಿ ಪರಿಚರನ್ನುಪಸತ್ತಾ ಭವತ್ಯುಪಸೀದನ್ದ್ರಷ್ಟಾಭವತಿ

ಶ್ರೋತಾ ಭವತಿ ಮನ್ತಾ ಭವತಿ ಬೋದ್ಧಾ ಭವತಿ ಕರ್ತಾ ಭವತಿ ವಿಜ್ಞಾತಾ ಭವತಿ ಬಲೇನ ವೈ ಪೃಥಿವೀ ತಿಷ್ಠತಿ ಬಲೇನಾನ್ತರಿಕ್ಷಂ ಬಲೇನ ದ್ಯೌರ್ಬಲೇನ ಪರ್ವತಾ ಬಲೇನ ದೇವಮನುಷ್ಯಾ ಬಲೇನ ಪಶವಶ್ಚ ವಯಾಗ್ಂಸಿ ಚ ತೃಣವನಸ್ಪತಯಃ ಶ್ವಾಪದಾನ್ಯಾಕೀಟಪತಙ್ಗಪಿಪೀಲಿಕಂ ಬಲೇನ ಲೋಕಸ್ತಿಷ್ಠತಿ ಬಲಮುಪಾಸ್ಸ್ವೇತಿ ॥೧॥ ಸ ಯೋ ಬಲಂ ಬ್ರಹ್ಮೇತ್ಯುಪಾಸ್ತೇ ಯಾವದ್ಬಲಸ್ಯ ಗತಂ ತತ್ರಾಸ್ಯ ಯಥಾಕಾಮಚಾರೋ ಭವತಿ ಯೋ ಬಲಂ ಬ್ರಹ್ಮೇತ್ಯುಪಾಸ್ತೇಽಸ್ತಿ ಭಗವೋ ಬಲಾದ್ಭೂಯ ಇತಿ ಬಲಾದ್ವಾವ ಭೂಯೋಽಸ್ತೀತಿ ತನ್ಮೇ ಭಗವಾನ್ಬ್ರವೀತ್ವಿತಿ ॥೨॥

ಅಥ ನವಮಃ ಖಣ್ಡಃ.

ಅನ್ನಂ ವಾವ ಬಲಾದ್ಭೂಯಸ್ತಸ್ಮಾದ್ಯದ್ಯಪಿ ದಶ ರಾತ್ರೀರ್ನಾಶ್ನೀಯಾದ್ಯದ್ಯು ಹ ಜೀವೇದಥವಾದ್ರಷ್ಟಾಶ್ರೋತಾಮನ್ತಾಬೋದ್ಧಾಕರ್ತಾವಿಜ್ಞಾತಾ ಭವತ್ಯಥಾನ್ನಸ್ಯಾಯೈ ದ್ರಷ್ಟಾ ಭವತಿ ಶ್ರೋತಾ ಭವತಿ ಮನ್ತಾ ಭವತಿ ಬೋದ್ಧಾ ಭವತಿ ಕರ್ತಾ ಭವತಿ ವಿಜ್ಞಾತಾ ಭವತ್ಯನ್ನಮುಪಾಸ್ಸ್ವೇತಿ ॥೧॥ ಸ ಯೋಽನ್ನಂ ಬ್ರಹ್ಮೇತ್ಯುಪಾಸ್ತೇಽನ್ನವತೋ ವೈ ಸ ಲೋಕಾನ್ಪಾನವತೋಽಭಿಸಿಧ್ಯತಿ ಯಾವದನ್ನಸ್ಯ ಗತಂ ತತ್ರಾಸ್ಯ ಯಥಾಕಾಮಚಾರೋ ಭವತಿ ಯೋಽನ್ನಂ ಬ್ರಹ್ಮೇತ್ಯುಪಾಸ್ತೇಽಸ್ತಿ ಭಗವೋಽನ್ನಾದ್ಭೂಯ ಇತ್ಯನ್ನಾದ್ವಾವ ಭೂಯೋಽಸ್ತೀತಿ ತನ್ಮೇ ಭಗವಾನ್ಬ್ರವೀತ್ವಿತಿ ॥೨॥

ಅಥ ದಶಮಃ ಖಣ್ಡಃ.

ಆಪೋ ವಾವಾನ್ನಾದ್ಭೂಯಸ್ತಸ್ಮಾದ್ಯದಾ ಸುವೃಷ್ಟಿರ್ನ ಭವತಿ ವ್ಯಾಧೀಯನ್ತೇ ಪ್ರಾಣಾ ಅನ್ನಂ ಕನೀಯೋ ಭವಿಷ್ಯತೀತ್ಯಥ ಯದಾ ಸುವೃಷ್ಟಿರ್ಭವತ್ಯಾನನ್ದಿನಃ ಪ್ರಾಣಾ ಭವನ್ತ್ಯನ್ನಂ ಬಹು ಭವಿಷ್ಯತೀತ್ಯಾಪ ಏವೇಮಾ ಮೂರ್ತಾ ಯೇಯಂ ಪೃಥಿವೀ ಯದನ್ತರಿಕ್ಷಂ ಯದ್ದ್ಯೌರ್ಯತ್ಪರ್ವತಾ ಯದ್ದೇವಮನುಷ್ಯಾ ಯತ್ಪಶವಶ್ಚ ವಯಾಗ್ಂಸಿ ಚ ತೃಣವನಸ್ಪತಯಃ ಶ್ವಾಪದಾನ್ಯಾಕೀಟಪತಙ್ಗಪಿಪೀಲಿಕಮಾಪ ಏವೇಮಾ ಮೂರ್ತಾ ಅಪ ಉಪಾಸ್ಸ್ವೇತಿ ॥೧॥ ಸ ಯೋಽಪೋ ಬ್ರಹ್ಮೇತ್ಯುಪಾಸ್ತ ಆಪ್ನೋತಿ ಸರ್ವಾನ್ಕಾಮಾಗ್ಂಸ್ತೃಪ್ತಿಮಾನ್ಭವತಿ ಯಾವದಪಾಂ ಗತಂ ತತ್ರಾಸ್ಯ ಯಥಾಕಾಮಚಾರೋ ಭವತಿ ಯೋಽಪೋ ಬ್ರಹ್ಮೇತ್ಯುಪಾಸ್ತೇಽಸ್ತಿ ಭಗವೋಽದ್ಭ್ಯೋ ಭೂಯ ಇತ್ಯದ್ಭ್ಯೋ ವಾವ ಭೂಯೋಽಸ್ತೀತಿ ತನ್ಮೇ ಭಗವಾನ್ಬ್ರವೀತ್ವಿತಿ ॥೨॥

ಅಥ ಏಕಾದಶಃಖಣ್ಡಃ

ತೇಜೋವಾಅದ್ಭ್ಯೋಭೂಯಸ್ತದ್ವಾ ಏತದ್ವಾಯುಮಾಗೃಹ್ಯಾ
ಕಾಶಮಭಿತಪತಿ ತದಾಹುರ್ನಿಶೋಚತಿ ನಿತಪತಿ ವರ್ಷಿಷ್ಯತಿ ವಾ ಇತಿ ತೇಜ
ಏವ ತತ್ಪೂರ್ವಂ ದರ್ಶಯಿತ್ವಾಥಾಪಸ್ಸೃಜತೇ ತದೇತದೂರ್ಧ್ವಾಭಿಶ್ಚ ತಿರ
ಶ್ಚೀಭಿಶ್ಚ ವಿದ್ಯುದ್ಭಿರಾಹ್ರಾದಾಶ್ಚರನ್ತಿ ತಸ್ಮಾದಾಹುರ್ವಿದ್ಯೋತತೇ ಸ್ತನಯ
ತಿ ವರ್ಷಿಷ್ಯತಿ ವಾ ಇತಿ ತೇಜ ಏವ ತತ್ಪೂರ್ವಂ ದರ್ಶಯಿತ್ವಾಥಾಪ ಸ್ಸೃಜತೇ
ತೇಜ ಉಪಾಸ್ಸ್ವೇತಿ ॥೧॥ ಸ ಯಸ್ತೇಜೋ ಬ್ರಹ್ಮೇತ್ಯುಪಾಸ್ತೇ ತೇಜ
ಸ್ವೀ ವೈ ಸ ತೇಜಸ್ವತೋ ಲೋಕಾನ್ ಭಾಸ್ವತೋಽಪಹತತಮಸ್ಕಾನಭಿಸಿ
ಧ್ಯತಿ ಯಾವತ್ತೇಜಸೋ ಗತಂ ತತ್ರಾಸ್ಯ ಯಥಾಕಾಮಚಾರೋ ಭವತಿ ಯ
ಸ್ತೇಜೋ ಬ್ರಹ್ಮೇತ್ಯುಪಾಸ್ತೇಽಸ್ತಿ ಭಗವಸ್ತೇಜಸೋ ಭೂಯ ಇತಿ ತೇಜ
ಸೋ ವಾವ ಭೂಯೋಽಸ್ತೀತಿ ತನ್ಮೇ ಭಗವಾನ್ ಬ್ರವೀತ್ವಿತಿ ॥೨॥

ಅಥ ದ್ವಾದಶಃಖಣ್ಡಃ

ಆಕಾಶೋ ವಾವ ತೇಜಸೋ ಭೂಯಾನಾಕಾಶೇ ವೈ ಸೂರ್ಯಾಚನ್ದ್ರ
ಮಸಾವುಭೌ ವಿದ್ಯುನ್ನಕ್ಷತ್ರಾಣ್ಯಗ್ನಿರಾಕಾಶೇನಾಹ್ವಯತ್ಯಾಕಾಶೇನ ಶೃ
ಣೋತ್ಯಾಕಾಶೇನ ಪ್ರತಿಶೃಣೋತ್ಯಾಕಾಶೇ ರಮತ ಆಕಾಶೇ ನ ರಮತ ಆ
ಕಾಶೇ ಜಾಯತ ಆಕಾಶಮಭಿಜಾಯತ ಆಕಾಶಮುಪಾಸ್ಸ್ವೇತಿ ॥೧॥ ಸ ಯ
ಆಕಾಶಂ ಬ್ರಹ್ಮೇತ್ಯುಪಾಸ್ತ ಆಕಾಶವತೋ ವೈ ಸ ಲೋಕಾನ್ ಪ್ರಕಾಶವ
ತೋಽಸಂಬಾಧಾನುರುಗಾಯವತೋಽಭಿಸಿಧ್ಯತಿ ಯಾವದಾಕಾಶಸ್ಯ ಗತಂ
ತತ್ರಾಸ್ಯ ಯಥಾಕಾಮಚಾರೋ ಭವತಿ ಯ ಆಕಾಶಂ ಬ್ರಹ್ಮೇತ್ಯುಪಾಸ್ತೇ
ಽಸ್ತಿ ಭಗವ ಆಕಾಶಾದ್ಭೂಯ ಇತ್ಯಾಕಾಶಾದ್ವಾವ ಭೂಯೋಽಸ್ತೀತಿ ತನ್ಮೇ ಭ
ಗವಾನ್ ಬ್ರವೀತ್ವಿತಿ ॥೨॥

ಅಥ ತ್ರಯೋದಶಃಖಣ್ಡಃ

ಸ್ಮರೋ ವಾ ಆಕಾಶಾದ್ಭೂಯಸ್ತಸ್ಮಾದ್ಯದ್ಯಪಿ ಬಹವ ಆಸೀರನ್ನ
ಸ್ಮರನ್ತೋ ನೈವ ತೇ ಕಂಚನ ಶೃಣುಯುರ್ನ ಮನ್ವೀರನ್ನ ವಿಜಾನೀರನ್ ಯ
ದಾ ವಾವ ತೇ ಸ್ಮರೇಯುರಥ ಶೃಣುಯುರಥ ಮನ್ವೀರನ್ನಥ ವಿಜಾನೀರನ್ಸ್ಮ
ರೇಣ ವೈ ಪುತ್ರಾನ್ವಿಜಾನಾತಿ ಸ್ಮರೇಣ ಪಶೂನ್ ಸ್ಮರಮುಪಾಸ್ಸ್ವೇತಿ ॥೧॥
ಸ ಯಸ್ಸ್ಮರಂ ಬ್ರಹ್ಮೇತ್ಯುಪಾಸ್ತೇ ಯಾವತ್ಸ್ಮರಸ್ಯ ಗತಂ ತತ್ರಾಸ್ಯ ಯಥಾ

ಕಾಮಚಾರೋಭವತಿಯಸ್ಸ್ಮರಂ ಬ್ರಹ್ಮೇತ್ಯುಪಾಸ್ತೇಽಸ್ತಿ ಭಗವಸ್ಸ್ಮರಾದ್ಭೂಯ ಇತಿಸ್ಮರಾದ್ವಾವಭೂಯೋಽಸ್ತೀತಿತನ್ಮೇಭಗವಾನ್ಬ್ರವೀತ್ವಿತಿ

ಅಥ ಚತುರ್ದಶಃಖಣ್ಡಃ.

ಆಶಾವಾವಸ್ಮರಾದ್ಭೂಯಸ್ಯಾಶೇದ್ಧೋವೈಸ್ಮರೋಮನ್ತ್ರಾನಧೀತೇಕರ್ಮಾಣಿಕುರುತೇಪುತ್ರಾಗ್ಂಶ್ಚಪಶೂಗ್ಂಶ್ಚೇಚ್ಛತಇಮಂಚಲೋಕಮಮುಂಚೇಚ್ಛತ ಆಶಾಮುಪಾಸ್ಸ್ವೇತಿ॥೧॥ಸಯಆಶಾಂಬ್ರಹ್ಮೇತ್ಯುಪಾಸ್ತೇ ಆಶಯಾಸ್ಯಸರ್ವೇಕಾಮಾಸ್ಸಮೃದ್ಧ್ಯನ್ತ್ಯಮೋಘಾಹಾಸ್ಯಾಶಿಷೋಭವನ್ತಿ ಯಾವದಾಶಾಯಾಗತಂ ತತ್ರಾಸ್ಯಯಥಾಕಾಮಚಾರೋಭವತಿ ಯಆಶಾಂ ಬ್ರಹ್ಮೇತ್ಯುಪಾಸ್ತೇಽಸ್ತಿಭಗವ ಆಶಾಯಾಭೂಯ ಇತ್ಯಾಶಾಯಾವಾವಭೂಯೋಽಸ್ತೀತಿ ತನ್ಮೇಭಗವಾನ್ ಬ್ರವೀತ್ವಿತಿ ॥೨॥

ಅಥ ಪಞ್ಚದಶಃಖಣ್ಡಃ.

ಪ್ರಾಣೋವಾ ಆಶಾಯಾಭೂಯಾನ್ಯಥಾವಾ ಅರಾ ನಾಭೌಸಮರ್ಪಿತಾಏವಮಸ್ಮಿನ್ ಪ್ರಾಣೇಸರ್ವಗ್ಂಸಮರ್ಪಿತಂ ಪ್ರಾಣಃಪ್ರಾಣೇನಯಾತಿ ಪ್ರಾಣಃ ಪ್ರಾಣಂದದಾತಿ ಪ್ರಾಣಾಯದದಾತಿ ಪ್ರಾಣೋಹಪಿತಾ ಪ್ರಾಣೋಮಾತಾ ಪ್ರಾಣೋಭ್ರಾತಾ ಪ್ರಾಣಸ್ಸ್ವಸಾಪ್ರಾಣಆಚಾರ್ಯಃ ಪ್ರಾಣೋಬ್ರಾಹ್ಮಣಃ ॥೧॥ ಸಯದಿಪಿತರಂ ವಾ ಮಾತರಂವಾಭ್ರಾತರಂವಾಸ್ವಸಾರಂವಾ ಚಾರ್ಯಂವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂವಾಕಿಞ್ಚಿದ್ಭೃಶಮಿವ ಪ್ರತ್ಯಾಹಧಿಕ್ತ್ವಾಸ್ತ್ವಿತ್ಯೇವೈನಮಾಹುಃ ಪಿತೃಹಾವೈತ್ವಮಸಿ ಮಾತೃಹಾವೈತ್ವಮಸಿಭ್ರಾತೃಹಾವೈತ್ವಮಸಿ ಸ್ವಸೃಹಾವೈತ್ವಮಸ್ಯಾಚಾರ್ಯಹಾವೈತ್ವಮಸಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಹಾವೈತ್ವಮಸಿ॥೨॥ ಅಥಯದ್ಯಪ್ಯೇನಾನುತ್ಕ್ರಾನ್ತಪ್ರಾಣಾನ್ ಶೂಲೇನಸಮಾಸಂವ್ಯತಿಸಂದಹೇನ್ನೈವೈನಂಬ್ರೂಯುಃ ಪಿತೃಹಾಸೀತಿನ ಮಾತೃಹಾಸೀತಿ ನ ಭ್ರಾತೃಹಾಸೀತಿನ ಸ್ವಸೃಹಾಸೀತಿನಾಚಾರ್ಯಹಾಸೀತಿ ನಬ್ರಾಹ್ಮಣಹಾಸೀತಿ ॥೩॥ ಪ್ರಾಣೋಹ್ಯೇವೈತಾನಿ ಸರ್ವಾಣಿಭವತಿಸವಾ ಏಷಏವಂಪಶ್ಯನ್ನೇವಂ ಮನ್ವಾನಏವಂ ವಿಜಾನನ್ನತಿವಾದೀಭವತಿ ತಂಚೇದ್ಬ್ರೂಯುರತಿವಾದ್ಯಸೀತ್ಯತಿವಾದ್ಯಸ್ಮೀತಿ ಬ್ರೂಯಾನ್ನಾಪಹ್ನುವೀತ॥೪॥

ಅಥ ಷೋಡಶಃಖಣ್ಡಃ.

ಏಷತುವಾಅತಿವದತಿಯಸ್ಸತ್ಯೇನಾತಿವದತಿ ಸೋಽಹಂ ಭಗವಸ್ಸತ್ಯೇ

ನಾತಿವದಾನೀತಿ ಸತ್ಯಂ ತ್ವೇವ ವಿಜಿಜ್ಞಾಸಿತವ್ಯಮಿತಿ ಸತ್ಯಂ ಭಗವೋ ವಿಜಿಜ್ಞಾಸಇತಿ ॥೧॥

ಅಥ ಸಪ್ತದಶಃಖಣ್ಡಃ.

ಯದಾವೈವಿಜಾನಾತ್ಯಥಸತ್ಯಂವದತಿ ನಾವಿಜಾನನ್ ಸತ್ಯಂವದತಿ ವಿಜಾನನ್ನೇವ ಸತ್ಯಂವದತಿ ವಿಜ್ಞಾನನ್ತ್ವೇವವಿಜಿಜ್ಞಾಸಿತವ್ಯಮಿತಿ ವಿಜ್ಞಾನಂ ಭಗವೋವಿಜಿಜ್ಞಾಸಇತಿ ॥೧॥

ಅಥ ಅಷ್ಟಾದಶಃಖಣ್ಡಃ.

ಯದಾವೈಮನುತೇಥ ವಿಜಾನಾತಿ ನಾಮತ್ವಾ ವಿಜಾನಾತಿಮತ್ವೈವವಿಜಾನಾತಿಮತಿಸ್ತ್ವೇವ ವಿಜಿಜ್ಞಾಸಿತವ್ಯೇತಿ ಮತಿಂ ಭಗವೋ ವಿಜಿಜ್ಞಾಸಇತಿ ॥೧॥

ಅಥ ಏಕೋನವಿಂಶಃಖಣ್ಡಃ.

ಯದಾವೈಶ್ರದ್ದಧಾತ್ಯಥ ಮನುತೇ ನಾಶ್ರದ್ದಧನ್ಮನುತೇಶ್ರದ್ದಧದೇವಮನುತೇಶ್ರದ್ಧಾತ್ವೇವ ವಿಜಿಜ್ಞಾಸಿತವ್ಯೇತಿ ಶ್ರದ್ಧಾಂಭಗವೋ ವಿಜಿಜ್ಞಾಸಇತಿ ॥೧॥

ಅಥ ವಿಂಶಃಖಣ್ಡಃ.

ಯದಾವೈನಿಸ್ತಿಷ್ಠತ್ಯಥ ಶ್ರದ್ದಧಾತಿನಾ ನಿಸ್ತಿಷ್ಠಞ್ಛ್ರದ್ದಧಾತಿನಿಸ್ತಿಷ್ಠನ್ನೇವ ಶ್ರದ್ದಧಾತಿನಿಷ್ಠಾತ್ವೇವ ವಿಜಿಜ್ಞಾಸಿತವ್ಯೇತಿನಿಷ್ಠಾಂ ಭಗವೋವಿಜಿಜ್ಞಾಸಇತಿ ॥೧॥

ಅಥ ಏಕವಿಂಶಃಖಣ್ಡಃ.

ಯದಾವೈಕರೋತ್ಯಥನಿಸ್ತಿಷ್ಠತಿನಾಕೃತ್ವಾ ನಿಸ್ತಿಷ್ಠತಿಕೃತ್ವೈವನಿಸ್ತಿಷ್ಠತಿಕೃತಿಸ್ತ್ವೇವ ವಿಜಿಜ್ಞಾಸಿತವ್ಯೇತಿಕೃತಿಂ ಭಗವೋವಿಜಿಜ್ಞಾಸಇತಿ ॥೧॥

ಅಥ ದ್ವಾವಿಂಶಃಖಣ್ಡಃ.

ಯದಾವೈಸುಖಂಲಭತೇಥಕರೋತಿನಾಸುಖಂ ಲಬ್ಧ್ವಾಕರೋತಿ ಸುಖಮೇವಲಬ್ಧ್ವಾಕರೋತಿಸುಖಂ ತ್ವೇವವಿಜಿಜ್ಞಾಸಿತವ್ಯಮಿತಿ ಸುಖಂ ಭಗವೋವಿಜಿಜ್ಞಾಸಇತಿ ॥೧॥

ಅಥ ತ್ರಯೋವಿಂಶಃಖಣ್ಡಃ.

ಯೋವೈಭೂಮಾತತ್ಸುಖಂನಾಲ್ಪೇ ಸುಖಮಸ್ತಿಭೂಮೈವಸುಖಂ ಭೂಮಾತ್ವೇವ ವಿಜಿಜ್ಞಾಸಿತವ್ಯ ಇತಿಭೂಮಾನಂಭಗವೋವಿಜಿಜ್ಞಾಸಇತಿ॥

ಅಥ ಚತುರ್ವಿಂಶಃಖಣ್ಡಃ.

ಯತ್ರನಾನ್ಯತ್ಪಶ್ಯತಿ ನಾನ್ಯಚ್ಛೃಣೋತಿ ನಾನ್ಯದ್ವಿಜಾನಾತಿಸಭೂಮಾಅಥಯತ್ರಾನ್ಯತ್ಪಶ್ಯತ್ಯನ್ಯಚ್ಛೃಣೋತ್ಯನ್ಯದ್ವಿಜಾನಾತಿ ತದಲ್ಪಂಯೋವೈಭೂಮಾ ತದಮೃತಮಥಯದಲ್ಪಂ ತನ್ಮರ್ತ್ಯಗ್ಂ ಸಭಗವಃಕಸ್ಮಿನ್ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಇತಿಸ್ವೇಮಹಿಮ್ನಿಯದಿವಾ ನ ಮಹಿಮ್ನೀತಿ ॥೧॥ ಗೋಅಶ್ವಮಿಹಮಹಿಮೇತ್ಯಾಚಕ್ಷತೇಹಸ್ತಿ ಹಿರಣ್ಯಂದಾಸಭಾರ್ಯಂ ಕ್ಷೇತ್ರಾಣ್ಯಾಯತನಾನೀತಿ *ನಾಹಮೇವಂಬ್ರವೀಮಿ ಬ್ರವೀಮೀತಿಹೋವಾಚಾನ್ಯೋಹ್ಯನ್ಯಸ್ಮಿನ್ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಇತಿ ॥೨॥

ಅಥ ಪಞ್ಚವಿಂಶಃಖಣ್ಡಃ.

ಸಏವಾಧಸ್ತಾತ್ಸ ಉಪರಿಷ್ಟಾತ್ಸಪಶ್ಚಾತ್ಸ ಪುರಸ್ತಾತ್ಸದಕ್ಷಿಣತಸ್ಸ ಉತ್ತರತಸ್ಸಏವೇದಗ್ಂ ಸರ್ವಮಿತ್ಯಥಾತೋಹಂಕಾರಾದೇಶ ಏವಾಹಮೇವಾಧಸ್ತಾದಹಮುಪರಿಷ್ಟಾದಹಂಪಶ್ಚಾದಹಂ ಪುರಸ್ತಾದಹಂದಕ್ಷಿಣತೋಹಮುತ್ತರತೋಹಮೇವೇದಗ್ಂ ಸರ್ವಮಿತಿ ॥ ೧ ॥ ಅಥಾತ ಆತ್ಮಾದೇಶ ಏವಾತ್ಮೈವಾಧಸ್ತಾದಾತ್ಮೋಪರಿಷ್ಟಾದಾತ್ಮಾ ಪಶ್ಚಾದಾತ್ಮಾಪುರಸ್ತಾದಾತ್ಮಾ ದಕ್ಷಿಣತಆತ್ಮೋತ್ತರತಆತ್ಮೈವೇದಗ್ಂ ಸರ್ವಮಿತಿ ಸವಾಏಷಏವಂಪಶ್ಯನ್ನೇವಂ ಮನ್ವಾನಏವಂ ವಿಜಾನನ್ನಾತ್ಮರತಿರಾತ್ಮಕ್ರೀಡ ಆತ್ಮಮಿಥುನ ಆತ್ಮಾನಂದಸ್ಸಸ್ವರಾಡ್ಭವತಿ ತಸ್ಯಸರ್ವೇಷುಲೋಕೇಷು ಕಾಮಚಾರೋಭವತಿ ಅಥಯೇನ್ಯಥಾತೋವಿದುರನ್ಯರಾಜಾನಸ್ತೇಕ್ಷಯ್ಯಲೋಕಾಭವನ್ತಿ ತೇಷಾಗ್ಂ ಸರ್ವೇಷುಲೋಕೇಷ್ವ ಕಾಮಚಾರೋಭವತಿ ॥

ಅಥ ಷಡ್ವಿಂಶಃಖಣ್ಡಃ.

ತಸ್ಯಹವಾಏತಸ್ಯೈವಂಪಶ್ಯತಏವಂ ಮನ್ವಾನಸ್ಯೈವಂ ವಿಜಾನತ ಆತ್ಮತಃ ಪ್ರಾಣಆತ್ಮತ ಆಶಾತ್ಮತಸ್ಸ್ಮರಆತ್ಮತ ಆಕಾಶಆತ್ಮತಸ್ತೇಜಆತ್ಮತ ಆಪಆತ್ಮತ ಆವಿರ್ಭಾವತಿರೋಭಾವಾ ವಾತ್ಮತೋನ್ನಮಾತ್ಮತೋ ಬಲಮಾತ್ಮತೋ ವಿಜ್ಞಾನಮಾತ್ಮತೋ ಧ್ಯಾನಮಾತ್ಮತಶ್ಚಿತ್ತಮಾತ್ಮ ತಸ್ಸಂಕಲ್ಪ ಆತ್ಮತೋ ಮನಆತ್ಮತೋವಾಗಾತ್ಮತೋ ನಾಮಾತ್ಮತೋಮಂತ್ರಾಆತ್ಮತಃ ಕರ್ಮಾಣ್ಯಾತ್ಮ ತಏವೇದಗ್ಂ ಸರ್ವಮಿತಿ ॥೧॥ ತದೇಷ ಶ್ಲೋ

*ನಾಹಮೇವಂಬ್ರವೀಮೀತಿಸಹೋವಾಚೇತಿರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯಪಾಠಃ

ಕಃ। ನಪಶ್ಯೋಮೃತ್ಯುಂಪಶ್ಯತಿನರೋಗಂನೋತದುಃಖತಾಂ। ಸರ್ವಗ್ಂ ಹಪಶ್ಯಃಪಶ್ಯತಿ ಸರ್ವಮಾಪ್ನೋತಿಸರ್ವಶ ಇತಿಸಏಕಧಾಭವತಿ ತ್ರಿಧಾಭವತಿಪಂಚಧಾ। ಸಪ್ತಧಾನವಧಾಚೈವ ಪುನಶ್ಚೈಕಾದಶಸ್ಮೃತಃ। ಶತಂ ಚದಶಚೈಕಶ್ಚ ಸಹಸ್ರಾಣಿಚವಿಗ್ಂಶತಿಃ। ಆಹಾರಶುದ್ಧೌಸತ್ತ್ವಶುದ್ಧಿಸ್ಸತ್ತ್ವಶುದ್ಧೌಧ್ರುವಾಸ್ಮೃತಿಃ। ಸ್ಮೃತಿಲಮ್ಭೇಸರ್ವಗ್ರನ್ಥೀನಾಂವಿಪ್ರಮೋಕ್ಷಃ ತಸ್ಮೈಮೃದಿತಕಷಾಯಾಯತಮಸಃಪಾರಂ ದರ್ಶಯತಿಭಗವಾನ್ ಸನತ್ಕುಮಾರಸ್ತಗ್ಂ ಸ್ಕಂದಇತ್ಯಾಚಕ್ಷತೇತಗ್ಂ ಸ್ಕಂದಇತ್ಯಾಚಕ್ಷತೇ ॥೨॥

ಇತಿ ಛಾನ್ದೋಗ್ಯೋಪನಿಷದಿ - ಸಪ್ತಮಃ ಪ್ರಪಾಠಕಸ್ಸಮಾಪ್ತಃ.

ಹರಿಃ ಓಂ ತತ್ಸತ್.

ಶ್ರೀಗುರುಭ್ಯೋನಮಃ.

ಛಾನ್ದೋಗ್ಯೋಪನಿಷತ್-ಅಷ್ಟಮಃಪ್ರಪಾಠಕಃ

ಅಥ ಪ್ರಥಮಃಖಣ್ಡಃ.

ಹರಿಃ ಓಂ ॥ ಅಥಯದಿದಮಸ್ಮಿನ್ ಬ್ರಹ್ಮಪುರೇದಹರಂ ಪುಣ್ಡರೀಕಂ ವೇಶ್ಮದಹರೋಽಸ್ಮಿನ್ನಂತರಾಕಾಶ ಸ್ತಸ್ಮಿನ್ಯದನ್ತಸ್ತದನ್ವೇಷ್ಟವ್ಯಂ ತದ್ವಾವ ವಿಜಿಜ್ಞಾಸಿತವ್ಯಮಿತಿ॥೧॥ ತಂಚೇದ್ಬ್ರೂಯುರ್ಯದಿದಮಸ್ಮಿನ್ ಬ್ರಹ್ಮಪುರೇದಹರಂಪುಣ್ಡರೀಕಂ ವೇಶ್ಮದಹರೋಽಸ್ಮಿನ್ನನ್ತರಾಕಾಶಃ ಕಿಂತದತ್ರವಿದ್ಯತೇಯದನ್ವೇಷ್ಟವ್ಯಂಯದ್ವಾವ ವಿಜಿಜ್ಞಾಸಿತವ್ಯಮಿತಿ ॥೨॥ ಸಬ್ರೂಯಾದ್ಯಾವಾನ್ವಾ ಅಯಮಾಕಾಶಸ್ತಾವಾನೇಷೋಽನ್ತರ್ಹೃದಯಆಕಾಶ ಉಭೇಅಸ್ಮಿನ್ದ್ಯಾವಾ ಪೃಥಿವೀಅನ್ತರೇವಸಮಾಹಿತೇ ಉಭಾವಗ್ನಿಶ್ಚವಾಯುಶ್ಚ ಸೂರ್ಯಾಚನ್ದ್ರಮಸಾವುಭೌ ವಿದ್ಯುನ್ನಕ್ಷತ್ರಾಣಿಯಚ್ಚಾಸ್ಯೇ ಹಾಸ್ತಿಯಚ್ಚನಾಸ್ತಿಸರ್ವಂ ತದಸ್ಮಿನ್ಸಮಾಹಿತಮಿತಿ ॥೩॥ ತಂಚೇದ್ಬ್ರೂಯುರಸ್ಮಿಗ್ಂಶ್ಚೇದಿದಂ ಬ್ರಹ್ಮಪುರೇಸರ್ವಗ್ಂ ಸಮಾಹಿತಗ್ಂ ಸರ್ವಾಣಿಚಭೂತಾನಿ ಸರ್ವೇಚಕಾಮಾಯದ್ಯೈ ನಜ್ಜರಾವಾಪ್ನೋತಿ ಪ್ರಧ್ವಗ್ಂಸ

ತೇವಾ ಕಿಂ ತತೋಽತಿಶಿಷ್ಯತ ಇತಿ ॥೪॥ ಸಬ್ರೂಯಾನ್ನಾಸ್ಯಜರಯೈತಜ್ಜೀರ್ಯತಿ ನವಧೇನಾಸ್ಯ ಹನ್ಯತ ಏತತ್ಸತ್ಯಂ ಬ್ರಹ್ಮಪುರಮಸ್ಮಿನ್ ಕಾಮಾಸ್ಸಮಾಹಿತಾ ಏಷಆತ್ಮಾಪಹತ ಪಾಪ್ಮಾ ವಿಜರೋವಿಮೃತ್ಯುರ್ವಿಶೋಕೋ ವಿಜಿಘತ್ಸೋಽಪಿಪಾಸಸ್ಸತ್ಯ ಕಾಮಸ್ಸತ್ಯಸಙ್ಕಲ್ಪೋ ಯಥಾಹ್ಯೇವೇಹ ಪ್ರಜಾ ಅನ್ವಾವಿಶಂತಿ ಯಥಾನುಶಾಸನಂ ಯಂಯಮನ್ತಮಭಿಕಾಮಾಭವನ್ತಿಯಂ ಜನಪದಂ ಯಂಕ್ಷೇತ್ರಭಾಗನ್ತಂ ತಮೇವೋಪಜೀವನ್ತಿ ॥೫॥ * ತದ್ಯಥೇಹ ಕರ್ಮಜಿತೋಲೋಕಃ ಕ್ಷೀಯತ ಏವಮೇವಾಮುತ್ರ ಪುಣ್ಯಜಿತೋಲೋಕಃ ಕ್ಷೀಯತೇ ತದ್ಯ ಇಹಾತ್ಮಾನಮನನುವಿದ್ಯ ವ್ರಜಂತ್ಯೇತಾಗ್ ಶ್ಚ ಸತ್ಯಾನ್ ಕಾಮಾಗ್ ಸ್ತೇಷಾಗ್ ಸರ್ವೇಷುಲೋಕೇಷ್ವ ಕಾಮಚಾರೋಭವತ್ಯಥ ಯ ಇಹಾತ್ಮಾನಮನುವಿದ್ಯ ವ್ರಜನ್ತ್ಯೇತಾಗ್ ಶ್ಚ ಸತ್ಯಾನ್ ಕಾಮಾಗ್ ಸ್ತೇಷಾಗ್ ಸರ್ವೇಷುಲೋಕೇಷು ಕಾಮಚಾರೋ ಭವತಿ ॥೬॥

ಅಥ ದ್ವಿತೀಯಃ ಖಣ್ಡಃ.

ಸಯದಿಪಿತೃಲೋಕ ಕಾಮೋ ಭವತಿ ಸಙ್ಕಲ್ಪಾದೇವಾಸ್ಯ ಪಿತರಸ್ಸಮುತ್ತಿಷ್ಠನ್ತಿ ತೇನ ಪಿತೃಲೋಕೇನ ಸಂಪನ್ನೋ ಮಹೀಯತೇ ॥೧॥ ಅಥಯದಿಮಾತೃಲೋಕ ಕಾಮೋ ಭವತಿ ಸಙ್ಕಲ್ಪಾ ದೇವಾಸ್ಯ ಮಾತರಸ್ಸಮುತಿಷ್ಠನ್ತಿ ತೇನ ಮಾತೃಲೋಕೇನ ಸಂಪನ್ನೋ ಮಹೀಯತೇ ॥ ೨ ॥ ಅಥಯದಿಭ್ರಾತೃಲೋಕ ಕಾಮೋ ಭವತಿ ಸಙ್ಕಲ್ಪಾ ದೇವಾಸ್ಯ ಭ್ರಾತರಸ್ಸಮುತ್ತಿಷ್ಠನ್ತಿ ತೇನ ಭ್ರಾತೃಲೋಕೇನ ಸಂಪನ್ನೋ ಮಹೀಯತೇ ॥೩॥ ಅಥಯದಿಸ್ವಸೃಲೋಕ ಕಾಮೋ ಭವತಿ ಸಙ್ಕಲ್ಪಾದೇವಾಸ್ಯ ಸ್ವಸಾರಸ್ಸಮುತ್ತಿಷ್ಠನ್ತಿ ತೇನ ಸ್ವಸೃಲೋಕೇನ ಸಂಪನ್ನೋ ಮಹೀಯತೇ ॥೪॥ ಅಥಯದಿಸಖಿಲೋಕ ಕಾಮೋ ಭವತಿ ಸಙ್ಕಲ್ಪಾ ದೇವಾಸ್ಯ ಸಖಾಯಸ್ಸಮುತ್ತಿಷ್ಠನ್ತಿ ತೇನ ಸಖಿಲೋಕೇನ ಸಂಪನ್ನೋ ಮಹೀಯತೇ ॥೫॥ ಅಥಯದಿಗನ್ಧಮಾಲ್ಯಲೋಕ ಕಾಮೋ ಭವತಿ ಸಙ್ಕಲ್ಪಾ ದೇವಾಸ್ಯ ಗನ್ಧಮಾಲ್ಯೇ ಸಮುತ್ತಿಷ್ಠತಸ್ತೇನ ಗನ್ಧಮಾಲ್ಯಲೋಕೇನ ಸಂಪನ್ನೋ ಮಹೀಯತೇ ॥೬॥ ಅಥಯದ್ಯನ್ನಪಾನಲೋಕ ಕಾಮೋ ಭವತಿ ಸಙ್ಕಲ್ಪಾ ದೇವಾ

---

* ಕರ್ಮಚಿತೋಲೋಕಃ, ಪುಣ್ಯಚಿತೋಲೋಕ, ಇತಿ ರಙ್ಗರಾ॥ ಪಾ॥

ಸ್ಯಾನ್ನಪಾನೇಸಮುತ್ತಿಷ್ಠತಸ್ತೇನಾನ್ನಪಾನಲೋಕೇನ ಸಂಪನ್ನೋಮಹೀಯತೇ ॥೭॥ ಅಥಯದಿಗೀತವಾದಿ ತ್ರಲೋಕಕಾಮೋಭವತಿಸಂಕಲ್ಪಾ ದೇವಾಸ್ಯಗೀತವಾದಿತ್ರೇ ಸಮುತ್ತಿಷ್ಠತಸ್ತೇನ ಗೀತವಾದಿತ್ರಲೋಕೇನ ಸಂಪನ್ನೋಮಹೀಯತೇ ॥೮॥ ಅಥಯದಿ ಸ್ತ್ರೀಲೋಕಕಾಮೋ ಭವತಿಸಙ್ಕಲ್ಪಾದೇವಾಸ್ಯಸ್ತ್ರಿಯಃ ಸ್ಸಮುತ್ತಿಷ್ಠನ್ತಿತೇನ ಸ್ತ್ರೀಲೋಕೇನಸಂಪನ್ನೋಮಹೀಯತೇ ॥ ೯ ॥ ಯಂಯಮನ್ತಮಭಿಕಾಮೋಭವತಿ ಯಂಕಾಮಯತೇಸೋಽಸ್ಯ ಸಙ್ಕಲ್ಪಾದೇವಸಮುತ್ತಿಷ್ಠತಿತೇನ ಸಂಪನ್ನೋಮಹೀಯತೇ ॥೧೦॥

ಅಥ ತೃತೀಯಃಖಣ್ಡಃ.

ತಇಮೇಸತ್ಯಾಃ ಕಾಮಾಅನೃತಾಪಿಧಾನಾಸ್ತೇಷಾಗ್ಂ ಸತ್ಯಾನಾಗ್ಂ ಸತಾಮನೃತಮಪಿಧಾನಂ ಯೋಯೋಹ್ಯಸ್ಯೇತಃ ಪ್ರೈತಿನತಮಿಹದರ್ಶನಾಯಲಭತೇ ॥೧॥ ಅಥಯೇಚಾಸ್ಯೇಹಜೀವಾಯೇಚ ಪ್ರೇತಾಯಚ್ಚಾನ್ಯದಿಚ್ಛನ್ನಲಭತೇ ಸರ್ವಂತದತ್ರಗತ್ವಾವಿನ್ದತೇಽತ್ರಹ್ಯಸ್ಯೈತೇಸತ್ಯಾಃ ಕಾಮಾ ಅನೃತಾಪಿಧಾನಾಸ್ತದ್ಯಥಾಹಿರಣ್ಯನಿಧಿಂ ನಿಹಿತಮಕ್ಷೇತ್ರಜ್ಞಾ ಉಪರ್ಯುಪರಿಸಂಚರನ್ತೋನ ವಿನ್ದೇಯುರೇವಮೇವೇಮಾಸ್ಸರ್ವಾಃ ಪ್ರಜಾಅಹರಹರ್ಗಚ್ಛನ್ತ್ಯೇತಂ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಂ ನವಿನ್ದನ್ತ್ಯನೃತೇನಹಿಪ್ರತ್ಯೂಢಾಃ ॥೨॥ ಸವಾಏಷಆತ್ಮಾಹೃದಿತಸ್ಯೈತದೇವನಿರುಕ್ತಗ್ಂಹೃದ್ಯಯಮಿತಿ ತಸ್ಮಾದ್ಧೃದಯಮಹರಹರ್ವಾಏವಂ ವಿತ್ಸ್ವರ್ಗಂಲೋಕಮೇತಿ ॥೩॥ ಅಥಯಏಷಸಂಪ್ರಸಾದೋಽಸ್ಮಾಚ್ಛರೀರಾತ್ಸಮುತ್ಥಾಯ ಪರಂಜ್ಯೋತಿರುಪಸಂಪದ್ಯ ಸ್ವೇನರೂಪೇಣಾಭಿನಿಷ್ಪದ್ಯತಏಷಆತ್ಮೇತಿಹೋವಾಚೈತದಮೃತಮಭಯಮೇತದ್ಬ್ರಹ್ಮೇತಿತಸ್ಯಹವಾಏತಸ್ಯ ಬ್ರಹ್ಮಣೋನಾಮಸತ್ಯಮಿತಿ ॥ ೪ ॥ * ತಾನಿಹವಾಏತಾನಿ ತ್ರೀಣ್ಯಕ್ಷರಾಣಿಸತೀಯಮಿತಿ ತದ್ಯತ್ಸತ್ತದಮೃತಮಥಯತ್ತಿ ತನ್ಮರ್ತ್ಯಮಥಯದ್ಯಂತೇನೋಭೇಯಚ್ಛತಿಯದನೇನೋಭೇಯಚ್ಛತಿ ತಸ್ಮಾದ್ಯಮಹರಹರ್ವಾ ಏವಂವಿತ್ಸ್ವರ್ಗಂ ಲೋಕಮೇತಿ ॥೫॥

* ತ್ರೀಣ್ಯಕ್ಷರಾಣಿಸತ್ತಿಯಮಿತೀತಿ ರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯಪಾಠಃ.

ಅಥ ಚತುರ್ಥಃಖಣ್ಡಃ.

ಅಥಯಆತ್ಮಾಸಸೇತುರ್ವಿಧೃತಿರೇಷಾಂ ಲೋಕಾನಾ ಮಸಂಭೇದಾ
ಯನೈತಗ್‌ಸೇತುಮಹೋರಾತ್ರೇತರತೋ ನಜರಾನಮೃತ್ಯುರ್ನಶೋಕೋ
ನ ಸುಕೃತಂನದುಷ್ಕೃತಗ್ ಸರ್ವೇಪಾಪ್ಮಾನೋತೋ ನಿವರ್ತನ್ತೇಪಹ
ತಪಾಪ್ಮಾಹ್ಯೇಷ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಃ ॥ ೧ ॥ ತಸ್ಮಾದ್ವಾಏತಗ್‌ಸೇತುಂತೀ
ರ್ತ್ವಾನ್ಧಸ್ಸನ್ನ ನನ್ಧೋಭವತಿವಿದ್ಧಸ್ಸನ್ನ ವಿದ್ಧೋಭವತ್ಯುಪತಾಪೀ ಸ
ನ್ನನುಪತಾಪೀಭವತಿತಸ್ಮಾದ್ವಾಏತಗ್‌ಸೇತುಂತೀರ್ತ್ವಾಪಿನಕ್ತಮಹರೇ
ವಾಭಿನಿಷ್ಪದ್ಯತೇ ಸಕೃದ್ವಿಭಾತೋಹ್ಯೇವೈಷ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಃ ॥ ೨ ॥ ತದ್ಯ
ಏವೈತಂ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯೇಣಾನುವಿನ್ದನ್ತಿತೇಷಾಮೇವೈಷ
ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಸ್ತೇಷಾಗ್ ಸರ್ವೇಷುಲೋಕೇಷುಕಾಮಚಾರೋಭವತಿ॥

ಅಥ ಪಞ್ಚಮಃಖಣ್ಡಃ.

ಅಥಯದ್ಯಜ್ಞ ಇತ್ಯಾಚಕ್ಷತೇ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಮೇವ ತದ್ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯೇ
ಣಹ್ಯೇವ ಯೋಜ್ಞಾತಾತಂವಿನ್ದತೇಥ ಯದಿಷ್ಟಮಿತ್ಯಾಚಕ್ಷತೇ ಬ್ರಹ್ಮಚ
ರ್ಯಮೇವ ತದ್ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯೇಣಹ್ಯೇವೇಷ್ಟ್ವಾತ್ಮಾನಮನುವಿನ್ದತೇ॥ ೧ ॥ ಅಥ
ಯತ್ಸತ್ರಾಯಣಮಿತ್ಯಾಚಕ್ಷತೇ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಮೇವ ತದ್ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯೇಣ
ಹ್ಯೇವಸತ ಆತ್ಮನಸ್ತ್ರಾಣಂವಿನ್ದತೇಥ ಯನ್ಮೌನಮಿತ್ಯಾಚಕ್ಷತೇ ಬ್ರಹ್ಮ
ಚರ್ಯಮೇವ ತದ್ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯೇಣಹ್ಯೇವಾತ್ಮಾನ ಮನುವಿದ್ಯಮನುತೇ ॥ ೨ ॥
ಅಥಯದನಾಶಕಾಯನಮಿತ್ಯಾಚಕ್ಷತೇ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಮೇವ ತದೇಷಹ್ಯಾ
ತ್ಮಾನನಶ್ಯತಿಯಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯೇಣಾನುವಿನ್ದತೇಥ ಯದರಣ್ಯಾಯನಮಿ
ತ್ಯಾಚಕ್ಷತೇ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಮೇವ ತದರಶ್ಚಹವೈಣ್ಯಶ್ಚಾರ್ಣವೌ ಬ್ರಹ್ಮ
ಲೋಕೇತೃತೀಯಸ್ಯಾಮಿತೋದಿವಿತದೈರಂಮದೀಯಗ್ ಸರಸ್ತದಶ್ವತ್ಥ
ಸ್ಸೋಮಸವನಸ್ತದಪರಾಜಿತಾಪೂರ್ಬ್ರಹ್ಮಣಃ ಪ್ರಭುವಿಮಿತಗ್‌ಹಿರಣ್ಮ
ಯಂ ॥ ೩ ॥ ತದ್ಯಏವೈತಾವರಂಚಣ್ಯಂಚಾರ್ಣವೌ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ ಬ್ರಹ್ಮ
ಚರ್ಯೇಣಾನುವಿನ್ದನ್ತಿತೇಷಾಮೇವೈಷ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಸ್ತೇಷಾಗ್ ಸರ್ವೇ
ಷುಲೋಕೇಷು ಕಾಮಚಾರೋಭವತಿ ॥ ೪ ॥

ಅಥ ಷಷ್ಠಃಖಣ್ಡಃ.

ಅಥಯಾಏತಾಹೃದಯಸ್ಯನಾಡ್ಯಸ್ತಾಃ ಪಿಙ್ಗಳಸ್ಯಾಣಿಮ್ನಸ್ತಿಷ್ಠ
ನ್ತಿಶುಕ್ಲಸ್ಯ ನೀಲಸ್ಯಪೀತಸ್ಯಲೋಹಿತಸ್ಯೇತ್ಯಸೌವಾ ಆದಿತ್ಯಃಪಿಙ್ಗಳಏ

ಷಶುಕ್ಲ ಏಷನೀಲ ಏಷಪೀತಏಷಲೋಹಿತಃ ||೧|| ತದ್ಯಥಾಮಹಾಪಥ ಆತ
ತಉಭೌಗ್ರಾಮೌಗಚ್ಛತೀಮಂಚಾಮುಞ್ಚೈವಮೇವೈತಾ ಆದಿತ್ಯಸ್ಯರ
ಶ್ಮಯ ಉಭೌಲೋಕೌಗಚ್ಛನ್ತೀಮಞ್ಚಾಮುಞ್ಚಾಮುಷ್ಮಾದಾದಿತ್ಯಾ
ತ್ಪ್ರತಾಯನ್ತೇ ತಾ ಆಸುನಾಡೀಷುಸೃಪ್ತಾ ಆಭ್ಯೋನಾಡೀಭ್ಯಃ ಪ್ರತಾ
ಯನ್ತೇತೇಽಮುಷ್ಮಿನ್ನಾದಿತ್ಯೇಸೃಪ್ತಾಃ ||೨|| ತದ್ಯತ್ರೈತತ್ಸುಪ್ತಸ್ಸಮ
ಸ್ತಸ್ಸಂಪ್ರಸನ್ನಸ್ಸ್ವಪ್ನಂ ನವಿಜಾನಾತ್ಯಾಸುತದಾನಾಡೀಷು ಸೃಪ್ತೋಭ
ವತಿ ತನ್ನಕಶ್ಚನಪಾಪ್ಮಾಸ್ಪೃಶತಿ ತೇಜಸಾಹಿತದಾಸಂಪನ್ನೋಭವತಿ ||
||೩|| ಅಥಯತ್ರೈತದಬಲಿಮಾನಂನೀತೋಭವತಿತಮಭಿತಆಸೀನಾ ಆಹು
ರ್ಜಾನಾಸಿಮಾಂಜಾನಾಸಿಮಾಮಿತಿ ಸಯಾವದಸ್ಮಾಚ್ಛರೀರಾ ದನುತ್ಕ್ರಾ
ನ್ತೋಭವತಿತಾವಜ್ಜಾನಾತಿ ||೪|| ಅಥಯತ್ರೈತದಸ್ಮಾಚ್ಛರೀರಾದುತ್ಕ್ರಾ
ಮತ್ಯಥೈತೈರೇವರಶ್ಮಿಭಿರೂರ್ಧ್ವಮಾಕ್ರಮತೇಸ ಓಮಿತಿವಾ ಹೋ
ದ್ವಾಮೀಯತೇಸ ಯಾವತ್ಕ್ಷಿಪ್ಯೇನ್ಮನಸ್ತಾವದಾದಿತ್ಯಙ್ಗಚ್ಛತ್ಯೇತ
ದ್ವೈಖಲು ಲೋಕದ್ವಾರಂವಿದುಷಾಂ ಪ್ರಪದನಂನಿರೋಧೋಽವಿದುಷಾಂ||
||೫|| ತದೇಷಶ್ಲೋಕಃ। ಶತಂಚೈಕಾಚ ಹೃದಯಸ್ಯನಾಡ್ಯಸ್ತಾಸಾಂ ಮೂ
ರ್ಧಾನಮಭಿನಿಸ್ಸೃತೈಕಾ । ತಯೋರ್ಧ್ವಮಾಯನ್ನಮೃತತ್ವಮೇತಿವಿಷ್ವ
ಙ್ಙನ್ಯಾಉತ್ಕ್ರಮಣೇ ಭವನ್ತ್ಯುತ್ಕ್ರಮಣೇಭವನ್ತಿ ||೬||

ಅಥ ಸಪ್ತಮಃಖಣ್ಡಃ.

ಯ ಆತ್ಮಾಪಹತಪಾಪ್ಮಾವಿಜರೋವಿಮೃತ್ಯುರ್ವಿಶೋಕೋ ವಿಜಿಘ
ತ್ಸೋಽಪಿಪಾಸಸ್ಸತ್ಯಕಾಮಸ್ಸತ್ಯಸಙ್ಕಲ್ಪಸ್ಸೋಽನ್ವೇಷ್ಟವ್ಯಸ್ಸ ವಿಜಿಜ್ಞಾ
ಸಿತವ್ಯಸ್ಸಸರ್ವಾಗ್ಂ ಶ್ಚಲೋಕಾನಾಪ್ನೋತಿಸರ್ವಾಗ್ಂ ಶ್ಚಕಾಮಾನ್ಯಸ್ತ
ಮಾತ್ಮಾನ ಮನುವಿದ್ಯವಿಜಾನಾತೀತಿ ಹ ಪ್ರಜಾಪತಿರುವಾಚ||೧||ತದ್ಧೋ
ಭಯೇದೇವಾಸುರಾ ಅನುಬುಬುಧಿರೇ ತೇಹೋಚುರ್ಹನ್ತತಮಾತ್ಮಾನಮ
ನ್ವಿಚ್ಛಾಮೋಯಮಾತ್ಮಾನ ಮನ್ವಿಷ್ಯಸರ್ವಾಗ್ಂ ಶ್ಚಲೋಕಾನಾಪ್ನೋತಿ
ಸರ್ವಾಗ್ಂ ಶ್ಚಕಾಮಾನಿತೀನ್ದ್ರೋಹೈವ ದೇವಾನಾಮಭಿಪ್ರವವ್ರಾಜ ವಿ
ರೋಚನೋಽಸುರಾಣಾನ್ತೌಹಾಸಂವಿದಾನಾವೇವ ಸಮಿತ್ಪಾಣೀಪ್ರಜಾ
ಪತಿ ಸಕಾಶಮಾಜಗ್ಮತುಃ ||೨|| ತೌಹದ್ವಾತ್ರಿಗ್ಂಶತಂವರ್ಷಾಣಿಬ್ರಹ್ಮಚ
ರ್ಯಮೂಷತುಸ್ತೌಹ ಪ್ರಜಾಪತಿರುವಾಚಕಿಮಿಚ್ಛನ್ತಾವವಾಸ್ತಮಿತಿತೌ
ಹೋಚತುರ್ಯಆತ್ಮಾಪಹತಪಾಪ್ಮಾವಿಜರೋವಿಮೃತ್ಯುರ್ವಿಶೋಕೋವಿಜಿ

ಘತ್ಸೋ ಪಿಪಾಸಸ್ಸತ್ಯ ಕಾಮಸ್ಸತ್ಯಸಙ್ಕಲ್ಪಸ್ಸೋನ್ವೇಷ್ಟವ್ಯಸ್ಸ ವಿಜಿಜ್ಞಾಸಿತವ್ಯಸ್ಸಸರ್ವಾಗ್ಂ ಶ್ಚ ಲೋಕಾನಾಪ್ನೋತಿ ಸರ್ವಾಗ್ಂಶ್ಚ ಕಾಮಾನ್ ಯಸ್ತಮಾತ್ಮಾನ ಮನುವಿದ್ಯವಿಜಾನಾತೀತಿಭಗವತೋ ವಚೋವೇದಯನ್ತೇ ತಮಿಚ್ಛನ್ತಾವವಾಸ್ತಮಿತಿ ॥ ೩ ॥ * ತೌಹಪ್ರಜಾಪತಿರುವಾಚ ಯಏಷೋಕ್ಷಿಣಿ ಪುರುಷೋದೃಶ್ಯತಏಷ ಆತ್ಮೇತಿಹೋವಾಚೈತದಮೃತಮಭಯಮೇತದ್ಬ್ರಹ್ಮೇತ್ಯಥಯೋಯಂ ಭಗವೋಪ್ಸುಪರಿಖ್ಯಾಯತೇ ಯಶ್ಚಾಯ ಮಾದರ್ಶೇಕತಮಏಷಇತ್ಯೇಷ ಉಏವೈಷುಸರ್ವೇಷ್ವನ್ತೇಷುಪರಿಖ್ಯಾಯತ ಇತಿಹೋವಾಚ ॥ ೪ ॥

ಅಥ ಅಷ್ಟಮಃಖಣ್ಡಃ.

ಉದಶರಾವ ಆತ್ಮಾನಮವೇಕ್ಷ್ಯ ಯದಾತ್ಮನೋನವಿಜಾನೀಥಸ್ತನ್ಮೇಪ್ರಬ್ರೂತಮಿತಿತೌಹೋದಶರಾವೇ ವೇಕ್ಷಾಂಚಕ್ರಾತೇ ತೌಹಪ್ರಜಾಪತಿರುವಾಚಕಿಂಪಶ್ಯಥ ಇತಿತೌಹೋ ಚತುಸ್ಸರ್ವಮೇ ವೇದಮಾವಾಂಭಗವಆತ್ಮಾನಂ ಪಶ್ಯಾವಆಲೋಮಭ್ಯಆನಖೇಭ್ಯಃ ಪ್ರತಿರೂಪಮಿತಿ ॥ ೧ ॥ ತೌಹಪ್ರಜಾಪತಿರುವಾಚ ಸಾಧ್ವಲಂಕೃತೌ ಸುವಸನೌ ಪರಿಷ್ಕೃತೌ ಭೂತ್ವೋದಶರಾವೇವೇಕ್ಷೇಥಾಮಿತಿತೌಹಸಾಧ್ವಲಂಕೃತೌಸುವಸನೌಪರಿಷ್ಕೃತೌ ಭೂತ್ವೋದಶರಾವೇ ವೇಕ್ಷಾಂಚಕ್ರಾತೇ ತೌಹ ಪ್ರಜಾಪತಿರುವಾಚಕಿಂಪಶ್ಯಥಇತಿ ॥ ೨ ॥ ತೌಹೋಚತುರ್ಯಥೈ ವೇದಮಾವಾಂಭಗವಸ್ಸಾಧ್ವಲಂಕೃತೌ ಸುವಸನೌಪರಿಷ್ಕೃತೌ ಸ್ವಏವ ನೋವೇಮೌ ಭಗವಸ್ಸಾಧ್ವಲಂಕೃತೌ ಸುವಸನೌಪರಿಷ್ಕೃತಾವಿತ್ಯೇಷ ಆತ್ಮೇತಿಹೋವಾಚೈತದಮೃತಮಭಯಮೇ ತದ್ಬ್ರಹ್ಮೇತಿತೌಹಶಾನ್ತಹೃದಯೌ ಪ್ರವವ್ರಜತುಃ ॥ ೩ ॥ ತೌಹಾನ್ವೀಕ್ಷ್ಯ ಪ್ರಜಾಪತಿರುವಾಚ ಅನುಪಲಭ್ಯಾತ್ಮಾನಮನನುವಿದ್ಯವ್ರಜತೋಯತರ ಏತದುಪನಿಷದೋಭವಿಷ್ಯಂತಿ ದೇವಾವಾಸುರಾವಾತೇ ಪರಾಭವಿಷ್ಯನ್ತೀತಿಸಹಶಾಂತಹೃದಯ ಏವವಿರೋಚನೋಸುರಾನ್ ಜಗಾಮತೇಭ್ಯೋಹೈತಾ ಮುಪನಿಷದಂ ಪ್ರೋವಾಚಾತ್ಮೈವೇಹಮಹಯ್ಯ ಆತ್ಮಾಪರಿಚರ್ಯ ಆತ್ಮಾನಮೇವೇಹಮಹಯನ್ನಾತ್ಮಾನಂ ಪರಿಚರನ್ನುಭೌಲೋಕಾವವಾಪ್ನೋತೀಮಂಚಾಮುಂಚೇತಿ ॥ ೪ ॥ ತಸ್ಮಾ

* ಪರಿಖ್ಯಾಯತ ಇತಿಸಹೋವಾಚೇತಿ ರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯಪಾಠಃ.

ದಪ್ಯದ್ಯೇಹಾದದಾನ ಮಶ್ರದ್ದಧಾನ ಮಯಜಮಾನಮಾಹು ರಾಸುರೋಬತೇತ್ಯಸುರಾಣಾಗ್ ಹ್ಯೇಷೋಪನಿಷತ್ಪ್ರೇತಸ್ಯಶರೀರಂ ಭಿಕ್ಷಯಾ ವಸನೇನಾಲಂಕಾರೇಣೇತಿ ಸಗ್ ಸ್ಕುರ್ವನ್ತ್ಯೇತೇನ ಹ್ಯಮುಂಲೋಕಂ ಜೇಷ್ಯನ್ತೋ ಮನ್ಯನ್ತೇ ॥

ಅಥ ನವಮಃಖಣ್ಡಃ.

ಅಥಹೇನ್ದ್ರೋಽಪ್ರಾಪ್ಯೈವ ದೇವಾನೇತದ್ಭಯಂದದರ್ಶ ಯಥೈವಖಲ್ವಯಮಸ್ಮಿನ್ ಶರೀರೇಸಾಧ್ವಲಂಕೃತೇ ಸಾಧ್ವಲಂಕೃತೋಭವತಿ ಸುವಸನೇಸುವಸನಃ ಪರಿಷ್ಕೃತೇಪರಿಷ್ಕೃತಃ ಏವಮೇವಾಯ ಮಸ್ಮಿನ್ನನ್ಧೇನ್ಧೋಭವತಿ ಸ್ರಾಮೇಸ್ರಾಮಃ ಪರಿವೃಕ್ಣೇಪರಿವೃಕ್ಣೋಸ್ಯೈವಶರೀರಸ್ಯ ನಾಶಮನ್ವೇಷ ನಶ್ಯತಿ ನಾಹಮತ್ರಭೋಗ್ಯಂ ಪಶ್ಯಾಮೀತಿ॥೧॥ ಸಸಮಿತ್ಪಾಣಿಃಪುನರೇಯಾಯ ತಗ್ ಹ ಪ್ರಜಾಪತಿರುವಾಚಮಘವನ್ಯಚ್ಛಾಂತಹೃದಯಃ ಪ್ರಾವ್ರಾಜೀಸ್ಸಾರ್ಧಂ ವಿರೋಚನೇನಕಿಮಿಚ್ಛನ್ಪುನರಾಗಮ ಇತಿ ಸಹೋವಾಚಯಥೈವಖಲ್ವಯಂ ಭಗವೋಸ್ಮಿನ್ ಶರೀರೇ ಸಾಧ್ವಲಂಕೃತೇಸಾಧ್ವಲಂಕೃತೋಭವತಿ ಸುವಸನೇಸುವಸನಃ ಪರಿಷ್ಕೃತೇಪರಿಷ್ಕೃತ ಏವಮೇವಾಯ ಮಸ್ಮಿನ್ನನ್ಧೇನ್ಧೋಭವತಿ ಸ್ರಾಮೇಸ್ರಾಮಃ ಪರಿವೃಕ್ಣೇಪರಿವೃಕ್ಣೋಸ್ಯೈವಶರೀರಸ್ಯ ನಾಶಮನ್ವೇಷನಶ್ಯತಿ ನಾಹಮತ್ರಭೋಗ್ಯಂಪಶ್ಯಾಮೀತಿ ॥ ೨ ॥ ಏವಮೇವೈಷಮಘವನ್ನಿತಿ ಹೋವಾಚೈತನ್ತ್ವೇವ ತೇಭೂಯೋಽನುವ್ಯಾಖ್ಯಾಸ್ಯಾಮಿ ವಸಾಪರಾಣಿ ದ್ವಾತ್ರಿಗ್ ಶತಂವರ್ಷಾಣೀತಿ ಸಹಾಪರಾಣಿದ್ವಾತ್ರಿಂಗ್ ಶತಂವರ್ಷಾಣ್ಯುವಾಸತಸ್ಮೈಹೋವಾಚ॥೩॥

ಅಥ ದಶಮಃ ಖಣ್ಡಃ

ಯಏಷಸ್ವಪ್ನೇ ಮಹೀಯಮಾನಶ್ಚರತ್ಯೇಷ ಆತ್ಮೇತಿ ಹೋವಾಚೈತದಮೃತ ಮಭಯಮೇತದ್ಬ್ರಹ್ಮೇತಿ ಸಹಶಾಂತ ಹೃದಯಃ ಪ್ರವವ್ರಾಜ ಸಹಾಪ್ರಾಪ್ಯೈವದೇವಾ ನೇತದ್ಭಯಂ ದದರ್ಶ ತದ್ಯ ದ್ಯಪೀದಗ್ ಶರೀರಮನ್ಧಂ ಭವತ್ಯನನ್ಧಸ್ಸಭವತಿ ಯದಿಸ್ರಾಮಮಸ್ರಾಮೋನವೈಷೋಸ್ಯ ದೋಷೇಣದುಷ್ಯತಿ ॥೧॥ ನವಧೇನಾಸ್ಯ ಹನ್ಯತೇ ನಾಸ್ಯ ಸ್ರಾಮ್ಯೇಣ

ಸ್ರಾಮೋಽಘ್ನನ್ತಿ ತ್ವೇವೈನಂ ವಿಚ್ಛಾದಯನ್ತೀವಾಪ್ರಿಯವೇತ್ತೇವ ಭವತ್ಯಪಿ ರೋದಿತೀವ ನಾಹಮತ್ರ ಭೋಗ್ಯಂ ಪಶ್ಯಾಮೀತಿ ॥೨॥ ಸ ಸಮಿತ್ಪಾಣಿಃ ಪುನರೇಯಾಯ ತಗ್ಂ ಹ ಪ್ರಜಾಪತಿರುವಾಚ ಮಘವನ್ಯಚ್ಛಾನ್ತಹೃದಯಃ ಪ್ರಾವ್ರಾಜೀಃ ಕಿಮಿಚ್ಛನ್ಪುನರಾಗಮ ಇತಿ ಸ ಹೋವಾಚ ತದ್ಯದ್ಯಪೀದಂ ಭಗವಞ್ಛರೀರಮನ್ಧಂ ಭವತ್ಯನನ್ಧಃ ಸ ಭವತಿ ಯದಿ ಸ್ರಾಮಮಸ್ರಾಮೋ ನೈವೈಷೋಽಸ್ಯ ದೋಷೇಣ ದುಷ್ಯತಿ ॥೩॥ ನ ವಧೇನಾಸ್ಯ ಹನ್ಯತೇ ನಾಸ್ಯ ಸ್ರಾಮ್ಯೇಣ ಸ್ರಾಮೋ ಘ್ನನ್ತಿ ತ್ವೇವೈನಂ ವಿಚ್ಛಾದಯನ್ತೀವಾಪ್ರಿಯವೇತ್ತೇವ ಭವತ್ಯಪಿ ರೋದಿತೀವ ನಾಹಮತ್ರ ಭೋಗ್ಯಂ ಪಶ್ಯಾಮೀತ್ಯೇವಮೇವೈಷ ಮಘವನ್ನಿತಿ ಹೋವಾಚೈತಂ ತ್ವೇವ ತೇ ಭೂಯೋಽನುವ್ಯಾಖ್ಯಾಸ್ಯಾಮಿ ವಸಾಪರಾಣಿ ದ್ವಾತ್ರಿಗ್ಂಶತಂ ವರ್ಷಾಣೀತಿ ಸ ಹಾಪರಾಣಿ ದ್ವಾತ್ರಿಂಶತಂ ವರ್ಷಾಣ್ಯುವಾಸ ತಸ್ಮೈ ಹೋವಾಚ ॥೪॥

ಅಥ ಏಕಾದಶಃ ಖಣ್ಡಃ

ತದ್ಯತ್ರೈತತ್ಸುಪ್ತಃ ಸಮಸ್ತಃ ಸಂಪ್ರಸನ್ನಃ ಸ್ವಪ್ನಂ ನ ವಿಜಾನಾತ್ಯೇಷ ಆತ್ಮೇತಿ ಹೋವಾಚೈತದಮೃತಮಭಯಮೇತದ್ಬ್ರಹ್ಮೇತಿ ಸ ಹ ಶಾನ್ತಹೃದಯಃ ಪ್ರವವ್ರಾಜ ಸ ಹಾಪ್ರಾಪ್ಯೈವ ದೇವಾನೇತದ್ಭಯಂ ದದರ್ಶ ನಾಹ ಖಲ್ವಯಮೇವಗ್ಂ ಸಂಪ್ರತ್ಯಾತ್ಮಾನಂ ಜಾನಾತ್ಯಯಮಹಮಸ್ಮೀತಿ ನೋ ಏವೇಮಾನಿ ಭೂತಾನಿ ವಿನಾಶಮೇವಾಪೀತೋ ಭವತಿ ನಾಹಮತ್ರ ಭೋಗ್ಯಂ ಪಶ್ಯಾಮೀತಿ ॥೧॥ ಸ ಸಮಿತ್ಪಾಣಿಃ ಪುನರೇಯಾಯ ತಗ್ಂ ಹ ಪ್ರಜಾಪತಿರುವಾಚ ಮಘವನ್ಯಚ್ಛಾನ್ತಹೃದಯಃ ಪ್ರಾವ್ರಾಜೀಃ ಕಿಮಿಚ್ಛನ್ಪುನರಾಗಮ ಇತಿ ಸ ಹೋವಾಚ ನಾಹ ಖಲ್ವಯಂ ಭಗವ ಏವಗ್ಂ ಸಂಪ್ರತ್ಯಾತ್ಮಾನಂ ಜಾನಾತ್ಯಯಮಹಮಸ್ಮೀತಿ ನೋ ಏವೇಮಾನಿ ಭೂತಾನಿ ವಿನಾಶಮೇವಾಪೀತೋ ಭವತಿ ನಾಹಮತ್ರ ಭೋಗ್ಯಂ ಪಶ್ಯಾಮೀತಿ ॥೨॥ ಏವಮೇವೈಷ ಮಘವನ್ನಿತಿ ಹೋವಾಚೈತಂ ತ್ವೇವ ತೇ ಭೂಯೋಽನುವ್ಯಾಖ್ಯಾಸ್ಯಾಮಿ ನೋ ಏವಾನ್ಯತ್ರೈತಸ್ಮಾದ್ವಸಾಪರಾಣಿ ಪಞ್ಚ ವರ್ಷಾಣ್ಯುವಾಸ ತಾನ್ಯೇಕಶತಗ್ಂ ಸಂಪೇದುರೇತತ್ತದ್ಯದಾಹುರೇಕಶತಗ್ಂ ಹ ವೈ ವರ್ಷಾಣಿ ಮಘವಾನ್ಪ್ರಜಾಪತೌ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಮುವಾಸ ತಸ್ಮೈ ಹೋವಾಚ ॥೩॥

ಅಥ ದ್ವಾದಶಃ ಖಣ್ಡಃ

ಮಘವನ್ಮರ್ತ್ಯಂ ವಾ ಇದಗ್ಂ ಶರೀರಮಾತ್ತಂ ಮೃತ್ಯುನಾ ತದಸ್ಯಾಮೃತಸ್ಯಾ ಶರೀರಸ್ಯಾತ್ಮನೋ ಧಿಷ್ಠಾನಮಾತ್ತೋ ವೈ ಸಶರೀರಃ ಪ್ರಿಯಾ ಪ್ರಿಯಾಭ್ಯಾಂನಹವೈ ಸಶರೀರಸ್ಯಸತಃ ಪ್ರಿಯಾಪ್ರಿಯಯೋರಪಹತಿರಸ್ತ್ಯಶರೀರಂ ವಾ ವಸನ್ತಂನಪ್ರಿಯಾ ಪ್ರಿಯೇಸ್ಪೃಶತಃ ॥ ೧ ॥ ಅಶರೀರೋ ವಾಯುರಭ್ರಂ ವಿದ್ಯುತ್ ಸ್ತನಯಿತ್ನುರಶರೀರಾಣ್ಯೇ ತಾನಿತದ್ಯ ಥೈತಾನ್ಯ ಮುಷ್ಮಾದಾಕಾಶಾ ತ್ಸಮುತ್ಥಾಯ ಪರಂಜ್ಯೋತಿ ರುಪಸಮ್ಪದ್ಯಸ್ವೇನ ರೂಪೇಣಾಭಿ ನಿಷ್ಪದ್ಯನ್ತೇ ಏವಮೇ ವೈಷಸಮ್ಪ್ರಸಾದೋಽ ಸ್ಮಾಚ್ಛರೀರಾತ್ಸಮುತ್ಥಾಯ ಪರಂಜ್ಯೋತಿ ರುಪಸಮ್ಪದ್ಯ ಸ್ವೇನ ರೂಪೇಣಾಭಿ ನಿಷ್ಪದ್ಯತೇ ॥ ೨ ॥ * ಸಉತ್ತಮಃ ಪುರುಷಃ ಸತತ್ರಪರ್ಯೇತಿ ಜಕ್ಷತ್ಕ್ರೀಡ ನ್ರಮಮಾಣಃ ಸ್ತ್ರೀ ಭಿರ್ವಾ ಯಾನೈರ್ವಾ ಜ್ಞಾತಿಭಿರ್ವಾ ನೋ ಪಜನಗ್ಂ ಸ್ಮರನ್ನಿದಗ್ಂ ಶರೀರಗ್ಂಸಯಥಾ ಪ್ರಯೋಗ್ಯಆಚರಣೇ ಯುಕ್ತ ಏವಮೇವಾಯ ಮಸ್ಮಿಞ್ಛರೀರೇ ಪ್ರಾಣೋ ಯುಕ್ತಃ ॥ ೩ ॥ ಅಥಯತ್ರೈತದಾಕಾಶಮನು ವಿಷಣ್ಣಂಚಕ್ಷುಸ್ಸಚಾಕ್ಷುಷಃ ಪುರುಷೋದರ್ಶನಾಯಚಕ್ಷು ರಥ ಯೋವೇದೇದಂಜಿಘ್ರಾಣೀತಿ ಸಆತ್ಮಾಗನ್ಧಾಯ ಘ್ರಾಣಮಥಯೋವೇದೇದ ಮಭಿವ್ಯಾಹರಾಣೀತಿ ಸಆತ್ಮಾಭಿವ್ಯಾಹಾರಾಯ ವಾಗಥಯೋ ವೇದೇದಗ್ಂ ಶೃಣ್ವಾನೀತಿ ಸಆತ್ಮಾ ಶ್ರವಣಾಯಶ್ರೋತ್ರಂ ॥ ೪ ॥ "ಅಥಯೋವೇದೇದಂ ಮನ್ವಾನೀತಿ ಸಆತ್ಮಾ ಮನೋಽಸ್ಯ ದೈವಂ ಚಕ್ಷುಃ ಸವಾಏಷ ಏತೇನ ದೈವೇನಚಕ್ಷುಷಾಮನಸೈತಾನ್ಕಾಮಾನ್ಪಶ್ಯ ನ್ರಮತೇ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ ॥ ೫ ॥ ತಂವಾಏತಂದೇವಾ ಆತ್ಮಾನಮುಪಾಸತೇತಸ್ಮಾತ್ತೇ ಷಾಗ್ಂ ಸರ್ವೇಚಲೋಕಾಆತ್ತಾಸ್ಸರ್ವೇಚಕಾಮಾ ಸ್ಸಸರ್ವಾಗ್ಂಶ್ಚಲೋಕಾ ನಾಪ್ನೋತಿ ಸರ್ವಾಗ್ಂಶ್ಚ ಕಾಮಾನ್ಯಸ್ತಮಾತ್ಮಾನ ಮನುವಿದ್ಯ ವಿಜಾನಾತೀತಿಹ ಪ್ರಜಾಪತಿರುವಾಚ ಪ್ರಜಾಪತಿರುವಾಚ ॥ ೬ ॥

* ಸಉತ್ತಮಪುರುಷ ಇತಿ ಶಾ, ಪಾ. "ಮನೋಽಸ್ಯದಿವ್ಯಂ ಚಕ್ಷುಸ್ಸವಾ ಏಷಏತೇನ ದಿವ್ಯೇನ ಚಕ್ಷುಷೇತಿ ರಂ. ಪಾ.

ಅಥ ತ್ರಯೋದಶಃ ಖಣ್ಡಃ

ಶ್ಯಾಮಾಚ್ಛಬಳಂ ಪ್ರಪದ್ಯೇ ಶಬಳಾಚ್ಛ್ಯಾಮಂ ಪ್ರಪದ್ಯೇ ಅ
ಶ್ವ ಇವ ರೋಮಾಣಿ ವಿಧೂಯ ಪಾಪಂ ಚನ್ದ್ರ ಇವ ರಾಹೋರ್ಮುಖಾ
ತ್ಪ್ರಮುಚ್ಯ ಧೂತ್ವಾ ಶರೀರಮಕೃತಂ ಕೃತಾತ್ಮಾ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಮಭಿ
ಸಂಭವಾಮೀತ್ಯಭಿ ಸಂಭವಾಮೀತಿ ॥೧॥

ಅಥ ಚತುರ್ದಶಃ ಖಣ್ಡಃ

ಆಕಾಶೋ ವೈ ನಾಮ ನಾಮರೂಪಯೋರ್ನಿರ್ವಹಿತಾ ತೇ ಯದನ್ತರಾ
ತದ್ಬ್ರಹ್ಮ ತದಮೃತಗ್ಂ ಸ ಆತ್ಮಾ ಪ್ರಜಾಪತೇಸ್ಸಭಾಂ ವೇಶ್ಮ ಪ್ರಪದ್ಯೇ
ಯಶೋಽಹಂ ಭವಾಮಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಾಂ ಯಶೋ ರಾಜ್ಞಾಂ ಯಶೋ ವಿ
ಶಾಂ ಯಶೋಽಹಮನು ಪ್ರಾಪತ್ಸಿ ಸಹಾಹಂ ಯಶಸಾಂ ಯಶಃ ಶ್ಯೇತಮ
ದತ್ಕಮದತ್ಕಗ್ಂ ಶ್ಯೇತಂ ಲಿನ್ದು ಮಾಭಿಗಾಂ ಲಿನ್ದು ಮಾಭಿಗಾಂ ॥೧॥

ಅಥ ಪಞ್ಚದಶಃ ಖಣ್ಡಃ

ತದ್ಧೈತದ್ಬ್ರಹ್ಮಾ ಪ್ರಜಾಪತಯ ಉವಾಚ ಪ್ರಜಾಪತಿರ್ಮನವೇ
ಮನುಃ ಪ್ರಜಾಭ್ಯಃ ಆಚಾರ್ಯಕುಲಾದ್ವೇದಮಧೀತ್ಯ ಯಥಾವಿಧಾನಂ
ಗುರೋಃ ಕರ್ಮಾತಿಶೇಷೇಣಾಭಿ ಸಮಾವೃತ್ಯ ಕುಟುಮ್ಬೇ ಶುಚೌ ದೇಶೇ
ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಮಧೀಯಾನೋ ಧಾರ್ಮಿಕಾನ್ವಿದಧದಾತ್ಮನಿ ಸರ್ವೇನ್ದ್ರಿ
ಯಾಣಿ ಸಮ್ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪ್ಯಾಹಿಗ್ಂಸನ್ತ್ಸರ್ವಭೂತಾನ್ಯನ್ಯತ್ರ ತೀರ್ಥೇ
ಭ್ಯಸ್ಸ ಖಲ್ವೇವಂ ವರ್ತಯನ್ಯಾವದಾಯುಷಂ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಮಭಿಸಮ್ಪ
ದ್ಯತೇ ನ ಚ ಪುನರಾವರ್ತತೇ ನ ಚ ಪುನರಾವರ್ತತೇ ॥ ೨ ॥ ಆಪ್ಯಾಯ
ನ್ತು ಮಮಾಙ್ಗಾನಿ ವಾಕ್ಪ್ರಾಣಶ್ಚಕ್ಷುಃ ಶ್ರೋತ್ರಮಥೋ ಬಲಮಿನ್ದ್ರಿಯಾ
ಣಿ ಚ ಸರ್ವಾಣಿ ಸರ್ವಂ ಬ್ರಹ್ಮೋಪನಿಷದಂ ಮಾಹಂ ಬ್ರಹ್ಮ ನಿರಾಕು
ರ್ಯಾಂ ಮಾ ಮಾ ಬ್ರಹ್ಮ ನಿರಾಕರೋದನಿರಾಕರಣಮಸ್ತ್ವನಿರಾಕರಣಂ
ಮೇಽಸ್ತು ತದಾತ್ಮನಿ ನಿರತೇ ಯ ಉಪನಿಷತ್ಸು ಧರ್ಮಾಸ್ತೇ ಮಯಿ ಸ
ನ್ತು ತೇ ಮಯಿ ಸನ್ತು ॥೨॥

ಇತಿ ಛಾನ್ದೋಗ್ಯೋಪನಿಷದಿ ಅಷ್ಟಮಃ ಪ್ರಪಾಠಕಸ್ಸಮಾಪ್ತಃ

ಛಾನ್ದೋಗ್ಯೋಪನಿಷತ್ಸಮಾಪ್ತಾ.

ಶ್ರೀಃ.

ಐತರೇಯೋಪನಿಷದಿ ಪ್ರಥಮಃ ಖಣ್ಡಃ

ಹರಿಃ ಓಂ ॥ ಆತ್ಮಾ ವಾ ಇದಮೇಕ ಏವಾಗ್ರ ಆಸೀತ್ ನಾನ್ಯತ್ಕಿಂಚನಮಿಷತ್ ಸ ಈಕ್ಷತ ಲೋಕಾನ್ನು ಸೃಜಾ ಇತಿ ॥೧॥ ಸ ಇಮಾಂಲ್ಲೋಕಾನಸೃಜತಾಮ್ಭೋ ಮರೀಚೀರ್ಮರಮಾಪೋಽದೋಽಮ್ಭಃ ಪರೇಣ ದಿವಂದ್ಯೌಃ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಽನ್ತರಿಕ್ಷಂ ಮರೀಚಯಃ ಪೃಥಿವೀ ಮರೋ ಯಾ ಅಧಸ್ತಾತ್ತಾ ಆಪಃ ॥ ೨ ॥ ಸ ಈಕ್ಷತೇಮೇ ನು ಲೋಕಾ ಲೋಕಪಾಲಾನ್ನು ಸೃಜಾ ಇತಿ ಸೋಽದ್ಭ್ಯ ಏವ ಪುರುಷಂ ಸಮುದ್ಧೃತ್ಯಾಮೂರ್ಛಯತ್ ॥ ೩ ॥ ತಮಭ್ಯತಪತ್ತಸ್ಯಾಭಿತಪ್ತಸ್ಯ ಮುಖಂ ನಿರಭಿದ್ಯತ ಯಥಾಣ್ಡಂ ಮುಖಾದ್ವಾಗ್ವಾಚೋಽಗ್ನಿರ್ನಾಸಿಕೇ ನಿರಭಿದ್ಯೇತಾಂ ನಾಸಿಕಾಭ್ಯಾಂ ಪ್ರಾಣಃ ಪ್ರಾಣಾದ್ವಾಯುರಕ್ಷಿಣೀ ನಿರಭಿದ್ಯೇತಾಂ ಅಕ್ಷಿಭ್ಯಾಞ್ಚಕ್ಷುಶ್ಚಕ್ಷುಷ ಆದಿತ್ಯಃ ಕರ್ಣೌ ನಿರಭಿದ್ಯೇತಾಂ ಕರ್ಣಾಭ್ಯಾಂ ಶ್ರೋತ್ರಂ ಶ್ರೋತ್ರಾದ್ದಿಶಸ್ತ್ವಙ್ನಿರಭಿದ್ಯತ ತ್ವಚೋ ಲೋಮಾನಿ ಲೋಮಭ್ಯ ಓಷಧಿವನಸ್ಪತಯೋ ಹೃದಯಂ ನಿರಭಿದ್ಯತ ಹೃದಯಾನ್ಮನೋ ಮನಸಶ್ಚನ್ದ್ರಮಾ ನಾಭಿರ್ನಿರಭಿದ್ಯತ ನಾಭ್ಯಾ ಅಪಾನೋಽಪಾನಾನ್ಮೃತ್ಯುಃ ಶಿಶ್ನಂ ನಿರಭಿದ್ಯತ ಶಿಶ್ನಾದ್ರೇತೋ ರೇತಸ ಆಪಃ ॥೪॥

ಅಥ ದ್ವಿತೀಯಃ ಖಣ್ಡಃ

ತಾ ಏತಾ ದೇವತಾಃ ಸೃಷ್ಟಾ ಅಸ್ಮಿನ್ಮಹತ್ಯರ್ಣವೇ ಪ್ರಾಪತಂಸ್ತಮಶನಾಯಾಪಿಪಾಸಾಭ್ಯಾಮನ್ವವಾರ್ಜತ್ ತಾ ಏನಮಬ್ರುವನ್ನಾಯತನಂ ನಃ ಪ್ರಜಾನೀಹಿ ಯಸ್ಮಿನ್ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಾ ಅನ್ನಮದಾಮೇತಿ ॥೧॥ ತಾಭ್ಯೋ ಗಾಮಾನಯತ್ತಾ ಅಬ್ರುವನ್ನ ವೈ ನೋಽಯಮಲಮಿತಿ ತಾಭ್ಯೋಽಶ್ವಮಾನಯತ್ತಾ ಅಬ್ರುವನ್ನ ವೈ ನೋಽಯಮಲಮಿತಿ ॥ ೨ ॥ ತಾಭ್ಯಃ ಪುರುಷಮಾನಯತ್ತಾ ಅಬ್ರುವನ್ ಸುಕೃತಂ ಬತೇತಿ ಪುರುಷೋ ವಾವ ಸುಕೃತಂ ತಾ ಅಬ್ರವೀದ್ಯಥಾಯತನಂ ಪ್ರವಿಶತೇತಿ ॥೩॥ ಅಗ್ನಿರ್ವಾಗ್ಭೂತ್ವಾ ಮುಖಂ ಪ್ರಾವಿಶದ್ವಾಯುಃ ಪ್ರಾಣೋ ಭೂತ್ವಾ ನಾಸಿಕೇ ಪ್ರಾವಿಶದಾದಿತ್ಯಶ್ಚಕ್ಷುರ್ಭೂತ್ವಾಽಕ್ಷಿಣೀ ಪ್ರಾವಿಶದ್ದಿಶಃ ಶ್ರೋತ್ರಂ ಭೂತ್ವಾ ಕರ್ಣೌ ಪ್ರಾವಿಶನ್ನೋಷಧಿವನಸ್ಪತಯೋ ಲೋಮಾನಿ ಭೂ

ತ್ವಾ ಶಿಶ್ನಂ ಪ್ರಾವಿಶತ್ ॥ ೪ ॥ ತಮಶನಾಯಾಪಿಪಾಸೇ ಅಬ್ರೂತಾ ಮಾ
ವಾಭ್ಯಾಮಭಿ ಪ್ರಜಾನೀಹೀತಿ ಸ ತೇ ಅಬ್ರವೀದೇತಾ ಸ್ವೇವ ವಾಂ ದೇವ
ತಾಸ್ವಾಭಜಾಮ್ಯೇತಾಸು ಭಾಗಿನ್ಯೌ ಕರೋಮೀತಿ ತಸ್ಮಾದ್ಯಸ್ಯೈ ಕಸ್ಯೈ
ಚ ದೇವತಾಯೈ ಹವಿರ್ಗೃಹ್ಯತೇ ಭಾಗಿನ್ಯಾವೇವಾಸ್ಯಾಮಶನಾಯಾಪಿ
ಪಾಸೇ ಭವತಃ ॥೫॥

ಅಥ ತೃತೀಯಃ ಖಣ್ಡಃ

ಸ ಈಕ್ಷತೇಮೇ ನು ಲೋಕಾಶ್ಚ ಲೋಕಪಾಲಾಶ್ಚಾನ್ನಮೇಭ್ಯಃ ಸೃ
ಜಾ ಇತಿ ॥೧॥ ಸೋಽಪೋಽಭ್ಯತಪತ್ತಾಭ್ಯೋಽಭಿತಪ್ತಾಭ್ಯೋ ಮೂ
ರ್ತಿರಜಾಯತ ಯಾ ವೈ ಸಾ ಮೂರ್ತಿರಜಾಯತಾನ್ನಂ ವೈ ತತ್ ॥೨॥
ತದೇತದಭಿಸೃಷ್ಟಂ ನ ತತ್ಪರಾಜತ್ಯಜಿಘಾಂಸತ್ತದ್ವಾಚಾ ಜಿಘೃಕ್ಷ
ತ್ತನ್ನಾಶಕ್ನೋದ್ವಾಚಾ ಗ್ರಹೀತುಂ ಸ ಯದ್ಧೈನದ್ವಾಚಾಽಗ್ರಹೈಷ್ಯ
ದಭಿವ್ಯಾಹೃತ್ಯ ಹೈವಾನ್ನಮತ್ರಪ್ಸ್ಯತ್ ॥ ೩ ॥ ತತ್ಪ್ರಾಣೇನಾಜಿಘೃ
ಕ್ಷತ್ತನ್ನಾಶಕ್ನೋತ್ಪ್ರಾಣೇನ ಗ್ರಹೀತುಂ ಸ ಯದ್ಧೈನತ್ಪ್ರಾಣೇನಾ
ಗ್ರಹೈಷ್ಯದಭಿಪ್ರಾಣ್ಯ ಹೈವಾನ್ನಮತ್ರಪ್ಸ್ಯತ್ ॥ ೪ ॥ ತಚ್ಚಕ್ಷುಷಾಽ
ಜಿಘೃಕ್ಷತ್ತನ್ನಾಶಕ್ನೋಚ್ಚಕ್ಷುಷಾ ಗ್ರಹೀತುಂ ಸ ಯದ್ಧೈನಚ್ಚಕ್ಷುಷಾಽ
ಗ್ರಹೈಷ್ಯದ್ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಹೈವಾನ್ನಮತ್ರಪ್ಸ್ಯತ್ ॥ ೫ ॥ ತಚ್ಛ್ರೋತ್ರೇಣಾ
ಜಿಘೃಕ್ಷತ್ತನ್ನಾಶಕ್ನೋಚ್ಛ್ರೋತ್ರೇಣ ಗ್ರಹೀತುಂ ಸ ಯದ್ಧೈನ
ಚ್ಛ್ರೋತ್ರೇಣಾಗ್ರಹೈಷ್ಯಚ್ಛ್ರುತ್ವಾ ಹೈವಾನ್ನಮತ್ರಪ್ಸ್ಯತ್ ॥೬॥
ತತ್ತ್ವಚಾಽಜಿಘೃಕ್ಷತ್ತನ್ನಾಶಕ್ನೋತ್ತ್ವಚಾ ಗ್ರಹೀತುಂ ಸ ಯದ್ಧೈ
ನತ್ತ್ವಚಾಽಗ್ರಹೈಷ್ಯತ್ಸ್ಪೃಷ್ಟ್ವಾ ಹೈವಾನ್ನಮತ್ರಪ್ಸ್ಯತ್ ॥ ೭ ॥
ತನ್ಮನಸಾಽಜಿಘೃಕ್ಷತ್ತನ್ನಾಶಕ್ನೋನ್ಮನಸಾ ಗ್ರಹೀತುಂ ಸ ಯದ್ಧೈನ
ನ್ಮನಸಾ ಗ್ರಹೈಷ್ಯದ್ಧ್ಯಾತ್ವಾ ಹೈವಾನ್ನಮತ್ರಪ್ಸ್ಯತ್ ॥೮॥ ತಚ್ಛಿಶ್ನೇ
ನಾಜಿಘೃಕ್ಷತ್ತನ್ನಾಶಕ್ನೋಚ್ಛಿಶ್ನೇನ ಗ್ರಹೀತುಂ ಸ ಯದ್ಧೈನಚ್ಛಿಶ್ನೇ
ನಾಗ್ರಹೈಷ್ಯದ್ವಿಸೃಜ್ಯ ಹೈವಾನ್ನಮತ್ರಪ್ಸ್ಯತ್ ॥೯॥ ತದಪಾನೇನಾಜಿ
ಘೃಕ್ಷತ್ತದಾವಯತ್ಸೈಷೋಽನ್ನಸ್ಯ ಗ್ರಹೋ ಯದ್ವಾಯುರನ್ನಾಯು
ರ್ವಾ ಏಷ ಯದ್ವಾಯುಃ ॥೧೦॥ ಸ ಈಕ್ಷತ ಕಥಂ ನ್ವಿದಂ ಮದೃತೇ ಸ್ಯಾ
ದಿತಿ ಸ ಈಕ್ಷತ ಕತರೇಣ ಪ್ರಪದ್ಯಾ ಇತಿ ಸ ಈಕ್ಷತ ಯದಿ ವಾಚಾಽಭಿವ್ಯಾ

ಹೃತಂ ಯದಿ ಪ್ರಾಣೇನಾಭಿಪ್ರಾಣಿತಂ ಯದಿ ಚಕ್ಷುಷಾ ದೃಷ್ಟಂ ಯದಿ ಶ್ರೋತ್ರೇಣ ಶ್ರುತಂ ಯದಿ ತ್ವಚಾ ಸ್ಪೃಷ್ಟಂ ಯದಿ ಮನಸಾ ಧ್ಯಾತಂ ಯದ್ಯಪಾನೇನಾಭ್ಯಪಾನಿತಂ ಯದಿ ಶಿಶ್ನೇನ ವಿಸೃಷ್ಟಮಥ ಕೋಽಹಮಿತಿ ॥ ೧೧ ॥ ಸ ಏತಮೇವ ಸೀಮಾನಂ ವಿದಾರ್ಯೈತಯಾ ದ್ವಾರಾ ಪ್ರಾಪದ್ಯತ ಸೈಷಾ ವಿದೃತಿರ್ನಾಮ ದ್ವಾಸ್ತದೇತನ್ನಾನ್ದನಂ ತಸ್ಯ ತ್ರಯ ಆವಸಥಾಸ್ತ್ರಯಃ ಸ್ವಪ್ನಾ ಅಯಮಾವಸಥೋಽಯಮಾವಸಥೋಽಯಮಾವಸಥ ಇತಿ ॥ ೧೨ ॥ ಸ ಜಾತೋ ಭೂತಾನ್ಯಭಿವ್ಯೈಖ್ಯತ್ ಕಿಮಿಹಾನ್ಯಂ ವಾವದಿಷದಿತಿ ಸ ಏತಮೇವ ಪುರುಷಂ ಬ್ರಹ್ಮ ತತಮಮಪಶ್ಯದಿದಮದರ್ಶಮಿತೀ೩ ॥೧೩॥ ತಸ್ಮಾದಿದನ್ದ್ರೋ ನಾಮೇದನ್ದ್ರೋ ಹ ವೈ ನಾಮ ತಮಿದನ್ದ್ರಂ ಸನ್ತಮಿನ್ದ್ರ ಇತ್ಯಾಚಕ್ಷತೇ ಪರೋಕ್ಷೇಣ ಪರೋಕ್ಷಪ್ರಿಯಾ ಇವ ಹಿ ದೇವಾಃ ಪರೋಕ್ಷಪ್ರಿಯಾ ಇವ ಹಿ ದೇವಾಃ ॥೧೪॥

ಇತ್ಯೈತರೇಯೇ ದ್ವಿತೀಯೇ ಆರಣ್ಯಕೇ ಚತುರ್ಥೋಽಧ್ಯಾಯಃ.

ಉಪನಿಷತ್ಸು ಪ್ರಥಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ.

ಅಥ ದ್ವಿತೀಯಾಧ್ಯಾಯೇ ಪ್ರಥಮಃ ಖಣ್ಡಃ

ಪುರುಷೇ ಹ ವಾ ಅಯಮಾದಿತೋ ಗರ್ಭೋ ಭವತಿ ಯದೇತದ್ರೇತಸ್ತದೇತತ್ಸರ್ವೇಭ್ಯೋಽಙ್ಗೇಭ್ಯಸ್ತೇಜಸ್ಸಂಭೃತಮಾತ್ಮನ್ಯೇವಾತ್ಮಾನಂ ಬಿಭರ್ತಿ ತದ್ಯದಾ ಸ್ತ್ರಿಯಾಂ ಸಿಞ್ಚತ್ಯಥೈತಜ್ಜನಯತಿ ತದಸ್ಯ ಪ್ರಥಮಂ ಜನ್ಮ ॥೧॥

ಅಥ ದ್ವಿತೀಯಃ ಖಣ್ಡಃ

ತತ್ ಸ್ತ್ರಿಯಾ ಆತ್ಮಭೂಯಂ ಗಚ್ಛತಿ ಯಥಾ ಸ್ವಮಙ್ಗಂ ತಥಾ ತಸ್ಮಾದೇನಾಂ ನ ಹಿನಸ್ತಿ ಸಾಸ್ಯೈತಮಾತ್ಮಾನಮತ್ರ ಗತಂ ಭಾವಯತಿ ॥೧॥ ಸಾ ಭಾವಯಿತ್ರೀ ಭಾವಯಿತವ್ಯಾ ಭವತಿ ತಂ ಸ್ತ್ರೀ ಗರ್ಭಂ ಬಿಭರ್ತಿ ಸೋಽಗ್ರ ಏವ ಕುಮಾರಂ ಜನ್ಮನೋಽಗ್ರೇಽಧಿಭಾವಯತಿ ಸ

ಯತ್ಕುಮಾರಂ ಜನ್ಮನೋಽಗ್ರೇಽಧಿಭಾವಯತ್ಯಾತ್ಮಾನ ಮೇವತದ್ಭಾವಯತ್ಯೇಷಾಂ ಲೋಕಾನಾಂ ಸನ್ತತ್ಯಾ ಏವಂ ಸನ್ತತಾ ಹೀಮೇ ಲೋಕಾಸ್ತದಸ್ಯ ದ್ವಿತೀಯಂ ಜನ್ಮ ॥೨॥

ಅಥತೃತೀಯಃ ಖಣ್ಡಃ

ಸೋಽಸ್ಯಾಯಮಾತ್ಮಾ ಪುಣ್ಯೇಭ್ಯಃ ಕರ್ಮಭ್ಯಃ ಪ್ರತಿನಿಧೀಯತೇ ಅಥಾಸ್ಯಾಯ ಮಿತರ ಆತ್ಮಾ ಕೃತ ಕೃತ್ಯೋವಯೋಗತಃ ಪ್ರೈತಿಸ ಇತಃ ಪ್ರಯನ್ನೇವ ಪುನರ್ಜಾಯತೇ ತದಸ್ಯತೃತೀಯಂ ಜನ್ಮ ತದುಕ್ತ ಮೃಷಿಣಾ ॥೨॥

ಅಥ ಚತುರ್ಥಃ ಖಣ್ಡಃ

ಗರ್ಭೇನುಸನ್ನ ನ್ವೇಷಾ ಮವೇದ ಮಹಂದೇವಾನಾಂ ಜನಿಮಾನಿ ವಿಶ್ವಾ ಶತಂ ಮಾಪುರಆಯಸೀ ರರಕ್ಷನ್ನಧಶ್ಯೇನೋ ಜವಸಾ ನಿರದೀಯಮಿತಿ ಗರ್ಭಏವೈ ತಚ್ಛಯಾನೋ ವಾಮದೇವ ಏವಮುವಾಚ ॥೧॥ ಸಏವಂ ವಿದ್ವಾನಸ್ಮಾಚ್ಛರೀರ ಭೇದಾದೂರ್ಧ್ವ ಮುತ್ಕ್ರಮ್ಯಾಮುಷ್ಮಿನ್ ಸ್ವರ್ಗೇಲೋಕೇ ಸರ್ವಾನ್ ಕಾಮಾನಾಪ್ತ್ವಾಽಮೃತಸ್ಸಮಭವತ್ಸಮಭವತ್ ॥೨॥

ಇತ್ಯೈತರೇಯೇ ದ್ವಿತೀಯೇ ಆರಣ್ಯಕೇ ಪಞ್ಚಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ.
ಉಪನಿಷತ್ಸು ದ್ವಿತೀಯೋಽಧ್ಯಾಯಃ.

ಅಥ ತೃತೀಯಾಧ್ಯಾಯೇ ಪ್ರಥಮಃ ಖಣ್ಡಃ

ಕೋಽಯಮಾತ್ಮೇತಿ ವಯಮುಪಾಸ್ಮಹೇ ಕತರ ಸ್ಸಆತ್ಮಾಯೇನ ವಾ ರೂಪಂ ಪಶ್ಯತಿ ಯೇನವಾ ಶಬ್ದಂ ಶೃಣೋತಿ ಯೇನವಾಗನ್ಧಾನಾಜಿಘ್ರತಿ ಯೇನವಾ ವಾಚಂ ವ್ಯಾಕರೋತಿ ಯೇನವಾ ಸ್ವಾದು ಚಾಸ್ವಾ

ದ್ಯುಚವಿಜಾನಾತಿ ॥೧॥ ಯದೇತದ್ಧೃದಯಂ ಮನಶ್ಚೈತತ್ ಸಂಜ್ಞಾನಮಾಜ್ಞಾನಂ ವಿಜ್ಞಾನಂ ಪ್ರಜ್ಞಾನಂ ಮೇಧಾದೃಷ್ಟಿರ್ಧೃತಿರ್ಮತಿರ್ಮನೀಷಾ ಜೂತಿಸ್ಸ್ಮೃತಿಸ್ಸಙ್ಕಲ್ಪಃ ಕ್ರತುರಸುಃಕಾಮೋವಶಇತಿ ಸರ್ವಾಣ್ಯೇವೈತಾನಿ ಪ್ರಜ್ಞಾನಸ್ಯನಾಮಧೇಯಾನಿಭವನ್ತಿ ॥ ೨ ॥ ಏಷಬ್ರಹ್ಮೈಷಇನ್ದ್ರ ಏಷ ಪ್ರಜಾಪತಿ ರೇತೇ ಸರ್ವೇದೇವಾ ಇಮಾನಿಚ ಪಞ್ಚಮಹಾಭೂತಾನಿ ಪೃಥಿವೀ ವಾಯು ರಾಕಾಶ ಆಪೋಜ್ಯೋತೀಂಷೀತ್ಯೇತಾನೀ ಮಾನಿಚಕ್ಷುದ್ರ ಮಿಶ್ರಾಣೀವ ಬೀಜಾನೀತರಾಣಿ ಚೇತರಾಣಿಚಾಣ್ಡಜಾನಿ ಚ ಜಾರುಜಾನಿ ಚ ಸ್ವೇದಜಾನಿ ಚೋದ್ಭಿಜ್ಜಾನಿಚಾಶ್ವಾಗಾವಃ ಪುರುಷಾ ಹಸ್ತಿನೋ ಯತ್ಕಿಞ್ಚೇದಂ ಪ್ರಾಣಿಜಙ್ಗಮಂ ಚ ಪತತ್ರಿಚ ಯಚ್ಚ ಸ್ಥಾವರಂ ಸರ್ವಂ ತತ್ಪ್ರಜ್ಞಾನೇತ್ರಂ ಪ್ರಜ್ಞಾನೇ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಂ ಪ್ರಜ್ಞಾನೇ ತ್ರೋಲೋಕಃ ಪ್ರಜ್ಞಾಪ್ರತಿಷ್ಠಾ ಪ್ರಜ್ಞಾನಂ ಬ್ರಹ್ಮ ॥ ೩ ॥ ಸಏತೇನ್ನೈವ ಪ್ರಜ್ಞೇನಾತ್ಮನಾಽಸ್ಮಾಲ್ಲೋಕಾ ದುತ್ಕ್ರಮ್ಯಾಮುಷ್ಮಿನ್ ಸ್ವರ್ಗೇಲೋಕೇ ಸರ್ವಾನ್ ಕಾಮಾನಾಪ್ತ್ವಾ ಽ ಮೃತಸ್ಸಮ ಭವತ್ಸಮ ಭವದಿತ್ಯೋಮ್ ॥೪॥ ಹರಿಃ ಓಂ ॥

ಇತ್ಯೈತರೇಯೋ ದ್ವಿತೀಯ ಅರಣ್ಯಕೇಷಷ್ಠೋ ಽ ಧ್ಯಾಯಃ
ಉಪನಿಷತ್ಸುತೃತೀಯೋಽಧ್ಯಾಯಃ.

ಓಂ ತತ್ಸತ್.